

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

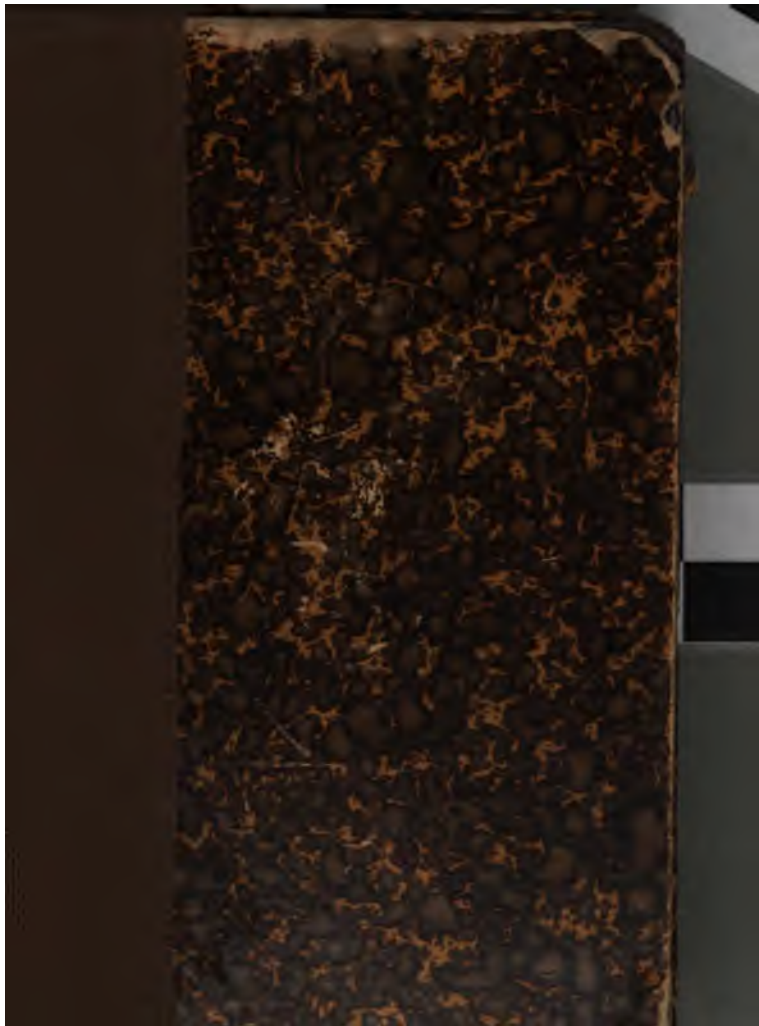
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

7
6

~~180~~
D591

183.A
D591

1

DIOGENIS LAERTII
DE
VITIS PHILOSOPHORUM
LIBRI X
CUM INDICE RERUM.

AD
OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM
ACCURATE EDITI.

EDITIO STEREOTYPA C. TAUCHNITZ
NOVA IMPRESSIO.

TOM. I. LIB. I—VI.

LIPSIAE
SUMPTIBUS SUCC. OTTONIS HOLTZE
1895.

...

**LIBRARY OF THE
LELAND STANFORD JUNIOR UNIVERSITY.**

a. 42561

JUL 26 1900

LIPSIAE,
Impresserunt Oscar Brandstetter.

DIOGENIS LAERTII
DE
VITIS, DOGMATIBUS
ET
APOPHTHEGMATIS EORUM
QUI IN PHILOSOPHIA
CLARUERUNT.

PROOEMIUM.

I. 1. *Τὸ τῆς φιλοσοφίας ἔργον ἔνιοι φασιν ἀπὸ Βαρβάρων ἄρξαι. Γεγενῆσθαι γὰρ παρὰ μὲν Πέρσαις Μάγους, παρὰ δὲ Βαβυλωνίοις ἢ Ἀσσυριοῖς Χαλδαίους, καὶ Γυμνοσοφιστὰς παρὰ Ἰνδοῖς· παρὰ τε Κελτοῖς καὶ Γαλάταις τοὺς καλουμένους Δρυΐδας καὶ Σεμνοθέους· καθά φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Μαγικῷ, καὶ Σωτίων ἐν τῷ εἰκοστῷ τρίτῳ τῆς Διαδοχῆς. Φοίνικα τε γενέσθαι Ὀρχον, καὶ Θραῖκα Ζάμολξιν, καὶ Λίβυν Ἀτλαντα. Αἰγύπτιοι μὲν γὰρ Νείλου γενέσθαι παῖδα Ἐφαιστον· ὃν ἄρξαι φιλοσοφίας, ἧς τοὺς προεσιτῶτας, ἱερέας εἶναι καὶ προφήτας.*

II. 2. *Ἀπὸ δὲ τούτου εἰς Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα ἐτῶν εἶναι μυριάδας τέσσαρας, καὶ ὀκτακισχίλια ὀκτακόσια ἑξηκοντατρία ἔτη. Ἐν οἷς ἡλίον μὲν*

ἐκλείψει γενέσθαι τριακοσίας εβδομηκοντατρῆς, σελήνης δὲ ὀκτακοσίας τριακονταδύο. Ἐπὶ δὲ τῶν Μάγων, ὧν ἄρξαι Ζωροάστρην τὸν Πέρσην, Ἐρμόδωρος μὲν ὁ Πλατωνικός, ἐν τῷ περὶ μαθημάτων φησὶν, εἰς τὴν Τροίης ἄλωσιν ἔτη γεγονέναι πεντακισχίλια· Ζάνθος δὲ ὁ Λυδός, εἰς τὴν Ξέρξου διάβασιν ἀπὸ τοῦ Ζωροάστρου, ἑξακόσιά φησι· καὶ μετ' αὐτὸν γεγονέναι πολλοὺς τινὰς Μάγους κατὰ διαδοχὴν, Ὀστάνας καὶ Ἀστραψύχους, καὶ Γωβρύας καὶ Παζάτας, μέχρι τῆς Περσῶν ὑπ' Ἀλεξάνδρου καταλύσεως.

III. 3. Λανθάνουσι δ' αὐτοὺς τὰ τῶν Ἑλλήνων κατορθώματα, ἀφ' ὧν μὴ ὅτι γε φιλοσοφία, ἀλλὰ καὶ γένος ἀνθρώπων ἤρξε, Βαρβάρους προσάπτοντες. Ἴδου γοῦν, παρὰ μὲν Ἀθηναίοις γέγονε Μουσαῖος, παρὰ δὲ Θηβαίοις Αἰνός. Καὶ τὸν μὲν, Εὐμόλπου παῖδά φησι, ποιῆσαι δὲ Θεογονίαν καὶ σφαῖραν πρῶτον· φάναι τε ἐξ ἑνὸς τὰ πάντα γενέσθαι, καὶ εἰς ταῦτόν ἀναλύεσθαι. Τοῦτον τελευτήσαι Φαληροῖ, καὶ αὐτῷ ἐπιγεγράφαι τότε τὸ ἔλεγξιον·

Εὐμόλπου φίλον υἱὸν ἔχει τὸ Φαληρικὸν οὐδας,

Μουσαῖον, φθίμενον σώμ', ὑπὸ τῷδε τάφω.

Ἐπὶ τοῦ πατρὸς δὲ τοῦ Μουσαίου καὶ Εὐμολπίδαι καλοῦνται παρ' Ἀθηναίοις. 4. Τὸν δὲ Αἰνόν, παῖδα εἶναι Ἐρμού καὶ Μούσης Οὐρανίας· ποιῆσαι δὲ κοσμογονίαν, ἡλίου καὶ σελήνης πορείαν, καὶ ζώων καὶ καρπῶν γενέσεις. Τούτῳ ἀρχὴ τῶν ποιημάτων ἦδε,

Ἦν ποτὲ τοι χρόνος οὗτος, ἐν ᾧ ἅμα πάντ' ἐπεφύκει.

Ὅθεν λαβὼν Ἀναξαγόρας, πάντα ἕφη χρήματα γεγο-

νάται ὁμοῦ· νοῦν δὲ ἐλθόντα, αὐτὰ διακοσμήσαι.
 Τὸν δὲ *Αἰνον* ἰελευτήσαι ἐν *Εὐβοίᾳ*, τοξευθίεντα ὑπὸ
Ἀπόλλωνος· καὶ αὐτῷ ἐπιγεγράφθαι,

Ἔλθε *Αἰνον* *Θηβαίων* ἐδέξατο γαῖα *Θανόντα*,

Μούσης *Οὐρανίης* υἱὸν εὐστέφανον.

Καὶ ὥδε μὲν ἀφ' Ἑλλήνων ἤρξε φιλοσοφία· ἥς καὶ
 αὐτὸ τὸ ὄνομα τὴν *Βάρβαρον* ἀπέστραπται προση-
 γορίαν.

IV. 5. Οἱ δὲ τὴν εὐφροσύνην διδόντες ἐκείνοις, πα-
 ράγουσι καὶ Ὀρφικά τὸν *Θρηῦκα*, λέγοντες φιλόσοφον
 γεγονέναι, καὶ εἶναι ἀρχαιότατον. Ἐγὼ δὲ, εἰ τὸν
 περὶ *Θεῶν* ἐξαγορεύσαντα τοιαῦτα, χρῆ φιλόσοφον
 καλεῖν, οὐκ οἶδα. Τίνα γὰρ δεῖ προσαγορεύειν τὸν
 πᾶν τὸ ἀνθρώπειον πάθος ἀφαιδοῦντα τοῖς *Θεοῖς*
 προστρέψαι, καὶ τὰ σπανίως ὑπὸ τινῶν ἀνθρώπων
 αἰσχροουργούμενα καὶ τῷ τῆς φωνῆς ὀργάνῳ; Τοῦτον
 δὲ ὁ μὲν μῦθος ὑπὸ γυναικῶν ἀπολέσθαι φησί· τὸ
 δ' ἐν *Δίῳ* τῆς *Μακεδονίας* ἐπίγραμμα, κεραυνωθῆναι
 αὐτὸν, λέγον οὕτως,

Θρηῦκα χρυσολύρην τῆδ' Ὀρφεία μοῦσαι ἔθαψαν,

Ὅν κτάεν ὑψιμέδων Ζεὺς πολόεντι βέλει.

V. 6. Οἱ δὲ φάσκοντες ἀπὸ *Βαρβάρων* ἄρξαι φι-
 λοσοφίαν, καὶ τὸν τρόπον παρ' ἐκάστοις αὐτῆς ἐκτί-
 θενται· καὶ φασί, τοὺς μὲν *Γυμνοσοφιστάς* καὶ *Δρυΐ-
 δας* αἰνιγματωδῶς ἀποφθεγγομένους φιλοσοφῆσαι,
 σέβειν *Θεοῦς*, καὶ μηδὲν κακὸν δρᾶν, καὶ ἀνδρείαν
 ἀσκεῖν· τοὺς γοῦν *Γυμνοσοφιστάς* καὶ *Θανάτου* κα-
 ταφρονεῖν φησι *Κλείταρχος* ἐν τῇ δωδεκάτῃ.

VI. Τοὺς δὲ *Χαλδαίους* περὶ ἀστρονομίαν καὶ
 τρόφῳσιν ἀσχολεῖσθαι· τοὺς δὲ *Μάγους* περὶ τε

θεραπείας, θεῶν διατρέβειν, καὶ θυσίας καὶ εὐχάς, ὡς αὐτοὺς μόνους ἀνομομένους. Ἀποφαίνεσθαι τε περὶ τε οὐσίας θεῶν καὶ γενέσεως, οὓς καὶ πῦρ εἶναι, καὶ γῆν, καὶ ὕδωρ. Τῶν δὲ ξοάνων καταγινώσκειν, καὶ μάλιστα τῶν λεγόντων ἄρξενας εἶναι θεοὺς καὶ θηλείας. 7. Περὶ τε δικαιοσύνης λόγους ποιεῖσθαι, καὶ ἀνόσιον ἠγαῖσθαι πυρὶ θάπτειν· καὶ ὄσιον νομίξειν μητρὶ ἢ θυγατρὶ μίγνυσθαι, ὡς ἐν τῷ εἰκουστῷ τρίτῳ φησὶν ὁ Σωτίων. Ἀσκεῖν τε καὶ μαντικὴν καὶ προφῆσιν, καὶ αὐτοῖς θεοὺς ἐμφανίξεσθαι λέγοντας. Ἀλλὰ καὶ εἰδώλων πλήρη εἶναι τὸν ἄέρα, κατὰ ἀπόρροϊαν ὑπὸ ἀναθυμιάσεως εἰςκρινομένων ταῖς ὕψει τῶν ὀξυδερκῶν. Προκοσμήματά τε καὶ χρυσοφορίας ἀπαγορεύειν. Τούτων δὲ ἐσθῆς μὲν λευκή· στιβίς δὲ, εὐνή· καὶ λάχανον τροφή, τυρός τε, καὶ ἄρτος εὐτελής· καὶ κάλαμος ἢ βυκτηρηλα. Ὡς κεντοῦντες (φασὶ) τοῦ τυροῦ ἀνηροῦντο, καὶ ἀπήσθιον. 8. Τὴν δὲ γοητικὴν μαντείαν οὐδ' ἔγνωσάν, φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Μαγικῷ, καὶ Δείνων ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν ἱστοριῶν. Ὅς καὶ μεθερμηνευόμενόν φησι τὸν Ζωροάστρην ἀστροθύτην εἶναι· φησὶ δὲ τοῦτο καὶ ὁ Ἐρμόδωρος. Ἀριστοτέλης δ' ἐν πρώτῳ περὶ Φιλοσοφίας καὶ πρεσβυτέρους εἶναι τῶν Αἰγυπτίων· καὶ δύο κατ' αὐτοὺς εἶναι ἀρχάς, ἀγαθὸν δαίμονα, καὶ κακὸν δαίμονα· καὶ τῷ μὲν ὄνομα εἶναι Ζεὺς καὶ Ὠρομάσδης· τῷ δὲ Αἰδης καὶ Ἀρειμάνιος. Φησὶ δὲ τοῦτο καὶ Ἐρμιππος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Μάγων, καὶ Εὐδοξος ἐν τῇ περιόδῳ, καὶ Θεόπομπος ἐν τῇ ὀγδόῃ τῶν Φιλιππικῶν. 9. Ὅς καὶ ἀναβιώσεσθαι, κατὰ τοὺς Μάγους, φησὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἔσεσθαι

ἀθανάτους, καὶ τὰ ὄντα ταῖς αὐτῶν ἐπικλήσει δια-
μενεῖν. Ταῦτα δὲ καὶ Εὐδήμος ὁ Ῥόδιος ἱστορεῖ.
Ἐκαταῖος δὲ, καὶ γεννητοὺς τοὺς Θεοὺς εἶναι κατ'
αὐτούς. Κλείαρχος δὲ ὁ Σολεὺς ἐν τῷ περὶ παιδείας,
καὶ τοὺς Γυμνοσοφιστὰς ἀπογόνους εἶναι τῶν Μά-
γων φησίν. Ἐνιοὶ δὲ καὶ τοὺς Ἰουδαίους ἐκ τού-
των εἶναι. Πρὸς τούτοις καταγινώσκουσιν Ἡροδό-
του οἱ τὰ περὶ Μάγων γράψαντες. Μὴ γὰρ ἄνω
εἰς τὸν ἥλιον βέλη Ξέρξην ἀκοντίσαι, μηδ' εἰς τὴν
θάλασσαν πέδας καθῆναι, Θεοὺς ὑπὸ τῶν Μάγων
παραδεδομένους. Τὰ μέντοι ἀγάλματα εἰκότως κα-
θαιρεῖν.

VII. 10. Τὴν δὲ τῶν Αἰγυπτίων φιλοσοφίαν εἶ-
ναι τοιαύτην, περὶ τε θεῶν καὶ ὑπὲρ δικαιοσύνης.
Φάσκειν τε ἀρχὴν μὲν εἶναι τὴν ὕλην, εἶτα τὰ τέσσα-
ρα στοιχεῖα ἐξ αὐτῆς διακριθῆναι, καὶ ζωᾶ τινα ἀπο-
τελεσθῆναι. Θεοὺς δ' εἶναι ἥλιον καὶ σελήνην· τὸν
μὲν, Ὅσιριν· τὴν δ', Ἴσιν καλουμένην. Διέντεσθαι
τε αὐτούς διὰ τε κανθάρον, καὶ δράκοντος, καὶ ἰέ-
ρακος, καὶ ἄλλων· ὡς φησι Μάνεθως ἐν τῇ τῶν
Φυσικῶν ἐπιτομῇ, καὶ Ἐκαταῖος ἐν τῇ πρώτῃ περὶ
τῆς Αἰγυπτίων φιλοσοφίας. Κατασκευάζειν δὲ ἀγάλ-
ματα καὶ τεμένη, τῷ μὴ εἰδέναι τὴν τοῦ Θεοῦ μορ-
φήν. 11. Τὸν κόσμον γεννητὸν καὶ φθαρτὸν καὶ
σφαιροειδῆ· τοὺς ἀστέρας πῦρ εἶναι, καὶ τῇ τού-
των κρᾶσει τὰ ἐπὶ γῆς γίνεσθαι. Σελήνην ἐκλείπειν,
εἰς τὸ σκίασμα τῆς γῆς ἐμπέτουσιν. Τὴν ψυχὴν
καὶ ἐπιδιαμένειν, καὶ μετεμβάλλειν. Ἐτούς κατὰ
ἄερος τροπὴν ἀποτελεῖσθαι. Τὰ τε ἄλλα φυσιολο-
γεῖν, ὡς Ἐκαταῖός τε καὶ Ἀρισταγόρας ἱστοροῦσιν.

Ἔθεσαν δὲ καὶ νόμους ὑπὲρ δικαιοσύνης, οὓς εἰς Ἐρμῆν ἀνήνεγκαν. Καὶ τὰ εὐχρηστα τῶν ζώων θεοῦς ἐδόξασαν. Λέγουσι δὲ καὶ ὡς αὐτοὶ γεωμετρῆσαν, καὶ ἀστρολογίαν, καὶ ἀριθμητικὴν ἀνεύρον. Καὶ τὰ μετὰ τῆς εὐρέσεως ὧδε ἔχει.

VIII. 12. Φιλοσοφίαν δὲ πρῶτος ὠνόμασε Πυθαγόρας, καὶ ἑαυτὸν φιλόσοφον, ἐν Σικυῶνι διαλεγόμενος Λέοντι τῷ Σικυωνίῳ τυράννῳ, ἢ Φλιασίων, καθά φησιν Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός ἐν τῇ περὶ τῆς ἀπνου. Μηδένα γὰρ εἶναι σοφὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἢ θεόν. Θᾶττον δὲ ἐκαλεῖτο σοφία, καὶ σοφὸς ὁ ταύτην ἐπαγγελλόμενος, ὅς εἴη ἂν κατὰ ἀκρότητα ψυχῆς ἀπηκριβωμένος· φιλόσοφος δὲ, ὁ σοφίαν ἀσπάζόμενος.

IX. Οἱ δὲ σοφοὶ, καὶ σοφισταὶ ἐκαλοῦντο. Καὶ οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ οἱ ποιηταὶ, σοφισταὶ. Καθὰ καὶ Κρατῖνος ἐν Ἀρχιλόχῳ τοὺς περὶ Ὅμηρον καὶ Ἡσίοδον ἐπαινῶν, οὕτως καλεῖ. 13. Σοφοὶ δὲ ἐνομιζοντο οἷδε· Θαλῆς, Σόλων, Περσάνδρος, Κλεόβουλος, Χείλων, Βίαις, Πιττακός. Τούτοις προσαριθμοῦσιν Ἀνάχαρριν τὸν Σκύθην, Μύσωνα τὸν Χηνεῖα, Φερεκύδην τὸν Σύριον, Ἐπιμενίδην τὸν Κρήτια· ἔνιοι καὶ Πεισίστρατον τὸν τύραννον. Καὶ οἱ μὲν, σοφοί.

X. Φιλοσοφίας δὲ δύο γεγονάσι διαδοχαὶ, ἡ τε ἀπὸ Ἀναξιμάνδρου, καὶ ἡ ἀπὸ Πυθαγόρου. Τοῦ μὲν, Θαλοῦ διακηκοότος, Πυθαγόρου δὲ Φερεκύδης καθηγῆσατο. Καὶ ἐκαλεῖτο ἡ μὲν, Ἰωνικὴ, ὅτι Θαλῆς Ἰων ὢν (Μιλήσιος γὰρ) καθηγῆσατο Ἀναξιμάνδρου· ἡ δὲ, Ἰταλικὴ, ἀπὸ Πυθαγόρου, ὅτι τὰ πλεῖστα κατὰ τὴν Ἰταλίαν διέτριψε. 14. Καταλήγει

δὲ ἢ μὲν, εἰς Κλειτόμαχον, καὶ Χρύσιππον, καὶ Θεόφραστον, ἢ Ἰωνικῆ· ἢ δὲ Ἰταλικῆ, εἰς Ἐπίκουρον. Θαλοῦ μὲν γὰρ διήκουσεν Ἀναξίμανδρος, οὗ Ἀναξίμενης, οὗ Ἀναξαγόρας, οὗ Ἀρχέλαος, οὗ Σωκράτης, ὁ τὴν ἠθικὴν εἰσαγαγών· οὗ οἳ τε ἄλλοι Σωκρατικοὶ καὶ Πλάτων, ὁ τὴν ἀρχαίαν Ἀκαδημίαν συστησάμενος· οὗ Σπεύσιππος καὶ Ξενοκράτης, οὗ Πολέμων, οὗ Κράντιωρ καὶ Κράτης, οὗ Ἀρκεσίλαος, ὁ τὴν μέσην Ἀκαδημίαν εἰσηγησάμενος· οὗ Λακύδης, ὁ τὴν νέαν Ἀκαδημίαν φιλοσοφήσας· οὗ Καρνεάδης, οὗ Κλειτόμαχος. Καὶ ὧδε μὲν εἰς Κλειτόμαχον. 15. Εἰς δὲ Χρύσιππον οὕτω καταλήγει. Σωκράτους διήκουσεν Ἀντισθένης, οὗ Διογένης ὁ κύων, οὗ Κράτης ὁ Θηβαῖος, οὗ Ζήνων ὁ Κιτιεὺς, οὗ Κλεάνθης, οὗ Χρύσιππος. Εἰς δὲ Θεόφραστον οὕτως· Πλάτωνος Ἀριστοτέλης διήκουσεν, οὗ Θεόφραστος. Καὶ ἢ μὲν Ἰωνικῆ τοῦτον καταλήγει τὸν τρίτον. Ἡ δὲ Ἰταλικῆ οὕτω· Φερεκύδους Πυθαγόρας, οὗ Τηλαυγῆς ὁ υἱός, οὗ Ξενοφάνης, οὗ Παρμενίδης, οὗ Ζήνων ὁ Ἐλεάτης, οὗ Λεύκιππος, οὗ Δημόκριτος, οὗ πολλοὶ μὲν, ἐπὶ ὀνόματος δὲ, Ναυσιφανῆς καὶ Ναυκύδης, ὧν Ἐπίκουρος.

XI. 16. Τῶν δὲ φιλοσόφων, οἱ μὲν γέγονασι δογματικοί· οἱ δὲ, ἐφεκτικοί. Δογματικοὶ μὲν, ὅσοι περὶ τῶν πραγμάτων ἀποφαίνονται, ὡς καταληπτῶν· ἐφεκτικοὶ δὲ, ὅσοι ἐπέχουσι περὶ αὐτῶν, ὡς ἀκαταλήπτων. Καὶ οἱ μὲν αὐτῶν κατέλιπον ὑπομνήματα, οἱ δὲ ὅλως οὐ συνέγραψαν, ὥσπερ κατὰ τινας, Σωκράτης, Σίλλων, Φίλιππος, Μενέδημος, Πυθῶν, Θεόδωρος, Καρνεάδης, Βρύσων· κατὰ τινας, Πυ-

Φιλογορας, Ἀρίστων ὁ Χίος, πλὴν ἐπιστολῶν ὀλίγων. Οἱ δὲ ἀνά ἓν συγγράψαντες, Μάλισσος, Παρμενίδης, Ἀναξαγόρας· πολλὰ δὲ Ζήνων, πλείω Ξενοφάνης, πλείω Δημόκριτος, πλείω Ἀριστοτέλης, πλείω Ἐπίκουρος, πλείω Χρῦσιππος.

XII. 17. Τῶν δὲ φιλοσόφων, οἱ μὲν ἀπὸ πόλεων προσηγορεύθησαν, ὡς οἱ Ἑλλειακοὶ, καὶ Μεγαρικοὶ, καὶ Ἐρετρικοὶ, καὶ Κυρηναῖκοι· οἱ δὲ ἀπὸ τόπων, ὡς οἱ Ἀκαδημαῖκοὶ καὶ Στωϊκοί. Ἀπὸ συμπτωμάτων δὲ, ὡς οἱ Περιπατητικοί. Καὶ ἀπὸ σκωμμάτων, ὡς οἱ Κυνικοί. Οἱ δὲ ἀπὸ διαθέσεων, ὡς οἱ Ἐθναιμονικοί. Τινὲς ἀπὸ οἰήσεως, ὡς οἱ φιλαλήθεις, καὶ ἐλεγκτικοὶ, καὶ ἀναλογητικοί. Ἐνιοὶ δ' ἀπὸ τῶν διδασκάλων, ὡς οἱ Σωκρατικοὶ καὶ Ἐπικουρείοι, καὶ τὰ ὅμοια. Καὶ οἱ μὲν, ἀπὸ τῆς περὶ φύσιν πραγματείας, φυσικοί· οἱ δὲ, ἀπὸ τῆς περὶ τὰ ἦθη σχολῆς, ἠθικοί· διαλεκτικοὶ δὲ, ὅσοι περὶ τὴν τῶν λόγων τερθρείαν κατατρέβονται.

XIII. 18. Μέρη δὲ φιλοσοφίας τρία, φυσικόν, ἠθικόν, διαλεκτικόν· φυσικόν μὲν, τὸ περὶ κόσμου, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ· ἠθικόν δὲ, τὸ περὶ βίου καὶ τῶν πρὸς ἡμᾶς· διαλεκτικόν δὲ, τὸ ἀμφοτέρων τοὺς λόγους πρᾶσβεῦον. Καὶ μέχρι μὲν Ἀρχελαίου τὸ φυσικόν εἶδος ἦν· ἀπὸ δὲ Σωκράτους, ὡς προείρηται, τὸ ἠθικόν· ἀπὸ δὲ Ζήνωνος τοῦ Ἐλεάτου, τὸ διαλεκτικόν· τοῦ δὲ ἠθικοῦ γεγονᾶσιν αἰρέσεις δέκα, Ἀκαδημαϊκὴ, Κυρηναϊκὴ, Ἑλλειακὴ, Μεγαρικὴ, Κυνικὴ, Ἐρετρικὴ, Διαλεκτικὴ, Περιπατητικὴ, Στωϊκὴ, Ἐπικουρείος. 19. Ἀκαδημαϊκῆς μὲν οὖν τῆς ἀρχαίας πρόδοτη Πλάτων, τῆς μέσης Ἀρχεσίλαος. τῆς νέας

Λακύνθης· Κυρηναϊκῆς Ἀρίστιππος ὁ Κυρηναῖος, Ἡλιακῆς Φαίδων ὁ Ἠλεῖος, Μεγαρικῆς Εὐκλείδης Μεγαρεὺς, Κυνικῆς Ἀντισθένης ὁ Ἀθηναῖος, Ἐρετρικῆς Μενίδημος Ἐρετριεὺς, Διαλεκτικῆς Κλειτόμαχος Καρχηδόνιος, Περιπατητικῆς Ἀριστοτέλης Σταγειρίτης, Στωϊκῆς Ζήνων Κιτιεὺς. Ἡ δὲ Ἐπικούρειος ἀπ' αὐτοῦ κέκληται Ἐπικούρου. Ἰππόβοτος δ' ἐν τῷ περὶ αἵρέσεων, ἑνέα φησὶν αἵρέσεις καὶ ἄγωγὰς εἶναι· πρώτην, Μεγαρικὴν· δευτέραν, Ἐρετρικὴν· τρίτην, Κυρηναϊκὴν· τετάρτην, Ἐπικούρειον· πέμπτην Ἀννικέρειον· ἕκτην, Θεοδώρειον· ἑβδόμην, Ζηνώνειον, τὴν καὶ Στωϊκὴν· ὀγδόην, Ἀκαδημαϊκὴν τὴν ἀρχαίαν· ἑνάτην, Περιπατητικὴν. 20. Οὔτε δὲ Κυνικὴν, οὔτε Ἡλιακὴν, οὔτε Διαλεκτικὴν. Τὴν μὲν γὰρ Πυθῶνειον οὐδ' οἱ πλείους προσποιοῦνται, διὰ τὴν ἀσάφειαν.

Ἔνιοι δὲ κατὰ τι μὲν αἴρσιν εἶναι φασὶν αὐτὴν, κατὰ τι δὲ οὐ. Δοκεῖ μὲν γὰρ αἴρσεις εἶναι. Αἴρσιν δὲ λέγομεν, φασὶ, τὴν λόγῳ τινὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀκολουθοῦσαν, ἢ δοκοῦσαν ἀκολουθεῖν· καθ' ὃ εὐλόγως ἂν αἴρσιν τὴν σκεπτικὴν καλοῖμεν. Εἰ δὲ αἴρσιν νοοῖμεν πρόσκλιση ἐν δόγμασιν, ἀκολουθίαν ἔχουσαι, οὐκέτ' ἂν προσαγορεύοιτο αἴρσεις· οὐ γὰρ ἔχει δόγματα. Αἶδε μὲν ἀρχαὶ καὶ διαδοχαί, καὶ τισαῦτα μέρη, καὶ τόσαι φιλοσοφίας αἵρέσεις.

XIV. 21. Ἔτι δὲ πρὸ ὀλίγου καὶ ἐκλεκτικὴ τις αἴρσεις εἰσήχθη ὑπὸ Ποτάμωνος τοῦ Ἀλεξανδρέως, ἐκλεξαμένου τὰ ἀρέσαντα ἐξ ἑκάστης τῶν αἵρέσεων. Ἀρόσκει δ' αὐτῷ (καθ' ἃ φησὶν ἐν τῇ στοιχειώσει) δύο κριτήρια τῆς ἀληθείας εἶναι, τὸ μὲν, ὡς ὑφ' οὗ γί

γνεται ἢ κρίσις, τουτέστι τὸ ἡγεμονικόν· τὸ δὲ, ὡς δι' οὗ, οἷον τὴν ἀκριβεστάτην φαντασίαν. Ἀρχάς τε τῶν ὄλων, τὴν τε ὕλην καὶ τὸ ποιοῦν, ποιησίν τε καὶ τόπον. Ἐξ οὗ γὰρ, καὶ ὑφ' οὗ, καὶ ποίω, καὶ ἐν ᾧ. Τέλος δὲ εἶναι ἐφ' ὃ πάντα ἀναφέρεται, ζῶην κατὰ πᾶσαν ἀρετιῆν τελείαν, οὐκ ἄνευ τῶν τοῦ σώματος κατὰ φύσιν ἀγαθῶν, καὶ τῶν ἐκτός. Δεκτέον δὲ περὶ αὐτῶν ἀνδρῶν, καὶ πρῶτόν γε περὶ Θαλοῦ.

LIBER PRIMUS.

CAPUT I.

T H A L E S.

I. 22. Ἡ τοίνυν ὁ Θαλῆς (ὡς μὲν Ἡρόδοτος καὶ Δοῦρις καὶ Δημόκριτός φασιν) πατὴρ μὲν Ἐξαιμίου, μητὴρ δὲ Κλεοβουλίνης, ἐκ τῶν Θηλιδῶν, οἱ εἰσι Φοινίκης, εὐγενέστατοι τῶν ἀπὸ Κάδμου καὶ Ἀγήνορος, καθὰ καὶ Πλάτων φησί. Καὶ πρῶτος σοφὸς ὠνομάσθη, ἀρχόντος Ἀθήνησι Δαμασίου, καθ' ὃν καὶ οἱ ἐπιτὰ σοφοὶ ἐκλήθησαν, ὡς φησι Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων ἀναγραφῇ. Ἐπολιτογραφήθη δὲ ἐν Μιλήτῳ, ὅτι ἦλθε σὺν Νειλέῳ ἐκπεσόντι Φοινίκης. Ὡς δ' οἱ πλείους φασίν, ἰθαγενῆς Μιλήσιος ἦν, καὶ γένους λαμπροῦ.

II. 23. Μετὰ δὲ τὰ πολιτικά τῆς φυσικῆς ἐγένετο θεωρίας, καὶ κατὰ τινὰς μὲν σύγγραμμα κατέλιπεν οὐδέν· ἢ γὰρ εἰς αὐτὸν ἀναφερομένη ναυτικῇ

Ἀστρολογία, Φώκον λέγεται εἶναι τοῦ Σαμίου. (Καλλιμάχος δ' αὐτὸν οἶδεν εὑρετὴν τῆς ἄρκτου τῆς μικρᾶς, λέγων ἐν τοῖς ἰάμβοις οὕτως·

*Καὶ τῆς ἁμάξης ἐλέγετο σταθμήσασθαι
Τοὺς ἀστερίσκους, ἧ πλείουσι Φοίνικας.)*

Κατὰ τινὰς δὲ δύο μόνον συνέγραψε, περὶ τροπῆς καὶ ἰσημερίας, τὰ ἄλλα καταληπτὰ εἶναι δοκιμάσας. Δοκεῖ δὲ κατὰ τινὰς πρῶτος ἀστρολογῆσαι, καὶ ἡλιακὰς ἐκλείψεις καὶ τροπὰς προειπεῖν, ὡς φησὶν Εὐδῆμος ἐν τῇ περὶ τῶν ἀστρολογουμένων ἱστορίᾳ· ὄθεν αὐτὸν καὶ Ξενοφάνης καὶ Ἡρόδοτος θαυμάζει. Μαρτυρεῖ δ' αὐτῷ καὶ Ἡράκλειτος καὶ Δημόκριτος.

III. 24. *Ἔνιοι δὲ καὶ αὐτὸν πρῶτον εἶπεῖν φασὶν ἀθανάτους τὰς ψυχὰς. Ὡν ἐστὶ Χοίριλος ὁ ποιητής. Πρῶτος δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τροπῆς ἐπὶ τροπὴν πάροδον εὔρε, καὶ πρῶτος τὸ τοῦ ἡλίου μέγεθος τοῦ σιληναίου ἑπτακοσιοστὸν καὶ ἑκοστὸν ἀπεφῆνατο, κατὰ τινὰς. Πρῶτος δὲ καὶ τὴν ὑστέραν τοῦ μηνός, τριακάδα εἶπε. Πρῶτος δὲ καὶ περὶ φύσεως διελέχθη, ὡς τινες. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ Ἰππίας φασὶν αὐτὸν καὶ τοῖς ἀψύχοις μεταδιδόναι ψυχὰς, τεκμαιρόμενον ἐκ τῆς λίθου τῆς μαγνήτιδος, καὶ τοῦ ἡλεκτροῦ. Παρὰ τὰ Αἰγυπτίων γεωμετερεῖν μαθόντα, φησὶ Παμφίλη, πρῶτον καταγράψαι ἐπὶ ἡμικυκλίου τὸ τρίγωνον ὀρθογώνιον, καὶ θῦσαι βουῖν. 25. Οἱ δὲ Πυθαγόραν φασὶν, ὧν ἐστὶν Ἀπολλόδωρος ὁ λογιστικός. Οὗτος προήγαγεν ἐπὶ πλεῖστον, ἃ φησὶ Καλλιμάχος ἐν τοῖς ἰάμβοις, Εὐφορβον εὔρειν τὸν Φρύγα· οἶον σκαληνὰ τρίγωνα, καὶ ὅσα γραμμικῆς ἔχεται θεωρίας. Δοκεῖ δὲ καὶ ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἄριστα βεβου-*

λεῦσθαι. Κροίσου γὰρ πέμπαντος πρὸς Μιλησίους ἐπὶ συμμαχίᾳ, ἐκώλυσεν· ὅπερ, Κύρου κρατήσαντος, ἔσωσε τὴν πόλιν. Καὶ αὐτὸς δὲ φησιν, ὡς Ἡρακλείδης ἱστορεῖ, μονήρη αὐτὸν γεγονέναι καὶ ἰδιαστήν.

IV. 26. Ἐνιοὶ δὲ καὶ γῆμαι αὐτὸν, καὶ Κιβισσον υἱὸν ἔχειν. Οἱ δὲ ἄγαμον μείναι, τῆς δὲ ἀδελφῆς τὸν υἱὸν θέσθαι· ὅτε καὶ ἐρωτηθέντα, διὰ τί οὐ τεκνοποιεῖ, διὰ φιλοτεκνίαν, εἰπῶν. Καὶ λέγουσιν, ὅτι τῆς μητρὸς ἀναγκαζούσης αὐτὸν γῆμαι, Νῆ Δία, ἔλεγεν, οὐδέπω καιρός. Ἐῖτα, ἐπειδὴ παρήβησεν, ἐγκλειμένης, εἰπῶν, οὐκέτι καιρός.

V. Φησὶ καὶ ὁ Ῥόδιος Ἰερώνυμος ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν σποράδην ὑπομνημάτων, ὅτι βουλόμενος δεῖξαι ὅσον εἶναι πλουτεῖν, φορᾶς μελλούσης ἐλαιῶν ἔσεσθαι, προνοήσας, ἐμισθώσατο τὰ ἐλαιουργεῖα, καὶ πάμπλειστα συνέλεξε χρήματα.

VI. 27. Ἀρχὴν δὲ τῶν πάντων ὕδωρ ὑπεστήσατο, καὶ τὸν κόσμον ἔμψυχον καὶ δαιμόνων πλήρη. Τὰς τε ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ, φασὶν αὐτὸν εὐρεῖν, καὶ εἰς τριακοσίας ἐξήκοντα πέντε ἡμέρας διελεῖν. Οὐδεὶς τε αὐτοῦ καθηγήσατο, πλὴν ὅτ' εἰς Αἴγυπτον ἐλθὼν τοῖς ἱερεῦσι συνδιέτριψεν. Ὁ δὲ Ἰερώνυμος καὶ ἐκμετρησαί φησιν αὐτὸν τὰς πυραμίδας, ἐκ τῆς σκιάς παρατηρήσαντα, ὅτε ἡμῖν ἰσομεγέθεις εἰσὶ. Συνεβίω δὲ καὶ Θρασυβούλῳ τῷ Μιλησίῳ τυράννῳ, καθὰ φησιν Μινύης.

VII. Τὰ δὲ περὶ τὸν τρίποδα φανερά, τὸν εὐρεθέντα ὑπὸ τῶν ἀλιέων, καὶ διαπεμφθέντα τοῖς σοφοῖς ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν Μιλησίων. 28. Φασὶ γὰρ Ἴωνικοῖς τινὰς νεανίσκους βόλον ἀγοράσαι παρὰ Μιλη-

σίων ἀλιείων· ἀνασπασθέντος δὲ τοῦ τρίποδος, ἀμφισβήτησις ἦν· ἕως οἱ Μιλήσιοι ἔπεμψαν εἰς Δελφούς, καὶ ὁ Θεὸς ἔχρησεν οὕτως·

Ἔχουγε Μιλήτιον, τρίποδος πέρι Φοῖβον ἐρω-
τάς;

Τίς σοφίη πάντων πρώτος, τούτου τρίποδ'
ἀνδῶ.

Δίδωσιν οὖν Θαλῆ, ὁ δὲ ἄλλω, καὶ ἄλλος ἄλλω, ἕως Σόλωνος· ὁ δὲ ἔφη σοφία πρώτων εἶναι τὸν Θεόν, καὶ ἀπίστευεν εἰς Δελφούς. Ταῦτα δὲ ὁ Καλλίμαχος ἐν τοῖς ἰάμβοις ἄλλως ἱστορεῖ, παρὰ Λεανδρίου λαβῶν τοῦ Μιλήσιου· Βαθυκλέα γάρ τινα Ἀρκαδα φιάλην καταλιπεῖν, καὶ ἐπισκῆψαι δοῦναι τῶν σοφῶν τῷ πρωτίστῳ. Ἐδόθη δὲ Θαλῆ, καὶ κατὰ περίοδον πόλι· Θαλῆ. 29. Ὁ δὲ τῷ Διδυμαίῳ Ἀπόλλωνι ἀπέ-
στελεν, εἰπὼν οὕτω, κατὰ τὸν Καλλίμαχον,

Θαλῆς με τῷ μεδεῦντι Νειλέω δήμου

Δίδωσι, τούτο δις λαβῶν ἀριστεῖον.

Τὸ δὲ πεζὸν οὕτως ἔχει· Θαλῆς Ἑξαμίου Μιλήσιος Ἀπόλλωνι Δελφινίῳ Ἑλλήνων ἀριστεῖον δις λαβῶν. Ὁ δὲ περινεγκῶν τὴν φιάλην τοῦ Βαθυκλέους παῖς, Θυρίων ἐκαλεῖτο, καθά φησιν Ἐλευσις ἐν τῷ περὶ Ἀχιλλέως, καὶ Ἀλέξαν ὁ Μύνδιος ἐν ἐννάτῳ Μυθικῶν. Εὐδοξος δ' ὁ Κνίδιος, καὶ Εὐάνθης ὁ Μιλήσιος, φασὶ τῶν Κροίσου τινὰ φίλων λαβεῖν παρὰ τοῦ βασιλέως ποτήριον χρυσοῦν, ὅπως δῶ τῷ σοφωτάτῳ τῶν Ἑλλήνων. 30. Τὸν δὲ δοῦναι Θαλῆ, καὶ περιελθεῖν εἰς Χεῖλωνα, ὃν πυνθάνεσθαι τοῦ Πυθίου, τίς αὐτοῦ σοφώτερος; καὶ τὸν ἀνειπεῖν Μύσωνα, περὶ οὗ λέξομεν. Τούτον οἱ περὶ τὸν Εὐδοξον ἀντι

Κλεοβούλου τιθείαισι, Πλάτων δ' ἄντι Περιάνδρου.
Περὶ αὐτοῦ δὴ τάδε ἀνεῖπεν ὁ Πύθιος·

Οἴταιόν τινα φημι Μύσων' ἐν Χηνὶ γενέσθαι

Σοῦ μᾶλλον πραπίθεσσι ἀρηρότα πευκαλλμησιν.
Ὁ δ' ἐρωτήσας ἦν Ἀνάχαρις. Δαίδαχος δ' ὁ Πλα-
τωνικὸς καὶ Κλέαρχος φιάλην ἀποσταλῆναι ὑπὸ
Κροίσου Πιπτακῶ, καὶ οὕτω περινεχθῆναι. Ἄν-
δρων δ' ἐν τῷ τρίποδι, Ἀργείους ἄθλον ἀρετῆς τῷ
σοφωτάτῳ τῶν Ἑλλήνων τρίποδα θεῖναι· κριθῆναι
δὲ Ἀριστοδήμον Σπαρτιάτην, ὃν παραχωρῆσαι Χεί-
λωνι. 31. Μέμνηται τοῦ Ἀριστοδήμου καὶ Ἀλ-
καῖος οὕτως,

Ὡς γὰρ δὴ ποτ' Ἀριστιδάμον,

Ὅν φασιν οὐκ ἀπάλαμνον

Ἐν Σπάρτῃ λόγον εἰπεῖν·

Χρήματ' ἀνήρ· πενιχρὸς δ' οὐδεὶς πέλει
εἰθλός.

Ἐνιοὶ δὲ φασιν ὑπὸ Περιάνδρου Θρασυβούλῳ τῷ Μι-
λησίῳ τυράνῳ πλοῖον ἔμπορον ἀποσταλῆναι. Τοῦ
δὲ περὶ τὴν Κῶαν θάλασσαν ναυαγήσαντος, ὕστερον
εὔρεθῆναι πρὸς τινῶν ἀλιέων τὸν τρίποδα. Φανό-
δικος δὲ περὶ τὴν Ἀθηναίων θάλασσαν εὔρεθῆναι,
καὶ ἀνενεχθέντα εἰς ἄστν, γενομένης ἐκκλησίας, Βλαντι
πεμφθῆναι· διὰ τί δὲ, ἐν τῷ περὶ Βλαντος λέξομεν.
32. Ἄλλοι φασὶν ἠφαισιτότευκτον εἶναι αὐτὸν, καὶ
δοθῆναι πρὸς τοῦ θεοῦ Πέλοπι γαμοῦντι· αὐθίς τε
εἰς Μενέλαον ἐλθεῖν, καὶ σὺν τῇ Ἑλένῃ ἀρπασθέντα
ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ῥιφθῆναι εἰς τὴν Κῶαν θάλασσαν
πρὸς τῆς Λακωνίης, ἐπιούσης ὅτι περιμάχητος ἔσται.
Χρόνῳ δὲ Λεβεδίων τινῶν αὐτόθι γρηῖτον ὠνησαμένων,

καταληφθῆναι καὶ τὸν τρίποδα. *Μαχομένων δὴ πρὸς τοὺς Ἀλκίεας, γενέσθαι τὴν ἄνοδον ἕως τῆς Κῶ. Καὶ ὡς οὐδὲν ἦνντον, τοῖς Μιλησίοις μητροπόλει οὐσι μηνύουσιν. Οἱ δ' ἐπειδὴ διαπρεσβευόμενοι ἠλογοῦντο, πρὸς τοὺς Κῶους πολεμοῦσι. Καὶ πολλῶν ἐκατέρωθεν πιπτόντων, ἐκπίπτει χρησμός, δοῦναι τῷ σοφωτάτῳ· καὶ ἀμφοτέροι συνήνεσαν Θαλῆ. Ὁ δὲ μετὰ τὴν περίοδον τῷ Διδυμαίῳ τίθεισιν Ἀπόλλωνι.*

33. *Κῶοις μὲν οὖν τοῦτον ἐχρήσθη τὸν τρόπον·*

*Μὴ πρότερον λήξειν νεῖκος Μερόπων καὶ Ἰώνων,
Πρὶν τρίποδα χρύσειον, ὃν Ἥφαιστος βάλε
πόντῳ,*

*Ἐκ πόλιος πέμπητε, καὶ εἰς δόμον ἀνδρὸς ἴκηται,
Ὅς διδάηκε τὰ ἴδοντα, τὰ τ' ἐσσόμενα, πρὸ τ'
έόντα.*

Μιλησίοις δὲ,

*Ἐγχετο Μιλήτιου, τρίποδος περὶ Φοῖβον ἐρωτῆς:
ὡς προεῖρηται. Καὶ τότε μὲν οὕτως. Ἐρμιππος
δ' ἐν τοῖς βίοις, εἰς τοῦτον ἀναφέρει τὸ λεγόμενον
ὑπὸ τινων περὶ Σωκράτους. Ἐφασκε γὰρ, φασί,
τριῶν τούτων ἕνεκα χάριν ἔχειν τῇ τύχῃ· πρῶτον μὲν,
ὅτι ἀνθρώπος ἐγενόμην, καὶ οὐ θηρίον εἶτα, ὅτι
ἀνὴρ, καὶ οὐ γυνή· τρίτον, ὅτι Ἕλληνα, καὶ οὐ βάρβαρος.*

VIII. 34. *Λέγεται δ' ἀγόμενος ὑπὸ γραδὸς ἐκ τῆς οἰκίας, ἵνα τὰ ἄστρα κατανοήσῃ, εἰς βόθρον ἐμπσεῖν, καὶ αὐτῷ ἀνοιμώξαντι φάναι τὴν γραῦν. Σὺ γὰρ, ὦ Θαλῆ, τὰ ἐν ποσὶν οὐ δυνάμενος ἰδεῖν, τὰ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ οἶμι γινώσσεσθαι; Οἶδε δ' αὐτὸν ἄστρα*

νομούμενον καὶ Τίμων, καὶ ἐν τοῖς Ἕλλησι ἐπαινᾷ
αὐτὸν, λέγων,

Οἶόν θ' ἐπὶ τὰ Θάλητα σοφῶν σοφόν, ἀστρονό-
μημα.

Τὰ δὲ γεγραμμένα ὑπ' αὐτοῦ φησὶ Λόβων ὁ Ἀργεῖος
εἰς ἔπη τείνειν διακόσια. Ἐπιγεγράφθαι δ' αὐτοῦ
ἐπὶ τῆς εἰκόνης τάδε,

Τόνδε Θαλῆν Μίλητος Ἴας θρέψασ' ἀνάδειξεν
Ἀστρολόγον πάντων πρεσβύτατον σοφία.

IX. 35. Τῶν δὲ ἀδομένων αὐτοῦ τάδε εἶναι,
Οὐ τι τὰ πολλά γ' ἔπη φρονίμην ἀπεφήνατο δό-
ξαν.

Ἐν τι μάτευε σοφόν, ἔν τι κεδνὸν αἰροῦ.

Λύσεις γὰρ ἀνδρῶν κωτίλων γλώσσας ἀπεραντολό-
γους.

Φέρεται δὲ ἀποφθέγματα αὐτοῦ τάδε. Πρεσβύτα-
τον τῶν ὄντων, θεός· ἀγέννητον γάρ. Κάλλιστον,
κόσμος·ποίημα γὰρ θεοῦ. Μέγιστον, τόπος·
ἅπαντα γὰρ χωρεῖ. Τάχιστον, νοῦς· διὰ παντός
γὰρ τρέχει. Ἰσχυρότατον ἀνάγκη· κρατεῖ γὰρ πάν-
των. Σοφώτατον, χρόνος· ἀνευρίσκει γὰρ πάντα.
Οὐδὲν ἔφη τὸν θάνατον διαφέρειν τοῦ ζῆν. Σὺ οὖν,
ἔφη τις, διὰ τί οὐκ ἀποθνήσκεις; Ὅτι, ἔφη, οὐδὲν
διαφέρει. Πρὸς τὸν πυθόμενον, τί πρότερον ἐγεγό-
νει, νῦξ ἢ ἡμέρα; Ἡ νῦξ, ἔφη, μιᾷ ἡμέρᾳ πρότερον.
Ἡρώτησέ τις αὐτὸν, εἰ λήθοι θεοὺς ἀνθρώπος ἀδικῶν.
Ἄλλ' οὐδέ τι ἀγνοούμενος, ἔφη. Πρὸς τὸν μοιχόν, ἐρό-
μενον εἰ ἀπόσει μὴ μεμοιχευκέναι, Οὐ χεῖρον, ἔφη,
ἐμοῦ ἐπιπορκία. Ἐρωτηθεῖς, τί δύσκολον; ἔφη, τὸ
ἐπιπυτὸν γνῶναι· τί δὲ εὐκόλον; τὸ ἄλλω ὑποτίθεσθαι.

Τί ἡδιστον; τὸ ἐπιτυχάνειν. Τί τὸ θεῖον; τὸ μήτε ἀρχὴν ἔχον, μήτε τελευτήν. Τί δύσκολον εἶη τεθεαμένος; γέροντα, ἔφη, τύραννον. Πῶς ἂν τις ἀτυχίαν ῥῆστα φέροι; εἰ τοὺς ἐχθροὺς χείρον πράσσοντας βλέποι. Πῶς ἂν ἄριστα καὶ δικαιοτάτα βιώσαιμεν; ἐὰν ἂ τοῖς ἄλλοις ἐπιτιμᾶμεν, αὐτοὶ μὴ δρωῖμεν. 37. Τίς εὐδαίμων; ὁ τὸ μὲν σῶμα ὑγιής, τὴν δὲ τύχην εὐπορος, τὴν δὲ ψυχὴν εὐπαιδευτος. Φίλων παρόντων καὶ ἀπόντων μεμνησθαι φησι. Μὴ τὴν ὄψιν καλλωπίζεσθαι, ἀλλὰ τοῖς ἐπιτηδεύμασι εἶναι καλόν. Μὴ πλούτει, φησὶ, κακῶς, μηδὲ διαβαλλέτω σε λόγος πρὸς τοὺς πίστεως κεκοινωνηκότας. Οὓς ἂν ἐράνοους εἰσενέγκῃς, φησὶ, τοῖς γονεῦσι, τοὺς αὐτοὺς προσδέχου καὶ παρὰ τῶν τέκνων. Τὸν Νεῖλον εἶπε πληθύνειν ἀνακοπτομένων τῶν ἔρυσμάτων ὑπὸ τῶν ἐτησίων ἐναντίων ὄντων.

X. Φησὶ δ' Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς Χρονικοῖς, γεγενῆσθαι αὐτὸν κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς τριακοστῆς πέμπτῃς Ὀλυμπιάδος. 38. Ἐτελεύτησεν δ' ἐτῶν ἑβδομήκοντα ὀκτώ, ἢ (ὡς Σωικράτης φησὶν) ἐννεήκοντα. Τελευτῆσαι γὰρ ἐπὶ τῆς πεντηκοστῆς ὁγδόῃς Ὀλυμπιάδος, γεγονότα κατὰ Κροῖσον, ᾧ καὶ τὸν Ἄλυν ὑποσχέσθαι ἀνευ γεφύρας περάσαι, τὸ ῥεῖθρον παρτρέψαντα.

XI. Γεγόνασιν δὲ καὶ ἄλλοι Θαλαῖ (καθὰ φησι Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς ὁμωνύμοις) πέντε. Ὡν πρῶτος, ῥήτωρ Καλαντιανός, κακόζηλος. Δεύτερος, ζωγράφος, Σικυώνιος, μεγαλοφυής. Τρίτος ἀρχαῖος πάνυ, κατὰ Ἡσιόδον, καὶ Ὀμηρον, καὶ Ἀγκυρῶν. Τέταρτος, οὗ μέμνηται Δοῦρις ἐν τῷ περὶ ζωγραφίας.

Πέμπτος, νεώτερος, ἄδοξος, οὗ μνημονεύει Διονύσιος ἐν Κριτικοῖς.

XII. 39. Ὁ δ' οὖν σοφὸς ἐτελεύτησεν ἀγῶνα θεώμενος γυμνικὸν, ὑπὸ τε καύματος καὶ δίψους καὶ ἀσθενείας, ἥδη γηραιός. Καὶ αὐτοῦ ἐπιγέγραπται τῷ μνήματι,

Ἡ ὀλίγον τόδε σῆμα · τὸ δὲ κλέος οὐρανόμηκες

Τῷ πολυφροντίστῳ τοῦτο Θάλητος ὄρη.

Ἔστι καὶ παρ' ἡμῶν εἰς αὐτὸν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐπιγραμμάτων, ἢ παμμέτρῳ, τοδὶ τὸ ἐπίγραμμα,

Γυμνικὸν αὖ ποτ' ἀγῶνα θεώμενον, Ἥλειε Ζεῦ,

Τὸν σοφὸν ἄνδρα Θαλῆν ἤρασας ἐκ σταδίων.

Αἰνέω ὅτι μιν ἐγγὺς ἀπήγαγε · ἢ γὰρ ὁ πρέσβυς

Οὐκέθ' ὄραῖν ἀπὸ γῆς ἀστέρως ἠδύνατο.

XIII. 40. Τούτου ἐστὶ, τὸ Γνωθὶ σαυτὸν · ὅπερ Ἀντισθένης ἐν ταῖς διαδοχαῖς Φημονόης εἶναι φησὶν, ἐξιδιοποιήσασθαι δὲ αὐτὸ Χείλινα.

XIV. Περὶ δὲ τῶν ἐπιτὰ (ἄξιον γὰρ ἐνιαυθὰ καθολικῶς κἀκείνων ἐπιμνησθῆναι) λόγοι φέρονται τοιοῦτοι. Δάμων ὁ Κυρηναῖος, γεγραφώς περὶ τῶν φιλοσόφων, πᾶσιν ἐγκαλεῖ, μάλιστα δὲ τοῖς ἐπιτὰ.

Ἀναξιμένης δὲ φησὶ πάντας ἐπιθῆσθαι ποιητικῆς. Ὁ δὲ Δικαίαρχος οὔτε σοφοὺς, οὔτε φιλοσόφους φησὶν αὐτοὺς γεγονέναι, συνειοὺς δὲ τινας καὶ νομοθετικούς. Ἀρχετίμος τε ὁ Συρακούσιος ὁμίλιαν αὐτῶν γέγραπεν παρὰ Κυψέλω, ἢ καὶ αὐτός φησὶ περιτυχεῖν. Εὐφορος δὲ παρὰ Κροίσῳ, πλὴν Θαλοῦ. Φαοὶ δὲ τινες καὶ ἐν Πανωνίῳ, καὶ ἐν Κορίνθῳ, καὶ ἐν Δελφοῖς συνελθῆν αὐτούς. 41. Διαφωνοῦνται

δὲ καὶ ἀποφάσεις αὐτῶν, καὶ ἄλλου ἄλλο φασὶν εἶ
 ναι· ὡς ἐκεῖνο,

³ Ἦν Λακεδαιμόνιος Χείλων σοφός, ὃς τὰδ' ἔλεξε,

Μηδὲν ἄγαν, καιρῷ πάντα πρόσεσι καλά.

Στασιάζεται δὲ καὶ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν. Λεάν-
 δριος μὲν γὰρ ἀντὶ Κλεοβούλου καὶ Μύσωνος Λεώ-
 φαντον Γορσιάδα, Λεβέδιον ἢ Ἐφίσιον, ἐγκρίνει,
 καὶ Ἐπιμενίδην τὸν Κρηῖτα. Πλάτων δ' ἐν Πρω-
 ταγόρῃ, Μύσωνα ἀντὶ Περιάνδρου. Εὐφορος δὲ
 ἀντὶ Μίσωνος Ἀνάχαρσιν. Οἱ δὲ καὶ Πυθαγόραν
 προσγράφουσι. Δικαίαρχος δὲ τέσσαρας ὁμολογη-
 μένους ἡμῖν παραδίδωσι Θαλῆν, Βίαντα, Πιττακὸν,
 Σόλωνα. Ἄλλους δὲ ὀνομάζει ἕξ, ὧν ἐκλέξασθαι
 τρεῖς, Ἀριστόδημον, Πάμφιλον, Χείλωνα Λακεδαιμό-
 νιον, Κλεόβουλον, Ἀνάχαρσιν, Περιάνδρον. Ἐνιοὶ
 προστιθέασιν Ἀκουσίλαον, Κάβα ἢ Σκάβρα, Ἀργεῖον.
 42. Ἐρμιππος δ' ἐν τῷ περὶ τῶν σοφῶν, ἐπιτακαίδε-
 κά φησιν· ὧν τοὺς ἐπτὰ ἄλλους ἄλλως αἰρεῖσθαι. Εἶ-
 ναι δὲ, Σόλωνα, Θαλῆν, Πιττακὸν, Βίαντα, Χείλωνα,
 Κλεόβουλον, Περιάνδρον, Ἀνάχαρσιν, Ἀκουσίλαον,
 Ἐπιμενίδην, Λεώφαντον, Φερεκύδην, Ἀριστόδημον,
 Πυθαγόραν, Λάσον Χαρμαντίδου ἢ Σισυμβρίνου, ἢ,
 ὡς Ἀριστόξενος, Χαβρίνου, Ἐρμιονέα, Ἀναξαγόραν.
 Ἰππόβοτος δ' ἐν τῇ τῶν φιλοσόφων ἀναγραφῇ· Ὀρ-
 φεία, Λίνον, Σόλωνα, Περιάνδρον, Ἀνάχαρσιν, Κλεό-
 βουλον, Μύσωνα, Θαλῆν, Βίαντα, Πιττακὸν, Ἐπί-
 χαρμον, Πυθαγόραν.

XV. Φέρονται δὲ καὶ τοῦ Θαλοῦ ἐπιστολαὶ αἶδε.

Θαλῆς Φερεκύδεις.

43. Πυθαγόμαι σε πρῶτον Ἰαίωνιν μέλλειν λό-

γους ἀμφὶ τῶν θεῶν χρημάτων εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐκφαίνειν. Καὶ τάχα μὲν ἡ γνώμη τοι δικαίη, ἐς τὸ ξυγνὸν καταθέσθαι γραφήν, μᾶλλον ἢ ἐφ' ὁποιοισούν ἐπιτρέπειν χρῆμα εἰς οὐδὲν ὄφελος. Εἰ δὴ τοι ἤθιδον, ἐθέλω γενέσθαι λισσωνωτῆς περὶ ὁτέων γράφεις· καὶ ἦν κελεύης, παρὰ σε ἀφίξομαι ἐς Σύρον. Ἡ γὰρ ἂν οὐ φρενήρεις εἶημεν ἐγὼ τε καὶ Σόλων ὁ Ἀθηναῖος, πλώσαντες μὲν ἐς Κρήτην κατὰ τὴν κεῖθι ἱστορίην, πλώσαντες δὲ ἐς Αἴγυπτον, ὁμιλήσαντες τοῖς ἐκείνη ὄσοι ἱερέες τε καὶ ἀστρονόμοι, παρὰ σε δὲ μὴ πλώσαιμεν. Ἦξει γὰρ καὶ ὁ Σόλων, ἦν ἐπιτρέψης. 44. Σὺ μὲν τοι χωροφιλέων, ὀλίγα φοιτέεις ἐς Ἰωνίην, οὐδὲ σε πόθῃ ἴσχει ἀνδρῶν ξείνων· ἀλλὰ, ὡς ἔλπομαι, ἐνὶ μούνῳ χρήματι πρόσκειαι, τῇ γραφῇ. Ἡμεῖς δὲ οἱ μηδὲν γράφοντες περιχωρέομεν τὴν τε Ἑλλάδα καὶ Ἀσίην.

XVI. Θαλῆς Σόλωνι.

Ἐπαποσιὰς ἐξ Ἀθηναίων, δοκέεις ἂν μοι ἀρμοδιώτατα ἐν Μιλήτῳ οἶκον ποιέσθαι παρὰ τοῖς ἀποίκους ὑμέων. Καὶ γὰρ ἐνταῦθά τοι δεινὸν οὐδέν. Εἰ δὲ ἀσχαλήσεις ὅτι καὶ Μιλήσιοι τυραννεόμεθα· ἐχθαίρεις γὰρ πάντας αἰσυμνήτας) ἀλλὰ τέρποιο ἂν σὺν τοῖς ἐταίροις ἡμῖν καταβιούς. Ἐπέστειλε δὲ σοι καὶ Βίης ἤκειν ἐς Πριήνην· σὺ δὲ εἰ προσηνέστερόν τοι τὸ Πριηνέων ἄστῃ κεῖθι οἰκίειν, καὶ αὐτοὶ παρὰ σε οἰκήσομεν.

CAPUT II.

SOLON.

I. 45. Σόλων Ἐξηκσευτίδου Σαλαμίνιος, πρῶτον μὲν τὴν σεισάχθειαν εἰσηγήσατο Ἀθηναίοις. Τὸ δὲ ἦν λύτρωσις σωμάτων τε καὶ κτημάτων. Καὶ γὰρ ἐπὶ σώμασιν ἔδανείζοντο, καὶ πολλοὶ δι' ἀπορίαν ἐθίτευον. Ἐπὶ δὲ ταλάντων ὀφειλομένων αὐτῷ πατρῶων, συνεχώρησε πρῶτος, καὶ τοὺς λοιποὺς τὸ ὅμοιον προὔτρειπε πρῶξαι. Καὶ οὗτος ὁ νόμος ἐκλήθη σεισάχθεια· φανερόν δὲ, διὰ τί. Ἐπειτα τοὺς λοιποὺς νόμους ἔθηκεν, οὓς μακρὸν ἂν εἴη διεξιέναι, καὶ ἐς τοὺς ἄξονας κατέθετο.

II. 46. Τὸ δὲ μέγιστον, τῆς πατρίδος αὐτοῦ Σαλαμῖνος ἀμφισβητουμένης ὑπὸ τε Ἀθηναίων καὶ Μεγαρέων, καὶ πολλάκις τῶν Ἀθηναίων ἐπταικότων ἐν τοῖς πολέμοις, καὶ ψηφισαμένων, εἴ τις εἴτι συμβουλεύσει περὶ Σαλαμῖνος μάχεσθαι, θανάτῳ ζημιούσθαι· οὗτος μαλνεσθαι προσποιησάμενος, καὶ στεφανωσάμενος, εἰσέπεσεν εἰς τὴν ἀγοράν· ἔνθα τοῖς Ἀθηναίοις ἀνέγνω διὰ τοῦ κήρυκος τὰ συντείνοντα περὶ Σαλαμῖνος ἐλεγεία, καὶ παρώρμησεν αὐτούς. Καὶ αὐθις πρὸς τοὺς Μεγαρέας ἐπολέμησαν, καὶ ἐνίκων διὰ Σόλωνα. 47. Ἦν δὲ τὰ ἐλεγεία τὰ μάλιστα καθαφάμενα τῶν Ἀθηναίων, ταῦτα·

Εἶην δὴ τότε ἐγὼ Φολεγάνδριος ἢ Σικινίτης
 Ἄντι γ' Ἀθηναίου, πατρὶδ' ἀμειψάμενος.
 Αἶψα γὰρ ἂν φάτις ἦδε μετ' ἀνθρώποισι γένοιτο.
 Ἄττικὸς οὗτος ἀνὴρ τῶν Σαλαμῖν' ἀφέντων·

εἶτα,

Ἴομεν εἰς Σαλαμίνα μαχησόμενοι περὶ νήσου

Ἰμερτῆς, χαλεπὸν τ' αἴσχος ἀπωσόμενοι.

Ἐπεισε δὲ αὐτοὺς καὶ τὴν ἐν Θοράκῃ Κεφρόνησον προσκλήσασθαι. 48. Ἴνα δὲ μὴ δοκοῖη βία μόνον, ἀλλὰ καὶ δίκη τὴν Σαλαμίνα κεκτῆσθαι, ἀνασκάψας τινὰς τάφους, ἔδειξε τοὺς νεκροὺς πρὸς ἀνατολὰς ἐστραμμένους, ὡς ἦν ἔθος θάπτειν Ἀθηναίοις· ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς τάφους πρὸς ἕω βλέποντας, καὶ ἀπὸ τῶν δῆμων τοὺς χρηματισμοὺς ἐγκεχαραγμένους, ὅπερ ἦν ἴδιον Ἀθηναίων. Ἐνιοὶ δὲ φασὶ καὶ ἐγγράψαι αὐτὸν εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Ὀμήρου μετὰ τὸν

Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας,

Σιῆσε δ' ἄγων, ἰν' Ἀθηναίων ἴσαντο φάλαγγες.

III. Τοῦ δὲ λοιποῦ προσεῖχον αὐτῷ ὁ δῆμος, καὶ ἠδέως καὶ τυραννεῖσθαι ἤθελον παρ' αὐτοῦ. 49. Ὅ δὲ οὐχ εἴλετο, ἀλλὰ καὶ Πεισιστράτον τὸν συγγενῆ, καθά φησι Σωσικράτης, προαισθόμενος, τὸ ἐφ' ἑαυτῷ διεκώλυσεν. Ἦξας γὰρ εἰς τινα ἐκκλησίαν μετὰ Θάρρακος καὶ Ἀσπίδος, προεῖπεν αὐτοῖς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ Πεισιστράτου· καὶ οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ βοηθεῖν ἔτοιμος εἶναι· λέγων ταῦτα· Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν μὲν σοφώτερος, τῶν δὲ ἀνδρειότερός εἰμι· σοφώτερος μὲν τῶν τὴν ἀπάτην Πεισιστράτου μὴ συνιέντων· ἀνδρειότερος δὲ τῶν ἐπισταμένων μὲν, διὸ δέος δὲ σιωπώντων. Καὶ ἡ βουλὴ, Πεισιστρατίδαι ὄντες, μαίνεσθαι ἔλεγον αὐτόν. Ὅθεν εἶπε ταυτί·

Δεῖξει δὴ μανίην μὲν ἐμὴν βαιὸς χρόνος ἀστοῖς,

Δεῖξει ἀληθείης ἐς μέσσην ἐρχομένης.

50. Τὰ δὲ περὶ τῆς τοῦ Πεισιστρατοῦ τυραννίδος ἐλεγεία, προλέγοντος αὐτοῦ, ταῦτα ἦν,

Ἐκ νεφέλης φέρεται χιόνος μένος ἢ δὲ χαλάζης,

Βροντὴ τ' ἐκ λαμπρῆς γίνεται ἀστεροπῆς.

Ἄνδρῶν δ' ἐκ μεγάλων πόλις ὄλλυται· εἰς δὲ

μονάρχου

Δῆμος αἰδρεῖν δουλοσύνην ἔπεσεν.

IV. Ἦδη δὲ αὐτοῦ κρατοῦντος οὐ πείθων, ἔθηκε τὰ ὄπλα πρὸ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ εἰπὼν, ὦ πατρίς, βεβοήθηκά σοι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἀπέπλευσεν εἰς Αἴγυπτον καὶ εἰς Κύπρον· καὶ πρὸς Κροῖσον ἦλθεν.

Ὅτε καὶ ἐρωτηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, Τίς σοι ἰδοκίμῳ εὐδαίμων; Τέλλος, ἔφη, Ἀθηναῖος, καὶ Κλέοβις καὶ Βίτων, καὶ τὰ θρυλλόμενα. 51. Φασὶ δὲ τινες, ὅτι κοσμήσας ἑαυτὸν ὁ Κροῖσος παντοδαπῶς, καὶ καθίσας εἰς τὸν θρόνον, ἤρετο αὐτὸν, εἴ τι θέαμα κάλλιον τεθέαται; Ὁ δὲ, ἀλεκτρούνας, εἶπε, φασιανούς, καὶ ταῶς· φυσικῶ γὰρ ἄνθει κεκόσμηται, καὶ μυρῖον καλλιοι. Ἐκεῖθεν τε ἀπαλλαγείς, ἐγένετο ἐν Κιλικίᾳ, καὶ πόλιν ᾤκισεν, ἣν ἀπ' αὐτοῦ Σόλους ἐκάλεσεν. Ὀλίγους τὲ τινὰς τῶν Ἀθηναίων ἐγκατώκισεν, οἱ τῷ χρόνῳ τὴν φωνὴν ἀποξενωθέντες σολοικίξειν ἐλέχθησαν. Καὶ εἰσὶν οἱ μὲν ἐνθεν Σολεῖς· οἱ δ' ἀπὸ Κύπρου, Σόλιοι.

V. Ὅτε τὸν Πεισιστρατον ἔμαθεν ἤδη τυραννεῖν, τάδε ἔγραψε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους·

52. Εἰ δὲ πεπόνθατε δευρὰ δι' ὑμετέραν κακότητα,

Μὴ τι θεοῖς τούτων μοῖραν ἐπιμφέρετε.

Ἄντολ γὰρ τούτους ηὐξήσατε, ῥύσια δόντες,

Καὶ διὰ ταῦτα κακὴν ἔσχετε δουλοσύνην.

Ἰμέων δ' εἷς μὲν ἕκαστος ἀλώπεκος ἔχνεσι βραίνει,
Σύμπασι δ' ὑμῖν κούφος ἔνεστι νόος.

Εἷς γὰρ γλώσσαν ὄρατε, καὶ εἷς ἔπος αἰόλον ἀν-
δρός·

Εἷς ἔργον δ' οὐδὲν γιγνόμενον βλέπετε.

Καὶ οὗτος μὲν ταῦτα.

VI. Πεισίστρατος δ' αὐτῷ φεύγοντι τοῦτον ἐπι-
σιτέλλει τὸν τρόπον·

Πεισίστρατος Σόλωνι.

53. Οὔτε μόνος Ἑλλήνων τυραννίδι ἐπεθέμην,
οὔτε ὡς οὐ προσῆκόν μοι, γένους ὄντι τῶν Κοδριδῶν.
Ἀνέλαβον γὰρ ἐγὼ ἅ ὁμόσαντες Ἀθηναῖοι παρέξειν
Κόδρω τε καὶ τῷ ἐκείνου γένει, ἀφείλοντο. Τὰ δ'
ἄλλα ἡμαρτιάνω οὐδὲν, ἢ περὶ Θεοῦς, ἢ περὶ ἀνθρώ-
πων, ἀλλὰ καθότι σὺ διέθηκας τοὺς θισμούς
Ἀθηναίοις, ἐπιτροπῶ πολιτεύειν. Καὶ ἄμεινόν τε
πολιτεύουσιν, ἢ κατὰ δημοκρατίαν· ἐγὼ γὰρ οὐδένα
ὑβρίζειν· καὶ ὁ τύραννος ἐγὼ οὐ πλεῖόν τι φέρομαι
τάξιώματος καὶ τῆς τιμῆς, ὅποια δὲ καὶ τοῖς πρὶν
βασιλεῦσιν ἦν τὰ ῥητὰ γέγρα. Ἀπάγει δὴ ἕκαστος
Ἀθηναίων τοῦ αὐτοῦ κλήρου δεκάτην, οὐκ ἔμοι, ἀλ-
λὰ ὀπόθεν ἔσται ἀναλοῦν εἷς τε θυσίας τὰς δημοτε-
λεῖς, καὶ εἴτι ἄλλο τῶν κοινῶν, καὶ ἦν ὁ πόλεμος ἡμᾶς
καταλάβῃ. 54. Σοὶ δ' ἐγὼ οὔτε μέμφομαι μηνύ-
σαντι τὴν ἐμὴν διάνοιαν. Εὐνοία γὰρ τῆς πόλεως
μᾶλλον ἢ κατὰ τὸ ἐμὸν ἔχθος ἐμήνυες· ἔτι τε ἀμαθία
τῆς ἀρχῆς, ὅποιαν τινὰ ἐγὼ καταστήσομαι. Ἐπεὶ
μαθῶν, τάχα ἂν ἠνέσχου καθισταμένου, οὐδὲ ἔφυγες.
Ἐπᾶντιδι τοίνυν οἴκιδε, πιστεῦών μοι καὶ ἀνωμότω.

ἄχαρι μηδὲν πείσεσθαι Σόλωνα ἐκ Πεισιστράτου. Ἰσθι γὰρ, μηδὲ ἄλλον τινὰ πεποθέναι τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν. Ἦν ἀξιώσης τῶν ἐμῶν φίλων εἰς εἶναι, ἔυη ἂνὰ πρώτους· οὐ γάρ τι ἐν σοὶ ἐνορῶ δολερὸν ἢ ἄπιστον. Ἐἴτε ἄλλως Ἀθήνησιν οἰκεῖν, ἐπιτειράμεται ἡμῶν δὲ εἵνεκα μὴ ἐστέρησο τῆς πατρίδος. Ταῦτα μὲν Πεισιστρατος.

VII. Σόλων δὲ ὄρον ἀνθρωπίνου βίου φησὶν εἶτι ἐβδομήκοντα. 55. Δοκεῖ δὲ καὶ κάλλιστα νομοθετήσαι· Ἐάν τις μὴ τρέφῃ τοὺς γονέας, ἄτιμος ἔστω. Ἀλλὰ καὶ ὁ τὰ πατρῶα κατεδιδρακώς, ὁμοίως· καὶ ὁ ἀργὸς ὑπεύθυνος ἔστω παντὶ τῷ βουλομένῳ γράφεσθαι. Λυσίας δ' ἐν τῷ κατὰ Νικίου Δράκοντά φησι γεγραφέναι τὸν νόμον, Σόλωνα δὲ τεθεικέναι. Τὸν τε ἡταιρηκότα εἶργειν τοῦ βήματος.

VIII. Συνέστειλε δὲ καὶ τὰς τιμὰς τῶν ἐν ἀγῶνι ἀθλητῶν, Ὀλυμπιονίκῃ μὲν τάξας πεντακοσίας δράχμας, Ἰσθμιονίκῃ δὲ ἑκατὸν, καὶ ἀνόλογον ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ἀπειρόκαλον γὰρ ἐξαίρειν τὰς τούτων τιμὰς· ἀλλ' ἄμεινον ἐκείνων τῶν ἐν πολέμοις τελευτησάντων, ὧν καὶ τοὺς υἱοὺς δημοσίᾳ δεῖν τρέφεσθαι καὶ παιδεύεσθαι. 56. Ὅθεν καὶ ἐξήλουν καλοὶ κἀγαθοὶ γίνεσθαι κατὰ πόλεμον· ὡς Πολύζηλος, ὡς Κυναίγειρος, ὡς Καλλίμαχος, ὡς σύμπαντες οἱ Μαρωθωνομάχοι. Ἐτι δ' Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων καὶ Μιλτιάδης, καὶ μυριοὶ ὅσοι. Ἀθληταὶ δὲ καὶ ἀσκούμενοι, πολυδάπανοι· καὶ νικῶντες, ἐπιζήμιοι. Καὶ στεφανοῦνται κατὰ τῆς πατρίδος μᾶλλον, ἢ κατὰ τῶν ἀνταγωνιστῶν· γέροντές τε γενόμενοι, κατὰ τὸν Εὐριπίδην,

Τρίβωνος ἐκλείποντες οἰχονται κρόκας.

Ἵπερ συνιδῶν ὁ Σόλων μετρίως αὐτοὺς ἀπεδέξατο.

IX. Κάλλιστον δὲ κἀκείνο, τὸν ἐπιτροπον τῆ τῶν ὀρφανῶν μητρὶ μὴ συνοικεῖν· μηδ' ἐπιτροπεύειν, εἰς ὃν ἡ οὐσία ἔρχεται, τῶν ὀρφανῶν τελευτησάντων.

57. Κἀκείνο, Δακτυλιογλύφῳ μὴ ἐξεῖναι σφραγιδα φυλάττειν τοῦ πραθέντος δακτυλλίου. Καὶ ἐὰν ἕνα ὀφθαλμὸν ἔχοντος ἐκκόπη τις, ἀντεκκόπτειν τοὺς δύο. Ἄ μὴ ἔθου, μὴ ἀνέλη· εἰ δὲ μὴ, θάνατος ἢ ζημία. Τῷ ἄρχοντι, ἂν μεθύων ληφθῆ, θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν. Τὰ τε Ὀμήρου ἐξ ὑποβολῆς γέγραφε φασκεδισθαι, οἷον ὅπου ὁ πρῶτος ἔληξεν, ἐκείθεν ἄρχεσθαι τὸν ἐχόμενον. Μᾶλλον οὖν Σόλων, Ὀμηρον ἐφώτισεν, ἢ Πεισίστρατος, ὡς φησι Διευχίδας ἐν πέμπτῳ Μεγαρικῶν. Ἦν δὲ μάλιστα τὰ ἔπη ταυτί,

Οἱ δ' ἄρ' Ἀθήνας εἶχον, καὶ τὰ ἐξῆς.

Πρῶτος δὲ Σόλων τὴν τριακάδα, ἔτην καὶ γέναν ἐκάλεσεν. 58. Καὶ πρῶτος τὴν συναγωγὴν τῶν ἐγγεία ἀρχόντων ἐποίησεν, εἰς τὸ συνειπεῖν· ὡς Ἀπολλόδωρος φησιν ἐν δευτέρῳ περὶ νομοθετῶν. Ἀλλὰ καὶ τῆς σιάσεως γενομένης, οὔτε μετὰ τῶν ἐξ ἄστεος, οὔτε μετὰ τῶν πεδίων, ἀλλ' οὐδὲ μετὰ τῶν παραλίων ἐτάχθη.

X. Ἔλεγε δὲ τὸν μὲν λόγον εἰδωλον εἶναι τῶν ἔργων. Βασιλεῖα δὲ, τὸν ἰσχυρότατον τῆ δυνάμει· τοὺς δὲ νόμους τοῖς ἀραχνίοις ὁμοίους· καὶ γὰρ ἐκεῖνα, ἐὰν μὲν ἐμπέσῃ τι κοῦφον καὶ ἀσθενές, στέγειν· ἐὰν δὲ μείζον, διακόψαν οἰχεσθαι. Ἔφασκέ τε, σφραγιζεσθαι δεῖν τὸν μὲν λόγον σιγῇ, τὴν δὲ σιγὴν καιρῷ.

59. Ἔλεγε δὲ τοὺς παρὰ τοῖς τυράννοις δυναμένους,

παραπλησίους εἶναι ταῖς ψήφοις ταῖς ἐπὶ τῶν λογι-
σμῶν. Καὶ γὰρ ἐκείνων ἐκάστην ποτὲ μὲν πλείω ση-
μαινείν, ποτὲ δὲ ἥτιω· καὶ τούτων τοὺς τυράννους
ποτὲ μὲν ἕκαστον μέγαν ἄγειν καὶ λαμπρῶν, ποτὲ δὲ
ἄτιμον. Ἐρωτηθεὶς, διὰ τί κατὰ πατροκτόνου νόμον
οὐκ ἔθηκε; διὰ τὸ ἀπελπίσαι, ἔφη. Πῶς τε ἤμισα
ἀδικοῖεν οἱ ἄνθρωποι; εἰ ὁμοίως, ἔφη, ἄχθονται
τοῖς ἀδικουμένοις οἱ μὴ ἀδικούμενοι. Καὶ τὸν μὲν
κόρον ὑπὸ τοῦ πλούτου γεννᾶσθαι, τὴν δὲ ὕβριν
ὑπὸ τοῦ κόρου.

XI. Ἡξίωσέ τε Ἀθηναίους τὰς ἡμέρας κατὰ σε-
λήνην ἄγειν. Καὶ Θέσπιον ἐκάλυσε τραγωδίας ἄγειν
τε καὶ διδάσκειν, ὡς ἀνωφελῆ τὴν ψευδολογίαν. 60.
Ὅτ' οὖν Πεισίστρατος ἑαυτὸν κατέτρωσεν, ἐκέιθεν μὲν
ἔφη ταῦτα φύναι.

XII. Τοῖς τε ἀνθρώποις συνεβούλευσεν (ὡς
φησὶν Ἀπολλόδωρος ἐν τῷ περὶ τῶν φιλοσόφων αἰρέ-
σεων) τάδε, Καλοκῆραθίαν ὄρκου πιστοτέραν ἔχε.
Μὴ ψεύδου. Τὰ σπουδαῖα μελέτα. Φίλους μὴ ταχὺ
κτώ· οὓς δ' ἂν κτήσῃ, μὴ ἀποδοκίμαζε. Ἄρχε, πρῶ-
τον μαθῶν ἄρχεσθαι. Συμβούλευε μὴ τὰ ἥδιστα,
ἀλλὰ τὰ κάλλιστα. Νῦν ἡγεμόνα ποιοῦ. Μὴ κα-
κοῖς ὁμίλει. Θεοὺς τίμα. Γονέας αἰδοῦ.

XIII. Φασὶ δ' αὐτὸν καὶ Μιμνέριμον γράψαντος,
Αἱ γὰρ ἄτερ νόσων τε καὶ ἀργαλέων μελεδῶνων
Ἐξηκονταεῖτη μοῖρα κίχιοι θανάτου.

61. ἐπιτιμῶντα αὐτῷ εἰπεῖν,

Ἄλλ' εἰ μοι κἄν νῦν ἔτι πείσαι, ἔξελε τοῦτο·
Μηδὲ μέγαίρ', ὅτι σεῦ τοῖον ἐπεφρασάμην·
Καὶ μεταποίησον λιγέως ταδί, ὧδε δ' ἄειδε,

Ὀγδωκονταέτη μοῖρα κίχοι θανάτου.

XIV. *Τῶν δὲ ἀδομένων αὐτοῦ ἐστὶ τάδε,*

Πεφυλαγμένος ἄνδρα ἕκαστον,

Ὅρα μὴ κρυπτιὸν ἔγχος ἔχων

Κραδίη, φαιδρῶ προσενέπη προσώπῳ,

Γλῶσσα δὲ οἱ διχόμενος

Ἐκ μελαίνας φρενὸς γεγωνῆ.

Ἰέγραφε δὲ δῆλον μὲν ὅτι τοὺς νόμους, καὶ δημηγορίας δὲ καὶ εἰς ἑαυτὸν ὑποθήκας, ἔλεγεία, καὶ τὰ περὶ Σαλαμῖνος καὶ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας, ἔπη πεντακισχίλια, καὶ ἰάμβους καὶ ἐπιδούς.

XV. 62: *Ἐπὶ δὲ τῆς εἰκόνης αὐτοῦ ἐπιγέγραπται τόδε,*

Ἡ Μήδων ἄδικον παύσασ' ὕβριν, ἧδε Σόλωνα

Τόνδε τεκνοῦ Σαλαμῖς θεσμοθέτην ἱερόν.

Ἰκμαῖζε μὲν οὖν περὶ τὴν τεσσαρακοστὴν ἔκτην Ὀλυμπιάδα, ἧς τῷ τρίτῳ ἔτει ἤρξεν Ἀθηναίων, καθά φησι Σωσικράτης· ὅτε καὶ τίθησι τοὺς νόμους. Ἐτελεύτησε δ' ἐν Κύπρῳ, βιούς ἔτη ὀγδοήκοντα· τοῦτον ἐπισκήψας τοῖς ἰδίοις τὸν τρόπον, ἀποκομίσει αὐτοῦ τὰ ὅσια εἰς Σαλαμῖνα, καὶ τεφρώσαντας εἰς τὴν χώραν σπεῖραι. Ὅθεν καὶ Κρατῖνος ἐν τοῖς Χείρωσί φησιν, αὐτὸν ποιῶν λέγοντα,

Οἰκίω δὲ νῆσον, ὡς μὲν ἀνθρώπων λόγος

Ἔσπαρμένος κατὰ πᾶσαν Ἀίαντος πόλιν.

63. *Ἔστι δὲ καὶ ἡμέτερον ἐπίγραμμα ἐν τῇ προειρημένη παμμέτρῳ, ἐνθα καὶ περὶ πάντων τῶν τελευτησάντων ἔλλογιμων διείλεγμαί παντὶ μέτρῳ, καὶ ζυθμῶ, ἐπιγράμμασι καὶ μέλεσιν, ἔχον οὕτως,*

Σῶμα μὲν ἦρε Σόλωνος ἐν ἀλλοδαπῇ Κύπριον πῦρ

Ὅσα δ' ἔχει Σαλαμῖς, ὧν κόνις ἀστάχυνς.
 Ψυχὴν δ' ἄξονες εὐθύς ἐς οὐρανὸν ἤγαγον. Ἐὖ
 γὰρ

Θῆκε νόμους αὐτοῖς, ἄχθεια κουφότατα.

XVI. Ἀπεφθέγγετο δὲ, φασὶ, Μηδὲν ἄγαν. Καὶ αὐτόν φησι Διοσκουρίδης ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν, ἐπειδὴ δακρυοὶ τὸν παῖδα τελευτήσαντα (ὃν ἡμεῖς οὐ παρειλήφαμεν) πρὸς τὸν εἰπόντα, Ἄλλ' οὐδὲν ἀνύττεις, εἰπεῖν, Δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο δάκρυν, ὅτι οὐδὲν ἀνύττω.

XVII. Φέρονται δὲ αὐτοῦ καὶ ἐπιστολαὶ αἶδε.

Σόλων Περιάνδρω.

64. Ἐπαγγέλλεις μοι πολλοὺς τοι ἐπιβουλεύειν. Σὺ δὲ εἰ μὲν μέλλεις ἐκποδῶν ἅπαντας ποιήσεσθαι, οὐκ ἂν φθάνοις. Ἐπιβουλεύσειε δ' ἂν τις καὶ τῶν ἀνυπόπτων· ὁ μὲν δεδιῶς περὶ αὐτῶ, ὁ δὲ σοῦ καταγνοῦς, οὐκ ἔσθ' ὅ τι οὐκ ὀρέωδοῦντος· κἄν τῇ πόλει χάρις κατάθροιο ἐξευρῶν, ἣν μὴ ὑποπτος εἴης. Ἄριστον μὲν οὖν ἦν ἀπέχεσθαι, ἵνα τῆς αἰτίας ἀπαλλαγείης. Εἰ δὲ πάντως τυραννητέον, φροντίζειν ὅπως τὴν ἀλλοδαπὴν δύναμιν μείζονα ἔξεις τῆς ἐν τῇ πόλει, καὶ οὐδεὶς ἔτι τοι δεινός, μηδὲ σὺ ἐκποδῶν τινα ποιῶ.

XVIII. Σόλων Ἐπιμενίδῃ.

Οὔτε οἱ ἐμοὶ θεσμοὶ ἄρα Ἀθηναίους ἐπιπολὺ ὀνήσειν ἔμελλον, οὔτε σὺ καθήρας τὴν πόλιν ὠνήσας. Τό τε γὰρ θεῖον καὶ οἱ νομοθέται οὐ καθ' ἑαυτὰ δύνανται ὀνήσαι τὰς πόλεις· οἱ δὲ αἰεὶ τὸ πλεῖστος ἄγοντες, ὅπως ἂν γνώμης ἔχωσιν. Οὕτω δὲ καὶ τὸ θεῖον καὶ οἱ νόμοι, εὖ μὲν ἀρόντων, εἰσὶν ἀφέλιμοι·

κακῶς δὲ ἀγροίων, οὐδὲν ὠφελοῦσιν. 65. Οὐδ' οἱ ἐμοὶ ἀμείνους εἰσὶ, καὶ ὅσα ἐγὼ ἐνομοθέησα. Οἱ δ' ἐπιτρέποντες τὸ κοινὸν ἔβλαπτον, οἱ οὐκ ἐγένοντο ἐμποδῶν Πεισιστράτῳ ἐπιθέσθαι τυραννίδι. Οὐδὲ ἐγὼ προλέγων πιστὸς ἦν· ἐκείνος δὲ πιστότερος, κολλακεύων Ἀθηναίους, ἐμοῦ ἀληθεύοντος. Ἐγὼ δὲ θύμενος πρὸ τοῦ στρατηγίου τὰ ὄπλα, εἶπον, τῶν μὲν μὴ αἰσθανομένων Πεισιστράτην τυραννησέοντα, εἶναι ξυνετώτερος, τῶν δὲ ὀκνοῦντων ἀμύνασθαι ἀλκιμώτερος. Οἱ δὲ μανίαν Σόλωνος καταγίνωσκον. Τελευτῶν δὲ ἐμαρτυράμην, ὦ πατὴρ, οὗτος μὲν Σόλων, ἔτοιμός τοι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀμύνειν· τοῖς δ' αὖ καὶ μαινέσθαι δοκῶ. Ὡστε ἄπειμι οἱ ἐκ μέσου, ὁ μόνος ἐχθρὸς Πεισιστράτου. Οὗτοι δὲ καὶ δορυφοροῦντων αὐτὸν, εἴτε βούλονται. Ἴσθι γὰρ τὸν ἄνδρα, ὃ ἐταῖρε, δεινότατα ἀψάμενον τῆς τυραννίδος. 66. Ἠρξάτο μὲν δημαγωγεῖν· εἶτα δὲ ἐαυτῷ τραύματα ποιήσας, παρελθὼν ἐπ' Ἡλιαίαν ἐβόα, φάμενος πεπονθέναι ταῦτα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν· καὶ φύλακας ἡξίου παρασχεῖν οἱ τετρακοσίους τοὺς νεωτάτους. Οἱ δὲ ἀνηκουστήσαντές μου, παρέσχον τοὺς ἄνδρας· οὗτοι δὲ ἦσαν κορυνηφόροι. Καὶ μετὰ τοῦτο τὸν δῆμον κατέλυσεν. Ἡ μάτην ἔσπευδον ἀπαλλάξαι τοὺς πίνητας αὐτῶν τῆς θητείας, οἶγε δὲ νῦν ξύμπαντες ἐνὶ δουλεύουσι Πεισιστράτῳ.

XIX. Σόλων Πεισιστράτῳ.

Πιστεύω μηδὲν κακὸν ὑπὸ σοῦ πείσεσθαι. Καὶ γὰρ πρὸ τῆς τυραννίδος φίλος σοὶ ἦν, καὶ νῦν οὐ μᾶλλον διάφορος, ἢ τῶν ἄλλων τις Ἀθηναίων, ὅτῳ μὴ ἀρέσκει τυραννίς. Εἴτε δὲ ὑφ' ἐνός ἀρχεσθαι ἄμει-

νον αὐτοῖς, εἴτε δεῖ δημοκρατεῖσθαι, πεπελοθῶ ἢ ἐκότερος γινώσκει. 67. Καὶ σε φημι πάντων τυράννων εἶναι βέλτιστον. Ἐπανάκειν δέ μοι Ἀθήναζε οὐ καλῶς ἔχον ὄρω, μὴ μέ τις μέμψηται, εἰ διαθεῖς Ἀθηναίοις ἰσοπολιτεῖαν, καὶ παρὼν τυραννεῖν αὐτὸς οὐκ ἀξιώσας, νῦν ἐπανελθὼν ἀρεσκευοίμην οἷς σὺ πράσσεις.

XX. Σόλων Κροίσω.

Ἄγαμαί σε τῆς περὶ ἡμᾶς φιλοφροσύνης· καὶ νῆ τὴν Ἀθηναῖν, εἰ μὴ περὶ παντός μοι ἦν οἰκεῖν ἐν δημοκρατία, ἰδεξάμην ἂν μᾶλλον τὴν δαιταν ἔχειν ἐν τῇ παρά σοι βασιλείᾳ, ἢ Ἀθήνησι, τυραννοῦντος βιαιῶς Πεισιστράτου. Ἄλλὰ καὶ ἡδίων ἡμῖν ἢ βιοτή, ἔνθα πᾶσι τὰ δίκαια καὶ ἴσα. Ἀφίξομαι δ' οὐν παρά σε, σπεύδων τοι ξένος γενέσθαι.

C A P U T III.

CHILO.

I. 68. Χείλων Δαμαγήτου, Λακεδαιμόνιος. Οὗτος ἐποίησεν ἔλεγεια εἰς ἔπη διακόσια, καὶ ἔφασκε πρόνοϊαν περὶ τοῦ μέλλοντος λογισμῶ καταληπτὴν, εἶναι ἀνδρὸς ἀρετήν. Πρὸς τε τὸν ἀδελφὸν δυσφοροῦντα, ὅτι μὴ ἔφορος ἐγένετο, αὐτοῦ ὄντος, Ἐγὼ μὲν γὰρ ἐπίσταμαι, εἶπεν, ἀδικεῖσθαι, σὺ δὲ οὐ. Γέγονε δὲ ἔφορος κατὰ τὴν πεντηκοστὴν ἔκτην Ὀλυμπιάδα. Παιμφίλη δὲ φησι, κατὰ τὴν ἔκτην. Καὶ πρῶτον ἔφορον γενέσθαι ἐπὶ Εὐθυδήμου, ὡς φησι Σωσικράτης. Καὶ πρῶτος εἰσηγήσατο ἐφόρους τοῖς βασιλεῦσι παρασκευνῦναι. Σάτυρος δὲ Λυκοῦργον. Οὗτος (ὡς

φησιν Ἡρόδοτος ἐν τῇ πρώτῃ) Ἴπποκράτει θυομένῳ ἐν Ὀλυμπίᾳ, τῶν λεβήτων αὐτομάτων ζεσάντων, συνεβούλευσεν ἢ μὴ γῆμαι, ἢ, εἰ ἔχοι γυναῖκα, ἐκπέμψαι, καὶ παῖδας ἀπείπασθαι.

II. 69. Φασὶ δ' αὐτὸν καὶ Αἰσώπου πυθέσθαι, ὃ Ζεὺς τί εἶη ποιῶν; Τὸν δὲ φάναι, Τὰ μὲν ὑψηλὰ ταπεινοῦν, τὰ δὲ ταπεινὰ ὑψοῦν. Ἐρωτηθεῖς, τίνα διαφέρουσιν οἱ πεπαιδευμένοι τῶν ἀπαιδευτῶν; ἔφη, Ἐλπίσιν ἀγαθαῖς. Τί δύσκολον; Τὸ τὰ ἀπόβῆτα σιωπῆσαι, καὶ σχολὴν εὖ διαθέσθαι, καὶ ἀδικούμενον δύνασθαι φέρειν. Προσέτατε δὲ καὶ ταῦτα· Γλώττης κρατεῖν, καὶ μάλιστα ἐν συμποσίῳ. Μὴ κακολογεῖν τοὺς πλησίον· εἰ δὲ μὴ, ἀκούσεσθαι ἐφ' οἷς λυπήσεσθαι. Μὴ ἀπειλεῖν μηδενί· γυναικῶδες γάρ. 70. Ταχύτερον ἐπὶ τὰς ἀτυχίας τῶν φίλων ἢ ἐπὶ τὰς εὐτυχίας πορεύεσθαι. Γάμον εὐτελεῖ ποιεῖσθαι. Τὸν τεθνηκότα μὴ κακολογεῖν. Γῆρας τιμᾶν. Φυλάττειν ἑαυτὸν. Ζημίαν αἰρεῖσθαι μᾶλλον ἢ κέρδος αἰσχρόν· ἢ μὲν γὰρ ἅπαξ ἐλύπησε· τὸ δὲ διὰ παντός. Ἀτυχοῦντι μὴ ἐπιγελαῖν. Ἰσχυρὸν ὄντα πρῶτον εἶναι, ὅπως οἱ πλησίον αἰδῶνται μᾶλλον, ἢ φοβῶνται. Μανθάνειν τῆς αὐτοῦ οἰκίας καλῶς προστατεῖν. Τὴν γλῶτταν μὴ προτρέχειν τοῦ νοῦ. Θυμοῦ κρατεῖν. Μαντικὴν μὴ ἐχθαίρειν. Μὴ ἐπιθυμεῖν ἀδυνάτων. Ἐν ὁδῷ μὴ σπεύδειν. Λέγοντα μὴ κινεῖν τὴν χεῖρα· μανικὸν γάρ. Νόμοις πείθεσθαι. Ἡρεμίᾳ χρῆσθαι. 71. Τῶν δὲ ἄδομένων αὐτοῦ μάλιστα εὐδοκλήμην ἐκείνο,

Ἐν λιθίναῖς ἀκόναῖς
ὁ χρυσὸς ἐξετάζεται,

διδούς βάσανον φανεράν ·
 ἐν δὲ χρυσῷ ἀν-
 δρῶν ἀγαθῶν τε κακῶν τε
 νοῦς ἔδωκ' ἔλεγχον.

III. Φασὶ δ' αὐτόν ποτε, γηραιὸν ἦδη ὄντα, εἰπεῖν ὡς οὐδὲν συνειδείη ἀγνωμον ἑαυτῷ ἐν τῷ βίῳ · διατάζειν δὲ περὶ ἐνός. Κρίνων γάρ ποτε φίλῳ δίκην, αὐτὸς μὲν κατὰ τὸν νόμον, τὸν δὲ φίλον πείσειεν ἀποδικάσαι αὐτοῦ, ἵνα ἀμφοτέρω, καὶ τὸν νόμον καὶ τὸν φίλον, τηρήσῃ.

IV. Ἐνδοξότατος δὲ μάλιστα παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο, προειπὼν περὶ Κυθήρων, τῆς νήσου τῆς Λακωνικῆς. Καταμαθὼν γὰρ τὴν φύσιν αὐτῆς, ἔειπε, ἔφη, μὴ ἐγεγόνει, ἢ γενομένη καταβυθισθῆναι. Καὶ εὖ προῦνοήσατο. 72. Δημάρατος μὲν γὰρ, φυγὰς ὧν Λακεδαιμονίων, Ξέρξῃ συνεβούλευσε τὰς ναῦς συνέχειν ἐν τῇ νήσῳ. Καὶ ἐαλώκει ἡ Ἑλλάς, εἰ ἐπίσθη Ξέρξης. Ἐπιτερόν τε Νικίας ἐπὶ τῶν Πελοποννησιακῶν καταστρεψάμενος τὴν νῆσον, φρουρὰν ἐγκατέστησεν Ἀθηναίων, καὶ ἀμύπολλα τοὺς Λακεδαιμονίους κακὰ διέθηκε.

V. Βραχυλόγος τε ἦν · ὅθεν καὶ Ἀρισταγόρας ὁ Μιλήσιος τοῦτον τὸν τρόπον Χειλώνειον καλεῖ. Βράγχου δὲ εἶναι, ὅς τὸ ἱερὸν ἔκτισε τὸ ἐν Βραγχίδαις. Ἦν δὲ γέροντος περὶ τὴν πεντηκοστὴν δευτέραν Ὀλυμπιάδα, ὅτε Ἀίσωπος ὁ λογοποιὸς ἤκμαζεν. Ἐτελεύτησε δ', ὡς φησὶν Ἐρμιππος, ἐν Πίσῃ, τὸν υἱὸν Ὀλυμπιονίκην ἀσπασάμενος πυγμῆς. Ἐπαθε δὲ τοῦτο ὑπερβολῇ τε χαρᾶς καὶ ἀσθενείᾳ πολυετίας. Καὶ αὐτὸν πάντες οἱ κατὰ τὴν πανήγυριν ἐντιμώτατα

παρέπεμψαν. Ἔστι δὲ καὶ εἰς τοῦτον ἐπίγραμμα ἡμῶν,

73. Φωσφόρε σοι Πολύδευκες ἔχω χάριν, οὔνεκα
υἱός

Χείλωνος πυγμῇ γλωρὸν ἔλεν κότινον.

Εἰ δ' ὁ παιτὴρ στεφανοῦχον ἰδὼν τέκνον ἤμυσεν
ἠσθεῖς,

Οὐ νεμεσητόν· ἐμοὶ τοῖος ἴτω θάνατος.

Ἐπὶ δὲ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ ἐπιγράφεται τόδε·

Τόνδε δορυστεφανος Σπάρτα Χείλων' ἐφύτευσεν,

Ὅς τῶν ἐπὶ σοφῶν πρῶτος ἔφυ σοφίη.

VI. Ἀπεφθίγξατο, Ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα. Ἔστιν
αὐτοῦ καὶ ἐπιστόλιον τόδε.

Χείλων Περιάνδρω.

Ἐπισιτέλλεις ἐμὴν ἀστρατείαν ἐπὶ ἐκδάμω, ὡς αὐ-
τὸς καὶ ἐξέρποις. Ἐγὼν δὲ δοκέω καὶ τὰ οἰκεία σφα-
λερὰ ἤμεν ἀνδρὶ μονάρχῳ, καὶ τῆνον τυράννων εὐδαι-
μονίζω, ὅστις καὶ οἴκοι ἐξ αὐτὸς αὐτοῦ κατάρνη.

C A P U T IV.

PITTACUS.

I. 74. Πιττακὸς Τρῳαδίου Μιτυληναῖος. Φησὶ δὲ Δοῦρις, τὸν πατέρα αὐτοῦ Θρᾶκα εἶναι. Οὗτος με-
τὰ τῶν Ἀλκαίου γινόμενος ἀδελφῶν, Μέλαγχροι κα-
θ' ἔειλε, τὸν τῆς Δίεσβου τύραννον· καὶ περὶ τῆς Ἀχιλ-
λειδος χώρας μαχομένων Ἀθηναίων καὶ Μιτυλη-
ναίων, ἐστρατήγει μὲν αὐτὸς, Ἀθηναίων δὲ Φρόνων
παγκρατιαστῆς ὀλυμπιονίκης. Συνέθετο δὴ μονο-

μαχῆσαι πρὸς αὐτόν· καὶ δίκτυον ἔχων ὑπὸ τὴν ὀσπίδα, λαθραίως περιέβαλε τὸν Φρύωνα, καὶ κτείννας, ἀνεσώσατο τὸ χωρίον. Ὅτις τρον μέντοι φησὶν Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς Χρονικοῖς διαδικασθῆναι τοὺς Ἀθηναίους περὶ τοῦ χωρίου πρὸς τοὺς Μιτυληναίους, ἀκούοντας τῆς δίκης Περιάνδρου, ὃν καὶ τοῖς Ἀθηναίοις προσκρῖναι.

II. Τότε δ' οὖν τὸν Πιπτακὸν ἰσχυρῶς ἐτίμησαν οἱ Μιτυληναῖοι, καὶ τὴν ἀρχὴν ἐνεχείρησαν αὐτῷ. Ὁ δὲ δέκα ἔτη κατασχών, καὶ εἰς τάξιν ἀγαγὼν τὸ πολίτευμα, κατέθετο τὴν ἀρχὴν, καὶ δέκα ἐπέβη ἄλλα. Καὶ χώραν αὐτῷ ἀπένειμαν οἱ Μιτυληναῖοι· ὁ δὲ ἱερὰν ἀνήκεν, ἣτις νῦν Πιπτάκειος καλεῖται. Σωσικράτης δὲ φησιν, ὅτι, ὀλίγον ἀποτεμόμενος, ἔφη, Τὸ ἡμῖσι τοῦ παντός πλεῖον εἶναι. Ἀλλὰ καὶ Κροίσου διδόντος χρήματα οὐκ ἔδεξατο, εἰπὼν ἔχειν ὧν ἐβούλετο διπλάσια· ἄπαιδος γὰρ τὰδελφοῦ τελευτήσαντος κεκληρονομηκέναι.

III. Παμφίλη δὲ φησιν ἐν δευτέρῳ τῶν ὑπομνημάτων, ὡς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Τυρρῆαῖον, καθήμενον ἐπὶ κουρείου ἐν Κύμῃ, χαλκεὺς τις πέλεκυν ἐμβαλὼν ἀνέλοι. Τῶν δὲ Κυμαίων πεμφάντων τὸν φονέα τῷ Πιπτακῷ, μαθόντα καὶ ἀπολύσαντα εἰπῶν, Συγγνώμη μετανοίας κρείσσων. Ἡράκλειτος δὲ φησιν, Ἀλκαῖον ὑποχείριον λαβόντα καὶ ἀπολύσαντα φάναι, Συγγνώμη τιμωρίας κρείσσων. Νόμους δὲ ἔθηκε τῷ μεθύοντι, ἐὰν ἀμάρτη, διπλῆν εἶναι τὴν ζημίαν· ἵνα μὴ μεθύωσι, πολλοῦ κατὰ τὴν νῆσον οἴνου γινομένου.

IV. *Ἐλπὲ τε χαλεπὸν, ἐσθλὸν ἔμμεναι.* Οὐ καὶ Σιμωνίδης μέμνηται, λέγων,

*Ἄνδρα ἀγαθὸν ἀλαθίως γενέσθαι χαλεπὸν, τὸ
Πιττάκειον.*

77. *Μέμνηται αὐτοῦ καὶ Πλάτων ἐν Πρωταγόρᾳ·
Ἀνάγκη δ' οὐδὲ θεοὶ μάχονται· καὶ, Ἀρχὴ ἄνδρα
δεικνύει. Ἐρωτηθεὶς δὲ ποτε τί ἄριστον, τὸ παρὸν
εὖ ποιεῖν. Καὶ ὑπὸ Κροίσου, τίς ἀρχὴ μεγίστη;
ἢ τοῦ ποικίλου, ἔφη, ξύλου· σημαίνων τὸν νόμον.
Ἐλεγε δὲ καὶ τὰς νίκας ἄνευ αἵματος ποιεῖσθαι. Ἐφη
δὲ καὶ πρὸς τὸν Φωκαϊκὸν φάσκοντα, Δεῖν ζητεῖν ἄν-
θρωπον σπουδαῖον, Ἄν λῖαν, ἔφη, ζητῆς, οὐχ εὐρή-
σεις. Καὶ πρὸς τοὺς πυρθανομένους τί εὐχάριστον,
Χρόνος, ἔφη. Ἀφανές, τὸ μέλλον. Πιστὸν, γῆ·
ἄπιστον, θάλασσα. 78. Ἐλεγέ τε συνετῶν ἀνδρῶν
εἶναι, πρὶν γενέσθαι τὰ δυσχερῆ, προνοῆσαι ὅπως μὴ
γένηται· ἀνδρείων δὲ, γενόμενα εὖ θέσθαι. Ὁ μέλ-
λεις πράττειν, μὴ πρόλυσγε· ἀποτυχῶν γὰρ, γελασθή-
ση. Ἀτυχίαν μὴ ὀνειδίξωιν, νέμειν αἰδούμενον. Πα-
ρακαταθήκη λαβόντα, ἀποδοῦναι. Φίλον μὴ λέ-
γειν κακῶς, ἀλλὰ μηδὲ ἐχθρόν. Εὐσέβειαν ἄσκειν.
Σωφροσύνην φιλεῖν. Ἀλήθειαν ἔχειν, πίστιν, ἐμπει-
ρίαν, ἐπιδεξιότητα, εἰταιρίαν, ἐπιμέλειαν.*

V *Τῶν δὲ ἄδομένων αὐτοῦ μάλιστα εὐδοκίμησε
ταῦτα,*

Ἔχοντα δ᾽ αὖ τόξον καὶ ἰοδόκον φαρσίτραν

Στείχειν ποτὶ φῶτα κακόν.

Πιστὸν γὰρ οὐδὲν γλῶσσα διὰ στόματος λαλεῖ,

Διχόμυθον ἔχουσα [κραδίη] νόημα.

79. *Ἐποίησε δὲ καὶ ἐλεγεία ἔπη ἑξακόσια, καὶ ὑπέμ-
νῶμων καταλογάδην τοῖς πολλταῖς.*

VI. *Ἦκμαζε μὲν οὖν περὶ τὴν τεσσαρακοστήν*

δευτέραν Ὀλυμπιάδα· ἐτελεύτησε δ' ἐπὶ Ἀριστομέ-
 νους, τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς πενηκοστῆς δευτέρας Ὀλυμ-
 πιάδος, βιούς ὑπὲρ ἔτη εβδομήκοντα, ἥδη γηραιός.
 Καὶ αὐτῷ ἐπὶ τοῦ μνήματος ἐπιγέγραπται τόδε,

Οἰκίοις δακρύοις ἅ γειναμένα καταθάπτει

Ἐνθάδε Πιπτακὸν ἦδ' ἱερὰ Λέσβος.

Ἀπόφθεγμα αὐτοῦ, Καιρὸν γνῶθι.

VII. Γέγονε δὲ καὶ ἕτερος Πιπτακός νομοθέτης
 (ὡς φησι Φαβιοῦνος ἐν ἀπομνημονευμάτων πρώτῳ,
 καὶ Δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις) ὅς καὶ μικρὸς προση-
 γορεύθη.

VIII. Τὸν δ' οὖν σοφὸν λέγεται ποτε νεανίσκῳ
 συμβουλευομένῳ περὶ γάμον ταῦτα εἰπεῖν, ἃ φησι
 Καλλιμάχος ἐν τοῖς ἐπιγράμμασι·

80. Ξεῖνος Ἀταρνείτης τις ἀνήγετο Πιπτακὸν
 οὕτως

Τὸν Μιτυληναῖον, παῖδα τὸν Τρέμαδιον·

Ἄττα, γέρον, δοιός με καλεῖ γάμος. Ἢ μία μὲν
 δὴ

Νύμφη καὶ πλούτῳ καὶ γενεῇ κατ' ἐμέ·

Ἢ δ' ἑτέρη προβέβηκε. Τί λώϊον; εἴθ' ἄγε
 σὺν μοι

Βούλευσον, ποτέρην εἰς ὑμέναιον ἔγω.

Εἶπεν· ὁ δὲ σκίπτωνα, γεροντικὸν ὄπλον, ἀείρας,

Ἦνιδ' ἐκεῖνοί σοι πᾶν ἐρέουσιν ἔπος.

Οἱ δ' ἄρ' ὑπὸ πληγῇσι θαῖς βέμβικας ἔχοντες

Ἔστρεφον εὐρείη παῖδες ἐνὶ τριόδῳ.

Κείνων ἔρχεο, φησὶ, μετ' ἔχνια. Χοῖ μὲν ἐπέστη

Πλησίον. Οἱ δ' ἔλεγον, Τὴν κατὰ σαυτὸν ἔλα.

Ταῦτ' αἴων ὁ ξεῖνος ἐφείσατο μείζονος οἴκου

*Δράσασθαι, παίδων κληδόνι συνθέμενος,
Τὴν δ' ὀλίγην, ὡς κείνος, ἐς οἶκίον ἤγαγε νύμ-
φην.*

Οὕτω καὶ σὺ, Δίω, τὴν κατὰ στυτὸν ἔλα.

81. *Δοκεῖ δ' ἐκ διαθέσεως αὐτὰ εἰρηκέναι. Εὐγε-
νεστέρα γὰρ αὐτῶ οὐσα ἢ γυνή, ἐπειδήπερ ἦν Δρά-
κοντος ἀδελφὴ τοῦ Πενθίλου, σφόδρα κατσοβαρεῦτο
αὐτοῦ.*

IX. *Τοῦτον Ἀλκαῖος Σαράποδα μὲν καὶ Σάρα-
πον ἀποκαλεῖ, διὰ τὸ πλατύπουν εἶναι καὶ ἐπισύρειν
τὴν πόδε· Χειροπόδην δὲ, διὰ τὰς ἐν τοῖς ποσὶ χαι-
γάδας, ἃς χειράδας ἐκάλουν· Γαύρικα δὲ, ὡς εἰκῆ
γαυριῶντα· Φύσκωνα δὲ καὶ Γάστρωνα, ὅτι παχὺς
ἦν· ἀλλὰ μὴν καὶ Ζοφοδορπίδαν, ὡς ἄλυχρον· Ἀγά-
στρον δὲ, ὡς ἐπισεσυρμένον καὶ ἔνπαρόν. Τούτῳ
γυμνάσιον, σίτον ἀλεῖν, ὡς φησι Κλέαρχος ὁ φιλόσο-
φος.*

X. *Καὶ αὐτοῦ ἴστιν ἐπιστόλιον τοιόνδε.*

Πιττακὸς Κροίσῳ.

*Κέλευαί με ἰκνεῖσθαι ἐς Λυδίαν, ἕπως σοι τὸν ὄλβον
ἴδομι. Ἐγὼ δὲ καὶ μὴ ὄρεῖς πέπεισμαι τὸν Ἀλυάτ-
τεω παῖδα τῶν βασιλῆων πολυχρυσότατον πέλειν.
Οὐδέν τε πλέον ἄμμιν ἰκομένοις ἐς Σάρδις· χρυσοῦ
γὰρ οὐ δεύμεθ', ἀλλ' ἅ πέπαμαι, ἄρκια καὶ τοῖς ἐμοῖς
εἰταίροις. Ἐμπαρ δ' ἴξομαι, ὡς ἀνδρὶ ξείνῳ γενό-
μην τοι ὁμίλαος.*

CAPUT. V.

BIAS.

I. 82. *Βίας* Τευτάμον, Πριηνεῖς, προκεκριμένος τῶν ἐπὶ ὑπὸ Σατύρου. Τοῦτον οἱ μὲν πλούσιον, Δοῦρις δὲ πάροικόν φησι γεγονέναι. Φανόδικος δὲ κόρας αἰχμαλώτους λυτρωσάμενον Μεσσηνίας, θρέψαι τε ὡς θυγατέρας, καὶ προῖκας ἐπιδοῦναι, καὶ εἰς τὴν Μεσσηνίην ἀποστεῖλαι τοῖς πατράσιν αὐτῶν. Χρόνῳ δ' ἐν ταῖς Ἀθήναις, ὡς προείρηται, τοῦ τρίποδος εὐρεθέντος ὑπὸ τῶν ἀλίων, τοῦ χαλκοῦ ἐπιγραφήν ἔχοντος, Τῷ σοφῷ, Σάτυρος μὲν φησι παραλθεῖν τὰς κόρας (οἱ δὲ, τὸν πατέρα αὐτῶν, ὡς καὶ Φανόδικος) εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ εἰπεῖν τὸν Βίαντα σοφὸν, διηγησαμένης τὰ καθ' ἑαυτὰς. Καὶ ἀπεστάλη ὁ τρίπους, καὶ ὁ Βίας ἰδὼν, ἔφη τὸν Ἀπόλλω σοφὸν εἶναι, οὐδὲ προσήκατο.

II. 83. Οἱ δὲ λέγουσιν ἐν Θήβαις τῷ Ἡρακλεῖ αὐτὸν ἀναθεῖναι, ἐπεὶ ἀπόγονος ἦ Θηβαίων, ἀποικίαν εἰς Πριήνην στείλάντων· ὡσπερ καὶ Φανόδικός φησι. Λέγεται δὲ καὶ Ἀλυάττου πολιορκούντος Πριήνην, τὸν Βίαντα, πηγήναντα δύο ἡμιόλους, ἐξελάσαι εἰς τὸ στρατόπεδον. Τὸν δὲ συνιδόντα καταπλαγῆναι, μέχρι καὶ ἀλόγων διατελεῖν αὐτῶν τὴν εὐσθένειαν, καὶ ἐβουλήθη σπείσασθαι, καὶ εἰσέπεμψεν ἄγγελον. Βίας δὲ σωροὺς ψάμμου χέας, καὶ ἄνωθεν σῖτον περιχέας, ἔδειξε τῷ ἀνθρώπῳ· καὶ τέλος μαθὼν ὁ Ἀλυάττης, εἰρήνην ἐσπείσατο πρὸς τοὺς Πριηνεῖς. Θῶτιον δ' αὐτῷ πέμψαντι πρὸς τὸν Βίαντα, ἵνα ἤκη παρ' αὐτὸν,

Ἐγὼ δέ, φησιν, Ἀλυάτη κελεύω κρόμμυα ἐυθλίειν,
ἴσον τῷ κλαίειν.

III. 84. Λέγεται δὲ καὶ δίκας δεινότητος γεγο-
νῆναι εἰπεῖν. Ἐπὶ ἀγαθῷ μέντοι τῇ τῶν λόγων
ισχύϊ προσεχρήτο. Ὄθεν καὶ Δημόδικος ὁ Ἀλεί-
ριος τοῦτο αἰνίττεται, λέγων,

Ἦν τύχης κρίνων, δικάζου τὴν Πριηνίην δίκην.

Καὶ Ἰππῶναξ, ἄ

Καὶ δικάζεσθαι Βίαντος τοῦ Πριηνέως κρείσσων.

IV. Τοῦτον οὖν καὶ ἐτελεύτα τὸν τρόπον. Δίκην
γὰρ ὑπέρ τιος λέξας ἤδη ὑπέρ γηρος ὑπάρχων, μετὰ
τὸ καταπαῦσαι τὸν λόγον, ἀπέκλιε τὴν κεφαλὴν εἰς
τοὺς τοῦ τῆς θυγατρὸς υἱοῦ κόλπους. Εἰπόντος δὲ
καὶ τοῦ ἐξ ἐναντίας, καὶ τῶν δικαστῶν τὴν ψῆφον
ἐνεγκόντων τῷ ὑπὸ τοῦ Βίαντος βοηθουμένῳ, λυ-
θέντος τοῦ δικαστηρίου, νεκρὸς ἐν τοῖς κόλποις εὐ-
ρέθη. 85. Καὶ αὐτὸν μεγαλοπρεπῶς ἔθαψεν ἡ
πόλις, καὶ ἐπέγραψαν,

Κλεινῆς ἐν διαπέδοισι Πριήνης φύντα καλύπτει

Ἦδε Βίαντα πέτρα, κόσμον Ἴωσι μέγαν.

Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς,

Τῆδε Βίαντα κέκευθε, τὸν ἀτρέμας ἤγαγεν Ἐφ-
μῆς

Εἰς αἶδην, πολιῷ γήμαϊ νιφόμενον.

Εἶπε γὰρ, εἶπε δίκην ἐτάρου τινός, εἶτ' ἀποκλι-
θεις

Παιδὸς ἐς ἀγκαλίδας, μακρὸν ἔτεινεν ὕπνον.

V. Ἐποίησε δὲ περὶ Ἴωνίας, τίνα μάλιστα ἂν
τρόπον εὐδαιμονοίῃ, εἰς ἔπη δισχίλια. Τῶν δὲ ἄδο-
μένων αὐτοῦ εὐδοκίμησε τάδε,

Ἄστοῖσιν ἄρεσκε πᾶσιν, ἐν πόλει αἴκε μῆνης·
 Πλείσταν γὰρ ἔχει χάριν· αὐθάδης δὲ τρόπος
 Πολλάκι βλαβεράν ἐξέλαμψεν ἦταν.

86. Καὶ τὸ μὲν, ἰσχυρὸν γενέσθαι, τῆς φύσεως ἔργον· τὸ δὲ λέγειν δύνασθαι τὰ συμφέροντα τῇ παιρίδι, ψυχῆς ἴδιον καὶ φρονήσεως. Εὐπορίαν δὲ χρημάτων πολλοῖς καὶ διὰ τύχην περιγίνεσθαι. Ἔλεγε δὲ ἀτυχή εἶναι τὸν ἀτυχίαν μὴ φέροντα. Καὶ νόσον ψυχῆς, τὸ τῶν ἀδυνάτων ἐρεῖν, ἀλλοτριῶν δὲ κακῶν ἀμνημόνευτον εἶναι. Ἐρωτηθεὶς τί δυσχερές, Τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον, ἔφη, μεταβολὴν εὐγενῶς ἐνεγκεῖν. Συμπλέων ποτὲ ἀσεβέσι, χειμαζομένης τῆς νεῶς, κᾶκείνων τοὺς θεοὺς ἐπικαλουμένων, Σιγαῖτε, ἔφη, μὴ αἰσθῶνται ὑμᾶς ἐνθάδε πλέοντας. Ἐρωτηθεὶς ὑπὸ ἀσεβοῦς ἀνθρώπου, τί ποτὲ ἐστὶν εὐσέβεια, ἐσίγα· τοῦ δὲ τὴν αἰτίαν τῆς σιγῆς πυθομένου, Σιωπῶ, ἔφη, ὅτι περὶ τῶν οὐδὲν σοὶ προσηκόντων πυνθάνη. 87. Ἐρωτηθεὶς τί γλυκὺ ἀνθρώποις, Ἐλπίς, ἔφη. Ἥδιον ἔλεγε δικάζειν μεταξὺ ἐχθρῶν ἢ φίλων. Τῶν μὲν γὰρ φίλων πάντως ἐχθρὸν ἔσεσθαι τὸν ἕτερον· τῶν δὲ ἐχθρῶν τὸν ἕτερον φίλον. Ἐρωτηθεὶς τί ποιῶν ἄνθρωπος τέρπεται, ἔφη, Κερδαίνων. Ἔλεγε τὸν βίον οὕτω δεῖν μετρεῖν, ὡς καὶ πολὺν καὶ ὀλίγον χρόνον βιωσομένους. Καὶ φιλεῖν ὡς μισήσοντας· τοὺς γὰρ πλείστους εἶναι κακοὺς. Συνεβούλευέ τε ὧδε, Βραδείως ἐγχείρει τοῖς πραττομένοις· ὁ δ' ἂν ἔλη, βεβαίως τηρῶν διόμενε. Μὴ τοχὺ λάλει· μανίαν γὰρ ἐμφαίνει. Φρόνησιν ἀγάπα. 88. Περὶ θεῶν λέγε, ὡς εἰσίν. Ἀνάξιον ἄνδρα μὴ ἐπαινέει διὰ πλοῦτον. Πείσας λάβε, μὴ βιασάμενος. Ὅ, τι ἂν ἀγαθὸν

πράττης, εἰς θεοὺς ἀνάπεμπε. Ἐφόδιον ἀπὸ νεότητος εἰς γῆρας ἀναλάμβανε σοφίαν· βεβαιοτέρον γὰρ τοῦτο τῶν ἄλλων κτημάτων.

VI. Μέμνηται τοῦ Βίαντος καὶ Ἰππώναξ, ὡς προεῖρηται. Καὶ ὁ δυσάρεστος Ἡράκλειτος μάλιστα αὐτὸν ἐπήνεσε, γράψας, Ἐν Πριήνῃ Βίας ἐγένετο ὁ Τευτάμειω, οὗ πλείων λόγος ἢ τῶν ἄλλων. Καὶ οἱ Πριηνεῖς δὲ αὐτῷ τέμενος καθιέρωσαν τὸ Τευτάμειον λεγόμενον. Ἀπεφθέγγετο, Οἱ πλείστοι κακοί.

CAPUT VI.

CLEOBULUS.

I. 89. Κλεόβουλος, Εὐαγόρου, Αἰνιδιος· ὡς δὲ Δοῦρις, Κῶς. Ἐνιοὶ δὲ, εἰς Ἡρακλέα ἀναφέρουν τὸ γένος αὐτόν. Ῥώμη δὲ καὶ κάλλιε διαφέρειν, μετασχεῖν τε τῆς ἐν Αἰγύπτῳ φιλοσοφίας. Γενέσθαι τε αὐτῷ θυγατέρα Κλεοβουλίνην, αἰνιγμάτων ἐξαμέτρων ποιήτριαν· ἧς μέμνηται καὶ Κρατῖνος ἐν τῷ ὁμωνύμῳ δράματι, πληθυντικῶς ἐπιγράψας. Ἄλλα καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἀναγεώσασθαι αὐτὸν ἀπὸ Δαναοῦ.

II. Οὗτος ἐποίησεν ᾄσματα καὶ γρίφους εἰς ἔπη τρισχίλια. Καὶ τὸ ἐπίγραμμα τινὲς τὸ ἐπὶ Μίδα τοῦτον φασὶ ποιῆσαι,

Χαλκῆ πυρθένος εἰμι, Μίδου δ' ἐπὶ σήματι κείμαι.

Ἔστ' ἂν ὕδωρ τε ῥέη, καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλη,
90. Ἡελίός τ' ἀνιῶν λάμπη, λαμπρὰ τε σελήνη,
Καὶ ποταμοὶ γε ῥέωσιν, ἀνακλύζῃ δὲ θάλασσα,

Αὐτοῦ τῆδε μένουσα πολυκλαύστῳ ἐπὶ τύμβῳ,
 Ἀγγελίῳ παριούσι, Μίδας ὅτι τῆδε τέθαπται.
 Φέρουσι δὲ μαρτύριον, Σιμωνίδου ἕσμα, ὅπου φησὶ,

Τίς κεν αἰνήσειε νῶ πύσσονος
 Λίνθου νατίαν Κλεόβουλον,
 Ἀενάοις ποταμοῖς,
 Ἄνθεσι τ' εἰαρινοῖς,
 Ἄελιου τε φλογί, χρυσαῖς τε υελάνας,
 Καὶ θαλασσαίαισι δίναις
 Ἀντιθέντα μένος στάλας;
 Ἄπαντα γάρ ἐστι θεῶν ἤσσω·

Λίθον δὲ καὶ βρότειοι παλάμῃ θραύοντι.

Μωροῦ φωτὸς ἄδε βουλά.

Οὐ γὰρ εἶναι Ὀμήρου τὸ ἐπίγραμμα, πολλοῖς ἔτεσι
 προέχοντος, φασὶ, τὸν Μίδα.

III. Φέρεται δ' αὐτοῦ ἐν τοῖς Παμφίλης ὑπο-
 μνήμασι καὶ αἶνιγμα τοιόνδε,

91. Εἷς ὁ πατήρ, παῖδες δὲ δυώδεκα· τῶν δὲ χ'
 ἐκάστῳ

Παῖδες ἕασι τριήκοντ', ἀνδρα εἶδος ἔχουσαι·

Ἴη μὲν λευκαὶ ἕασιν ἰδεῖν, ἧ δ' αὐτὲ μέλαιναί·

Ἀθάνατοι δὲ τ' εἰῶσαι ἀποφθινύθουσιν ἅπανται.

Ἔστι δὲ ὁ ἐνιαυτός.

IV. Τῶν δὲ ἀδομένων ἠὲδοκίμησεν αὐτοῦ τάδε·

Ἄμουσα τὸ πλεόν μέρος ἐν βροτοῖσι,

Λόγων τε πλήθος. Ἄλλ' ὁ καιρὸς ἀρκέσει.

Φρόνει τὶ κεδνόν. Μὴ μάταιος ἄχαρις γινέσθω.

Ἔφη δὲ δεῖν συνοικίξειν τὰς θυγατέρας, παρθένους
 μὲν τὴν ἡλικίαν, τῶν δὲ φρονεῖν γυναῖκας· ὑποδεικνύς
 ὅτι δεῖ παιδεύεσθαι καὶ τὰς παρθένους. Ἔλεγέ τε τὸν

φίλον δεῖν εὐεργετεῖν, ὅπως ἢ μᾶλλον φίλος· τὸν δε
 ἐχθρὸν, φίλον ποιεῖν· φυλάσσεσθαι γὰρ τῶν μὲν φίλων
 τὸν φόγον· τῶν δὲ ἐχθρῶν τὴν ἐπιβουλήν. 92. Καὶ, ὅταν
 τις ἐξίη τῆς οἰκίας, ζητεῖτω πρότερον, τί μέλλει πράσ-
 σειν· καὶ ὅταν εἰσέλθῃ πάλιν, ζητεῖτω τί ἔπραξε. Συνε-
 βούλευε τε εὖ τὸ σῶμα ἄσκεῖν. Φιλήκοον εἶναι μᾶλ-
 λον ἢ φιλόλαλον· φιλομαθῆ μᾶλλον ἢ ἀμαθῆ. Γλῶσ-
 σαν εὐφημον ἴσχειν. Ἄρετῆς οἰκεῖον εἶναι, κακίας
 ἀλλότριον. Ἄδικίαν φεύγειν. Πόλει τὰ βέλτιστα
 συμβουλεύειν. Ἥδονῆς κρατεῖν. Βία μηδὲν πράτ-
 τειν. Τέκνα παιδεύειν. Ἐχθραν διαλύειν. Γυ-
 ναικὴ μὴ φιλοφρονεῖσθαι, μηδὲ μάχεσθαι, ἀλλοτρίων
 παρόντων· τὸ μὲν γὰρ, ἄνοιαν· τὸ δὲ, μανίαν ση-
 μαίνειν. Οἰκέτην πάροινον μὴ κολάζειν· δοκεῖν γὰρ
 παροινεῖν. Γαμῆν ἐκ τῶν ὁμοίων· ἂν γὰρ ἐκ τῶν
 κρειττόνων λάβῃς, φησὶ, δεσπότις κτήση τοὺς συγγε-
 νέας. 93. Μὴ ἐπιγελᾶν τοῖς σκωπτομένοις· ἀπε-
 χθῆσεσθαι γὰρ τούτοις. Εὐτυχῶν μὴ ἴσθαι ὑπερήφα-
 νος· ἀπορήσας, μὴ ταπεινοῦ. Τὰς μεταβολὰς τῆς
 τύχης γενναίως ἐπίστασο φέρειν.

V. Ἐτελεύτησε δὲ γηραιὸς, ἔτη βιοῦς ἑβδομήκον-
 τα· καὶ αὐτῷ ἐπεγράφη·

Ἄνδρα σοφὸν Κλεόβουλον ἀποφθίμενον καταπε-
 θεῖ

Ἦδε πάτρα Λίνδος, πόντω ἀγαλλομένη.

VI. Ἀπεφθέγγατο, Μέτρον ἄριστον. Καὶ Σό-
 λωνι ἐπέστειλεν οὕτω·

Κλεόβουλος Σόλωνι.

Πολλοὶ μὲν τινες εἰσὶν ἑταῖροι, καὶ οἶκος παντί.
 Οἱμὶ δὲ ἐγὼν ποτνιατάταν ἐσεῖσθαι Σόλωνι τὴν Λίν-

δον δαμοκρατεομένην. Καὶ ἃ νῦσος πελαγία, ἔνθα οἰκίοντι οὐδὲν δεινὸν ἐκ Πεισιστράτου· Καὶ τοὶ ἑταῖροι δὲ ἑκαστόθεν πάρ τοι βασοῦνται.

C A P U T VII.

PERIANDER.

I. 94. Περὶανδρος Κυψέλλου, Κορίνθιος, ἀπὸ τοῦ τῶν Ἡρακλειδῶν γένους. Οὗτος γήμας Λυσιδην, ἣν αὐτὸς Μέλισσαν ἑκάλει, τὴν Προκλέους, τοῦ Ἐπιδαυρίων τυράννου, καὶ Ἐρισθενείας τῆς Ἀριστοκράτους παιδός, ἀδελφῆς δὲ τοῦ Ἀριστοδήμου, θυγατέρα, οἱ σχεδὸν πάσης Ἀρκαδίας ἐπήρξαν (ὡς φησιν Ἡρακλείδης ὁ Ποτικὸς ἐν τῷ περὶ ἀρχῆς) παῖδας ἐξ αὐτῆς ἐποίησε δύο, Κύψελλον καὶ Λυκόφρονα· τὸν μὲν νεώτερον, συνετόν· τὸν δὲ πρεσβύτερον, ἄφρονα. Χρόνῳ δὲ ὑπὸ ὀργῆς βαλὼν ὑποβύθρῳ, ἢ λακτίσας τὴν γυναικα, ἔγκυον οὖσαν, ἀπέκτεινε, πεισθεὶς διαβολαῖς παλλακίδων, ἃς ὕστερον ἔκαυσε. Τὸν τε παῖδα ἀπέκρηυξεν εἰς Κέρκυραν, λυπούμενον ἐπὶ τῇ μητρὶ, ᾧ ὄνομα Λυκόφρων.

II. 95. Ἦδη δὲ ἐν γῆρᾳ καθεστὼς μετεπέμπετο αὐτὸν, ὅπως παραλάβῃ τὴν τυραννίδα· ὃν φθάσαντες οἱ Κέρκυραῖοι διεχρήσαντο· ὃθεν ὀργισθεὶς ἐπεμφε τοὺς παῖδας αὐτῶν πρὸς Ἀλυάτιν ἐπ' ἑκτομῇ. Προσσχούσης δὲ τῆς νεῆς Σάμῳ, ἵκετεύσαντες τὴν Ἥραν, ὑπὸ τῶν Σαμίων διεσώθησαν. Καὶ ὃς ἀθυμῆσας τελευτήσεν, ἤδη γεγωνὸς ἔτη ὀγδοήκοντα. Σωσικράτης δὲ φησι πρότερον Κρόισου τελευτήσαι αὐτὸν

ἔπειτα τετταράκοντα καὶ ἐνὶ πρὸ τῆς τεσσαρακοστῆς ἐννάτης Ὀλυμπιάδος. Τοῦτον Ἡρόδοτος ἐν τῇ πρώτῃ ξέρον φησὶν εἶναι Θρασυβούλῳ τῷ Μιλησίων τυράνῳ. 96. Φησὶ δὲ Ἀρίστιππος ἐν πρώτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς περὶ αὐτοῦ τάδε, ὡς ἄρα ἐρασθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ Κράτεια, συνῆν αὐτῷ λάθρα· καὶ ὃς ἤδeto. Φανεροῦ δὲ γενομένου, βαρὺς πᾶσιν ἐγένετο, διὰ τὸ ἀλγεῖν ἐπὶ τῇ φωρᾷ. Ἀλλὰ καὶ Ἐφορος ἱστορεῖ ὡς εὖξαιτο, εἰ νικήσειεν Ὀλύμπια τεθρίππων, χρυσοῦν ἀνδριάντα ἀναθεῖναι. Νικήσας δὲ, καὶ ἀπορῶν χρυσοῦ, κατὰ τινα ἐορτὴν ἐπιχώριον κεκοσμημένος ἰδὼν τὰς γυναῖκας, πάντα ἀφείλετο τὸν κόσμον, καὶ ἔπεμψε τὸ ἀνάθημα.

III. Λέγουσι δὲ τινες, ὡς θελήσας αὐτοῦ τὸν τάφον μὴ γνωσθῆναι, τοιοῦτόν τι ἐμηχανήσατο. Δυσὶν ἐκέλευσεν νεανίσκοις (δείξας τινὰ ὁδὸν) ἐξελεθεῖν νύκτωρ, καὶ τὸν ἀπαντήσαντα ἀνελεῖν καὶ θάψαι. Ἐπειτα βαδίζειν ἄλλους τε κατὰ τούτων τέσσαρας, καὶ ἀνελόντας θάψαι· πάλιν τε κατὰ τούτων πλείονας. Καὶ οὕτως αὐτὸς τοῖς πρώτοις ἐντυχὼν ἀνηρέθη. Κορίνθιοι δὲ ἐπὶ τι κενοτάφιον ἐπέγραψαν αὐτῷ τόδε·

97. *Πλούτου καὶ σοφίης πρῦτανιν πατρὶς ἦδε Κόρινθος*

Κόλποις ἀγχιάλαις γῆ Περιανδρον ἔχει.

Ἔστι καὶ ἡμῶν,

Μὴ ποτε λυπήσῃ σε, τὸ μὴ σε τυχεῖν τινος, ἀλλὰ

Τέρπεο πᾶσιν ὁμῶς, οἷσι δίδωσι θεός.

Καὶ γὰρ ἀθυμήσας ὁ σοφὸς Περιανδρος ἀπέυβη,

Οὐνεκεν οὐκ ἔτυχεν πρῆξις ἧς ἔθειλεν.

IV. Τούτου ἐστὶ καὶ τὸ Μηδὲν χρημάτων ἕνεκα πράττειν· δεῖν γὰρ τὰ κερδαντὰ κερδαίνειν. Ἐποίησε δὲ καὶ ὑποθήκας εἰς ἑπτὰ διαχίλια. Εἶπέ τε τοὺς μέλλοντας ἀσφαλῶς τυραννήσειν, τῇ εὐνοίᾳ δορυφορεῖσθαι, καὶ μὴ τοῖς ὅπλοις. Καὶ ποτε ἐρωτηθεὶς, διὰ τί τυραννῆϊ; ἔφη, Ὅτι καὶ τὸ ἐκουσίως ἀποστῆναι, καὶ τὸ ἀφαιρεθῆναι, κίνδυνον φέρει. Ἔλαγε δὲ καὶ τάδε, Καλὸν ἡσυχία. Ἐπισηφαλὲς προπέτεια. Κέρδος αἰσχροῦν. Δημοκρατία κρεῖττον τυραννίδος. Αἱ μὲν ἡδοναὶ, φθαρταί· αἱ δὲ τιμαὶ, ἀθάνατοι. Εὐτυχῶν μὲν, μέτριος ἔσθι· δυστυχῶν δὲ, φρόνιμος. 98. Φίλοις εὐτυχοῦσι καὶ ἀτυχοῦσιν ὁ αὐτὸς ἔσθι. Ὅ ἂν ὁμολογήσῃς, διατήρει. Λόγων ἀποφθῆτων ἐκφορὰν μὴ ποιοῦν. Μὴ μόνον τοὺς ἀμαρτάνοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς μέλλοντας, κόλαζε.

V. Οὗτος πρῶτος δορυφόρος ἔσχε, καὶ τὴν ἀρχὴν εἰς τυραννίδα μετέστησε. Καὶ οὐκ εἶα ἐν ἄσσει ζῆν τοὺς βουλομένους, καθά φησιν Εὐφορος καὶ Ἀριστοτέλης.

VI. Ἦκμαζε δὲ περὶ τὴν τριακοστὴν ὀγδὴν Ὀλυμπιάδα, καὶ ἐτυράννησεν ἑπτὰ τετταράκοντα. Σωτίων δὲ, καὶ Ἡρακλείδης, καὶ Παμφίλη ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν ὑπομνημάτων, δύο φασὶ Ἡεριάνδρους γεγονέναι, τὸν μὲν, τύραννον, τὸν δὲ, σοφὸν καὶ Ἀμπρακιώτην. 99. Τοῦτο καὶ Νεάνθης φησὶν ὁ Κυζικηνὸς, ἀνεψιούς τε εἶναι ἀλλήλοις. Καὶ Ἀριστοτέλης μὲν τὸν Κορίνθιον φησὶν εἶναι τὸν σοφόν· Πλάτων δὲ, οὐ φησι. Τούτου ἐστὶ, Μελέτη τὸ πᾶν. Ἦθελε δὲ καὶ τὸν Ἰσθμὸν διορῆσαι.

VII. Φέρεται δὲ αὐτοῦ καὶ ἐπιστολή.

Περιάνδρος τοῖς Σοφοῖς.

Πολλὰ χάρις τῷ Πυθῷ Ἀπόλλωνι, ὅτ' εἰς ἔν ἐλ-
θόντας αὐτεῖ. Ἐξοῦντι καὶ ἐς Κόρινθον ταὶ ἐμαὶ
ἐπιστολαὶ. Ἐγὼν δὲ ὑμᾶς ἀποδέχομαι, ὡς ἔστε αὐ-
τοὶ, ὅτι δαμοτικώτατα. Πεύθομαι ὡς πέρυτι ἐγένε-
το ὑμῶν ἀλία παρὰ τὸν Λυδὸν ἐς Σάρδεις. Ἦδη ὦν
μὴ ὀκνεῖτε καὶ παρ' ἐμέ φοιτῆν τὸν Κορίνθου τύραν-
νον. Ἐμῶν γὰρ καὶ ἄσμενοι ὄψονται Κορίνθιοι
φοιτεῦντας εἰς οἶκον τὸν Περιάνδρου.

VIII. Περιάνδρος Προκλεῖ.

100. Ἀμῖν μὲν ἀκούσιον τᾶς δάμαρτος τὸ ἄγος·
τὸ δὲ, ἐκὼν τῷ παιδὶ ἦν ἀπὸ θυμοῦ ποιήσας, ἀδικεῖς.
Ἦ ὦν παῦσον τὰν ἀπήνειαν τῷ παιδός, ἢ ἐγὼ τοὶ
ἀμυνοῦμαι. Καὶ γὰρ δὴ καὶ αὐτὸς ποινὰς ἔτισα τὴν
τε θυγατρὶ κατακαύσας αὐταὶ καὶ τὰ πασῶν Κοριν-
θίαν εἴματα.

IX. Ἐγραψε δὲ αὐτῷ καὶ Θρασύβουλος οὕτως·
Θρασύβουλος Περιάνδρω.

Τῷ μὲν κήρυκι σεῦ οὐδὲν ἀποκρινάμην. Ἀγαγὼν
δὲ αὐτὸν ἐς λήϊον, τοὺς ὑπερφυῖας τῶν ἀσταχῶν ῥά-
βδω παίων ἀπεθέριζον, ὀμαρτέοντος ἐκείνου· καὶ σοὶ
ἀναγγελεῖ, εἰ ἐπέροιο, ὅ, τι μεν ἀκούσειεν ἢ ἴδοι. Σὺ
τε ποιεῖ οὕτως, ἦν γ' ἐθέλης καρτύνασθαι τὴν αἰσυ-
μνητήν· τοὺς ἐξόχους τῶν πολιτῶν ἐξαίρειν, ἦν τέ τις
ἐχθρὸς τοὶ φαίνεται, ἦν τε μὴ. Ἐποπτος ἀνδρὶ αἰ
ουμνήτη καὶ τῶν τις ἐταίρων.

CAPUT VIII.

ANACHARSIS SCYTHA.

I. 101. Ἀνάχαρις ὁ Σκύθης, Γνούρου μὲν ἦν υἱός, ἀδελφὸς δὲ Καδουίδου, τοῦ Σκυθῶν βασιλέως, μητρὸς δὲ Ἑλληνίδος.

II. Διὸ καὶ διγλωττος ἦν. Οὗτος ἐποίησεν τῶν τε παρὰ τοῖς Σκύθαις νομίμων, καὶ τῶν παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν, εἰς εὐτέλειαν βίου, καὶ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον, ἔπη ὀκτακόσια. Παρέσχε δὲ καὶ ἀφορμὴν παρομιίας, διὰ τὸ παρήρησαστῆς εἶναι, τὴν ἀπὸ Σκυθῶν ῥῆσιν.

III. Λέγει δὲ αὐτὸν Σωσικράτης ἐλθεῖν εἰς Ἀθήνας κατὰ τὴν τεσσαρακοστὴν ἐβδόμην Ὀλυμπιάδα, ἐπὶ ἄρχοντος Εὐκράτους. Ἐρμῖππος δὲ πρὸς τὴν Σόλωνος οἰκίαν ἀφικόμενον, τῶν θεραπεόντων τινὶ κελευσάσαι, μὴνύσαι ὅτι παρήρη πρὸς αὐτὸν Ἀνάχαρις, καὶ βούλοιο αὐτὸν θεάσασθαι, ξένος τε, εἰ οἶόν τε, γενέσθαι. 102. Καὶ ὁ θεράπων εἰσαγγείλας ἐκελεύσθη ὑπὸ τοῦ Σόλωνος εἰπεῖν αὐτῷ, ὅτι περ ἐν ταῖς ἰδίαις πατρίσι ξένους ποιοῦνται. Ἐνθεν ὁ Ἀνάχαρις ἐλθὼν ἔφη, νῦν αὐτὸς ἐν τῇ πατρίδι εἶναι, καὶ προσήκειν αὐτῷ ξένους ποιῆσθαι. Ὁ δὲ, καταπλαγεὶς τὴν ἐτοιμότητα, εἰσέφησεν αὐτὸν, καὶ μέγιστον φίλον ἐποίησατο.

IV. Μετὰ χρόνον δὲ παραγεγόμενος εἰς τὴν Σκυθίαν, καὶ νομίζων τὰ νόμιμα παραλύειν τῆς πατρίδος, πολὺς ὢν ἐν τῷ ἑλληνίζειν, τοξευθεὶς ἐν κυνηγεσίῳ πρὸς τᾶδελφοῦ, τελευτᾷ, εἰπὼν, Διὰ μὲν τὸν

Διοσ. L. I.

D

λόγον ἐκ τῆς Ἑλλάδος σωθῆναι, διὰ δὲ τὸν φόβον ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀπολέσθαι. Ἐνιοὶ δὲ τελετὰς Ἑλληνικὰς διατελοῦντα διαχρησθῆναι. Καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτόν,

103. Ἐς Σκυθίην Ἀνάχαρσις ὅτ' ἤλυθε, πολλὰ
πλανηθεῖς,

Πάντας ἔπειθε βιοῦν ἤθειν Ἑλλαδικοῖς.

Τὸν δ' ἔτι μῦθον ἄκραντον ἐνὶ στομάτασιν ἔχοντι

Πτηνὸς ἐς ἀθανάτους ἤρασεν ὡκα δόναξ.

V. Οὗτος τὴν ἄμπελον εἶπε τρεῖς φέρειν βέτρους τὸν πρῶτον, ἠδονῆς· τὸν δεύτερον, μέθης· τὸν τρίτον, ἀηδίας. Θαυμάζειν δὲ ἔφη, πῶς παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἀγωνίζονται μὲν οἱ τεχνίται, κρῖνουσι δὲ οἱ μὴ τεχνίται. Ἐρωτηθεῖς, πῶς οὐκ ἂν γένοιτό τις φιλοπότης; Εἰ πρὸ ὀφθαλμῶν, εἶπεν, ἔχοι τὰς τῶν μεθύοντων ἀσημοσύνας. Θαυμάζειν τε ἔλεγε, πῶς οἱ Ἕλληνες νομοθετοῦντες κατὰ τῶν ὑβριζόντων, τοὺς ἀθλητὰς τιμῶσιν ἐπὶ τῷ τύπτειν ἀλλήλους. Μαθῶν τέτταρας δακτύλους εἶναι τὸ πάχος τῆς νεῶς, Τοσοῦτον ἔφη τοῦ θανάτου τοὺς πλείοντας ἀπέχειν. 104. Τὸ ἔλαιον μανίας φάρμακον ἔλεγε, διὰ τὸ ἀλειφομένους τοῦθ' ἀθλητὰς ἐπιμαίνεσθαι ἀλλήλοις. Πῶς, ἔλεγεν, ἀπαγορεύοντες τὸ ψεύδεσθαι, ἐν ταῖς καπηλείαις φανερώς ψεύδονται; Καὶ θαυμάζειν φησὶ, πῶς Ἕλληνες ἀρχόμενοι μὲν ἐν μικροῖς πίνουσι, πλησθέντες δὲ ἐν μεγάλοις. Ἐπιγράφεται δὲ αὐτοῦ ταῖς εἰκόσι, Γλώσσης, γαστρὸς, αἰδοίων κρατεῖν. Ἐρωτηθεῖς, εἰ εἰσὶν ἐν Σκύθαις αὐλοὶ; εἶπεν, Ἄλλ' οὐδὲ ἄμπελοι. Ἐρωτηθεῖς, τίνα τῶν πλοίων εἰσὶν ἀσφαλέστερα, ἔφη, Τὰ νενεωλκημένα. Καὶ τοῦτο ἔφη θαν-

μασιώατον ἠωρακῆναι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι τὸν μὲν κάπνον ἐν τοῖς ὄρεσι καταλείπουσι, τὰ δὲ ξύλα εἰς τὴν πόλιν κομίζουσιν. Ἐρωτηθεὶς, ποτέροιον πλείους εἰσὶν, οἱ ζῶντες, ἢ οἱ νεκροί; ἔφη, Τοὺς οὖν πλείοντας ποῦ τίθης; Ὀνειδιζόμενος ὑπὸ Ἀττικοῦ, ὅτι Σκύθης ἐστίν, ἔφη, Ἄλλ' ἐμοὶ μὲν ὄνειδος ἢ πατρίς, σὺ δὲ τῆς πατρίδος. 105. Ἐρωτηθεὶς, τί ἐστὶν ἐν ἀνθρώποις ἀγαθόν τε καὶ φαῦλον; ἔφη, Γλῶσσα. Κρεῖττον ἔλεγεν ἓνα φίλον ἔχειν πολλοῦ ἀξίον, ἢ πολλοὺς μηδενὸς ἀξίους. Τὴν ἀγορὰν ὠρισμένον ἔφη τόπον εἰς τὸ ἀλλήλους ἀπατᾶν καὶ πλεονεκτεῖν. Ἐπὶ μειρακίου παρὰ πότον ὑβρισθεὶς, ἔφη, Μειράκιον, εἰς νέος ὦν τὸν οἶνον οὐ φέρρης, γέρων γερόμενος ὕδωρ οἴσεις.

VI. Ἐδρε δ' εἰς τὸν βίον ἄγκυράν τε καὶ κεραιμικὸν τροχόν, ὡς τινες.

VII. Καὶ ἐπέστειλεν ὧδε·

Ἀνάχαρσις Κροίσω.

Ἐγὼ, βασιλεῦ Ἀυδῶν, ἀφίγμαι εἰς τὴν τῶν Ἑλλήνων, διδαχθησόμενος ἥθη τὰ τούτων καὶ ἐπιτηδεύματα. Χρυσοῦ δ' οὐδὲν δέομαι, ἀλλ' ἀπόχρη με ἐπανήκειν εἰς Σκύθας ἄνδρα ἀμείνονα. Ἦκω γοῦν εἰς Σάρδεις, πρὸ μεγάλου ποιούμενος ἐν γνώμῃ τοι γενέσθαι.

C A P U T IX.

MYSON.

L 106. Μύσων Στρίμωνος, ὡς φησι Σωσικράτης, ἔρμηκτον παρατιθέμενος, τὸ γένος Χηνεῦς, ἀπὸ κεί-

μης τινός Οἰταικῆς ἢ Λακωνικῆς, σὺν τοῖς ἐπὶ καταριθμεῖται. Φασὶ δὲ αὐτὸν καὶ τυράννου πατρός εἶναι. Λέγεται δὲ πρὸς τινος Ἀναχάρσιδος πυνθανομένου, εἴ τις αὐτοῦ σοφώτερος εἴη; τὴν Πυθίαν εἰπεῖν· ἄπερ προεῖρηται ἐν τῷ Θαλοῦ βίῳ ὑπὲρ Χείλωνος.

Οἰταῖόν τινα φημι Μύσων ἐν Χηνὶ γενέσθαι,

Σοῦ μᾶλλον πραπίδεσσι ἀρηρότα πενκαλίμησι.

Πολυπραγμονήσαντα δὲ ἐλθεῖν εἰς τὴν κώμην, καὶ εὐρεῖν αὐτὸν θέρους ἐχέτην ἀρότρῳ προσαρμόττοντα, καὶ εἰπεῖν, Ἄλλ', ὦ Μύσων, οὐχ ὦρα νῦν ἀρότρου. Καὶ μάλα, εἶπεν, ὥστε ἐπισκευάζειν. 107. Ἄλλοι δὲ τὸν χρησμὸν οὕτως ἔχειν φασίν, Ἡτεῖόν τινα φημί· καὶ ζητοῦσι τί ἐστὶν ὁ Ἡτεῖος. Παρμενίδης μὲν οὖν δῆμον εἶναι Λακωνικῆς, ὅθεν εἶναι τὸν Μύσωνα· Σωσικράτης δ' ἐν διαδοχαῖς, ἀπὸ μὲν πατρός Ἡτεῖον εἶναι, ἀπὸ δὲ μητρὸς Χηνέα. Εὐθύφρων δ' ὁ Ἡρακλείδου τοῦ Ποντικοῦ, Κρητὰ φησὶν εἶναι· Ἡτεῖαν γὰρ πόλιν εἶναι Κρήτης. Ἀναξίλαος δ' Ἀρκάδα.

II. Μέμνηται δὲ αὐτοῦ καὶ Ἰππώναξ, εἶπαι,

— — Καὶ Μύσων, ὃν Ἀπόλλων

Ἀνεῖπεν ἀνδρῶν σωφρονέστατον πάντων.

Ἀριστόξενος δὲ φησὶν ἐν τοῖς σποράδην, οὐ πόρῳ Τίμωνος αὐτὸν καὶ Ἀπημάντου γεγονέναι· μισανθρωπεῖν γάρ. Ὀφθῆναι γοῦν ἐν Λακεδαιμονίᾳ μόνον ἐπ' ἐρημίας γελῶντα. 108. Ἄφρων δὲ τινος ἐπιστάντος, καὶ πυθομένου, διὰ τί μηθενὸς παρόντος γελᾷ, φάναι, Δι' αὐτὸ τοῦτο. Φησὶ δ' Ἀριστόξενος, ὅτι ἐνθεν καὶ ἄδοξος ἦν, ὅτι μηδὲ πόλεως, ἀλλὰ κώ-

μης, καὶ ταῦτα ἀφανοῦς. Ὅθεν διὰ τὴν ἀδοξίαν αὐτοῦ, καὶ τὰ αὐτοῦ τινὰς Πεισιστράτῳ περιθεῖναι τῷ τυράννῳ, χωρὶς Πλάτωνος τοῦ φιλοσόφου· μέμνηται γὰρ αὐτοῦ καὶ οὗτος ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ, ἀντὶ Περιάνδρου θεὸς αὐτόν.

III. Ἐφασκε δὴ, Μὴ ἐκ τῶν λόγων τὰ πράγματα, ἀλλ' ἐκ τῶν πραγμάτων τοὺς λόγους ζητεῖν. Οὐ γὰρ ἕνεκα τῶν λόγων τὰ πράγματα συντελεῖσθαι, ἀλλ' ἕνεκα τῶν πραγμάτων τοὺς λόγους.

IV. Κατέστρεψε δὲ, βιούς ἕτη ἑπτὰ καὶ ἑννεήκοιντα.

CAPUT X.

EPIMENIDES.

I. 109. Ἐπιμενίδης, καθά φησι Θεόπομπος καὶ ἄλλοι συγχοί, πατὴρ μὲν ἦν Φαιστίου· οἱ δὲ Δωσιάδου· οἱ δὲ Ἀγησάρχου· Κρής τὸ γένος, ἀπὸ Κνωσοῦ, καθέσει τῆς κόμης τὸ εἶδος παραλλάσσαν.

II. Οὗτός ποτε πεμφθεὶς παρὰ τοῦ πατρὸς εἰς ἀγρὸν ἐπὶ πρόβατον, τῆς ἰδοῦ κατὰ μεσημβρίαν ἐκκλίνας, ὑπ' ἀντρω τινὶ κατεκοιμήθη ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα ἕτη. Διαναστὰς δὲ μετὰ ταῦτα, εἴηται τὸ πρόβατον, νομίζων ἐπ' ὀλίγον κεκοιμησθαι. Ὡς δὲ οὐχ εὗρισκε, παρεγένετο εἰς τὸν ἀγρὸν, καὶ μετεσκευασμένα πάντα καταλαβὼν, καὶ παρ' ἑτέρῳ τὴν κτήσιν, πάλιν ἦκεν εἰς ἄστυ διαπορούμενος· καὶκεῖ δὲ εἰς τὴν ἑαυτοῦ εἰσιῶν οἰκίαν, περιέτυχε τοῖς πυνθανομένοις, τίς εἴη· ἕως τὸν νεώτερον ἀδελφὸν εὗρων, τότε ἤδη γέροντα ἴτα, πᾶσαν ἕμαθε παρ' ἐκεῖνου τὴν ἀλήθειαν.

III. Γνωσθεῖς δὲ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι, Θεοφιλέστατος εἶναι ὑπελήφθη. 110. Ὄθεν Ἀθηναίοις τῷ τε λοιμῷ κατεχομένοις ἔχρησεν ἡ Μυθία καθῆραι τὴν πόλιν· οἱ δὲ πέμπουσι ναῦν τε καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτου εἰς Κρήτην, καλοῦντες τὸν Ἐπιμενίδην. Καὶ ὃς ἔλθων Ὀλυμπιάδι τεσσαρακοστῇ ἔκτη ἐκάθρηεν αὐτῶν τὴν πόλιν, καὶ ἔπαυσε τὸν λοιμὸν τοῦτον τὸν τρόπον. Λαβὼν πρόβατα μέλανά τε καὶ λευκά, ἤγαγε πρὸς τὸν Ἄρειον πάγον· κἀκῆσθην εἶασεν ἰέναι οἱ βούλοιντο, προστάξας τοῖς ἀκολούθοις, ἔνθα ἂν κατακλίνοι αὐτῶν ἕκαστον, θύειν τῷ προσήκοντι θεῷ· καὶ οὕτω λῆξαι τὸ κακόν. Ὄθεν ἔτι καὶ νῦν ἐστὶν εὐρεῖν κατὰ τοὺς δήμους τῶν Ἀθηναίων βωμοὺς ἀνωγύμους, ὑπόμνημα τῆς τότε γενομένης ἐξιλάσεως. Οἱ δὲ τὴν αἰτίαν εἰπεῖν τοῦ λοιμοῦ τὸ Κυλόινειον ἄγος, σημαίνοντες τὴν ἀπαλλαγὴν· καὶ διὰ τοῦτο ἀποθανεῖν δύο νεανίας, Κρατῖνον καὶ Κτησιβιον, καὶ λυθῆναι τὴν συμφορὰν. 111. Ἀθηναῖοι δὲ τάλαντον ἐψηφίσαντο δοῦναι αὐτῷ, καὶ ναῦν τὴν ἐς Κρήτην ἀπάξουσιν αὐτόν. Ὁ δὲ τὸ μὲν ἀργύριον οὐ προσήκατο· φιλίαν δὲ καὶ συμμαχίαν ἐποίησατο Κνωσίων καὶ Ἀθηναίων.

IV. Καὶ ἐπανελθὼν ἐπ' οἴκου, μετ' οὐ πολὺ μετήλλαξεν, ὡς φησι Φλέγων ἐν τῷ περὶ μακροβίων, βιοὺς ἔτη ἑπτὰ, καὶ πενήκοντα καὶ ἑκατόν· ὡς δὲ Κρητὲς λέγουσι, ἐνὸς δέοντα τριακόσια· ὡς δὲ Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος ἀκηκοέναι φησὶ, τέτταρα πρὸς τοῖς πενήκοντα καὶ ἑκατόν.

V. Ἐπόλησε δὲ Κουρήτων καὶ Κορυβάντων γένεσιν καὶ Θεογονίαν, ἔπη πεντακισχίλια· Ἀργοῦς ναυ-

πηγίαν τε, καὶ Ἰάσονος εἰς Κόλχους ἀπόπλουν, ἔπη
ἑξακισχίλια πεντακόσια. 112. Συνέγραψε δὲ καὶ κα-
ταλογάδην περὶ θυσιῶν, καὶ τῆς ἐν Κρήτῃ πολιτείας·
καὶ περὶ Μίνω καὶ Ῥαδαμάνθυος, εἰς ἔπη τετρακισ-
χίλια.

VI. Ἰδρύσατο δὲ καὶ παρ' Ἀθηναίους τὸ ἱερὸν
τῶν σεμνῶν θεῶν, ὡς φησι Λόβων ὁ Ἀργεῖος ἐν τῷ
περὶ ποιητῶν. Λέγεται δὲ καὶ πρῶτος οἰκίας καὶ
ἀγρούς καθῆραι, καὶ ἱερά ἰδρύσασθαι.

VII. Εἰσὶ δ' οἳ μὴ κοιμηθῆναι αὐτὸν λέγουσιν,
ἀλλὰ χρόνον τινὰ ἐκπατῆσαι, ἀσχολούμενον περὶ ῥιζο-
τομίαν.

VIII. Φέρεται δ' αὐτοῦ καὶ ἐπιστολὴ πρὸς Σό-
λωνα τὸν νομοθέτην, περιέχουσα πολιτείαν, ἣν διέταξε
Κρησὶ Μίνως. Ἀλλὰ Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς
περὶ ὁμωνύμων ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων, διελέγ-
χεν περιᾶται τὴν ἐπιστολὴν ὡς νεαράν, καὶ μὴ τῇ
Κρητικῇ φωνῇ γεγραμμένην, Ἀτιθίδι δὲ, καὶ ταύτῃ
νεία.

IX. Ἐγὼ δὲ καὶ ἄλλην εὗρον ἐπιστολὴν ἔχουσαν
οὕτως.

Ἐπιμενίδης Σόλωνι.

113. Θάφθῃ, ᾧ ἐταῖρε. Αἶ γὰρ ἔτι θητεύουσιν
Ἀθηναίους καὶ μὴ εὐνομημένοις ἐπεθήκατο Πεισί-
στρατος, εἶχε καὶ τὰν ἀρχὰν ἀεὶ, ἀνδραποδιζόμενος
τῶς πολιτίας· νῦν δὲ οὐ κακῶς ἀνδρας δουλεύεται·
τοὶ μεμναμένοι τῆς Σόλωνος μανύσιος, ἀλγούντι
καῖδα αἰσχύνας, οὐδὲ ἀνέξονται τυραννοῦμενοι. Ἀλλ'
αἶκα Πεισίστρατος κατασχεθῆ τὰν πόλιν, οὐ μὰν ἐς
παίδας τήνω ἔλπομαι τὸ κράτος ἵξεσθαι. Δυσμάχα-

νον γὰρ, ἀνθρώπως ἐλευθεριάξαντας ἐν τεθμοῖς ἀρ-
στοις, δούλως ἤμεν. Τὺ δὲ μὴ ἀλάσθαι, ἀλλ' ἔρπε
ἐς Κρήτην ποθ' ἄμμε· τουτᾶ γὰρ οὐκ ἐυεῖται τοι
δεινός ὁ μόναρχος. Αἶ δὲ πη πλατεῖη ἐγκύρῳσντι τοι
τήνω τοι φίλοι, δευμαίνω μὴ τι δεινὸν πάθης. 114.
Καὶ οὗτος μὲν ᾤδε.

X. Φησὶ δὲ Δημήτριος τινὰς ἱστορεῖν, ὡς λάβοι
παρὰ νυμφῶν ἔδεσμά τι, καὶ φυλάττοι ἐν χηλῇ βοός·
προσφερόμενός τε κατ' ὀλίγον, μηδεμιᾶ κενοῦσθαι
ἀποκρίσει, μηδὲ ὀφθῆναι ποτὲ ἐσθίων. Μέννηται
αὐτοῦ καὶ Τίμαιος ἐν τῇ δευτέρᾳ.

XI. Λέγουσι δὲ τινες ὅτι Κρηῖτες αὐτῶ θύουσιν
ὡς θεῶ. Φασὶ γὰρ καὶ γνωστικώτατον γεγενῆσθαι.
Ἰδόντα γοῖν τὴν Μουνυχίαν παρ' Ἀθηναίους, ἀγνο-
εῖν, φάναι, αὐτοὺς, ὅσων κακῶν αἴτιον ἔσται τοῦτο
τὸ χωρίον αὐτοῖς· ἐπεὶ καὶ τοῖς ὁδοῦσιν αὐτὸ δια-
φορῆσαι. Ταῦτα ἔλεγε ἰουούτοις πρότερον χρόνους.
Λέγεται δὲ, ὡς καὶ πρῶτος αὐτὸν Αἰακὸν λέγοι, καὶ
Λακεδαιμονίοις προείποι τὴν ὑπὸ Ἀρκάδων ἄλωσιν.
Προσποιεθῆναι τε πολλάκις ἀναβεβιωκέναι. 115.
Θεόπομπος δ' ἐν τοῖς θαυμασίοις, κατασκευάζοντος
αὐτοῦ τὸ τῶν νυμφῶν ἱερὸν, ραγῆναι φωνὴν ἐξ οὐρα-
νου, Ἐπιμενίδη, μὴ νυμφῶν, ἀλλὰ Διός. Κρησὶ τε
προειπεῖν τὴν Λακεδαιμονίων ἦτταν ὑπὸ Ἀρκάδων,
καθάπερ προεῖρηται. Καὶ δὴ καὶ ἐλήφθησαν πρὸς
Ὀρχομενῶ.

XII. Γηρᾶσαι τε ἐν τσσαύταις ἡμέραις αὐτὸν,
ὅσα περ ἔτη κατεκοιμήθη· καὶ γὰρ τοῦτο φησὶ Θεό-
πομπος. Μυρωνιανὸς δ' ἐν ὁμοίοις φησὶν, ὅτι Κού-
ρητα αὐτὸν ἐκάλουν Κρηῖτες. Καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ

φυλάττουσι Λακεδαιμόνιοι παρ' ἑαυτοῖς, κατὰ τι λόγον, ὡς φησι Σωσίβιος ὁ Λάκων.

XIII. Γεγόνασι δὲ καὶ Ἐπιμενίδαι ἄλλοι δύο· ὅτε γενεαλόγος, καὶ τρίτος ὁ Δωριστὶ γεγραφῶς περὶ Ῥόδου.

CAPUT XI.

PHERECYDES.

I. 116. Φερεκύδης, Βάδνος, Σύριος, καθά φησι Ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς, Πιττακοῦ διακῆκοε.

II. Τοῦτόν φησι Θεόπομπος πρῶτον περὶ φύσεως καὶ θεῶν Ἑλλήσι γράψαι. Πολλὰ δὲ καὶ θαυμάσια λέγεται περὶ αὐτοῦ. Καὶ γὰρ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς ψάμμου περιπατοῦντα, καὶ ναῦν οὐριοδρομοῦσαν ἰδόντα, εἶπεῖν, ὡς μετ' οὐ πολὺ καταδύσεται καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ καταδύναί. Καὶ ἀνιμηθέντος ἐκ φρέατος ὕδατος, πίνοντα, προειπεῖν, ὡς εἰς τρίτην ἡμέραν ἔσοιτο σεισμός· καὶ γενέσθαι. Ἀνιόντα τε εἰς Ὀλυμπίαν ἐς Μεσσήνην, τῶ ξένῳ Περιλάῳ συμβουλεύσαι μετοικίσει μετὰ τῶν οἰκείων· καὶ τὸν μὴ πείσθῆναι, Μεσσήνην δὲ ἐαλωκέναί.

III. 117. Καὶ Λακεδαιμονίοις εἶπεῖν, μήτε χρυσὸν τιμᾶν μήτε ἄργυρον, ὡς φησι Θεόπομπος ἐν τοῖς θαυμασίοις. Προσιτάξει δὲ αὐτῷ ὄναρ τοῦτο τὸν Ἡρακλέα· ὃν καὶ τῆς αὐτῆς νυκτὸς τοῖς βασιλεῦσι κελεῦσαι Φερεκύδην πείθεσθαι. Ἔνιοι δὲ Πυθαγόρα περιάπτουσι ταῦτα.

IV. Φησι δ' Ἐρμιππος, πολέμου συνεσιῶτος

Ἐφεσίους καὶ Μάγνησι, βουλόμενον τοὺς Ἐφεσίους νικῆσαι, πυθέσθαι τινὸς παριόντος πόθεν εἶη, τοῦ δ' εἰπόντος, Ἐξ Ἐφέσου, Ἐλκυσὸν με τοίνυν, ἔφη, τῶν σκελῶν, καὶ θῆς εἰς τὴν τῶν Μαγνήτων χώραν, καὶ ἀπάγγειλόν σου τοῖς πολίταις, μετὰ τὸ νικῆσαι, αὐτόθι με θάψαι. 118. Ἐπεσκηφέναι τε ταῦτα Φερεκῦδην ὁ μὲν ἀπήγγειλεν· οἱ δὲ, μετὰ μίαν ἐπελθόντες, κρατοῦσι τῶν Μαγνήτων, καὶ τόν τε Φερεκῦδην μεταλλάξαντα θάπτουσι αὐτόθι, καὶ μεγαλοπρεπῶς τιμῶσιν.

V. Ἐνιοὶ δὲ φασιν ἐλθόντα εἰς Δελφοὺς ἀπὸ τοῦ Κωρυκείου ὄρους αὐτὸν δισκῆσαι. Ἀριστόξενος δ', ἐν τῷ περὶ Πυθαγόρου καὶ τῶν γνωρίμων αὐτοῦ, φησὶ, νοσήσαντα αὐτὸν ὑπὸ Πυθαγόρου ταφῆναι ἐν Δήλῳ. Οἱ δὲ, φθειριάσαντα τὸν βίον τελευτῆσαι· ὅτε καὶ Πυθαγόρου παραγενομένου καὶ πυνθανομένου πῶς διακέοιτο, διαβαλόντα τῆς θύρας τὸν δάκτυλον εἰπεῖν, Χρωτὶ δῆλα. Καὶ τὸν τεῦθεν παρὰ τοῖς φιλολόγοις ἡ λέξις ἐπὶ τῶν χειρόνων τάττεται· οἱ δ' ἐπὶ τῶν βελτίστων χρώμενοι, διαμαρτάνουσι. 119. Ἐλεγέ τε, ὅτι οἱ θεοὶ τὴν τράπεζαν θυρῶν καλοῦσιν.

VI. Ἄνδρων δ' ὁ Ἐφέσιος δύο φησὶ γεγονέναι Φερεκῦδας Συρίους· τὸν μὲν, ἀστρολόγον· τὸν δὲ, θεολόγον υἱὸν Βάδνος, ἧ καὶ Πυθαγόραν σχολάσαι. Ἐρατοσθένης δ' ἓνα μόνον, καὶ ἕτερον Ἀθηναῖον, γενεαλόγον. Σῶζεται δὲ τοῦ Συρίου τό τε βιβλίον ὃ συνέγραψεν, οὗ ἡ ἀρχὴ, Ζεὺς μὲν καὶ χρόνος εἰς αἶι, καὶ χθῶν ἦν. Χθονίη δὲ ὄνομα ἐγένετο Γῆ, ἐπειδὴ αὐτῇ Ζεὺς γέρας διδοῖ. Σῶζεται δὲ καὶ ἡλιοτρόπιον ἐν Σύρῳ τῇ νήσῳ.

VII. Φησὶ δὲ Δουῖρις ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν ἱερῶν,
ἐπιγεγράφθαι αὐτῷ τὸ ἐπίγραμμα τόδε,

120. Τῆς σοφίης πάσης ἐν ἐμοὶ τέλος· ἦν δὲ τι
πλεῖον,

Πυθαγόρῃ τῷ ἄμψ λέγε ταῦθ', ὅτι πρῶτος ἀπάν-
των

Ἔστιν ἂν Ἑλλάδα γῆν. Οὐ ψεύδομαι ὧδ' ἀγο-
ρεύων.

Ἴων δ' ὁ Χίος περὶ αὐτοῦ φησιν,

Ὡς ὁ μὲν ἠγορή τε κεκασμένος ἦδὲ καὶ αἰδοῖ,

Καὶ φθίμενος ψυχῇ τερπνὸν ἔχει βίοντον.

Ἐπερ Πυθαγόρης ἐτύμως ὁ σοφὸς περὶ πάντων

Ἀνθρώπων γνώμας εἶδε καὶ ἐξέμαθεν.

Ἔστι καὶ ἡμῶν οὕτως ἔχον τῷ μέτρῳ τῷ Φερεκρατείῳ,

Τὸν κλεινὸν Φερεκύδην,

Ὅν τίκει ποτὲ Σύρος,

121. Ἐς φθεῖρας λόγος ἐστὶν

Ἀλλάξαι τὸ πρὶν εἶδος,

Θεῖναι τ' εὐθὺ κελεύειν

Μαγνήτων, ἵνα νίκην

Δοίῃ τοῖς Ἐφέσιοιο

Γενναίοις πολιήταις.

Ἦν γὰρ χρησμὸς, ὃν ἦδει

Μοῦνος, τοῦτο κελεύων·

Καὶ θνήσκει παρ' ἐκείνοις.

Ἄρ' οὖν τοῦτ' ἄψ' ἀληθές

Ἦν, εἴ τις σοφός, ὄντως

Καὶ ζῶν ἐστὶν ὄνησις,

Χ' ᾗταν μηδὲν ὑπάρχη.

Γέγονε δὲ κατὰ τὴν πεντηκοστὴν ἐννείτην Ὀλυμπιάδι

VIII. Καὶ ἐπέστειλεν ὧδε.

Φερεκύδης Θαλῆ.

122. Ἐὖ θνήσκεις, ὅταν τοι τὸ χρεῶν ἦκοι.
 Νοῦσός με καταλελάβηκε, δεδεγμένον τὰ παρὰ σέο
 γράμματα. Φθειρῶν ἔβρουον πᾶς, καὶ με εἶχεν ἠπία-
 λος. Ἐπέσκησα δ' ὦν τοῖσι οἰκίητῃσι, ἐπὶν με κα-
 ταθάψωσιν, ἐς σέ τὴν γραφὴν ἐνέγκαι. Σὺ δὲ ἦν δο-
 κимώσης σὺν τοῖς ἄλλοις σοφοῖς, οὕτω μιν φῆνον·
 ἦν δὲ οὐ δοκιμώσητε, μὴ φῆνης. Ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐκω
 ἦνδανεν. Ἔστι δὲ οὐκ ἀτρεκίη πρηγμάτων, οὐδ' ὑπι-
 σχνέομαι οὐτ' ἀληθὲς εἰδέναι. Ἄσσα δ' ἂν ἐπιλέγη
 θεολογέων, τὰ ἄλλα χρὴ νοεῖν. Ἄπαντα γὰρ αἰνίσι-
 σομαι. Τῆ δὲ νοῦσῳ πιεζόμενος ἐπὶ μᾶλλον, οὕτε
 τῶν τινα ἰητρῶν, οὕτε τοὺς ἐταίρους ἐσιέμην. Προσ-
 εστῶσι δὲ τῇ θύρῃ, καὶ εἰρομένοις ὀκοῖόν τι εἶη,
 διεῖς δάκτυλον ἐκ τῆς κλειήθρης, ἔδειξ' ἂν ὡς ἔθουο
 τοῦ κακοῦ. Καὶ προεῖπ' αὐτοῖσιν ἦκειν εἰς τὴν ὑστε-
 ραίην ἐπὶ τὰς Φερεκύδew ταφάς.

Καὶ οὗτοι μὲν οἱ κληθέντες σοφοί, οἷς τινὲς καὶ
 Πεισίστρατον τὸν τύραννον προσκαταλέγουσι. Λε-
 κτέον δὲ παρὲ τῶν φιλοσόφων· καὶ πρῶτόν γε ἀρ-
 κτέον ἀπὸ τῆς Ἰωνικῆς φιλοσοφίας, ἧς καθηγήσατο
 Θαλῆς, οὗ διήκουσεν Ἀναξίμανδρος.

LIBER SECUNDUS.

CAPUT I.

ANAXIMANDER.

I. 1. *Ἀναξίμανδρος Πραξιάδου, Μιλήσιος.*

II. Οὗτος ἔφασκεν ἀρχὴν καὶ στοιχεῖον τὸ ἄπειρον· οὐ διορίζων ἀέρα, ἢ ὕδωρ, ἢ ἄλλο τι. Καὶ τὰ μὲν μέρη μεταβάλλειν, τὸ δὲ πᾶν ἀμετάβλητον εἶναι. Μέσῃν τε τὴν γῆν κείσθαι, κέντρον τάξιν ἐπέχουσαν, οὕσαν σφαιροειδῆ. Τὴν τε σελήνην ψευδοφαῆ, καὶ ἀπὸ ἡλίου φωτίζεσθαι. Ἀλλὰ καὶ τὸν ἥλιον οὐκ ἐλάττονα τῆς γῆς, καὶ καθαρώτατον πῦρ.

III. Εὐρε δὲ καὶ γνώμονα πρῶτος, καὶ ἔστησεν ἐπὶ τῶν σκιοθήρων ἐν Λακεδαιμόνι, καθά φησι Φαβωρίνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ· τροπὰς τε καὶ ἰσημερίας σημαίνοντα· καὶ ὠροσκόπια κατεσκεύασε. 2. Καὶ γῆς καὶ θαλάσσης περίμετρον πρῶτος ἔγραψεν. Ἀλλὰ καὶ σφαῖραν κατεσκεύασε. Τῶν δὲ ἀρεσκόντων αὐτῷ πεποίηται κεφαλαιώδη τὴν ἔκθεσιν, ἧπερ περιέτυχε καὶ ὁ Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος.

IV. Ὃς καὶ φησιν αὐτὸν ἐν τοῖς χρονικοῖς, τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς πεντηκοστῆς ὀγδόης Ὀλυμπιάδος, εἶναι ἐξήκοντα τεσσάρων· καὶ μετ' ὀλίγον τελευτήσαι, ἀχμάσαντά πη μάλιστα κατὰ Πολυκράτην τὸν Σάμμον τύραννον. Τούτου φασὶν ἄδοντος καταγα-

λάσαι τὰ παιδάρια. Τὸν δὲ μαθόντα, φάναί, Βελτιον οὐν ἡμῖν ἄστέον διὰ τὰ παιδάρια.

V. Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Ἀναξιμανδρος ἱστορικός, καὶ αὐτὸς Μιλήσιος, τῇ Ἰάδι γεγραφώς.

CAPUT II.

ANAXIMENES.

I. 3. Ἀναξιμένης Εὐρυστράτου Μιλήσιος, ἤκουσεν Ἀναξιμάνδρον· ἔνιοι δὲ καὶ Παρμενίδου φασὶν ἀκοῦσαι αὐτόν. Οὗτος ἀρχὴν ἀέρα εἶπε, καὶ τὸ ἄπειρον. Κινεῖσθαι δὲ τὰ ἄστρα οὐχ ὑπὲρ γῆν, ἀλλὰ περὶ γῆν. Κέχρηται τε γλώσση Ἰάδι ἀπλῆ καὶ ἀπερίττω. Καὶ γεγένηται μὲν (καθὰ φησιν Ἀπολλόδωρος) τῇ ἑξηκοστῇ τρίτῃ Ὀλυμπιάδι, ἐτελεύτησε δὲ περὶ τὴν Σάρδεω ἀλωσιν.

II. Γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι δύο, Λαμψακηνοὶ· ῥήτωρ, καὶ ἱστορικός, ὃς ἀδελφῆς υἱὸς ἦν τοῦ ῥήτορος, τοῦ τὰς Ἀλεξάνδρου πράξεις γεγραφότος.

III. Οὗτος δὲ ὁ φιλόσοφος καὶ ἐπέστειλεν ὧδε.

Ἀναξιμένης Πυθαγόρη.

4. Θαλῆς ἐκ καλοῦ ἐπὶ γῆρας οὐκ εὐποτιμος οἶχεται. Εὐφρόνης, ὡσπερ εἴωθεν, ἅμα τῇ ἀμφιπόλῳ προϊῶν ἐκ τοῦ ἀύλλου τὰ ἄστρα ἐθηεῖτο· καὶ, οὐ γὰρ ἐς μνήμην ἔθετο, θηεύμενος, εἰς τὸ κρημνῶδες ἐμβὰς καταπίπτει. Μιλησίοισι μὲν νῦν ὁ αἰθερολόγος ἐν τοιῷδε κῆται τέλει, ἡμέες δὲ οἱ λεαχηνώται, αὐτοὶ τε μεμνάμεθα τοῦ ἀνδρός, οἱ τε ἡμέων παῖδες τε καὶ λεαχηνώται. Ἐπιδεξιοίμεθα δ' ἔτι τοῖς ἐκείνου λό-

γοις. Ἀρχὰ μὲν τοι παντὸς τοῦ λόγου, Θαλῆ ἀνακείσθω.

IV. Καὶ πάλιν.

Ἀναξιμένης Πυθαγόρη.

5. Εὐβουλότατος εἰς ἡμέων. Μεταναστὰς ἐκ Σάμου εἰς Κρότωνα, ἐνθάδε εἰρηνεῖς· οἱ δὲ Αἰακίος παῖδες ἄλλοις τὰ κακὰ ἔρδουσι, καὶ Μιλησίους οὐκ ἐπιλείπουσιν αἰσυννῆται. Δεινὸς δὲ ἡμῖν καὶ ὁ Μήδων βασιλεὺς, οὐκ ἦν γε ἐθέλωμεν δασμοφορέειν. Ἀλλὰ μέλλουσι δὴ ἀμφὶ τῆς ἐλευθερίας ἀπάντων Ἴωνες Μήδοις καθίστασθαι εἰς πόλεμον· καταστῆσι δὲ οὐκ ἐπιέλλωμεν ἡμῖν σωτηρίας. Κῶς ἂν οὖν Ἀναξιμένης ἐν θυμῷ ἐπέχοι αἰθερολογεῖν, ἐν δαίματι ἐὼν ὀλέθρου ἢ δουλοσύνης; Σὺ δὲ εἴ, καταθύμιος μὲν Κροτωνιῆτησι, καταθύμιος δὲ καὶ τοῖσι ἄλλοισιν Ἰταλιώτησι· φοιτέουσι δὲ τοι λεισσηνῶται καὶ ἐκ Σικελίης.

CAPUT III.

ANAXAGORAS.

I. 6. Ἀναξαγόρας Ἠγησιβούλου ἢ Εὐβούλου, Κλαξιόμενιος. Οὗτος ἤκουσεν Ἀναξιμένους, καὶ πρῶτος τῇ ὕλῃ νοῦν ἐπέστησεν, ἀρξάμενος οὕτω τοῦ συγγράμματος, ὃ ἐστὶν ἠδέως καὶ μεγαλοφρόνως ἠρμηνευμένον. Πάντα χρήματα ἦν ὁμοῦ· εἶτα νοῦς ἐλθὼν αὐτὰ διεκόσμησε. Παρ' ὃ καὶ νοῦς ἐπεκλήθη. Καί φησι περὶ αὐτοῦ Τίμων ἐν τοῖς Σίλλοις οὕτω,

Καὶ που Ἀναξαγόρην φάσ' ἔμμεναι ἄλκιμον ἦρω,
Νοῦν, ὅτι δὴ νόος αὐτῷ, ὃς ἐξαπίνης ἐπαγεῖρας

Πάντα συνεσφῆκωσεν ὁμοῦ τεταραγμένα πρόσθεν.

II. Οὗτος εὐγενείᾳ καὶ πλούτῳ διαφέρων ἦν, ἀλλὰ καὶ μεγαλοφροσύνη· ὃς γε τὰ πατρῶα παρεχώρησε τοῖς οἰκείοις. 7. Αἰτιαθεὶς γὰρ ὑπ' αὐτῶν ὡς ἀμελῶν, Τί οὖν, ἔφη, οὐχ ὑμεῖς ἐπιμελεῖσθε; Καὶ τέλος ἀπέστη, καὶ περὶ τὴν τῶν φυσικῶν θεωρίαν ἦν, οὐ φροντίζων τῶν πολιτικῶν. Ὅτε καὶ πρὸς τὸν εἰπόντα, Οὐδέν σοι μέλει τῆς πατρίδος; Εὐφήμει, ἔφη· ἐμοὶ γὰρ καὶ σφόδρα μέλει τῆς πατρίδος, δεῖξας τὸν οὐρανόν.

III. Λέγεται δὲ κατὰ τὴν Ξέρξου διάβασιν εἶκωσιν ἐτῶν εἶναι, βεβιωκέναι δὲ ἑβδομήκοντα δύο. Φησὶ δ' Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς, γεγενῆσθαι αὐτὸν τῇ ἑβδομηκοστῇ Ὀλυμπιάδι, τεθνηκέναι δὲ τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ἑβδομηκοστῆς ὀγδόης. Ἦρξατο δὲ φιλοσοφεῖν Ἀθήνησιν ἐπὶ Καλλίου, ἐτῶν εἴκοσιν ὦν, ὡς φησι Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων ἀναγραφῇ· ἔνθα καὶ φασιν αὐτὸν ἐτῶν διατριῶσαι τριάκοντα.

IV. 8. Οὗτος ἔλεγε τὸν ἥλιον μύδρον εἶναι διάπυρον, καὶ μείζω τῆς Πελοποννήσου. Οἱ δὲ φασὶ Τάνταλον. Τὴν δὲ σελήνην οἰκήσεις ἔχειν, ἀλλὰ καὶ λόφους, καὶ φάραγγας. Ἀρχὰς δὲ τὰς ὁμοιομερείας· καθάπερ γὰρ ἐκ τῶν ψυγμάτων λεγομένων τὸν χρυσὸν συνεστάναι, οὕτως ἐκ τῶν ὁμοιομερῶν μικρῶν σωμάτων τὸ πᾶν συγκεκρίσθαι. Καὶ νοῦν μὲν ἀρχὴν κινήσεως. Τῶν δὲ σωμάτων τὰ μὲν βαρῆα τὸν κάτω τόπον, ὡς τὴν γῆν, τὰ δὲ κοῦφα τὸν ἄνω ἐπισχεῖν, ὡς τὸ πῦρ· ὕδωρ δὲ καὶ ἄερα, τὸν μέσον. Οὕτω γὰρ ἐπὶ

τῆς γῆς πλατείας οὔσης τὴν θάλασσαν ὑποστῆναι, διατμισθέντων ὑπὸ τοῦ ἡλίου τῶν ὑγρῶν. 9. Τὰ δ' ἄστρα κατ' ἀρχὰς μὲν θολοειδῶς ἐνεχθῆναι, ὥστε κατὰ κορυφὴν τῆς γῆς τὸν αἰὲ φαινόμενον εἶναι πόλον, ὕστερον δὲ τὴν ἔγκλισιν λαβεῖν. Καὶ τὸν γαλαξίαν ἀνάκλασιν εἶναι φωτὸς ἡλιακοῦ, μὴ καταλαμπομένον τῶν ἄστρον. Τοὺς δὲ κομήτας, σύνοδον πλανητῶν, φλόγας ἀφιέντων· τοὺς τε διάττοντας οἶον σπινθῆρας ἀπὸ τοῦ αἴρος ἀποπάλλεσθαι. Ἀνέμους γίνεσθαι λεπτυνομένου τοῦ αἴρος ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Βρονταίς, σύγκρουσιν νεφῶν· ἀστραπαῖς, ἔκτριψιν νεφῶν· σεισμόν, ὑπονόστησιν αἴρος εἰς γῆν. Ζῶα γενέσθαι ἐξ ὑγροῦ καὶ θερμοῦ καὶ γεώδους· ὕστερον δὲ, ἐξ ἀλλήλων. Καὶ ἄρθρενα μὲν ἀπὸ τῶν δεξιῶν, θήλεα δὲ ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν.

V. 10. Φασὶ δ' αὐτὸν προειπεῖν τὴν περὶ Αἰγὸς ποταμὸν γενομένην τοῦ λίθου πτώσιν, ὃν εἶπεν ἐκ τοῦ ἡλίου πεσεῖσθαι. Ὅθεν καὶ Εὐριπίδην, μαθητὴν ὄντα αὐτοῦ, χρυσεῖαν βῶλον εἰπεῖν τὸν ἡλίον ἐν τῷ φαέθοντι. Ἀλλὰ καὶ εἰς Ὀλυμπίαν ἐλθόντα ἐν δερματίνῳ καθῆσαι, ὡς μέλλοντος ὕσιν· καὶ γενέσθαι. Πρὸς τε τὸν εἰπόντα, εἰ τὰ ἐν Λαμψάκῳ ὄρη ἔσται ποτὲ θάλαττα; φασὶν εἰπεῖν, Ἐάν γε ὁ χρόνος μὴ ἐπιλίπη.

VI. Ἐρωτηθεῖς ποτε, εἰς τί γεγένηται; Εἰς θειορίαν, ἔφη, ἡλίου καὶ σελήνης καὶ οὐρανοῦ. Πρὸς τὸν εἰπόντα, Ἐστερήθης Ἀθηναίων, Οὐμενοῦν, ἔφη, ἀλλὰ ἐκείνοι ἐμοῦ. Ἴδων τὸν Μαυσώλου τάφον, ἔφη, Τάφος πολυτελὴς λελιθωμένης ἐστὶν οὐσίας εἰδωλον. 11. Πρὸς τὸν δυσφοροῦντα ὅτι ἐπὶ ξένην

τελευτᾷ, Πανταχόθεν, ἔφη, ὁμοία ἐστὶν ἢ εἰς ἄθρου κατάβασις.

VII. Δοκεῖ δὲ πρῶτος (καθὰ φησι Φαβωρεῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ) τὴν Ὀμήρου ποιήσιν ἀποφῆ-
νασθαι εἶναι περὶ ἀρετῆς καὶ δικαιοσύνης· ἐπι-
πλεῖον δὲ προστεῖναι τοῦ λόγου Μητροδόωρον τὸν
Λαμψακηρὸν, γνώριμον ὄντα αὐτοῦ, ὃν καὶ πρῶτον
ἐπιδιδάσκει τοῦ ποιητοῦ περὶ τὴν φυσικὴν πραγμα-
τείαν.

VIII. Πρῶτος δὲ Ἀναξαγόρας καὶ βιβλίον ἐξέ-
δωκε συγγραφῆς. Φησὶ δὲ Σειληνὸς ἐν τῇ πρώτῃ
τῶν ἱστοριῶν, ἐπὶ ἄρχοντος Διμύλου λίθον ἐξ οὐρα-
νοῦ πεσεῖν· 12. τὸν δὲ Ἀναξαγόραν εἰπεῖν, ὡς ὅλος
ὁ οὐρανὸς ἐκ λίθων συγκόμοιο· τῇ σφοδρᾷ δὲ περι-
δινῆσει συρρατῆσαι, καὶ ἀνεθῆντα κατενεχθήσεσθαι.

IX. Περὶ δὲ τῆς δίκης αὐτοῦ διάφορα λέγεται.
Σωτῶν μὲν γὰρ φησὶν ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν φιλοσόφων,
ὑπὸ Κλέωνος αὐτὸν ἀσεβείας κριθῆναι, διότι τὸν
ἥλιον μύδρον ἔλεγε διάπυρον· ἀπολογησαμένου δὲ
ὑπὲρ αὐτοῦ Περικλέους τοῦ μαθητοῦ, πέντε ταλάν-
τοις ζημιωθῆναι καὶ φυγαδευθῆναι. Σάτυρος δ' ἐν
τοῖς βίοις ὑπὸ Θουκυδίδου φησὶν εἰσαχθῆναι τὴν δι-
κην, ἀντιπολιτευσαμένου τῷ Περικλεῖ. Καὶ οὐ μόνον
ἀσεβείας· ἀλλὰ καὶ μηδισμοῦ, καὶ ἀπόντα κατα-
δικασθῆναι θανάτου. 13. Ὅτε καὶ ἀμφοτέρων αὐ-
τῷ προσαγγελθέντων, τῆς τε καταδίκης καὶ τῆς τῶν
παιδῶν τελευτῆς, εἰπεῖν, περὶ μὲν τῆς καταδίκης, ὅτι
Ἄρα κἀκείνων κἄμοῦ πάσαι ἢ φύσις κατεψηφίσαστο.
Περὶ δὲ τῶν παιδῶν, ὅτι Ἦδειν αὐτοὺς θνητοὺς γεν-
νήσας. Οἱ δὲ εἰς Σόλωνά τοῦτο ἀναφέρειουσιν· ἄλλοι

δὲ εἰς Ξενοφῶντα. Τοῦτον δὲ καὶ θάψαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν αὐτοῦς Δημήτριός φησιν ὁ Φαληρεὺς ἐν τῷ περὶ γήρωσ. Ἐρμιππος δ' ἐν τοῖς βίοις φησὶν, ὅτι καθείρχθη ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ τεθνηξόμενος. Περικλῆς δὲ παρελθὼν εἶπεν, εἴ τι ἔχουσιν ἐγκαλεῖν αὐτῷ κατὰ τὸν βίον; Οὐδὲν δὲ εἰπόντων, Καὶ μὴν ἐγὼ, ἔφη, τούτου μαθητῆς εἰμι. Μὴ οὖν διαβολαῖς ἐπαρθέντες ἀποκτείνητε τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐμοὶ πεισθέντες ἄφετε. Καὶ ἀφείθη. Οὐκ ἐνεγκῶν δὲ τὴν ὕβριν, ἑαυτὸν ἐξήγαγεν. 14. Ἰερώνυμος δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν σποράδην ὑπομνημάτων φησὶν, ὅτι ὁ Περικλῆς παρήγαγεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ δικαστήριον, διεφρόνηκότα καὶ λεπτὸν ὑπὸ νόσου, ὥστε ἐλέω μᾶλλον ἢ κρίσει ἀφειθῆναι. Καὶ τὰ μὲν περὶ τῆς δίκης αὐτοῦ τοσαῦτα. Ἔδοξε δὲ πῶς καὶ Δημοκρίτῳ ἀπεχθῶς ἐσχηκέναι, ἀποτυχῶν τῆς πρὸς αὐτὸν κοινολογίας.

Χ. Καὶ τέλος ἀποχωρήσας εἰς Λάμψακον, αὐτόθι κατέστρεψεν. Ὅτε καὶ τῶν ἀρχόντων τῆς πόλεως ἀξιούντων, τί βούλεται αὐτῷ γενέσθαι; φάναι, Τοὺς παῖδας, ἐν ᾧ ἂν ἀποθάνῃ μὴν, κατὰ ἔτος παίζειν συγχωρεῖν. Καὶ φυλάττεται τὸ ἔθος καὶ νῦν. 15. Τελευτήσαντα δὲ αὐτὸν ἔθαψαν ἐντίμως οἱ Λαμψακηνοὶ, καὶ ἐπέγραψαν,

Ἐνθάδε πλείστον ἀληθείας ἐπὶ τέρμα περήσας
Οὐρανοῦ κόσμου, κῆται Ἀναξαγόρας.

Ἔστι καὶ ἡμῶν εἰς αὐτὸν,

Ἥλιον πυρόεντα μύθρον ποτὲ φάσκεν ὑπάρχειν,

Καὶ διὰ τοῦτο θανεῖν μέλλεν Ἀναξαγόρας·

Ἄλλ' ὁ φίλος Περικλῆς μὲν ἐρύσατο τοῦτον, ὁ δ'
αὐτὸν

Ἐξάγαγεν βιότου, μαλθακῆ σοφίης.

XI. Γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι τρεῖς Ἀναξαγόροι, ὧν ἐν οὐδενὶ πάντα · ἀλλ' ὁ μὲν ἦν ῥήτωρ Ἰσοκράτειος · ὁ δ' ἀνδριαντοποιὸς, οὗ μέμνηται Ἀντίγονος · ἄλλος, γραμματικὸς Ζηνοδότειος.

CAPUT IV

ARCHELAUS.

I. 16. Ἀρχέλαος, Ἀθηναῖος, ἡ Μιλήσιος, πατρὸς Ἀπολλοδώρου· ὡς δὲ τινες, Μύδωνος· μαθητῆς Ἀναξαγόρου, διδάσκαλος Σωκράτους.

II. Οὗτος πρῶτος ἐκ τῆς Ἰωνίας τὴν φυσικὴν φιλοσοφίαν μετήγαγεν Ἀθήναζε, καὶ ἐκλήθη φυσικὸς, παρὸ καὶ ἔληξεν ἐν αὐτῷ ἡ φυσικὴ φιλοσοφία, Σωκράτους τὴν ἠθικὴν εἰσαγαγόντος. Ἔοικε δὲ καὶ οὗτος ἄψασθαι τῆς ἠθικῆς. Καὶ γὰρ περὶ νόμων πεφιλοσόφηκε, καὶ καλῶν καὶ δικαίων· παρ' οὗ λαβὼν Σωκράτης, τῷ ἀυξῆσαι εἰς τὸ εὐρεῖν ὑπελήφθη.

III. Ἐλεγε δὲ, δύο αἰτίας εἶναι γενέσεως, θερμὸν καὶ ψυχρὸν· καὶ τὰ ζῶα ἀπὸ τῆς ἰλύος γεννηθῆναι. Καὶ τὸ δίκαιον εἶναι καὶ τὸ αἰσχρὸν οὐ φύσει, ἀλλὰ νόμῳ. Ὁ δὲ λόγος αὐτῷ οὕτως ἔχει· 17. τηκόμενον φησι τὸ ὕδωρ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, καθὸ μὲν εἰς τὸ πυρῶδες συνίσταται, ποιεῖν γῆν· καθὸ δὲ περιρρέει, αἶρα γεννᾷ. Ὅθεν ἡ μὲν ὑπὸ τοῦ ἀέρος, ὁ δὲ ὑπὸ τῆς τοῦ πυρὸς περιφορᾶς κρατεῖται. Γεννᾶσθαι δὲ φησι τὰ ζῶα ἐκ θερμῆς τῆς γῆς, καὶ ἰλὸν παραπλησίαν γάλακτι, οἷον τροφήν, ἀνείσης. Οὕτω δὲ καὶ τοὺς

ἀνθρώπους ποιῆσαι. Πρῶτος δὲ εἶπε φωνῆς γένεσιν τὴν τοῦ ἀέρος πληξίν. Τὴν δὲ θάλατταν ἐν τοῖς κολοῖς διὰ τῆς γῆς ἠθουμένην συνεσάναι. Μέγιστον τῶν ἀστρων τὸν ἥλιον, καὶ τὸ πᾶν ἄπειρον.

IV. Γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι τρεῖς Ἀρχεῖλοι· ὁ χωρογράφος τῆς ὑπὸ Ἀλεξάνδρου πατηθείσης γῆς· ὁ τὰ ἰδιοφυῆ ποιήσας· ἄλλος τεχνολογὸς ῥήτωρ.

CAPUT V.

S O C R A T E S.

I. 18. Σωκράτης Σωφρονίσκου μὲν ἦν υἱὸς λιθοργου, καὶ Φαιναρέτης μαίας (ὡς καὶ Πλάτων ἐν Θαιατήτῳ φησὶν) Ἀθηναῖος, τὸν δῆμον Ἀλωπεκῆθιν.

II. Ἐδοκεῖ δὲ συμποιεῖν Εὐριπίδῃ. Ὅθεν Μνησίλοχος οὕτω φησὶ·

Φρύγες ἐστὶ καινὸν δρᾶμα τοῦτ' Εὐριπίδου,

Ἵτι καὶ τὰ φρύγανα ὑποτίθει Σωκράτης.

καὶ πάλιν,

Εὐριπίδης, σωκρατογόμφοις.

καὶ Καλλίας πεδήταις,

Ἦδη σὺ σεμνή, καὶ φρονεῖς οὕτω μέγα.

Ἔξεστι γὰρ μοι. Σωκράτης γὰρ αἴτιος.

Ἀριστοφάνης νεφέλαις,

Εὐριπίδης δ' ὁ τὰς τραγωδίας ποιῶν

Τὰς περιβαλούσας οὐτός ἐστι τὰς σοφάς.

III. 19. Ἀκούσας δὲ Ἀναξαγόρου, κατὰ τινας, ἀλλὰ καὶ Λάμωνος, ὡς Ἀλεξάνδρος ἐν διαδοχαῖς, μετὰ τὴν κείνου καταδίχην διήκουσεν Ἀρχεῖλου τοῦ

φυσικοῦ· οὐ καὶ παιδικὰ γενέσθαι φησὶν Ἀριστόξενος.

IV. Δοῦρις δὲ καὶ δουλεῦσαι αὐτὸν καὶ ἐργάσασθαι λίθους. Εἶναι τε αὐτοῦ καὶ τὰς ἐν ἀκροπόλει Χάριτας ἐνοιό φασιν, ἐνδεδυμένας οὐσας. Ὄθεν καὶ Τίμωνα ἐν τοῖς Σίλλοις εἰπέειν,

Ἐκ δ' ἄρα τῶν ἀπέκλινε λιθοσόος, ἐννομολίσσης,
Ἑλλήνων ἐπαοιδὸς, ἀκριβολόγους ἀποφήνας,
Μυκτῆρ, ῥητορόμυκτος, ὑπατικὸς, εἰρωνευτής.

V. Ἦν γὰρ καὶ ἐν τοῖς ῥητορικοῖς δεινὸς, ὡς φησὶ καὶ Ἰδομενεύς. Ἀλλὰ καὶ οἱ τριάκοντα αὐτὸν ἐκώλυσαν τέχνας διδάσκειν λόγων, ὡς φησι Ξενοφῶν. 20. Καὶ Ἀριστοφάνης αὐτὸν κωμῶδῆι, ὡς τὸν ἦτιω λόγον κρείττω ποιοῦντα. Καὶ γὰρ πρῶτος (ὡς φησὶ καὶ Φαβωμῆνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ) μετὰ τοῦ μαθητοῦ Αἰσχίνου ῥητορεῦεν ἐδίδαξε. Λέγει δὲ τοῦτο καὶ Ἰδομενεύς ἐν τοῖς περὶ τῶν Σωκρατικῶν. Καὶ πρῶτος περὶ βίου διελέχθη· καὶ πρῶτος φιλοσόφων καταδικασθεὶς ἐτελεύτα. Φησὶ δ' αὐτὸν Ἀριστόξενος ὁ Σπινθάρου καὶ χρηματίσασθαι· τιθέντα γοῦν, τὸ βαλλόμενον κέρμα ἀθροίζειν· εἴτ' ἀναλώσαντα, πάλιν τιθέναι. Κρίτωνα δ' ἀναστῆσαι αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου, καὶ παιδεῦσαι, τῆς κατὰ ψυχὴν χάριτος ἐρασθέντα, Δημήτριός φησιν ὁ Βυζάντιος.

VI. 21. Γνόντα δὲ τὴν φυσικὴν θεωρίαν μηδὲν εἶναι πρὸς ἡμᾶς, τὰ ἠθικὰ φιλοσοφεῖν ἄρξαι ἐπὶ ταῦν ἐργαστηρίων καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ· κἀκεῖνα δὲ φάσκειν ζῆτεῖν,

Ὅ, τι τοι ἐν μεγάροισι κακὸν ἵ ἀγαθὸν τε τίτυκται.

Πολλάκις δὲ βιαίότερον ἐν ταῖς ζητήσοσι διαλεγόμενον, κονδυλλίζεσθαι καὶ παρατίλλεσθαι, τὸ πλέον τε γελᾶσθαι καταφρονούμενον· καὶ πάντα ταῦτα φέρειν ἀνεξικακώς. Ὅθεν καὶ λακκισθέντα, ἐπειδὴ ἠνέσχατο, τινὸς θαυμάσαντος, εἰπεῖν, Εἰ δέ με ὄνος ἐλάκτισε, δίκην ἂν αὐτῷ ἐλάγγανον; Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Δημήτριος.

VII. 22. Ἀποδημίας δὲ οὐκ ἐδεήθη, καθάπερ οἱ πλείους, πλὴν εἰ μὴ στρατεύεσθαι ἔδει. Τὸ δὲ λοιπὸν αὐτόθι μένων, φιλονεικότερον συνεζήτητε τοῖς προσδιαλεγόμενοις, οὐχ ὥστε ἀφελῆσθαι τὴν δόξαν αὐτούς, ἀλλ' ὥστε τὸ ἀληθὲς ἐκμαθεῖν πειραῖσθαι. Φασὶ δ' Εὐρυπίδην αὐτῷ δόντα τοῦ Ἡρακλείτου σύγγραμμα, ἔρσεσθαι, Τί δοκεῖ; Τὸν δὲ φάναι, Ἄ μὲν συνῆκα, γενναῖα· οἴμαι δὲ, καὶ ἄ μὴ συνῆκα· πλὴν Δηλλίου γὰρ τινὸς δεῖται κολυμβητοῦ. Ἐπεμελεῖτο δὲ καὶ σωμασκίας, καὶ ἦν εὐέκτης. Ἐστρατεύσατο γοῦν εἰς Ἀμφίπολιν· καὶ Ξενοφῶντα ἀφ' ἵππου πεσόντα ἐν τῇ κατὰ Δῆλιον μάχῃ, διέσωσεν ὑπολαβῶν· 23. ὅτε καὶ πάντων φευγόντων Ἀθηναίων, αὐτὸς ἠρέμα ἀνεχώρει, παρεπιστροφόμενος ἠσυχῆ, καὶ τηρῶν ἀμύνασθαι, εἴ τις οἱ ἐπέλθοι. Ἐστρατεύσατο δὲ καὶ εἰς Ποιθιδαιαν διὰ θαλάττης· πεζῇ γὰρ οὐκ ἐνῆν, τοῦ πολέμου κωλύοντος. Ὅτε καὶ μείναι νυκτὸς ὅλης ἐφ' ἑνὸς σχήματος αὐτόν φασι, καὶ ἀριστεύσαντα αὐτόθι παραχωρησά Ἀλκιβιάδῃ τοῦ ἀριστείου, οὗ καὶ ἐρασθήναι φησιν αὐτόν Ἀρίστιππος ἐν τετάρτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς. Ἴων δὲ ὁ Χῖος, καὶ νέον ὄντα εἰς Σάμον σὺν Ἀρχελάφῃ ἀποδημῆσαι. Καὶ Πυθῶδε ἐλθῆναι,

Αριστοτέλης φησίν. Ἀλλὰ καὶ εἰς Ἴσθμόν, ὡς Φαβρίνος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων.

VIII. 24. Ἦν δὲ καὶ ἰσχυρογνόμων καὶ δημοκρατικός, ὡς δῆλον ἐκ τε τοῦ μὴ εἶσαι τοῖς περὶ Κριτιαν, κελεύουσι Λέοντα τὸν Σαλαμίνιον, πλούσιον ἄνδρα, ἀγαγεῖν πρὸς αὐτούς, ὅστε ἀπολέσθαι· ἀλλὰ καὶ μόνος ἀποψηφίσασθαι τῶν δίκαι στρατηγῶν. Καὶ ἐνὸν αὐτῷ ἀποθάναι τῆς εἰρκτῆς, μὴ ἐθέλησαι τοῖς τε κλαίουσιν αὐτὸν ἐπιπλῆξαι, καὶ τοὺς καλλίστους λόγους ἐκείνους δεδεμένον διαθέσθαι. Αὐτάρκης τε ἦν καὶ σεμνός.

IX. Καὶ ποτε Ἀλκιβιάδου (καθὰ φησι Παμφίλη ἐν τῷ ἐβδόμῳ τῶν ὑπομνημάτων) διδόντος αὐτῷ χώραν μεγάλην ἵνα οἰκοδομήσῃται οἰκίαν, φάναι, Καὶ εἰ ὑποδημάτων ἔδει, βύρσαν μοι ἐδίδους, ἵν' ἐμαυτῷ ὑποδήματα ποιησαίμην; καὶ καταγέλαστος ἂν ἦν λαβών. 25. Πολλάκις δ' ἀφορῶν εἰς τὰ πλήθη τῶν πιπρασκομένων, ἔλεγε πρὸς αὐτῶν, Πόσων ἐγὼ χρεῖαν οὐκ ἔχω; Καὶ συνεχῆς ἐκείνα ἀνεφθέγγετο τὰ ἱαμβεῖα,

Τὰ δ' ἀργυρώματ' ἐστίν, ἣ τε πορφύρα,

Εἰς τοὺς τραγῳδοὺς χρήσιμ', οὐκ εἰς τὸν βίον.

Ἐπερεφρόνησε δὲ καὶ Ἀρχελαοῦ τοῦ Μακεδόνοσ, καὶ Σκόπια τοῦ Κρανωνίου, καὶ Εὐρυλόχου τοῦ Λαρισσαίου, μήτε χρήματα προσέμενος αὐτῶν, μήτε παρ' αὐτοῦσ ἀπελθῶν. Εὐτακτός τε ἦν τὴν δίαιταν οὕτως, ὥστε πολλάκις Ἀθήνησι λοιμῶν γενομένων μόνος οὐκ ἐνόσησε.

X. Φησὶ δ' Ἀριστοτέλης, δύο γυναῖκας αὐτὸν ἀγαγεῖσθαι· προτέραν μὲν Ξανθίππην, ἔξ ἧσ αὐτῷ

γενέσθαι Λαμπροκλέα. Δευτέραν δὲ, Μυριῶ, τὴν Ἀρισταίδου τοῦ δικαίου θυγατέρα, ἣν καὶ ἄπρσιον λαβεῖν· ἐξ ἧς γενέσθαι Σωφρονίουκον καὶ Μενέξενον. Οἱ δὲ προτέραν γῆμαι τὴν Μυριῶ φασιν· ἔτιοι δὲ, καὶ ἀμφοτέρας ἔχειν ὁμοῦ. Ὡν ἔστι Σάτυρός τε καὶ Ἰερώνυμος ὁ Ῥόδιος. Φασὶ γὰρ, βουληθέντας Ἀθηναίους, διὰ τὸ λειπανδρεῖν, συναυξῆσαι τὸ πλήθος, ψηφίσασθαι, Γαμεῖν μὲν ἀσπὴν μίαν, παιδοποιεῖσθαι δὲ καὶ ἐξ ἑτέρας· ὅθεν τοῦτο ποιῆσαι καὶ Σωκράτην.

XI. Ἦν δ' ἰκανὸς καὶ τῶν σκωπτόντων αὐτὸν ὑπερορῶν. 27. Καὶ ἐσεμνύετο ἐπὶ τῇ εὐτελείᾳ. Μισθόν τε οὐδὲνα εἰσεπράξατο. Καὶ ἔλεγεν, ἥδιστα ἐσθίων, ἥκιστα ὄψου προουδεῖσθαι· καὶ ἥδιστα πίνων, ἥκιστα τὸ μὴ παρὸν ποτὸν ἀναμένειν· καὶ ἐλαχίστων δεόμενος, ἔγγιστα εἶναι θεῶν. Τοῦτο δ' ἐνέσται καὶ παρὰ τῶν κωμωδοποιῶν λαβεῖν, οἳ λανθάνουσιν ἑαυτοὺς, δι' ὧν σκώπτουσιν, ἐπαινοῦντες αὐτόν. Ἀριστοφάνης μὲν οὕτως,

Ὡ τῆς μεγάλης ἐπιθυμίας σοφίας, ἄνθρωπε, δικαίως,

Ἦς εὐδαιμόνων παρ' Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ἄλλοισι διαζῆς.

εἶτα,

Μνήμων καὶ φρονιστής, καὶ τὸ ταλαίπωρον ἐνεστιν

Ἐν τῇ γνώμῃ, κοῦκ ἔτι κάμνεις, οὔθ' ἐστώς, οὔτε βαδιζῶν,

Οὔτ' αὖ ῥιγῶν ἄχθη λίαν, οὔτ' ἀριστῶν ἐπιθυμεῖς, Οἴνου τ' ἀπέχη καὶ ἀδδηφαγίας, καὶ τῶν ἄλλων ἀνονήτων.

28. Ἀμειψίας δ' ἐν Τριβωνί παράγων αὐτὸν φησιν οὕτως,

Σώκρατες, ἀνδρῶν βέλτιστ' ὀλίγων, πολλῶν δὲ μα-
ταιόταθ', ἦκεις

Καὶ σὺ πρὸς ἡμᾶς, καρτερικός τ' εἶ. Πόθεν ἄν
σοι χλαῖνα γένοιτο;

Τουτὶ τὸ κακὸν τῶν σκυτοτόμων κατ' ἐπήρειαν γε-
γένηται.

Οὗτος μέντοι πεινῶν οὕτως, οὐ πώποτ' ἔτλη κολακεῦ-
σαι. Τοῦτο δ' αὐτοῦ τὸ ὑπεροπτικὸν καὶ μεγαλό-
φρον ἐμφαίνει καὶ Ἀριστοφάνης, λέγων οὕτως,

Ὅτι βρενθύη τ' ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ τῷ ὀφθαλμῷ
παραβάλλεις,

Κἄνυποδητεῖς, κακὰ πόλλ' ἀνέχη, καὶ ἐν ἡμῖν σε-
μνοπροσωπεῖς.

Καὶ τοι ἐνίοτε πρὸς τοὺς καιροὺς ἀρμοττόμενος, καὶ
λαμπρὰ ἡμπέλαστο· καθάπερ ἐν τῷ Πλάτωνος συμ-
ποσίῳ παρ' Ἀγάθωνα βαδίζων.

XII. 29. Ἰκανὸς δ' ἀμφοτέρωθεν ἦν καὶ προτρέ-
ψαι καὶ ἀποτρέψαι. Ὡς περ τὸν Θεαίτητον, περὶ
ἐπιστήμης διαλεχθεὶς, ἔνθεον ἀπέπεμψε, καθὰ καὶ
Πλάτων φησίν. Εὐθύφρονα δὲ τῷ πατρὶ γραψάμε-
νον ξενίας δίκην, περὶ οὐσίῳ τινὰ διαλεχθεὶς ἀπήγα-
γε. Καὶ τὸν Λύσιον δὲ ἡθικώτατον ἐποίησε προτρέ-
ψας. Ἦν γὰρ ἰκανὸς ἀπὸ τῶν πραγμάτων τοὺς λό-
γους εὐρίσκειν. Ἐνέτρεψε δὲ καὶ Λαμπροκλῆα τὸν
υἱὸν τῆ μητρὸς ἀργικαινόμενον, ὡς πού καὶ Ξενοφῶν
εἴρηκε. Καὶ Γλαύκωνα μὲν τὸν Πλάτωνος ἀδελφὸν
θέλοντα πολιτεύεσθαι, ἀπέστησε, διὰ τὸ ἀπίερος
ἔχειν, ὡς φησιν ὁ Ξενοφῶν· Χαρμίδην δὲ τούναντίον

ἐπέστησεν, οἰκείως ἔχοντα. 30. Ἐπήρε δὲ καὶ εἰς φρόνημα Ἰφικράτην τὸν στρατηγόν, δείξας αὐτῷ τοῦ κουρῶως Μίδου ἀλεκτρούνας ἀντίον τῶν Καλλίου περυσάμενους. Καὶ αὐτὸν Γλαυκωνίδης ἤξιλον τῇ πόλει περιποιεῖν, καθάπερ φασιανὸν ὄρνιν, ἢ ταῶ. Ἐλεγε δὲ ὡς θαῦμα, τὰ μὲν ἕκαστον εἰπεῖν ἂν φραδίως ὅσα ἔχοι, φίλους δ' οὐκ ἂν ὀνομάσαι ὁπόσους κέκτηται· οὕτως ὀλιγώρως ἔχειν περὶ αὐτούς. Ὀρῶν δ' Εὐκλείδην ἐσπουδακότα περὶ τοὺς ἐριστικούς λόγους, Ἦ Εὐκλείδην, ἔφη, σοφισταῖς μὲν δυνήσῃ χρηθῆσθαι, ἀνθρώποις δὲ οὐδαμῶς. Ἀχρηστον γὰρ ᾤετο εἶναι τὴν περὶ ταῦτα αἰσχρολογίαν, ὡς καὶ Πλάτων ἐν Εὐθυδημῶ φησί.

XIII. 31. Χαρμίδου τε οἰκέτας αὐτῷ διδόντος, ἔν' ἀπ' αὐτῶν προσοδεύοιτο, οὐχ εἴλετο· καὶ τὸ κάλλος ὑπερεῖδεν Ἀλκιβιάδου, κατὰ τινας.

XIV. Καὶ ἐπήντι σχολῆν, ὡς κάλλιστον κτημάτων, καθὰ καὶ Ξενοφῶν ἐν συμποσίῳ φησίν. Ἐλεγε δὲ καὶ ἐν μόνον ἀγαθὸν εἶναι, τὴν ἐπιστήμην· καὶ ἐν μόνον κακόν, τὴν ἀμαθίαν. Πλοῦτον δὲ καὶ εὐγένειαν οὐδὲν σεμνὸν ἔχειν· πᾶν δὲ τούναντιον κακόν. Εἰπόντος γοῦν τινος αὐτῷ ὡς εἶη Ἀντισθένης μητρὸς Θρασίτης, Σὺ δ' ᾤου, ἔφη, οὕτως ἂν γενναῖον ἐκ δυοῖν Ἀθηναίων γενέσθαι; Φαιδωνα δὲ δι' αἰχμαλωσίαν ἐπ' οἰκήματος καθήμενον προσέταξε Κρίτωνι λυτρώσασθαι, καὶ φιλόσοφον ἀπειργάσατο.

XV. 32. Ἄλλὰ καὶ λυγίζειν ἐμάνθανεν, ὅτε καιρός· μηδὲν λέγων ἄτοπον εἶναι, ἃ τις μὴ οἶδεν ἐκμανθάνειν. Ἐτι τε ᾤρχεῖτο συνεχῆς, τῇ τοῦ σώματος εὐεξία λυσιτελεῖν ἡγούμενος τὴν τοιαύτην γυμνασίαν, ὡς καὶ Ξενοφῶν ἐν συμποσίῳ φησίν.

XVI. Ἐλεγε δὲ καὶ προσημαίνειν τὸ δαιμόνιον τὰ μέλλοντα αὐτῷ. Τό, τε εὖ ἄρχεσθαι, μικρὸν μὲν μὴ εἶναι, παρὰ μικρὸν δέ. Καὶ εἰδέναι μὲν μηδὲν, πλὴν αὐτὸ τοῦτο εἰδέναι. Τούς τε τὰ ὄρα πολλοῦ ἐωνημένους, ἀπογινώσκειν ἔλεγεν εἰς τὰς ὄρας ἐλθεῖν. Καὶ ποτε ἐρωτηθεὶς, τίς ἀρετὴ νέου; Τὸ μηδὲν ἄγαν, εἶπεν. Ἐφασκέ τε δεῖν γεωμετρεῖν, μέχρι ἂν τις μέτρῳ δύνηται γῆν τε παραλαβεῖν καὶ παραδοῦναι. 33. Εὐριπίδου δ' ἐν τῇ Αὔγῃ εἰπόντος περὶ ἀρετῆς,

Κράτιστον εἰκῆ ταῦτ' εἶν ἀφειμένα,
 ἀναστάς ἐξῆλθε· φήσας, γελοῖον εἶναι, ἀνδράποδον
 μὲν μὴ εὐρισκόμενον, ἀξιοῦν ζητεῖν· ἀρετὴν δ' οὕτω
 εἶν ἀπολαίβειναι. Ἐρωτηθεὶς, πότερον γῆμαι ἢ μῆ;
 ἔφη, Ὅ ἂν αὐτῶν ποιήσης, μεταγνώσῃ. Ἐλεγε τε
 θαυμάζειν τῶν τὰς λιθίνους εἰκόνας κατασκευαζομέ-
 νων, τοῦ μὲν λίθου προνοεῖν, ὡς ὁμοιότατος ἔσται·
 αὐτῶν δ' ἀμελεῖν, ὡς μὴ ὁμοίους τῷ λίθῳ φαίνεσθαι·
 ἡξίου δὲ καὶ τοὺς νέους συνεχῶς κατοπτρίζεσθαι, ἵν'
 εἰ μὲν καλοὶ εἶεν, ἀξιοὶ γίγνοιτο· εἰ δ' αἰσχροὶ,
 παιδείᾳ τὴν δυσειδέειαν ἐπικαλύπτειν. 34. Καλέσας
 ἐπὶ δεῖπνον πλουσίους, καὶ τῆς Ξανθίππης αἰδουμέ-
 νης, ἔφη, Θάρρει· εἰ μὲν γὰρ εἶεν μέτριοι, συμπεριε-
 νεχθεῖεν ἂν· εἰ δὲ φαῦλοι, ἡμῖν αὐτῶν οὐδὲν μελή-
 σει. Ἐλεγε, τοὺς μὲν ἄλλους ἀνθρώπους ζῆν, ἵν'
 ἐσθίοιεν· αὐτὸν δὲ ἐσθίειν, ἵνα ζῶῃ. Πρὸς τὸ οὐκ
 ἀξίολογον πλῆθος ἔφασκεν, ὁμοίον εἶ τις τετραδρα-
 χμον ἐν ἀποδοκιμάζων, τὸν ἐκ τῶν τοιούτων σωρὸν ὡς
 δόκιμον ἀποδέχοιτο. Αἰσχίνου δὲ εἰπόντος, Πιένῃς
 εἰμὶ καὶ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἔχω, δίδωμι δὲ σοι ἐμαυτόν·
 ἄρ' οὖν, εἶπεν, οὐκ αἰσθάνῃ τὰ μέγιστα μοι διδούς;

Πρὸς τὸν ἀποδυσπετοῦντα ἐπὶ τῷ παρορᾶσθαι, ὁπότε ἐπανεστήσαν οἱ τριάκοντα, Ἄρα, ἔφη, μή τι σοι μεταμέλει; 35. Πρὸς τὸν εἰπόντα, Θάνατόν σου κατέγνωσαν Ἀθηναῖοι. Κακείνων, φησὶν, ἡ φύσις. Οἱ δὲ τοῦτ' Ἀναξαγόραν φασὶν εἰπεῖν. Τῆς γυναικὸς εἰπούσης, Ἀδίκως ἀποθνήσκεις, Σὺ δὲ, ἔφη, δικαίως ἐβούλου; Ὅναρ δόξας τινὰ αὐτῷ λέγειν,

Ἡματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἴκοιο·
πρὸς Αἰσχίην ἔφη. Εἰς τρίτην ἀποθανοῦμαι. Μέλλοντί τε αὐτῷ τὸ κώνειον πλεσθαι, Ἀπολλόδωρος ἱμάτιον ἐδίδου καλόν, ἵν' ἐν ἐκείνῳ ἐναποθάνη· καὶ ὅς, Τί δ', ἔφη, τὸ ἐμὸν ἱμάτιον ἐμβιώναι μὲν ἐπιτήδειον, ἐναποθανεῖν δὲ οὐχί; Πρὸς τὸν εἰπόντα, Κακῶς ὁ δεῖνά σε λέγει. Καλῶς γάρ, ἔφη, λέγειν οὐκ ἔμαθε. 36. Στρέψαντος Ἀντισθένης τὸ διεξήρωγός τοῦ τρίβωνος εἰς τοῦμφανές, Ὅρῳ σου, ἔφη, διὰ τοῦ τρίβωνος τὴν κenoδοξίαν. Πρὸς τὸν εἰπόντα, Οὐ σοὶ λοιδορεῖται ὁ δεῖνα; Οὐχί, ἔφη· ἐμοὶ γὰρ οὐ πρόσεστι ταῦτα. Ἐλεγε δὲ τοῖς κωμικοῖς δεῖν ἐπίτηδες ἑαυτὸν διδόναι. Εἰ μὲν γάρ τι τῶν προσόντων λέξειαν, διορθώσονται· εἰ δ' οὐ· οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς.

XVII. *Πρὸς Ξανθίππην, πρότερον μὲν λοιδοροῦσαν, ὕστερον δὲ καὶ περιχέασαν αὐτῷ, Οὐκ ἔλεγον, εἶπεν, ὅτι Ξανθίππη βροντῶσα, καὶ ὕδωρ ποιήσει; Πρὸς Ἀλκιβιάδην εἰπόντα, οὐκ ἀνεκτὴ ἡ Ξανθίππη λοιδοροῦσα, Ἄλλ' ἔγωγ', ἔφη, συνείθισμαι, καταπαρεῖ καὶ τροχηλέας ἀκούων συνεχές. Καὶ σὺ μὲν, εἶπε, χηνῶν βοῶντων ἀνέχη. 37. Τοῦ δὲ εἰπόντος, Ἄλλά μοι δᾶ καὶ νεοτιτοῦς τίκτουσι· Κῆμοι, φησὶ, Ξανθίππη παιδία γεννᾷ. Ποτὲ αὐτῆς ἐν ἀγορᾷ καὶ*

Θοιμάτιον περιελομένης, συνεβούλευον οἱ γνώριμοι χερσὶν ἀμύνασθαι. *Νῆ Δι'*, εἶπεν, ἔν' ἡμῶν πυκτεούντων, ἕκαστος ὑμῶν λέγοι, εὖ *Σώκρατες*, εὖ *Ξανθίππη*. Ἔλεγε συνεῖναι τραχεία γυναικί, καθάπερ οἱ ἵππικοὶ θυμοειδέσιν ἵπποις. Ἄλλ' ὡς ἐκείνοι, φησὶ, τούτων κρατήσαντες, ῥαδίως τῶν ἄλλων περιγιγνόνται, οὕτω καὶ γὰρ *Ξανθίππη* χρώμενος, τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις συμπεριερχθήσομαι.

XVIII. Ταῦτα δὴ καὶ τοιαῦτα λέγων καὶ πρώτων, πρὸς τῆς *Πυθίας* ἐμαρτυρήθη, *Χαιροφῶντι* ἀνελοῦσης ἐκείνο δὴ τὸ πεμφερόμενον,

Ἀνδρῶν ἀπάντων Σωκράτης σοφώτατος.

38. Ἀφ' οὗ δὴ καὶ ἐφθονήθη μάλιστα. Καὶ δὴ καὶ ὅτι διήλεγε τοὺς μεγαλοφρονοῦντας ἐφ' ἑαυτοῖς, ὡς ἀνοήτους, καθάπερ *Μέλιτον* καὶ *Ἄνυτον*. ὡς καὶ ἐν τῷ *Πλάτωνός* ἐστι *Μένωνι*. Οὗτος γὰρ οὐ φέρων τὸν ὑπὸ *Σωκράτους* χλευασμὸν, πρῶτον μὲν ἐπήλειψεν αὐτῷ τοὺς περὶ *Ἀριστοφάνη*· ἔπειτα καὶ *Μέλιτον* συνέπεισεν ἀπενέγκασθαι κατ' αὐτοῦ γραφὴν ἀσεβείας καὶ τῶν νέων διαφθοράς. Ἀπηνέγκατο μὲν οὖν τὴν γραφὴν ὁ *Μέλιτος*. εἶπε δὲ τὴν δίκην *Πολύευκτος*, ὡς φησὶ *Φαβωρίνος* ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ. Συνέγραψε δὲ τὸν λόγον *Πολυκράτης* ὁ σοφιστής, ὡς φησὶν *Ἑρμιππος*. ἢ *Ἄνυτος*, ὡς τινες. Προητοιμάσε δὲ πάντα *Λύκων* ὁ δημαγωγός. 39. Ἀντισθένης δ' ἐν ταῖς τῶν φιλοσόφων διαδοχαῖς, καὶ *Πλάτων* ἐν ἀπολογία, τρεῖς αὐτοῦ κατηγορησά φασιν, *Ἄνυτον* καὶ *Λύκωνα* καὶ *Μέλιτον*. τὸν μὲν *Ἄνυτον* περὶ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν πολιτικῶν ὀργισμένον· τὸν δὲ *Λύκωνα*, ὑπὲρ τῶν ῥητόρων· καὶ τὸν

Μελίτων ὑπὲρ τῶν ποιητῶν· οὓς ἅπαντας ὁ Σωκράτης διέσυρα. Φαβωρίνος δὲ φησιν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων, μὴ εἶναι ἀληθῆ τὸν λόγον τὸν Πολυκράτους. Ἐν αὐτῷ γὰρ, φησὶ, μνημονεύει τῶν ὑπὸ Κόνωνος τειχῶν ἀνασταθέντων. Ἄ γέγονεν ἐν ἔτεσιν ἕξ τῆς Σωκράτους τελευτῆς ὕστερον. Καὶ ἔστιν οὕτως ἔχον.

XIX. 40. Ἡ δ' ἀνωμοσία τῆς δίκης τοῦτον εἴχε τὸν τρόπον. Ἀνάκειται γὰρ ἔτι καὶ νῦν (φησὶ Φαβωρίνος ἐν τῷ Μητρῷ). Ταῦδε ἐγράψατο καὶ ἀνωμολόγησατο Μέλτιος Μελίτου Πιτθεύς, Σωκράτει Σωφρονίσκου Ἀλωπεκῆθεν. Ἄδικεῖ Σωκράτης, οὓς μὲν ἡ πόλις νομίζει θεοὺς οὐ νομίζων, ἔτετρα δὲ καινὰ δαιμόνια εἰσηγούμενος· ἀδικεῖ δὲ καὶ τοὺς γέους διαφθείρων. Τίμημα θάνατος.

XX. Ὁ δ' αὖ φιλόσοφος, Ἀυσίου γράψαντος ἀπολογία ἀντὶ, διαγνύς, ἔφη, Καλὸς μὲν ὁ λόγος, ὦ Ἀυσία, οὐ μὴν ἀρμότιον ἐμοί. Δηλαδή γὰρ ἦν τὸ πλεον δίκαιικός, ἢ ἐμφιλόσοφος. 41. Εἰπόντος δὲ τοῦ Ἀυσίου, Πῶς, εἰ καλὸς ἔστιν ὁ λόγος, οὐκ ἂν σοι ἀρμότιος; ἔφη, Οὐ γὰρ καὶ ἱμάτια καλὰ καὶ ὑποδήματα εἶη ἂν ἐμοὶ ἀνάρμοστα; Κρινομένου δ' αὐτοῦ, φησὶν Ἰούστος ὁ Τιβεριεύς ἐν τῷ στέμματι, Πλάτωνα ἀναβῆναι ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ εἰπεῖν, Νεώτατος ὦν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἐπὶ τὸ βῆμα ἀναβάντων· τοὺς δικαστὰς ἐκβοῆσαι, Καταβάντων, τουτέστι κατάρβηθι.

XXI. Ὅτι οὖν κατεδικάσθη, διακοσίαις ὀγδοηκονταμιᾶ πλείοσι ψήφοις τῶν ἀπολυουσῶν· καὶ τιμωμένων τῶν δικαστῶν, τί χρὴ παθεῖν αὐτὸν ἢ ἀπο-

τίσαι; πέντε καὶ εἴκοσιν ἔφη δραχμαῖς ἀποτίσειν. Εὐβουλίδης μὲν γὰρ φησιν, ἑκατὸν ὁμολογῆσαι. 42. Θορυβησάντων δὲ τῶν δικαστῶν, Ἔνεκα μὲν, εἶπε, τῶν ἐμοὶ διαπεπραγμένων τιμῶμαι τὴν δίκην τῆς ἐν πρυτανείῳ σιτήσεως. Καὶ οἱ θάνατον αὐτοῦ κατέγνωσαν, προσθέντες ἄλλας ψήφους ὀγδοήκοντα. Καὶ δεθεῖς, μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας ἔπιε τὸ κώνειον, πολλὰ καλὰ κάγαθὰ διαλεχθεῖς, ἃ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδωνι φησιν.

XXII. Ἀλλὰ καὶ παιᾶνα κατὰ τινὰς ἐποίησεν, οὗ ἡ ἀρχή·

Δηλί' Ἀπολλον, χαῖρε, καὶ Ἄρτεμι, παῖδε κλεινώ.

Διονυσόδωρος δὲ φησι, μὴ εἶναι αὐτοῦ τὸν παιᾶνα. Ἐποίησε δὲ καὶ μῦθον Αἰσωπίειον, οὐ πάνυ ἐπιτετυγμένως, οὗ ἡ ἀρχή·

Αἰσωπος ποτ' ἔλεξε Κορίνθιον ἄστν νέμουσι,

Μὴ κρίνειν ἀρετὴν λαοδίκῃ σοφίῃ.

XXIII. 43. Ὁ μὲν οὖν ἐξ ἀνθρώπων ἦν. Ἀθηναῖοι δ' εὐθύς μετέγνωσαν, ὥστε κλεῖσαι καὶ παλαστρας καὶ γυμνάσια. Καὶ τοὺς μὲν ἐφυγάδευσαν· Μελίτου δὲ θάνατον κατέγνωσαν. Σωκράτη δὲ χαλκῆς εἰκόνας ἐτιμήσαντο, ἧς ἔθεσαν ἐν τῷ πομπείῳ, Λυσίππου ταύτην ἐργασαμένου. Ἄντιν τε ἐπιδημήσαντα αὐθημερὸν ἐξεκήρυξαν Ἡρακλεῶται. Οὐ μόνον δὲ ἐπὶ Σωκράτους Ἀθηναῖοι πεπόνθασιν τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πλείστων ὄσων. Καὶ γὰρ Ὀμηρον (καθά φησιν Ἡρακλείδης) πενήτηκοντα δραχμαῖς, ὡς μαινόμενον, ἐτίμησαν· καὶ Τυρταῖον παρακόπτειν ἔλεγον, καὶ Ἀστυδάμαρτα πρῶτον τῶν περὶ Αἰσχύλον

ἐτίμησαν εἰκόνι χαλκῇ. 44. Εὐριπίδης δὲ καὶ ὄνει-
δίξει αὐτοῖς ἐν τῷ Παλαμῆδει, λέγων,

Ἐκάνει' ἔκάντε τὰν πάνσοφον

Τὰν οὐδὲν ἀλγύνουσαν ἀηδόνα μοῦσαν.

Καὶ τάδε μὲν ᾤδε. Φιλόχωρος δὲ φησι, προτελευτή-
σαι τὸν Εὐριπίδην τοῦ Σωκράτους. Ἐγενήθη δὲ
(καθὰ φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς) ἐπὶ
Ἀψεφίωνος, ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς ἐβδομηκοστῆς
ἐβδόμης Ὀλυμπιάδος, Θαρρηλιῶνος ἔκτω, ὅτε καθαι-
ρουσι τὴν πόλιν Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν Ἀρτεμιν γενέ-
σθαι. Δῆλιοι φασιν. Ἐτελεύτησε δὲ τῷ πρώτῳ ἔτει
τῆς ἔννενηκοστῆς πέμπτῃς Ὀλυμπιάδος, γεγονώς
ἐτῶν ἐβδομήκοντα. Καὶ ταῦτά φησι καὶ Δημήτριος
ὁ Φαληρεὺς. 45. Ἔνιοι γὰρ ἐξήκοντα ἐτῶν τελευ-
τῆσαι αὐτὸν φασιν.

XXIV. Ἀμφότεροι δὲ ἤκουσαν Ἀναξαγόρου, καὶ
οὗτος καὶ Εὐριπίδης, ὃς καὶ τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ἐβδο-
μηκοστῆς πέμπτῃς Ὀλυμπιάδος ἐγενήθη ἐπὶ Καλλιά-
δου. Δοκεῖ δὲ μοι καὶ περὶ τῶν φυσικῶν ὁ Σωκρά-
της διειλέχθαι. Ὅπου γε καὶ περὶ προνοίας τινὰ δια-
λέγεται, καθὰ φησι καὶ Ξενοφῶν, καὶ τοι περὶ μόνων
τῶν ἠθικῶν ποιῆσθαι τοὺς λόγους αὐτὸν εἰπών. Ἀλ-
λὰ καὶ Πλάτων ἐν τῇ ἀπολογία μνησθεὶς Ἀναξαγόρου
καὶ ἄλλων φυσικῶν, ἃ Σωκράτης ἀρνῆται, περὶ τού-
των αὐτὸς λέγει, καίπερ ἀνατιθεὶς πάντα Σωκράτει.
Φησὶ δ' Ἀριστοτέλης, μάγον τινὰ ἐλθόντα ἐκ Συρίας,
εἰς Ἀθήνας, τὰ τε ἄλλα καταγνῶναι τοῦ Σωκράτους,
καὶ δὴ καὶ βίαιον ἔσεσθαι τὴν τελευτὴν αὐτοῦ. 46.
Ἔστι δὲ καὶ ἡμῶν εἰς αὐτὸν οὕτω·

*Πινέ νυν ἐν Διὸς ὤν, ὃ Σώκρατες. Ἥ σε γὰρ ὄν-
τως*

Καὶ σοφὸν εἶπε θεὸς, καὶ θεὸς ἡ σοφίη.

Πρὸς γὰρ Ἀθηναίων κώνειον ἀπλῶς μὲν ἐδέξω,

Αὐτοὶ δ' ἐξέπιον τοῦτο τεῦ στόματι.

XXV. *Τούτῳ τις, καθά φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τρίτῳ περὶ ποιητικῆς, ἐφιλονεῖκει Ἀντιόλοχος Ἀήμιος, καὶ Ἀντιφῶν ὁ τερατοσκόπος, ὡς Πυθαγόρῃ Κύδων καὶ Ὀνάτας· καὶ Σάγαρις Ὀμήρῳ ζῶντι, ἀποθανόντι δὲ Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος· καὶ Κέρκωψ Ἡσιόδῳ ζῶντι, τελευτήσαντι δὲ ὁ προειρημένος Ξενοφάνης· καὶ Πινδάρῳ Ἀμφιμένης ὁ Κῶος· Θάλητι δὲ Φερεκύδης, καὶ Βλαντι Σάλαρος Πριηνεύς· Πιτακῶ Ἀντιμενίδας καὶ Ἀλκαῖος, Ἀναξαγόρῃ Σωσίβιος, καὶ Σιμωνίδῃ Τιμοκρέων.*

XXVI. 47. *Τῶν δὲ διαδεξαμένων αὐτὸν, τῶν λεγομένων Σωκρατικῶν, οἱ κορυφαιότατοι μὲν Πλάτων, Ξενοφῶν, Ἀντισθένης. Τῶν δὲ φερομένων δέκα οἱ διασημότατοι τέσσαρες, Διοχίνης, Φαίδων, Εὐκλείδης, Ἀρίστιππος. Λεκτέον δὲ πρῶτον περὶ Ξενοφῶντος· εἶτα περὶ Ἀντισθένους ἐν τοῖς κυνικοῖς· ἔπειτα περὶ τῶν Σωκρατικῶν, εἰθ' οὕτω περὶ Πλάτωνος· ἐπεὶ κατάρχει τῶν δέκα αἰρέσεων, καὶ τὴν πρώτην Ἀκαδημίαν αὐτὸς συνεστήσατο. Ἥ μὲν οὖν ἀκολουθία τοῦτον ἐχέτω τὸν τρόπον.*

XXVII. *Γέγονε δὲ Σωκράτης καὶ ἕτερος, ἱστορικὸς, περιήγησιν Ἄργους γεγραφώς· καὶ ἄλλος, περιπατητικὸς, Βιθυνός· καὶ ἕτερος, ἐπιγραμμάτων ποιητής· καὶ ὁ Κῶος, ἐπικλήσεις θεῶν γεγραφώς.*

CAPUT VI.

X E N O P H O N .

1. 48. *Ξενοφῶν, Γρύλλου μὲν ἦν υἱός, Ἀθηναῖος, τὸν δῆμον Ἐρχιεύς· αἰδήμων δὲ καὶ εὐειδέστατος εἰς ὑπερβολήν.*

II. *Τοῦτον ἐν στενωπῷ φασιν ἀπαντήσαντα Σωκράτει, διατεῖναι τὴν βακτηρίαν καὶ κωλύειν παριέναι, πυθανόμενον ποῖ πιπράσκειτο τῶν προσφερομένων ἕκαστον· ἀποκριναμένου δὲ πάλιν πυθίσθαι, Ποῦ δὲ καλοὶ κάγαθοὶ γίνονται ἄνθρωποι; ἀπορήσαντος δὲ, Ἔπου τοίνυν, φάναι, καὶ μάθανε. Καὶ τοῦντεῦθεν ἀκροατῆς Σωκράτους ἦν.*

III. *Καὶ πρῶτος ὑποσημειωσάμενος τὰ λεγόμενα, εἰς ἀνθρώπους ἤγαγεν, ἀπομνημονεύματα ἐπιγράψας. Ἄλλα καὶ ἱστορίαν φιλοσόφων πρῶτος ἔγραψε.*

IV. *Καὶ αὐτόν φησιν Ἀρίστιππος, ἐν τετάρτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς, ἐρασθῆναι Κλεινίου· πρὸς ὃν καὶ ταῦτα εἰπεῖν· 49. Νῦν γὰρ ἐγὼ Κλεινίαν ἤδιον μὲν θεῶμαι ἢ τ' ἄλλα πάντα ἐν ἀνθρώποις καλά. Τυφλὸς δὲ τῶν ἄλλων πάντων δεξαίμην ἂν ἢ Κλεινίου ἐνός ὄντος γενέσθαι. Ἄχθομαι δὲ καὶ νυκτὶ καὶ ὑπνῷ, ὅτι ἐκέινον οὐχ ὄρω· ἡμέρα δὲ καὶ ἡλίῳ τὴν μεγίστην χάριν οἶδα, ὅτι μοι Κλεινίαν ἀναφαίνουσι.*

V. *Κύρω δὲ φίλος ἐγένετο τοῦτον τὸν τρόπον. Ἦν αὐτῷ συνήθης Πρόξενος ὄνομα, γένος Βοιωτίας, μαθητῆς μὲν Γοργίου τοῦ Λεοντίου, φίλος δὲ Κύρω. Οὗτος ἐν Σάρδεσι διατρίβων παρὰ τῷ Κύρω,*

ἔπεμψεν εἰς Ἀθήνας ἐπιστολὴν Ξενοφῶντι, καλῶν αὐτὸν ἵνα γένηται Κύρῳ φίλος· ὃ δὲ τὴν ἐπιστολὴν δεικνύει Σωκράτει, καὶ σύμβουλον ἤρειτο. 50. Καὶ ὃς ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς Δελφοὺς χρησόμενον τῷ θεῷ. Πείθεται Ξενοφῶν· ἦκει παρὰ τὸν θεόν· πυνθάνεται, οὐχὶ εἰ χρὴ ἀπιέναι πρὸς Κύρον, ἀλλ' ὅπως. Ἐφ' ᾧ καὶ Σωκράτης αὐτὸν ἠτιᾶτο μὲν, συνεβούλευσε δὲ ἐξελθεῖν. Καὶ ὃς γίνεται παρὰ Κύρῳ, καὶ τοῦ Προξένου φίλος οὐχ ἦτον ἢν αὐτῷ. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα τὰ κατὰ τὴν ἀνάβασιν γερόμενα, καὶ τὴν κἀθοδον, ἱκανῶς αὐτὸς ἡμῖν διηγείται.

VI. Ἐχθρῶς δὲ διέκειτο πρὸς Μένωνα τὸν Φαρσάλιον περὶ τὸν χρόνον τῆς ἀναβάσεως, τὸν ξεναγόν. Ὅτε καὶ λοιδορῶν αὐτὸν φησιν, αὐτοῦ μείζονσι κεχερῆσθαι παιδικοῖς. Ἀλλὰ καὶ Ἀπολλωνίδῃ τινὶ ὄνειδίζει, τετροῆσθαι τὰ ὤσα.

VII. 51. Μετὰ δὲ τὴν τε ἀνάβασιν καὶ τὰς ἐν τῷ Πόντῳ συμφορὰς, καὶ τὰς παρασπονδήσεις τὰς Σεύθου τοῦ τῶν Ὀδρυσῶν βασιλέως, ἦκεν εἰς Ἀσίαν πρὸς Ἀγησίλαον τὸν Λακεδαιμονίων βασιλέα, μισθοῦ τοὺς Κύρου στρατιώτας αὐτῷ παρασχών· φίλος τε ἦν εἰς ὑπερβολὴν. Παρ' ὃν καιρὸν ἐπὶ Λακωνισμῶν φυγὴν ὑπ' Ἀθηναίων κατεγνώσθη. Γερόμενος δ' ἐν Ἐφέσῳ, καὶ χρυσίον ἔχων, τὸ μὲν ἡμισυ Μεγαβύζῳ δίδωσι τῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερεῖ φυλάττειν, ἕως ἂν ἐπανέλθῃ· εἰ δὲ μὴ, ἀγαλμα ποιησάμενον, ἀναθεῖναι τῇ θεῷ. Τοῦ δὲ ἡμίσεος ἔπεμψεν εἰς Δελφοὺς ἀναθήματα. Ἐντεῦθεν ἦλθεν μετὰ Ἀγησίλαου εἰς τὴν Ἑλλάδα, κεκλημένον εἰς τὸν πρὸς Θηβαίους πόλεμον· καὶ αὐτῷ προξενίαν ἔδωσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι.

VIII. 52. Ἐνταῦθεν ἕασας τὸν Ἀγησίλαον, ἤλθεν εἰς Σκιλλοῦντα, χωρίον τῆς Ἡλείας, ὀλίγον τῆς πόλεως ἀπέχον. Ἐίπετο δὲ αὐτῷ καὶ γύναιον, ὄνομα Φιλησία, καθά φησι Δημήτριος ὁ Μάγνης· καὶ δύο υἱεῖς, Γρύλλος καὶ Διόδωρος, ὡς φησι Λεϊναρχος ἐν τῷ πρὸς Ξενοφῶντα ἀποστασίῳ, οἱ καὶ Διόσκουροι ἐπεκαλοῦντο. Ἀφικομένῳ δὲ τοῦ Μεγαβύζου κατὰ πρόφασιν τῆς πανηγύρεως, κοιμισάμενος τὰ χρήματα, χωρίον ἐπρίατο, καὶ καθιέρωσε τῇ θεῷ, δι' οὗ ποταμὸς ἔρρει Σεληνοῦς, ὁμώνυμος τῷ ἐν Ἐφέσῳ· τὸν τεῦθεν διετίλει κυνηγετῶν, καὶ τοὺς φίλους ἐστιῶν. καὶ τὰς ἱστορίας συγγράφων. Φησὶ δ' ὁ Λεϊναρχος ὅτι καὶ οἰκίαν καὶ ἄγρον αὐτῷ ἔδωσαν Λακεδαιμόνιοι.

53. Ἀλλὰ καὶ Φιλοπίδαν τὸν Σπαρτιάτην φασὶν αὐτῷ πέμψαι αὐτόθι δωρεὰν, ἀνδράποδα αἰχμάλωτα ἐκ Λαρδάνου· καὶ τὸν διαθέσθαι αὐτὰ ὡς ἐβούλετο. Ἡλείους τε στρατευσαμένους εἰς τὸν Σκιλλοῦντα, καὶ βραδυνόντων Λακεδαιμονίων, ἐξελεῖν τὸ χωρίον.

IX. Ὅτε καὶ τοὺς υἱεῖς αὐτοῦ εἰς Λέπρεον ὑπέξελεθῆν μετ' ὀλίγων οἰκτιῶν, καὶ αὐτὸν Ξενοφῶντα εἰς τὴν Ἡλιαν πρότερον, εἶτα καὶ εἰς Λέπρεον πρὸς τοὺς παῖδας, κῆκεῖθιν σὺν αὐτοῖς εἰς Κόρινθον διασωθῆναι, καὶ αὐτόθι κατοικῆσαι.

X. Ἐν τούτῳ δὲ ψηφισαμένων Ἀθηναίων βοηθεῖν Λακεδαιμονίοις, ἔπεμψε τοὺς παῖδας εἰς τὰς Ἀθήνας στρατευσομένους ὑπὲρ τῶν Λακεδαιμονίων.

54. Καὶ γὰρ ἐπεκαιδεύοντο αὐτόθι ἐν τῇ Σπάρτῃ, καθά φησι Διοκλῆς ἐν τοῖς βίοις τῶν φιλοσόφων. Ὁ μὲν οὖν Διόδωρος οὐδὲν ἐπιφανὲς πράξας, ἐκ τῆς μάχης ἀνασώζεται, καὶ αὐτῷ υἱὸς ὁμώνυμος γίνεται

τάδελοφῶ. Ὁ δὲ Γρύλλος τεταγμένος κατὰ τοὺς ἰπ-
πέας (ἦν δὲ ἡ μάχη περὶ Μαντινείαν) ἰσχυρῶς ἀγω-
νισάμενος ἐτελεύτησεν, ὡς φησὶν Ἐφορος ἐν τῇ πέμ-
πτῃ καὶ εἰκοστῇ, Κηφισοδώρου μὲν ἱππαρχοῦντος,
Ἑγησίλειω δὲ στρατηγοῦντος. Ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ
καὶ Ἐπαμινώνδας ἔπεσε. Τηνικαῦτα δὴ καὶ τὸν Ξε-
νοφῶντα φασὶ θύειν ἐστεμμένον. Ἀπαγγελθέντος δ'
αὐτῷ τοῦ θανάτου, ἀποστεφανώσασθαι· ἔπειτα μα-
θόντα ὅτι γενναίως, πάλιν ἐπιθέσθαι τὸν στέφανον.
55. Ἐνιοὶ δὲ οὐδὲ θακρῦσαι φασὶν αὐτὸν, Ἀλλὰ γὰρ,
εἰπεῖν, ἦθδεν θνητὸν γεγεννηκῶς. Φησὶ δὲ Ἀριστο-
τέλης, ὅτι ἐγκώμια καὶ ἐπιτάφιον Γρύλλου μυρία
ὄσοι συγγράψειαν, τὸ μέρος καὶ τῷ πατρὶ χαριζόμε-
νοι. Ἀλλὰ καὶ Ἑρμιππος ἐν τῷ περὶ Θεοφράστου, καὶ
Σωκράτη φησὶ Γρύλλου ἐγκώμιον γεγραφέναι. Τίμων
δ' ἐπισκώπτει αὐτὸν ἐν τούτοις,

Ἄσθενική τε λόγων δυὰς ἢ τριάς, ἢ ἔτι πόρρω,
Οἷος Ξεινοφῶν, ἢ τ' Αἰσχίνου οὐκ ἐπιπεσθῆς
Γράψαι.

XI. Καὶ ὁ μὲν βίος αὐτῷ τοιούδῃ. Ἦκμαζε δὲ
κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς τετάρτης καὶ ἑννενηκοστῆς
Ὀλυμπιάδος, καὶ ἀναβέβηκε σὺν Κύρῳ ἐπὶ ἄρχοντος
Ξεναϊέντου, ἐνὶ προτέρῳ ἔτει τῆς Σωκράτους τελευτῆς.
56. Κατίστρεψε δὲ (καθὰ φησὶ Στρουκλειδῆς ὁ Ἀθη-
ναῖος ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων καὶ Ὀλυμπιονικῶν ἀναγρα-
φῇ) ἔτει πρώτῳ τῆς πέμπτης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιά-
δος, ἐπὶ ἄρχοντος Καλλιδημίδου, ἐφ' οὗ καὶ Φίλιππος
ὁ Ἀμύντου Μακεδόνων ἤρξε. Τέθνηκε δὲ ἐν Κορίν-
θῳ (ὡς φησὶ Δημήτριος ὁ Μάγνης) ἤδη δηλαδὴ γη-
ραιὸς ἰκανῶς.

XII. Ἀνὴρ τὰ τε ἄλλα γενονῶς ἀγαθός, καὶ δὴ καὶ Φίλιππος καὶ φιλοκύνητος καὶ τακτικός, ὡς ἐκ τῶν συγγραμμάτων δῆλον· εὐσεβής τε καὶ φιλοθύτης, καὶ ἱερεῖα διαγινῶναι ἱκανός, καὶ Σωκράτη ζηλώσας ἀκριβῶς.

XIII. Συνέγραψε δὲ βιβλία πρὸς τὰ τετταράκοντα, ἄλλων ἄλλως διαιρούντων. 57. Τὴν τε ἀνάβασιν, ἧς κατὰ βιβλίον μὲν ἐποίησε προοίμιον, ὅλης δὲ οὐ· καὶ Κύρου παιδείαν, καὶ Ἑλληνικὰ, καὶ ἀπομνημονεύματα· συμπόσιόν τε, καὶ οἰκονομικόν, καὶ περὶ ἱππικῆς, καὶ κυνηγετικόν, καὶ ἱππαρχικόν, ἀπολογίαν τε Σωκράτους, καὶ περὶ πόρων, καὶ Ἰέρωνα ἢ τυραννικόν, Ἀγησίλαόν τε, καὶ Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων πολιτείαν, ἣν φησιν οὐκ εἶναι Ξενοφάντος ὁ Μάγνης Δημήτριος. Λέγεται δ' ὅτι καὶ τὰ Θουκυδίδου βιβλία λανθάνοντα ὑφελίσθαι δυνάμενος, αὐτὸς εἰς δόξαν ἤγαγεν.

XIV. Ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Ἀττικὴ μοῦσα, γλυκύτεναι τῆς ἐρμηνείας· ὅθεν καὶ πρὸς ἀλλήλους ζηλοτύπως εἶχον αὐτὸς τε καὶ Πλάτων, ὡς ἐν τῷ περὶ Πλάτωνος λέξομεν. 58. Ἔστι δὲ καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν ἐπιγράμματα τοῦτον ἔχοντα τὸν τρόπον,

Οὐ μόνον ἐς Πέρσας ἀνέβη Ξενοφῶν διὰ Κύρον,

Ἄλλ' ἀνοδὸν ζητῶν ἐς Διὸς ἦτις ἄγοι.

Παιδείης γὰρ εἶς Ἑλληνικὰ πράγματα δείξας,

Ὡς καλὸν ἢ σοφίῃ μνήσατο Σωκράτεος·

Ἄλλο, ὡς ἐτελεύτα·

Εἰ καί σε, Ξενοφῶν, Κραναοῦ Κέκροπός τε πολῖται

φεύγειν κατέγγων, τοῦ φίλου χάριν Κύρου·

Ἄλλὰ Κόρινθος ἔδεκτο φιλόξενος, ἧ σὺ φιληδῶν
 Οὕτως ἀρέσκη, κεῖθι καὶ μένειν ἔγνωσ.

XV. 59. Εὐρον δὲ ἀλλαχόθι ἀκμάσαι αὐτὸν
 περὶ τὴν ἐνάτην καὶ ὀγδοηκοστὴν Ὀλυμπιάδα, σὺν
 τοῖς ἄλλοις Σωκρατικοῖς. Καὶ Ἴστρος φησὶν αὐτὸν
 φυγεῖν κατὰ ψήφισμα Εὐβούλου, καὶ κατελθεῖν κατὰ
 ψήφισμα τοῦ αὐτοῦ.

XVI. Γεγόνασι δὲ Ξενοφῶντες ἐπτά· πρῶτος αὐ-
 τὸς οὗτος· δεύτερος Ἀθηναῖος, ἀδελφὸς Πυθοστρά-
 του, τοῦ τὴν Θησῆϊδα πεποηκότος, γεγραφὼς ἄλλα
 τε καὶ βίον Ἐπαμινώνδου καὶ Πελοπίδου· τρίτος,
 ἱατρὸς Κῶος· τέταρτος, ἱστορίαν Ἀννιβαϊκὴν γεγρα-
 φὼς· πέμπτος, μυθώδη τερατεῖαν πεπραγματευμέ-
 νος· ἕκτος Πάριος, ἀγαλματοποιός· ἕβδομος, κωμω-
 δίας ἀρχαίας ποιητής.

CAPUT VII.

AESCHINES.

I. 60. *Αἰσχίνης*, Χαρίνου τοῦ ἀλλαντοποιοῦ· οἱ
 δὲ, *Λυσανίου*, Ἀθηναῖος, ἐκ νέου φιλόπονος. Διὸ
 καὶ Σωκράτους οὐκ ἀπέστη.

II. Διὸ καὶ ἔλεγε, Μόνος ἡμᾶς οἶδε τιμᾶν ὁ τοῦ
 ἀλλαντοποιοῦ. Τοῦτον ἔφη Ἰδομενεὺς ἐν τῷ δεσμο-
 τηρίῳ συμβουλευσαι περὶ τῆς φυγῆς Σωκράτει, καὶ
 οὐ Κρίτωνα. Πλάτωνα δὲ, οἷ ἦν Ἀριστίππῳ μᾶλ-
 λον φίλος, Κρίτωνι περιθεῖναι τοὺς λόγους.

III. Διεβάλλετο δ' ὁ *Αἰσχίνης* καὶ μάλιστα ὑπὸ
Μεγεδήμου τοῦ Ἐρετριεύς, ὡς τοὺς πλείστους δια-

λόγους, ὄντας Σωκράτους, ὑποβάλλοιτο, λαμβάνων παρὰ Ξανθίππης. Ἐν οἱ μὲν καλούμενοι Ἀκέφαλοι, σφόδρ' εἰσὶν ἐκλελυμένοι, καὶ οὐκ ἐπιφαίνοντες τὴν Σωκρατικὴν εὐτονίαν, οὓς καὶ Πεισίστρατος ὁ Ἐρξείσιος ἔλεγε μὴ εἶναι Δισχίνου. 61. Καὶ τῶν ἑπτὰ δὲ τοὺς πλείστους Περσαῖός φησι Πασιφῶντος εἶναι τοῦ Ἐρετρικοῦ, εἰς τοὺς Δισχίνου δὲ κατατάξαι. Ἀλλὰ καὶ τὸν Ἀντισθένην τὸν τε μικρὸν Κῦρον, καὶ τὸν Ἡρακλέα τὸν ἐλάσσω, καὶ Ἀλκιβιάδην, καὶ τοὺς τῶν ἄλλων δὲ ἐσκευώρηται. Οἱ δ' οὖν τοῦ Δισχίνου τὸ Σωκρατικὸν ἦθος ἀπομεμαγμένοι, εἰσὶν ἑπτὰ. Πρῶτος, Μιλτιάδης (διὸ καὶ ἀσθενέστερόν πως ἔχει) Καλλίας, Ἀξίοχος, Ἀσπασία, Ἀλκιβιάδης, Τηλαυγῆς, Ῥίνων. Φασὶ δ' αὐτὸν δι' ἀπορίαν ἐλθεῖν εἰς Σικελίαν πρὸς Διονύσιον, καὶ ὑπὸ μὲν Πλάτωνος παροφθῆναι, ὑπὸ δὲ Ἀριστίππου συσταθῆναι· δόντια τέ τινος τῶν διαλόγων, δῶρα λαβεῖν.

IV. 62. Ἐπειτ' ἀφικόμενον Ἀθήναζε, μὴ τολμῆν σοφιστεύειν, εὐδοκιμούντων τότε τῶν περὶ Πλάτωνα καὶ Ἀριστίππου· ἐμμίσθους δὲ ἀκρούσεις ποιῆσθαι. Ἐἶτα συγγράφειν λόγους δικανικοὺς τοῖς ἀδικουμένοις. Διὸ καὶ τὸν Τίμωνα εἰπεῖν ἐπ' αὐτῷ, ἢτ' Δισχίνου οὐκ ἐπιπειθῆς γράψαι. Φασὶ δ' αὐτῷ λέγειν Σωκράτη, ἐπειδὴ περ ἐπιέζετο ὑπὸ πείνας, παρ' ἑαυτοῦ δανεῖσθαι, τῶν σιτίων ὑφαιροῦντα.

V. Τούτου τοῖς διαλόγουσ καὶ Ἀριστίππος ὑπώπτευσεν. Ἐν γοῦν Μεγάροις ἀναγινώσκοντος αὐτοῦ, φασὶ σκῶψαι, εἰπόντα· Πόθεν σοι, ληστια, ταῦτα;

VI. 63. Φησὶ δὲ Πολύκριτος ὁ Μενδαῖος ἐν τῷ

πρώτῳ τῶν περὶ Διονύσιον, ἄχρι τῆς ἐκπτώσεως συμβιῶναι αὐτὸν τῷ τυράννῳ, καὶ ἕως τῆς Δίωκος εἰς Συρακούσας καθόδου· λέγων εἶναι σὺν αὐτῷ Καρκίνον τὸν κωμωδοποιόν. Φέρεται δὲ καὶ ἐπιστολὴ πρὸς Διονύσιον Αἰσχίνου.

VII. Ἦν δὲ καὶ ἐν τοῖς ῥητορικοῖς ἰκανῶς γυμνασμένος, ὡς δῆλον ἔκ τε τῆς ἀπολογίας τοῦ πατρὸς Φαλακος τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τῆς Δίωκος. Μάλιστα δὲ μιμεῖται Γοργίαν τὸν Λεοντίνον. Καὶ Αυσίας δὲ κατ' αὐτοῦ συγγέγραφε λόγον, περὶ συκοφαντίας ἐπιγράψας· ἐξ ὧν δῆλον ὅτι καὶ ῥητορικός τις ἦν. Γνώριμος δὲ αὐτοῦ φέρεται εἶς, Ἀριστοτέλης, ὁ Μῦθος ἐπικληθεὶς.

VIII. 64. Πάντων μὲντοι τῶν Σωκρατικῶν διαλόγων Παναίτιος ἀληθεῖς εἶναι δοκεῖ τοὺς Πλάτωνος, Ξενοφώντος, Ἀντισθένης, Αἰσχίνου· διστάζει δὲ περὶ τῶν Φαίδωνος καὶ Εὐκλείδου. Τοὺς δὲ ἄλλους ἀναιρεῖ πάντας.

IX. Γεγόνασι δ' Αἰσχίνοι ὀκτώ· πρῶτος, αὐτὸς οὗτος· δεύτερος δὲ, ὁ τὰς τέχνας γεγραφὼς τὰς ῥητορικὰς· τρίτος, ὁ ῥήτωρ ἢ κατὰ Δημοσθένην· τέταρτος, Ἀρκάς, μαθητὴς Ἰσοκράτους· πέμπτος, ὁ Μιτυληναῖος, ὃν καὶ ῥητορομάστιγα ἐκάλουν· ἕκτος Νεαπολίτης, φιλόσοφος Ἀκαδημαῖκός, Μελανθίου τοῦ Ῥοδίου μαθητὴς καὶ παιδικά· ἕβδομος, Μιλήσιος, πολιτικός συγγραφεύς· ὄγδοος, ἀνδριαντοποιος.

CAPUT. VIII.

ARISTIPPUS.

I. 65. Ἀριστιππος τὸ μὲν γένος ἦν Κυρηναῖος, ἀφιγμένος δὲ Ἀθήναζε, καθά φησιν Αἰσχίνης, κατὰ κλέος Σωκράτους.

II. Οὗτος σοφιστεύσας (ὡς φησιν Φανίας ὁ Περιπατητικὸς, ὁ Ἐρέσιος) πρῶτος τῶν Σωκρατικῶν μισθοὺς εἰσεπρόξαστο, καὶ ἀπίστευτε χροῖματα τῷ διδασκάλῳ. Καὶ ποτε πέμπσας αὐτῷ μνᾶς εἴκοσι, παλινοδρόμους ἔλαβεν, εἰπόντος Σωκράτους, τὸ δαιμόνιον αὐτῷ μὴ ἐπιτρέπειν ἐδυσχεραίνει γὰρ ἐπὶ τούτῳ. Ξενοφῶν τε εἶχε πρὸς αὐτὸν δυσμενῶς· διὸ καὶ τὸν κατὰ τῆς ἡδονῆς λόγον Σωκράτει κατὰ Ἀριστίππου περιτέθεικεν. Οὐ μὲν ἄλλα καὶ Θεόδωρος ἐν τῷ περὶ αἰρέσεων ἐκάκισεν αὐτὸν, καὶ Πλάτων ἐν τῷ περὶ ψυχῆς, ὡς ἐν ἄλλοις εἰρήκαμεν.

III. 66. Ἦν δὲ ἱκανὸς ἀρμόσασθαι καὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ καὶ προσώπῳ, καὶ πᾶσαν περιστάσιν ἀρμονίως ὑποκρίνασθαι. Διὸ καὶ παρὰ Διονυσίῳ τῶν ἄλλων εὐδοκίμει μᾶλλον ἅε τὸ προσπεσοῦν εὖ διατιθέμενος. Ἀπέλαυε μὲν γὰρ ἡδονῆς τῶν παρόντων, οὐκ ἐθήρα δὲ πόνη τὴν ἀπόλαυσιν τῶν οὐ παρόντων. Ὅθεν καὶ Διογένης βασιλικὸν κύνα ἔλεγε αὐτόν. Ὁ δὲ Τίμων παρέφαγεν ὡς θρυπτόμενον, οὕτωςί πως εἰπὼν,

Οἶα τ' Ἀριστίππου τρυφερῆ φύσις ἀμφαφόων-
τος

Ψεύδη.

Τούτων φασὶ ποτε κελεῦσαι πέρδικα πεντήκοντι δραχ.

μῶν ἐωνηθῆναι. Αἰτιασαμένου δέ τις, Σὺ δ' οὐκ ἂν, εἶπεν, ὀβολοῦ τοῦτον ἐπρίω; Ἐπινεύσαντος δέ, Τοσοῦτον, ἔφη, ἐμοὶ δύνανται αἱ πενήκοντα δραχμαί. 67. Διονυσίου δέ ποτε, τριῶν ἑταιρῶν οὐσῶν, μίαν ἐκλέξασθαι κελεύσαντος, τὰς τρεῖς ἀπήγαγεν, εἰπὼν, Οὐδὲ τῷ Πάριδι συνήνεγκε μίαν προκρίναι. Ἀπαγαγὼν μέντοι, φασὶν, αὐτὰς ἄχρι τοῦ θυραῖνος, ἀπέλυσεν. Οὕτως ἦν καὶ ἐλέσθαι καὶ καταφρονῆσαι πολὺς. Διό ποτε Στράτωνα, οἱ δὲ Πλάτωνα, πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν, Σοὶ μόνῳ δέδοται καὶ χλαμύδα φορεῖν καὶ ῥάκος. Διονυσίου δὲ προσπτύσαντος αὐτῷ, ἠνέσχετο. Μεμψαμένου δέ τις, Εἶτα οἱ μὲν ἄλιεῖς, εἶπεν, ὑπομένονσι θάλασσαν τῇ θαλάττῃ, ἵνα κωβιὸν θηράσωσιν· ἐγὼ δὲ μὴ ἀνάσχωμαι κράμματα ῥανθῆναι, ἵνα βλέπον λάβω;

IV. 68. Παριόντα ποτὲ αὐτὸν λάχανα πλύνων Διογένης ἔσκωψε, καὶ φησιν, Εἰ ταῦτα ἔμαθες προσφέρεισθαι, οὐκ ἂν τυράννων αὐλὰς ἐθεράπευες. Ὁ δὲ, Καὶ σὺ, εἶπεν, εἶπερ ἦδεις ἀνθρώποις ὀμιλεῖν, οὐκ ἂν λάχανα ἔπλυνες. Ἐρωτηθεὶς, τί αὐτῷ περιγέγονεν ἐκ φιλοσοφίας, ἔφη, Τὸ δύνασθαι πᾶσι θαρβύδοντως ὀμιλεῖν. Ὀνειδιζόμενός ποτ' ἐπὶ τῷ πολυτελεῶς ζῆν, Εἰ τοῦτ', ἔφη, φαῦλόν ἐστιν, οὐκ ἂν ἐν ταῖς τῶν θεῶν ἑορταῖς ἐγίνετο. Ἐρωτηθεὶς ποτε, τί πλέον ἔχουσιν οἱ φιλόσοφοι; ἔφη, Ἐὰν πάντες οἱ νόμοι ἀναιρεθῶσιν, ὁμοίως βιώσομεν. 69. Ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Διονυσίου, διὰ τί οἱ μὲν φιλόσοφοι ἐπὶ τὰς τῶν πλουσιῶν θύρας ἔρχονται, οἱ δὲ πλούσιοι ἐπὶ τὰς τῶν φιλοσόφων οὐκ ἐπι; ἔφη, Ὅτι οἱ μὲν ἴσασιν ὧν δεόνται, οἱ δὲ οὐκ ἴσασιν. Ὀνειδιζόμενός ποτ' ἐπὶ τῷ πολυτελεῶς

ζῆν ὑπὸ Πλάτωνος, ἔφη, Ἔρα φαίνεται σοι Διονύσιος ἀγαθός; Τοῦ δ' ὁμολογήσαντος, Καὶ μὴν, ἔφη, ζῆ ἐμοῦ πολυτελέστερον. Ὡς οὐδὲν κωλύει καὶ πολυτελῶς καὶ καλῶς ζῆν. Ἐρωτηθεὶς, τίμι διαφέρουσι οἱ πεπαιδευμένοι τῶν ἀπαιδευτῶν; ἔφη, Ὡς περ οἱ δεδασμασμένοι ἵπποι τῶν ἀδαμάστων. Εἰσιὼν ποτε εἰς ἐταίρας οἰκίαν, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαιρακίων τιγὸς ἐρυθριάσαντος, Οὐ τὸ εἰσελθεῖν, ἔφη, χαλεπὸν, ἀλλὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἐξελθεῖν. 70. Αἶνιγμά τινος αὐτῷ προτείναντο, καὶ εἰπόντος, Λῦσον, Τί, ὦ μάταίε, ἔφη, λῦσαι θέλεις, ὃ καὶ δεδεμένον ἡμῖν πράγματα παρέχει; Ἄμεινον ἔφη ἐπαίτην ἢ ἀπαιδευτον εἶναι· οἱ μὲν γὰρ χρημάτων, οἱ δὲ ἀνθρωπισμοῦ δεόνται. Λοιδορούμενός ποτε ἀνεγῶραι· τοῦ δ' ἐπιδιώκοντος εἰπόντος, Τί φεύγεις; Ὅτι, φησὶ, τοῦ μὲν κακῶς λέγειν σὺ τῆν ἐξουσίαν ἔχεις· τοῦ δὲ μὴ ἀκούειν, ἐγώ. Εἰπόντος τιγὸς, ὡς ἀεὶ τοὺς φιλοσόφους βλέπει παρὰ ταῖς τῶν πλουσιῶν θύραις, Καὶ γὰρ καὶ οἱ ἱατροὶ, φησὶ, παρὰ ταῖς τῶν νοσοῦντων· ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτό τις ἔλοιτ' ἂν νοσεῖν ἢ ἱατρεύειν. 71. Εἰς Κόρινθον αὐτῷ πλέοντί ποτε καὶ χειμαζομένῳ συνέβη ταραχθῆναι. Πρὸς σὺν τὸν εἰπόντα, Ἡμεῖς μὲν οἱ ἰδιῶται οὐ δεδοίκαμεν, ὑμεῖς δὲ οἱ φιλόσοφοι δειλιᾶτε· Οὐ γὰρ περὶ ὁμοίας, ἔφη, ψυχῆς ἀγωνιῶμεν ἕκαστοι. Σεμνυνομένου τιγὸς ἐπὶ πολυμαθίᾳ, ἔφη, Ὡς περ οὐχ οἱ τὰ πλεῖστα ἐσθλόντες καὶ γυμναζόμενοι ὑγιαίνουσι μᾶλλον τῶν τὰ δεόντα προσφερομένων, οὕτως οὐχ οἱ πολλὰ, ἀλλ' οἱ χρήσιμα ἀναγινώσκοντες, εἰσὶ σπουδαῖοι. Πρὸς τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ λογογράφον διηγήσασθαι καὶ νικήσαντα, ἔπειτα φάσκοντα πρὸς

αὐτὸν, τί σε ὄνῃσε Σωκράτης; ἔφη, Τοῦτο, τοὺς λόγους, οὓς εἶπας ὑπὲρ ἐμοῦ, ἀληθεῖς εἶναι. 72. Τὰ ἄριστα ὑπετίθετο τῇ θυγατρὶ Ἀρήτῃ, συνασκῶν αὐτὴν ὑπεροπτικὴν τοῦ πλείονος εἶναι. Ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος, τι αὐτοῦ ὁ υἱὸς ἀμείνων ἔσται παιδευθεὶς; Καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, εἶπεν, ἐν γούν τῷ θεάτρῳ εὖ καθεδήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ. Συνιστάντος τινὸς αὐτῷ υἱὸν, ἤτησε πεντακοσίας δραχμαῖς. Τοῦ δ' εἰπόντος, Τοσοῦτου δύναμαι ἀνδράποδον ὠνήσασθαι. Πρῶτῳ, ἔφη, καὶ ἕξεις δύο. Ἀργύριον εἶπε παρὰ τῶν γνωρίμων λαμβάνειν, οὐχ ἵνα αὐτὸς χρῶτο, ἀλλ' ἵνα ἐκεῖνοι εἰδεῖεν, εἰς τίνα δεῖ χρῆσθαι τοῖς ἀργυρίοις. Ὀνειδιζόμενός ποτε, ὅτι δίκην ἔχων, ἐμισθώσατο βήτορα. Καὶ γὰρ, ἔφη, ὅταν δεῖπνον ἔχω, μάγειρον μισθοῦμαι. 73. Ἀναγκαζόμενός ποτε ὑπὸ Διονυσίου εἰπεῖν τι τῶν ἐκ φιλοσοφίας, Γελοῖον, ἔφη, εἰ τὸ λέγειν μὲν παρ' ἐμοῦ πυνθάνη· τὸ δὲ, πότε δεῖ λέγειν σὺ με διδάσκεις. Ἐπὶ τούτῳ δὴ ἀγανακτήσαντα τὸν Διονύσιον, ἔσχατον αὐτὸν κατακλῖναι· καὶ τὸν, Ἐνδοξότερον, φάναι, τὸν τόπον ἠθέλησας ποιῆσαι. Ἀνχοῦντος τινὸς ἐπὶ τῷ κολυμβῆν, Οὐκ αἰσχύνῃ, εἶπεν, ἐπὶ δελφίνος ἔργοις ἀλαζονευόμενος; Ἐρωτηθεὶς ποτε, τίνα διαφέρει ὁ σοφὸς τοῦ μὴ σοφοῦ; ἔφη, Εἰς ἀγνώτας τοὺς δύο γυμνοὺς ἀπόστειλον, καὶ εἴση. Ἀνχοῦντός τις ἐπὶ τῷ πολλὰ πίνειν, καὶ μὴ μεθύσκεσθαι, Τοῦτο καὶ ἡμίονος, φησί. 74. Πρὸς τὸν αἰτιώμενον, ὅτι ἐταίρα συνοικεῖ, Ἄρα γε, εἶπεν, μὴ τι διενέγκαι οἰκίαν λαβεῖν ἐν ἧ πολλοὶ ποτε ᾤκησαν, ἢ μηδεὶς; Εἰπόντος δὲ, οὐ. Τί δὲ, πλεῦσαι ἐν νηῖ, ἢ μυρῖοι ποτὲ ἐνέπλευσαν, ἢ μηδὲ εἷς; Οὐδαμῶς. Οὐδ'

ἴρα γυναικί, ἔφη, συνεῖναι, ἢ πολλοὶ κέχρηται, ἢ μηδείς. Πρὸς τὸν αἰτιώμενον ὅτι, Σωκράτους μαθητὴς ἦν, ἀργύριον λαμβάνει, Καὶ μάλα, εἶπε· καὶ γὰρ Σωκράτη, πεμπόντων αὐτῷ τινῶν καὶ σίτον καὶ οἶνον, ὀλίγα λαμβάνοντα, τὰ λοιπὰ ἀποπέμπειν· εἶχε γὰρ ταμίαις τοὺς πρώτους Ἀθηναίων· ἐγὼ δὲ Εὐτυζίδην ἀργυρώνητον. Ἐχρήτο καὶ Λαΐδι τῇ ἑταίρα, καθά φησι καὶ Σωτίων ἐν δευτέρᾳ τῶν διαδοχῶν. 75. Πρὸς οὖν τοὺς μεμφομένους ἔφη, Ἐγὼ Λαΐδα, ἀλλ' οὐκ ἔχομαι· ἐπεὶ τὸ κρατεῖν καὶ μὴ ἠττάσθαι ἡδονῶν, ἄριστον, οὐ τὸ μὴ χρῆσθαι. Πρὸς τὸν ὀνειδίσαντα αὐτῷ πολυτελῆ ὄψωνίαν, ἔφη, Σὺ δ' οὐκ ἂν τριωβόλου ταυτ' ἐπρώ; Ὁμολογήσαντος δὲ, Οὐκέτι τοίνυν, ἔφη, φιλήδονος ἐγὼ, ἀλλὰ σὺ φιλάργυρος. Σίμου τοτὲ τοῦ Διονυσίου ταμίου πολυτελεῖς οἶκος αὐτῷ αἱ λιθοστρώτους δεικνύντος (ἦν δὲ Φρύξ καὶ ὄλερος) ἀναχραμψάμενος, προσέπτυσε τῇ ὄψει. Τοῦ ἀγανακτήσαντος, Οὐκ εἶχον, εἶπε, τόπον ἐπιτηδεύον. 76. Πρὸς Χαρώνδαν εἰπόντα (οἱ δὲ, πρὸς ἰδῶνα) Τίς ὁ μεμυρισμένος; Ἐγὼ, φησὶν, ὁ κακοῦμων, κακοῦ κακοδαιμονέστερος, ὁ Περσῶν βασις. Ἀλλ' ὅρα μὴ ὡς οὐδὲν τῶν ἄλλων ζῶων παρὰ τοῦ τι ἐλαττοῦνται, οὕτως οὐδ' ἂν ἄνθρωπος. οἱ κακῶς δ' ἀπόλοιτο οἱ κίναιδοι, οἱ τινες καλὸν ἄλειμμα διαβάλλουσιν. Ἐρωτώμενος, πῶς ἀπέ-Σωκράτης; ἔφη, Ὡς ἂν ἐγὼ εὐξαίμην. Πολυτοτὲ τοῦ σοφιστοῦ εἰσελθόντος πρὸς αὐτὸν, καὶ μένου γυναικῆς τε καὶ πολυτελῆ ὄψωνίαν, ἐπειασαμένον, μικρὸν διαλιπὼν, Δύνασαι, ἔφη, μεθ' ἡμῶν σήμερον γενέσθαι; Τοῦ δ' ἐπινεύ-

σαντος · 77. *Τί οὖν, ἔφη, ἐμέμφου; ἔοικας γὰρ οὐ τὴν ὀφωνίαν, ἀλλὰ τὸ ἀνάλωμα αἰτιασθαι. Τοῦ θεράποντος ἐν ὁδῷ βαστάζοντος ἀργύριον, καὶ βαρυνόμενου (ὡς φασιν οἱ περὶ τὸν Βίωνα ἐν ταῖς διατριβαῖς) Ἀπόχρε, ἔφη, τὸ πλέον, καὶ ὅσον δύνασαι βύσταζε. Πλέων ποτέ, ἐπεὶ τὸ σκάφος ἔγνω πειρατικόν, λαβὼν τὸ χρυσίον ἠρίθμει · ἔπειτα εἰς θάλατταν ὡς μὴ θέλων παρακατέβαλε, καὶ δῆθεν ἀνώμωξεν. Οἱ δὲ καὶ ἐπειπεῖν φασιν αὐτόν, Ὡς ἄμεινον ταῦτα ὑπ' Ἀριστιππου, ἢ διὰ ταῦτα Ἀριστιππον ἀπολέσθαι. Διονυσίου ποτὲ ἐρομένου, ἐπὶ τί ἦκοι; ἔφη, Ἐπὶ τῷ μεταδώσειν ὧν ἔχει, καὶ μεταλήψεσθαι ὧν μὴ ἔχει. 78. Ἔνιοι δ' οὕτως ἀποκρίνασθαι, Ὅποτε μὲν σοφίας ἐδεόμην, ἦκον παρὰ τὸν Σωκράτη · νῦν δὲ χρημάτων δεόμενος παρὰ σέ ἦκω. Κατεγίνωσκε τῶν ἀνθρώπων, ὡς τὰ σκευή μὲν ἐν ταῖς ἀγορασαῖς σκοποῦντων, τοὺς δὲ βίους εἰκὴ δοκιμαζόντων. Οἱ δὲ, τοῦτο Διογένης φασί. Καὶ ποτε παρὰ πότον κελύσαντος Διονυσίου, ἕκαστον ἐν πορφυρᾷ ἐσθῆτι ὀρχήσασθαι, τὸν μὲν Πλάτωνα μὴ προσέσθαι, εἰπόντα ·*

*Οὐκ ἂν δυναίμην θῆλυν ἐνδύναι στολήν ·
τὸν δ' Ἀριστιππον λαβόντα, καὶ μέλλοντα ὀρχήσασθαι, εὐστόχως εἰπεῖν,*

— — — καὶ γὰρ ἐν βακχεύμασιν

Οὐς ἦγε σῶφρων οὐ διαφθαρήσεται.

79. *Δεόμενος ποτὲ περὶ φίλου Διονυσίου, καὶ μὴ ἐπιτυχάνων, εἰς πόδας αὐτοῦ ἔπεσε. Πρὸς οὖν τὸν ἐπισκώψαντα, Οὐκ ἐγὼ, φησὶν, αἴτιος, ἀλλὰ Διονύσιος ὁ ἐν τοῖς ποσὶ τὰς ἀκοὰς ἔχων. Διατρίβων ἐν Ἀσίᾳ, καὶ ληφθεὶς ὑπὸ Ἀρταφέρνηου τοῦ σατραπῆ, πρὸς*

εἰπόντα, Καὶ ὧδε θαρσύνεις; Πότε γὰρ, εἶπεν, ὧ
 ταιε, θαρσύνωμαι ἂν μᾶλλον ἢ νῦν, ὅτε μέλλω Ἀρ-
 αφέρην διαλέξασθαι; Τοὺς τῶν ἐγκυκλίων παιδευμά-
 των μετασχόντας, φιλοσοφίας δὲ ἀπολειφθέντας,
 ὁμοίους ἔλεγεν εἶναι τοῖς τῆς Πηνελόπης μνηστῆρσι.
 Καὶ γὰρ ἐκείνους Μελανθῶ μὲν καὶ Πολυδάμαν καὶ
 τὰς ἄλλας θεραπεύειν ἔχειν, πάσας δὲ μᾶλλον ἢ αὐ-
 τὴν τὴν δέσποιναν δύνασθαι γῆμαι. 80. Τὸ δ'
 ὁμοίον καὶ Ἀρίστων. Τὸν γὰρ Ὀδυσσεύα, καταβάντα
 εἰς ἔδου, τοὺς μὲν νεκροὺς πάντας σχεδὸν ἐωρακέναι
 καὶ συντετυχηκέναι, τὴν δὲ βασιλίссαν αὐτὴν μὴ τε-
 θεῖσθαι. Ὁ δ' οὖν Ἀρίστιππος ἐρωτηθεὶς, τίνα
 ἐστὶν ἃ δεῖ τοὺς καλοὺς παῖδας μανθάνειν; ἔφη, Ὅς
 ἄνδρες γενόμενοι χρήσονται. Πρὸς τὸν εἰπόντα ἐν
 αἰτίᾳ, ὡς ἀπὸ Σωκράτους πρὸς Διονύσιον ἔλθοι, Ἀλ-
 λά πρὸς Σωκράτην, εἶπεν, ἦλθον, παιδείας δεόμενος.
 πρὸς δὲ Διονύσιον, παιδείας. Ἐξ ὀμιλίας αὐτῶ χρη-
 ματισσαμένῳ φησὶ Σωκράτης, Πόθεν σοι τοσαῦτα;
 καὶ ὅς, Ὅθεν σοι τὰ ὀλίγα. 81. Ἐταίρας εἰπούσης
 πρὸς αὐτὸν, Ἐκ σοῦ κύω, Οὐ μᾶλλον, ἔφη, γινώσκεις,
 ἢ εἰ δι' ὀλοσχοίνων ἰούσα ἔφασκες ὑπὸ τοῦδε κεκεν-
 τῆσθαι. Ἠτιᾶσατό τις αὐτὸν τὸν υἱὸν ἀποφύμπτοῦν-
 τα, ὡσπερ οὐκ ἐξ αὐτοῦ γεγονότα· καὶ ὅς, Καὶ τὸ
 φλέγμα, φησὶ, καὶ τοὺς φθείρας ἐξ ἡμῶν ἴσμεν γεννω-
 μένους, ἀλλ' ἀχρεῖα ὄντα ὡς πορρωτάτω ῥίπτομεν.
 Ἐκδεξάμενος τὸ ἀργύριον παρὰ Διονυσίου, Πλάτωνος
 ἄφαντος βιβλίον, πρὸς τὸν αἰτιασάμενον, Ἐγὼ μὲν
 γὰρ, εἶπεν, ἀργυρίων, Πλάτων δὲ βιβλίων ἐστὶν ἐν-
 διής. Πρὸς τὸν εἰπόντα, τίνας ἔνεκα ἐλέγχεται πα-
 ρὰ Διονυσίου; Οὐ ἔνεκα, φησὶν, οἱ ἄλλοι ἐλέγχουσιν.
 Διοσ. L. I.

82. *Ἦτιε Διονύσιον ἀργύριον· καὶ ὅς, Ἀλλὰ μὴ ἔφης οὐκ ἀπορήσειν τὸν σοφόν· ὁ δὲ ὑπολαβὼν, Δός, εἶπε, καὶ περὶ τούτου ζητῶμεν. Δόντος δὲ, Ὁρᾶς, ἔφη, ὅτι οὐκ ἠπόρηκα. Εἰπόντος πρὸς αὐτὸν Διονυσίου,*

Ὅστις γὰρ ὡς τύραννον ἐμπορεύεται,

Κείνου ἔστι δούλος, κἄν ἐλεύθερος μόλη, ὑπολαβὼν,

Οὐκ ἔστι δούλος, ἂν [γ'] ἐλεύθερος μόλη.

Τοῦτε Διοκλῆς φησιν ἐν τῷ περὶ βίων φιλοσόφῳ. Ἄλλοι γὰρ εἰς Πλάτωνα ἀναφέρουσι. Ὀργισθεὶς πρὸς Αἰσχίνην, μετ' οὐ πολὺ, Οὐ διαλλαχθισόμεθα; οὐ παυσόμεθα, εἶπε, ληροῦντες; ἀλλὰ ἀναμενῆς, ἕως ἂν τις ἡμᾶς ἐπὶ τῆς κύλικος φλυαρῶν διαλλάξῃ; Καὶ ὅς, Ἀσμένως, ἔφη. 83. Μνημόνευε τοίνυν, εἶπεν ὁ Ἀριστιππος, ὅτι σοι πρότερος, πρεσβύτερος ὢν, προσῆλθον. Καὶ ὁ Αἰσχίνης, Εὐγε, νῆ τὴν Ἥραν, εὐλόγως εἶπας· ἐπεὶ πολλῶ μου βελτιῶν ὑπάρχεις. Ἐγὼ μὲν γὰρ ἔχθρας, σὺ δὲ φιλίας ἄρχεις. Καὶ ταῦτα μὲν εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται.

V. Γεγόνασι δ' Ἀριστιπποὶ τέσσαρες· περὶ οὗ τε ὁ λόγος· καὶ δεύτερος, ὁ τὰ περὶ Ἀρκαδίας γεγραφώς· τρίτος, ὁ μητροδίδακτος, θυγατριδοῦς τοῦ πρώτου· τέταρτος, ὁ ἐκ τῆς νεωτέρας Ἀκαδημίας.

VI. Τοῦ δὲ Κυρηναϊκοῦ φιλοσόφου φέρεται βιβλία, τρία μὲν ἱστορίας τῶν κατὰ Αἰβύην, ἀπεσταλμένα Διονυσίῳ· ἐν δὲ, ἐν ᾧ διάλογοι πέντε καὶ εἰκοσιν, οἱ μὲν Ἀτιθίδι, οἱ δὲ Δωρίδι διαλέκτῳ γεγραμμένοι, οἶδε· 84. Ἀρτάβαζος. Πρὸς τοὺς ναυαγούς. Πρὸς τοὺς φυγάδας. Πρὸς πτωχόν. Πρὸς Ἀσίδα.

Πρὸς Πᾶρον. Πρὸς Λαΐδα περὶ τοῦ κατόπτρου. Ἐρμείας. Ἐνύπνιον. Πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς κύλικος. Φιλόμηλος. Πρὸς τοὺς οἰκείους. Πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας, ὅτι κέκτηται οἶνον παλαιὸν καὶ ἑταίρας. Πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας ὅτι πολυτελῶς ὀψοινεῖ. Ἐπιστολή πρὸς Ἀρήτην τὴν θυγατέρα. Πρὸς τὸν εἰς Ὀλυμπίῳν γυμνάζοντα ἑαυτόν. Ἐρώτησις. Ἄλλη ἐρώτησις. Χρεῖα πρὸς Διονύσιον. Ἄλλη ἐπὶ τῆς εἰκόνομος. Ἄλλη ἐπὶ τῆς Διονυσίου θυγατρὸς. Πρὸς τὸν οἰόμενον ἀτιμάζεσθαι. Πρὸς τὸν συμβουλευεῖν ἐπιχειροῦντα. Ἐνιοὶ δὲ καὶ διατριβῶν αὐτόν φασιν ἔξ γεγραφέναι· οἱ δ' οὐδ' ὅλως γράψαι· ὧν ἔστι καὶ Σωσικράτης ὁ Ῥόδιος. 85. Κατὰ δὲ Σωτίωνα ἐν δευτέρῳ, καὶ Παναίτιον, ἔστιν αὐτῷ συγγράμματα τὰδε· Περὶ παιδείας, Περὶ ἀρετῆς, Προτρεπτικός, Ἀρτάβαζος, Ναναγοὶ, Φυγάδες, Διατριβῶν ἔξ, Χρειῶν τρεῖς, Πρὸς Λαΐδα, Πρὸς Πᾶρον, Πρὸς Σωκράτην, Περὶ τύχης. Τέλος δ' ἀπέφαινε τὴν λείαν κίνησιν εἰς αἴσθησιν ἀναδιδομένην.

VII. Ἡμῖς δ' ἐπειδὴ τὸν βίον ἀνεγράψαμεν αὐτοῦ, φέρε νῦν διελθῶμεν τοὺς ἀπ' αὐτοῦ Κυρηναικοὺς, οἵτινες ἑαυτοὺς, οἱ μὲν Ἠγησιακοὺς, οἱ δὲ Ἀνικικεῖλους, οἱ δὲ Θεοδωρεῖλους, προσωνόμαζον. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπὸ Φαίδωνος, ὧν τοὺς κορυφαιοτάτους Ἐρετρικοὺς ἔχειν οὕτως. 86. Ἀριστίπποι διήκουσεν ἡ θυγάτηρ Ἀρήτη, καὶ Αἰθίωψ Πτολεμαῖος, καὶ Ἀντίπατρος Κυρηναιῶς· Ἀρήτης δὲ Ἀριστίππος ὁ μητροδίδακτος ἐπικληθεὶς, οὗ Θεόδωρος ὁ ἄσθεος, εἶτα θιός. Ἀνιπάτρου δ' Ἐπιτιμῆδης Κυ-

ρηναῖος, οὗ Παραιβάτης, οὗ Ἥγησίας ὁ Πεισιθά-
νατος, καὶ Ἀννίκερις, ὁ Πλάτωνα λυτρωσάμενος.

VIII. Οἱ μὲν οὖν ἐπὶ τῆς ἀγωγῆς τῆς Ἀριστίπ-
που μείναντες, καὶ Κυρηναῖκοι προσαγορευθέντες,
δόξαις ἐχρῶντο τοιαύταις. Δύο πάθη ὑφίσταντο, πό-
νον καὶ ἡδονήν· τὴν μὲν λείαν κίνησιν, τὴν ἡδονήν·
τὸν δὲ πόνον, τραχείαν κίνησιν. 87. Μὴ διαφέρειν
τε ἡδονὴν ἡδονῆς, μηδὲ ἡδεῖόν τι εἶναι· καὶ τὴν μὲν,
εὐδοκητὴν πᾶσι ζώοις· τὸν δ', ἀποκρουστικόν. Ἡδο-
νὴν μὲν τοι τὴν τοῦ σώματος, ἣν καὶ τέλος εἶναι, (κα-
θά φησι καὶ Παναίτιος ἐν τῷ περὶ τῶν αἰρέσεων) οὐ
τὴν καταστηματικὴν ἡδονήν, τὴν ἐπ' ἀναίρεσει ἀλ-
γηδόνων, καὶ οἷον ἀνοχλησίαν, ἣν ὁ Ἐπίκουρος ἀπο-
δέχεται, τέλος εἶναι φασί. Δοκεῖ δ' αὐτοῖς καὶ τέλος
εὐδαιμονίας διαφέρειν. Τέλος μὲν γὰρ εἶναι τὴν κα-
τὰ μέρος ἡδονήν· εὐδαιμονίαν δὲ, τὸ ἐκ τῶν μερικῶν
ἡδονῶν σύστημα, αἷς συναριθμοῦνται καὶ αἱ παρω-
χηκυῖαι, καὶ αἱ μέλλουσαι. 88. Εἶναι τε τὴν μερι-
κὴν ἡδονήν, δι' αὐτὴν αἰρετήν· τὴν δ' εὐδαιμονίαν,
οὐ δι' αὐτὴν, ἀλλὰ διὰ τὰς κατὰ μέρος ἡδονάς. Πί-
στιν δ' εἶναι τοῦ τέλους εἶναι τὴν ἡδονήν, τὸ ἀπροαι-
ρέτως ἡμᾶς ἐκ παιδῶν ᾠκειῶσθαι πρὸς αὐτὴν, καὶ
τυχόντας αὐτῆς μηθὲν ἐπιζητεῖν· μηθὲν τε οὕτω φεύ-
γειν, ὡς τὴν ἐναντίαν αὐτῇ ἀλγηδόνα. Εἶναι δὲ τὴν
ἡδονήν ἀγαθόν, καὶ ἀπὸ τῶν ἀσχημοτάτων γένηται,
καθά φησιν Ἰππόβοτος ἐν τῷ περὶ τῶν αἰρέσεων.
Εἰ γὰρ καὶ ἡ πρᾶξις ἄτοπος εἴη, ἀλλ' οὖν ἡ ἡδονὴ
δι' αὐτὴν αἰρετὴ καὶ ἀγαθόν. 89. Ἡ δὲ τοῦ ἀλ-
γοῦντος ὑπεξαίρεσις (ὡς εἴρηται παρ' Ἐπικούρω) δο-
κεῖ αὐτοῖς μὴ εἶναι ἡδονή· οὐδὲ ἢ ἀηδονία ἀλγηδῶν.

Ἐν κινήσει γὰρ εἶναι ἀμφοτέρω, μὴ οὔσης τῆς ἀπο-
 νίας ἢ τῆς ἀηδονίας κινήσεως · ἐπεὶ ἡ ἀπονοία, οἰον-
 εἶ καθυδροντιός ἐστι κατάστασις. Δύνασθαι δὲ φασὶ
 καὶ τὴν ἡδονὴν τινὰς μὴ αἰρεῖσθαι κατὰ διαστροφὴν.
 Οὐ πάσας μέντοι τὰς ψυχικὰς ἡδονὰς καὶ ἀλγηδόνας
 ἐπὶ σωματικαῖς ἡδοναῖς καὶ ἀλγηδόσι γίνεσθαι. Καὶ
 γὰρ ἐπὶ ψιλῇ τῇ τῆς πατρίδος εὐημερίᾳ, ἥπερ τῇ
 ἰδίᾳ, χαρὰν ἐγγίνεσθαι. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κατὰ μνή-
 μην τῶν ἀγαθῶν, ἢ προσδοκίαν, ἡδονὴν φασὶν ἀπο-
 τελεῖσθαι · ὅπερ ἤρσεκεν Ἐπικούρω. 90. Ἐκλύεται
 γὰρ τῷ χρόνῳ τὸ τῆς ψυχῆς κίνημα. Λέγουσι δὲ μηδὲ
 κατὰ ψιλὴν τὴν ὕρασιν, ἢ τὴν ἀκοήν, γίνεσθαι ἡδο-
 νὰς. Τῶν γοῦν μιμουμένων θρήνουσ ἡδέως ἀκούο-
 μεν · τῶν δὲ κατὰ ἀλήθειαν ἀηδῶς. Μέσας τε κα-
 ταστάσεις ὠνόμαζον ἀηδονίαν καὶ ἀπονοίαν. Πολύ-
 μὲν τοι τῶν ψυχικῶν τὰς σωματικὰς ἀμείνους εἶναι,
 αἰ τὰς ὀχλήσεις χεῖρους τὰς σωματικὰς. Ὅθεν καὶ
 αὐταῖς κολάζεσθαι μᾶλλον τοὺς ἀμαρτάνοντας. Χα-
 ῖνωτερον γὰρ τὸ πονεῖν, οἰκειότερον δὲ τὸ ἡδέσθαι
 τελέμβανον. Ἐνθεν καὶ πλείονα οἰκονομίαν περὶ
 ἴτερον ἐποιοῦντο. Διὸ καὶ κατὰ ταύτην αἰρετῆς
 τῆς τῆς ἡδονῆς, τὰ ποιητικὰ ἐνίων ἡδονῶν ὀχληρὰ
 λάκις ἐναντιοῦσθαι · ὡς δυσκολώτατον αὐτοῖς
 νεσθαι τὸν ἀθροισμὸν τῶν ἡδονῶν, εὐδαιμονίαν
 ὕντα. 91. Ἀρέσκει δ' αὐτοῖς, μῆτε τὸν σοφὸν
 α ἡδέως ζῆν, μῆτε πάντα φαῦλον ἐπιπόνως, ἀλ-
 τετὰ τὸ πλεῖστον. Ἀρκεῖ δὲ, καὶ κατὰ μίαν τις
 ἔπιτουσαν ἡδέως ἐπανάγη. Τὴν φρόνησιν ἀγα-
 ῖεν εἶναι λέγουσιν, οὐ δὲ ἑαυτὴν δὲ αἰρετὴν,
 ἢ τὰ ἐξ αὐτῆς περιγνώμενα. Τὸν φίλον τῆς

χρείας ἔνεκα. Καὶ γὰρ μέρος σώματος μέχρις ἂν παρῆ, ἀσπάζεσθαι. Τῶν ἀρετῶν ἐνίας καὶ περὶ τοὺς ἄφρονας συνίστασθαι. Τὴν σωματικὴν ἄσκησιν συμβάλλεσθαι πρὸς ἀρετῆς ἀνάληψιν. Τὸν σοφὸν μῆτε φθονήσειν, μῆτε ἐρασιθήσεσθαι, ἢ δεισιδαιμονήσειν· γίνεσθαι γὰρ ταῦτα παρὰ κενὴν δόξαν. Ἀυπησέσθαι μέντοι καὶ φοβήσεσθαι· φυσικῶς γὰρ γίνεσθαι. 92. Καὶ τὸν πλουτοῦν δὲ, ποιητικὸν ἡδονῆς εἶναι, οὐ δι' αὐτὸν αἰρετόν. Τὰ τε πάθη, καταληπτά. Ἐλεγον οὖν αὐτὰ, οὐκ ἀφ' ὧν γίνεται. Ἀφίσταντο δὲ καὶ τῶν φυσικῶν, διὰ τὴν ἐμφαινομένην ἀκαταληψίαν· τῶν δὲ λογικῶν, διὰ τὴν εὐχρησίαν, ἤπτοντο. Μελέαγρος δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ δοξῶν, καὶ Κλειτόμαχος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τῶν αἰρέσεων, φασὶν αὐτοὺς ἄχρηστα ἡγεῖσθαι τὸ τε φυσικὸν μέρος καὶ τὸ διαλεκτικόν. Ἀνασθαι γὰρ καὶ εὖ λέγειν, καὶ δεισιδαιμονίας ἐκτὸς εἶναι, καὶ τὸν περὶ θανάτου φόβον ἐκφεύγειν, τὸν περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν λόγον ἐκμεμαθηκότα. 93. Μηδὲν τε εἶναι φύσει δίκαιον, ἢ καλόν, ἢ αἰσχρόν· ἀλλὰ νόμῳ καὶ ἔθει. Ὁ μέντοι σπουδαῖος οὐδὲν ἄτοπον πράξει διὰ τὰς ἐπικειμένας ζημίας καὶ δόξας. Εἶναι δὲ τὸν σοφόν. Προκοπήν τε ἀπολείπουσι καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις. Φασι δὲ καὶ λυπεῖσθαι ἄλλον ἄλλου μᾶλλον. Καὶ τὺς αἰσθήσεις μὴ πάντοτε ἀληθεύειν.

IX. Οἱ δὲ Ἠγησιακοὶ λεγόμενοι σκοποὺς μὲν εἶχον τοὺς αὐτοὺς, ἡδονὴν καὶ πόνον· μῆτε δὲ χάριν τι εἶναι, μῆτε φιλίαν, μῆτε εὐεργεσίαν, διὰ τὸ μὴ δι' αὐτὰ ταῦτα αἰρεῖσθαι ἡμᾶς αὐτὰ, ἀλλὰ διὰ τὰς χρείας αὐτὰς, ὧν ἀπόντων μὴδ' ἐκεῖνα ὑπάρχειν.

94. Τὴν εὐδαιμονίαν ὅλως ἀδύνατον εἶναι. Τὸ μὲν γὰρ σῶμα πολλῶν ἀναπεπλησθαι παθημάτων, τὴν δὲ ψυχὴν συμπαθεῖν τῷ σώματι καὶ ταράττεσθαι· τὴν δὲ τύχην πολλὰ τῶν κατ' ἐλπίδα κωλύειν. Ὅσοις διὰ ταῦτα ἀνύπαρκτον τὴν εὐδαιμονίαν εἶναι. Τὴν τε ζωὴν καὶ τὸν θάνατον αἰρετόν. Φύσει τε οὐδὲν ἡδὺ ἢ ἀηδὲς ὑπελάμβανον. Διὰ δὲ σπάνιν ἢ ξενισμὸν ἢ κόρον, τοὺς μὲν ἠδεσθαι, τοὺς δ' ἀηδῶς ἔχειν. Πενίαν καὶ πλοῦτον, πρὸς ἡδονῆς λόγον εἶναι οὐδέν· μὴ γὰρ διαφερόντως ἠδεσθαι τοὺς πλουσίους ἢ τοὺς πένητας. Δουλείαν ἐπίσης ἐλευθερίᾳ ἀδιάφορον πρὸς ἡδονῆς μέτρον, καὶ εὐγένειαν δυσγένειαν, καὶ δόξαν ἀδοξίαν. 95. Καὶ τῷ μὲν ἄφρονι τὸ ζῆν λυσιτελεῖς εἶναι· τῷ δὲ φρονίμῳ, ἀδιάφορον. Τόν τε σοφὸν ἑαυτοῦ ἕνεκα πάντα πράξειν· οὐδένα γὰρ ἠγεῖσθαι τῶν ἄλλων ἐπίσης ἄξιον αὐτῷ. Κἄν γὰρ τὰ μέγιστα δοκῆ παρ' αὐτοῦ καρποῦσθαι, μὴ εἶναι ἀντάξια ὧν αὐτὸς παρίσχει. Ἀνήρουν δὲ καὶ τὰς αἰοθήσεις οὐκ ἀκριβοῦσας τὴν ἐπίγνωσιν. Τῶν τ' εὐλόγως φαινομένων πάντα πράττειν. Ἐλεγον τὰ ἁμαρτήματα συγγνώμης τυγχάνειν· οὐ γὰρ ἐκόντα ἁμαρτάνειν, ἀλλὰ τιμὰ πάθει πιεζόμενον. Καὶ μὴ μισήσειν, μᾶλλον δὲ μεταδιδάξειν. Τόν τε σοφὸν οὐχ οὕτω πλεονάσειν ἐν τῇ τῶν ἀγαθῶν αἰρέσει, ὡς ἐν τῇ τῶν κακῶν φυγῇ. 96. Τέλος τιθέμενον τὸ μὴ ἐπιπόνως ζῆν, μηδὲ λυπηρῶς. Ὅ δὴ περιγίνεσθαι τοῖς ἀδιαφορησασιν περὶ τὸ ποιητικῶς τῆς ἡδονῆς.

Χ. Οἱ δ' Ἀντικίρειοι, τὰ μὲν ἄλλα, κατὰ ταῦτα τούτοις· ἀπέλιπον δὲ καὶ φιλίαν ἐν βίῳ, καὶ χάριν, καὶ πρὸς γονάας τιμὴν, καὶ ὑπὲρ πατριδὸς ἐὶ πράξειν

Ὅθεν διὰ ταῦτα, κἄν ὀχλήμεις ἀναδεξῆται ὁ σοφὸς, οὐδὲν ἤτιον εὐδαιμονήσει, κἄν ὀλίγα ἡδέα περιγένηται αὐτῷ. Τὴν τε τοῦ φίλου εὐδαιμονίαν δι' αὐτὴν μὴ εἶναι αἰρετήν· μηδὲ γὰρ αἰσθητὴν τῷ πέλαις ὑπάρχειν. Μὴ εἶναι τε αὐτάμκη τὸν λόγον πρὸς τὸ θαυμάζειν, καὶ τῆς τῶν πολλῶν δόξης ὑπεράνω γενέσθαι· δεῖν δὲ ἀνεθλίβεσθαι, διὰ τὴν ἐκ πολλοῦ συντραφεῖσαν ἡμῖν φαύλην διάθειν. 97. Τὸν τε φίλον μὴ διὰ τὰς χρείας μόνον ἀποδέχεσθαι, ὡς ὑπολειπουσῶν μὴ ἐπιστρέφεισθαι· ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν γεγυῖαν εὐνοίαν, ἧς ἕνεκα καὶ πόρους ὑπομένειν, καὶ τοι τιθέμενον ἡδονὴν τέλος. Καὶ ἀχθόμενον ἐπὶ τῷ στέρεσθαι αὐτῆς, ὅμως ἔκουσίως ὑπομένειν διὰ τὴν πρὸς τὸν φίλον στοργήν.

XI. Οἱ δὲ Θεοδώριοι κληθέντες τὴν μὲν ὀνομασίαν ἔσπασαν ἀπὸ Θεοδώρου τοῦ προγεγραμμένου, καὶ δόγμασιν ἐχρήσαντο τοῖς αὐτοῦ.

XII. Ἦν δὲ ὁ Θεόδωρος παντάπασιν ἀναιρῶν τὰς περὶ θεῶν δόξας· καὶ αὐτοῦ περιετύχον βιβλίῳ ἐπιγραφομένῳ Περὶ θεῶν, οὐκ εὐκαταφρονήτω· ἐξ οὗ φασὶν Ἐπίκουρον τὰ πλεῖστα λαβόντα εἰπεῖν. 98. Ἦκουσι δὲ καὶ Ἀντικέριδος ὁ Θεόδωρος, καὶ Διονυσίου τοῦ διαλεκτικοῦ, καθά φησιν Ἀντισθένης ἐν φιλοσόφων διαδοχαῖς.

XIII. Τέλος δ' ὑπελάμβανε χαρὰν καὶ λύπην· τὴν μὲν, ἐπὶ φρονήσει· τὴν δὲ, ἐπὶ ἀφροσύνῃ. Ἄγαθὰ δὲ, φρόνησιν καὶ δικαιοσύνην· κακὰ δὲ, τὰς ἐναντίας ἕξεις· μέσα δὲ, ἡδονὴν καὶ πόνον· ἀνήκει δὲ καὶ φιλίαν, διὰ τὸ μήτε ἐν ἀφροσιν αὐτὴν εἶναι, μήτ' ἐν σοφείᾳ. Τοῖς μὲν γὰρ, τῆς χρείας ἀναιμειδίως,

καὶ τὴν φιλίαν ἐκποδῶν εἶναι· τοὺς δὲ σοφοὺς, ἀν-
 τάρχεις ὑπάρχοντας, μὴ δεῖσθαι φίλων. Ἐλεγε δὲ
 καὶ εὐλογον εἶναι, τὸν σπουδαῖον μὴ ἐξαγαγεῖν ὑπὲρ
 τῆς πατρίδος ἑαυτόν· οὐ γὰρ ἀποβαλεῖν τὴν φρόνη-
 σιν ἕνεκα τῆς τῶν ἀφρόνων ὠφελείας. 99. Εἶναι τε
 πατρίδα τὸν κόσμον. Κλέπειν τε καὶ μοιχεύειν
 καὶ ἱεροσυλῆσειν ἐν καιρῷ. Μηδὲν γὰρ εἶναι τού-
 των αἰσχρὸν φύσει, τῆς ἐπὶ αὐτοῖς δόξης αἰρομένης, ἣ
 σύγκειται ἕνεκα τῆς τῶν ἀφρόνων συνοχῆς. Φανε-
 ρῶς δὲ τοῖς ἐρωμένοις ἄνευ πάσης ὑφοράσεως χρή-
 σεσθαι τὸν σοφόν. Διὸ καὶ τοιούτους λόγους ἠρώ-
 τα, Ἄρα γε γυνὴ γραμματικὴ χρήσιμος ἂν εἴη, παρ'
 ὅσον γραμματικὴ ἐστι; ναί. Καὶ παῖς καὶ νεανίσκος
 χρήσιμος ἂν εἴη, παρ' ὅσον γραμματικὸς ἐστι; ναί.
 Οὐκοῦν καὶ γυνὴ καλὴ, χρησίμη ἂν εἴη, παρ' ὅσον
 καλὴ ἐστι. Καὶ παῖς καὶ νεανίσκος καλός, χρήσιμος
 ἂν εἴη, παρ' ὅσον καλός ἐστι; ναί. Καὶ παῖς ἄρα
 καὶ νεανίσκος καλὸς πρὸς τοῦτ' ἂν εἴη χρήσιμος, πρὸς
 ὃ καλός ἐστι; ναί. 100. Ἔστι δὲ χρήσιμος πρὸς τὸ
 πλησιάζειν. Ὡν διδομένων, ἐπῆγεν, Οὐκοῦν εἴ τις
 πλησιασμῷ χρωῖτο παρ' ὅσον χρήσιμός ἐστιν, οὐ δια-
 μαρτάνει. Οὐδ' εἰ ἄρα κάλλει χρήσαιτο, παρ' ὅσον
 χρήσιμόν ἐστι, διαμαρτήσεται. Τοιαῦτα ἅττα διε-
 ρωτῶν ἔλαχε τῷ λόγῳ.

XIV. Δοκεῖ δὲ θεὸς κληθῆναι, Σίλλωνος αὐ-
 τὸν ἐρωτήσαντος οὕτως, Ἄρα γε, Θεόδωρε, ὃ εἶναι
 φῆς, τοῦτο καὶ εἶ; Ἐπινεύσαντος δὲ, Φῆς δ' εἶναι θεός;
 Τοῦ δ' ὁμολογήσαντος, Θεὸς εἶ ἄρα, ἔφη. Δεξαμέ-
 νου δὲ ἀσμένως, γελῶσας φησὶν, Ἄλλ', ὃ μοχθηρὸν
 ἐπὶ λόγῳ τούτῳ καὶ κολοῖός ἂν ὁμολογήσεις εἶναι,

καὶ ἄλλα μυρία. 101. Ὁ δ' οὖν Θεόδωρος προσκαθίσας ποτὲ Εὐρυκλείδῃ τῷ ἱεροφάντῃ, Λέγε μοι, ἔφη, Εὐρυκλείδῃ, τίνες εἰσὶν οἱ ἀσεβοῦντες περὶ τὰ μυστήρια; Εἰπόντος δ' ἐκείνου, Οἱ τοῖς ἀμυήτοις αὐτὰ ἐκφέροντες, Ἀσεβεῖς ἄρα, ἔφη, καὶ σὺ, τοῖς ἀμυήτοις διηγούμενος.

XV. Καὶ μέντοι παρ' ὀλίγον ἐκινδύνευσεν εἰς Ἄρειον ἀναχθῆναι πάγον, εἰ μὴ Δημήτριος αὐτὸν ὁ Φαληρεὺς ἐφόδυσάτο. Ἀμφικράτης δὲ ἐν τῷ περὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν φησὶ κόνειον αὐτὸν πιεῖν καταδικασθέντα.

XVI. Διατρίβων δὲ παρὰ Πτολεμαίῳ τῷ Λάγῳ, ἀπεισιάλῃ ποθ' ὑπ' αὐτοῦ πρὸς Λυσιμάχον πρεσβευτής. 102. Ὅτε καὶ παρῆθιαζόμενῳ φησὶν ὁ Λυσιμάχος, Λέγε μοι, Θεόδωρε, οὐ σὺ ὁ ἐκπαισὼν Ἀθήνηθεν; Καὶ ὅς, Ὁρθῶς ἀκήκοας· ἡ γὰρ τῶν Ἀθηναίων πόλις οὐ δυναμένη με φέρειν, ὥσπερ ἡ Σεμέλη τὸν Διόνυσον, ἐξέβαλε. Πάλιν δ' εἰπόντος τοῦ Λυσιμάχου, Βλέπε ὅπως μὴ παρίσῃ πρὸς ἡμᾶς ἔτι, Οὐκ ἄν, ἔφη, ἂν μὴ Πτολεμαῖος ἀποστείλῃ. Μύθρου δὲ τοῦ διοικητοῦ τοῦ Λυσιμάχου παρεσιτώτος καὶ εἰπόντος, Ἔοικας σὺ μὴ μόνον θεοὺς ἀγνοεῖν, ἄλλὰ καὶ βασιλέας, Ἦῶς, εἶπεν, ἀγνοῶ, ὅπου γε καὶ σε θεοὶς ἐχθρὸν ὄντα νομίζω;

XVII. Φασὶ δὲ ποτε ἐν Κορίνθῳ παρέχεσθαι αὐτὸν, συχνοὺς ἐπαγόμενον μαθητὰς, Μητροκλέα δὲ τὸν κυνικὸν σκάνδικας πλύοντα εἰπεῖν, Σὺ ὁ σοφιστὴς οὐκ ἂν τοσούτων ἔχρηξες μαθητῶν, εἰ λάχανα ἔπλυνες. Τὸν δὲ ὑπολαβόντα εἰπεῖν, Καὶ σὺ εἶπερ τοῖς ἀνθρώποις ᾗδεις ὀμιλεῖν, οὐκ ἂν τούτοις λαχού-

νοις ἐχρῆ. 103. Τὸ ὅμοιον ἀναφέρεται (καθ' ἅπερ προεῖρηται) εἰς τὴ Διογένη καὶ Ἀριστοππον.

XVIII. Τοιοῦτος μὲν ὁ Θεόδωρος κᾶν τοῦτοις. Τελευταῖον δ' εἰς Κυρήνην ἀπελθὼν, καὶ Μαριῶ συμβιούς, ἐν πάσῃ τιμῇ διετείλει τυγχάνων, ἔνθεν τὸ πρῶτον ἐκβαλλόμενος, λέγεται χάριέν τι εἰπεῖν· ἔφη γάρ, Κακῶς ποιεῖτε, ἄνδρες Κυρηναῖοι, ἐκ τῆς Λιβύης εἰς τὴν Ἑλλάδα με ἐξορίζοντες.

XIX. Θεόδωροι δὲ γεγονόασιν εἴκοσι. Πρῶτος, Σάμιος, υἱὸς Ροίκου. Οὗτός ἐστιν ὁ συμβουλευσας ἄνθρακας ὑποτεθῆναι τοῖς θεμελλίοις τοῦ ἐν Ἐφέσῳ νεῖ. Καθ' ἕνρον γὰρ ὄντος τοῦ τόπου, τοὺς ἄνθρακας ἔφη, τὸ ξυλῶδες ἀποβαλόντας, αὐτὸ τὸ στερεὸν ἀπαθὲς ἔχειν ὕδατι. Δεύτερος, Κυρηναῖος, γεωμέτρης, οὗ διήκουσε Πλάτων. Τρίτος, ὁ προγεγραμμένος φιλόσοφος. Τέταρτος, οὗ τὸ φωναστικὸν φέρεται βιβλίον πῶμαλον. 104. Πέμπτος, ὁ περὶ τῶν νομοποιῶν πεπραγματευμένος, ἀρξάμενος ἀπὸ Τερπανδρου. Ἑκτος, στωϊκός. Ἑβδομος, ὃ τὰ περὶ Ῥωμαίων πεπραγματευμένος. Ὀγδοος, Συρακούσιος, περὶ τακτικῶν γεγραφώς. Ἐνατος, Βυζάντιος, ἀπὸ λόγων πολιτικῶν. Δέκατος, ὁμοίως, οὗ Ἀριστοτέλης μνημονεύει διὰ τῆς ἐπιτομῆς τῶν ῥητόρων. Ἐνδέκατος, Θηβαῖος, ἀνδριαντοποιός. Δωδέκατος, Ἰωγράφος, οὗ μὲννηται Πολέμων. Τρισκαιδέκατος, Ἰωγράφος, Ἀθηναῖος, ὑπὲρ οὗ γράφει Μηρόδοτος. Τεσσαρεσκαιδέκατος, Ἐφέσιος, Ἰωγράφος, οὗ μὲννηται Θεοφάνης, ἐν τῷ περὶ γραφικῆς. Πεντικαιδέκατος, ποιητῆς ἐπιγραμμάτων. Ἑκκαιδέκατος, γεγραφώς περὶ ποιητῶν. Ἑπτακαιδέκατος, Ἰα-

III. 108 Διαλόγους δὲ συνέγραψεν ἕξ· *Αμυπρία*
Αισχίνην, Φοίνικα, Κρίτωνα, Ἀλκιβιάδην, Ἐρωτικό

IV. Τῆς δ' *Εὐκλείδου* διαδοχῆς ἔστι καὶ *Εὐ*
βουλίδης ὁ Μιλήσιος, ὃς καὶ πολλοὺς ἐν διαλεκτικῷ
λόγους ἠρώτησε, τὸν τε ψευδόμενον καὶ τὸν διαλα
θάνοντα, καὶ Ἠλέκτραν, καὶ ἔγκεκαλυμμένον, καὶ σι
ρεΐτην, καὶ κερατίνην, καὶ φαλακρόν. Περὶ τούτι
φησὶ τις τῶν κωμικῶν,

Ἄλλοι οὐ βριστικὸς δ' *Εὐβουλίδης* κερατίνας ἐρωτῶν,
Καὶ ψεῦδ' ἀλαζόσι λόγοις τοὺς ῥήτορας κυλίων.
Ἀπῆλθ' ἔχων *Δημοσθένους* τὴν ὄψουσι μὴ
θραν.

Ἐώκει γὰρ αὐτοῦ καὶ *Δημοσθένης* ἀπκρούειν, κ
ὄψουσι μὴ θραν. 109. Ὁ δὲ *Εὐβουλ*
δης καὶ πρὸς *Ἀριστοτέλην* διεφέρετο, καὶ πολλὰ α
τὸν διαβέβληκε.

V. Μεταξὺ δὲ ἄλλων ὄντων τῆς *Εὐβουλίδου* δι
δοχῆς *Ἀλεξίνος* ἐγένετο Ἠλεῖος ἀνὴρ φιλονεικότατο
διὸ καὶ *Ἐλεγεῖνος* ἐπεκλήθη. Διεφέρετο δὲ μάλισ
πρὸς *Ζήωνα*. Φησὶ δ' *Ἐρμύππος* περὶ αὐτοῦ, ἰ
ἄρα ἀπελθὼν ἐκ τῆς Ἠλίδος εἰς Ὀλυμπίαν, οὐτό
φιλοσοφοίη. Τῶν δὲ μαθητῶν αὐτοῦ πυνθανομ
νων, διὰ τί τῆδε κατοικεῖ, φάσαι βούλεσθαι αἴφρα
συστήσασθαι, ἢν Ὀλυμπιακῆν κληθῆσθεσθαι. Το
δὲ, καὶ τοῖς ἐφοδίσις θλιβομένους, καὶ τὸ χωρίον ν
σερὸν καταγρόντας, ἀπελθεῖν, καὶ τοῦ λοιποῦ διατι
βειν ἔρημον τὸν *Ἀλεξίνον* σὺν οἰκίῃ μόνῳ. Ἐπει
μῆντοι νηχόμενον ἐν τῷ *Ἀλφειῷ* νυχθῆναι καλὰ μ
καὶ οὕτω τελευτήσαι. 110. Καὶ ἔστιν εἰς αὐτὸν ἡμ
οὔτως ἔχον,

Οὐκ ἄρα μῦθος ἦν ἐκεῖνος εἰκαῖος,
Ὡς ἀτυχῆς τις ἔων τὸν πόδα κολυμβῶν περιεπειρε
πως

^{Ἡλω.} Καὶ γὰρ ὁ σεμνὸς ἀνὴρ, πρὶν Ἀλφειὸν
Ποτ' ἐκπερῶν, Ἀλεξίνοσ θνήσκει νυχθεὶς καλάμαφ.
Γέγραφε δὲ οὐ μόνον πρὸς Ζήνωνα, ἀλλὰ καὶ ἄλλα
βιβλία, καὶ πρὸς Ἐφορον τὸν ἱστοριογράφον.

VI. Εὐβουλίδου δὲ καὶ Εὐφαντος γέγονεν ὁ
Ὀλύμπιος, ἱστορίας γεγραφώς τὰς κατὰ τοὺς χρόνους
τοὺς ἑαυτοῦ. Ἐποίησε δὲ καὶ τραγωδίας πλείους,
ἐν αἷς εὐδοκίμει κατὰ τοὺς ἀγῶνας. Γέγονε δὲ καὶ
Ἀντιγόγου τοῦ βασιλείως διδάσκαλος, πρὸς ὃν καὶ λό-
γον γέγραφε Περὶ βασιλείας, σφόδρα εὐδοκίμοῦντα.
Τὸν βίον δὲ γῆρα κατέστρεψεν.

VII. 111. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι διακηκοότες Εὐ-
βουλίδου, ἐν οἷς καὶ Ἀπολλώνιος ὁ Κρόνος.

CAPUT XI.

D I O D O R U S.

L Διόδωρος, Ἀμεινίου, Ἰασεύς, καὶ αὐτὸς Κρό-
νος ἐπὶ κλην, περὶ οὗ φησι Καλλιμάχος ἐν ἐπιγράμ-
μασιν·

Αὐτὸς ὁ Μῶμος

Ἐγραφεν ἐν τοίχοις, Ὁ Κρόνος ἐστὶ σοφός.

Ἦν δὲ καὶ οὗτος διαλεκτικὸς, πρῶτος δόξας εὐρηκῆναι
τὸν ἐγκεκαλυμμένον καὶ κερατίνην λόγον, κατὰ τινος·
οὗτος παρὰ Πτολεμαίῳ τῷ Σωτήρι διατρέψων λόγους
πινὰς διαλεκτικὸς ἠροτήθη πρὸς Στίλπωνος· καὶ

παραχρημαμή δυνάμενος διαλύσασθαι, ὑπὸ τοῦ βασιλέως τὰ τε ἄλλα ἐπειμήθη, καὶ δὴ καὶ Κρόνος ἤκουσεν ἐν σκώμματι μέρει. 112. Ἐξελθὼν δὴ τοῦ συμποσίου, καὶ λόγον γράψας περὶ τοῦ προβλήματος, ἀθυμία τὸν βίον κατέστρεψε. Καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτὸν,

Κρόνε Διόδωρε, τίς σε δαιμόνων κακῆ
 Ἄθυμία ξυνείρυσεν,
 Ἴν' αὐτὸς αὐτὸν ἐμβάλης εἰς τάρταρον,
 Στίλπωνος οὐ λύσας ἔπη
 Αἰνιγματώδη; Τοιγὰρ εὐρέθης Κρόνος,
 Ἐξώθεν τοῦ ρῶ κάππα τε.

II. Τῶν δ' ἀπὸ Εὐκλείδου ἐστὶ καὶ Ἰχθύας Μετάλλου, ἀνὴρ γενναῖος, πρὸς ὃν καὶ Διογένης ὁ κυνικός διάλογον πεπολιῆται.

III. Κλεινόμαχος τε ὁ Θούριος, ὃς πρῶτος περὶ ἀξιωματίων καὶ κατηγορημάτων, καὶ τῶν τοιοῦτων συνέγραψε.

IV. Καὶ Στίλπων ὁ Μεγαρεὺς, διωσημότατος φιλόσοφος, περὶ οὐ λεκτίον.

CAPUT XII.

STILPO.

I. 113. Στίλπων, Μεγαρεὺς, τῆς Ἑλλάδος, διήκουσε μὲν τῶν ἀπ' Εὐκλείδου τινῶν· οἱ δὲ καὶ αὐτοῦ Εὐκλείδου ἀκοῦσαι φασιν αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ Θρασυμάχου τοῦ Κορινθίου, ὃς ἦν Ἰχθύα γνώριμος, καθάφησιν Ἡρακλείδης.

II. Τοσοῦτον δ' εὐρεσιολογία καὶ σοφιστεία προῆγε τοὺς ἄλλους, ὥστε μικροῦ δεῆσαι, πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ἀφορώσαν εἰς αὐτὸν μεγαρίσαι. Περὶ τούτου φησὶ Φίλιππος ὁ Μεγαρικὸς κατὰ λέξιν οὕτω, Παρὰ μὲν γὰρ Θεοφράστου Μητροδώρον τὸν θεωρηματικὸν καὶ Τιμαγόραν τὸν Γελῶν ἀπέσπασε, παρὰ Ἀριστοτέλους δὲ τοῦ Κυρηναϊκοῦ Κλείταρχον καὶ Σιμμίαν· ἀπὸ δὲ τῶν διαλεκτικῶν, Παιώνιον μὲν ἀπὸ Ἀριστείδου· Δίφιλον δὲ τὸν Βοσποριανὸν Εὐφάντου, καὶ Μύρμηκα τὸν Ἐξαιέτου, παραχρηνομένους ὡς ἐλέγχοντας, ἀμφοτέρους ζηλωτὰς ἔσχε. 114. Χωρὶς τοίνυν τούτων Φρασιδίημον μὲν τὸν περιπατητικὸν καὶ φυσικὸν ἔμπειρον ὄντα προσήγαγε, καὶ τὸν ῥητορικὸν Ἄλκιμον, ἀπάντων πρωτεύοντα τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ῥητόρων, Κράτητά τε, καὶ ἄλλους πλείστους ὄσους ἐθήρασε. Καὶ δὴ καὶ Ζήνωνα τὸν Φοῖνικα μετὰ τούτων ἀφείλετο.

III. Ἦν δὲ καὶ πολιτικώτατος. Καὶ γυναῖκα ἠγάγετο· καὶ ἑταῖρα συνῆν Νικαρέτη, ὣς φησὶ ποι καὶ Ὀνήτωρ. Καὶ θυγατέρα ἀκόλαστον ἐγέννησεν, ἣν ἔγχε μὲν γνώριμὸς τις αὐτοῦ Σιμμίας Συρακούσιος. Ταύτης οὐ κατὰ τρόπον βιόσεως, εἶπέ τις πρὸς τὸν Στίλπωνα, ὡς καταισχύνει αὐτόν· ὁ δὲ, Οὐ μᾶλλον, εἶπεν, ἢ ἐγὼ ταύτην κοσμῶ.

IV. 115. Ἀπεδέχετο δ' αὐτόν, φασὶ, καὶ Πτολεμαῖος ὁ Σωτῆρ. Καὶ ἐγκρατὴς Μεγάρων γενόμενος, ἐδίδου τε ἀργύριον αὐτῷ, καὶ παρεκάλει εἰς Αἴγυπτον συμπλεῖν. Ὁ δὲ, μέτριον μὲν τι τὰργυρίου προσήκατο· ἀρνησάμενος δὲ τὴν ὁδὸν, μετήλθεν εἰς Αἴγυπτον, ἕως ἐκείνος ἀπέπλευσεν. Ἄλλὰ καὶ Δημήτριος

ὁ Ἀντιγόνη, καταλαβὼν τὰ Μέγαρα, τὴν τε οἰκίαν αὐτῷ φυλαχθῆναι, καὶ πάντα τὰ ἄρπασθέντα προϋνόησεν ἀποδοθῆναι. Ὅτε καὶ βουλομένῳ παρ' αὐτοῦ τῶν ἀπολωλότων ἀναγραφὴν λαβεῖν, ἔφη, μηδὲν τῶν οἰκείων ἀπολωλέναι· παιδείας γὰρ μηδένα ἐξενηροχέειν, τὸν τε λόγον ἔχειν καὶ τὴν ἐπιστήμην. 116. Καὶ αὐτῷ διαλεχθεὶς περὶ ἀνθρώπων εὐεργεσίας, οὕτως εἶχεν, ὥστε προσέχειν αὐτῷ.

V. Τοῦτόν φασι περὶ τῆς Ἀθηναῖς τῆς τοῦ Φειδίου τοιοῦτόν τινα λόγον ἐρωτήσαι, Ἄρα γε ἡ τοῦ Διὸς Ἀθηναῖα, θεὸς ἐσσι; Φήσαντος δὲ, Ναί· Αὐτὴ δὲ γε, εἶπεν, οὐκ ἔστι Διὸς, ἀλλὰ Φειδίου. Συγχωρομένου δὲ, Οὐκ ἄρα, εἶπεν, αὐτὴ θεὸς ἐστίν. Ἐφ' ᾧ καὶ εἰς Ἄρειον πάγον προσκληθέντα, μὴ ἀρνήσασθαι, φάσκειν δ' ὀρθῶς διειλέχθαι. Μὴ γὰρ εἶναι αὐτὴν θεὸν, ἀλλὰ θεάν· θεοὺς δὲ εἶναι τοὺς ἀρρήνας. Καὶ μέντοι τοὺς Ἀρσπαγίτας εὐθέως αὐτὸν κελεῦσαι τῆς πόλεως ἐξελεῖν. Ὅτε καὶ Θεόδωρον τὸν ἐπίκλην θεὸν ἐπισκώπιοντα εἰπεῖν, Πόθεν δὲ τοῦτ' ἦδαι Σίλλων; ἢ ἀνασύρας αὐτῆς τὸν κῆπον ἐθεάσατο; Ἦν δ' ἀληθῶς οὕτως μὲν θρασύτατος, Σίλλων δὲ κομψότατος. 117. Κράτητος γοῦν αὐτὸν ἐρωτήσαντος, εἰ οἱ θεοὶ χαίρουσι ταῖς προσκυνήσεσι καὶ εὐχαῖς, φασὶν εἰπεῖν, Περὶ τούτων μὴ ἐρώτα, ἀνόητε, ἐν ὁδῷ, ἀλλὰ μόνον. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ Βλωνά ἐρωτηθέντα εἰ θεοὶ εἰσιν, εἰπεῖν,

Οὐκ ἂν ἐμοῦ σκεδάσεις ὄχλον, ταλαπειριε πρέσβυ.

VI. Ἦν δ' ὁ Σίλλων καὶ ἀφελῆς, καὶ ἀνεπίπλαστος, πρὸς τε τὸν ἰδιώτην εὐθετος. Κράτητος γοῦν ποτε τοῦ κυνικοῦ πρὸς μὲν τὸ ἐρωτηθῆν οὐκ ἀποκρι-

ναμένου, ἀποπαρδόντος δὲ, Ἦιδειν, ἔφη, ὡς πάντα μᾶλλον φθέγγῃ ἢ ἂ δεῖ. 118. Ἀλλὰ καὶ ἰσχύαδα προτείναντος αὐτῷ ποτε καὶ ἐρώτημα, δεξάμενον κατὰ φαγεῖν. Τοῦ δὲ, Ὡς Ἡράκλεις, εἰπόντος, ἀπολώλεκα τὴν ἰσχύαδα. Οὐ μόνον, ἔφη, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐρώτημα, οὗ ἦν ἀρβυβῶν ἢ ἰσχας. Πύλιν δὲ ἰδὼν τὸν Κράτητα χριμῶνος συγκεκαυμένον, Ὡς Κράτης, εἶπε, δοκεῖς μοι χρεῖαν ἔχειν ἱματίου καινοῦ, ὅπερ ἦν, νοῦ καὶ ἱματίου. Καὶ τὸν αἰδεσθέντα παρωφῆσαι εἰς αὐτὸν οὕτω,

Καὶ μὴν καὶ Στίλπων ἔσιδον χαλὴπ' ἄλγε' ἔχοντα
Ἐν Μεγάροις, ὅθι φασὶ Τυφώος ἔμμεναι εὐνάς.

Ἐνθά τ' ἐρίζεσκε, πολλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἐταῖροι·

Τὴν δ' ἀρετὴν παρὰ γράμμα διακοντες κατέτριβον.

119. Λίγεται δ' οὕτως Ἀθήνησιν ἐπιστρέψαι τοὺς ἀνθρώπους, ὥστ' ἀπὸ τῶν ἐργαστηρίων συνθεῖν, ἵνα αὐτὸν θεάσαιντο. Καὶ τινος εἰπόντος, Στίλπων, θαναμάζουσί σε ὡς θηρίον, Οὐ μὲν οὖν, εἰπεῖν, ἀλλ' ὡς ἀνθρωπον ἀληθινόν.

VII. Δεινὸς δὲ ἄγαν ὢν ἐν τοῖς ἐριστικοῖς, ἀνῆρει καὶ τὰ εἶδη, καὶ ἔλεγε τὸν λέγοντα ἀνθρωπον εἶναι, μηδένα. Οὔτε γὰρ τόνδε λέγειν οὔτε τόνδε. Τί γὰρ μᾶλλον τόνδε ἢ τόνδε; Οὔτε ἄρα τόνδε. Καὶ πάλιν, Τὸ λάχανον οὐκ ἔστι τὸ δεικνύμενον. Λάχανον μὲν γὰρ ἦν πρὸ μυρίων ἐτῶν. Οὐκ ἄρα ἐστὶ τοῦτο λάχανον. Φασὶ δ' αὐτὸν ὀμιλοῦντα Κράτητι, μεταξὺ σπεύσαι ἰχθῦς πρῆσθαι. Τοῦ δ' ἐπισπωμένου, καὶ φάσκοντος, Καταλείπεις τὸν λόγον; Οὐκ ἔγωγε, ἔφη, ἀλλὰ τὸν μὲν λόγον ἔχω, σὲ δὲ καταλεί-

πω. Ὁ μὲν γὰρ λόγος περιμένει, τὸ δ' ὄφον πεπρα-
σεται.

VIII. 120. Φέρονται δ' αὐτοῦ διάλογοι ἑννέα,
ψυχροί· Μόσχος, Ἀρίστιππος ἢ Καλλίας, Πτολε-
μαῖος, Χαιρεκράτης, Μητροκλῆς, Ἀναξιμένης, Ἐπι-
γένης, Πρὸς τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα, Ἀριστοτέλης.

IX. Τούτου καὶ Ἡρακλείδης φησὶ τὸν Ζήνωνα
ἀκοῦσαι τὸν τῆς στοᾶς κτίστην.

X. Γηραιὸν δὲ τελευτήσαι φησὶν Ἐρμιππος,
οἶνον προσενεγκάμενον, ὅπως θᾶττον ἀποθάνῃ. Ἔστι
δὲ καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν,

Τὸν Μεγαρέα [τὸν] Σίλπωνα (γινάσκεις δ' ἴσως)

Γῆρας, ἔπειτα νόσος καθεῖλε, δύσμαχον ζυγόν

Ἄλλ' οἶνον εὔρε, τῆς κακῆς συνωρίδος

Φέρτερον ἠνίοχον· πῶν γὰρ ἤλασε* *.

Προσεσκόφθη δὲ ὑπὸ Σοφίλου τοῦ κωμικοῦ ἐν δρά-
ματι Γάμοι,

Σίλπωνός ἐστι βύσμαθ' ὁ Χαρίνου λόγος.

C A P U T XIII.

CRITO.

I. 121. Κρίτων, Ἀθηναῖος. Οὗτος μάλιστα φι-
λοστοργότατα διατέθη πρὸς Σωκράτην, καὶ οὕτως
ἐπεμελεῖτο αὐτοῦ, ὥστε μηδέποτε λείπειν τι τῶν πρὸς
τὴν χρείαν.

II. Καὶ οἱ παῖδες δὲ αὐτοῦ διήκουσαν Σωκρά-
τους, Κριτόβουλος, Ἐρμογένης, Ἐπιγένης, Κτή-
σιππος.

III. Ὁ δ' οὖν Κρίτων διαλόγους γέγραπεν ἐν ἐνὶ φερομένοις βιβλίῳ ἑπτακαίδεκα, τοὺς ὑπογεγραμμένους, Ὅτι οὐκ ἐκ τοῦ μαθεῖν οἱ ἀγαθοὶ, Περὶ τοῦ πλείον ἔχειν, Τί τὸ ἐπιτήδειον ἢ Πολιτικός, Περὶ τοῦ καλοῦ, Περὶ τοῦ κακουργεῖν, Περὶ εὐθρημοσύνης, Περὶ νόμου, Περὶ τοῦ θεοῦ, Περὶ τεχνῶν, Περὶ συνουσίας, Περὶ σοφίας, Πρωταγόρας ἢ Πολιτικός, Περὶ γραμμάτων, Περὶ ποιητικῆς, Περὶ τοῦ καλοῦ, Περὶ τοῦ μαθεῖν, Περὶ τοῦ γνῶναι ἢ Περὶ ἐπιστήμης, Τί τὸ ἐπίστασθαι.

CAPUT XIV.

SIMON.

I. 122. Σίμων, Ἀθηναῖος, σκυτοτόμος. Οὗτος, ἐρχομένου Σωκράτους ἐπὶ τὸ ἐργαστήριον, καὶ διαλεγόμενου τινα, ὧν ἐμνημόνευε ὑποσημειώσεις ἐποιεῖτο.

II. Ὅθεν Σκυτικούς αὐτοῦ τοὺς διαλόγους καλοῦσιν. Εἰσὶ δὲ τρεῖς καὶ τριάκοντα ἐν ἐνὶ φερόμενο βιβλίῳ· Περὶ θεῶν, Περὶ τοῦ ἀγαθοῦ, Περὶ τοῦ καλοῦ, Τί τὸ καλόν, Περὶ δικαίου πρῶτος, δεύτερος, Περὶ ἀρετῆς, ὅτι οὐ διδακτὸν, Περὶ ἀνδρείας, πρῶτον, δεύτερον, τρίτον· Περὶ νόμου, Περὶ δημαγωγίας, Περὶ τιμῆς, Περὶ ποιήσεως, Περὶ εὐπαθείας, Περὶ ἔρωτος, Περὶ φιλοσοφίας, Περὶ ἐπιστήμης, Περὶ μουσικῆς, Περὶ ποιήσεως, Τί τὸ καλόν, 123. Περὶ διδασκαλίας, Περὶ τοῦ διαλέγεσθαι, Περὶ κρίσεως, Περὶ τοῦ ὄντος, Περὶ ἀριθμοῦ, Περὶ ἐπιμελείας, Περὶ τοῦ ἐργάζεσθαι, Περὶ φιλοκερδοῦς, Περὶ ἀλαζονείας, Περὶ τοῦ καλοῦ· οἱ δὲ, Περὶ τοῦ βου-

118 LIB. II. CAP. XV. GLAUCON.

λεύσθαι, *Περὶ λόγου ἢ Περὶ ἐπιτηδειότητος, Περὶ κακουργίας.*

III. Οὗτος, φασι, πρῶτος διελέχθη τοὺς λόγους τοὺς Σωκρατικούς. Ἐπαγγελαμένου δὲ Περικλέους θρέψειν αὐτὸν, καὶ κελεύοντος ἀπιέναι πρὸς αὐτὸν, οὐκ ἂν, ἔφη, τὴν παρόρησιαν ἀποδόσθαι.

IV. Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Σίμων, ῥητορικὰς τέχνας γεγραφώς· καὶ ἕτερος, ἰατρός, κατὰ Σέλευκον τὸν Νικάνορα· καὶ τις ἀνδριαντοποιός.

C A P U T XV.

GLAUCON

124. Γλαύκων, Ἀθηναῖος. Καὶ τούτου φέρονται ἐν ἐνὶ διάλογοι ἐννέα· Φεῖδυλος, Εὐριπίδης, Ἀμύντιχος, Εὐθίας, Λυσιθείδης, Ἀριστοφάνης, Κέφαλος, Ἀναξίφημος, Μενέξενος. Φέρονται καὶ ἄλλοι δύο καὶ τριάκοντα, οἱ νοθεύονται.

C A P U T XVI.

SIMMIAS.

Σιμμίας ὁ Θηβαῖος. Καὶ τούτου φέρονται ἐν ἐνὶ διάλογοι τρεῖς καὶ εἴκοσι· Περὶ σοφίας, Περὶ λογισμοῦ, Περὶ μουσικῆς, Περὶ ἐπῶν, Περὶ ἀνδρείας, Περὶ φιλοσοφίας, Περὶ ἀληθείας, Περὶ γραμμάτων, Περὶ διδασκαλίας, Περὶ τέχνης, Περὶ τοῦ ἐπιστατεῖν, Περὶ πρόποντος, Περὶ αἵρετοῦ καὶ φευκτοῦ, Περὶ φίλου, Περὶ τοῦ εἰδέναι, Περὶ ψυχῆς, Περὶ

τοῦ ἐν ζῆν, Περὶ δυνατοῦ, Περὶ χρημάτων, Περὶ ζώης, Τί τὸ καλόν, Περὶ ἐπιμελείας, Περὶ ἔρωτος.

CAPUT XVII.

CEBES.

125. Κέβης ὁ Θηβαῖος. Καὶ τούτου φέρονται διάλογοι τρεῖς · Πίναξ, Ἐβδόμη, Φρύνιχος.

CAPUT XVIII.

MENEDEMUS.

I. Μενέδημος. Οὗτος τῶν ἀπὸ Φαιδωνος, Κλεισθένους, τοῦ τῶν Θεοπροπιδῶν καλουμένων υἱός, ἀνδρὸς ἐγγενοῦς μὲν, ἀρχιτέκτονος δὲ καὶ πένητος. Οἱ δὲ καὶ οκηνορῥάφον αὐτὸν εἶναι φασί, καὶ μαθεῖν ἐκάτερα τὸν Μενέδημον. Ὅθεν γράψαντος αὐτοῦ ψήφισμά τι, καθήσατό τις Ἀλεξίνειος, εἰπὼν ὡς οὔτε σκηνὴν οὔτε ψήφισμα προσήκει τῷ σοφῷ γράφειν.

II. Πεμφθεῖς δὲ φρουρὸς ὁ Μενέδημος ὑπὸ τῶν Ἐρετριῶν εἰς Μέγαρα, ἀνῆλθεν εἰς Ἀκαδημίαν πρὸς Πλάτωνα, καὶ θηραθεῖς κατέλιπε τὴν στρατείαν. 126. Ἀσκληπιάδου δὲ τοῦ Φλιασίου περισπάσαντος αὐτὸν, ἐγένετο ἐν Μεγάροις παρὰ Στίλωνα, οὐπερ ἀμφοτέρω διήκουσαν. Κᾶντεῦθεν πλεύσαντες εἰς Ἥλιον, Ἀγχιπύλλω καὶ Μοσχῷ τοῖς ἀπὸ Φαιδωνος παρέβαλον. Καὶ μέχρι μὲν τούτων (ὡς προεῖρηται ἐν τῷ περὶ Φαιδωνος) Ἠλιακοὶ προσηγορεύοντο · Ἐρετρικοὶ δ' ἐκλήθησαν ὑπὸ τῆς πατρίδος τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος.

III. Φαίνεται δὴ ὁ Μενέδημος σεμνὸς ἱκανῶς γενέσθαι. Ὅθεν αὐτὸν Κράτης παρωδῶν φησι,

Φλιάσιον τ' Ἀσκληπιάδην, καὶ ταῦρον Ἐρετρην.

ὁ δὲ Τίμων οὕτω,

Λόγον ἀνστήσας ἀφρωμένος ἀφροσιβόμβαε.

127. Οὕτω δ' ἦν σεμνὸς, ὡς Εὐρύλοχον τὸν Κασανδρεία μετὰ Κλεῖππίδου Κυζικηνοῦ μειρακίου κληθέντι ὑπὸ Ἀντιγόνου ἀντειπεῖν. Φοβεῖσθαι γὰρ μὴ Μενέδημος αἰσθῆται. Ἦν γὰρ καὶ ἐπισκόπτης καὶ παφῶρσιαστής. Μειρακίου γοῦν καταθρασσυνομένου, εἶπε μὲν οὐδέν· λαβῶν δὲ κάρφος, διέγραφεν εἰς τοῦδαφος περαινομένου σχῆμα· ἕως ὁρώτων πάντων συνὲν τὸ μειράκιον τὴν ὕβριν, ἀπηλλάχθη. Ἰεροκλέους δὲ τοῦ ἐπὶ τοῦ Πειραιῶς συνανακάμπτουτος αὐτῷ ἐπὶ Ἀμφιαράου, καὶ πολλὰ λέγοντος περὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Ἐρετρίας, ἄλλο μὲν οὐδέν εἶπεν, ἠρώτησε δὲ εἰς τί αὐτὸν Ἀντίγονος περαίνει. 128. Πρὸς δὲ τὸν θρασυνόμενον μοιχὸν, Ἄγνοεῖς, ἔφη, ὅτι οὐ μόνον κράμβη χυλὸν ἔχει χρηστὸν, ἀλλὰ καὶ ραφανίδες; Πρὸς δὲ τὸν νεώτερον κεκραγότα, Σκέψαι, ἔφη, μὴ τι ὄπισθεν ἔχων λέληθας· Ἀντιγόνου δὲ συμβουλευομένου εἰ ἐπὶ κῶμον ἀφίκοιτο, σιωπήσας τᾶλλα, μόνον ἐκέλευσεν ἀπαγγεῖλαι, ὅτι βασιλέως υἱὸς ἐστί. Πρὸς δὲ τὸν ἀναίσθητον ἀναφέροντά τι αὐτῷ εἰκαίως, ἠρώτησεν εἰ ἄγρὸν ἔχει; Φήσαντος δὲ, καὶ πάμπλειστα κτήματα· Πορεύου τοίνυν, ἔφη, κῆκείνων ἐπιμελοῦ, μὴ συμβῆ σοι καὶ ταῦτα καταφθεῖραι, καὶ κομψὸν ἰδιώτην ἀποβαλεῖν. Πρὸς δὲ τὸν πνυθόμενον εἰ γῆμαι ὁ σπουδαῖος; ἔφη, Πότερον ἐγώ σοι σπουδαῖος δοκῶ, ἢ οὐ; Φήσαντος δὲ εἶναι· Ἐγώ

τοίνυν, εἶπε, γεγάμηκα. 129. Πρὸς δὲ τὸν εἰπόντα πολλὰ τὰ ἀγαθὰ, ἐπύθθητο πόσα τὸν ἀριθμὸν, καὶ εἰ νομίζει πλείω τῶν ἑκατόν; Μὴ δυνάμενος δὲ τῶν καλούντων ἐπὶ δεῖπνον τινὸς περιελεῖν τὴν πολυτέλειαν, κληθεὶς ποτε, οὐδὲν μὲν εἶπε· σιωπῶν δ' αὐτὸν ἐνουθέτησε, μόνας ἐλαίας προσενεγκάμενος.

IV. Διὰ δὴ οὖν τὸ παρθῆσιαστικὸν τοῦτο μικροῦ καὶ ἐκινδύνευσεν ἐν Κύπρῳ παρὰ Νικοκρέοντι σὺν Ἀσκληπιάδῃ τῷ φίλῳ. Τοῦ γὰρ τοι βασιλέως ἐπιμήριον ἑορτὴν τελούντος, καὶ καλέσαντος καὶ τούτους, ὡς περ τοὺς ἄλλους φιλοσόφους, τὸν Μενέδημον εἶπεῖν, Ὡς εἰ καλὸν ἦν ἢ τῶν τοιούτων ἀνδρῶν συναγωγὴ, καθ' ἡμέραν ἔδει γίνεσθαι τὴν ἑορτὴν· εἰ δ' οὐ, περιτιῶς καὶ νῦν. 130. Πρὸς δὲ τοῦτο ἀπαντήσαντος τοῦ τυράννου καὶ εἰπόντος, ὡς ταύτην τὴν ἡμέραν ἔχει σχολάζουσαν πρὸς τὸ διακούειν φιλοσόφων, εἶ καὶ μᾶλλον ἀτειρότερον ἐπέκειτο, δεικνύς ἐπὶ τῆς θυσίας, ὡς χρὴ πάντα καιρὸν φιλοσόφων ἀκούειν, ἕως, εἰ μὴ τις ἀύλητῆς αὐτοὺς διεπέμψατο, κἄν ἀπώλοντο. Ὅθεν χειμαζομένων ἐν τῷ πλοίῳ, τὸν Ἀσκληπιάδην φασὶν εἶπεῖν, ὡς ἡ μὲν τοῦ ἀύλητοῦ εὐμουσία σέσωκεν αὐτοὺς, ἡ δὲ τοῦ Μενεδήμου παρθῆσια ἀπολώλεκεν.

V. Ἦν δὲ, φασὶ, καὶ ἐκκλίτης καὶ τὰ τῆς σχολῆς ἀδιάφορος. Οὐτε γοῦν τάξιν τινὰ ἦν παρ' αὐτῶ βλέπειν, οὔτε βάρθρα κύκλῳ διέκειτο· ἀλλ' οὐ ἂν ἕκαστος ἔτυχε περιπατῶν ἢ καθήμενος, ἤκουε, καὶ αὐτοῦ τοῦτον τρόπον διακειμένου.

VI. 131. Ἀγωνιάτης μέντοι, φασὶν, ἦν ἄλλως καὶ φιλόδοξος. Ὡστε τὸ πρότερον τέκτονι συνοικο-

δομοῦντες αὐτός τε καὶ ὁ Ἀσκληπιάδης, ὁ μὲν Ἀσκληπιάδης ἐφαίνετο γυμνὸς ἐπὶ τοῦ τέγους τὸν πηλοὺ παραφέρων· ὁ δὲ, εἴ τινα ἴδοι ἐρχόμενον, παρεκρύπτετο.

VII. Ἐπεὶ δ' ἤψατο τῆς πολιτείας, οὕτως ἦν ἀγωνιάτης, ὥστε καὶ τὸν λιβανωτὸν τιθεὶς, διήμαρτε καὶ τοῦ θυμιατηρίου. Καὶ ποτε Κράτηςτος περιισταμένου αὐτὸν, καὶ καθαπτομένου εἰς τὸ ὅτι πολιτεύεται, ἐκέλευσέ τισιν εἰς τὸ δεσμοτήριον ἐμβαλεῖν αὐτόν. Τὸν δὲ μηδὲν ἤτιον τηρεῖν παριόντα καὶ ὑπερκύπτοντα, Ἀγαμεμόνειόν τε καὶ Ἡγησίπολιν ἀποκαλεῖν.

VIII. Ἦν δὲ πῶς ἡρέμα καὶ δεισιδαιμονέστερος. 132. Σὺν γοῦν Ἀσκληπιάδῃ κατ' ἄγνοιαν ἐν πανδοκίῃ ποτὲ κρεάτων ῥιπτομένων φαγὰν, ἐπειδὴ μάθοι, ἐναντία τε καὶ ὠχρία· ἕως Ἀσκληπιάδης ἐπετίμησεν αὐτῷ, ὡς οὐδὲν, εἰπὼν, ἠνόχλησεν αὐτὸν τὰ κρέα, ἣ δὲ περὶ τούτων ὑπόνοια. Τὰ δ' ἄλλα μεγαλόψυχος ἀνὴρ ἦν καὶ ἐλευθέριος.

IX. Κατὰ τε τὴν ἕξιν τὴν σωματικὴν, ἦδη καὶ πρεσβύτης ὑπάρχων, οὐδὲν ἤτιον ἀθλητοῦ στερεός τε καὶ ἐπικεκαυμένος τὸ εἶδος· πίων τε καὶ τετριμμένος. Τὸ δὲ μέγεθος σύμμετρος, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ εἰκονίου τοῦ ἐν Ἐρετρίῃ ἐν τῷ ἀρχαίῳ σταδίῳ. Ἔστι γὰρ, ὡς ἐπίτηδες, παράγυμνον, τὰ πλεῖστα μέρη φαῖνον τοῦ σώματος.

X. Ἦν δὲ καὶ φιλυπόδοχος, καὶ, διὰ τὸ νοσηδὲς τῆς Ἐρετρίας, πλείω συνάγων συμπόσια· ἐν οἷς καὶ ποιητῶν καὶ μουσικῶν. Ἠσπάζετο δὲ καὶ Ἄρατον, καὶ Λυκόφρονα τὸν τῆς τραγωδίας ποιητὴν, καὶ τὸν

Ῥόδιον Ἀνταγόραν. Μάλιστα δὲ πάντων Ὀμήρω προσεῖχεν, εἴτα καὶ τοῖς μελικοῖς, ἔπειτα Σοφοκλεῖ· καὶ δὴ καὶ Ἀχαιῶ, ὧπιρ καὶ δευτερεῖον ἐν τοῖς Σατύροις, Δισχύλῳ δὲ τὸ πρωτεῖον ἀπεδίδου. Ὄθεν καὶ πρὸς τοὺς ἀντιπολιτευομένους ταῦτα, φασὶ, προσεφέρετο,

Ἐλίσκετ' ἄρα καὶ πρὸς ἀσθενῶν ταχὺς,

Καὶ πρὸς χελώνης αἰετὸς βραχεῖ χρόνῳ.

Ταῦτα δὲ ἐστὶν Ἀχαιοῦ ἐκ τῆς σατυρικῆς Ὀμφάλης.

134. Ὡστε πταίουσιν οἱ λέγοντες μηδὲν αὐτὸν ἀγνωσκῆναι πλὴν τῆς Μηδείας τῆς Εὐρύπιδου, ἣν ἐν τοῖς Νεόφρονος εἶναι τοῦ Σικωνίου φασὶ.

XI. Τῶν δὲ διδασκάλων τῶν περὶ Πλάτωνα καὶ Ξενοκράτην, ἔτι τε Παραιβάτην τὸν Κυρηναῖον κατεφρόνει· Στίλπωνα δὲ ἐπεθαυμάκει· καὶ ποτε ἐρωτῆθεις περὶ αὐτοῦ, ἄλλο μὲν οὐδὲν εἶπε πλὴν, Ὅτι ἐλευθέριος.

XII. Ἦν δὲ καὶ δυσκατανόητος ὁ Μενέδημος, καὶ ἐν τῷ συνθῆσθαι δυσανταγωνίστος· ἐστρέφετό τε πρὸς πάντα, καὶ εὐρησιλόγει. Ἐριστικώτατός τε (καθὰ φησὶν Ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς) ἦν. Καὶ δὴ καὶ τόδε ἐρωτῶν εἰώθει, Τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου ἕτερόν ἐστι; *Ναί.* Ἐτερον δὲ ἐστὶ τὸ ὠφελεῖν τοῦ ἀγαθοῦ; *Ναί.* Οὐκ ἄρα τὸ ἀγαθὸν ὠφελεῖν ἐστίν. 135. Ἀνήρει δὲ, φασὶ, καὶ τὰ ἀποφατικά τῶν ἀξιωμαίων, καταφατικά τιθεῖς. Καὶ τούτων τὰ ἀπλᾶ προσδεχόμενος, τὰ οὐκ ἀπλᾶ ἀνήρει, λέγων συνημμένα καὶ συμπλεκόμενα. Φησὶ δ' Ἡρακλειδης ἐν μὲν τοῖς δόγμασι Πλατωνικὸν εἶναι αὐτὸν, διαπαίξειν δὲ τὰ διαλεκτικά. Ὡστε Ἀλεξίνου ποτὲ διερωτήσαντος, εἰ

πέπαυται τὸν πατέρα τύπτων; Ἄλλ' οὐτ' ἔτυπτον, φάναι, οὔτε πέμπαυμαι. Πάλιν τ' ἐκείνου λέγοντος, Ἐχρῆν εἰπόντα, ναὶ, ἢ οὐ, λύσαι τὴν ἀμφιβολίαν, Γελοῖον, εἶπε, τοῖς ὑμετέροις νόμοις ἀκολουθεῖν, ἔξον ἐν πύλαις ἀντιβῆναι. Βίωνός τε ἐπιμελῶς κατατρέχοντος τῶν μάντεων, νεκρούς αὐτὸν ἐπισφάττειν ἔλεγε. 136. Καί ποτε τινὸς ἀκούσας, ὡς μέγιστον ἀγαθὸν εἶη τὸ πάντων ἐπιτυγχάνειν ὃν τις ἐπιθυμεῖ, εἰπεῖν, Πολὺ δὲ μεῖζον τὸ ἐπιθυμεῖν ὢν δεῖ. Φησὶ δ' Ἀντιγονος ὁ Καρύσιος γράψαι αὐτὸν μηδὲν, μηδὲ συντάξαι· ὥστε μηδὲ στηρίζειν ἐπὶ τινος δόγματος. Ἐν δὲ ταῖς ζητήσεσι, φησὶν, ὧδε μάχιμος ἦν, ὡσθ' ὑπόπια φέρων ἀπήει. Ὅμως δ' οὖν τοιοῦτος ἐν τοῖς λόγοις ὑπάρχων, ἐν τοῖς ἔργοις προάτατος ἦν. Ἀλεξίγον γοῦν πολλὰ καταπαίζων καὶ σκληρῶς ἐπισκώπτων, ὅμως αὐτὸν εὖ ἐποίησε, τὴν γυναῖκα παραπέμψας ἐκ Δελφῶν ἕως Χαλκίδος, εὐλαβουμένην κλωπέας τε καὶ τὰς καθ' ὄδον ληστείας.

XIII. 137. Φίλος τε ἦν μάλιστα, ὡς δῆλον ἐκ τῆς πρὸς Ἀσκληπιάδην συμπνοίας, οὐδὲν τι διαφορῶσης Πυλάδου φιλοστοργίας. Ἀλλὰ πρεσβύτερος Ἀσκληπιάδης, ὡς λέγεσθαι ποιητὴν μὲν αὐτὸν εἶναι, ὑποκριτὴν δὲ Μενέδημον. Καί ποτε φασὶν Ἀρχιπόλιδος τρισχίλια αὐτοῖς διαγράψαντος, στηριζομένους περὶ τοῦ τίς δεύτερος ἄρη, μηδέτερον λαβεῖν.

XIV. Λέγεται δὲ καὶ γυναῖκας ἀγαγεῖσθαι αὐτούς. Ὡν τὴν μὲν θυγατέρα, Ἀσκληπιάδην· τὴν δὲ μητέρα, Μενέδημον. Καρπείδῃ ἐτελεύτησε τῷ Ἀσκληπιάδῃ τὸ γύναιον, λαβεῖν τὸ τοῦ Μενεδήμου, ἐκείνον τε, ἐπειδὴ προὔστη τῆς πολιτείας, πλουσίαν γῆμαι.

Οὐδὲν μέντοι ἤττον μιᾶς οὔσης οἰκίας ἐπιτρέψαι τὸν Μενέδημον τὴν διοίκησιν τῇ προτέρᾳ γυναικί. 138. Ὁ μέντοι Ἀσκληπιάδης προκατέστρεψεν ἐν Ἐρετρῆα γηραιὸς ἤδη, συζήσας τῷ Μενεδήμῳ σφόδρα εὐτελῶς ἀπὸ μεγάλων. Ὡστε καὶ μετὰ χρόνον ἐλθόντος ἐπὶ κῶμον ἐρωμένον τοῦ Ἀσκληπιάδου, καὶ τῶν νεανίσκων ἀποκλειόντων αὐτὸν, ὁ Μενέδημος ἐκέλευσεν εἰςδέξασθαι, εἰπὼν, Ὅτι Ἀσκληπιάδης αὐτῷ, καὶ κατὰ γῆς ὦν, τὰς θύρας ἀνοίγει. Ἦσαν δ' οἱ σωματοποιήσαντες αὐτούς, Ἴππώνικός τε ὁ Μακεδῶν, καὶ Ἀγίτωρ ὁ Λαμιεύς· ὁ μὲν, ἑκατέρῳ δούς τριάκοντα μνᾶς, ὁ δ' Ἴππώνικος Μενεδήμῳ εἰς ἔκδοσιν τῶν θυγατέρων δυσχιλίας δραχμάς. Ἦσαν δὲ τρεῖς, καθά φησιν Ἡρακλείδης, ἐξ Ὠρωπίας αὐτῷ γυναικὸς γεγεννημένοι

XV. 139. Τὰ δὲ συμπόσια τοῦτον ἐποιεῖτο τὸν τρόπον· προηρίσια μετὰ δυοῖν ἢ τριῶν, ἕως βραδέως ἢ τῆς ἡμέρας. Ἐπειτά τις ἐκάλει τοὺς παραγενομένους, καὶ αὐτούς ἤδη δεδειπνηκότας. Ὡστε εἷτις ἔλθοι θᾶπτον, ἀνακάμπτων ἐπυθάνετο τῶν ἐξιόντων τί εἶη παρακείμενον, καὶ πῶς ἔχοι τοῦ χρόνου. Εἰ μὲν οὖν λαχάνιον ἢ παρίσχιον, ἀνεχώρουν· εἰ δὲ κρεάδιον, εἰσήεσαν. Ἦν δὲ τοῦ μὲν θέρους ψίαθος ἐπὶ τῶν κλιῶν· τοῦ δὲ χειμῶνος, κώδιον. Προσκεφάλαιον δ' αὐτῷ φέρειν ἔδει. Τό τε περιαγόμενον ποτήριον οὐ μείζον ἦν κοτυλιαίου. Τράγημα, θέρμος, ἢ κύαμος· ἔστι δ' ὅτε καὶ τῶν ὠρίων ἄπιως, ἢ ῥόα, ἢ ὄχροι, ἢ νῆ Δι' ἰσχάδες. 140. Ἄ πάντα φησὶν ὁ Ἀσκόφρων ἐν τοῖς πεπονημένοις Σατύροις αὐτῷ, οὓς

Μενέδημον ἐπέγραψεν, ἐγκώμιον τοῦ φιλοσόφου ποιήσας τὸ δῶμα. Ὡν καὶ τινὰ ἐστὶ τοιαυτῆ,

Ὡς ἐκ βραχείας δαιτὸς ἢ βαιὰ κύλιξ
 Αὐτοῖς κυκλεῖται πρὸς μέτρον, τράγημα δὲ
 Ὁ σωφρονιστὴς τοῖς φιληκόοις λόγος.

XVI. Τὰ μὲν οὖν πρῶτα κατεφρονεῖτο, κύων καὶ λῆρος ὑπὸ τῶν Ἐρστριέων ἀκούων· ὕστερον δ' ἐθανυμάσθη, ὥστε καὶ τὴν πόλιν ἐγχειρίσασθαι. Ἐπρῆσβεσος δὲ καὶ πρὸς Πτολεμαῖον καὶ Λυσίμαχον, τιμώμενος πανταχοῦ· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς Δημήτριον. Καὶ τῆς πόλεως διακόσια τάλαντα τελοῦσης πρὸς ἔτος αὐτῷ, τὰ πενήκοντα ἀφείλε. Πρὸς ὃν διαβληθεὶς, ὡς τὴν πόλιν ἐγχειρίζων Πτολεμαῖω ἀπολογεῖται δι' ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή,

Μενέδημος Βασιλεῖ Δημητρίῳ χαίρειν.
 141. Ἀκούω πρὸς σε ἀνατεθῆναι περὶ ἡμῶν. Λόγος δὲ, διαβλέπειν αὐτὸν τῶν ἀντιπολιτευομένων τινὰ Δισχύλον.

Δοκεῖ δ' ἐμβριθεύτατα πρῆσβεῦσαι πρὸς Δημήτριον ὑπὲρ τοῦ Ὀρωποῦ, ὡς καὶ Εὐφαντος ἐν ἱστορίαις μνημονεύει.

XVII. Ἠγάπα δὲ αὐτὸν καὶ Ἀντίγονος, καὶ μαθητὴν ἀνεκέρυττεν αὐτόν. Καὶ ἦν ἕνα ἐν ἕνα τοὺς Βαρβάρους περὶ Λυσιμαχίαν, γράφει ψήφισμα αὐτῷ Μενέδημος ἀπλοῦν τε καὶ ἀκόλακον, οὗ ἡ ἀρχή,
 141. Οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ πρόβουλοι εἶπον, Ἐπειδὴ βασιλεὺς Ἀντίγονος μάχη νικήσας τοὺς Βαρβάρους, παραγίνεται εἰς τὴν ἰδίαν, καὶ τὰλλα πάντα πρῆσσει κατὰ γνώμην, ἔδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ. Διὰ

ταῦτα δὴ καὶ τὴν ἄλλην φιλίαν ὑποπιεθεὶς προδι-
 δόναι τὴν πόλιν αὐτῷ, διαβάλλοντος Ἀριστοδήμου,
 ὑπεξήλθε· καὶ διέτριβεν ἐν Ὠρωπῷ, ἐν τῷ τοῦ Ἀμ-
 φιάρῳ ἱερῷ· ἔνθα χρυσῶν ποτηρίων ἀπολομένων,
 καθά φησιν Ἑρμιππος, δόγματι κοινῷ τῶν Βοιωτῶν
 ἐκελεύθη μεταλθεῖν. Ἐντεῦθεν ἀθυμίας λαθραίως
 παρεισδύς εἰς τὴν πατρίδα, καὶ τὴν τε γυναῖκα καὶ
 τὰς θυγατέρας παραλαβὼν, πρὸς Ἀντιγονοῦ ἐλθὼν,
 ἀθυμία τὸν βίον κατέστρεψε. 143. Φησὶ δ' αὐτὸν
 Ἡρακλείδης, πᾶν τὸνναντίον, πρόβουλον γενόμενον
 τῶν Ἑρετριέων, πολλάκις ἐλευθερῶσαι τὴν πόλιν ἀπὸ
 τῶν τυράννων ἐπαγομένων Δημήτριον. Οὐκ ἂν δὴ
 οὖν προδοῦναι αὐτὸν Ἀντιγόνῳ τὴν πόλιν, ἀλλὰ δια-
 βολὴν ἀναλαβεῖν ψευδῆ. Φοιτῆν τε πρὸς τὸν Ἀντι-
 γονοῦ, καὶ βούλεσθαι ἐλευθερῶσαι τὴν πατρίδα. Τοῦ
 δὲ μὴ εἶκοντος, ὑπ' ἀθυμίας ἀσιτήσαντα ἑπτὰ ἡμε-
 ρῶν, τὸν βίον μεταλλάξαι. Τὰ ὅμοια τούτῳ καὶ Ἀν-
 τιγονοῦ ὁ Καρύστιος ἱστορεῖ. Μόνῳ δὲ Περσῶν
 διαπρύσιον εἶχε πόλεμον. Ἐδόκει γὰρ, Ἀντιγόνου
 βουλομένου τὴν δημοκρατίαν ἀποκαταστήσαι τοῖς
 Ἑρετριεῦσι χάριν Μενεδήμου, κωλύσαι. 144. Διὸ
 καὶ ποτε παρὰ πότον ὁ Μενεδήμος ἐλέγξας αὐτὸν
 τοῖς λόγοις, τὰ τε ἄλλα ἔφη, καὶ δὴ, Φιλόσοφος μὲν
 τοι τοιοῦτος, ἀνὴρ δὲ καὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν γενησομέ-
 νων κάκιστος.

XVIII. Ἐτελεύτα δὲ, κατὰ τὸν Ἡρακλείδην, τέ-
 τατον καὶ ἑβδομηκοστὸν ἔτος βίου. Καὶ εἰς αὐτὸν
 ἡμῶν ἔστιν οὕτως ἔχοι.

Ἐκλυον, Μενεδήμῃ, τὸν μόρον, ὡς ἐκὼν ἀπέσβης,
 Ἐν ἡμέρησιν ἑπτὰ μῆδεν ἐσθίων.

Καί' ἔργον ἔρεξας Ἐρετρικόν, ἀλλ' ὅμως ἀνανδρον
Ἀψυχίη γὰρ ἡγεμῶν ἔπειγξ.

Καὶ οὗτοι μὲν οἱ Σωκρατικοὶ, καὶ οἱ ἀπ' αὐτῶν.
Μειτίον δὲ ἐπὶ Πλάτωνα, τὸν τῆς Ἀκαδημίας κατὰ-
ξαντα, καὶ τοὺς ἀπ' αὐτοῦ, ἐπόσοι γεγόνασιν ἐλλόγμοι.

LIBER TERTIUS.

CAPUT I.

PLATO.

I. 1. Πλάτων, Ἀρίστωνος καὶ Περικτιόνης, ἡ Πο-
τώνης, ἣτις τὸ γένος ἀνέφερεν εἰς Σόλωνα, Ἀθηναῖος.
Τούτου γὰρ ἦν ἀδελφὸς Δρωπίδης, οὗ Κριτίας, οὗ
Κάλαισχος, οὗ Κριτίας ὁ τῶν τριάκοντα, καὶ Γλαύ-
κων, οὗ Χαρμίδης καὶ Περικτιόνη, ἣς καὶ Ἀρίστω-
νος Πλάτων, ἔκτος ἀπὸ Σόλωνος. Ὁ δὲ Σόλων εἰς
Νηλεῖα καὶ Ποσειδῶνα ἀνέφερε τὸ γένος. Φασὶ δὲ
καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀνάγειν εἰς Κόδρον τὸν Με-
λάνθου, οἵτινες ἀπὸ Ποσειδῶνος ἱστοροῦνται, κατὰ
Θράσυλον. 2. Σπεύσιππος δ' ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ
Πλάτωνος περὶ δειπνου, καὶ Κλέαρχος ἐν τῷ Πλάτω-
νος ἐγκωμίῳ, καὶ Ἀναξιλιδης ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ φι-
λοσόφων, φασὶν, ὡς Ἀθηνησιν ἦν λόγος, ὠραίαν οὐ-
σαν τὴν Περικτιόνην βιάζεσθαι τὸν Ἀρίστωνα, καὶ
μὴ τυγχάνειν. Πανόμενόν τε τῆς βίας ἰδεῖν τὴν τοῦ
Ἀπόλλωνος ὄψιν· ὅθεν καθαρὰν γάμου φυλάξαι, ἕως
τῆς ἀποκυήσεως.

II. Καὶ γίνεται Πλάτων (ὡς φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς) ὀγδοῆ καὶ ὀγδοηκοστῇ Ὀλυμπιάδι, θαρ-
 γηλιῶνος ἐβδόμη· καθ' ἣν Δῆλιοι τὸν Ἀπόλλωνα γε-
 νέσθαι φασί. Τελευταῖ δ', ὡς φησιν Ἑρμιππος, ἐν
 γάμοις δειπνῶν, τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ὀγδοῆς καὶ ἑκα-
 τοστῆς Ὀλυμπιάδος, βιοῦς ἔτος ἐν πρὸς τοῖς ὀγδοή-
 κοντα. 3. Νεάνθης δὲ φησιν αὐτὸν τετάρων καὶ
 ὀγδοήκοντα τελευτῆσαι ἐτῶν. "Ἔστιν οὖν Ἰσοκράτους
 νεώτερος ἔπεισιν ἕξ. "Ὁ μὲν γὰρ ἐπὶ Λυσιμάχου, Πλά-
 των δὲ ἐπὶ Ἀμεινίου γέγονεν, ἐφ' οὗ Περικλῆς ἐτελεύ-
 τησεν.

III. Ἦν δὲ τὸν δῆμον Κολλυτεὺς, ὡς φησιν Ἀν-
 τιλέων ἐν δευτέρῳ περὶ χρόνων. Καὶ ἐγεννήθη κατὰ
 τινὰς ἐν Αἰγίνῃ, ἐν τῇ Φειδιάδου οἰκίᾳ τοῦ Θάλητος,
 (ὡς φησι Φαβωρίνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ) τοῦ πα-
 τρός αὐτοῦ μετὰ καὶ ἄλλων πεμφθέντος κληρούχου,
 καὶ ἐπανελθόντος εἰς Ἀθήνας, ὁπόθ' ὑπὸ Λακεδαι-
 μονίων ἐξεβλήθησαν βοηθούντων Αἰγινήταις. Ἀλλὰ
 καὶ ἐχορήγησεν Ἀθήνησι Δίωνος ἀναλλισκοντος, ὡς
 φησιν Ἀθηνόδωρος ἐν ὀγδοῶ περιπάτων.

IV. 4. Ἔσχε δ' ἀδελφούς Ἀδείμαντον καὶ Γλαύ-
 κωνα, καὶ ἀδελφὴν Ποτώνην, ἐξ ἧς ἦν Σπεύσιππος.

V. Καὶ ἐπαιδεύθη μὲν γράμματα παρὰ Διονυ-
 σίῳ, οὗ καὶ μνημονεύει ἐν τοῖς ἀντερρασταῖς· ἐγυμνά-
 σατο δὲ παρὰ Ἀρίστωνι τῷ Ἀργεῖῳ, παλαιστῇ· ἀφ'
 οὗ καὶ Πλάτων διὰ τὴν εὐεξίαν μετωνομάσθη, πρό-
 τερον Ἀριστοκλῆς ἀπὸ τοῦ πάππου καλούμενος ὄνο-
 μα, καθά φησιν Ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς. "Ἐνιοὶ δὲ
 διὰ τὴν πλατύτητα τῆς ἐρμηνείας οὕτως ὀνομασθῆναι.
 "Ἦ οὖν πλατὺς ἦν τὸ μέτωπον, ὡς φησι Νεάνθης.
 Διοσ. L. I.

Εἰσὶ δ' οἱ καὶ παλαιῶσαι φασὶν αὐτὸν Ἰσθμοῖ, καθὰ καὶ Δικαίαρχος ἐν πρώτῳ περὶ βίων.

VI. 5. Καὶ γραφικῆς ἐπιμεληθῆναι, καὶ ποιήματα γράφαι, πρῶτον μὲν διθυράμβους, ἔπειτα καὶ μέλη καὶ τραγωδίας.

VII. Ἰσχνόφωνός τε, φασὶν, ἦν, ὡς καὶ Τιμόθεός φησιν ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ περὶ βίων. Λέγεται δ' ὅτι Σωκράτης ὄναρ εἶδεν κύκνου νεοττὸν ἐν τοῖς γόνασιν ἔχειν, ὃν καὶ παραχρῆμα πτεροφυήσαντα ἀναπτῆναι, ἠδὲν κλάγγαντα, καὶ μεθ' ἡμέραν Πλάτωνα αὐτῷ συστῆναι· τὸν δὲ, τοῦτον εἰπεῖν εἶναι τὸν ὄρνιν.

VIII. Ἐφιλοσόφει δὴ τὴν ἀρχὴν ἐν Ἀκαδημίᾳ, εἴτα ἐν τῷ κήπῳ τῷ παρὰ τὸν Κολωνόν, ὡς φησιν Ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς καθ' Ἡράκλειτον. Ἐπειτα μέντοι μέλλων ἀγωνισθῆναι τραγωδίᾳ πρὸ τοῦ Ὀλυμπιακοῦ θεάτρου, Σωκράτους ὀκούσας κατέφλεξε τὰ ποιήματα, εἰπὼν,

Ἥφαιστε, πρόμολ' ὦδε, Πλάτων νύ τι σείο χαλίζει.
6. Τούντεῦθεν δὴ γεγωνῶς, φασὶν, εἴκοσιν ἔτη, διήκουσε Σωκράτους. Ἐκείνου δ' ἀπελθόντος, προσεῖχε Κρατύλῳ τε τῷ Ἡρακλειτεῖῳ, καὶ Ἐρμογένει τῷ τῷ Παρμενίδου φιλοσοφοῦντι. Ἐπειτα γενόμενος ὀκτώ καὶ εἴκοσιν ἐτίῳ, καθὰ φησιν Ἐρμόδωρος, εἰς Μέγαρον πρὸς Εὐκλείδην σὺν ἄλλοις τισὶ Σωκρατικοῖς ὑπεχώρησεν. Ἐπειτα εἰς Κυρῆνην ἀπῆλθε πρὸς Θεόδωρον τὸν μαθηματικόν· καὶ κείθεν εἰς Ἰταλίαν πρὸς τοὺς Πυθαγορικούς, Φιλόλαον καὶ Εὐρυτον· ἐνθεν τε εἰς Αἴγυπτον παρὰ τοὺς προφήτας. Οὗ φασὶ καὶ Εὐριπίδην αὐτῷ συνακολουθήσαι, καὶ αὐτόθι νοσή-

οιατα πρὸς τῶν ἱερέων ἀπολυθῆναι τῇ διὰ θαλάττης
θεραπείᾳ. Ὅθεν καὶ εἰπεῖν,

Θάλασσα κλύζει πάντα τῶνθρώπων κακά.

7. Ἀλλὰ καὶ, καθ' Ὁμηρον, φάναι πάντας ἀνθρώ-
πους Αἰγυπτίους ἰατροὺς εἶναι. Διέγνω δὴ ὁ Πλά-
των, καὶ τοῖς μάγοις συμμῖξαι· διὰ δὲ τοὺς τῆς
Ἀσίας πολέμους ἀπέστη.

IX. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς Ἀθήνας, διέτριβεν ἐν
Ἀκαδημίᾳ. Τὸ δ' εἰσι γυμνάσιον προάσκειον Ἀλσῶ-
δες, ἀπό τινος ἤρωος ὀνομασθὲν Ἀκαδήμου· καθὰ
καὶ Εὐπόλις ἐν ἀστρατεύτοις φησιν,

Ἐν εὐσκόις δρόμοισιν Ἀκαδήμου θεοῦ.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Τιμων εἰς τὸν Πλάτωνα λέγων φησὶ,

Τῶν πάντων δ' ἡγεῖτο πλατύστατος, ἀλλ' ἀγορη-
τῆς

Ἦδυεπῆς, τέτιξεν ἰσογράφος, οἱ θ' Ἐκαδήμου
Ἄνδρες ἐφεζόμενοι ὅπα λειριέεσαν ἰεῖσι.

8. Πρῶτερον γὰρ διὰ τοῦ δ' Ἐκαδημῖα ἐκαλεῖτο. Ὁ δ'
οὖν φιλόσοφος καὶ Ἰσοκράτει φίλος ἦν. Καὶ αὐτῶν
Πραξιφάνης συνέγραψε διατριβὴν τινα περὶ ποιητῶν,
γενομένην ἐν ἀγρῷ παρὰ Πλάτωνι, ἐπιξενωθέντος τοῦ
Ἰσοκράτους.

X. Καὶ αὐτόν φησιν Ἀριστόξενος τρις ἐστρα-
τεῦσθαι· ἅπαξ μὲν εἰς Τάναγραν, δευτέρον δὲ εἰς
Κόρινθον, τρίτον ἐπὶ Ἀθῆναι· ἔνθα καὶ ἀριστεῦσαι.
Μῖξιν τε ἐποίησατο τῶν τε Ἡρακλειτείων λόγων καὶ
Πυθαγορικῶν καὶ Σωκρατικῶν. Τὰ μὲν γὰρ αἰσθη-
τά, καθ' Ἡρακλειτον· τὰ δὲ νοητά, κατὰ Πυθα-
γόραν· τὰ δὲ πολιτικά, κατὰ Σωκράτην ἐφιλοσό-
φει.

XI. 9. Λέγουσι δὲ τινες (ὧν ἔστι καὶ Σάτυρος) ὅτι Δίῳ ἐπέστειλεν εἰς Σικελίαν, ὠνήσασθαι τρία βιβλία Πυθαγορικά παρὰ Φιλολάου μῶν ἑκατόν. Καὶ γὰρ ἐν εὐπορίᾳ, φασίν, ἦν, παρὰ Διονυσίου λαβὼν ὑπὲρ τὰ ὄγδοήκοντα τάλαντα, ὡς καὶ Ὀνήτωρ φησὶν ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ, Εἰ χρηματιεῖται ὁ σοφός.

XII. Πολλὰ δὲ καὶ παρ' Ἐπιχάρμου τοῦ κωμικοῦ προσωφέλῃται, τὰ πλεῖστα μεταγράψας, καθά φησιν Ἀλκιμος ἐν τοῖς πρὸς Ἀμύνταν, ἃ ἔστι τέταρτα. Ἐνθα καὶ ἐν τῷ πρώτῳ φησὶ ταῦτα· Φαίνεται δὲ καὶ Πλάτων πολλὰ τῶν Ἐπιχάρμου λέγων· σκεπτόν δὲ, ὁ Πλάτων φησὶν, αἰσθητὸν μὲν εἶναι, τὸ μηδέποτε ἐν τῷ ποιῶ μηδὲ ποσῶ διαμένον, ἀλλ' αἰεὶ ἕξον καὶ μεταβάλλον· 10. ὡς ἐξ ὧν ἂν τις ἀνέλη τὸν ἀριθμὸν, τούτων οὔτε ἴσων, οὔτε τινῶν, οὔτε ποσῶν, οὔτε ποιῶν ὄντων. Ταῦτα δ' ἔστιν ὧν αἰεὶ γένεσις, οὐσία δὲ μηδέποτε πέφυκε. Νοητὸν δὲ, ἐξ οὗ μηδὲν ἀπογίνεται, μηδὲ προσγίνεται. Τοῦτο δ' ἔστιν ἢ τῶν αἰδίων φύσις, ἣν ὁμοίαν τε καὶ τὴν αὐτὴν αἰεὶ συμβέβηκεν εἶναι. Καὶ μὴν ὄγε Ἐπίχαρμος περὶ τῶν αἰσθητῶν καὶ νοητῶν ἐναργῶς εἴρηκεν,

A. Ἄλλ' αἰεὶ τοι θεοὶ παρήσαν, καὶ ὑπέλιπον οὐ πώποκα·

Τάδε δ' αἰεὶ πάρεσθ' ὁμοία, διὰ δὲ τῶν αὐτῶν αἰεὶ.

B. Ἄλλὰ λέγεται μὰν χάος πρῶτον γενέσθαι τῶν θείων.

A. Πῶς δὲ κ'; ἀμήχανόν γ', ἀπό τινος μηδὲν ὅτι πρῶτον μόλοι.

Οὐκ ἄρ' ἔμολε πρῶτον οὐδὲν, οὐδὲ, μὰ Δία, δευτέρον.

11. Τῶν δὲ γ' ὧν ἄμμες νυν ὧδε λέγωμεν, μέλλει
τάδ' εἶναι

Ποτ' ἀριθμόν τις ἂν περισσόν, αἱ δὲ λῆς τὸν ἄρτιον,
Ποτιθέμεν λῆ ψᾶφον, ἥ καὶ τὰν ὑπάρχουσαν λα-
βεῖν·

Ἡ δοκῆ καὶ τοῦ καὶ ὁ αὐτὸς εἶμεν; B. οὐκ ἐμὴν τάχα.
A. Οὐδὲ μὲν, οὐδὲ ποτὶ μέτρον παχὺ ἐὰν λῆ ποτι-
θέμεν

Ἐτερον σιγῆδόν μακρος, ἥ τοῦ πρόσθ' ἐόντος ἀπο-
ταμῆν,

Ἐκ χ' ὑπάρχοι κείνο τὸ μέτρον. B Οὐ γάρ. A. Ὡδὲ
νῦν ὀρῆ

Καὶ τὼς ἀνθρώπως· ὁ μὲν γὰρ αὔξεθ', ὁ δὲ γὰ μὲν
φθίνει.

Ἐν μεταλλαγῇ δὲ πάντες ἐντὶ πάντα τὸν χρόνον.

Ὅ δὲ μεταλλάσσει κατὰ φύσιν, [καὶ] οὐποκ' ἐν
ταυτῷ μένει,

Ἄλλὰ ἕτερον εἶη κ' αὐτὸ [δὴ] τοῦ παρεξιστακότος.

Καὶ τὸ δὴ καὶ γὰρ χθῆς ἄλλοι, καὶ νυν ἄλλοι τελέ-
θους,

Καὶ θῆς ἄλλοι, κ' οὐπω χ' αὐτοὶ*** γαττόν λόγον.

12. Ἐτι φησὶν ὁ Ἀλκιμος καὶ ταυτί· Φασὶν οἱ σο-
φοὶ τὴν ψυχὴν τὰ μὲν διὰ τοῦ σώματος αἰσθάνε-
σθαι, οἷον ἀκούουσαν, βλέπουσαν· τὰ δ' αὐτὴν καθ'
αὐτὴν ἐνθυμεῖσθαι, μηδὲν τῷ σώματι χρωμένῃν.
Διὸ καὶ τῶν ὄντων τὰ μὲν, αἰσθητὰ εἶναι· τὰ δὲ, νοη-
τά. Ὡν ἕνεκα καὶ Πλάτων ἔλεγεν, ὅτι δεῖ τοὺς συνι-
ῶν τὰς τοῦ παντὸς ἀρχὰς ἐπιθυμοῦντας, πρῶτον
μὲν αὐτὰς καθ' αὐτὰς διελέσθαι τὰς ἰδέας, οἷον ὁμοιό-
τητα, καὶ μονάδα, καὶ πλήθος, καὶ μέγεθος, καὶ

στάσιν, καὶ κίνησιν· δεύτερον, αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ δίκαιον, καὶ τὰ τοιαῦτα ὑποθέσθαι· 13. τρίτον, τῶν ἰδεῶν συνιδεῖν ὅσαι πρὸς ἀλλήλας εἰσὶν, ὅσον ἐπιστήμην, ἢ μέγεθος, ἢ δεσποτειαν· ἐνθυμουμένους ὅτι τὰ παρ' ἡμῖν, διὰ τὸ μέτεχεν ἐκείνων, ὁμώνυμα ἐκείνοις ὑπάρχοι· λέγω δὲ ὅσον δίκαια μὲν, ὅσα τοῦ δικαίου· καλὰ δὲ, ὅσα τοῦ καλοῦ. Ἔστι δὲ τῶν εἰδῶν ἐν ἑκαστον αἰδιὸν τε καὶ νόημα, καὶ πρὸς τούτοις ἀπαθές· διὸ καὶ φησιν ἐν τῇ φύσει τὰς ἰδέας ἐστάναι, καθάπερ παραδείγματα· τὰ δ' ἄλλα ταύταις εἰκέναι, τούτων ὁμοιώματα καθεστῶτα. Ὁ τοίνυν Ἐπίχαρμος περὶ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ περὶ τῶν ἰδεῶν οὕτω λέγει,

14. Α. Ἄρ' ἐστὶν αὐλησις τί πρᾶγμα; Β. Πάνυ μὲν οὖν.

Α. Ἄνθρωπος οὖν αὐλησίς ἐστιν; Β. Οὐδαμῶς.

Α. Φέρε ἴδω, τί δ' αὐλητάς, τίς εἶμὲν τοι δοκεῖ;
Ἄνθρωπος, ἢ οὐ γάρ; Β. Πάνυ μὲν οὖν. Α. Οὐκ οὖν δοκεῖς

οὕτως ἔχειν περὶ τ' ἀγαθοῦ, τὸ μὲν, ἀγαθόν, τὸ δὲ πρᾶγμα εἶμεν καθ' αὐτό; Ὅστις δὲ καὶ εἰδῆ μαθῶν τήνο, ἀγαθὸς ἤδη γίνεται.

Ὡσπερ γὰρ [εἰ] τὴν αὐλησιν αὐλητάς μαθῶν,
Ἡ ὀρχητοτάς τὴν ὀρχησιν, ἢ πλοκεὺς πλοκάν,
Ἡ πᾶν γ' ὁμοίως τῶν τοιοῦτων ὅτι τὴν λῆς,
οὐχ αὐτὸς εἴη χ' ἅ τεχνα· τεχνικός γε μάν.

15. Πλάτων ἐν τῇ περὶ τῶν ἰδεῶν ὑπολήψει φησὶν, εἴπερ ἐστὶ μνήμη, τὰς ἰδέας ἐν τοῖς οὖσις ὑπάρχειν· διὰ τὸ τὴν μνήμην ἠρεμοῦντος τινὸς καὶ μένοντος εἶναι. Μένειν δὲ οὐδὲν ἔτερον, ἢ τὰς ἰδέας. Τίνα γὰρ

ἀν τρόπον, φησὶ, διεσώζετο τὰ ζῶα μὴ τῆς ἰδέας ἐφαπτόμενα, καὶ πρὸς τοῦτο τὸν νοῦν φυσικὸν εὐληφότα ; Νῦν δὲ μνημονύει τῆς ὁμοιότητός τε καὶ τροφῆς, ὅποια τις ἐστὶν αὐτοῖς, ἐνδεικνύμενα διότι πᾶσι τοῖς ζῴοις ἔμφυτός ἐστιν ἡ τῆς ὁμοιότητος θεωρία. Διὸ καὶ τῶν ὁμοφύλων αἰσθάνεται. Πῶς οὖν ὁ Ἐπιχαρμος ;

16. Εὐμαις, τὸ σοφὸν ἐστὶν οὐ καθ' ἑν,μόνον,

Ἄλλ' ὅσα περ ** ζῆ πάντα καὶ γνώμων ἔχει.

Καὶ γὰρ τὸ θῆλυ τῶν ἀλεκτοριδῶν γένος,

Δι' λῆς καταμαθεῖν ἀτενές, οὐ τίκει τέκνα

Ζῶντ', ἀλλ' ἐπωάζει καὶ ποιῆ ψυχὴν ἔχειν.

Τὸ δὲ σοφὸν ἅ φύσις τόδ' οἶδεν ὡς ἔχει

Μόνα. Παιδαίθεται γὰρ οὖν ταύτας ὑπο.

Καὶ πάλιν,

Θαυμαστὸν οὐδέν ἐστι, μὲ ταῦθ' οὕτω λέγειν,

Καὶ ἀνθάνειν αὐτοῖσιν αὐτοὺς, καὶ δοκεῖν

Καλῶς πεφυκέναι· καὶ γὰρ ἅ κύων κυνὶ

Κάλλιστον εἶμεν φαίνεται, καὶ βοῦς βοῦ,

Ἦνος δ' ὄνα κάλλιστον ***, ὕς δ' ὕ.

17. Καὶ ταῦτα μὲν καὶ τὰ τοιαῦτα διὰ τῶν τεσσάρων βιβλίων παραπήγνυσιν ὁ Ἄλκιμος, παρασημαίων τὴν ἐξ Ἐπιχαρμου Πλάτωνι περιγενομένην ὠφέλειαν. Ὅτι δ' οὐδ' αὐτὸς Ἐπιχαρμος ἠγγόει τὴν αὐτοῦ σοφίαν, μαθεῖν ἐστι κᾶκ τούτων, ἐν οἷς τὸν ζηλώσοντα προμαντεύεται·

Ἦς δὲ ἐγὼ δοκέω, δοκέω γὰρ σαφές ἄμμι τοῦθ', ὅτι

Τῶν ἐμῶν μνάμα ποκ' ἐσσεῖται λόγων τούτων ἐτι·

Καὶ λαβῶν τις αὐτὰ, περιδύσας τὸ μέτρον ὃ νῦν ἔχει,

Εἴμα δούς καὶ πορφυρᾶν λόγοισι ποικίλας καλοῦς,

Δυσπάλαιστος ὢν, τοὺς ἄλλους εὐπάλαιστους ἀποφανεῖ.

XIII. 18. *Δοκεῖ δὲ Πλάτων καὶ τὰ Σώφρονος τοῦ μιμογράφου βιβλία ἡμελημένα πρῶτος εἰς Ἀθήνας διακομίσει, καὶ ἡθοποιῆσαι πρὸς αὐτῶν, ἃ καὶ εὐρεθῆναι ὑπὸ τῆ κεφαλῇ αὐτοῦ.*

XIV. *Τρὶς δὲ πέπλευκεν εἰς Σικελίαν· πρῶτον μὲν κατὰ Θέαν τῆς νήσου καὶ τῶν κρατήρων, ὅτε καὶ Διονύσιος ὁ Ἑρμοκράτους, τύραννος ὢν, ἠνάγκασεν ὥστε συμμίξει αὐτῷ. Ὁ δὲ, διαλεγόμενος περὶ τυραννίδος, καὶ φάσκων ὡς οὐκ ἔστι τοῦτο κρεῖττον ὁ συμφέρον αὐτῷ μόνον, εἰ μὴ καὶ ἀρετῇ διαφέρῃ, προσέκρουσεν αὐτῷ. Ὅργισθεὶς γὰρ, Οἱ λόγοι σου, φησί, γεροντιῶσι. Καὶ ὅς, Σοῦ δέ γε τυραννῶσιν. Ἐντεῦθεν ἀγανακτήσας ὁ τύραννος, πρῶτον μὲν ἀνελεῖν ὤρμησεν αὐτόν· 19. εἶτα παρακληθεὶς ὑπὸ Δίωτος καὶ Ἀριστομένους, τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίησε, παρέδωκε δ' αὐτὸν Πόλιδι τῷ Λακεδαιμονίῳ κατὰ καιρὸν διὰ πρεσβείαν ἀφιγμένῳ, ὥστε ἀποδόσθαι. Κῆκεῖνος ἀγαγὼν αὐτὸν εἰς Αἴγιναν, ἐπίπρασκεν. Ὅτε καὶ Χάρμανδρος Χαρμανδρίδου ἐγράψατο αὐτῷ δίκην θανάτου, κατὰ τὸν παρ' αὐτοῖς τεθέντα νόμον, τὸν πρῶτον ἐπιβάντα Ἀθηναίων τῇ νήσῳ, ἄκριτον ἀποθνήσκειν. Ἦν δ' αὐτὸς ὁ θεὸς τὸν νόμον, καθάφησι Φαβρωῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ. Εἰπόντος δὲ τινος, ἀλλὰ κατὰ παιδιὰν, φιλόσοφον εἶναι τὸν ἐπιβάντα, ἀπέλυσαν. Ἔνιοι δὲ φασὶ παραχθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τηρούμενον μὴδ' ὀτιοῦν φθέγξασθαι. Ἐτοίμως δὲ ἐκδέξασθαι τὸ συμβαῖνον. Οἱ δὲ ἀποκτεῖναι μὲν αὐτὸν οὐ διεγνώσαν, πωλεῖν δὲ*

ἔκριναν τῷ τρόπῳ τῶν αἰχμαλώτων. 20. *Λυτροῦται δὴ αὐτὸν κατὰ τύχην παρῶν Ἀντικερὶς ὁ Κυρηναῖος ἑκοσι μῶν· οἱ δὲ, τριάκοντα· καὶ ἀναπέμπει Ἀθήναζε πρὸς τοὺς ἑταίρους. Οἱ δ' εὐθύς τὰργύριον ἐξέπεμψαν, ὅπερ οὐ προσήκατο, εἰπὼν, μὴ μόνους ἐκείνους ἀξιολογεῖν εἶναι Πλάτωνος κήδεσθαι. Ἔνιοι δὲ καὶ Δίωνα ἀποστεῖλαι φασὶ τὸ ἀργύριον, καὶ τὸν μὴ προσέσθαι, ἀλλὰ κηπίδιον αὐτῷ τὸ ἐν Ἀκαδημίᾳ πρῆσθαι. Τὸν μέντοι Πόλιδα λόγος ὑπὸ τε Χαβρίου ἠκτηθῆναι, καὶ μετὰ ταῦτα ἐν Ἐλικῇ καταποντωθῆναι, τοῦ δαιμονίου μηνίσαντος αὐτῷ διὰ τὸν φιλόσοφον, ὡς καὶ Φαβρωῖνος φησὶν ἐν πρώτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων. 21. Οὐ μὴν δὲ ἡσύχαζαν ὁ Διονύσιος· μαθὼν δὲ ἐπίστειλε Πλάτωνι, μὴ κακῶς ἀγορεύειν αὐτόν. Καὶ ὅς ἀντεπίστειλε, μὴ τοσαύτην αὐτῷ σχολὴν εἶναι, ὥστε Διονυσίου μεμνησθαι.*

XV. *Δεύτερον πρὸς νεώτερον ἦκε Διονύσιον, αἰτῶν γῆν καὶ ἀνθρώπους τοὺς κατὰ τὴν πολιτείαν αὐτοῦ ζησομένους. Ὁ δὲ, καίπερ ὑποσχόμενος, οὐκ ἐποίησεν. Ἔνιοι δὲ φασὶ καὶ κινδυνεῦσαι αὐτὸν ὡς ἀναπειθόντα Δίωνα καὶ Θεώταν ἐπὶ τῇ τῆς νήσου ἐλευθερίᾳ· ὅτε καὶ Ἀρχύτας αὐτὸν ὁ Πυθαγορικός, γράψας ἐπιστολὴν πρὸς Διονύσιον, παρητήσατο, καὶ δίσωσεν εἰς Ἀθήνας. Ἔστι δὲ ἡ ἐπιστολὴ ἡδε.*

Ἀρχύτας Διονυσίῳ ὑγιαίνειν.

22. *Ἀπιστάλκαμεν πάντες οἱ Πλάτωνος φίλοι τῶς περὶ Λαμίσκου τε καὶ Φωτίδαν, ἀπολαμψόμενοι τὸν ἄνδρα, κατὰν παρὰ τὴν γενομένην ὁμολογίαν. Ὁρθῶς δὲ καὶ ποιεῖς, μμνησκόμενος τήνας τῆς σπουδᾶς, ἥνικα πάντας ἄμμε παρεκάλεις ποττικῶν*

Πλάτωνος ἄφιξιν, ἀξιῶν προτρέπεσθαι τε αὐτὸν καὶ ἀναδέχεσθαι τὰ τε ἄλλα καὶ τὰ περὶ τὰν ἀσφάλειαν, μένοντι τε καὶ ἀφορμιῶντι. Μέμνασο δὲ καὶ τήνο, ὅτι περὶ πολλῶ ἐποίησω τὰν ἄφιξιν αὐτῶ. Καὶ ἀγάπας ἐκ τήνω τῷ χρόνω, ὡς οὐδένα τῶν παρὰ τιν. Αἰ δὲ τις γέγονε τραχύτας, ἀνθρωπίζειν χρῆ, καποδιδόμεν ἅμιν ἀβλαβῆ τὸν ἄνδρα. Ταῦτα γὰρ ποιῶν, δίκαια πράξεις, καὶ ἅμιν χραιῆ.

XVI. Τρίτον ἦλθε διαλλάξων Δίωνα Διονυσίῳ. Οὐ τυχῶν δὲ, ἀπρακτος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα.

XVII. Ἐνθα πολιτείας μὲν οὐχ ἦψατο, καίτοι πολιτικός ὢν ἐξ ὧν γέγραπεν. Αἴτιον δὲ τὸ ἦδη τὸν δῆμον ἄλλοις πολιτεύμασιν ἐνειθίσθαι. Φησὶ δὲ Παμφίλη ἐν τῷ πέμπτῳ καὶ εἰκοστῷ τῶν ὑπομνημάτων, ὡς Ἀρκάδες καὶ Θηβαῖοι μεγάλην πόλιν οἰκίζοντες παρεκάλουν αὐτὸν νομοθέτην· ὁ δὲ, μαθὼν ἴσον ἔχειν οὐ θέλοντας, οὐκ ἐπορεύθη.

XVIII. Λόγος, ὅτι καὶ Χαβρία συνείπετο τῷ στρατηγῷ φεύγοντι θανάτου, μηδενὸς τῶν πολιτῶν τοῦτο πρᾶξαι βουλευθέντος. 24. Ὅτι καὶ ἀνιόντι αὐτῷ εἰς τὴν ἀκρόπολιν σὺν τῷ Χαβρία, Κράβυλος ὁ συκοφάντης ἀπαντήσας φησὶν, Ἄλλῳ συναγορεύων ἦκεις, ἀγνοῶν ὅτι καὶ σε τὸ Σωκράτους κώνειον ἀναμένει; Τὸν δὲ φάναι, Καὶ ὅτι ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐστρατεύομην, ὑπέμενον τοὺς κινδύνους· καὶ νῦν ὑπὲρ τοῦ καθήκοντος διὰ φίλον ὑπομενῶ.

XIX. Οὗτος πρῶτος ἐν ἐρωτήσει λόγον παρήνεγκεν, ὡς φησὶ Φαβωρίνος ἐν ὀγδόῃ παντοδαπῆς ἱστορίας· καὶ πρῶτος τὸν κατὰ τὴν ἀνάλυσιν τῆς ζήτησεως τρόπον εἰσηγήσατο Λεωδάμαντι τῷ Θασίῳ.

Καὶ πρῶτος ἐν φιλοσοφίᾳ ἀντίποδας ὠνόμασε, καὶ στοιχείον, καὶ διαλεκτικὴν, καὶ ποιήματα, καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τὸν προμήκη, καὶ τῶν περάτων τὴν ἐπίπεδον ἐπιφάνειαν, καὶ θεοῦ πρόνοιαν. 25. Καὶ πρῶτος τῶν φιλοσόφων ἀντίειπε πρὸς τὸν λόγον τοῦ Ἀυσιου τοῦ Κεφάλου, ἐκθέμενος αὐτὸν κατὰ λέξιν ἐν τῷ Φαίδρῳ. Καὶ πρῶτος ἐθεώρησε τῆς γραμματικῆς τὴν δύναμιν. Πρῶτός τε ἀντισηκῶς σχεδὸν ἅπασιν τοῖς πρὸ αὐτοῦ ζητεῖται διὰ τί μὴ ἐμνημόνευσε Δημοκρίτου.

XX. Τούτου, φησὶν Νεάνθης ὁ Κυζικηνὸς, εἰς Ὀλύμπια ἀνιόντος, τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας ἐπιστραφήνας πρὸς αὐτὸν· ὅτι καὶ Δίῳι συνέμιξε μέλλοντι στρατεύειν ἐπὶ Διονύσιον. Ἐν δὲ τῷ πρώτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων Φαβωρίνου φέρεται, ὅτι Μιθριδάτης ὁ Πέρσης ἀνδριάντα Πλάτωνος ἀνέθετο εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, καὶ ἐπέγραψε, Μιθριδάτης ὁ Ῥοδοβάτου Πέρσης Μούσαις εἰκόνα ἀνέθετο Πλάτωνος, ἣν Σιλανίων ἐποίησε.

XXI. 26. Φησὶ δ' Ἡρακλείδης, ὅτι νέος ὢν οὕτως ἦν αἰδήμων καὶ κόσμιος, ὥστε μηδέποτε ὀφθῆναι γελῶν ὑπεράγαγ.

XXII. Τοιοῦτος δ' ὢν, ὅμως ἐσκώφθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν κωμικῶν. Θεόπεμπτος γοῦν ἐν Ἀυτοχάφει φησὶν οὕτως,

— — — ἔν γάρ ἐστιν οὐδὲ ἔν·

Τὰ δὲ δύο μόλις ἔν ἐστιν, ὡς φησι Πλάτων.
Ἄλλὰ καὶ Ἀναξανδρίδης ἐν Θησεῖ·

Ὅτε πὰς μορίας ἔτρωγεν, ὥσπερ ** Πλάτων.
Ἄλλὰ καὶ Τίμων, οὕτωςι παρεγγραμματιζῶν αὐτὸν.

Ὡς ἀνέπλασε Πλάτων, πεπλασμένα θαύματα
εἰδώς.

27. Ἀλεξίς Μεροπίδι,

Εἰς καιρὸν ἦκεις. Ὡς ἔγωγ' ἀπορουμένη
Ἄνω κάτω τε περιπατοῦσ', ὡς περ Πλάτων,
Σοφὸν οὐδὲν εὔρηκ', ἀλλὰ κοπιῶ τὰ σκέλη.

Καὶ ἐν Ἀγκυλλῶνι,

Ἀγεις περὶ οἷν οὐκ οἶσθα, συγγενῶς τρέχων
Πλάτωνι, καὶ γνώσῃ λίτρον καὶ κρόμμυον.

Ἄμφις Ἄμφικράτει,

Τὸ δ' ἀγαθὸν ὃ τι ποτ' ἐστίν, οὐ σὺ τυγχάνειν
Μέλλεις διὰ ταύτην, ἥτιον οἶδα τοῦτ' ἐγὼ,

Ὡ δέσποτ', ἢ τὸ Πλάτωνος ἀγαθόν. Πρόσεχε δῆ.

28. Ἐν δὲ Δεξιδημίδῃ,

— — — ὦ Πλάτων,

Ὡς οὐδὲν οἶσθα πλὴν σκυθρωπάζειν μόνον,

Ὡς περ κοχλίας σεμνῶς ἐπηρκῶς τὰς ὄφρυς.

Κρατῖνος ψευδυποβολιμαίῳ,

A. Ἄνθρωπος εἶ δηλονότι, καὶ ψυχὴν ἔχεις.

B. Κατὰ μὲν Πλάτων' οὐκ οἶδα, ὑπονοῶ δ' ἔχειν.

Ἀλεξίς Ὀλυμπιοδώρῳ,

Σῶμα μὲν ἐμοῦ τὸ θνητὸν αἴον ἐγένετο,

Τὸ δ' ἀθάνατον ἐξῆρε πρὸς τὸν αἴερα.

Ταῦτ' οὐ σχολῇ Πλατωνος;

Καὶ ἐν Παρασίτῳ,

Ἡ μετὰ Πλάτωνος ἀδολεσχεῖν καταμόνας.

Χλευάζει δ' αὐτὸν καὶ Ἀναξίλας ἐν Βοιτρούλωνι καὶ

Κίρκῃ καὶ Πλουσίαις.

XXIII. 29. Ἀρίστιππος δ' ἐν τῷ τέταρτῳ περὶ
παλαιᾶς τρυφῆς, φησὶν αὐτὸν Ἀστῆρος μειρα-

κίου τινός, ἀστρολογεῖν συνασκουμένου, ἐρασθήναι, ἀλλὰ καὶ Δίωνος τοῦ προειρημένου. Ἔνιοι καὶ Φαίδρου φασί. Δηλοῦν δὲ τὸν ἔρωτα αὐτοῦ τάδε τὰ ἐπιγράμματα, ἃ καὶ πρὸς αὐτοῦ γενέσθαι εἰς αὐτούς,

Ἀστέρης εἰσαθρεῖς, ἀστὴρ ἐμός· εἴθε γενοίμην
Οὐρανός, ὡς πολλοῖς ὄμμασιν εἶς σε βλέπω.

Καὶ ἄλλο,

Ἀστὴρ πρὶν μὲν ἔλαμπες ἐνὶ ζωοῖσιν ἑῶς,
Νῦν δὲ θανῶν λάμπεις ἔσπερος ἐν φθιμένοις.

30. Εἰς δὲ τὸν Δίωνα ὧδε,

Δάκρυα μὲν Ἐκάβη τε καὶ Γλιάδεσσι γυναιξὶ
Μοῖραι ἐπέκλωσαν δῆποτε γεινομέναις.

Σοὶ δὲ, Δίω, ῥέξοντι καλῶν ἐπινίκιον ἔργων,
Δαίμονες εὐρείας ἐλπίδας ἐξέχεαν,

Κεῖσαι δ' εὐρυχόρῳ ἐν πατρίδι, τίμιος ἀστοῖς,
Ἦ ἐμὸν ἐκμήνας θυμὸν ἔρωτι Δίω.

Τοῦτο καὶ ἐπιγεγράφθαι φησὶν ἐν Συρακούσαις ἐπὶ τῷ τάφῳ. 31. Ἀλλὰ μὴν καὶ Ἀλέξιδος, φασὶν, ἐρασθεῖς καὶ Φαίδρου, καθ' ἃ προειρηται, τοῦτον ἐποίησε τὸν τρόπον,

Νῦν ὅτε μῆδ' Ἀλεξίς ὄσον μόνον εἴφ' ὅτι καλὸς
Ἦπται, καὶ πάντῃ πᾶς τις ἐπιστρέφεται·

Θυμὲ, τί μηνύεις κυσὶν ὄστειν; εἴτ' ἀνιήσεις

ῥαυτερον. Οὐχ οὕτω Φαῖδρον ἀπωλέσαμεν;

Ἔχειν τε Ἀρχαϊάνασσαν, εἰς ἣν καὶ αὐτὴν οὕτω ποιῆσαι,

Ἀρχαϊάνασσαν ἔχω τὴν ἐκ Κολοφῶνος ἐταῖραν,

Ἦς καὶ ἐπὶ ῥυτίδων ἔζητο δριμύς ἔρως.

Ἄ θειλοὶ, νεότητος ἀπαντήσαντες ἐκείνης

Πρωτοπλόου, δι' ὅσης ἤλθετε πυρκαϊῆς.

32. Ἀλλὰ καὶ εἰς Ἀγάθωνα,
 Τὴν ψυχὴν, Ἀγάθωνα φιλῶν, ἐπὶ χεῖλεσιν εἶχον·
 Ἦλθε γὰρ ἡ τλήμων ὡς διαβησομένη.

Καὶ ἄλλο,

Τῷ μήλω βάλλω σε· σὺ δ' εἰ μὲν ἐκοῦσα φιλεῖς
 με,

Δεξαμένη, τῆς σῆς παρθενίης μετάδος·

Εἰ δ' ἄρ' ὃ μὴ γίνοιτο νοεῖς, τοῦτ' αὐτὸ λαβοῦσα
 Σκέπαι τὴν ὄρην ὡς ὀλιγοχρόνιος.

Μῆλον ἐγὼ, βάλλει με φιλῶν σέ τις· ἀλλ' ἐπινευσον,

Ξανθίππη, κἀγὼ καὶ σὺ μαραινόμεθα.

33. Φασὶ δὲ καὶ τὸ εἰς τοὺς Ἑρστριάδας τοὺς σαγηνευθέντας αὐτοῦ εἶναι·

Εὐβοίης γένος ἤμεν Ἑρστριάκων, ἄγχι δὲ Σούσων

Κείμεθα· φεῦ γαίης τόσσον ἀφ' ἡμετέρης.

Κακκίνο,

Ἄ Κύπρις Μούσαισι· Κοράσια, τὰν Ἀφροδίταν

Τιμαῖ, ἢ τὸν Ἑρωτὶ ὕμμιν ἐφοπλισομαι.

Αἱ Μοῦσαι ποτὶ Κύπριν· Ἄρει τὰ στωμύλα ταῦτα·

Ἡμῖν οὐ πέταται τοῦτο τὸ παιδάριον.

Καὶ ἄλλο,

Χρυσὸν ἀνήρ' εὐρῶν, ἔλιπε βρόχον· αὐτὰρ ὁ χρυσὸν

Ὀν λίπεν οὐκ εὐρῶν, ἦψεν ὃν εὐρε βρόχον.

XXIV. 34. Ἀλλὰ τοι Μάλων ἀπεχθῶς ἔχων
 πρὸς αὐτόν, Οὐ τοῦτό, φησι, θαυμαστόν εἰ Διονύσιος ἐν Κορίνθῳ, ἀλλ' εἰ Πλάτων ἐν Σικελίᾳ. Ἔοικε δὲ καὶ Ξενοφῶν πρὸς αὐτόν ἔχειν οὐκ εὐμενῶς. Ὡσπερ γοῦν διαφιλονεικοῦντες, τὰ ὅμοια γεγράφουσι, Συμπόσιον, Σωκράτους ἀπολογία, τὰ Ἱθτικά ἀπα-

μνημονεύματα. Εἶθ' ὁ μὲν, πολιτείαν· ὁ δὲ, Κύρου παιδεῖαν. Καὶ ἐν τοῖς νόμοις ὁ Πλάτων πλάσμα φησὶν εἶναι τὴν παιδεῖαν αὐτοῦ· μὴ γὰρ εἶναι Κύρον τοιοῦτον. Ἀμφοτέρω τε Σωκράτους μνημονεύοντες, ἀλλήλων οὐδαμοῦ, πλην Ξενοφῶν Πλάτωνος ἐν τρίτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων. 35. Λέγεται δ' ὅτι καὶ Ἀντισθένης μέλλον ἀναγινώσκειν τὶ τῶν γεγραμμένων αὐτῷ, παρακάλεσεν αὐτὸν παρατυχεῖν. Καὶ πυθόμενος τί μέλλει ἀναγινώσκειν, εἶπεν, ὅτι Περὶ τοῦ μὴ εἶναι ἀντιλέγειν. Τοῦ δ' εἰπόντος, Πῶς οὖν σὺ περὶ αὐτοῦ τούτου γράφεις; καὶ διδάσκοντος ὅτι περιτρέπεται, ἔγραψε διάλογον κατὰ Πλάτωνος, Σάθωνα ἐπιγράφας. Ἐξ οὗ διετέλουν ἀλλοτρίως ἔχοντες πρὸς ἀλλήλους. Φασὶ δὲ καὶ Σωκράτην ἀκούσαντα τὸν Δύσει ἀναγινώσκοντος Πλάτωνος, Ἡράκλεις, εἰπεῖν, ὡς πολλά μου κατεψεύδεθ' ὁ νεανίσκος. Οὐκ ὀλίγα γὰρ ἦν οὐκ εἶρηκε Σωκράτης, γέγραφεν ἂν ἦε. 36. Εἶχε δὲ φιλέχθρος ὁ Πλάτων καὶ πρὸς Ἀριστιππον. Ἐν γοῦν τῇ περὶ ψυχῆς διαβάλλων αὐτὸν φησιν, ὅτι οὐ παρεγένετο Σωκράτει τελευτῶντι, ἀλλ' ἐν Αἰγίῳ ἦν καὶ σύνιγγυς. Καὶ πρὸς Αἰσχίῳ δὲ τινα φιλοτιμίαν εἶχε. Φασὶ δ' ὅτι δὴ περ καὶ αὐτὸς εὐδοκίμει παρὰ Διονυσίῳ. Ὅν ἐλθόντα δι' ἀπορίαν, ὑπὸ μὲν Πλάτωνος παροφθῆναι, ὑπὸ δ' Ἀριστιππου συσταθῆναι. Τούς τε λόγους οὗς Κρίτωνι περιτέθεικεν, ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ περὶ τῆς φυγῆς συμβουλευόντι, φησὶν Ἰδομενεὺς εἶναι Αἰσχίου· τὸν δ' ἐκείνῳ περιθεῖναι διὰ τὴν πρὸς τοῦτον δυσμένειαν. 37. Αὐτοῦ δὲ Πλάτων οὐδαμῶθι τῶν ἑαυτοῦ συγγραμμά-

των μνήμην πεποιήται, ὅτι μὴ ἐν τῷ περὶ ψυχῆς, καὶ ὑπολογία.

XXV. Φησὶ δ' Ἀριστοτέλης τῶν τῶν λόγων ἰδέαν αὐτοῦ, μεταξὺ ποιήματος εἶναι καὶ πεζοῦ λόγου. Τοῦτον μόνον παραμῆναι Πλάτωνι Φαβωρινός που φησὶν ἀναγινώσκοντι τὸν περὶ ψυχῆς, τοὺς δ' ἄλλους ἀνασιῆναι πάντας. Ἔνιοί τε φασὶν ὅτι Φίλιππος ὁ Ὀπούντιος τοὺς νόμους αὐτοῦ μετέγραψεν ὄντας ἐν κρηῶ. Τούτου δὲ καὶ τῶν Ἐπινομίδα φασὶν εἶναι. Εὐφοριῶν δὲ καὶ Παναίτιος εἰρήκασι, πολλάκις ἐστραμμένην εὐφῆσθαι τὴν ἀρχὴν τῆς πολιτείας, ἣν πολιτείαν Ἀριστοξενός φησι πᾶσαν σχεδὸν ἐν τοῖς Πρωταγόρου γεγραφθαι ἀντιλογοικῶς. 38. Λόγον δὲ πρῶτον γράψαι αὐτὸν τὸν Φαῖδρον· καὶ γὰρ ἔχει μειρακιῶδές τι τὸ πρόβλημα. Δικταρχος δὲ καὶ τὸν τρόπον τῆς γραφῆς ὅλον ἐπιμέμφεται, ὡς φορτικόν.

XXVI. Ὁ γοῦν Πλάτων λέγεται, θεασάμενος τινὰ κυβεύοντα, αἰτιάσασθαι. Τοῦ δὲ εἰπόντος, ὡς ἐπὶ μικροῖς, Ἀλλὰ τό γε ἔθος, εἶπεν, οὐ μικρόν. Ἐρωτηθεὶς εἰ ἀπομνημόνευμά τι αὐτοῦ ἔσται ὡσπερ τῶν πρότερον, ἀπεκρίνατο, Ὀνόματος δεῖ τυχεῖν πρῶτον, εἶτα πολλὰ ἔσται. Εἰσελθόντος ποτὲ Ἐξοκράτους, εἶπε μαστιγῶσαι τὸν παῖδα· αὐτὸν γὰρ μὴ δύνασθαι, διὰ τὸ ὠργίσθαι. 39. Ἀλλὰ καὶ πρὸς τινὰ τῶν παιδων, Μεμαστιγῶσο ἄν, εἶπεν, εἰ μὴ ὠργιζόμεν. Ἐφ' ἵππου καθίσας, εὐθείως κατέβη, φήσας εὐλαβεῖσθαι μὴ ἵπποτυφίᾳ ληφθῆ. Τοῖς μεθύουσι συνεβούλευε κατοπτρίζεσθαι· ἀποστήσεσθαι γὰρ τῆς τοιαύτης ἀσχημοσύνης. Πίνειν δ' εἰς μέθην οὐδαμοῦ πρέ-

πον ἔλεγε, πλὴν ἐν ταῖς ἐορταῖς τοῦ καὶ τὸν οἶνον δόντος Θεοῦ. Καὶ τὸ πολλὰ δὲ καθεύδειν ἀπήρσεν αὐτῷ. Ἐν γοῦν τοῖς νόμοις φησὶ, Κοιμώμενος δὲ οὐδεὶς οὐδενὸς ἄξιος. εἶναι δὲ ἥδιστον τῶν ἀκουσμάτων τὴν ἀλήθειαν· οἱ δὲ, τὸ λέγειν ἀληθῆ. Καὶ περὶ ἀληθείας δ' ἐν τοῖς Νόμοις φησὶν οὕτως, 40. Καλὸν μὲν ἢ ἀλήθεια, ὃ ξένη, καὶ μόνιμον· ἔοικε δὲ οὐ βράδιον πεῖθειν.

XXVII. Ἀλλὰ καὶ ἤξιον μνημόσυνον αὐτοῦ λείπεσθαι ἢ ἐν φίλοις, ἢ ἐν βίβλοις.

XXVIII. Ἐξετόπιζε δὲ καὶ αὐτὸς τὰ πλεῖστα, καθά τινες φασί.

XXIX. Καὶ ἐτελεύτα μὲν ὃν εἶπομεν τρόπον, Φιλίππου βασιλεύοντος ἔτος τρισκαίδέκατον, καθά καὶ Φαβωρίνος φησὶν ἐν ἀπομνημονευμάτων τρίτῳ· ὑφ' οὗ καὶ ἐπιτιμηθῆναι φησὶν αὐτὸν Θεόπομπος. Μυρωνιανὸς δ' ἐν ὁμοίοις φησὶ, Φίλωνα παρομιμάς μνημονεύειν περὶ τῶν Πλάτωνος φθειρῶν, ὡς οὕτως αὐτοῦ τελευτήσαντος.

XXX. Καὶ ἐτάφη ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, ἔνθα τὸν πλεῖστον χρόνον διετέλεισε φιλοσοφῶν. 41. Ὄθεν καὶ Ἀκαδημαϊκὴ προσηγορεύθη ἢ ἀπ' αὐτοῦ αἵρεσις. Καὶ παρεπέμφθη πανδήμει πρὸς τῶν αὐτόθι, διαθέμενος τοῦτον τὸν τρόπον.

Τὰδε κατέλιπε Πλάτων καὶ διέθετο· τὸ Ἐπιφιστιάδων χωρίον, ὃ γείτων βοδῆῶθεν ἢ ὁδὸς ἢ ἐκ τοῦ Κηφισιάσιν ἱεροῦ, νότοθεν τὸ Ἡράκλειον τὸ ἐν Ἡφαιστιάδων, πρὸς ἡλίου δὲ ἀνιόντος Ἀρχέστρατος Φρεάριος, πρὸς ἡλίου δὲ δυομένου Φίλιππος Χολιδεύς. Καὶ μὴ ἐξίστω τοῦτο μηδενὶ μήτε ἀποδοῦσθαι, μήτε

ἀλλάξασθαι, ἀλλ' ἔστω Ἀδειμάντου τοῦ παιδίου εἰς τὸ δυνατόν. 42. Καὶ τὸ ἐν Ἐρисиάδων χωρίον, ὃ παρὰ Καλλιμάχου ἐπριάμην, ὃ γέλτων βορῶνθεν Ἐϋρυμέδων Μυρῶνούσιος, νότοθεν δὲ Δημόστρατος Ξυπετέρων, πρὸς ἡλίου ἀνιόντος Ἐϋρυμέδων Μυρῶνούσιος· πρὸς ἡλίου δυομένου Κηφισσός. Ἀργυρίου μνάς τρεῖς· φιάλην ἀργυρᾶν, ἔλκουσαν ρ' ἕ' ε'· κυμβεῖον ἄγων μ' ε'· δακτύλιον χρυσοῦν, καὶ ἐνώτιον χρυσοῦν, ἄγοντα συνάμφω δ' δραχμάς, ὀβολοὺς τρεῖς. Ἐκλείδης ὁ λιθοτόμος ὀφείλει μοι τρεῖς μνάς· Ἀρτεμιν ἀφήμι ἔλευθέραν. Οἰκίτας καταλείπω, Τύχωνα, Βίκτιαν, Ἀπολλωνιάδην, Διονύσιον. 43. Σκεῦη τὰ γεγραμμένα, ἃν ἔχει τὰ ἀντίγραφα Δημήτριος. Ὄφειλω δ' οὐδενὸ οὐθέν. Ἐπίτροποι δὲ, Σωσθένης, Σπεύσιππος, Δημήτριος, Ἡλίας, Ἐϋρυμέδων, Καλλιμάχος, Θράσιππος. Καὶ διέθετο μὲν οὕτως. Ἐπιγράφη δ' αὐτῷ ἐπιγράμματα τάδε. Πρῶτον,

Σωφροσύνη προφέρων θνητῶν ἦθει τε δικαίῳ,

Ἐνθάδε δὴ κεῖται διος Ἀριστοκλήης.

Εἰ δέ τις ἐκ πάντων σοφίης μέγαν ἔσχεν ἔπαινον,

Τοῦτον ἔχει πλεῖστον, καὶ φθόνος οὐχ ἔπεται.

44. Ἔτερον δὲ,

Γαῖα μὲν ἐν κόλπῳ κρύπτει τόδε σῶμα Ἠλάτωνος,

Ψυχὴ δ' ἀθανάτων τάξιν ἔχει μακάρων·

Ἰσοῦ Ἀρίστωνος, τὸν τις καὶ τηλόθι ναίων

Τιμᾷ ἀνῆς ἀγαθὸς θεῖον ἰδόντα βίον.

Καὶ ἄλλο δὲ νεώτερον,

Αἰετὲ, τίπτε βέβηκας ὑπὲρ τάφον; ἦ τίνος, εἰπέ,

Ἄστρόεντι θεῶν οἶκον ἀποσκοπέεις;

Ψυχῆς εἰμὲ Πλάτωνος ἀποπταμένης ἐς Ὀλυμπον
Εἰκὼν, σῶμα δὲ τοῦ γηγενῆς Ἀτθίς ἔχει.

45. Ἔστι καὶ ἡμέτερον οὕτως ἔχον,
Καὶ πῶς, εἰ μὴ Φοῖβος ἀν' Ἑλλάδα φῦσε Πλά-
τωνα,

Ψυχᾶς ἀνθρώπων γράμμασιν ἠέσθαι.
Καὶ γὰρ ὁ τοῦδε γεγῶς Ἀσκληπιός ἐστιν ἰητὴρ
Σώματος, ὡς ψυχῆς ἀθανάτοιο Πλάτων.

Καὶ ἄλλο, ὡς ἐτελευτα·

Φοῖβος ἔφρσε βροτοῖς Ἀσκληπιὸν ἠδὲ Πλάτωνα·
Τὸν μὲν, ἵνα ψυχῆν, τὸν δ', ἵνα σῶμα σάοι.
Δαισάμενος δὲ γάμον πόλιν ἤλυθεν ἦν ποτε αὐτῶ
Ἔκτισε, καὶ δαπέδῳ Ζηνὸς ἐνιδρύσατο.

Καὶ τὰ μὲν ἐπιγράμματα ταῦτα.

XXXI. 46. Μαθηταὶ δ' αὐτοῦ, Σπεύσιππος
Ἀθηναῖος, Ξενοκράτης Χαλκηδόνιος, Ἀριστοτέλης
Σταγειρίτης, Φίλιππος ὁ Ὀπουντίος, Ἔσθιαῖος Πε-
ρίνθιος, Δίων Συρακούσιος, Ἄμυκλος Ἡρακλειώτης,
Ἔραστος καὶ Κορίσκος Σκήψιοι, Τιμόλαος Κυζικηνὸς,
Εὐαίων Λαμψακηνὸς, Πίθων καὶ Ἡρακλείδης Αἴνιοι,
Ἴπποθαλῆς καὶ Κάλλιππος Ἀθηναῖοι, Δημήτριος
Ἀμφιπολίτης, Ἡρακλείδης Ποντικός, καὶ ἄλλοι πλεί-
ους, σὺν οἷς καὶ γυναῖκες δύο, Λασθένεια Μαντινικῆ,
καὶ Ἀξιοθέα Φλιασία, ἣ καὶ ἀνδρεῖα ἠμπύσχετο, ὡς
φησι Δικαίραρχος. Ἔνιοι δὲ καὶ Θεόφραστον ἀκού-
σαι φασὶν αὐτοῦ. Καὶ Ἐπερίδην τὸν ῥήτορα Χα-
μαιλέων φησὶ, καὶ Λυκοῦργον· ὁμοίως Πολέμων ἱστο-
ρεῖ καὶ Δημοσθένην. 47. Σαβῖνος λέγει καὶ Μνη-
σίστρατον Θάσιον, παρατιθέμενος ἐν ὁ μελετητικῆς
ἵλης. Καὶ εἰκός ἐστι.

XXXII. Φιλοπλάτωνι δέ σοι δικαίως ὑπαρχούση, καὶ παρ' ὄντινοῦν τὰ τοῦ φιλοσόφου δόγματα φιλοτίμως ζητούση, ἀναγκαῖον ἡγησάμην ὑπογράψαι καὶ τὴν φύσιν τῶν λόγων, καὶ τὴν τάξιν τῶν διαλόγων, καὶ τὴν ἔφοδον τῆς ἐπαγωγῆς, ὡς οἶόν τε στοιχειωδῶς καὶ ἐπὶ κεφαλαίων, πρὸς τὸ μὴ ἀμοιρεῖν αὐτοῦ τῶν δογμάτων τὴν περὶ τοῦ βίου συναγωγὴν. Γλαῦκα γὰρ εἰς Ἀθήνας, φασίν, εἰ δέη σοι τὰ κατ' εἶδος διηγεῖσθαι. Διαλόγους τοίνυν φασὶ πρῶτον γράψαι Ζήνωνα τὸν Ἐλεάτην. 48. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν πρώτῳ περὶ ποιητῶν Ἀλεξάμενον Στορέα ἢ Τήϊον, ὡς καὶ Φαβρωῖνος ἐν ἀπομνημονεύμασι. Δοκεῖ δέ μοι Πλάτων, ἀκριβῶσας τὸ εἶδος, καὶ τὰ πρωτεῖα δικαίως ἄν ὡσπερ τοῦ κάλλους οὕτω καὶ τῆς εὐρέσεως ἀποφέρεσθαι. Ἔστι δὲ διάλογος ἐξ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως συγκείμενος περὶ τίνος τῶν φιλοσοφουμένων καὶ πολιτικῶν, μετὰ τῆς πρεπούσης ἡθλοποιίας τῶν παραλαμβανομένων προσώπων, καὶ τῆς κατὰ τὴν λέξιν κατασκευῆς. Διαλεκτικὴ δὲ ἐστὶ τέχνη λόγων, δι' ἧς ἀνασκευάζομεν τι ἢ κατασκευάζομεν, ἐξ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως τῶν προυδιαλεγομένων. 49. Τοῦ δὲ λόγου τοῦ Πλατωνικοῦ δύο εἰσὶν ἀνωτάτω χαρακτήρες· ὃ τε ὑψηλικός, καὶ ὃ ζητητικός. Διαιρεῖται δ' ὃ ὑψηλικός εἰς δύο ἄλλους χαρακτήρας· θεωρηματικόν τε, καὶ πρακτικόν. Καὶ τῶν, ὃ μὲν θεωρηματικὸς εἰς τὸν φυσικὸν καὶ λογικόν· ὃ δὲ πρακτικὸς, εἰς τὸν ἡθικὸν καὶ πολιτικόν. Τοῦ δὲ ζητητικοῦ, καὶ αὐτοῦ δύο εἰσὶν οἱ πρῶτοι χαρακτήρες· ὃ τε γυμναστικὸς, καὶ ἀγωνιστικὸς. Καὶ τοῦ μὲν γυμναστικοῦ, μαιευτικὸς τε καὶ πειραστικὸς· τοῦ δὲ ἀγῶ-

νιστικοῦ, ἔνδεικτικὸς καὶ ἀνατρεπτικός. Οὐ λανθάνει δ' ἡμᾶς ὅτι τινὲς ἄλλως διαφέρειν τοὺς διαλόγους φασί. 50. Λέγουσι γὰρ αὐτῶν τοὺς μὲν δραματικούς, τοὺς δὲ διηγηματικούς, τοὺς δὲ μικτούς. Ἄλλ' ἐκεῖνοι μὲν τραγικῶς μᾶλλον ἢ φιλοσόφως τὴν διαφορὰν τῶν διαλόγων προυωνόμασαν. Εἰσὶ δὲ τοῦ μὲν φυσικοῦ οἶον ὁ Τίμαιος · τοῦ δὲ λογικοῦ, ὃ τε Πολιτικὸς καὶ ὁ Κρατύλος, καὶ Παρμενίδης, καὶ Σοφιστής · τοῦ δ' ἠθικοῦ, ἢ τε Ἀπολογία, καὶ ὁ Κρίτων, καὶ Φαῖδων, καὶ Φαῖδρος. Καὶ τὸ Συμπόσιον, Μενέξενός τε, καὶ Κλειτοφῶν, καὶ Ἐπιστολαὶ καὶ Φίλητος, Ἴππαρχος, Ἀντερασταί · τοῦ δὲ πολιτικοῦ ἢ τε Πολίτεια, καὶ οἱ Νόμοι, καὶ ὁ Μίνως, καὶ Ἐπινομίς, καὶ ὁ Ἀτλαντικός. 51. Τοῦ δὲ μαιευτικοῦ, Ἀλκιβιάδαι, Θεάγης, Λύσις, Λάχης · τοῦ δὲ πειραστικοῦ Εὐθύφρων, Μένων, Ἴων, Χαρμίδης, Θεαίτητος. Τοῦ δὲ ἔνδεικτικοῦ, ὡς ὁ Πρωταγόρας · καὶ τοῦ ἀνατρεπτικοῦ, Εὐθύδημος, Ἴππίαι δύο, Γοργίας. Καὶ περὶ μὲν διαλόγου, τί ποτέ ἐστι, καὶ τίνες αὐτοῦ διαφοραὶ, ἀπόχρη λέγειω.

XXXIII. Ἐπεὶ δὲ πολλὴ στάσις ἐστὶ, καὶ οἱ μὲν φασὶν αὐτὸν δογματίζειν, οἱ δ' οὐ, φέρε καὶ περὶ τούτων διαλάβωμεν. Αὐτὸ τοίνυν τὸ δογματίζειν ἐστὶ δόγμα τιθεῖναι, ὡς τὸ νομοθετεῖν, νόμους τιθεῖναι. Δόγμα δὲ ἐκατέρως καλεῖται, τό, τε δοξαζόμενον καὶ ἡ δόξα αὐτή. 52. Τούτων δὲ τὸ μὲν δοξαζόμενον, πρότασις ἐστίν · ἢ δὲ δόξα, ὑπόληψις. Ὁ τοίνυν Πλάτων περὶ μὲν ὧν κατείληφεν, ἀποφαίνεται, τὰ δὲ ψευδῆ διελέγχει, περὶ δὲ τῶν ἀδήλων ἐπέχει. Καὶ περὶ μὲν τῶν αὐτῶ δοκούντων ἀποφαίνεται διὰ

τὸ καθόλου διὰ τοῦ ἐπὶ μέρους πιστούμενος. Καὶ τιν ὁ μὲν πρότερος, ῥητορικὸς· ὁ δὲ δεύτερος, διακτικὸς. Οἷον ἐν τῷ προτέρῳ ζητεῖται, εἰ ὅδε ἀπέγειγεν· ἀπόδειξις, τὸ εὐρησθαι αὐτὸν κατ' ἐκείνῳ τὸν χρόνον ἡμαγμένον. 55. Ῥητορικὸς δ' ἐστὶν τρόπος τῆς ἐπαγωγῆς οὗτος· ἐπειδὴ καὶ ἡ ῥητορικῆ ἐρὶ τὰ ἐπὶ μέρους, οὐ τὰ καθόλου τὴν πραγματείαν ρει. Ζητεῖ γὰρ οὐ περὶ αὐτοῦ τοῦ δικαίου, ἀλλὰ ἐρὶ τῶν ἐπὶ μέρους δικαίων. Ὁ δ' ἕτερός ἐστι διακτικὸς, προαποδειχθέντος τοῦ καθόλου διὰ τῶν ἐπὶ ἔρους, οἷον ζητεῖται εἰ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, καὶ εἰ ἐκ ᾧν τεθνεώτων οἱ ζῶντες. Ὅπερ ἀποδείκνυται ἐν τῷ ἐρὶ ψυχῆς διὰ τινος καθολικοῦ, ὅτι ἐκ τῶν ἐναντίων ἔναντία. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ καθόλου κατασκευάζε-
κι, ἐκ τινῶν ὄντων ἐπὶ μέρους. Οἷον ὅτι τὸ καθεύ-
ειν ἐκ τοῦ ἐγρηγορέναι, καὶ ἀνάπαλιν· καὶ τὸ μεῖ-
ον ἐκ τοῦ μικροτέρου, καὶ ἀνάπαλιν. Τούτῳ δὲ
ῥῆτο εἰς τὴν τῶν ἑαυτῷ δοκούντων κατασκευήν.

XXXIV. 56. Ὡς περὶ δὲ τὸ παλαιὸν ἐν τῇ τρα-
φδίᾳ πρότερον μὲν μόνος ὁ χορὸς διεδραμάτιζεν,
στερον δὲ Θέσπις ἕνα ὑποκριτὴν ἐξεῦρεν ὑπὲρ τοῦ
ιανασπαύεσθαι τὸν χορὸν, καὶ δεύτερον Λισχύλος,
ὃν δὲ τρίτον Σοφοκλῆς, καὶ συνεπλήρωσαν τῆν τρα-
φδίαν· οὕτως καὶ τῆς φιλοσοφίας ὁ λόγος, πρότε-
ον μὲν ἦν μονοειδῆς, ὡς ὁ φυσικὸς· δεύτερον δὲ Σω-
ράτης προσέθηκε τὸν ἡθικόν· τρίτον δὲ Πλάτων
ὃν διαλεκτικόν, καὶ ἐτελειούργησε τὴν φιλοσο-
ίαν.

XXXV. Θρασύλλος δὲ φησι καὶ κατὰ τὴν τρα-
ικὴν τετραλογία ἐκδοῦναι αὐτὸν τοὺς διαλόγους.

Οἷον ἐκεῖνοι τέτρασι δράμασιν ἠγωνίζοντο, Διονυσίοις, Αθηναίοις, Παναθηναίοις, Χύτραις, ὧν τὸ τέταρτον ἦν Σατυρικόν. Τὰ δὲ τέτταρα δράματα ἐκαλεῖτο Τετραλογία. 57. Εἰσὶ τολύνη, φησὶν, οἱ πάντες αὐτῶ γνήσιοι διάλογοι, ἕξ καὶ πενήκοντα· τῆς μὲν Πολιτείας εἰς δέκα διαιρουμένης (ἦν καὶ εὕρισκεσθαι σχεδὸν ὅλην παρὰ Πρωταγόρα ἐν τοῖς ἀντιλογικοῖς, φησὶ Φαβωρίνος ἐν παντοδαπῆς ἱστορίας δευτέρῳ.) τῶν δὲ Νόμων, εἰς δυοκαίδεκα. Τετραλογίαι δὲ ἑννέα, ἐνὸς βιβλίου χώραν ἐπεχούσης τῆς Πολιτείας, καὶ ἐνὸς τῶν Νόμων. Πρώτη μὲν οὖν τετραλογίαν τίθησι, τὴν κοινὴν ὑπόθεσιν ἔχουσαν· παραδειξαι γὰρ βούλεται ὁποῖος ἂν εἴη ὁ τοῦ φιλοσόφου βίος, διπλαῖς δὲ χρηῖται ταῖς ἐπιγραφαῖς ἐκάστου τῶν βιβλίων· τῇ μὲν, ἀπὸ τοῦ ὀνόματος· τῇ δὲ, ἀπὸ τοῦ πράγματος. 58. Ταύτης τῆς τετραλογίας, ἣτις ἐστὶ πρώτη, ἡγεῖται Εὐθύφρων, ἢ Περὶ ὁσίον· ὁ διάλογος δ' ἐστὶ πειραστικός. Δεύτερος, Ἀπολογία Σωκράτους, ἡθικός· τρίτος Κρίτων, ἢ Περὶ πρακτέου, ἡθικός. Τέταρτος, Φαίδων, ἢ Περὶ ψυχῆς, ἡθικός. Δευτέρα τετραλογία, ἣς ἡγεῖται Κρατύλος, ἢ Περὶ ὀρθότητος ὀνομάτων, λογικός· Θεαίτητος, ἢ Περὶ ἐπιστήμης, πειραστικός· Σοφιστής, ἢ Περὶ τοῦ ὄντος, λογικός. Πολιτικός, ἢ Περὶ βασιλείας, λογικός. Τῆς τρίτης ἡγεῖται Παρμενίδης, ἢ Περὶ ἰδεῶν, λογικός· Φίληβος, ἢ Περὶ ἡδονῆς, ἡθικός. Συμπόσιον, ἢ Περὶ ἀγαθοῦ, ἡθικός. Φαῖδρος, ἢ Περὶ ἔρωτος, ἡθικός. 59. Τῆς τετάρτης ἡγεῖται Ἀλκιβιάδης, ἢ Περὶ ἀνθρώπου φύσεως, μαιευτικός· Ἀλκιβιάδης δεύτερος, ἢ Περὶ προσευχῆς, μαιευτικός· Ἴππαρχος, ἢ Φιλοκερ-

δῆς, ἡθικός · Ἀντερασταί, ἡ Περὶ φιλοσοφίας, ἡθικός. Τῆς πέμπτης ἡγεῖται Θιάγης, ἡ Περὶ φιλοσοφίας, μαιευτικός · Χαρμίδης, ἡ περὶ σωφροσύνης, πειραστικός · Λάχης, ἡ περὶ ἀνδρείας, μαιευτικός · Λύσις, ἡ Περὶ φιλίας, μαιευτικός. Τῆς ἕκτης ἡγεῖται Εὐθύδημος, ἡ Ἐριστικός, ἀνατρεπτικός · Πρωταγόρας, ἡ Σοφισταί, ἐνδεικτικός · Γοργίας, ἡ Περὶ ῥητορικῆς, ἀνατρεπτικός · Μένων, ἡ Περὶ ἀρετῆς, πειραστικός. 60. Τῆς ἐβδόμης ἡγοῦνται Ἰππίαι δύο · πρῶτος, ἡ Περὶ τοῦ καλοῦ · δεύτερος, ἡ Περὶ τοῦ ψεύδους, ἀνατρεπτικοί · Ἴων ἡ Περὶ Ἰλιάδος, πειραστικός · Μενέξενος, ἡ Ἐπιτάφιος, ἡθικός. Τῆς ὀγδόης ἡγεῖται Κλειτοφῶν, ἡ Προτρεπτικός, ἡθικός · Πολιτεία, ἡ Περὶ δικαίου, πολιτικός · Τίμαιος, ἡ Περὶ φύσεως, φυσικός · Κριτίας, ἡ Ἀτλαντικός, ἡθικός. Τῆς ἐνάτης ἡγεῖται Μίνως, ἡ Περὶ νόμου, πολιτικός · Νόμοι, ἡ Περὶ νομοθεσίας, πολιτικός · Ἐπινομίς, ἡ Νυκτερινὸς σύλλογος, ἡ Φιλόσοφος, πολιτικός.

XXXVI. 61. Ἐπιστολαὶ τρισκαίδεκα, ἡθικαὶ · ἐν αἷς ἔγραψεν, Εὐὶ πράττειν · Ἐπίκουρος δὲ, Εὐὶ διαίγειν · Κλέων, Χαίρειν. Ἡρὸς Ἀριστόδημον, μία · πρὸς Ἀρχύταν, δύο · πρὸς Διονύσιον, τέσσαρες · πρὸς Ἑρμείαν, καὶ Ἐραστον, καὶ Κορίσκον, μία · πρὸς Λεωδάμαντα, μία · πρὸς Περδίκκαν, πρὸς τοὺς Δίωνος οἰκείους δύο. Καὶ οὗτος μὲν οὕτω διαιρεῖ, καὶ τινές.

XXXVII. Ἐνιοὶ δὲ, ὧν ἔστι καὶ Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικός, εἰς τριλογίας ἔλκουσι τοὺς διαλόγους. Καὶ πρῶτην μὲν τιθέασιν, ἧς ἡγεῖται Πολιτεία, Τί-

μαιος, Κριτίας· δευτέραν, Σοφιστής, Πολιτικός, Κρατύλος· 62. τρίτην, Νόμοι, Μίνως, Ἐπινομίς· τετάρτην, Θεαιτήτος, Εὐθύφρων, Ἀπολογία· πέμπτην, Κρίτων, Φαίδων, Ἐπιστολαί. Τὰ δ' ἄλλα καθ' ἕν, καὶ ἀτάκτως. Ἀρχονται δέ, οἱ μὲν, ὡς προεῖρηται, ἀπὸ τῆς Πολιτείας· οἱ δ', ἀπὸ Ἀλκιβιάδου μείζονος· οἱ δ', ἀπὸ Θεάγουσ· ἔτιοι δέ, Εὐθύφρωνος· ἄλλοι, Κλειτοφῶντος· τινὲς, Τιμαίου· οἱ δ', ἀπὸ Φαίδρου· ἕτεροι, Θεαιτήτου. Πολλοὶ δέ Ἀπολογία τὴν ἀρχὴν ποιῶνται. Νοθεύονται δέ τῶν διαλόγων ὁμολογουμένως Μίδων ἢ Ἴππουτρόφος, Ἐρυξίας ἢ Ἐρασίστρατος, Ἀλκυὼν, Ἀκέφαλος ἢ Σίσυφος, Ἀξίωχος, Φαίακος, Δημοδόκος, Χελιδῶν, Ἐβδόμη, Ἐπιμενίδης. Ὡν ἢ Ἀλκυὼν, Λέοντος τινος εἶναι δοκεῖ, καθά φησι Φαβωρίνος ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων.

XXXVIII. 63. Ὀνόμασι δὲ κέχρηται ποικίλοις, πρὸς τὸ μὴ εὐσύννοπτον εἶναι τοῖς ἀμαθέσι τὴν πραγματείαν. Ἰδαίτατα μὲν σοφίαν ἡγεῖται εἶναι τὴν τῶν νοητῶν καὶ ὄντως ὄντων ἐπιστήμην, ἣν φησι περὶ θεὸν καὶ ψυχὴν σώματος κεχωρισμένην. Ἰδίᾳ δὲ σοφίαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν καλεῖ, ὄρεξιν οὖσαν τῆς θείας σοφίας. Κοινῶς δὲ λέγεται παρ' αὐτῷ σοφία καὶ ἡ πᾶσα ἐμπειρία· οἷον ὅταν σοφὸν λέγῃ τὸν δημιουργόν. Χρῆται δὲ καὶ ἐπὶ διαφερόντων σημαινόμενων τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασιν. Ὁ γοῦν φαῦλος λέγεται παρ' αὐτῷ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπλοῦ, ὡς καὶ παρὰ Εὐριπίδῃ ἐν *Λυκμινίῳ* φέρεται ἐπὶ τοῦ Ἑρακλέους οὕτως,

Φαῦλον, ἄκομψον, τὰ μέγιστ' ἀγαθόν,

*Πᾶσαν ἐν ἔργῳ περιταμνόμενον
Σοφίαν, λίσσῃς ἀτρίβωνα.*

64. Χρηται δὲ ὁ Πλάτων ἐνίοτε αὐτῷ καὶ περὶ τοῦ καλοῦ· ἔστι δ' ὅτε καὶ ἐπὶ τοῦ μικροῦ. Μολλάκις δὲ καὶ διαφέρουσιν ὀνόμασιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημαινομένου χρηται. Τὴν οὖν ἰδέαν, καὶ εἶδος ὀνομάζει, καὶ γένος, καὶ παράδειγμα, καὶ ἀρχὴν, καὶ αἴτιον. Χρηται δὲ καὶ ταῖς ἐναντίαις φωναῖς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ. Τὸ γοῦν αἰσθητὸν, καὶ ὄν καλεῖ καὶ μὴ ὄν· ὄν μὲν, διὰ τὸ γένεσιν αὐτοῦ εἶναι· μὴ ὄν δὲ, διὰ τὴν συνεχῆ μεταβολήν. Καὶ τὴν ἰδέαν, οὔτε κινούμενον, οὔτε μένον. Καὶ ταυτὸ, καὶ ἐν, καὶ πολλύ. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ πλειόνων εἴθισται ποιεῖν· ἔστι δὲ ἡ ἐξήγησις τῶν λόγων αὐτοῦ τριπλῆ. 65. Πρῶτον μὲν γὰρ ἐκδιδάξει χρῆ, ὅ τι ἐστὶν ἕκαστον τῶν λεγομένων· ἔπειτα, τίνος ἕνεκα λέλεκται, πότῃρα κατὰ προηγούμενον, ἢ ἐν εἰκόνοσ μίρει, καὶ εἰς δογματῶν κατασκευὴν, ἢ εἰς ἔλεγχον τοῦ προσδιαλεγόμενου· τὸ δὲ τρίτον, εἰ ὀρθῶσ λέλεκται.

XXXIX. Ἐπεὶ δὲ καὶ σημεῖα τινὰ τοῖσ βιβλίοισ αὐτοῦ παρατίθενται, φέρε καὶ περὶ τούτων τι εἶπωμεν. Χ λαμβάγεται πρὸσ τὰς λέξεισ καὶ τὰ σχήματα, καὶ ὄλωσ τὴν Πλατωνικὴν συνήθειαν. Διπλῆ — πρὸσ τὰ δόγματα, καὶ τὰ ἀρέσκοντα Πλάτωνι· 66. Χ περιστιγμένον, πρὸσ τὰς ἐκλογὰσ καὶ καλλιγραφίασ· διπλῆ περιστιγμένη, πρὸσ τὰς ἐνίων διορθῶσεισ· ὀβελὸσ περιστιγμένος, πρὸσ τὰς εἰκαλοὺσ ἀθετήσεισ· ἀντίτοιγμα περιστιγμένον, πρὸσ τὰσ διττὰσ χρήσεισ καὶ μεταθέσεισ τῶν γραφῶν. Κεραῦνιον, πρὸσ τὴν ἀγωγὴν τῆσ φιλοσοφίασ. Ἀστερίσκος,

XXXII. Φιλοπλάτωνι δέ σοι δικαίως ὑπαρχούσῃ, καὶ παρ' ὄντινον ἄν τὸ τοῦ φιλοσόφου δόγματα φιλοτιμῶς ζητούσῃ, ἀναγκαῖον ἡγησάμην ὑπογράψαι καὶ τὴν φύσιν τῶν λόγων, καὶ τὴν τάξιν τῶν διαλόγων, καὶ τὴν ἔφοδον τῆς ἐπαγωγῆς, ὡς οἶόν τε στοιχειωδῶς καὶ ἐπὶ κεφαλαίων, πρὸς τὸ μὴ ἀμοιρεῖν αὐτοῦ τῶν δογμάτων τὴν περὶ τοῦ βλου συναγωγὴν. Γλαῦκα γὰρ εἰς Ἀθήνας, φασίν, εἰ δὲ σοι τὰ κατ' εἶδος διηγεῖσθαι. Διαλόγους τοίνυν φασὶ πρῶτον γράψαι Ζήνωνα τὸν Ἐλεάτην. 48. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν πρώτῳ περὶ ποιητῶν Ἀλεξάμενον Στορέα ἢ Τήϊον, ὡς καὶ Φαβριόριος ἐν ἀπομνημονεύμασι. Δοκεῖ δέ μοι Πλάτων, ἀκριβῶς τὸ εἶδος, καὶ τὰ πρωτεῖα δικαίως ἄν ὡς περ τοῦ κάλλους οὕτω καὶ τῆς εὐρέσεως ἀποφέρεσθαι. Ἔστι δὲ διάλογος ἐξ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως συγκείμενος περὶ τινος τῶν φιλοσοφουμένων καὶ πολιτικῶν, μετὰ τῆς προεπούσης ἡθροποιίας τῶν παραλαμβανομένων προσώπων, καὶ τῆς κατὰ τὴν λέξιν κατασκευῆς. Διαλεκτικὴ δὲ ἐστὶ τέχνη λόγων, δι' ἧς ἀνασκευάζομεν τι ἢ κατασκευάζομεν, ἐξ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως τῶν προουδιασγομένων. 49. Τοῦ δὲ λόγου τοῦ Πλατωνικοῦ δύο εἰσὶν ἀνωτάτω χαρακτήρες· ὁ τε ὑψηλητικός, καὶ ὁ ζητητικός. Διαίρεται δ' ὁ ὑψηλητικός εἰς δύο ἄλλους χαρακτήρας· θεωρηματικόν τε, καὶ πρακτικόν. Καὶ τῶν, ὁ μὲν θεωρηματικός εἰς τὸν φυσικὸν καὶ λογικόν· ὁ δὲ πρακτικός, εἰς τὸν ἠθικὸν καὶ πολιτικόν. Τοῦ δὲ ζητητικοῦ, καὶ αὐτοῦ δύο εἰσὶν οἱ πρῶτοι χαρακτήρες· ὁ τε γυμναστικός, καὶ ἀγωνιστικός. Καὶ τοῦ μὲν γυμναστικοῦ, μαιευτικός τε καὶ πειραστικός· τοῦ δὲ ἀγῶ-

νιστικοῦ, ἐνδεικτικὸς καὶ ἀνατρεπτικός. Οὐ λανθάνει δ' ἡμῶς ὅτι τινὲς ἄλλως διαφέρειν τοὺς διαλόγους φασί. 50. Λέγουσι γὰρ αὐτῶν τοὺς μὲν δραματικούς, τοὺς δὲ διηγηματικούς, τοὺς δὲ μικτούς. Ἄλλ' ἐκέينوι μὲν τραγικῶς μᾶλλον ἢ φιλοσόφως τὴν διαφορὰν τῶν διαλόγων προσωνόμασαν. Εἰσι δὲ τοῦ μὲν φυσικοῦ οἶον ὁ Τίμαιος · τοῦ δὲ λογικοῦ, ὃ τε Πολιτικός καὶ ὁ Κρατύλος, καὶ Παρμενίδης, καὶ Σοφιστής · τοῦ δ' ἠθικοῦ, ἢ τε Ἀπολογία, καὶ ὁ Κρίτων, καὶ Φαίδων, καὶ Φαῖδρος. Καὶ τὸ Συμπόσιον, Μενέξενός τε, καὶ Κλειτοφῶν, καὶ Ἐπιστολαὶ καὶ Φίληβος, Ἴππαρχος, Ἀντρασταί · τοῦ δὲ πολιτικοῦ ἢ τε Πολίτεια, καὶ οἱ Νόμοι, καὶ ὁ Μίνως, καὶ Ἐπινομίς, καὶ ὁ Ἀτλαντικός. 51. Τοῦ δὲ μαιευτικοῦ, Ἀλκιβιάδαι, Θεάγης, Λύσις, Λάχης · τοῦ δὲ πειραστικοῦ Εὐθύφρων, Μένων, Ἴων, Χαρμίδης, Θεαίτητος. Τοῦ δὲ ἐνδεικτικοῦ, ὡς ὁ Πρωταγόρας · καὶ τοῦ ἀνατρεπτικοῦ, Εὐθύδημος, Ἴππίαι δύο, Γοργίας. Καὶ περὶ μὲν διάλογον, τί ποτὲ ἐστὶ, καὶ τίνες αὐτοῦ διαφοραὶ, ἀπόχρη λέγειν.

XXXIII. Ἐπεὶ δὲ πολλὴ στάσις ἐστὶ, καὶ οἱ μὲν φασὶν αὐτὸν δογματίζειν, οἱ δ' οὐ, φέρε καὶ περὶ τούτων διαλάβωμεν. Αὐτὸ τοίνυν τὸ δογματίζειν ἐστὶ δόγμα τιθεῖναι, ὡς τὸ νομοθετεῖν, νόμους τιθεῖναι. Δόγμα δὲ ἐκατέρως καλεῖται, τό, τε δοξαζόμενον καὶ ἡ δόξα αὐτή. 52. Τούτων δὲ τὸ μὲν δοξαζόμενον, πρότασις ἐστίν · ἡ δὲ δόξα, ὑπόληψις. Ὅ τοίνυν Πλάτων περὶ μὲν ὧν κατείληφεν, ἀποφαίνεται, τὰ δὲ ψευδῆ διελέγχει, περὶ δὲ τῶν ἀδῆλων ἐπέχει. Καὶ περὶ μὲν τῶν αὐτῶ δοκούντων ἀποφαίνεται διὰ

τετάρων προούπων, Σωκράτους, Τιμαίου, τοῦ Ἀθηναίου ξένου, τοῦ Ἐλεάτιου ξένου. Εἰσὶ δ' οἱ ξένοι οὐχ, ὡς τινες ὑπέλαβον, Πλάτων καὶ Παρμενίδης, ἀλλὰ πλάσματά εἰσιν ἀνώνυμα. Ἐπεὶ καὶ τὰ Σωκράτους, καὶ τὰ Τιμαίου λέγων Πλάτων δογματίζει. Περὶ δὲ τῶν ψευδῶν ἐλεγχομένους εἰσάγει, οἷον Θρασύμαχον καὶ Καλλικλέα, καὶ Πῶλον, Γοργίαν τε καὶ Πρωταγόραν. Ἔτι δ' Ἰππίαν καὶ Εὐθύδημον, καὶ δὴ καὶ τοὺς ὁμοίους. 53. Ποιούμενος δὴ τὰς ἀποδείξεις πλείωσθι χρηταὶ τῷ τῆς ἐπαγωγῆς τρόπῳ, οὐ μὴν μονοτρόπως, ἀλλὰ διχῆ. Ἔστι μὲν γὰρ ἐπαγωγὴ, λόγος διὰ τινων ἀληθῶν τὸ ὅμοιον ἑαυτῷ ἀληθές οικειῶς ἐπιφέρειν. Δύο δὲ τῆς ἐπαγωγῆς εἰσὶ τρόποι, ὃ τε κατ' ἐναντίωσιν, καὶ ὃ ἐκ τῆς ἀκολουθίας. Ὁ μὲν οὖν κατ' ἐναντίωσιν, ἐστὶν ἐξ οὗ τῷ ἐρωτώμενῳ περὶ πᾶσαν ἀπόκρισιν ἀκολουθῆσαι τὸ ἐναντίον. Οἷον, Ὁ ἐμὸς πατήρ τῷ σῶ πατρὶ ἤτοι ἕτερός ἐστιν, ἢ ὁ αὐτός. Εἰ μὲν οὖν ἕτερός ἐστι τοῦ ἐμοῦ πατρὸς ὁ σὸς πατήρ, πατρὸς ἕτερος ὢν, οὐκ ἂν εἴη πατήρ· εἰ δὲ ὁ αὐτός ἐστι τῷ ἐμῷ πατρὶ, ὁ αὐτός ὢν τῷ ἐμῷ πατρὶ, ὁ ἐμὸς ἂν εἴη πατήρ. 54. Καὶ πάλιν, Εἰ μὴ ἐστι ζῶον ὁ ἄνθρωπος, λίθος ἂν εἴη, ἢ ξύλον. Οὐκ ἐστι δὲ λίθος ἢ ξύλον· ἔμψυχον γὰρ ἐστι, καὶ ἐξ αὐτοῦ κινεῖται. Ζῶον ἄρα ἐστίν· εἰ δὲ ζῶον ἐστι, ζῶον δὲ καὶ κύων καὶ ὁ βοῦς, εἴη ἂν καὶ ὁ ἄνθρωπος ζῶον καὶ κύων καὶ βοῦς. Καὶ οὗτος μὲν ὁ τῆς ἐπαγωγῆς κατ' ἐναντίωσιν καὶ μάχην τρόπος ᾧ ἐχρήσθη, οὐ πρὸς τὸ δογματίζειν, ἀλλὰ πρὸς τὸ διελέγχειν. Ὁ δὲ τῆς ἀκολουθίας ἐστὶ διπλοῦς· ὁ μὲν, τὸ ἐπὶ μέρους ζητούμενον διὰ τοῦ ἐπὶ μέρους ἀποδεικνύς· ὁ

δὲ τὸ καθόλου διὰ τοῦ ἐπὶ μέρους πιστούμενος. Καὶ ἔστιν ὁ μὲν πρότερος, ῥητορικός· ὁ δὲ δεύτερος, διαλεκτικός. Οἷον ἐν τῷ προτέρῳ ζητεῖται, εἰ ὁδε ἀπέκτεινεν· ἀπόδειξις, τὸ εὐρησθαι αὐτὸν κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἡμαγμένον. 55. Ῥητορικός δ' ἔστιν ὁ τρόπος τῆς ἐπαγωγῆς οὗτος· ἐπειδὴ καὶ ἡ ῥητορική περὶ τὰ ἐπὶ μέρους, οὐ τὰ καθόλου τὴν πραγματείαν ἔχει. Ζητεῖ γὰρ οὐ περὶ αὐτοῦ τοῦ δικαίου, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐπὶ μέρους δικαίων. Ὁ δ' ἕτερός ἐστι διαλεκτικός, προαποδειχθέντος τοῦ καθόλου διὰ τῶν ἐπὶ μέρους, οἷον ζητεῖται εἰ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, καὶ εἰ ἐκ τῶν τεθνεώτων οἱ ζῶντες. Ὅπερ ἀποδεικνύται ἐν τῷ περὶ ψυχῆς διὰ τινος καθολικοῦ, ὅτι ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ καθόλου κατασκευάζεται, ἐκ τινῶν ὄντων ἐπὶ μέρους. Οἷον ὅτι τὸ καθεύδειν ἐκ τοῦ ἐρηγορεῖν, καὶ ἀνάπαλιν· καὶ τὸ μείζον ἐκ τοῦ μικροτέρου, καὶ ἀνάπαλιν. Τούτῳ δὲ ἐχρητο εἰς τὴν τῶν ἑαυτῶ δουκούντων κατασκευήν.

XXXIV. 56. Ὡς περὶ δὲ τὸ παλαιὸν ἐν τῇ τραγωδίᾳ πρότερον μὲν μόνος ὁ χορὸς διεδραμάτιζεν, ὕστερον δὲ θέσις ἕνα ὑποκριτὴν ἐξεῦρεν ὑπὲρ τοῦ διαναπαύεσθαι τὸν χορὸν, καὶ δεύτερον Αἰσχύλος, τὸν δὲ τρίτον Σοφοκλῆς, καὶ συνεπλήρωσαν τὴν τραγωδίαν· οὕτως καὶ τῆς φιλοσοφίας ὁ λόγος, πρότερον μὲν ἦν μονοειδής, ὡς ὁ φυσικός· δεύτερον δὲ Σωκράτης προσέθηκε τὸν ἡθικόν· τρίτον δὲ Πλάτων τὸν διαλεκτικόν, καὶ ἐτελεσιούργησε τὴν φιλοσοφίαν.

XXXV. Θρασύλλος δὲ φησι καὶ κατὰ τὴν τραγικὴν τετραλογία ἐκδοῦναι αὐτὸν τοὺς διαλόγους.

Οἷον ἐκεῖνοι τέτρασι δράμασιν ἠγωνίζοντο, Διονυσίοις, Αθηναίοις, Παναθηναίοις, Χύτροις, ὧν τὸ τέταρτον ἦν Σατυρικόν. Τὰ δὲ τέτταρα δράματα ἐκαλεῖτο Τετραλογία. 57. Εἰσὶ τοίνυν, φησὶν, οἱ πάντες αὐτῶ γνήσιοι διάλογοι, ἕξ καὶ πενήκοντα· τῆς μὲν Πολιτείας εἰς δέκα διαιρουμένης (ἦν καὶ εὐρίσκεσθαι σχεδὸν ὅλην παρὰ Πρωταγόρα ἐν τοῖς ἀντιλογικοῖς, φησὶ Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῆς ἱστορίας δευτέρῳ,) τῶν δὲ Νόμων, εἰς δυοκαίδεκα. Τετραλογίαι δὲ ἐννέα, ἐνὸς βιβλίου χάραν ἐπεχούσης τῆς Πολιτείας, καὶ ἐνὸς τῶν Νόμων. Πρώτη μὲν οὖν τετραλογίαν τίθησι, τὴν κοινὴν ὑπόθεσιν ἔχουσαν· παραδειῖξαι γὰρ βούλεται ὁποῖος ἂν εἴη ὁ τοῦ φιλοσόφου βίος, διπλαῖς δὲ χρῆται ταῖς ἐπιγραφαῖς ἐκάστου τῶν βιβλίων· τῇ μὲν, ἀπὸ τοῦ ὀνόματος· τῇ δὲ, ἀπὸ τοῦ πράγματος. 58. Ταύτης τῆς τετραλογίας, ἥτις ἐστὶ πρώτη, ἡγεῖται Εὐθύφρων, ἢ Περὶ ἐπίου· ὁ διάλογος δ' ἐστὶ πειραστικός. Δεύτερος, Ἀπολογία Σωκράτους, ἡθικός· τρίτος Κρίτων, ἢ Περὶ πρακτέου, ἡθικός. Τέταρτος, Φαίδων, ἢ Περὶ ψυχῆς, ἡθικός. Δευτέρα τετραλογία, ἧς ἡγεῖται Κρατύλος, ἢ Περὶ ὀρθότητος ὀνομάτων, λογικός· Θεαίτητος, ἢ Περὶ ἐπιστήμης, πειραστικός· Σοφιστής, ἢ Περὶ τοῦ ὄντος, λογικός. Πολιτικός, ἢ Περὶ βασιλείας, λογικός. Τῆς τρίτης ἡγεῖται Παρμενίδης, ἢ Περὶ ἰδεῶν, λογικός· Φίληβος, ἢ Περὶ ἡδονῆς, ἡθικός. Συμπόσιον, ἢ Περὶ ἀγαθοῦ, ἡθικός. Φαῖδρος, ἢ Περὶ ἔρωτος, ἡθικός. 59. Τῆς τετάρτης ἡγεῖται Ἀλκιβιάδης, ἢ Περὶ ἀνθρώπου φύσεως, μαιευτικός· Ἀλκιβιάδης δεύτερος, ἢ Περὶ προσευχῆς, μαιευτικός· Ἰππαρχος, ἢ Φιλοκακ-

δῆς, ἡθικός· Ἀντερασταί, ἡ Περὶ φιλοσοφίας, ἡθικός. Τῆς πέμπτης ἡγεῖται Θεάγης, ἡ Περὶ φιλοσοφίας, μαιευτικός· Χαρμίδης, ἡ περὶ σωφροσύνης, πειραστικός· Λάχης, ἡ περὶ ἀνδρείας, μαιευτικός· Λύσις, ἡ Περὶ φιλίας, μαιευτικός. Τῆς ἕκτης ἡγεῖται Εὐθύδημος, ἡ Ἐριστικός, ἀνατρεπτικός· Πρωταγόρας, ἡ Σοφισταί, ἐνδεικτικός· Γοργίας, ἡ Περὶ ῥητορικῆς, ἀνατρεπτικός· Μένων, ἡ Περὶ ἀρετῆς, πειραστικός. 60. Τῆς ἐβδόμης ἡγοῦνται Ἰππίαι δύο· πρῶτος, ἡ Περὶ τοῦ καλοῦ· δεύτερος, ἡ Περὶ τοῦ ψεύδους, ἀνατρεπτικοί· Ἴων ἡ Περὶ Ἰλιάδος, πειραστικός· Μανέξιος, ἡ Ἐπιτάφιος, ἡθικός. Τῆς ὀγδόης ἡγεῖται Κλειτοφῶν, ἡ Προτρεπτικός, ἡθικός· Πολιτεία, ἡ Περὶ δικαίου, πολιτικός· Τίμαιος, ἡ Περὶ φύσεως, φυσικός· Κριτίας, ἡ Ἀτλαντικός, ἡθικός. Τῆς ἐνάτης ἡγεῖται Μίνως, ἡ Περὶ νόμου, πολιτικός· Νόμοι, ἡ Περὶ νομοθεσίας, πολιτικός· Ἐπινομίς, ἡ Νυκτερινὸς σύλλογος, ἡ Φιλόσοφος, πολιτικός.

XXXVI. 61. Ἐπιστολαὶ τρισακάδικα, ἡθικαί· ἐν αἷς ἔγραψεν, εὖ πράττειν· Ἐπίκουρος δὲ, εὖ διάγειν· Κλέων, Χαίρειν. Ἡρὸς Ἀριστόδημον, μία· πρὸς Ἀρχύταν, δύο· πρὸς Διονύσιον, τέτταρες· πρὸς Ἑρμεῖαν, καὶ Ἐραστον, καὶ Κορίσκον, μία· πρὸς Λεωδάμαντα, μία· πρὸς Περδίκκαν, πρὸς τοὺς Δίωνος οἰκείους δύο. Καὶ οὗτος μὲν οὕτω διαιρεῖ, καὶ τινές.

XXXVII. Ἔνιοι δὲ, ὧν ἔστι καὶ Ἀριστοφάνης ὁ ῥαμματικός, εἰς τριλογίας ἔλκουσι τοὺς διαλόγους. αἱ πρῶτην μὲν τίθεισιν, ἧς ἡγεῖται Πολιτεία, Τλ-

μαιος, Κριτίας· δευτέραν, Σοφιστής, Πολιτικός, Κρα-
 τύλος· 62. τρίτην, Νόμοι, Μίνως, Ἐπινομίς· τε-
 τάρτην, Θεαιτητος, Εὐθύφρων, Ἀπολογία· πέμπτην,
 Κρίτων, Φαίδων, Ἐπιστολαί. Τὰ δ' ἄλλα καθ' ἕν,
 καὶ ἀτάκτως. Ἀρχονται δέ, οἱ μὲν, ὡς προεῖρηται,
 ἀπὸ τῆς Πολιτείας· οἱ δ', ἀπὸ Ἀλκιβιάδου μείζο-
 νος· οἱ δ', ἀπὸ Θεάγουρος· ἔνιοι δέ, Εὐθύφρονος·
 ἄλλοι, Κλειτοφῶντος· τινές, Τιμαίου· οἱ δ', ἀπὸ
 Φαίδρον· ἕτεροι, Θεαιτήτου. Πολλοὶ δὲ Ἀπολογίαν
 τὴν ἀρχὴν ποιῶνται. Ναθεύονται δὲ τῶν διαλόγων
 ὁμολογουμένως Μίδων ἢ Ἰπποστρόφος, Ἐρυξίας ἢ
 Ἐρασίστρατος, Ἀλκυὼν, Ἀκέφαλος ἢ Σίσυφος, Ἀξίο-
 χος, Φαλακος, Δημοδόκος, Χελιδῶν, Ἐβδόμη, Ἐπι-
 μενίδης. Ἐν ἡ Ἀλκυὼν, Ἀδοντός τινος εἶναι δοκεῖ,
 καθά φησι Φαβωρίνος ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν ἀπομνημο-
 νευμάτων.

XXXVIII. 63. Ὀνόμασι δὲ κέχρηται ποικίλοις,
 πρὸς τὸ μὴ εὐσύνοπτον εἶναι τοῖς ἀμαθέσι τὴν πραγ-
 ματείαν. Ἰθαίτατα μὲν σοφίαν ἡγεῖται εἶναι τὴν τῶν
 νοητῶν καὶ ὄντως ὄντων ἐπιστήμην, ἣν φησι περὶ
 θεὸν καὶ ψυχὴν σώματος κεχωρισμένην. Ἰδίαι δὲ
 σοφίαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν καλεῖ, ὄρεξιν οὖσαν τῆς
 θείας σοφίας. Κοινῶς δὲ λέγεται παρ' αὐτῷ σοφία
 καὶ ἡ πᾶσα ἐμπειρία· ὅλον ὅταν σοφὸν λέγῃ τὸν θη-
 μιουργόν. Χρῆται δὲ καὶ ἐπὶ διαφερόντων σημαίνο-
 μένων τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασιν. Ὁ γοῦν φαῦλος λέγε-
 ται παρ' αὐτῷ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπλοῦ, ὡς καὶ παρὰ Εὐ-
 ριπίδῃ ἐν Λυκιμνίῳ φέρεται ἐπὶ τοῦ Ἡρακλέους οὐ
 τωσὶ,

Φαῦλον, ἄκομπον, τὰ μείγιστ' ἄγαθόν,

*Πᾶσαν ἐν ἔργῳ περιταμνόμενον
Σοφίαν, λέαχης ἀτρίβωνα.*

64. Χρηται δὲ ὁ Πλάτων ἐνίοτε αὐτῷ καὶ περὶ τοῦ καλοῦ· ἔστι δ' ὅτε καὶ ἐπὶ τοῦ μικροῦ. Πολλάκις δὲ καὶ διαφέρουσιν ὀνόμασιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σηματομένου χρηται. Τὴν οὖν ἰδέαν, καὶ εἶδος ὀνομάζει, καὶ γένος, καὶ παράδειγμα, καὶ ἀρχήν, καὶ αἷτιον. Χρηται δὲ καὶ ταῖς ἐναντίαις φωναῖς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ. Τὸ γοῦν αἰσθητὸν, καὶ ὄν καλεῖ καὶ μὴ ὄν· ὄν μὲν, διὰ τὸ γένεσιν αὐτοῦ εἶναι· μὴ ὄν δὲ, διὰ τὴν συνεχῆ μεταβολήν. Καὶ τὴν ἰδέαν, οὔτε κινούμενον, οὔτε μένον. Καὶ ταυτὸ, καὶ ἐν, καὶ πολλύ. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ πλείονων εἴθισται ποιᾶν· ἔστι δὲ ἡ ἐξήγησις τῶν λόγων αὐτοῦ τριπλῆ. 65. Πρῶτον μὲν γὰρ ἐκδιδάξει χρῆ, ὃ τι ἐστὶν ἕκαστον τῶν λεγομένων· ἔπειτα, τίνος ἔνεκα λέλεκται, πότῃρα κατὰ προηγούμενον, ἢ ἐν εἰκόνοσ μέρει, καὶ εἰς δογμάτων κατασκευήν, ἢ εἰς ἔλεγχον τοῦ προσδιαλεγόμενου· τὸ δὲ τρίτον, εἰ ὀρθῶσ λέλεκται.

XXXIX. Ἐπεὶ δὲ καὶ σημεῖα τινὰ τοῖσ βιβλοῖσ αὐτοῦ παρατίθενται, φέρε καὶ περὶ τούτων τι εἶπωμεν. Χ λαμβάγεται πρὸσ τὰσ λέξισ καὶ τὰ σχήματα, καὶ ὄλωσ τὴν Πλατωνικὴν συνήθειαν. Διπλῆ — πρὸσ τὸ δόγματα, καὶ τὰ ἀρέσκοντα Πλάτωνι· 66. ·Χ· περιστιγμένον, πρὸσ τὰσ ἐκλογὰσ καὶ καλλιγραφίασ· διπλῆ περιστιγμένη, πρὸσ τὰσ ἐνίων διορθώσῃσ· ὀβελὸσ περιστιγμένοσ, πρὸσ τὰσ εἰκαλοῖσ ἀθετήσῃσ· ἀντίαιγμα περιστιγμένον, πρὸσ τὰσ διττὰσ χρήσῃσ καὶ μεταθέσῃσ τῶν γραφῶν. Κεραῦνιον, πρὸσ τὴν ἀγωγήν τῃσ φιλοσοφίασ. Ἀστερισκοσ,

πρὸς τὴν συμφωνίαν τῶν δογμάτων · ὀβελὸς, πρὸς τὴν ἀθέτησιν. Τὰ μὲν σημεῖα ταῦτα · καὶ τὰ βιβλία τοσαῦτα · ἅπερ (Ἀντίγονός φησιν ὁ Καρύστιος ἐν τῷ περὶ Ζήνωνος) νεωστὶ ἐκδοθέντα εἰ τις ἤθελε διαγνώ- ναι, μισθὸν ἐτέλει τοῖς κεκτημένοις.

XL. 67. Τὰ δὲ ἀρέσκοντα αὐτῶ ταῦτα ἦν. Ἀθάνατον ἔλεγε τὴν ψυχὴν, καὶ πολλὰ μεταμφιευν- μένην σώματα, ἀρχὴν τε ἔχειν ἀριθμητικὴν · τὸ δὲ σῶμα γεωμετρικὴν. Ὡρίζετο δ' αὐτὴν ἰδέαν τοῦ πάν- τη διεστῶτος πνεύματος. Ἀυτόκίνητον δὲ εἶναι καὶ τριμερῆ. Τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς λογιστικὸν μέρος, περὶ τῆ κεφαλῇ καθιδρῦσθαι · τὸ δὲ θυμοειδές, περὶ τῆ καρδίᾳ · τὸ δὲ ἐπιθυμητικόν, περὶ τὸν ὀμφαλὸν καὶ τὸ ἦπαρ συνίστασθαι. 68. Περιέχειν δὲ ἐκ τοῦ μέ- σου διαπαντὸς κύκλῳ τὸ σῶμα, καὶ συνεστάναι ἐκ τῶν στοιχείων, διαιρεθεῖσάν τε κατὰ ἀρμονικὰ διαστήμα- τα, δύο κύκλους ποιεῖν συνημμένους · ὧν τὸν ἐντὸς κύκλον, ἑξαχῆ τμηθέντα, τοὺς ἅπαντας ἑπτὰ κύκλους ποιεῖν. Καὶ τοῦτον μὲν κατὰ διάμετρον κείσθαι ἐπὶ ἀριστερὰ ἔσωθεν · τὸν δὲ, κατὰ πλευρὰν, ἐπὶ τὰ δεξιὰ · διὸ καὶ κρατεῖν αὐτὸν ἓνα ὄντα. Τὸν γὰρ ἕτερον ἔσωθεν διηρῆσθαι. Καὶ τὸν μὲν, εἶναι ταύτου · τοῖς δὲ, θατέρου. Λέγων τὸν μὲν, τῆς ψυχῆς κίνη- σιν εἶναι · τὴν δὲ, τοῦ ὄλου καὶ τὰς τῶν πλανωμέ- νων φορὰς. 69. Οὕτω δ' ἐχούσης τῆς ἐκ μέσου το- μῆς αὐτῆ προσαρμοζομένης πρὸς τὰ ἔσχατα, γινώσκειν τό τε ὄντα, καὶ ἐναρμόζειν διὰ τὸ ἔχειν ἐν αὐτῇ τὰ στοιχεῖα κατὰ ἀρμονίαν. Καὶ γίνεσθαι δόξαν μὲν, κατὰ τὸν θατέρου κύκλον ὀρθουμένου · ἐπιστήμην δὲ, κατὰ τὸν ταύτου.

XLI. Δύο δὲ τῶν πάντων ἀπέφηνεν ἀρχάς, Θεὸν καὶ ὕλην, ὃν καὶ νοῦν προσαγορεύει καὶ αἴτιον. Εἶναι δὲ τὴν ὕλην ἀσχημάτιστον καὶ ἀπειρον, ἐξ ἧς γίνεσθαι τὰ συγκρίματα. Ἀτάκτως δὲ ποτε αὐτὴν κινουμένην, ὑπὸ τοῦ Θεοῦ φησιν εἰς ἓνα συναχθῆναι τόπον, τάξιν ἀταξίας κρείττονα ἡγησαμένον. 70. Τραπέσθαι δὲ τὴν οὐσίαν ταύτην εἰς τέτταρα στοιχεῖα, πῦρ, ὕδωρ, ἀέρα, γῆν· ἐξ ὧν αὐτὸν τε τὸν κόσμον, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, γεννᾶσθαι. Μόνον δὲ τὴν γῆν ἀμετάβολον εἶναι φησί· κομίζων αἰτίαν τὴν τῶν σχημάτων διαφορὰν ἐξ ὧν σύγκειται. Τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ὁμογενῆ φησιν εἶναι τὰ σχήματα. Ἄπαντα γὰρ ἐξ ἐνὸς συγκεῖσθαι τοῦ προμήκους τριγώνου, τῆς δὲ γῆς ἴδιον εἶναι τὸ σχῆμα· πυρὸς μὲν γὰρ εἶναι στοιχεῖον πυραμίδα, ἀέρος τὸ ὀκτάεδρον, ὕδατος τὸ εἰκοσάεδρον, γῆς δὲ κύβον. Ὅθεν μῆτε γῆν εἰς ταῦτα μεταβάλλειν, μῆτε ταῦτα εἰς γῆν. 71. Οὐ διακεκρίσθαι δ' εἰς τοὺς οἰκείους τόπους ἕκαστον, ὅτι ἡ περιφορὰ σφίγγουσα, καὶ πρὸς τὸ μέσον συνάγουσα, συγκρίνει τὰ μικρά· τὰ δὲ διακρίνει, τὰ μεγάλα. Διόπερ τὰ εἶδη μεταβάλλοντα, καὶ τοὺς τόπους μεταβάλλειν. Κόσμον τε εἶναι ἓνα γεννητὸν, ἐπειδὴ καὶ αἰσθητός ἐστιν ὑπὸ Θεοῦ κατεσκευασμένος. Ἐμφυχόν τε εἶναι, διὰ τὸ κρείττον εἶναι τοῦ ἀψύχου τὸ ἔμψυχον. Τοῦτό τε ὑποκεῖσθαι δημιουργημάτων τοῦ βελτίστου αἰτίου. Ἐνα τε αὐτὸν καὶ οὐκ ἄπειρον κατεσκευασθαι, ὅτι καὶ τὸ ὑπόδειγμα ἐν ἦν, ἀφ' οὗ αὐτὸν ἐδημιούργησε. 72. Σφαιροειδῆ δὲ, διὰ τὸ καὶ τὸν γεννήσαντα τοιοῦτον ἔχειν σχῆμα. Ἐκείνον μὲν γὰρ περιέχειν τὰ ἄλλα ζῶα· τοῦτον δὲ, τὰ οὐχίματα

πάντων. Λεῖον δὲ, καὶ οὐδὲν ὄργανον ἔχοντα κύκλω, διὰ τὸ μηδαμῶν εἶναι χρῆσιν αὐτῶν. Ἀλλὰ μὴν καὶ ἄφθαρτον διαμένειν τὸν κόσμον, διὰ τὸ μὴ διαλύσθαι εἰς τὸν θεόν. Καὶ τῆς μὲν ὅλης γενέσεως αἷτιον εἶναι τὸν θεόν, ὅτι πέφυκεν ἀγαθοποιὸν εἶναι τὸ ἀγαθόν. Τοῦ δὲ οὐρανοῦ τῆς γενέσεως τὸ ἄριστον αἷτιον. Τοῦ γὰρ καλλίστου τῶν γεννητῶν, τὸ ἄριστον εἶναι τῶν νοητῶν αἷτιον. Ὡστε ἐπεὶ τοιοῦτος ὁ θεός, ὁμοίος δὲ τῷ ἀρίστῳ ὁ οὐρανός, κάλλιστός γε ἔσται, οὐθὲν ἂν ὁμοίος εἴη τῶν γεννητῶν, ἀλλ' ἢ τῷ θεῷ. 73. Συνσταίνει δὲ τὸν κόσμον ἐκ πυρός, ὕδατος, ἀέρος, γῆς· ἐκ πυρός μὲν, ὅπως ὄρατός ἤ· ἐκ γῆς δὲ, ὅπως στερεός· ἐξ ὕδατος δὲ καὶ ἀέρος, ὅπως ἀνάλογος· (αἶ γὰρ τῶν στερεῶν δυνάμεις δύο μεσότησιν ἀναλογοῦσιν, ὡς ἔν γενέσθαι ἐὸ πᾶν) ἐξ ἀπάντων δὲ, ἵνα τέλειος καὶ ἄφθαρτος ᾖ. Χρόνον τε γενέσθαι εἰκόνα τοῦ αἰδίου. Κακῆϊνον μὲν αἰεὶ μένειν, τὴν δὲ τοῦ οὐρανοῦ φορὰν χρόνον εἶναι. Καὶ γὰρ νύκτα, καὶ ἡμέραν, καὶ μῆνα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, χρόνου μέρη εἶναι. Διόπερ ἄνευ τῆς τοῦ κόσμου φύσεως οὐκ εἶναι χρόνον· ἀμα γὰρ ὑπάρχειν αὐτὸν καὶ χρόνον εἶναι. 74. Πρὸς δὲ χρόνου γένεσιν ἥλιον καὶ σελήνην, καὶ τὰ πλανώμενα, γενέσθαι· ὅπως δὲ διάδηλος τῶν ὡρῶν ἢ ἀριθμὸς, καὶ μετάσχη τὰ ζῶα ἀριθμοῦ, τὸ τοῦ ἡλλίου φῶς ἀνάσαι τὸν θεόν. Εἶαι δὲ ὑπὲρ μὲν τὸν τῆς γῆς κύκλον σελήνην, ἐν δὲ τῷ ἐχομένῳ ἡλίῳ, ἐν δὲ τοῖς ἐπάνω τοὺς πλανήτας. Ἐμψυχον δὲ πάντως, διὰ τὸ ἐμψύχῳ φορᾷ δεδέσθαι. Ἴνα δὲ ὁ κόσμος τελειωθῆ, γενόμενος ὁμοίως τῷ νοητῷ ζῳίῳ, τὴν τῶν ἄλλων ζῳῶν γενέσθαι φύσιν. Ἐπεὶ

οὗν ἐκείνος εἶχε, καὶ τὸν οὐρανὸν δεῖν ἔχειν. Θεοὺς μὲν οὖν ἔχειν τὸ πολὺ πυρίνους· εἶναι δὲ τρεῖς γένη τᾶλλα, πτηνόν, ἔνυδρον, πεζόν. 75. Γῆν δὲ προσβυτάτην μὲν εἶναι τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ θεῶν. Γενέσθαι δὲ δημιουργήματα, ὡς νύκτα καὶ ἡμέραν ποιεῖν. Οὕσαν δὲ ἐπὶ τοῦ μέσου, κινεῖσθαι περὶ τὸ μέσον. Ἐπεὶ δ' αἰτίαι εἰσὶ δύο, τὰ μὲν διαμονὴν εἶναι, τὰ δ' ἐξ ἀναγκαίας αἰτίας, φησὶ, λεκτέον. Ταῦτα δ' ἐστίν, ἀήρ, πῦρ, γῆ, ὕδωρ. Καὶ οὐκ ὄντα μὲν στοιχεῖα κατ' ἀκριβείαν, ἀλλὰ δεκτικά. Ταῦτα δ' ἐκ τῶν τριγώνων εἶναι συντιθεμένων, καὶ διαλύεσθαι εἰς ταῦτα. Στοιχεῖα δ' αὐτῶν εἶναι τὸ τε πρόμηκες τρίγωνον καὶ τὸ ἰσοσκελές. 76. Ἀρχὰς μὲν οὖν εἶναι καὶ αἷτια τὰ λεχθέντα δύο, ὧν παράδειγμα τὸν θεὸν καὶ τὴν ὕλην. Ὅπερ ἀνάγκη ἄμορφον εἶναι, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δεκτικῶν. Αἷτιον δὲ τούτων ἐξ ἀνάγκης εἶναι. Δεχόμενον γὰρ πως τὰς ἰδέας γεννᾶν τὰς οὐσίας, καὶ δι' ἀνομοιότητα δυνάμεως κινεῖσθαι, καὶ κινούμενον τὰ κινούμενα ἐξ αὐτῆς ἀντικινεῖν. Ταῦτα δὲ πρὶν μὲν, ἀλόγως κινεῖσθαι καὶ ἀτάκτως· ἐπεὶ δὲ ἤρξαντο συνιστάσαι τὸν κόσμον, ἐκ τῶν ἐνδεχομένων ὑπὸ τοῦ θεοῦ συμμετρως καὶ ἰσαγαμένως γενέσθαι. 77. Τὰς μὲν γὰρ αἰτίας καὶ πρὸ τῆς οὐρανοποιΐας δύο εἶναι· καὶ τρίτην γενέσθαι· ἀλλ' οὐ σαφεῖς, ἔχνη δὲ μόνον, καὶ ἀτάκτους. Ἐπειδὴ δὲ ὁ κόσμος ἐγένετο, λαβεῖν καὶ ταίτας τάξιν. Ἐξ ἀπάντων δὲ τῶν ὑπαρχόντων σωματικῶν γενέσθαι τὸν οὐρανόν. Δοκεῖ δ' αὐτῷ τὸν θεόν, ὡς καὶ τὴν ψυχὴν, ἀσώματον εἶναι. Οὕτω γὰρ μάλιστα φθορᾶς καὶ πάθους ἀνεπίδεκτον ὑπάρχειν. Τὰς δὲ ἰδέας ὑφίσταται, καθὰ καὶ προεῖρηται, αἰτίας

τινάς καὶ ἀρχὰς τοῦ τοιαῦτ' εἶναι τὰ φύσει συνεστῶ-
τα, οἷά περ ἔστιν αὐτὰ.

XLII. 78. Περὶ δὲ ἀγαθῶν ἢ κακῶν τοιαῦτα ἔλεγε. Τέλος μὲν εἶναι τὴν ἕξομοίωσιν τῷ θεῷ. Τὴν δ' ἀρετὴν, αὐτάρκη μὲν εἶναι πρὸς εὐδαιμονίαν, ὀργάνων δὲ προσδεῖσθαι τῶν περὶ σῶμα πλεονεκτημάτων, ἰσχύος, ὑγείας, εὐαισθησίας, τῶν ὁμοίων· καὶ τῶν ἐκτός, οἷον πλούτου καὶ εὐγενείας καὶ δόξης. Οὐδὲν δὲ ἦτιον εὐδαιμόνα ἕσσεσθαι τὸν σοφόν, καὶ ταῦτα μὴ παρῆ. Πολιτεύσεσθαι αὖ, καὶ γαμήσειν, καὶ τοὺς κειμένους νόμους οὐ παραβήσεσθαι. Ἐκ δὲ τῶν ἐνδεχομένων καὶ νομοθετήσειν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι, εἴαν μὴ τέλειον εὐπαραίτητα ὀρθὰ τὰ πράγματα ἐν ὑπερβαλλούσῃ διαφορᾷ δήμου. 79. Οἶεται δὲ καὶ θεοὺς ἐφορᾶν τὰ ἀνθρώπινα, καὶ δαίμονας εἶναι. Ἐννοιάν τε καλοῦ πρῶτος ἀπεφήνατο τὴν ἐχομένην τοῦ ἐπαινετοῦ, καὶ λογικοῦ, καὶ χρησίμου, καὶ προπόντος, καὶ ἀρμότιοντος. Ἄπερ πάντα ἔχεισθαι τοῦ ἀκολούθου τῇ φύσει, καὶ ὁμολογουμένου.

XLIII. Διελέχθη δὲ καὶ περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος· ὥστε καὶ τὴν ἐπιστήμην τοῦ ὀρθῶς ἀποκρίνεσθαι καὶ ἐρωτᾶν, πρῶτον αὐτὸν διαυστηῆσαι κατακόρως χρησάμενον.

XLV. Ἐν δὲ τοῖς διαλόγοις καὶ τὴν δικαιοσύνην θεοῦ νόμον ὑπελάμβανεν, ὡς ἰσχυροτέραν προτροπῆαι τὰ δίκαια πράττειν, ἵνα μὴ καὶ μετὰ θάνατον δίκας ὑπόσχοισιν οἱ κακοῦργοι. 80. Ὄθεν καὶ μυθικώτερος ἐνίοις ὑπελήφθη, τοῖς συγγράμμασιν ἐγκαταμίξας τὰς τοιαύτας διηγήσεις, ὅπως διὰ τοῦ ἀδήλου τρόπου τοῦ ἔχειν τὰ μετὰ τὸν θάνατον, οὕτως ἀπέχωνται

τῶν ἀδικημάτων. Καὶ ταῦτα μὲν ἦν αὐτῶ τὰ ἀρέσκορτα.

XLV. Διήρει δὲ, φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ τὰ πράγματα τοῦτον τὸν τρόπον. Τῶν ἀγαθῶν ἔστι τὰ μὲν ἐν ψυχῇ, τὰ δὲ ἐν σώματι, τὰ δὲ ἐκτός. Οἶον, ἡ μὲν δικαιοσύνη, καὶ ἡ φρόνησις, καὶ ἡ ἀνδρεία, καὶ ἡ σωφροσύνη, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐν ψυχῇ· τὸ δὲ κάλλος, καὶ ἡ εὐεξία, καὶ ἡ ὑγεία, καὶ ἡ ἰσχύς, ἐν σώματι· οἱ δὲ φίλοι, καὶ ἡ τῆς πατρίδος εὐδαιμονία, καὶ ὁ πλοῦτος, ἐν τοῖς ἐκτός. 81. Τῶν ἀγαθῶν ἄρα τρία εἶδη ἔστι· τὰ μὲν ἐν ψυχῇ, τὰ δ' ἐν σώματι, τὰ δ' ἐκτός.

XLVI. Τῆς φιλίας τρία εἶδη· ἡ μὲν γὰρ αὐτῆς, ἔστι φυσική· ἡ δὲ ἑταιρική· ἡ δὲ, ξενική. Φυσικὴν μὲν οὖν ταύτην λέγομεν, ἣν οἱ γονεῖς πρὸς τὰ ἔκγονα ἔχουσι, καὶ οἱ συγγενεῖς πρὸς ἀλλήλους· ταύτην δὲ κεκλήρωται καὶ ἄλλα ζῶα. Ἐταιρικὴν δὲ καλοῦμεν τὴν ἀπὸ συνηθείας γινομένην, καὶ μηδὲν προσήκουσαν γένει, ἀλλ' οἶον ἡ Πυλάδου πρὸς Ὀρέστην. Ἡ δὲ ξενικὴ φιλία, ἡ ἀπὸ συστάσεως καὶ διὰ γραμμάτων γινομένη πρὸς τοὺς ξένους. Τῆς ἄρα φιλίας, ἡ μὲν ἔστι φυσική, ἡ δὲ ἑταιρική, ἡ δὲ ξενική. Προσιθίασι δὲ τινες τετάρτην, ἐρωτικὴν.

XLVII. 82. Τῆς πολιτείας ἔστιν εἶδη πέντε. Το μὲν γὰρ αὐτῆς, ἔστι δημοκρατικόν· ἄλλο δὲ, ἀριστοκρατικόν· τρίτον δὲ, ὀλιγαρχικόν· τέταρτον, βασιλικόν· πέμπτον, τυραννικόν. Δημοκρατικὸν μὲν οὖν ἔστιν ἐν αἷς πόλεσι κρατεῖ τὸ πλῆθος, καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς νόμους δι' ἑαυτοῦ αἰρεῖται. Ἀριστοκρατία δὲ ἔστιν ἐν ἧ' μήθ' οἱ πλούσιοι, μήθ' οἱ

πένητες, μήθ' οἱ ἔνδοξοι ἄρχουσιν, ἀλλ' οἱ ἀριστοὶ τῆς πόλεως προστατοῦσιν. Ὀλιγαρχία δ' ἐστίν, ὅταν ἀπὸ τιμημάτων αἱ ἄρχαὶ αἰρῶνται. Ἐλάττους γὰρ εἰσιν οἱ πλούσιοι τῶν πενήτων. Τῆς δὲ βασιλείας, ἣ μὲν κατὰ νόμον, ἣ δὲ κατὰ γένος ἐστίν. Ἡ μὲν οὖν ἐν Κερχηθόνι, κατὰ νόμον· πολιτικὴ γάρ ἐστιν. 83. Ἡ δὲ ἐν Λακεδαιμόνι καὶ Μακεδονίᾳ, κατὰ γένος. Ἀπὸ γὰρ τινος γένους ποιοῦνται τὴν βασιλείαν. Τυραννὶς δὲ ἐστίν ἐν ἧ παρακρουσθέντες ἢ βιασθέντες ὑπὸ τινος ἄρχονται. Τῆς ἄρα πολιτείας ἣ μὲν ἐστὶ δημοκρατία, ἣ δὲ ἀριστοκρατία, ἣ δὲ ὀλιγαρχία, ἣ δὲ βασιλεία, ἣ δὲ τυραννὶς.

XLVIII. Τῆς δὲ δικαιοσύνης εἶδη τρία Ἡ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστὶ περὶ Θεοῦ· ἣ δὲ, περὶ ἀνθρώπου· ἣ δὲ, περὶ τοὺς ἀποικομένους. Οἱ μὲν γὰρ φύοντες κατὰ νόμους, καὶ τῶν ἱερῶν ἐπιμελούμενοι, δῆλον ὅτι περὶ Θεοῦ εὐσεβοῦσιν· οἱ δὲ δάνεια ἀποδιδόντες καὶ παρακαταθήκας, δικαιοπραγοῦσι περὶ ἀνθρώπου· οἱ δὲ τῶν μνημείων ἐπιμελούμενοι, δῆλον ὅτι περὶ τοὺς ἀποικομένους. Τῆς ἄρα δικαιοσύνης, ἣ μὲν πρὸς Θεοῦ ἐστίν, ἣ δὲ πρὸς ἀνθρώπου, ἣ δὲ περὶ τοὺς ἀποικομένους.

XLIX. 84. Τῆς ἐπιστήμης εἶδη ἐστὶ τρία· τὸ μὲν γὰρ ἐστὶ πρακτικόν· τὸ δὲ, ποιητικόν· τὸ δὲ, θεωρητικόν. Ἡ μὲν γὰρ οἰκοδομικὴ καὶ ναυπηγικὴ, ποιητικαὶ εἰσιν. Ἔστι γὰρ αὐτῶν ἰδεῖν ἔργον πεποιημένον· πολιτικὴ δὲ καὶ ἀγλήτικὴ, καὶ καθαριστικὴ, καὶ αἱ τοιαῦται, πρακτικαὶ· οὐ γὰρ ἐστὶν οὐδὲν ἰδεῖν Θεατὸν αὐτῶν πεποιημένον, ἀλλὰ πράττουσὶ τε. Ὁ μὲν γὰρ ἀγλῆει καὶ καθαρίζει, ὁ δὲ πολιτεύεται· ἣ δὲ

γεωμετρική, καὶ ἁρμονική, καὶ ἀστρολογική, θεωρητικαί. Οὐτε γὰρ πράττουσιν, οὔτε ποιοῦσιν οὐθέν· ἀλλ' ὁ μὲν γεωμέτρης θεωρεῖ, πῶς πρὸς ἀλλήλας ἔχουσιν αἱ γραμμαί· ὁ δ' ἁρμονικός, τοὺς φθόγγους· ὁ δ' ἀστρολογικός, τὰ ἄστρα καὶ τὸν κόσμον. Τῶν ἄρα ἐπιστημῶν αἱ μὲν εἰσι θεωρητικαί, αἱ δὲ πρακτικαί, αἱ δὲ ποιητικαί.

L. 85. Τῆς ἰατρικῆς ἐστὶν εἶδη πέντε· ἡ μὲν, φαρμακευτική· ἡ δὲ, χειρουργική· ἡ δὲ, διαιτητική· ἡ δὲ, νοσογνωμονική· ἡ δὲ, βοηθητική. Ἡ μὲν φαρμακευτική, διὰ φαρμάκων ἰᾶται τὰς ἀφρώστιας· ἡ δὲ χειρουργική, διὰ τοῦ τέμνειν καὶ καλεῖν ὑγιάζει· ἡ δὲ διαιτητική, διὰ τοῦ διαιτῶν ἀπαλλάττει τὰς ἀφρώστιας· ἡ δὲ νοσογνωμονική, διὰ τοῦ γινῶναι τὸ ἀφρώστημα· ἡ δὲ βοηθητική, διὰ τοῦ βοηθῆσαι, εἰς τὸ παραχρῆμα ἀπαλλάττει τῆς ἀλγηδόνας. Τῆς ἄρα ἰατρικῆς ἡ μὲν ἐστὶ φαρμακευτική, ἡ δὲ χειρουργική, ἡ δὲ διαιτητική, ἡ δὲ βοηθητική, ἡ δὲ νοσογνωμονική.

LII. 86. Νόμον διαιρέσεις δύο· ὁ μὲν γὰρ αὐτοῦ, γεγραμμένος· ὁ δὲ, ἄγραφος. Ὡς μὲν ἐν ταῖς πόλεσι πολιτευόμεθα, γεγραμμένος ἐστίν· ὁ δὲ κατὰ ἔθνη γενόμενος, οὗτος ἄγραφος καλεῖται· οἷον, τὸ μὴ γυμνὸν πορεύεσθαι εἰς τὴν ἀγορὰν, μηδὲ γυναικεῖον ἱμάτιον περιβάλλεσθαι. Ταῦτα γὰρ οὐθεὶς νόμος κωλύει, ἀλλ' ὅμως οὐ πράττομεν, διὰ τὸ ἀγράφῳ νόμῳ κωλύεσθαι. Τοῦ ἄρα νόμου ἐστὶν ὁ μὲν, γεγραμμένος· ὁ δὲ, ἄγραφος.

LIII. Ὁ λόγος διαρεῖται εἰς πέντε· ὧν εἷς μὲν ἐστὶν ὃν οἱ πολιτευόμενοι λέγουσιν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ὃς

καλεῖται πολιτικός. 87. Ἐτέρα δὲ διαίρεσις λόγου, ὃν οἱ ῥήτορες γράφουσιν, εἰς ἐπίδειξιν τε προφέρουσιν, εἰς ἐγκώμια καὶ ψόγους καὶ κατηγορίας. Τὸ δὴ τοιοῦτον εἶδος, ἐστὶ ῥητορικόν. Τρίτη δὲ διαίρεσις λόγου, ὃν οἱ ἰδιῶται διαλέγονται πρὸς ἀλλήλους· οὗτος δὴ ὁ τρόπος προσαγορεύεται ἰδιωτικός. Ἐτέρα δὲ διαίρεσις λόγου, ὃν οἱ κατὰ βραχὺ ἐρωτῶντες καὶ ἀποκρινόμενοι τοῖς ἐρωτῶσιν διαλέγονται· οὗτος δὲ καλεῖται ὁ λόγος διαλεκτικός. Πέμπτη δὲ διαίρεσις λόγου, ὃν οἱ τεχνῖται περὶ τῆς ἑαυτῶν διαλέγονται τέχνης· ὅς δὴ καλεῖται τεχνικός. Τοῦ λόγου ἄρα, τὸ μὲν ἐστὶ πολιτικόν, τὸ δὲ ῥητορικόν, τὸ δὲ ἰδιωτικόν. τὸ δὲ διαλεκτικόν, τὸ δὲ τεχνικόν.

LIH. 88. Ἡ μουσικὴ εἰς τρία διαιρεῖται. Ἔστι γὰρ ἡ μὲν, διὰ τοῦ στόματος μόνον, οἷον ἡ ᾠδὴ· δεύτερον δὲ, διὰ τοῦ στόματος καὶ τῶν χειρῶν, οἷον ἡ κιθαρῳδία· τρίτον ἀπὸ τῶν χειρῶν μόνων, οἷον κιθαριστική. Τῆς ἄρα μουσικῆς ἐστὶ τὸ μὲν, ἀπὸ τοῦ στόματος μόνον· τὸ δ', ἀπὸ τοῦ στόματος καὶ τῶν χειρῶν· τὸ δ', ἀπὸ τῶν χειρῶν.

LIV. Διαιρεῖται δὲ ἡ εὐγένεια εἰς εἶδη τέτταρα· ἓν μὲν, ἐὰν ᾧσιν οἱ πρόγονοι καλοὶ κἀγαθοὶ καὶ δίκαιοι, τοὺς ἐκ τούτων γεγενημένους, εὐγενεῖς φασιν εἶναι· ἄλλο δὲ, ἐὰν ᾧσιν οἱ πρόγονοι δεδυναστευκότες καὶ ἄρχοντες γεγενημένοι, τοὺς ἐκ τούτων εὐγενεῖς φασιν εἶναι. Ἄλλο δὲ, ἐὰν ᾧσιν οἱ πρόγονοι ὄνομαστοὶ, οἷον ἀπὸ στρατηγίας, ἀπὸ στεφανιτῶν ἀγώνων· καὶ τοὺς ἐκ τούτων γεγενημένους, εὐγενεῖς προσαγορεύομεν. 89. Ἄλλο εἶδος, ἐὰν αὐτός τις ἢ γεννάδας τὴν ψυχὴν καὶ μεγαλόψυχος, καὶ τοῦτον εὐγενῆ φασί.

καὶ τῆς γε εὐγενείας αὕτη κρατίστη. Τῆς ἄρα εὐγενείας τὸ μὲν, ἀπὸ προγόνων ἐπιεικῶν, τὸ δὲ δυναστών, τὸ δὲ ἐνδόξων, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς αὐτοῦ καλοκἀγαθίας.

LV. Τὸ κάλλος διαιρεῖται εἰς τρία. Ἐν μὲν γὰρ αὐτοῦ ἐστὶν ἐπαινετὸν, οἷον ἢ διὰ τῆς ὄψεως εὐμορφία· ἄλλο δὲ χρηστικόν, οἷον ὄργανον καὶ οἰκία, καὶ τὰ τοιαῦτα πρὸς χρῆσιν εἰσὶ καλά. Τὰ δὲ πρὸς νόμους καὶ ἐπιτηδεύματα, καὶ τὰ τοιαῦτα, πρὸς ὠφελειάν ἐστὶ καλά. Τοῦ ἄρα κάλλους τὸ μὲν ἐστὶ πρὸς ἔπαινον, τὸ δὲ πρὸς χρῆσιν, τὸ δὲ πρὸς ὠφελειαν.

LVI. 90. Ἡ ψυχὴ διαιρεῖται εἰς τρία. Τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστὶ λογικόν· τὸ δὲ, ἐπιθυμητικόν· τὸ δὲ, θυμικόν. Τούτων δὲ τὸ μὲν λογικόν ἐστὶν αἴτιον τοῦ βουλευέσθαι, καὶ λογίζεσθαι, καὶ διανοεῖσθαι, καὶ πάντων τῶν τοιούτων· τὸ δ' ἐπιθυμητικόν μέρος ἐστὶ τῆς ψυχῆς αἴτιον τοῦ ἐπιθυμεῖν, φαγεῖν, καὶ τοῦ πλησιάζειν, καὶ τῶν τοιούτων. Τὸ δὲ θυμικόν μέρος αἴτιον ἐστὶ τοῦ θαρσύνειν καὶ ἠδεσθαι καὶ λυπεῖσθαι καὶ ὀργίζεσθαι. Τῆς ἄρα ψυχῆς ἐστὶ τὸ μὲν λογιστικόν, τὸ δὲ ἐπιθυμητικόν, τὸ δὲ θυμικόν.

LVII. Τῆς τελείας ἀρετῆς εἶδη τέσσαρα· Ἐν μὲν, φρόνησις· ἄλλο, δικαιοσύνη· τρίτον, ἀνδρεία· τέταρτον, σωφροσύνη. 91. Τούτων ἢ μὲν φρόνησις, αἰτία τοῦ πράττειν ὀρθῶς τὰ πράγματα· ἢ δὲ δικαιοσύνη, τοῦ ἐν ταῖς κοινωνίαις καὶ τοῖς συναλλάγμασι δικαιοπραγεῖν· ἢ δὲ ἀνδρεία, τοῦ ἐν τοῖς κινδύνοις καὶ φοβεροῖς μὴ ἐξίστασθαι ποιεῖν, ἀλλὰ μένειν· ἢ δὲ σωφροσύνη, τοῦ κρατεῖν τῶν ἐπιθυμιῶν, καὶ ὑπὸ μη-

δemiās ἡδονῆς δουλοῦσθαι, ἀλλὰ κοσμίως ζῆν. Τῆς ἀρετῆς ἄρα τὸ μὲν ἐστὶ φρόνησις, ἄλλο δικαιοσύνη, τρίτον ἀνδρεία, τέταρτον σωφροσύνη.

LVIII. Ἡ ἀρχὴ διαιρεῖται εἰς μέρη πέντε· Ἐν μὲν, εἰς τὸ κατὰ νόμον· Ἐν δὲ, εἰς τὸ κατὰ φύσιν· Ἐν δὲ, εἰς τὸ κατὰ ἔθος· τέταρτον, εἰς τὸ κατὰ γένος· πέμπτον δὲ, κατὰ βίαν. 92. Οἱ μὲν οὖν ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντες ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἐπὶ ἀίρεθῶσι, κατὰ νόμον ἄρχουσι· οἱ δὲ κατὰ φύσιν, οἱ ἀφῆνες, οὐ μόνον ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις· ἐπὶ πολὺ γὰρ τὰ ἀφῆνεα τῶν θηλειῶν πανταχοῦ ἄρχει. Ἡ δὲ τοῦ κατὰ ἔθος ἀρχὴ τοιαύτη ἐστίν, οἷαν οἱ παιδαγωγοὶ τῶν παιδῶν ἄρχουσι, καὶ οἱ διδάσκαλοι τῶν φοιτῶντων. Κατὰ γένος δὲ ἀρχὴ τοιαύτη τις λέγεται, οἷαν οἱ Μακεδαιμόνιοι βασιλεῖς ἄρχουσι· ἀπὸ γὰρ γένους τινὸς ἡ βασιλεία. Καὶ ἐν Μακεδονίᾳ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ἄρχουσι· καὶ γὰρ ἐκεῖ ἀπὸ γένους ἡ βασιλεία καθίσταται. Εἰ δὲ βιασάμενοι ἢ παρακρουσάμενοι ἄρχουσι ἀκόντων τῶν πολιτῶν, ἡ τοιαύτη ἀρχὴ κατὰ βίαν λέγεται εἶναι. Τῆς ἀρχῆς ἄρα ἐστὶ τὸ μὲν κατὰ νόμον, τὸ δὲ κατὰ φύσιν, τὸ δὲ κατὰ ἔθος, τὸ δὲ κατὰ γένος, τὸ δὲ κατὰ βίαν.

LIX. 93. Τῆς ῥητορίας εἶδη ἐστὶν ἕξ. Ὅταν μὲν γὰρ κελύσῃ πολεμεῖν ἢ συμμαχεῖν πρὸς τινα, καλεῖται τὸ τοιοῦτον εἶδος προτροπῆς. Ὅταν δὲ ἀξιῶσι μὴ πολεμεῖν μηδὲ συμμαχεῖν, ἀλλ' ἡσυχίαν ἄγειν, τὸ τοιοῦτον εἶδος ἐστὶν ἀποτροπῆς. Τρίτον εἶδος τῆς ῥητορίας, ὅταν τις φάσκη ἡδικεῖσθαι ὑπὸ τινος, καὶ παλλῶν κακῶν αἴτιον ἀποφαίνει· τὸ δὲ τοιοῦτον εἶ-

δος κατηγορία ὀνομάζεται. Τέταρτον εἶδος τῆς ῥητορείας ἀπολογία καλεῖται, ὅταν ἀποφαίνη αὐτὸν μῆθ' ἐν ἀδικούντι, μήτε ἄλλο ἄτοπον μῆθ' ἐν πράττοντι· τὸ δὴ τοιοῦτον ἀπολογίαν καλοῦσι. 94. Πέμπτον εἶδος ῥητορείας, ὅταν τις εὖ λέγῃ καὶ ἀποφαίνη καλὸν κἀγαθόν· τὸ δὴ τοιοῦτον εἶδος καλεῖται, ἐγκώμιον. Ἐκτον εἶδος, ὅταν τις ἀποφαίνη φαῦλον· τὸ δὴ τοιοῦτον εἶδος καλεῖται ψόγος. Τῆς ἄρα ῥητορείας τὸ μὲν ἐστὶν ἐγκώμιον, τὸ δὲ ψόγος, τὸ δὲ προτροπή, τὸ δὲ ἀποτροπή, τὸ δὲ κατηγορία, τὸ δὲ ἀπολογία. Τὸ ὄρθῳ λέγειν διαιρεῖται εἰς τέτταρα· ἓν μὲν, ἃ δεῖ λέγειν· ἓν δὲ, ὅσα δεῖ λέγειν· τρίτον, πρὸς οὓς δεῖ λέγειν· τέταρτον δὲ, πηνίκα λέγειν δεῖ. Ἄ μὲν οὖν δεῖ λέγειν, ἃ μέλλει συμφέρειν τῷ λέγοντι καὶ ἀκούοντι· τὸ δὲ ὅσα δεῖ λέγειν, μὴ πλείω μῆδὲ ἐλάττω τῶν ἱκανῶν. 95. Τὸ δὲ πρὸς οὓς δεῖ λέγειν, ἂν τε πρὸς πρεσβυτέρους ἁμαρτάνοντας διαλέγεται, ἀρμόττοντας δεῖ τοὺς λόγους διαλέγεσθαι ὡς πρεσβυτέροις· ἂν τε πρὸς νεωτέροις, ἀρμόττοντας δεῖ λέγεσθαι ὡς νεωτέροις· πηνίκα δὲ λέγειν ἐστὶ, μήτε προτέρῳ μήτε ὑστέρω· εἰ δὲ μὴ, διαμαρτήσεσθαι καὶ κακῶς ἐρεῖν.

LX. Ἡ εὐεργεσία διαιρεῖται εἰς τέτταρα. Ἡ γὰρ χρήμασι, ἢ σώμασι, ἢ ταῖς ἐπιστήμαις, ἢ τοῖς λόγοις. Τοῖς μὲν οὖν χρήμασι, ὅταν δεομένῳ παραβοηθήσῃ τις εἰς χρημάτων λόγον εὐπορῆσαι· τοῖς δὲ σώμασι εὖ ποιοῦσιν ἀλλήλους, ὅταν παραγεγόμενοι τυπτομένοις παραβοηθῶσιν. 96. Οἱ δὲ παιδεύοντες καὶ ἰατρούοντες, καὶ διδύσκοντες ἀγαθόν τι, οὗτοι ταῖς ἐπιστήμαις εὐεργετοῦσιν· ὅταν δ' εἰσελθῶ-

σιν εἰς δικαστήριον ἄλλος ὑπὲρ ἄλλου βοηθός, καὶ λόγον τινὰ ἐπεικῆ εἶπη ὑπὲρ αὐτοῦ, οὗτος δὴ λόγος εὐεργετεῖ. Τῆς ἄρα εὐεργεσίας ἡ μὲν ἐστὶ διὰ χρημάτων, ἡ δὲ διὰ σωμάτων, ἡ δὲ διὰ ἐπιστημῶν, τετάρτη διὰ λόγων.

LXI. Διαιρεῖται τὸ τέλος τῶν πραγμάτων εἰς τέταρα εἶδη· ἓν μὲν κατὰ νόμον τέλος τὰ πράγματα λαμβάνει, ὅταν ψήφισμα γένηται, καὶ τοῦθ' ὁ νόμος τελέσῃ· κατὰ φύσιν δὲ τέλος τὰ πράγματα λαμβάνει, ἢ τε ἡμέρα καὶ ὁ ἐνιαυτός, καὶ αἱ ὥραι· κατὰ τέχνην δὲ τέλος τὰ πράγματα λαμβάνει, οἷον ἡ οἰκοδομική· οἰκίαν γὰρ τις ἐπιτελεῖ· καὶ ἡ ναυπηγική· πλοῖα γάρ. 97. Κατὰ τύχην δὲ γίνεται τοῖς πράγμασι τέλος, ὅταν ἄλλως, καὶ μὴ ὡς ὑπολαμβάνει τις, ἀποβαίῃ. Τοῦ τέλους ἄρα τῶν πραγμάτων τὸ μὲν κατὰ νόμον, τὸ δὲ κατὰ φύσιν, τὸ δὲ κατὰ τέχνην, τὸ δὲ κατὰ τύχην ἐστίν.

LXII. Ἡ δύναμις διαιρεῖται εἰς τέταρα εἶδη· ἓν μὲν, ὃ δυνάμεθα τῇ διανοίᾳ λογίζεσθαι καὶ ὑπονοεῖν· ἕτερον δὲ, τῷ σώματι, οἷον πορεύεσθαι, καὶ διδόναι, καὶ λαμβάνειν, καὶ τὰ τοιαῦτα. Τρίτον, ὃ δυνάμεθα πλήθει στρατιωτῶν καὶ χρημάτων, ἕθεν καλεῖται πολλὴν δύναμιν ἔχων βασιλεύς. Τετάρτη δὲ διαίρεσις δυνάμεως, πάσχειν, καὶ εὖ ποιεῖν καὶ κακῶς· οἷον, ἀρρώσκειν καὶ παιδεύεσθαι δυνάμεθα, καὶ ὑγιεῖς γίνεσθαι, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. Τῆς ἄρα δυνάμεως, ἡ μὲν ἐστὶν ἐν διανοίᾳ, ἡ δ' ἐν τῷ σώματι, ἡ δ' ἐν τῷ στρατοπέδῳ καὶ χρημασιν, ἡ δ' ἐν τῷ ποιεῖν καὶ πάσχειν.

LXIII. 98. Τῆς φιλανθρωπίας ἐστὶν εἶδη τρεῖς·

ἐν μὲν διὰ τῆς προσηγορίας γινόμενον, οἷον ἐν οἷς
 τινὲς τὸν ἐντυχόντα πάντα προσαγορεύουσι, καὶ τὴν
 δεξιὰν ἐμβάλλοντες χαιρετίζουσιν. Ἄλλο εἶδος, ὅταν
 τις βοθηθῆτικός ᾖ παντὶ τῷ ἀτυχοῦντι. Ἔτερον εἶδος
 ἐστὶ τῆς φιλανθρωπίας, ἐν ᾗ τινὲς φιλοδειπνισταὶ
 εἰσιν. Τῆς ἄρα φιλανθρωπίας τὸ μὲν ἐστὶ διὰ τοῦ
 προσαγορεύειν, τὸ δὲ διὰ τοῦ εὐεργετεῖν, τὸ δὲ διὰ τοῦ
 ἐστιᾶν καὶ φιλοσυνουσιάζειν.

LXIV. Ἡ εὐδαιμονία διαιρεῖται εἰς πέντε μέρη·
 ἡ μὲν γὰρ αὐτῆς, ἐστὶν εὐβουλία· ἡ δὲ, εὐαισθησία,
 καὶ ὑγεία τοῦ σώματος· τρίτον, εὐτυχία ἐν ταῖς πρά-
 ξεσι· τέταρτον, εὐδοξία παρὰ τοῖς ἀνθρώποις· πέμ-
 πτον, εὐπορία χρημάτων καὶ τῶν εἰς τὸν βίον χρησί-
 μων. 99. Ἡ μὲν εὐβουλία γίνεταί ἐκ παιδείας, καὶ
 ἐκ τοῦ πολλῶν ἔμπειρον γενέσθαι· ἡ δὲ εὐαισθησία,
 ἐκ τῶν τοῦ σώματος μελῶν· οἷον, ἐάν τις ὀφθαλμοῖς
 ὄρᾳ, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούῃ, καὶ τῇ ῥινὶ καὶ τῷ στόματι
 αἰσθάνηται ὧν δεῖ αἰσθάνεσθαι· τὸ δὲ τοιοῦτον
 εὐαισθησία. Ἡ δὲ εὐτυχία, ὅταν ἐφ' ἃ σκοπεῖ, πρά-
 ξῃ κατ' ὀρθὸν ἃ δεῖ πράττειν τὸν σπουδαῖον. Εὐδο-
 ξία δ' ἐστὶν, ὅταν τις εὖ ἀκούῃ. Εὐπορία δ' ἐστὶν,
 ὅταν τις πρὸς τὰς ἐν τῷ βίῳ χρήσεις οὕτως ἔχῃ ὥστε
 καὶ φίλους εὖ ποιῆσαι, καὶ φιλοτίμως καὶ εὐπόρως
 ἀπολειττευρῆσαι. Ὡς δὲ ὑπάρχει πάντα ταῦτα, οὐ-
 τὸς ἐστὶν εὐδαίμων τελείως. Τῆς ἄρα εὐδαιμονίας
 ἐστὶ τὸ μὲν εὐβουλία, τὸ δὲ εὐαισθησία, καὶ ὑγεία τοῦ
 σώματος, τὸ δὲ εὐτυχία, τὸ δὲ εὐδοξία, τὸ δὲ εὐπορία.

LXV. 100. Αἱ τέχναι εἰς τρία διαιροῦνται· ἡ
 μὲν πρώτη, ἡ δὲ δευτέρα, ἡ δὲ τρίτη. Πρώτη μὲν
 οὖν, ἡ μεταλλευτικὴ καὶ ὑλοτομικὴ. Παρασκευαστι-

καὶ γὰρ εἰσιν. Ἡ δὲ χαλκευτικὴ καὶ ἡ τεκτονικὴ, μετασκευαστικαὶ εἰσιν. Ἐκ μὲν γὰρ τοῦ σιδήρου ἡ χαλκευτικὴ ὄπλα ποιεῖ, ἡ δὲ τεκτονικὴ ἐκ τῶν ξύλων αἰ-
λοὺς καὶ λύρας. Ἡ δὲ χρηστικὴ, οἷον ἱππικὴ, τοῖς χαλινοῖς χρῆται, ἡ πολεμικὴ τοῖς ὄπλοις, ἡ μουσικὴ τοῖς αὐλοῖς καὶ τῇ λύρῃ. Τέχνης ἄρα τρία εἶδη ἐστί· τὸ μὲν τι πρῶτον, τὸ δὲ τι δεύτερον, τὸ δὲ τι τρίτον.

LXVI. 101. Τὸ ἀγαθὸν εἰς τέτταρα γένη διαιρεῖται· ὧν μὲν ἓν λέγομεν εἶναι τὸν τὴν ἀρετὴν ἔχοντα ἰδίᾳ ἀγαθόν· ἄλλο δὲ, αὐτὸ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν δικαιοσύνην λέγομεν ἀγαθόν εἶναι· τρίτον δὲ, οἷον σιτία καὶ γυμνάσια τὰ πρόσφορα καὶ φόρμακα· τέταρτον δὲ φασὲν εἶναι ἀγαθόν, οἷον ἀθλητικὴν, καὶ ὑποκριτικὴν, καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἀγαθοῦ ἄρα τέτταρα εἶδη ἐστί· τὸ μὲν, τὸ τὴν ἀρετὴν ἔχειν· ἕτερον δὲ, αὐτῇ ἡ ἀρετῇ· τρίτον δὲ, σιτία καὶ γυμνάσια τὰ ὠφέλιμα· τέταρτον δὲ, ἀθλητικὴν, καὶ ὑποκριτικὴν, καὶ ποιητικὴν, ἀγαθόν λέγομεν εἶναι.

LXVII. 102. Τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστί κακὰ, τὰ δὲ ἀγαθὰ, τὰ δὲ οὐδέτερα. Τούτων κακὰ μὲν λέγομεν ταῦτα, τὰ δυνάμενα βλάπτειν αἰεὶ, οἷον ἀκρασίαν καὶ ἀφροσύνην καὶ ἀδικίαν, καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὰ δὲ τούτοις ἐναντία ἀγαθὰ ἐστίν. Τὰ δὲ ἐνίοτε μὲν ὠφελῆν, ἐνίοτε δὲ βλάπτειν, οἷον τὸ περιπατεῖν, καὶ τὸ καθῆσθαι, καὶ ἐσθίειν· ἢ ὅλως μῆτε ὠφελῆσαι, μῆτε βλάψαι δυνάμενα· ταῦτα γοῦν οὔτε ἀγαθὰ, οὔτε κακὰ ἐστί. Τῶν ἄρα ὄντων, τὰ μὲν ἀγαθὰ, τὰ δὲ κακὰ, τὰ δὲ, οὐδέτερα τούτων.

LXVIII. 103. Εὐνομία διαιρεῖται εἰς τρία· ἐν μὲν, ἐάν ᾧσιν οἱ νόμοι σπουδαῖοι, εὐνομίαν φασὲν

εἶναι· ἕτερον δὲ, ἐὰν τοῖς κειμένοις νόμοις ἐμμένωσιν οὐ πολῖται, καὶ τοῦτο φαμέν εὐνομίαν εἶναι· τρίτον δὲ, ἐὰν, μὴ ὄντων τῶν νόμων, κατὰ ἔθνη καὶ ἐπιτηδεύματα χρηστῶς πολιτεύωνται, καὶ τοῦτο εὐνομίαν προσαγορεύομεν. Τῆς εὐνομίας ἄρα ἐν μὲν ἐστὶ νόμους σπουδαίους εἶναι· ἄλλο δὲ, ἐὰν τοῖς οὖσι νόμοις ἐμμένωσι· τρίτον δὲ, ἐὰν ἔθνη καὶ ἐπιτηδεύμασι χρηστοῖς πολιτεύωνται. Διαιρεῖται ἡ ἀνομία εἰς τρία· ὧν ἐν μὲν ἐστίν, ἐὰν ὧσιν οἱ νόμοι μοχθηροὶ, καὶ πρὸς ξένους καὶ πρὸς πολίτας· 104. ἕτερον δὲ, ἐὰν τοῖς ὑπάρχουσι μὴ πείθωνται· ἄλλο δὲ, ἐὰν ὅλως μηδεὶς ἦ νόμος. Τῆς ἄρα ἀνομίας ἐν μὲν ἐστὶ, τὸ μοχθηροῦς εἶναι τοὺς νόμους· ἄλλο δὲ, ἐὰν τοῖς οὖσι μὴ πείθωνται· τρίτον, ἐὰν μηδεὶς ἦ νόμος.

LXXI. Τὰ ἐναντία διαιρεῖται εἰς τρία. Οἷον, ἀγαθὰ κακοῖς ἐναντία φαμέν εἶναι· ὡς τὴν δικαιοσύνην τῇ ἀδικίᾳ, καὶ τὴν φρόνησιν τῇ ἀφροσύνῃ, καὶ τὰ τοιαῦτα. Κακὰ δὲ κακοῖς ἐναντία εἶναι, τὴν ἀσωτίαν, καὶ τὴν ἀνελευθερίαν, καὶ τὸ ἀδίκως στρεβλοῦσθαι τῷ δικαίως στρεβλοῦσθαι· καὶ τὰ τοιαῦτα κακὰ κακοῖς ἐναντία ἐστί. Τὸ δὲ βαρὺ τῷ κούφῳ, καὶ τὸ ταχὺ τῷ βραδεῖ, καὶ τὸ μέλαν τῷ λευκῷ, ὡς οὐδέτερα οὐδέτεροις ἐναντία ἐστί. 105. Τῶν ἐναντίων ἄρα, τὰ μὲν ὡς ἀγαθὰ κακοῖς ἐναντία ἐστί· τὰ δὲ ὡς κακὰ κακοῖς· τὰ δὲ, ὡς οὐδέτεροις οὐδέτερα.

LXX. Τῶν ἀγαθῶν γένη ἐστὶ τρία· τὰ μὲν γὰρ ἐστὶν ἐκτὰ, τὰ δὲ μεθεκτὰ, τὰ δὲ ὑπαρκτὰ. Τὰ μὲν οὖν ἐκτὰ ἐστίν, ὅσα ἐνδέχεται ἔχειν, οἷον ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἡ ὑγίεια· μεθεκτὰ δὲ, ὅσα ἔχειν μὲν μὴ ἐν

δέχεται, μετασχεῖν δὲ αὐτῶν ἐνδέχεται· οἷον, αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν ἔχειν μὲν οὐκ ἐνδέχεται, μετασχεῖν δὲ αὐτοῦ ἐνδέχεται. Ἐπαρκτὰ δὲ, ὅσα μῆτε μετασχεῖν ἐνδέχεται, ὑπάρχειν δὲ δεῖ· οἷον, τὸ σπουδαῖον εἶναι, καὶ δίκαιον εἶναι, ἀγαθόν ἐστι. Καὶ ταῦτα οὔτε ἔχειν οὔτε μετασχεῖν ἐστίν, ἀλλὰ ὑπάρχειν δεῖ, τὸ σπουδαῖον εἶναι, καὶ δίκαιον εἶναι. 106. Τῶν ἀγαθῶν ἄρα τὰ μὲν ἐστίν ἐκτά, τὰ δὲ, μεθεκτά· τὰ δὲ, ὑπαρκτά.

LXXI. Ἡ συμβουλίαι διαιρεῖται εἰς τρία. Ἔστι γὰρ αὐτῆς, ἔν μὲν ἐκ τῶν παροισχομένων χρόνων λαμβανόμενον, ἔν δὲ ἐκ τῶν μελλόντων, ἔν δὲ ἐκ τῶν ἐνεστώτων. Τὰ μὲν οὖν ἐκ τῶν παροισχομένων, παραδείγματα· οἷον, τί ἔπαθον Λακεδαιμόνιοι πιστεύσαντες. Τὰ δὲ ἐκ τῶν παρόντων, οἷον, ἀποφαίνειν τεύχη ἀσθενῆ, δειλοὺς ἀνθρώπους, σῆτον ὀλίγον. Τὰ δὲ ἐκ τῶν μελλόντων, οἷον, ταῖς ὑπονοαῖς μὴ ἀδικεῖν τὰς πρεσβείας, ὅπως μὴ ἄδοξος ἡ Ἑλλάς γένηται. Τῆς ἄρα συμβουλίας τὰ μὲν ἐστίν ἐκ τῶν παροισχομένων, τὰ δ' ἐκ τῶν παρόντων, τὰ δ' ἐκ τῶν μελλόντων.

LXXII. 107. Ἡ φωνὴ διαιρεῖται εἰς δύο. Ἐν μὲν αὐτῆς ἐστίν ἔμψυχον, ἔν δὲ ἄψυχον· ἔμψυχον μὲν, ἡ τῶν ζώων φωνή· ἄψυχον δὲ, φθόγγοι καὶ ἦχοι. Τῆς ἐμψύχου φωνῆς ἡ μὲν ἐστίν ἐγγράμματος, ἡ δὲ ἀγράμματος· ἐγγράμματος μὲν, ἡ τῶν ἀνθρώπων· ἀγράμματος δὲ, ἡ τῶν ζώων. Τῆς ἄρα φωνῆς ἡ μὲν, ἔμψυχος· ἡ δὲ, ἄψυχος.

LXXIII. Τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστίν μεριστά· τὰ δὲ, ἀμεριστά. Τούτων δὲ τῶν μεριστῶν τὰ μὲν, ὁμοιομερῆ· τὰ δὲ, ἀνομοιομερῆ. Ἀμερῆ μὲν οὖν ἐστίν.

ὅσα μὴ ἔχει διαίρεσιν, μηδὲ ἐκ τινος σύγκειται· οἶον, ἦτε μονάς, καὶ ἡ στιγμή, καὶ ὁ φθόγγος· μεριστὰ δὲ, ὅσα ἐκ τινος σύγκειται· οἶον, αἶτε συλλαβαί, καὶ συμφωνίαι, καὶ ζῶα, καὶ ὕδωρ, καὶ χρυσός. 108. Καὶ ὁμοιομερῆ μὲν, ὅσα ἐξ ὁμοίων σύγκειται, καὶ μηδὲν διαφέρει τὸ ὅλον τοῦ μέρους, εἰ μὴ τῷ πλήθει· οἶον, τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ χρυσίον, καὶ πᾶν τὸ τυχόν, καὶ τὸ τοιοῦτον. Ἀνομοιομερῆ δὲ, ὅσα ἐξ ἀνομοίων μερῶν σύγκειται, οἶον οἰκία καὶ τὰ τοιαῦτα. Τῶν ὄντων ἄρα τὰ μὲν ἐστὶ μεριστὰ, τὰ δὲ ἀμερῆ. Τῶν δὲ μεριστῶν, τὰ μὲν ὁμοιομερῆ, τὰ δὲ ἀνομοιομερῆ.

LXXIV. Τῶν ὄντων, τὰ μὲν ἐστὶ καθ' ἑαυτὰ, τὰ δὲ πρὸς τι λέγεται. Τὰ μὲν οὖν καθ' ἑαυτὰ λεγόμενα, ἐστὶν ὅσα ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ μηδενὸς προσδεῖται· ταῦτα δ' ἂν εἴη οἶον ἄνθρωπος, ἵππος, καὶ τὰ ἄλλα ζῶα. Τούτων γὰρ οὐδὲν δι' ἐρμηνείας χωρεῖ. 109. Τῶν δὲ πρὸς τι λεγομένων, ὅσα προσδεῖται τινὸς ἐρμηνείας, οἶον τὸ μείζον τινός, καὶ τὸ θᾶττον τινός, καὶ τὸ κάλλιον, καὶ τὰ τοιαῦτα. Τό τε γὰρ μείζον, ἐλάττωρός ἐστι μείζον, καὶ τὸ θᾶττον τινός ἐστι. Τῶν ὄντων ἄρα, τὰ μὲν αὐτὰ καθ' αὐτὰ λέγεται, τὰ δὲ πρὸς τι. Ὡς καὶ τὰ πρῶτα διήρει, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην.

LXXV. Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Πλάτων φιλόσοφος Ῥόδιος, μαθητὴς Παναίτιου, καθά φησι Σέλευκος ὁ γραμματικὸς ἐν πρώτῳ περὶ φιλοσοφίας· καὶ ἄλλος, περιπατητικὸς, μαθητὴς Ἀριστοτέλους· καὶ ἕτερος, Πραξιφάνους· καὶ ὁ τῆς ἀρχαίας κωμῶδίας ποιητὴς

LIBER QUARTUS

CAPUT I.

SPEUSIPPUS.

I. 1. *Τὰ μὲν περὶ Πλάτωνος τοσαῦτα ἦν ἐς τὸ δυνατὸν ἡμῖν συναγαγεῖν, φιλοπόνως διειληφόσι τὰ λεγόμενα περὶ τᾶνδρός.*

II. *Διεδέξατο δ' αὐτὸν Σπεύσιππος Εὐρυμέδοντος, Ἀθηναῖος. Τὸν δὲ δῆμον Μυρρίνουσίος ἦν· ὅς ἦν υἱὸς τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Πωτώνης.*

III. *Καὶ ἐσχολάρχησεν ἔτη ὀκτώ, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς ὀγδῆς καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος. Χαρίτων τε ἀγάλματα ἀνέθηκεν ἐν τῷ μουσεῖῳ, τῷ ὑπὸ Πλάτωνος ἐν Ἀκαδημίᾳ ἰδρυσθέντι.*

IV. *Καὶ ἔμεινε μὲν ἐπὶ τῶν αὐτῶν Πλάτωνι δογμάτων· οὐ μὲν τό γε ἦθος διέμεινε τοιοῦτος. Καὶ γὰρ ὀργίλος καὶ ἡδονῶν ἤτιων ἦν. Φασὶ δὲ αὐτὸν ὑπὸ θυμοῦ τὸ κυνίδιον εἰς τὸ φρεῖα ρίψαι· καὶ ὑφ' ἡδονῆς ἐλθεῖν εἰς Μακεδονίαν ἐπὶ τὸν Κασάνδρου γάμον.*

V. 2. *Ἐλίγοντο δὲ αὐτοῦ καὶ αἱ Πλάτωνος ἀκούειν μαθητήριαι, Ασθενία τε ἡ Μαντινικὴ, καὶ Ἀξιόθεα ἡ Φλιασία. Ὅτε καὶ Διονύσιος πρὸς αὐτὸν γράφων τωθαστικῶς, φησὶ, „Καὶ ἐκ τῆς Ἀρκαδικῆς σου μαθητηρίας ἐστὶ τὴν φιλοσοφίαν καταμαθεῖν· καὶ*

Πλάτων μὲν ἀτελεῖς φόρων τοὺς παρ' αὐτὸν φοιτῶν-
 τας ἐποίει· σὺ δὲ δασμολογεῖς, καὶ παρ' ἐκόντων καὶ
 ἀκόντων λαμβάνεις.“

VI. Οὗτος πρῶτος (καθὰ φησι Διόδωρος ἐν ἀπο-
 μνημονευμάτων πρώτῳ) ἐν τοῖς μαθήμασι ἐθεάσατο
 τὸ κοινόν, καὶ συνῳκείωσε καθόσον ἦν δυνατὸν ἀλ-
 λήλοις· καὶ πρῶτος παρὰ Ἰσοκράτους τὰ καλούμενα
 ἀπόρρητα ἐξηγεῖκεν, ὡς φησι Καιεύς. 3. Καὶ πρῶ-
 τος εὗρεν ὧ τὰ φορμῖα τῶν φρυγάνων εὐογκα ποι-
 οῦσιν.

VII. Ἦδη δὲ ὑπὸ παραλύσεως καὶ τὸ σῶμα διέ-
 φθαρτο· καὶ πρὸς Ξενοκράτη διεπέμπετο, παρα-
 καλῶν αὐτὸν ἐλθεῖν, καὶ τὴν σχολὴν διαδέξασθαι.

VIII. Φασὶ δὲ ἐφ' ἁμαξίου αὐτὸν φερόμενον εἰς
 τὴν Ἀκαδημίαν συναντῆσαι Διογένη, καὶ Χαῖρε εἰ-
 πεῖν· τὸν δὲ φάναι, Ἀλλὰ μὴ σύ γε, ὅστις ὑπομένεις
 ζῆν τοιοῦτος ἄν.

IX. Καὶ τέλος ὑπὸ ἀθυμίας ἐκὼν τὸν βίον μετήλ-
 λαξε, γηραιὸς ἄν. Καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτὸν,
 Ἄλλ' εἰ μὴ Σπεύσιππον ἐμάνθανον ὥδε θανεῖσθαι,
 Οὐκ ἂν ἔπεισέ με τις τόδε λέξαι, ὡς ἄρ' ἔην ὃς
 Οὐχὶ Πλάτωνι πρὸς αἵματος. Οὐ γὰρ ἀθυμῶν
 Κάτθανεν ἄν, ἀλλὰ διὰ τι σφόδρα μικρόν.

4. Πλούταρχος δὲ φησιν, ἐν τῷ Λυσάνδρου βίῳ καὶ
 Σύλλα, φθειροσὶν ἐκξέσαι αὐτόν. Ἦν δὲ καὶ τὸ
 σῶμα διακεχυμένος, ὡς φησι Τιμόθεος ἐν τῷ περὶ
 βίων.

X. Οὗτος, φησὶ, πρὸς τὸν ἐρῶντα πλούσιον ἀμόρ-
 φου, ἔφη, Τί δέ σοι δεῖ τούτου; ἐγὼ γάρ σοι δέκα ταλάν-
 των εὐμορφότεραν εὐρήσω.

XI. Καταλέλοιπε δὲ ἀμπλειωτα ὑπομνηματα, καὶ διαλόγους πλεονας· ἐν οἷς καὶ Ἀριστιππον τὸν Κυρηναῖον· Περὶ πλούτου, ἀ· Περὶ ἡδονῆς, ἀ· Περὶ δικαιοσύνης, ἀ· Περὶ φιλοσοφίας, ἀ· Περὶ φιλίας, ἀ· Περὶ θεῶν, ἀ· Φιλόσοφος, ἀ· πρὸς Κέφαλον, ἀ· Κέφαλος, ἀ· Κλεινόμαχος, ἢ Λυσίας, ἀ· Πολίτης, ἀ· Περὶ ψυχῆς, ἀ· Πρὸς Γύλαον, α· Ἀριστιππος, ἀ· Τεχνῶν ἔλεγχος, ἀ· 5. ὑπομνηματικοὶ διάλογοι, Τεχνικόν, ἀ· Διάλογοι τῶν περὶ τὴν πραγματείαν ὁμοίων, ἀ, β', γ', δ', ε', ζ', η', θ', ι· Διαίρεσεις, καὶ πρὸς τὰ ὅμοια ὑποθέσεις. Περὶ γενῶν καὶ εἰδῶν παραδειγμάτων. Πρὸς τὸν Ἀμάριτρον· Πλάτωνος ἐγκώμιον· Ἐπιστολαί, πρὸς Δίωνα, Διονύσιον, Φίλιππον· Περὶ νομοθεσίας· Μαθηματικὸς, Μανδρόβουλος, Λυσίας, Ὄροι, Τάξεις ὑπομνημάτων, σίχοι μ', γ', δ', ο', ε'. Πρὸς τοῦτον γράφει καὶ Σιμωνίδης τὰς ἱστορίας, ἐν αἷς κατατετάχει τὰς πράξεις Δίωνός τε καὶ Βίωνος. Ἐν δευτέρῳ ἀπομνημονευμάτων Φαβωρίνος φησὶν ὡς Ἀριστοτέλης αὐτοῦ τὰ βιβλία τριῶν ταλάντων ὠνήσατο.

XII. Γέγονε Σπεύσιππος καὶ ἕτερος, ἰατρὸς Ἡροφίλειος, Ἀλεξανδρεὺς.

CAPUT II.

XENOCRATES.

I. 6. Ξενοκράτης, Ἀγαθήνορος, Χαλκηδόνιος. Οὗτος ἐκ νέου Πλάτωνος ἤκουσεν, καὶ εἰς Σικελίαν αὐτῷ συναπεδήμησεν.

II. Ἦν δὲ τὴν φύσιν νωθρός· ὥστε φασὶ λέγειν τὸν Πλάτωνα, συγκρίνοντα αὐτὸν Ἀριστοτέλει, Τῷ μὲν μύωπος δεῖ, τῷ δὲ χαλινού. Καί, Ἐφ' οἷον ἵππον οἷον ὄνον ἀλείφω.

III. Σμυρὸς δὲ τὰ τε ἄλλα Ξενοκράτης, καὶ σκυθρωπὸς αἰεὶ, ὥστε αὐτῷ λέγειν συνεχῆς τὸν Πλάτωνα, Ξενοκράτες, θύε ταῖς Χάρισι. Διῆγε τε ἐν Ἀκαδημία ταπλεῖστα. Καὶ εἴ ποτε μέλλοι ἐς ἄστν ἀνιέναι, φασὶ τοὺς θορυβώδεις πάντας καὶ προυνείκους ὑποπέλλειν αὐτοῦ τῇ παρόδῳ. 7. Καὶ ποτε καὶ Φρύνην τὴν κταίραν ἐθελῆσαι πειρῶσαι αὐτὸν, καὶ δῆθεν διωκομένην ὑπὸ τινων καταφυγεῖν εἰς τὸ οἰκίδιον. Τὸν δὲ, ἔνεκα τοῦ ἀνθρωπίνου, εἰςδέξασθαι, καὶ ἐνός ὄντος κλινίδιου δεομένη μεταδοῦναι τῆς κατακλίσεως· καὶ τέλος πολλὰ ἐκλιπαροῦσα, ἄπρακτος ἀναστῆναι, λέγειν τε πρὸς τοὺς πυνθανομένους, ὡς οὐκ ἀπ' ἀνδρός ἀλλ' ἀπ' ἀνδριάντος ἀνασταίη. Ἥριοι δὲ Λαῖδα φασὶ παρακατακλῖναι αὐτῷ τοὺς μαθητάς. Τὸν δὲ οὕτως εἶναι ἐγκρατῆ, ὥστε καὶ τομὰς καὶ καύσεις πολλάκις ὑπομῆναι περὶ τὸ αἰδοῖον.

IV. Ἦν δὲ καὶ ἀξιόπιστος σφόδρα. Ὡστε, μὴ ξὸν ἀνώμοτον μαρτυρεῖν, τούτῳ μόνῳ συνεχώρουσιν Ἀθηναῖοι.

V. 8. Καὶ δὴ καὶ αὐταρκέστατος ἦν. Ἀλεξάνδρου γοῦν καὶ συχρὸν ἀργύριον ἀποστείλαντος αὐτῷ, τρισχιλίας Ἀττικὰς ἀφελὼν, τὸ λοιπὸν ἀπέπεμψεν, εἰπὼν, ἐκείνῳ πλείωνων δεῖν πλείονας τρέφοντι. Ἄλλὰ καὶ ὑπ' Ἀντιπάτρου πεμφθὲν μὴ προσέσθαι, ὡς φησι Μυρωναῖος ἐν ὁμοίσι. Καὶ χρυσῷ στεφάνῳ τιμηθέντα ἐπ' ἄθλῳ πολυποσίας, τοῖς κατασχούσι παρὰ
 Διοσ. I. 1.

Διονυσίῳ, ἐξιόντα θεῖναι πρὸς τὸν ἰδρῦμενον Ἐρμῆν, ἔνθα περ τιθέται καὶ τοὺς ἀνθρώπους εἰώθειν. Λόγος δὲ αὐτὸν μετὰ καὶ ἄλλων πεμφθῆναι πρεσβευτῆν πρὸς Φίλιππον· καὶ τοὺς μὲν δαίροις μαλθασσομένους, καὶ ἐς τὰς κλήσεις συνίεναι καὶ τῷ Φιλίπῳ λαλεῖν· τὸν δὲ, μηδέτερον τούτων ποιεῖν. Οὔτε γὰρ ὁ Φίλιππος αὐτὸν προσίετο διὰ τοῦτο. 9. Ὅθεν ἐλθόντας τοὺς πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας, φάσκεν ὡς μάτην αὐτοῖς Ξενοκράτης συνεληλύθει· καὶ τοὺς ἐτοίμους εἶναι ζημιοῦν αὐτόν. Μαθόντας δὲ παρ' αὐτοῦ ὡς νῦν καὶ μᾶλλον φροντιστέον εἶναι τῆς πόλεως αὐτοῖς, (τοὺς μὲν γὰρ ἤδη ἰδωροδόκησεν ὁ Φίλιππος, ἐμὲ δὲ μηδενὶ λόγῳ ἀπαξόμενος·) φασὶ διπλασιῶς αὐτὸν τιμῆσαι· καὶ τὸν Φίλιππον δὲ λέγειν ὕστερον, ὡς μόνος εἶη Ξενοκράτης τῶν πρὸς αὐτὸν ἀφιγμένων ἀδωροδόκητος. Ἀλλὰ καὶ πρεσβεύων πρὸς Ἀντίπατρον περὶ αἰχμαλώτων Ἀθηναίων κατὰ τὸν Λαμιακὸν πόλεμον, καὶ κληθεὶς ἐπὶ δεῖπνον πρὸς αὐτόν, προσηνέγκατο ταυτὶ,

Ω Κίρκη, τίς γάρ κεν ἀνήρ, ὃς ἐναίσιμος εἶη,
 Πρὶν τλαίη πάσασθαι ἐδητύος ἢ δὲ ποτῆτος,
 Πρὶν λύσασθ' ἐτάρους καὶ ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι;

Καὶ τὸν, ἀποδεξάμενον τὴν εὐστοχίαν, εὐθύς ἀνεῖναι.

VI. 10. Στρουθίου δὲ ποτε διωκομένου ἰπὸ ἐξρακος, καὶ εἰς πηθήσαντος εἰς τοὺς κόλπους αὐτοῦ, καταψήσας μεθῆκεν, εἰπὼν· τὸν ἰκέτην δεῖν μὴ ἐκδιδόναι. Σκωπτόμενος ὑπὸ Βίλωνος, οὐκ ἔφη αὐτῷ ἀποκρινεῖσθαι· μηδὲ γὰρ τὴν τραγωδίαν ὑπὸ τῆς

κωμωδίας σκωπτομένην ἀποκρίσιως ἀξιούν. Πρὸς δὲ τὸν μῆτε μουσικῆν, μῆτε γεωμετριαν, μῆτε ἀστρονομίαν μεμαθηκότα, βουλούμενον δὲ παρ' αὐτὸν φοιτῆν· Πορεύου, ἔφη· λαβῆς γὰρ οὐκ ἔχεις φιλοσοφίας. Οἱ δὲ τοῦτο φασὶν εἰπεῖν, Παρ' ἐμοὶ γὰρ πόκος οὐ κνάπτεται. 11. Εἰπόντος δὲ Διονυσίου πρὸς Πλάτωνα ὡς ἀφαιρήσει τις αὐτοῦ τὸν τράχηλον, παρῶν οὗτος καὶ δαΐζας τὸν ἴδιον, Οὐκ ἂν γε, ἔφη, τις πρότερον τούτου.

VII. Φασὶ, καὶ Ἀντιπάτρου ποτὲ ἐλθόντος εἰς Ἀθήνας καὶ ἀσπασαμένον αὐτὸν, μὴ πρότερον ἀντιπροσαγορευῆσαι πρὶν ἢ τὸν λόγον ὃν ἔλεγε διαπεράσασθαι.

VIII. Ἀτυφότητος δὲ ὧν, πολλάκις ἐαυτῷ τῆς ἡμέρας διεμελέτα, καὶ ὧρων μίαν φασὶν ἀπένεμει σιωπῇ.

IX. Καὶ πλεῖστα ὅσα καταλέλοιπε συγγράμματα καὶ ἔπη, καὶ παραινέσεις· ἃ ἔστι ταῦτα. Περὶ φύσεως, α', β', γ', δ', ε', ζ'. Περὶ σοφίας, ζ'. Περὶ πλούτου, α'. Ἀρκῆς, α'. Περὶ τοῦ ἀορίστου, α'. Περὶ τοῦ παιδίου, α'. 12. Περὶ ἐγκρατείας, α'. Περὶ τοῦ ὠφελίμου, α'. Περὶ τοῦ ἐλευθέρου, α'. Περὶ θανάτου, α'. Περὶ ἐκουσίου, α'. Περὶ φιλίας, α', β'. Περὶ ἐπιεικειᾶς, α'. Περὶ τοῦ ἐναντίου, α', β'. Περὶ εὐδαιμονίας, α', β'. Περὶ τοῦ γράφειν, α'. Περὶ μνήμης, α'. Περὶ τοῦ ψεύδους, α'. Καλλικλῆς, α'. Περὶ φρονήσεως, α', β'. Οἰκονομικός, α'. Περὶ σωφροσύνης, α'. Περὶ δυνάμειος νόμου, α'. Περὶ πολιτείας, α'. Περὶ δεισιότητος, α'. Ὅτι παραδοτὴ ἢ ἀρετὴ, α'. Περὶ τοῦ ὄντος, α'. Περὶ εἰμαρμένης, α'. Περὶ τῶν παθῶν.

α'· Περὶ βίων, α'· Περὶ ὁμοιοίας, α'· Περὶ μαθητῶν,
 α', β'· Περὶ δικαιοσύνης, α'· Περὶ ἀρετῆς, α', β'·
 Περὶ εἰδῶν, α'· Περὶ ἡδονῆς, α', β'· Περὶ βίου, α'·
 Περὶ ἀνδρείας, α'· Περὶ τοῦ ἐνός, α'· Περὶ ἰδεῶν, α'·
 Περὶ τέχνης, α'· 13. Περὶ Θεῶν, α', β'· Περὶ ψυ-
 χῆς, α', β'· Περὶ ἐπιστήμης, α'· Πολιτικός, α'· Περὶ
 ἐπιστημοσύνης, α'· Περὶ φιλοσοφίας, α'· Περὶ τῶν
 Παρμενίδου, α'· Ἀρχέδημος, ἢ Περὶ δικαιοσύνης, α'·
 Περὶ ἀγαθοῦ, α'· Τῶν περὶ τὴν διάνοιαν, α', β', γ',
 δ, ε', ζ', ζ', η'. Λύσεις τῶν περὶ τοὺς λόγους, α', ι'·
 Φυσικῆς ἀκροάσεως, α', β', γ'. δ', ε', ζ'. Κεφάλαι-
 ον, α'· Περὶ γενῶν καὶ εἰδῶν, α'· Πυθαγόρεια, α'·
 Λύσεις, α', β', Διαιρέσεις, η'. Θέσεων βιβλία, κ', μ', γ'·
 Τῆς περὶ τὸ διαλέγεσθαι πραγματείας βιβλία, ιε', μ',
 α', β', ψ', μ'. Μετὰ τοῦτο βιβλία ιε', καὶ ἄλλα βι-
 βλία ις'. Περὶ μαθημάτων τῶν περὶ τὴν λέξιν λο-
 γικῶν, βιβλία θ'. τῶν περὶ τὰ μαθήματα, βιβλία ζ'.
 Τῶν περὶ τὴν διάνοιαν ἄλλα βιβλία δύο. Περὶ γεω-
 μετρῶν, βιβλία θ'. ὑπομνημάτων, α'· ἐναντίων, α'· Πε-
 ρὶ ἀριθμῶν, α'· Ἀριθμῶν Θεωρία, α'· Περὶ διαστη-
 μάτων, α'· 14. Τῶν περὶ ἀστρολογίαν, ζ'. Στοιχεῖα
 πρὸς Ἀλέξανδρον, περὶ βασιλείας, δ'· Πρὸς Ἀρῦβιον·
 Πρὸς Ἠφαισίωνα· Περὶ γεωμετρίας, α', β'. Στίχοι
 μ' κ' β' δ' σ' λ' θ'.

X. Ἀθηναῖοι δ' ὅμως αὐτὸν ὄντα τοιοῦτον ἐπι-
 πρασκόον ποτε, τὸ μετοίκιον ἀδυνατοῦντα θεῖναι. Καὶ
 αὐτὸν ἀνέειται Λημήτριος ὁ Φαληρεὺς, καὶ ἐκάτερον
 ἀποκατέστησε· Ξενοκράτει μὲν τὴν ἐλευθερίαν, Ἀθη-
 ναίοις δὲ τὸ μετοίκιον. Τοῦτό φησι Μυρωνιανὸς ὁ

Ἀμαστριανὸς ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἱστορικῶν ὁμοίων κεφαλαίων.

XI. Διδάξατο δὲ Σπεύσιππον, καὶ ἀφηγήσατο τῆς σχολῆς πέντε καὶ εἴκοσι ἔτη ἐπὶ Λυσιμαχίδου, ἀρξάμενος κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς δεκάτης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος.

XII. Ἐτελεύτα δὲ νυκτὸς, λεκάνῃ προσπταίσας, ἔτος ἤδη γεγωνὸς δεύτερον καὶ ὀγδοηκοστόν. 15. Φαμέν δὲ καὶ εἰς αὐτὸν οὕτως,

Χαλκῇ προσπταίσας λεκάνῃ ποτὲ, καὶ τὸ μέτωπον
Πλήξας, ἴαχεν ὦ σύντονον, εἴτ' ἔθανεν,
Ὅ πάντα πάντῃ Ξενοκράτης ἀνὴρ γεγώς.

XIII. Γηγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι Ξενοκράταις 5· ὁ τε τακτικός, ἀρχαῖος σφόδρα· καὶ ὁ συγγενῆς ἄμα καὶ πολίτης τῷ προειρημένῳ φιλοσόφῳ· φέρεται δὲ αὐτοῦ λόγος Ἀρσινοητικός, γεγραμμένος περὶ Ἀρσινόης ἀποθανούσης. Τέταρτος, φιλόσοφος, ἐλεγίαν γεγραφὼς οὐκ ἐπιτυχῶς ἴδιον δέ. Ποιηταὶ μὲν γὰρ ἐπιβαλλόμενοι πεζογραφεῖν, ἐπιτυγχάνουσι· πεζογράφοι δὲ ἐπιτιθέμενοι ποιητικῇ, πταίουσι· δῆλον τὸ μὲν φύσεως εἶναι, τὸ δὲ τέχνης ἔργον. Πέμπτος, ἀνδριαντοποιός· ἔκτος ἄσματα γεγραφὼς, ὡς φησιν Ἀριστόξενος.

C A P U T III.

POLEMO.

L 16. Πολέμων, Φιλοστράτου μὲν υἱὸς ἦν, Ἀθηναῖος, τὸν δῆμον Οἴθηθεν. Νεὸς δ' ὢν, ἀκόλαστός τε καὶ διακεχυμένος ἦν οὕτως, ὥστε καὶ περιφέρειν ἀρ-

γύριον πρὸς τὰς ἐτοιμοὺς λύσεις τῶν ἐπιθυμιῶν. Ἄλλὰ καὶ ἐν Ἀκαδημίᾳ πρὸς κίονι τινὶ τριώβολον εὐρέθη προσπεπλασμένον αὐτοῦ, διὰ τὴν ὁμοίαν τῇ προειρημένῃ πρόφασιν. Καὶ ποτε συνθήμενος τοῖς νόοις, καὶ ἐστεφανωμένος, μεθύων εἰς τὴν Ξενοκράτους ἤξε σχολήν. Ὁ δὲ, οὐδὲν διατραπείς, ἤρε τὸν λόγον ὁμοίως· ἦν δὲ περὶ σωφροσύνης· ἀκούον δὲ τὸ μειράκιον, κατ' ὀλίγον ἐθηράθη· καὶ οὕτως ἐγένετο φιλόπονος, ὡς ὑπερβάλλεσθαι τοὺς ἄλλους, καὶ αὐτὸν διαδέξασθαι τὴν σχολήν, ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς ἑκτης καὶ δεκάτης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος.

II. 17. Φησὶ δὲ Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος ἐν τοῖς βίοις, τὸν πατέρα αὐτοῦ πρῶτόν τε εἶναι τῶν πολιτῶν, καὶ ἀρματοτροφῆσαι.

III. Φυγεῖν δὲ τὸν Πολέμονα καὶ δίκην κακώσεως ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ὡς μειρακίους συνόντα.

IV. Τοσοῦτον δὲ ἐπιτεῖναι τὸ ἦθος ἀρξάμενον φιλοσοφεῖν, ὥστ' ἐπὶ ταυτοῦ σχήματος τῆς μορφῆς πάντοτε μένειν. Ἄλλὰ καὶ τὴν φωνὴν ἀναλλοιώτως ἦν· διὸ καὶ θηραθῆναι Κράντορα ὑπ' αὐτοῦ. Κυνὸς γοῦν λυτιῶντος, καὶ τὴν ἰγνύαν διασπάσαντος, μόνον μὴ ἀχρῖάσαι· καὶ ταραχῆς γενομένης ἐπὶ τῆς πόλεως, πυθόμενον τὸ γεγονός, ἀτρεπτον μέναι. Ἐν τε τοῖς θεάτροις ἀσυμπαθέστατος ἦν. 18. Νικοστράτου γοῦν ποτε, τοῦ ἐπικαλουμένου Κλυταιμνήστρα ἀναγινώσκοντός τι τοῦ ποιητοῦ αὐτῷ τε καὶ Κράτητι, τὸν μὲν συνδιατίθεσθαι, τὸν δ' ἴσα καὶ μὴ ἀκούσαι. Καὶ ὅλως ἦν τοιοῦτος οἷον φησι Μελάμβριος ὁ Ἰωργράφος ἐν τοῖς Περὶ Ἰωργρμικῆς. Φησὶ

γὰρ δεῖν αὐθάδειάν τινα καὶ σκληρότητα τοῖς ἔργοις ἐπιτρέχειν, ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἡθυσιν. Ἐφασκε δὲ ὁ Πολέμων δεῖν ἐν τοῖς πράγμασι γυμνάζεσθαι, καὶ μὴ ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς θεωρήμασι, καθάπερ ἁρμονικόν τι τέχνηον καταπιόντα, καὶ μελετήσαντα. Ὡς κατὰ μὲν τὴν ἐρώτησιν θαυμάζεσθαι, κατὰ δὲ τὴν διάθεσιν ἑαυτοῖς μάχεσθαι. Ἦν οὖν ἀστεῖός τις καὶ γενναῖος, παρητημένος ἄ φησιν Ἀριστοφάνης περὶ Εὐριπίδου,

Ἐξώτης καὶ σιλωφώτης.

19. Ἄπειρ, ὡς αὐτός φησι,

Καταπυγούνη ταῦτά ἐστι πρὸς κρέας μέγα.

V. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ καθίζων ἔλεγε πρὸ τὰς θέσεις, φασὶ, περιπατῶν δὲ ἐπεχείρει. Διὰ δὴ οὖν τὸ φιλογενναῖον ἐτιμᾶτο ἐν τῇ πόλει. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκπεπατηκῶς ἦν, διατριβῶν ἐν τῷ κήπῳ, παρ' ὃν οἱ μαθηταὶ μικρὰ καλύβια ποιησάμενοι, κατακόκουν πλησίον τοῦ μουσείου καὶ τῆς ἐξόδου.

VI. Ὡς ἐφίκει δὴ, ὁ Πολέμων κατὰ πάντα ἐξήλωκει τὸν Ξενοκράτην· καὶ ἐρασθῆναι αὐτοῦ φησὶν Ἀρίστιππος ἐν ἱετάρτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς. Αἰετοῦν ἐμέμνητο ὁ Πολέμων αὐτοῦ, τὴν τε ἀκακίαν καὶ τὸν ἀνύχμον ἐνεδέδυτο τάνδρὸς καὶ τὸ βάρος, οἰονεὶ Δωριός τις οἰκονομία.

VII. 20. Ἦν δὲ καὶ φιλοσοφοκλῆς, καὶ μάλιστα ἐν ἐκείνοις, ὅπου κατὰ τὸν κωμικὸν τὰ ποιήματα αὐτῷ κύων τις ἐδόκει συμποιεῖν Μολοτικός· καὶ ἐνθα ἦν, κατὰ τὸν Φρόνιχον, οὐ γαῦσις, οὐδ' ὑπόχυτος, ἀλλὰ πράμνιος. Ἐλέγεν οὖν τὸν μὲν Ὀμηρον, ἐπι-

κόν εἶναι Σοφοκλέα· Ὅμηρον δὲ Σοφοκλέα τραγικόν.

VIII. Ἐτελεύτησε δὲ γηραιὸς ἤδη ὑπὸ φθίσεως, ἱκανὰ συγγράμματα καταλιπών. Καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτόν,

Οὐκ αἴεις; Πολέμωνα κεκένθωμεν, ὃν θέτο τῆδε
Ἀρώστια, τὸ δεινὸν ἀνθρώπων πάθος·

Οὐ μᾶλλον Πολέμωνα, τὸ σῶμα δέ. Τοῦτο γὰρ αὐτός
Μέλλων ἐς ἄστρα διαβαίνειν, θῆκεν χάμαι.

CAPUT IV.

CRATES.

I. 21. Κράτης, πατὴρ μὲν ἦν Ἀντιγένους, Θριάσιος δὲ τὸν δῆμον, καὶ ἀκροατῆς ἅμα καὶ ἐρώμενος Πολέμωνος. Ἀλλὰ καὶ διεδέξατο τὴν σχολὴν αὐτοῦ.

II. Καὶ οὕτως ἀλλήλων ὠφελείτην, ὥστε καὶ ζῶντες οὐ μόνον τῶν αὐτῶν ἦσιν ἐπιτηδευμάτων, ἀλλὰ καὶ μέχρι σχεδὸν ἀναπνοῆς ἐξωμοιούσθην ἀλλήλοις, καὶ θανόντες τῆς αὐτῆς ταφῆς ἐκοινωνεῖτην· ὅθεν Ἀντιγόρας εἰς ἄμφω τοῦτον ἐποίησε τὸν τρόπον,

Μνήματι τῷδε Κράτητα Θεουδέα καὶ Πολέμωνα

Ἐννεπε κρύπτεσθαι, ξεῖνε, παρερχόμενος·

Ἄνδρας ὁμοφροσύνη μεγαλήτορας, ὧν ἄπο μῦθος

Ἰερὸς ἦεισεν δαιμονίου στόματος.

Καὶ βίωτος καθαρὸς σοφίας ἐπὶ θεῖον ἐκόσμει

Αἰῶνα, στρεπτοῖς δόγμασι πειθόμενος.

22. Ἐνθεν καὶ Ἀρχεσίλαον μετελθόντα παρὰ Θεοφράστου πρὸς αὐτοὺς λέγειν, ὡς εἶεν θεοὶ τινες ἢ λείψανα τοῦ χρυσοῦ γένους. Καὶ γὰρ ἦσιν οὐ φι-

λοθημώδε· ἀλλ' οἷον Διονυσόδωρόν ποτέ φασι τὸν ἀύλητὴν εἰπεῖν, σεμνυνόμενον ἐπὶ τῷ μηδένα τῶν κρουμάτων αὐτοῦ μητ' ἐπὶ τριήρους, μητ' ἐπὶ κρήνης ἀκηκέναι, καθάπερ Ἰσμηνίου.

III. Συσσίτιον δέ φησιν αὐτῷ ὁ Ἀντίγονος εἶναι παρὰ Κράντορι, ὁμονόως συμβιούντων τούτων τε καὶ Ἀρκεσιλάου. Τὴν δὲ οἴκησιν Ἀρκεσίλαον μὲν ἔχειν μετὰ Κράντορος, Πολέμωνα δὲ σὺν Κράτῃ μετὰ Λυσικλέους τινὸς τῶν πολιτῶν. Ἦν δὲ, φησὶν, ἐρώμενος, Κράτης μὲν, ὡς προεῖρηται, Πολέμωνος, Ἀρκεσίλαος δὲ Κράντορος.

IV. 23. Τελευτῶν δὲ ὁ Κράτης, καθά φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν τρίτῳ τῶν χροικῶν, ἀπέλιπε βιβλία, τὰ μὲν φιλοσοφούμενα, τὰ δὲ περὶ κωμωδίας, τὰ δὲ λόγους δημηγορικοὺς καὶ πρεσβευτικούς.

V. Ἀλλὰ καὶ μαθητὰς ἔλλογιμους· ὧν Ἀρκεσίλαον, περὶ οὗ λέξομεν, (διήκουσε γὰρ καὶ τούτου) καὶ Βίωνα τὸν Βορυσθενίτην, ὕστερον δὲ Θεοδώρειον ἀπὸ τῆς αἵρέσεως ἐπικαλούμενον· περὶ οὗ καὶ αὐτοῦ λέξομεν ἐχομένως Ἀρκεσιλάου.

VI. Γεγόνασι δὲ Κράτητες δέκα. Πρῶτος, ὁ τῆς ἀρχαίας κωμωδίας ποιητής· δευτέρος, ῥήτωρ Τραλλιανός, Ἰσοκράτειος· τρίτος, ταφρωρύχος, Ἀλεξάνδρω συνών· τέταρτος, ὁ κύων, περὶ οὗ λέξομεν· πέμπτος, φιλόσοφος Περιπατητικός· ἕκτος, Ἀκαδημαϊκός, ὁ προεῖρημένος· ἕβδομος, Μαλώτης, γραμματικός· ὄγδοος, γεωμετρικὰ γεγραφώς· ἔνατος, ἐπιγραμμάτων ποιητής· δέκατος, Ταρσεύς, φιλόσοφος Ἀκαδημαϊκός.

CAPUT V.

CRANTOR.

I. 24. *Κράντωρ, Σολεὺς, θαυμαζόμενος ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι, ἀπῆρεν εἰς Ἀθήνας, καὶ Ξενοκράτους διήκουσε, Πολέμωνι συσχολάζων.*

II. *Καὶ κατέλιπεν ὑπομνήματα εἰς μυριάδας στίχων τρεῖς· ὧν τινὰ τινες Ἀρκεσιλάῳ προσάπτουσι.*

III. *Φασὶ δὲ αὐτὸν ἐρωτηθέντα, τίνι θηραθείῃ ὑπὸ Πολέμωνος, εἰπεῖν, τῷ μῆτι ὀξύτερον μῆτι βαρύτερον ἀκούσαι φθεγγομένου.*

IV. *Οὗτος νοσήσας εἰς τὸ Ἀσκληπιεῖον ἀνεχώρησε, καὶ κεῖ περιεπάτει. Οἱ δὲ, πανταχόθεν προσήσαν αὐτῷ, νομίζοντες οὐ διὰ νόσον, ἀλλὰ βούλεσθαι αὐτόθι σχολὴν συστήσασθαι.*

V. *Ὡν ἦν καὶ Ἀρκεσίλαος, θέλων ὑπ' αὐτοῦ συσταθῆναι Πολέμωνι, καίπερ ἐρῶντος, ὡς ἐν τῷ περὶ Ἀρκεσιλάου λέξομεν. 25. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ὑγιάναντα διακούειν Πολέμωνος· ἐφ' ᾧ καὶ μάλιστα θαυμάσθηται. Λέγεται δὲ καὶ τὴν οὐσίαν καταλιπεῖν Ἀρκεσιλάῳ, ταλάντων οὖσαν δυοκαίδεκα. Καὶ ἐρωτηθέντα πρὸς αὐτοῦ, ποῦ βούλεται ταφῆναι; εἰπεῖν, Ἐν γῆς φίλοις μυχοῖσι κρυφθῆναι καλόν.*

VI. *Λέγεται δὲ καὶ ποιήματα γράψαι, καὶ ἐν τῇ πατρίδι ἐπὶ τῷ τῆς Ἀθηναῖς ἱερῷ σφαγισάμενος αὐτὰ θῆναι. Καὶ φησι Θεαίτητος ὁ ποιητῆς οὕτως περὶ αὐτοῦ,*

Ἦνδανεν ἀνθρώποις, ὁ δ' ἐπίπλεον ἦνδανε Μούσαις

Κράντωρ, καὶ γήρως ἤλυθεν οὗτι πρόσω.

Γῆ, σὺ δὲ τεθνεώτα τὸν ἱερὸν ἄνδρ' ὑποδέξῃ.

^{Ἡ ῥ' ὄγε καὶ ζῶει κεῖθι ἐν εὐθυμίῃ.}

26. Ἐθαύμαζε δὲ ὁ Κράντωρ πάντων δὴ μᾶλλον Ὀμηρον καὶ Εὐριπίδην, λέγων ἐργῶδες ἐν τῷ κυρίῳ τραγικῶς ἄμα καὶ συμπαθῶς γράψαι. Καὶ προεφέρετο τὸν στίχον τὸν ἐκ τοῦ Βελλεροφόντου,

Οἶ μοι. Τί δ' οἶ μοι; θνητά τοι πεπόνθαμεν.

Λέγεται δὲ καὶ Ἀνταγόραν τὸν ποιητὴν ὡς Κράντωρος εἰς ἔρωτι πεποιημένα φέρεσθαι ταυτὶ,

^{Ἐν δοιῇ μοι θυμὸς, ὃ τοι γένος ἀμφιβόητον,}

^{Ἡ σε θεῶν τὸν πρῶτον ἀειγενέων, Ἔρος, εἶπω,}

^{Τῶν ὄσσοις ἔρεβός τε πάλαι βασιλεία τε παῖδας}

^{Γεῖναιτο νῦξ, πελάγεσσι ὑπ' εὐρέος Ὠκεανοῦ·}

27. Ἡ σέ γε Κύπριδος υἷα περίφρονος, ἧς σε γαίης,

^{Ἡ ἀνέμων· τοῖος οὐ κακὰ φρονέων ἀλάλησαι}

^{Ἀνθρώπων, ἧδ' ἐσθλά· τὸ καὶ σέο σῶμα διφυρόν.}

Ἦν δὲ καὶ δεινὸς ὀνοματοποιῆσαι. Τραγωδὸν γοῦν ἀπελέκτονος εἶπεν ἔχειν φωνήν, καὶ φλοιοῦ μεστήν. Καὶ τινος ποιητοῦ σκίφης μεστοῦς εἶναι τοὺς στίχους· καὶ τὰς Θεοφράστου θέσεις ὀστρέω γεγράφθαι. Θαναμάζεται δὲ αὐτοῦ μάλιστα βιβλίον· τὸ περὶ πένθους.

VII. Καὶ κατέστρεψε πρὸ Πολέμωνος καὶ Κράτιτος, ὑδρωπικῆ διαθέσει νοσήσας. Καὶ ἔστιν εἰς αὐτὸν ἡμῶν,

^{Ἐπέκλυσε καὶ σε, Κράντωρ, ἡ νόσων κακίστη,}

^{Χ' οὕτω κατῆλθες εἰς μέλαιναν Πλουτέως ἄβυσσον.}

^{Καὶ σὺ μὲν ἐκεῖθι νῦν χαίρεις, λόγων δὲ σῶν}

^{Χίρη ἔσθηκεν Ἀκαδημία, καὶ Σόλοι, πατρίς σεῦ.}

CAPUT VI.

ARCESILAUS.

I. 28. Ἀρκεσίλαος, Σεύθου, ἢ Σκύθου, ὡς Ἀπολλώδωρος ἐν τρίτῳ χρονικῶν, Πιταναῖος τῆς Αἰολίδος.

II. Οὗτός ἐστιν ὁ τῆς μέσης Ἀκαδημίας κατάρξας πρῶτος, ἐπισχὼν τὰς ἀποφάσεις διὰ τὰς ἐναντιότητας τῶν λόγων. Πρῶτος δὲ καὶ ἐς ἐκάτερον ἐπεχείρησε, καὶ πρῶτος τὸν λόγον ἐκίνησε τὸν ὑπὸ Πλάτωνος παραδεδομένον· καὶ ἐποίησε δι' ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως ἐριστικώτερον.

III. Παρέβαλε δὲ Κράντορι τοῦτον τὸν τρόπον. Τέταρτος ἀδελφὸς ἦν, ὧν εἶχε, δύο μὲν ὀμοπατρίους, δύο δὲ ὀμομητρίους. Καὶ τῶν μὲν ὀμομητρίων πρεσβύτερον Πυλάδην, τῶν δὲ ὀμοπατρίων Μοιρέαν, ὃς ἦν αὐτῷ ἐπίτροπος. 29. Ἦκουσε δὲ καὶ ἀρχὰς μὲν Αὐτολύκου τοῦ μαθηματικοῦ, πολίτου τυγχάνοντος, πρὶν ἀπαίρειν εἰς Ἀθήνας, μεθ' οὗ καὶ εἰς Σάρδεις ἀπεδήμησεν· ἔπειτα Ξάνθου τοῦ Ἀθηναίου μουσικοῦ. Μεθ' ὃν Θεοφράστου διήκουσεν. Ἐπειτα μετήλθεν εἰς Ἀκαδημίαν πρὸς Κράντορα. Μοιρέας μὲν γὰρ, ὁ προειρημένος ἀδελφός, ἤγεν αὐτὸν ἐπὶ ῥητορικῇ· ὁ δὲ φιλοσοφίας ἦρα. Καὶ αὐτοῦ Κράντωρ, ἐρωτικῶς διατεθεὶς, ἐπύθετο, τὰ ἐξ Ἀνδρομέδης Εὐριπίδου προσεγεγκάμενος·

Ἦ παρθέν', εἰ σώσαιμί σ', εἶση μοι χάριν;
καὶ ὅς τὰ ἐχόμενα,

Ἄγου με, ὦ ξένη, εἴτε δμῶι' ἐθέλεις, εἴτ' ἄλοχον.
Ἐκ τοῦτου συνήστην ἄλλήλοις. 30. Ἴνα καὶ τὸν Θεοφράστον κνιζόμενόν φασιν εἰπεῖν, ὡς εὐφυῆς καὶ

εὐπιχείρητος ἀπειληλυθὼς τῆς διατριβῆς εἴη νεανίσκος.

IV. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς λόγοις ἐμβριθέστατος καὶ φιλογράμματος ἱκανῶς γενόμενος, ἤπιετο καὶ ποιητικῆς. Καὶ αὐτοῦ φέρεται ἐπιγράμματα εἰς Ἄτιαλον οὕτως ἔχοντα,

Πέργαμος οὐχ ὄπλοισ κλεινὴ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἵπποις,

Πολλάκις αὐδᾷται Πίσσαν ἀνὰ ζαθέην.

Εἰ δὲ τὸν ἐκ Διόθεν θεμιτὸν θνατῶν νόον εἰπεῖν,

Ἔσεται εἰσαῦθις πολλὸν ἀοιδότερη.

Ἄλλὰ καὶ εἰς Μηνόδωρον, τὸν Εὐδάμου, ἐνὸς τῶν συσχολαστῶν, ἐρώμενον,

31. Τηλοῦ μὲν Φρυγίη, τηλοῦ δ' ἱερὴ Θυάτειρα,

Ἦ Μηνόδωρε, σὴ πατρὶς Καδανάδη.

Ἄλλὰ γὰρ εἰς Ἀχέροντα τὸν οὐ φατὸν, ἴσα κέλευθα,

Ὡς δεινὸς ἀνδρῶν πάντοθεν μετρεύμενα.

Σῆμα δὲ τοι τόδ' ἔρεξεν ἀριφραδὲς Εὐδαμος, ᾧ σὺ

Πολλῶν πενσεστίων ἦσθα προσφιλέστερος.

Ἀπεδέχετο δὲ πάντων μᾶλλον Ὅμηρον, οὗ καὶ εἰς ὕπνον ἰὼν πάντως τι ἀνεγίνωσκεν. Ἄλλὰ καὶ ὄρθρου λέγων ἐπὶ τὸν ἐρώμενον ἀπιέναι, ὁπότ' ἂν βούλοιτο ἀναγνῶναι. Τόν τε Πίνδαρον ἔφασκε δεινὸν εἶναι φωνῆς ἐμπλήσαι, καὶ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων εὐπορίαν παρασχεῖν. Ἴωνα δὲ καὶ ἐχαρακτήριζε νέος ὢν.

V. 32. Διήκουσε δὲ καὶ Ἰππονίκου τοῦ γεωμέτρου. Ὅν καὶ ἔσκωψε, τὰ μὲν ἄλλα νωθρὸν ὄντα καὶ γηραιώδη, ἐν δὲ τῇ τέχνῃ τεθρονημένον, εἰπὼν τὴν

γεωμετρίαν αὐτοῦ χάσκοντος εἰς τὸ στόμα ἐμπτήναι. Τούτον καὶ παρακόπαντα ἀναλαβὼν οἴκοι, ἐς τοσοῦτον ἐθεράπευσεν, ἐς ὅσον ἀποκαταστήσῃαι.

VI. Κράτητος δὲ ἐκλιπόντος κατέσχε τὴν σχολὴν, ἐκχωρήσαντος αὐτῷ Σωκρατίδου τινός.

VII. Διὰ δὲ τὸ περὶ πάντων ἐπέχειν, οὐδὲ βιβλίον, φασὶ τινες, συνέγραψεν. Οἱ δὲ, ὅτι ἐφωράθη τινὰ κατορθῶν, ἃ φασιν οἱ μὲν ἐκδοῦναι, οἱ δὲ, κατακαῦσαι.

VIII. Ἐφῶκει δὲ θαυμάζειν καὶ τὸν Πλάτωνα, καὶ τὰ βιβλία ἐκέκτητο αὐτοῦ. 33. Ἀλλὰ καὶ τὸν Πύρρωνα, κατὰ τινας, ἐξηλώκει.

IX. Καὶ τῆς διαλεκτικῆς εἶχετο, καὶ τῶν Ἐρετρικῶν ἤπτετο λόγων. Ὅθεν καὶ ἐλέγετο ἐπ' αὐτοῦ ὑπ' Ἀρίστωνος,

Πρόσθε Πλάτων, ὄπισθε δὲ Πύρρων, μέσσος Διόδωρος.

Καὶ ὁ Τίμων ἐπ' αὐτοῦ φησιν οὕτως,

Τῇ γὰρ ἔχων Μενέδημος ὑπὸ στέροισι μόλυβδον
Θήσεται, ἢ Πύρρωνα τὰ πᾶν κρέας, ἢ Διόδωρον.

Καὶ διαλιπὼν αὐτὸν ποιεῖ λέγοντα,

Νήξομαι εἰς Πύρρωνα, καὶ εἰς σχολιὸν Διόδωρον.

X. Ἦν δὲ ἀξιωματικώτατος καὶ συνηγμένος, καὶ ἐν τῇ λαλιᾷ διαστατικός τῶν ὀνομάτων.

XI. Ἐπισκόπτῃς θ' ἱκανῶς καὶ παρῶνσιαστής. 34. Διὸ καὶ πάλιν ὁ Τίμων οὕτως περὶ αὐτοῦ,

Καὶ νέον οὐ λήσης ἐπιπλήξῃσιν ἐγκαταμιγνύς.

Ὅθεν καὶ πρὸς τὸν θρασύτερον διαλεγόμενον νεανίσκον, Οὐ λήψεται τις, ἔφη, τοῦτον ἀστραγάλῃ; Πρὸς δὲ τὸν αἰτίαν ἔχοντα περαίνεσθαι, ὡς ἀνήνεγκεν αὐ-

τῷ, ὅτι οὐ δοκεῖ ἕταρον ἐτέρου μείζον εἶναι, ἠρώτησεν, εἰ οὐδὲ τὸ δεκαδάκτυλον τοῦ ἑξαδάκτυλου; Ἕμῳνος δὲ τινος Χίου ἀειδοῦς ὄντος, καὶ ὑπολαμβάνοντος εἶναι καλοῦ, καὶ ἐν χλανίσι ἀεὶ ἀναστρεφομένου, εἰπόντος, ἢ οὐ δοκεῖ αὐτῷ σοφὸς ἐρασθῆσθαι; ἔφη, Πόταρον ἔαν οὐδὲ οὕτω καλὸς ἢ τις ὡσπερ σύ; οὐδὲ ἄν οὕτω καλὰ ἱμάτια ἔχη; Ἐπεὶ δὲ καὶ παρακίναιδος ὦν, ὡς εἰς βαρὺν τὸν Ἀρκεσίλαον ἔφη,

35. Ἔξεστ' ἐρωτῆν, πότιν', ἢ σιγὴν ἔχειν;
ἔφη ὑπολαβῶν,

Γύναι,

Τί μοι τραχεῖα καὶ οὐκ εἰθισμένως λαλεῖς,
Στωμύλου δὲ ἄγενοῦς πράγματα αὐτῷ παρέχοντος,
ἔφη,

Ἀκόλασθ' ὁμιλεῖν γίνεσθαι δούλων τέκνα.
Λάλου δὲ πολλὰ φλυαροῦντος, οὐδὲ τίτιθης αὐτὸν χαλεπῆς τετυχηκέναι ἔφη. Τισὶ δὲ οὐδὲ ὀπεκρίνετο. Πρὸς δὲ τὸν δανειστικὸν καὶ φιλόλογον, εἰπόντα τι ἄγνοεῖν, ἔφη,

Λήθουσι γάρ τοι καὶ ἀνέμων διέξοδοι
Θήλειαν ὄρνιν, πλὴν ὅταν τόκος παρῆ.

Ἔστι δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ Οἰνομάου τοῦ Σοφοκλέους. 36. Πρὸς Ἀλεξίνον τινὰ διαλεκτικὸν, μὴ δυνάμενον κατ' ἴαν τῶν Ἀλεξίνου τι διηγῆσασθαι, τὸ Φιλοξένω ἰὸς τοὺς πλινθιακοὺς πραχθὲν εἶπεν· ἐκεῖνος γὰρ αὐτοῦ κακῶς ἄδοντας τούτους καταλαβῶν, αὐτὸς πλινθους αὐτῶν συνεπάτησεν, εἰπὼν, Ὡς ὑμεῖς ἐμὰ διαφθείρετε, καὶ γὰρ τὰ ὑμέτερα.

XII. Ἦχθητι οὖν δὴ τοῖς μὴ καθ' ὥραν τὰ ματα ἀνεληφοῦσι. Φυσικῶς δὲ πως ἐν τῷ διαλέ-

γασθαι ἐχοῖτο τῷ, Φημὲ γὰρ· καὶ, Οὐ συγκαταθήσεται τούτοις ὁ δεῖνα, εἰπὼν τοῦνομα. Ὁ καὶ πολλοὶ τῶν μαθητῶν ἐξήλουν, καὶ τὴν ῥητορείαν, καὶ πᾶν τὸ σχῆμα. 37. Ἦν δὲ καὶ εὐρεσιλογώτατος ἀπαντήσαι εὐστόχως, καὶ ἐπὶ τὸ προκείμενον ἀνευγκεῖν τὴν περίοδον τῶν λόγων, καὶ ἀπαντι συναρμόσασθαι καιρῷ. Πιστικός τε ὑπὲρ πάνθ' ὄντινοῦν. Παρὸ καὶ πλείους πρὸς αὐτὸν ἀπήντων εἰς τὴν σχολὴν, καίπερ ὑπ' ὀξύτητος αὐτοῦ ἐπιπληττόμενοι. Ἄλλ' ἔφερον ἡδέως. Καὶ γὰρ ἦν ἀγαθὸς σφόδρα, καὶ ἐλπίδων ὑποπιμπλᾶς τοὺς ἀκούοντας. Ἐν τε τῷ βίῳ κοινωνικώτατος ἐγένετο. Καὶ εὐεργετῆσαι πρόχειρος ἦν, καὶ λαθεῖν τὴν χάριν ἀτυφώτατος. Εἰσελθὼν οὖν ποτε πρὸς Κτησίβιον νοσοῦντα, καὶ ἰδὼν ἀπορία θλιβόμενον, κρύφα βαλάντιον ὑπέθηκε τῷ προσκεφαλαίῳ· καὶ ὃς εὐρὼν, Ἀρκεσιλάου, φησὶ, τὸ παίγνιον. Ἄλλα καὶ ἄλλοτε χιλίας ἀπέστειλεν. 38. Ἀρχίαν δὲ τὸν Ἀρκάδα Εὐμενεῖ συστήσας, πολλῆς ἐποίησε τυχεῖν τῆς ἀξίας.

XIII. Ἐλευθερίος τε ὦν καὶ ἀφιλαργυρώτατος, εἰς τὰς ἀργυρικὰς δεῖξεις ἀπήντα πρῶτος καὶ ἐπὶ τὴν Ἀρχικράτους καὶ Καλλικράτους, τὰς χρυσαίας παντός ἔσπευδε μᾶλλον. Συχνοῖς τε ἐπήρκει καὶ συνηράνιζε. Καὶ ποτε τινὸς ἀργυρώματα λαβόντος εἰς ὑποδοχὴν φίλων, καὶ ἀποστεροῦντος, οὐκ ἀπήτησεν, οὐδὲ προσεποιήθη. Οἱ δὲ φασιν ἐπίτηδες χρῆσθαι, καὶ ἀποδιδόντος, ἐπεὶ πένης ἦν, χαρίσασθαι. Ἦν μὲν οὖν αὐτῷ καὶ ἐν Πιτάνῃ περιουσία, ἀφ' ἧς ἀπέστειλεν αὐτῷ Πυλάδης ὁ ἀδελφός.

XIV. Ἄλλα καὶ ἐχορήγει αὐτῷ πολλὰ Εὐμενῆς ὁ

τοῦ Φιλεταίρου. Διὸ καὶ τούτῳ μόνῳ τῶν ἄλλων βασιλέων προσεφώνει. 39. Πολλῶν δὲ καὶ τὸν Ἀντίγονον θεραπευόντων, καὶ ὅτε ἦκοι ἀπαντῶντων, αὐτὸς ἡσύχαζε, μὴ βουλόμενος προεπιπίπτειν εἰς γνώσιν. Φίλος τε ἦν μάλιστα Ἰεροκλεῖ τῷ τῆν Μουνυχίαν ἔχοντι καὶ τὸν Πειραιᾶ· ἔν τε ταῖς ἰορταῖς κατῆει πρὸς αὐτὸν ἐκάστοτε. Καὶ δὴ καὶ πολλὰ ἐκαίνου συμπεύθοντος ὥστε ἀσπάσασθαι τὸν Ἀντίγονον, οὐκ ἐπέσθη, ἀλλὰ ἕως πυλῶν ἐλθὼν ἀνέστρεψε. Μετὰ τε τῆν Ἀντιγόνου ναυμαχίαν πολλῶν προσιόντων, καὶ ἐπιστόλια παρακλητικὰ γραφόντων, αὐτὸς ἐσιώπησεν. Ἄλλ' οὖν ὅμως ὑπὲρ τῆς πατρίδος εἰς Δημητριάδα ἐπρέσβευσε πρὸς Ἀντίγονον, καὶ οὐκ ἐπέτυχε.

XV. Τὸ πᾶν δὴ διέτριβεν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, τὸν πολιτισμὸν ἐκτοπίζων. 40. Καὶ ποτε καὶ δὴ καὶ Ἀθήνησιν ἐν τῷ Πειραιεῖ πρὸς τὰς θέσεις λέγων ἐχρόνισεν, οἰκείως ἔχων πρὸς Ἰεροκλέα. Ἐφ' ᾧ καὶ πρὸς τιῶν διεβάλλετο.

XVI. Πολυτελής δὲ ἄγαν ὦν (καὶ τί γὰρ ἄλλο ἢ ἔταρος Ἀριστιππος;) ἐπὶ τὰ δεῖπνα πρὸς τοὺς ὁμοιοτρόπους μὲν, πλήν ἄλλ' ἀπήντα. Καὶ Θεοδότῃ τε καὶ Φιλαίτῃ Ἠλιαίαις ἑταίραις συνῶκει φανερώς. Καὶ πρὸς τοὺς διασύροντας προσεφέρετο τὰς Ἀριστίππου χρείας. Φιλομειράκιός τε ἦν καὶ καταφερής. Ὅθεν οἱ περὶ Ἀρίστωνα τὸν Χίον Στωϊκοὶ ἐπεκάλουσαν αὐτὸν φθορέα τῶν νέων, καὶ κιναιδολόγον καὶ θρασὺν ἀποκαλοῦντες. 41. Καὶ γὰρ καὶ Δημητρίου τοῦ πλεῦσαντος εἰς Κυρῆνην, ἐπὶ πλεον ἔρασθῆναι λέγεται, καὶ Λεωχάρους τοῦ Μυρλεανοῦ. Ἐφ' ᾧ καὶ πρὸς

Dio. L. I.

N

194 LIB. IV. CAP. VI. ARCESILAUS.

τούς κομιάσαντας εἰπεῖν, αὐτὸς μὲν θέλειν ἀνοῦξαι, ἐκείνον δὲ διακωλύειν.

XVII. Τούτου δὲ ἦρων καὶ Δημοχάρης ὁ Λάχητος, καὶ Πυθοκλῆς ὁ τοῦ Βουγίλου· οὓς καταλαβὼν, ὑπ' ἀνεξικακίας παραχωρεῖν ἔφη. Διὰ ταῦτα δὴ οὖν ἔδακνόν τε αὐτὸν οἱ προειρημένοι καὶ ἐπέσκωπτον, ὡς φίλοχλον καὶ φιλόδοξον. Μάλιστα δὲ ἐπετίθεντο αὐτῷ παρὰ Ἱερωνύμῳ τῷ περιπατητικῷ, ὅποτε συνάγοι τοὺς φίλους ἐς τὴν Ἀλκυονέως τοῦ Ἀντιγόγου υἱοῦ ἡμέραν, εἰς ἣν ἱκανὰ χρήματα ἀπέστειλεν ὁ Ἀντιγόγος πρὸς ἀπόλαυσιν. 42. Ἐνθα καὶ παραιτούμενον ἐκάστοτε τὰς ἐπικυλικεῖους ἐξηγήσεις, καὶ πρὸς Ἀρίδηλον προτείνοντά τι θεώρημα, καὶ ἀξιούντα εἰς αὐτὸ λέγειν, εἶπεν, Ἄλλ' αὐτὸ τοῦτο μάλιστα φιλοσοφίας ἴδιον, τὸ καιρὸν ἐκάστων ἐπίστασθαι. Εἰς δὲ τὸ διαβαλλόμενον αὐτῷ φίλοχλον καὶ Τίμων τά τε ἄλλα φησὶν, ἀτὰρ δὴ τοῦτον τὸν τρόπον·

Ὡς εἰπὼν, ὄχλοιο περιστάσιν εἰσκατέδυνεν
 Οἱ δὲ μιν, ἥντε γλαῦκα πέρι σπιζοῖ, τερατοῦντο,
 Ἥλέματον δεικνύντες, ὅθ' οὔνεκεν ὄχλω ἀρέσκεῖς·
 Οὐ μέγα πρῆγμα τάλας τί πλατύνειαι, ἠλίθιος
 ὧς ;

XVIII. Οὐ μὴν ἄλλ' οὕτως ἄτυφος ἦν, ὥστε τοῖς μαθηταῖς παρῆναι καὶ ἄλλων ἀκούειν. Καὶ τινος Χίλου νεανίσκου μὴ εὐαρεστουμένου τῇ διατριβῇ αὐτοῦ, ἀλλ' Ἱερωνύμου τοῦ προειρημένου, αὐτὸς ἀπαγαγὼν συνέστησε τῷ φιλοσόφῳ, παραινέσας εὐτακτεῖν. 43. Χάριεν δ' αὐτοῦ φέρεται κἀκεῖνο· πρὸς τὸν πνθόμενον, διὰ τί ἐκ μὲν τῶν ἄλλων μεταβαίνουσιν εἰς κῆν Ἐπικουρείον, ἐκ δὲ τῶν Ἐπικουρείων οὐδέποτε; ἔφη.

Ἐκ μὲν γὰρ ἀνδρῶν Γάλλοι γίνονται, ἐκ δὲ Γάλλων ἄνδρες οὐ γίνονται.

XIX. Δοιπὸν δὲ πρὸς τῷ τέλει γινόμενος ἅπαντα κατέλιπε Πυλάδῃ τῷ ἀδελφῷ τὰ αὐτοῦ· ἀνθ' ὧν ἐς Χίον αὐτὸν προήγαγε, τὸν Μοιρέαν λανθάνων, καὶ κείθεν εἰς Ἀθήνας ἀπήγαγε. Περιῶν δὲ οὔτε γύναιον ἐπηγάγετο, οὔτε ἐπαιδοποίησατο. Τρεῖς τε διαθήκας ποιησόμενος, ἔθετο τὴν μὲν ἐν Ἐρετρίᾳ, παρὰ Ἀμφικριτον· τὴν δὲ Ἀθήνησι, παρὰ τινος τῶν φίλων· τὴν δὲ τρίτην ἀπέστειλεν εἰς οἶκον, πρὸς Θαυμασίαν, ἕνα τινὰ τῶν ἀναγκαίων, ἀξιώσας διατηρηθῆσαι· πρὸς ὃν καὶ γράφει ταυτί·

Ἀρκεσίλαος Θαυμασίᾳ χαίρειν.

44. Δέδωκα Διογένει διαθήκας ἑμαντοῦ κομίσαι πρὸς σέ. Διὰ γὰρ τὸ πολλάκις ἀρρώσκειν, καὶ τὸ σώμα ἀσθενῶς ἔχειν, ἔδοξέ μοι διαθέσθαι, ἢ εἴ τι γένοιτο ἄλλοιόν, μὴ τι σέ ἡδικηκῶς ἀπίω, τὸν εἰς ἐμὲ ἐκτενῶς οὕτω πεφιλοτιμημένον. Ἀξιοπιστότατος δ' αἰεὶ τῶν ἐνθάδε σύ μοι τηρῶν αὐτάς, διὰ τε τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς οἰκειότητα. Πειρῶ οὖν, μεμνημένος διότι σοι πίστιν τὴν ἀναγκαιοτάτην παρακατατίθεμαι, δίκαιος ἡμῖν εἶναι, ὅπως ὕσον ἐπὶ σοὶ τὰ κατ' ἐμὲ εὐσχημόνως ἢ μοι διωκημένα. Κεῖνται δὲ Ἀθήνησιν αὐταὶ παρὰ τισι τῶν γνωρίμων, καὶ ἐν Ἐρετρίᾳ παρ' Ἀμφικρίτῳ.

XX. Ἐτελεύτησε δὲ, ὡς φησιν Ἐρμιππος, ἄκρατον ἐμφορηθεὶς πολὺν, καὶ παρακόψας, ἤδη γεγονῶς ἕτος πέμπτον καὶ ἐβδομηκοστὸν, ἀποδεχθεὶς παρ' Ἀθηναίων ὡς οὐδείς. 45. Ἔστι καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν, Ἀρκεσίλαε, τί μοι, τί τοσοῦτον ἄκρητον ἀφειδῶς

Ἔσπασας, ὥστε φρενῶν ἐκτὸς ὀλισθες ἑῶν;
 Οἰκτείρω σ' οὐ τόσον ἐπεὶ θάνατος, ἀλλ' ὅτι Μούσας
 ἔβρισας, οὐ μετρήτη χρησάμενος κύλικι.

XXI. Γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι τρεῖς Ἀρκεσίλοιοι·
 ποιητὴς ἀρχαίας κωμῶδίας· ἄλλος ἐλεγείας· ἕτερος,
 ἀγαλματοποιός· εἰς ὃν καὶ Σιμωνίδης ἐποίησεν ἐπί-
 γραμμα τουτί,

Ἀρτέμιδος τόδ' ἄγαλμα. Διηκόσαιοι γὰρ ὁ μισθὸς
 Δραχμαὶ τὰ Πάριαι, τῶν ἐπίσημ' Ἄρατος.

Ἀσκητὸς δ' ἐποίησεν Ἀθηναίης παλάμῃσιν

Ἄξιος Ἀρκεσίλαος υἱὸς Ἀριστοδίκου.

Ὁ δὲ προσηρημένος φιλόσοφος, καθ' ἃ φησιν Ἀπολλό-
 δωρος ἐν χρονικοῖς, ἤκμαζε περὶ τὴν εἰκοστὴν καὶ ἑκα-
 τοστὴν Ὀλυμπιάδα.

C A P U T VII.

B I O N.

I. 46. *Βίον* τὸ μὲν γένος ἦν Βορυσθενίτης· ὧν
 τιῶν δὲ γονέων, καὶ ἀφ' οἷων πραγμάτων ἤξεν ἐπὶ
 φιλοσοφίαν, αὐτὸς Ἀντιγόνῳ διασαφεῖ. Ἐρομένου
 γὰρ αὐτὸν,

Τίς; πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ το-
 κῆς;

αἰσθόμενος ὅτι προδιαβέβληται, φησὶ πρὸς αὐτόν·
 Ἐμοῦ ὁ πατὴρ μὲν ἦν ἀπελεύθερος, τῷ ἀγκῶνι ἀπο-
 μυσσόμενος, (διεδήλου δὲ τὸν ταριχέμπορον) γένος
 Βορυσθενίτης, ἔχων οὐ πρόσωπον, ἀλλὰ συγγραφὴν
 ἐπὶ τοῦ προσώπου, τῆς τοῦ δεσπότης πικρίας σύμ-
 βολον· μήτηρ δὲ, οἷαν ὁ τοιοῦτος ἂν γήμαι, ἀπ' οὗ

κήματος. Ἐπειτα ὁ πατήρ παρατελωνησάμενός τι, πανοίκιος ἐπράθη μεθ' ἡμῶν. Καί με ἀγοράζει τις δῆτωρ νεώτερον ὄντα καὶ εὐχαριν· ὃς καὶ ἀποθνήσκων πατέλιπέ μοι πάντα. 47. Καὶ γὰρ κατακαύσας αὐτοῦ τὰ συγγράμματα καὶ πάντα συγξύσας, Ἀθήναζε ἦλθον καὶ ἐφιλοσόφησα.

Ταύτης τοι γενεῆς τε καὶ αἵματος εὐχομαι εἶναι. Ταῦτά ἐστι κατ' ἐμέ. Ὡστε παυσάσθωσαν Ηερσαϊός τε καὶ Φιλωνίδης ἱστοροῦντες αὐτά· σκόπει δε τε ἐξ ἔμαντοῦ.

II. Καὶ ἦν ὡς ἀληθῶς ὁ Βίων τὰ μὲν ἄλλα πολύτροπος καὶ σοφιστὴς ποικίλος, καὶ πλείστας ἀφορμὰς δεδωκώς τοῖς βουλομένοις καθιππάξασθαι φιλοσοφίας. Ἐν τισι δὲ καὶ πότιμος, καὶ ἀπολαῦσαι τύφου δυνάμενος.

III. Πλεῖστά τε καταλέλοιπεν ὑπομνήματα, ἀλλὰ καὶ ἀποφθέγματα χρειώδη πραγματεῖαν ἔχοντα. Οἶον, ὄνειδιζόμενος ἐπὶ τῷ μὴ θηράσαι μειράκιον, Οὐχ οἶόν τε, εἰπεῖν, ἀπαλὸν τυρὸν ἀγκίστρῳ ἐπιωπᾶσθαι. 48. Ἐρωτηθεῖς ποτε, τίς μᾶλλον ἀγωνιᾷ, ἔφη, Ὅ τὰ μέγιστα βουλόμενος εὐημερεῖν. Ἐρωτηθεῖς, εἰ γῆμαι (ἀναφέρεται γὰρ καὶ τοῦτο εἰς αὐτὸν) ἔφη, Ἐὰν μὲν γῆμης αἰσχρὰν, ἔξεις ποιήν· ἂν δὲ καλὴν, ἔξεις κοινήν. Τὸ γῆρας ἔλεγεν ὄρμον εἶναι τῶν κακῶν· εἰς αὐτὸ γοῦν πάντα καταφεύγειν. Τῆν δόξαν, ἐτῶν μητέρα εἶναι. Τὸ κάλλος, ἀλλότριον ἀγαθόν. Τὸν πλοῦτον, εὖρα πραγμάτων. Πρὸς τὸν τὰ χωρία κατεθδοκότα, Τὸν μὲν Ἀμφιάραον, ἔφη, ἡ γῆ κατέπια, σὺ δὲ τὴν γῆν. Μέγα κακόν, τὸ μὴ δύνασθαι φέρειν κακόν. Κατεγίνωσκε δὲ καὶ τῶν τοῦς

ἀνθρώπους κατακαόντων μὲν ὡς ἀναισθήτους, πα-
ρακαόντων δὲ ὡς αἰσθανομένους. 49. Ἔλεγε δὲ συν-
εχῆς, ὅτι αἰρετώτερόν ἐστι τὴν ὥραν ἄλλῳ χαρίζε-
σθαι, ἢ ἀλλοτρίας ἀποδρέπεσθαι. Καὶ γὰρ εἰς σῶ-
μα βλάπτεσθαι καὶ εἰς ψυχὴν. Διεβίλε δὲ καὶ τὸν
Σωκράτην, λέγων, ὡς εἰ μὲν εἶχεν Ἀλκιβιάδου χρεῖαν,
καὶ ἀπείχετο, μάταιος ἦν· εἰ δὲ μὴ εἶχεν, οὐδὲν
ἐποίει παραδόξον. Εὐκόλον ἔφασκε τὴν εἰς ἄδου
ὁδὸν· καταμύοντας γοῦν ἀπιέναι. Τὸν Ἀλκιβιάδην
μεμφόμενος ἔλεγεν, ὡς νέος μὲν ὢν, τοὺς ἄνδρας
ἀπάγοι τῶν γυναικῶν· νεανίσκος δὲ γενόμενος, τὰς
γυναῖκας τῶν ἀνδρῶν. Ἐν Ῥόδῳ τὰ ῥητορικά δια-
σκούντων Ἀθηναίων, τὰ φιλοσοφούμενα ἐδίδασκε.
Πρὸς οὖν τὸν αἰτιασάμενον ἔφη, Πυρούς ἐκόμισα,
καὶ κριθᾶς πωλῶ; 50. Ἔλεγε τοὺς ἐν ἄδου μάλ-
λον ἂν κολάζεσθαι, εἰ ὀλοκλήροις καὶ μὴ τετρα-
μένοις ἄγγείοις ὑδροφόρουν. Πρὸς τὸν ἀδολέσχην,
λιπαροῦντα συλλαβεσθαι αὐτῷ, Τὸ ἱκανόν σοι
ποιήσω, φησὶν, ἔαν παρακλήτους πέμψης, καὶ αὐ-
τὸς μὴ ἔλθῃς. Πλέων μετὰ πονηρῶν, λησταῖς πε-
ριέπεσε. Τῶν δὲ Ἀπολώλαμεν, εἰπόντων, ἔαν γνω-
σθῶμεν, Ἐγὼ δὲ, φησὶν, ἔαν μὴ γνωσθῶμεν. Τὴν
δὲ οἴησιν ἔλεγε προκοπῆς ἐγκοπὴν. Πρὸς πλούσιον
μικρολόγον, Οὐχ οὗτος, ἔφη, τὴν οὐσίαν κέκτηται,
ἀλλ' ἡ οὐσία τοῦτον. Ἔλεγε τοὺς μικρολόγους, τῶν
μὲν ὑπαρχόντων ὡς ἰδίων ἐπιμελεῖσθαι· ὡς δὲ ἐξ ἄλ-
λοτρῶν, μηδὲν ὠφελείσθαι. Τῇ μὲν ἀνδρεία νέους
ὄντας ἔφη χρῆσθαι, τῇ δὲ φρονήσει γηράσκοντας ἀ-
μάζειν. 51. Τοσοῦτον διαφέρειν τὴν φρόνησιν τῶν
ἄλλων ἀρετῶν, ὅσον τὴν ὄρασιν τῶν ἄλλων αἰσθῆ-

σεων. Μὴ δεῖν ἔφασκεν ὀνειδίξειν τὸ γῆρας, εἰς δ', ἔφη, πάντες εὐχόμεθα ἔλθειν. Πρὸς τὸν βάσκανον ἔσκυθρωπακότα, Οὐκ οἶδα, ἔφη, πότερόν σοι κακὸν γέγονεν, ἢ ἄλλω ἀγαθόν. Τὴν δυσσέβειαν πονηρὸν ἔλεγεν εἶναι σύνοικον τῇ παρόρσεια·

Δουλοῖ γὰρ ἄνδρα, καὶ θρασύστομός τις ἦ.
 Τοὺς φίλους, ὅποιοι ἂν ᾖσι, συντηρεῖν· ἵνα μὴ δο-
 κολήμεν πονηροῖς κεχρησθαι, ἢ χρηστοὺς παρητή-
 σθαι.

IV. Οὗτος τὴν ἀρχὴν μὲν παρητέτο τὰ Ἀκαδη-
 μαϊκὰ, καθ' ὃν χρόνον ἤκουε Κράτητος· εἰτ' ἀνείλετο
 τὴν Κυνικήν ἀγωγὴν, λαβὼν τρίβωνα καὶ πήραν. 52.
 Καὶ τί γὰρ ἄλλο μετεσκεύασεν αὐτὸν πρὸς ἀπάθειαν;
 Ἐπειτα ἐπὶ τὰ Θεοδώρεια μετέηλθε, διακούσας Θεοδώ-
 ρου τοῦ ἀθέου, κατὰ πᾶν εἶδος λόγου σοφιστεύοντος.
 Μεθ' ὃν Θεοφράστου διήκουσε τοῦ περιπατητικοῦ.

V. Ἦν δὲ καὶ θεατρικὸς, καὶ πολὺς ἐν τῷ γελοίῳ
 διαφορῆσαι, φορτικοῖς ὀνόμασι κατὰ τῶν πραγμάτων
 χρώμενος. Διὰ δὴ οὖν τὸ παντὶ εἶδει λόγου κεκρά-
 σθαι, φασὶ λέγειν ἐπ' αὐτοῦ τὸν Ἐρατοσθένην, ὡς
 πρῶτος Βίων τὴν φιλοσοφίαν ἀνθινὰ ἐνέδυσεν.

VI. Εὐφυῆς γὰρ ἦν καὶ παρωδήσαι· οἷά ἐστιν
 αὐτοῦ καὶ ταῦτα,

Ἦν πέπον Ἀρχύτα, ψαλληγενὲς, ὀλβιότυφε,
 Τῆς ὑπάτης ἔριδος πάντων ἐμπειρότατ' ἀνδρῶν.

VII. 53. Καὶ ὄλωσ καὶ μουσικὴν καὶ γεωμετρίαν
 διέπαιζεν.

VIII. Ἦν δὲ πολυτελής. Καὶ διὰ τοῦτο πόλιν
 ἐκ πόλεως ἤμειβεν, ἐνίοτε καὶ φαντασίαν ἐπιτεχνώμε-
 νος. Ἐν γοῦν Ῥόδῳ τοὺς ναύτας ἔπεισε σχολαστικὰς

ἐσθῆτας ἀναλαβεῖν, καὶ ἀκολουθῆσαι αὐτῷ· σὺν οἷς εἰσβάλλων εἰς τὸ γυμνάσιον, περιβλεπτος ἦν.

IX. Εἰώθει τε νεανίσκων τινῶν νύμφεως ποιῆσαι, καὶ εἰς τὸ ἀποχρῆσθαι αὐτοῖς ἕξ τε τὰς ἡδονὰς, καὶ ὥστε φυλάττεσθαι ὑπὲρ εὐνοίας αὐτῶν. Ἄλλὰ καὶ φίλαυτος ἦν ἰσχυρῶς, καὶ πολὺς ἐγκείμενος τῷ, Κοινὰ τὰ φίλων. Παρ' οὗ καὶ οὐδεὶς μαθητῆς αὐτοῦ ἐπιγράφεται, τοσούτων αὐτῷ σχολασάντων· καίτοι τινὰς εἰς ἀναισχυντίας προῆγεν. 54. Ὁ γοῦν Βητιῶν, εἰς τῶν συνήθων αὐτῷ, πρὸς Μενέδημόν ποτε λέγεται εἰπεῖν, Ἐγώ τοι, ὦ Μενέδημε, νύκτωρ συνδέομαι Βίῳ, καὶ οὐδὲν ἄτιπον δοκῶ γε πέπονθῆναι. Πολλὰ δὲ καὶ ἀθεώτερον προσεφέρετο τοῖς ὀμιλοῦσι, τοῦτο Θεοδώρειον ἀπολαύσας.

X. Καὶ ὕστερόν ποτε ἐμπεσῶν εἰς νόσον, ὡς ἔφασκον οἱ ἐν Χαλκίδι, (αὐτόθι γὰρ καὶ κατέστρεψε) περιπατῶν λαβεῖν ἐπέσθη, καὶ μεταγινώσκειν ἐφ' οἷς ἐπλημμύλησεν εἰς τὸ θεῖον. Ἀπορία δὲ καὶ τῶν νοσοκομούντων δεινῶς διατίθετο, ἕως Ἀντίγονος αὐτῷ δύο θεράποντας ἀπέστειλε. Καὶ ἠκολούθει γε αὐτῷ ἐν φορείῳ, καθά φησι Φαβωρίνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ. Ἄλλὰ καὶ ὡς κατέστρεψε, καὶ ἡμεῖς αὐτὸν οὕτως ἠγνιασάμεθα·

55. Βίῳνα τὸν Βορυσθενίτην, ὃν ἔφυσεν ἡ Σκυθὶς αἴα,

λέγειν ἀκούομεν θεοὺς ὡς οὐδὲν εἰσιν ὄντως.

Κ' εἰ μὲν τὸ δόγμα τοῦτ' ἔχων ἔμιμνεν, ἦν ἂν εἰκόσ

λέγειν, φρονεῖν ὅπως δοκεῖ· κακῶς μὲν, ἀλλ' ἔδοξε.

Νῦν δ' ἐς νόσον πεσὼν μακρὰν, καὶ μὴ θάνη δε-
δοικώς,

ἽΟ μὴ θεοὺς εἶναι λέγων, ὁ νηὸν οὐδὲ βλῆψας,
56. ἽΟ πολλὰ χλευάσας βροτοὺς, οἵπερ θεοῖς
ἔθυσον,

Οὐ μούνον ἐσχάρης ὑπερ, βωμῶν τε καὶ τραπέζης,
Κνίσση, λίπει, θυήμασι, θεῶν ἔδαισε ῥίνας,
Οὐδ' εἶπε μούνον, Ἕλιτον, σύγγνωτε τοῖς πρὶν·
ἀλλὰ

Καὶ γραῖ δῶκεν εὐμαρῶς τράχηλον εἰς ἐπωδὴν,
Καὶ σκυτίσιν βραχιόνας πεπεισμένος γ' ἔδησε·
57. Ῥάμνον τε καὶ κλάδον δάφνης ὑπὲρ θύρην
ἔθηκεν,

Ἄπαντα μᾶλλον, ἢ θανεῖν, ἔτοιμος ὦν ὑπουργεῖν.
Μωρὸς δ' ὅς ἤθελὲν τιος μισθοῦ τὸ θῆιον εἶναι·

ἽΩς τῶν θεῶν ὄντων, ὅταν Βίων θάλη νομίζεῖν.
Τοιγὰρ μάτην φρονῶν, ὅτ' ἦν ἅπας ὁ λέμβος ἄν-
θραξ,

Τὴν χεῖρα τείνας, ὤδέπως, χαῖρ', εἶπε, χαῖρε, Ἰλου-
τεῦ.

XI. 58. Γεγύνασι δὲ Βίωνες δέκα· πρῶτος, ὁ
Φερεκύδει τῷ Συρίῳ συνακμάσας, οὗ φέρεται βιβλία
δύο· ἔστι δὲ Προκονήσιος. Δεύτερος, Συρακού-
σιος, τέχνας ῥητορικὰς γεγραφώς. Τρίτος, ὁ αὐτὸς
οὗτος. Τέταρτος, Δημοκρίτειος, καὶ μαθηματικὸς
Ἀβδηρῆτης, Αἰθίδι γεγραφώς καὶ Ἰάδι· οὗτος πρῶ-
τος εἶπεν εἶναι τινὰς οἰκῆσεις, ἔνθα γινεσθαι ἔξ μηνῶν
τὴν νύκτα καὶ ἔξ τὴν ἡμέραν. Πέμπτος, Σολεὺς,
Αἰθιοπικὰ γεγραφώς. Ἑκτος, ῥητορικός, οὗ φέρε-
ται ἑννέα βιβλία Μουσῶν ἐπιγραφόμενα. Ἑβδομος,

μελικὸς ποιητής. Ὅγδοος, Μιλήσιος ἀνδριαντοποιὸς, οὗ μέμνηται καὶ Πολέμων. Ἐνατος, ποιητὴς τραγωδίας τῶν Ταρσικῶν λεγομένων. Δέκατος, ἀγαλματοποιὸς, Κλαζομένιος, ἢ Χίος· οὗ μέμνηται καὶ Ἰππώναξ.

C A P U T VIII.

LACYDES.

I. 59. Λακύνθης Ἀλεξάνδρου, Κυρηναῖος· οὗτός ἐστιν ὁ τῆς νέας Ἀκαδημίας κατάρξας, Ἀρκεσίλαον διαδεξάμενος· ἀνὴρ σεμνότατος, καὶ οὐκ ὀλίγους ἐσχηκῶς ζηλωτάς.

II. Φιλόπονος τε ἐκ νέου, καὶ πένις μὲν, εὐχαριστῶν ἄλλως καὶ εὐόμιλος.

III. Τοῦτον φασὶ καὶ περὶ οἰκονομίαν γλυκύτατα ἐσχηκέναι. Ἐπειδὴν γὰρ τι προέλοι τοῦ ταμείου, σφραγισάμενος πάλιν εἴσω τὸν δακτύλιον διὰ τῆς ὀπῆς ἐρρίπτει, ὡς μηδέποτε αὐτοῦ περιαιρεθεῖη, καὶ τι βασταχθεῖη τῶν ἀποκειμένων. Μαθόντα δὲ τοῦτο τὰ θεραπόντια ἀπεσφράγιζε, καὶ ὅσα ἐβούλετο ἐβάσταζεν· ἔπειτα τὸν δακτύλιον διὰ τῆς ὀπῆς ἐνίει εἰς τὴν στόαν· καὶ τοῦτο ποιοῦντα οὐδεπώποτε ἐφωράθη.

IV. 60. Ὁ γοῦν Λακύνθης ἐσχόλαζεν ἐν Ἀκαδημία, ἐν τῷ κατασκευασθέντι κήπῳ ὑπὸ Ἀττάλου τοῦ βασιλέως· καὶ Λακύνθειον ἀπ' αὐτοῦ προσηγορεύετο. Καὶ μόνος τῶν ἀπ' αἰῶνος ζῶν παρέδωκε τὴν σχολὴν Τηλεκλείῃ καὶ Εὐάνδρῳ, τοῖς Φωκεῦσι. Παρὰ δὲ

Ευάνδρου διεδέξατο Ἠγησίονος Περγαμηνός, ἀφ' οὗ Καρνεάδης.

V. Χάριεν δ' εἰς τὸν Λακύνδην ἀναφέρεται. Ἀτάλου γὰρ αὐτὸν μεταπεμπομένου φασὶν εἰπῆν, τὰς εἰκόνας πόρρωθεν δεῖν θεωρεῖσθαι. Ὅψε δὲ αὐτῷ γεωμετροῦντι λέγει τις, Εἶτα νῦν καιρός; Εἶτα μηδὲ νῦν;

VI. 61. Ἐτελεύτησε δὲ σχολαρχεῖν ἀρξάμενος, τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς τετάρτης καὶ τριακοστῆς καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, τῆς σχολῆς ἀφηγησάμενος ἕξ πρὸς τοῖς εἰκοσιν ἔτη. Ἡ τελευταῖα δὲ αὐτῷ, παράλυσις ἐκ πολυποσίας. Καὶ αὐτῷ προσεπαλαξάμεν ἡμεῖς οὕτως·

Καὶ σέο, Λακύνδη, φάτιν ἔκλυον, ὡς ἄρα καὶ σὺ, Βάκχον ἐλὼν, αἰδῆν ποσσὶν ἔσυρες ἄκροισ.

Ἡ σαφές ἦν· Διόνυσος, ὅταν πολὺς ἐς δέμας ἔλθοι, Ἄσσε μέλη. Διὸ δὴ μήτε Λυαῖος ἔφην;

CAPUT IX.

CARNEADES.

I. 62. Καρνεάδης, Ἐπικώμου ἢ Φιλοκωμου, ὡς Ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς, ὁ Κυρηναῖος.

II. Οὗτος τὰ τῶν Στωϊκῶν βιβλία ἀγαγούς, ἐπιμελῶς τὰ Χρυσίππου, ἐπεικῶς αὐτοῖς ἀντέλεγε. Καὶ εὐημέρει τασούτον, ὥστε ἐκεῖνο ἐπιλέγειν,

Εἰ μὴ γὰρ ἦν Χρυσίππος, οὐκ ἂν ἦν ἐγώ.

III. Φιλόπονος δὲ ἄνθρωπος γέγονεν, εἰ καὶ τις ἄλλος. Ἐν μὲν τοῖς φυσικοῖς ἦτιον φερόμενος, ἐν δὲ τοῖς ἠθικοῖς μᾶλλον. Ὅθεν καὶ ἐκόμα καὶ ἔτρε-

φεν ὄνυχας, ἀσχολία τῇ περὶ τοὺς λόγους. Τοσοῦτον δὲ ἴσχυσεν ἐν φιλοσοφίᾳ, ὥστε καὶ τοὺς ῥήτορας ἀπολύσαντας ἐκ τῶν σχολῶν παρ' αὐτὸν ἰέναι, καὶ αὐτοῦ ἀκούειν.

IV. 63. Ἦν δὲ καὶ μεγαλοφωνότατος, ὥστε τὸν γυμνασιαρχὸν προσπέμψαι αὐτῷ μὴ οὕτω βοᾶν· τὸν δὲ εἰπεῖν, Καὶ δὸς μέτρον φωνῆς. Ὅθεν εὐστόχως ἐλόγισται ἀμείψασθαι· φάναι γὰρ, Μέτρον ἔχεις τοὺς ἀκούοντας.

V. Δεινῶς τε ἦν ἐπιπληκτικός, καὶ ἐν ταῖς ζητήσεσι δύσμαχος. Τὰ τε δεῖπνα λοιπὸν παρητήτο διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας.

VI. Οὗτός ποτε Μέντορος τοῦ Βιθυνοῦ μαθητοῦ ὄντος, καὶ παρ' αὐτὸν ἐλθόντος εἰς τὴν διατριβὴν, ὡς ἐπειρα αὐτοῦ τὴν παλλακὴν ὁ Μέντωρ, καθ' ἡμέρας Φαβωρίνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ, μεταξὺ λέγων παρώδησεν εἰς αὐτὸν,

64. Πωλεῖται τις δεῦρο γέρον, ἄλιος, νημερτής,
Μέντορι εἰδόμενος ἤμην δέμας ἠδὲ καὶ αὐδὴν·
Τοῦτον σχολῆς τῆςδ' ἐκκεκρηύχθαι λέγω.
Καὶ ὃς ἀναστὰς ἔφη,

Οἱ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα.

VII. Δεινότερον δὲ πῶς δοκεῖ περὶ τὴν τελευταίαν ἀνεστράφθαι, ὅτι συνεχῆς ἔλεγεν, Ἡ συστήσασα φίσις καὶ διαλύσει. Μαθὼν τε Ἀντίπατρον φάρμακον πιόντα ἀποθανεῖν, παρωρμήθη πρὸς τὸ εὐθαρσῆς τῆς ἀπαλλαγῆς, καὶ φησι, Δότε οὖν κἄμοι. Τῶν δὲ εἰπόντων, Τί; Οἰνόμελι, εἰπεῖν. Τελευτῶντος δ' αὐτοῦ φασιν ἔκλειψιν γενέσθαι σελήνης, συμπάθειαν, ὡς ἂν εἴποι τις, αἰνιττομένου τοῦ μεθ' ἧλιον καλλι-

στον τῶν ἄστρον. 65. Φησὶ δὲ Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς ἀπελθεῖν αὐτὸν ἐξ ἀνθρώπων ἔτει τετάρτῳ τῆς δευτέρας καὶ ἐξηκοστῆς καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, βιώσαντα ἔτη πέντε πρὸς τοῖς ὀγδοήκοντα.

VIII. Φέρονται δὲ αὐτοῦ ἐπιστολαὶ πρὸς Ἀριάρθην, τὸν Καππαδοκίας βασιλέα. Τὰ δὲ λοιπὰ αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ συνέγραψαν. Αὐτὸς δὲ κατέλιπε μηδέν. Ἔστι καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν τῷ λογαδικῷ καὶ Ἀρχεβουλείῳ μέτρῳ·

Τί με Καρνεάδην, τί με, Μοῦσα, θέλεις ἐλέγχειν;

Ἀμαθῆς ὃς οὔ τι κάτοιιδεν, ὅπως δεδοίκε

Τὸ θανεῖν· ὅτε καὶ φθισικὴν ποτ' ἔχων κακίστην

Νόσον, οὐκ ἔθελε λύσιν ἰσχέμεν· ἀλλ' ἀκούσας

Ὅτι φάρμακον Ἀντίπατρος πίων ἀπέσβη,

66. Δότε τοίνυν, ἔφησε, τί κάμοι πιεῖν· τί μὲν
τοι;

Δοτ' οἰνόμει. Σφόδρα τ' εἶχε πρόχειρα τουτί·

Φύσις ἢ συνέχουσά με καὶ διαλύσεται δή.

Καὶ ὁ μὲν οὐδὲν ἔλασσον ἔβη κατὰ γῆς, ἐνῆν δὲ

Τὰ πλέω κακὰ κέρδε' ἔχοντα, μολεῖν ἐς ἄδην.

IX. Λέγεται καὶ τὰς ὀφείας νυκτὸς ὑποχυθῆναι, καὶ ἀγγοεῖν· κελεῦσαι τε τὸν παῖδα λύχνον ἄψαι. Εἰσκούσαντος δὲ καὶ εἰπόντος, Κεκόμικα· Οὐκοῦν, εἰπεῖν, σὺ ἀναγίωσκε.

X. Τούτου πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι γεγονόασι μαθηταί, ἔλλογιμώτατος δὲ Κλειτόμαχος· περὶ οὗ καὶ λεκτιόν.

XI. Γέγονε μέντοι καὶ ἄλλος Καρνεάδης, ἐλεγτίας ποιητῆς ψυχρός.

CAPUT X.

CLITOMACHUS.

I. 67. *Κλειτόμαχος, Καρχηδόνιος.* Οὗτος ἐκα-
λεῖτο μὲν Ἀσδρούβας, καὶ τῇ ἰδίᾳ φωνῇ κατὰ τὴν πα-
τριδα ἐφιλοσόφει.

II. Ἐλθὼν δ' εἰς Ἀθήνας ἤδη τετταράκοντα ἔτη
γεγονὼς, ἤκουσε Καρνεάδου. Κἀκεῖνος ἀποδεξάμε-
νος αὐτοῦ τὸ φιλόπονον, γράμματά τε ἐποίησε μα-
θεῖν, καὶ συνήσκει τὸν ἄνδρα. Ὁ δὲ εἰς τοσοῦτον
ἤλασεν ἐπιμελείας, ὥστε ὑπὲρ τὰ τετρακόσια βιβλία
συνέγραψε. Καὶ διεδέξατο τὸν Καρνεάδην, καὶ τὰ
αὐτοῦ μάλιστα διὰ τῶν συγγραμμάτων ἐφώτισεν.

III. Ἄνῆρ ἐν ταῖς τρισὶν αἰρέσεσι διατρίψας, ἔν τε
τῇ Ἀκαδημαϊκῇ, καὶ Περιπατητικῇ, καὶ Στωϊκῇ.

Καθόλου δὲ τοὺς Ἀκαδημαϊκοὺς ὁ Τίμων οὕτω
δικσύρει,

Οὐδ' Ἀκαδημαϊκῶν πλατυρημοσύνης ἀναλιστου.
Ἡμεῖς δὲ, τοὺς Ἀκαδημαϊκοὺς τοὺς ἀπὸ Πλάτωνος
διεληλυθότες, ἔλθωμεν ἐπὶ τοὺς ἀπὸ Πλάτωνος Περι-
πατητικούς, ὧν ἤρξεν Ἀριστοτέλης.

LIBER QUINTUS.

CAPUT I.

ARISTOTELES.

I. 1. Ἀριστοτέλης, Νικομάχου καὶ Φαιστιάδος, Σταγειρίτης. Ὁ δὲ Νικόμαχος ἦν ἀπὸ Νικομάχου τοῦ Μαχάονος, τοῦ Ἀσκληπιοῦ, καθά φησιν Ἑρμιππος ἐν τῷ περὶ Ἀριστοτέλους. Καὶ συνεβίω Ἀμύντα τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ, ἱατροῦ καὶ φίλου χρεῖα.

II. Οὗτος γνησιώτατος τῶν Πλάτωνος μαθητῶν, τραυλὸς τὴν φωνήν, ὡς φησι Τιμόθεος ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ Περὶ βίων. Ἄλλὰ καὶ ἰσχυροσκελὴς, φασίν, ἦν, καὶ μικρόμματος· ἐσθῆτί τε ἐπισήμῳ χρώμενος, καὶ δακτυλίοις, καὶ κουρᾷ.

III. Ἔσχε δὲ καὶ υἱὸν Νικόμαχον ἐξ Ἑρπυλίδος τῆς παλλακῆς, ὡς φησι Τιμόθεος.

IV. 2. Ἀπίστη δὲ Πλάτωνος ἔτι περιόντος· ὥστε φασίν ἐκείνον εἰπεῖν, Ἀριστοτέλης ἡμᾶς ἀπαλάκτισε, καθάπερ εἰ τὰ πωλάρια γεννηθέντα τὴν μητέρα. Φησὶ δ' Ἑρμιππος ἐν τοῖς βίοις, ὅτι, πρεσβύοντος αὐτοῦ πρὸς Φίλιππον ὑπὲρ Ἀθηναίων, σχολάρχης ἐγένετο τῆς ἐν Ἀκαδημίᾳ σχολῆς Ξενοκράτης· ἐλθόντα δὲ αὐτὸν καὶ θεασάμενον ὑπ' ἄλλῳ τὴν σχολήν, ἐλέσθαι περιπάτον τὸν ἐν Λυκίῳ. Καὶ μέχρι μὲν ἀλείμματος ἀνακάμπτοντα, τοῖς μαθηταῖς συμφιλοσοφεῖν·

ὄθεν Περιπατητικὸν προσαγορευθῆναι. Οἱ δ', ὅτι ἐκ νόσου περιπατοῦντι Ἀλεξάνδρῳ συμπαρῶν διελέγετο ἅττα. 3. Ἐπειδὴ δὲ πλείους ἐγίνοντο ἤδη, καὶ ἐκάθισεν, εἰπὼν,

Δισχρὸν σιωπᾶν, Ξενοκράτη δ' ἔῃν λέγειν.

Καὶ πρὸς θεοῖν συνεγύμναζε τοὺς μαθητὰς, ἅμα καὶ ῥητορικῶς ἐπασκῶν.

V. Ἐπειτα μέντοι ἀπῆρε πρὸς Ἑρμείαν τὸν εὐνοῦχον, Ἀταρνέως ὄντα τύραννον, ὃν οἱ μὲν φασὶ παιδικὰ γενέσθαι αὐτοῦ· οἱ δὲ, καὶ κηδεῦσαι αὐτῷ, δόντα τὴν θυγατέρα ἢ ἀδελφιδῆν, ὡς φησὶ Δημήτριος ἐ Μάγνης ἐν τοῖς περὶ ὁμωνύμων ποιητῶν τε καὶ συγγραφῶν· ὃς καὶ δοῦλον Εὐβούλου φησὶ γενέσθαι τὸν Ἑρμείαν, γένει Βιθυνὸν ὄντα, καὶ τὸν δεσπότην ἀνελόντα. Ἀριστιππος δ' ἐν τῷ πρώτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς, φησὶν ἐρασθῆναι τὸν Ἀριστοτέλην παλλακίδος τοῦ Ἑρμείου. 4. Τοῦ δὲ συγχωρήσαντος, ἔγχε μὲ τε αὐτὴν, καὶ ἔθυσεν ὑπερχαίρων τῷ γυναιῷ, ὡς Ἀθηναῖοι τῇ Ἐλευσινίδι Δήμητρι. Τῷ τε Ἑρμείᾳ Παιᾶνα ἔγραψεν, ὃς ἔνδον γέγραπται.

VI. Ἐντεῦθεν τε γενέσθαι ἐν Μακεδονίᾳ παρὰ Φιλίππῳ, καὶ λαβεῖν μαθητὴν παρ' αὐτοῦ τὸν υἱὸν Ἀλεξάνδρον, καὶ αἰτῆσαι ἀναστῆσαι αὐτοῦ τὴν πατριδα κατασκαφεῖσαν ὑπὸ Φιλίππου, καὶ τυχεῖν. Οἷς καὶ νόμους θεῖναι. Ἄλλὰ καὶ ἐν τῇ σχολῇ νομοθετεῖν, μιμούμενον Ξενοκράτην· ὥστε κατὰ δίκαια ἡμέρας ἄρχοντα ποιεῖν. Ἐπειδὴ δὲ ἐδόκει ἐπικεικῶς αὐτῷ συγγεγενῆσθαι Ἀλεξάνδρῳ, ἀπῆρεν εἰς Ἀθήνας, συστήσας αὐτῷ τὸν συγγενῆ Καλλισθένη τὸν Ὀλύμπιον. 5. Ὅν καὶ παρῶναιστικώτερον κολουῖντα τῷ

βασιλεῖ, καὶ μὴ πειθόμενον αὐτῷ, φασίν, ἐπιπλή-
ξαντα εἰπεῖν,

Ἰκνύμορος δὴ μοι τέκος ἔσσαι, οἷ' ἀγορεύεις.
Καὶ δὴ καὶ ἐγένετο. Δόξας γὰρ Ἐρμολάω συμμετε-
σχηκάναι τῆς εἰς Ἀλέξανδρον ἐπιβουλῆς, ἐν σιδηρᾷ
περιήγεται γαλαάγρα, φθειριῶν καὶ ἀκόμιστος· καὶ
τέλος λόντι παραβληθεῖς, οὕτω κατέστρεψεν.

VII. Ὁ δ' οὖν Ἀριστοτέλης ἐλθὼν εἰς τὰς Ἀθή-
νας, καὶ τρία πρὸς τοῖς δέκα τῆς σχολῆς ἀφηγησά-
μενος ἔτη, ὑπεξῆλθεν εἰς Χαλκίδα, Εὐρυμέδοντος αὐ-
τὸν τοῦ ἱεροφάντου δίκην ἀσεβείας γραψαμένου, ἢ
Δημοφίλου, (ὡς φησι Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστο-
ρίᾳ) ἐπιδήπερ τὸν ὕμνον ἐποίησεν εἰς τὸν προσηρη-
μένον Ἑρμείαν. 6. Ἀλλὰ καὶ ἐπίγραμμα ἐπὶ τοῦ
ἐν Δελφοῖς ἀνδριάντος, τοιοῦτον·

Τόνδε ποτ' οὐχ ὀσίως, παραβάς μακάρων θέμιν
ἀγνήν,

Ἐκτείνειν Περσῶν τοξοφόρων βασιλεύς.

Ὁ δ' φανερῶς λόγῃ φονίους ἐν ἀγῶσι κρατήσας,

Ἄλλ' ἀνδρὸς πίστει χρησάμενος δολίου.

Ἐνταῦθα δὴ πῶν ἀκόνιτον ἐτελεύτησεν, ὡς φησιν
Εὐμηλος ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν ἱστοριῶν, βιούς ἔτη ἑβδο-
μήκοντα. Ὁ δ' αὐτός φησιν αὐτὸν καὶ Πλάτωνι
τριακοντούτην συστήναι· διαπέπτων. Βεβίωκε γὰρ
τρία μὲν πρὸς τοῖς ἐξήκοντα· Πλάτωνι δὲ ἑπτακαί-
δεκέτης συνέστη. Ὁ δὲ ὕμνος ἔχει τοῦτον τὸν
τρόπον,

7. Ἀρετὰ πολύμοχθε γένει βροτείῳ,

Θήραμα κάλλιστον βίῳ,

Σᾶς πέρι, παρθέγε, μορφᾶς

Διοσ. L. I.

0

Καὶ θανεῖν ζηλωτὸς ἐν Ἑλλάδι πότμος,
Καὶ πόνους τλήναι μαλερῶς, ἀκάμαντας.
Τοῖον ἐπὶ φρένα βάλλεις καρπὸν τ' ἀθάνατον,
Χρυσοῦ τε κρέσσω καὶ γονέων,
Μαλακαυγητοῖό θ' ὕπνου.
Σοῦ δ' ἕνεκ' ἐκ Διὸς Ἡρακλῆς
Ἰήδας τε κοῦροι πόλλ' ἀνέτλασαν, ἔργοις
Σὰν ἀγορεύοντες δύναμιν.
Σοῖς τε πόθοις Ἀχιλεὺς
Αἴας τ' Αἴδαο δόμους ἤλθον.

8. Σᾶς δ' ἔνεκα φίλου μορφᾶς
Καὶ Ἀταρνέως ἔντροφος
Ἀελίου χήρωσεν ἀγᾶς.
Τοιγὰρ αἰοιδίμος ἔργοις·
Ἀθάνατοί τε μιν ἀνξήσουσι Μοῦσαι,
Μναμοσύνας θύγατρεις,
Διὸς ξενίου σέβας ἀΐξουσαι,
Φιλίας τε γέρας βεβαίου.

Ἔστι δ' οὖν καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν, οὕτως ἔχον·

Εὐρυμέδων ποτ' ἔμελλεν Ἀριστοτέλην ἀσεβείας
Γράψασθαι, Διοῦς μύστιδος ὦν πρόπολος.

Ἀλλὰ πῶν ἀκόνιτον, ὑπέκφυγε. Τοῦτ' ἀκονιτὶ
Ἦν ἄρα ρικῆσαι συκοφάσεις ἀδίκους.

9. Τοῦτον πρῶτον Φαβωρίνος ἐν παντοδαπῇ ἱστο-
ρίᾳ λόγον φησὶ δικανικὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ συγγράψαι
ἐπ' αὐτῇ ταύτῃ τῇ δίκῃ, καὶ λέγειν, ὡς Ἀθήνησιν

Ἵχνη ἐπ' ὄχνη γηράσκει, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ.

Φησὶ δ' Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς, γεννηθῆναι μὲν
αὐτὸν τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ἐνάτης καὶ ἐννεηκοστῆς
Ὀλυμπιάδος· παραβαλεῖν δὲ Πλάτωνι, καὶ δια-

εἶναι παρὰ αὐτὸν εἴκοσιν ἔτη, ἑπτακαιδέκῃ συ-
 σιάντα, καὶ εἰς τὴν Μιτυλήνην ἐλθεῖν ἐπὶ ἄρχοντος
 Εὐβούλου, τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς ὀγδόης καὶ ἑκατο-
 στῆς Ὀλυμπιάδος. Πλάτωνος δὲ τελευτήσαντος
 τῷ πρώτῳ ἔτει ἐπὶ Θεοφίλου, πρὸς Ἑρμείαν ἀπᾶ-
 ραι, καὶ μῆναι ἔτη τρία. 10. Ἐπὶ Πυθιοδοτοῦ δ'
 ἐλθεῖν πρὸς Φίλιππον, τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς ἐνάτης
 καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, Ἀλεξάνδρου πεντεκαίδε-
 κα ἔτη ἤδη γεγονότος. Εἰς δ' Ἀθήνας ἀφικέσθαι
 τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς ἐνδεκάτης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμ-
 πιάδος. Καὶ ἐν Ἀυκείῳ σχολάσαι ἔτη τρία πρὸς
 τοῖς δέκα, εἶτα ἀπᾶραι εἰς Χαλκίδα τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς
 τετάρτης καὶ δεκάτης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος,
 καὶ τελευτῆσαι ἐτῶν τριῶν πού καὶ ἐξήκοντα νόσῳ·
 ὅτε καὶ Δημοσθένην καταστρέψαι ἐν Χαλαυρίᾳ ἐπὶ
 Φιλοκλέους.

VIII. Λέγεται δὲ, διὰ τὴν Κυλλισθένους πρὸς
 Ἀλεξάνδρον σύστασιν, προσκροῦσαι τῷ βασιλεῖ· κᾶ-
 κείνον ἐπὶ τῷ τούτῳ λυπῆσαι, Ἀναξιμένη μὲν αὐξή-
 σαι, πέμψαι δὲ καὶ Ξενοκράτει δῶρα. 11. Ἀπέσχω-
 ψε δ' εἰς αὐτὸν ἐπὶ γράμμα καὶ Θεόκριτος ὁ Χῖος,
 οὕτως ποιήσας, ὡς φησὶν Ἀμβρόσιον ἐν τῷ περὶ Θεο-
 κρίτου·

Ἑρμείου εὐνούχου ἢ δ' Εὐβούλου ἄμα δούλου,

Σῆμα κενὸν κενόφρων τεῦξεν Ἀριστοτέλης.

Ἄλλὰ καὶ Τίμων αὐτοῦ καθήψατο, εἰπὼν,

Οὐδ' ἄφ' Ἀριστοτέλους εἰκαισιούνης ἀλεγεινῆς.

Καὶ οὗτος μὲν ὁ βίος τοῦ φιλοσόφου.

IX. Ἡμεῖς δὲ καὶ διαθήκαις αὐτοῦ ἐνετύχμεν,
 οὕτω πως ἔχουσαις. Ἔσται μὲν εὖ· ἐὰν δὲ τι συμ-

βαλνῆ, τάδε διέθετο Ἀριστοτέλης· ἐπίτροπον μὲν εἶναι πάντων καὶ διαπαντὸς Ἀντίπατρον. 12. Ἐως δ' ἂν Νικάνωρ καταλάβῃ, ἐπιμελεῖσθαι Ἀριστομένην, Τίμαρχον, Ἰππαρχον, Διοτίλῃ, Θεόφραστον, ἐὰν βούληται καὶ ἐνδέχεται αὐτῶ, τῶν τε παιδίων καὶ Ἑρπυλλίδος καὶ τῶν καταλελειμμένων. Καὶ ὅταν ὥρα ἢ τῇ παιδί, ἐκδόσθαι αὐτὴν Νικάνωρι. Ἐὰν δὲ τῇ παιδί συμβῆ τι, (ὃ μὴ γένοιτο, οὐδὲ ἔσται,) πρὸ τοῦ γήμασθαι, ἢ ἐπειδὴν γήμηται, μήπω παιδίων ὄντων, Νικάνωρ κύριος ἔστω καὶ περὶ τοῦ παιδίου καὶ περὶ τῶν ἄλλων διοικεῖν ἀξίως καὶ αὐτοῦ καὶ ἡμῶν. Ἐπιμελεῖσθω δὲ Νικάνωρ καὶ τῆς παιδὸς καὶ τοῦ παιδὸς Νικομάχου, ὅπως ἂν ἀξιοῖ τὰ περὶ αὐτῶν, ὡς καὶ πατὴρ ὢν καὶ ἀδελφός. Ἐὰν δὲ τι πρότερον συμβαλνῆ Νικάνωρι, ὃ μὴ γένοιτο, ἢ πρὸ τοῦ λαβεῖν τὴν παῖδα, ἢ ἐπειδὴν λάβῃ, μήπω παιδίων ὄντων· ἐὰν μὲν τι ἐκείνος τάξῃ, ταῦτα κύρια ἔστω. 13. Ἐὰν δὲ βούληται Θεόφραστος εἶναι μετὰ τῆς παιδὸς, καθάπερ πρὸς Νικάνωρα· εἰ δὲ μὴ, τοὺς ἐπιτρόπους βουλευομένους μετὰ Ἀντιπάτρου, καὶ περὶ τῆς παιδὸς καὶ περὶ τοῦ παιδίου διοικεῖν ὅπως ἂν αὐτοῖς δοκῇ ἄριστα εἶναι. Ἐπιμελεῖσθαι δὲ τοὺς ἐπιτρόπους, καὶ Νικάνωρα, μνησθέντας ἐμοῦ καὶ Ἑρπυλλίδος, ὅτι σπουδαία περὶ ἐμὲ ἐγένετο, τῶν τε ἄλλων, καὶ ἐὰν βούληται ἄνδρα λαμβάνειν, ὅπως μὴ ἀναξίως ἡμῶν δοθῆ. Δοῦναι δ' αὐτῇ πρὸς τοῖς πρότερον δεδομένοις καὶ ἀργυρίου τάλαντον, ἐκ τῶν καταλελειμμένων, καὶ θεραπεύσας τρεῖς, ἐὰν βούληται, καὶ τὴν παιδίσκηνην ἣν ἔχει, καὶ παῖδα τὸν Πυρρύσιον. 14. Καὶ εἶναι μὲν ἐν Χαλκίδι βούληται οἰκεῖν, τὸν ξενῶνα τὸν

πρὸς τῷ κήπῳ· ἐὰν δὲ ἐν Σταγείροις, τὴν πατρῶϊαν οἰκίαν. Ὅποτέραν δ' ἂν τούτων βούληται, κατασκευάσαι τοὺς ἐπιτρόπους σκεύεισιν οἷς ἂν δοκῇ κακείνοις καλῶς ἔχειν, καὶ Ἐρπυλίδι ἰκανῶς. Ἐπιμελείσθω δὲ Νικάνωρ καὶ Μύρμηκος τοῦ παιδίου, ὅπως ἂν ἀξίως ἡμῶν τοῖς ἰδίοις ἐπικομισθῇ, σὺν τοῖς ὑπάρχουσιν ἃ εἰλήφαμεν αὐτοῦ. Εἶναι δὲ καὶ Ἀμβρακίδα ἐλευθέραν, καὶ δοῦναι αὐτῇ, ὅταν ἡ παῖς ἐκδοθῇ, πεντακοσίας δραχμὰς, καὶ τὴν παιδίσκην ἣν ἔχει. Δοῦναι δὲ καὶ Θαλῆ πρὸς τῇ παιδίσκη ἣν ἔχει τῇ ὠνηθείσῃ, χίλιας δραχμὰς καὶ παιδίσκη. 15. Καὶ Σίμῳ χωρὶς τοῦ πρότερον ἀργυρίου αὐτῷ εἰς παῖδα ἄλλον, ἢ παῖδα πρίασθαι, ἢ ἀργύριον δοῦναι. Τάχωνα δὲ ἐλεύθερον εἶναι, ὅταν ἡ παῖς ἐκδοθῇ, καὶ Φίλωνα, καὶ Ὀλύμπιον, καὶ τὸ παιδίον αὐτοῦ. Μὴ πωλεῖν δὲ τῶν παιδίων μηδένα τῶν ἐμὲ θεραπευόντων, ἀλλὰ χρῆσθαι αὐτοῖς. Ὅταν δ' ἐν ἡλικίᾳ γένηνται, ἐλεύθερα ἀφεῖναι κατ' ἀξίαν. Ἐπιμελεῖσθαι δὲ καὶ τῶν ἐκδεδομένων εἰκόνων παρὰ Γρυλλίωνος, ὅπως ἐπιτελεσθῆσαι ἀνατεθῶσιν, ἥτε Νικάνορος καὶ ἡ Προξένου, ἣν διανοοῦμην ἐκδοῦναι, καὶ ἡ τῆς μητρὸς τῆς Νικάνορος καὶ τὴν Ἀριμνήστου τὴν πεποιημένην ἀναθεῖναι, ὅπως μνημεῖον αὐτοῦ ᾗ, ἐπειδὴ ἄπαις ἐτελεύτησε. 16. Καὶ τῆς μητρὸς τῆς ἡμετέρας τὴν Δήμητρα ἀναθεῖναι εἰς Νεμέαν, ἢ ὅπου ἂν δοκῇ. Ὅπου δ' ἂν ποιῶνται τὴν ταφὴν, ἐνταῦθα καὶ τὰ Πυθιάδος ὅσα ἀνελόντας θεῖναι, ὡσπερ αὐτὴ προσέταξεν. Ἀναθεῖναι δὲ καὶ Νικάνορα σωθέντα, ἣν εὐχὴν ὑπέρ αὐτοῦ ἠνυξάμην, ζῶα λίθινα τετραπήχη ἐν Σταγείρῃ

214 LIB. V. CAP. I. ARISTOTELIS

Δι' σωτήρι και Ἀθηνᾶ σωτείρη. Τοῦτον ἴσχουσιν αὐτῷ αἱ διαθήκαι τὸν τρόπον.

X. *Λέγεται δὲ και λοπάδας αὐτοῦ πλείστας εὐρημαθαι· και Λύκωνα λέγειν, ὡς ἐν πυέλῳ θερμοῦ ἐλαίου λούοιτο, και τοῦλαιον διαπωλοῖτο· ἐνοιοι δὲ και ἀσκιον θερμοῦ ἐλαίου ἐπιτιθέναι αὐτὸν τῷ στομάχῳ φασί· και ὁπότε κοιμῶτο, σφαιῖραν χαλκῆν βάλλεσθαι αὐτῷ εἰς τὴν χεῖρα, λεκάνης ὑποκειμένης· ἐν ἐκπεσούσης τῆς σφαιῖρας εἰς τὴν λεκάνην, ὑπὸ τοῦ φύφου ἐξέγροιτο.*

XI. 17. *Ἀποφέρεται δ' εἰς αὐτὸν και ἀποφθέγματα κάλλιστα ταυτί. Ἐρωτηθεῖς τί περιγίγνεται κέρδος τοῖς ψευδομένοις; Ὅταν, ἔφη, λέγωσιν ἀλήθειαν, μὴ πιστεῦσθαι. Ὀνειδιζόμενός ποτε οὐ πονηρῶ ἀνθρώπῳ ἐλεημοσύνην ἔδωκεν, Οὐ τὸν τρόπον, εἶπεν, ἀλλὰ τὸν ἀνθρωπον ἤλεσα. Συνεχῆς εἰώθει λέγειν πρὸς τε τοὺς φίλους και τοὺς φοιτῶντας αὐτῷ, ἔνθα ἂν και ὅπου διατριβῶν ἔτυχεν, ὡς ἡ μὲν ὄρασις ἀπὸ τοῦ περιέχοντος ἀέρος λαμβάνει τὸ φῶς, ἡ δὲ ψυχὴ ἀπὸ τῶν μαθημάτων. Πολλάκις δὲ και ἀποτεινόμενος, τοὺς Ἀθηναίους ἔφασκεν εὐρηκεῖν πυρρὸς και νόμους· ἀλλὰ πυροῖς μὲν χρῆσθαι, νόμοις δὲ μὴ. 18. Τῆς παιδείας ἔφη τὰς μὲν ῥίζας εἶναι πικράς, γλυκεῖς δὲ τοὺς καρπούς. Ἐρωτηθεῖς τι γηράσκει ταχύ; Χάρις, ἔφη. Ἐρωτηθεῖς τί ἐστιν ἐλπίς; Ἐρηγορότος, εἶπεν, ἐνύπνιον. Διογένης ἰσχυρά αὐτῷ διδόντος, νοήσας ὅτι, εἰ μὴ λάβῃ, χρεῖαν εἶη μεμελετηκῶς, λαβῶν, ἔφη Διογένη μετὰ τῆς χρείας και τὴν ἰσχυάδα ἀπολωλεκέναι. Πάλιν δὲ διδόντος, λαβῶν και μετεωρίσας, ὡς τὰ παιδια, εἰπὼν*

τε, *Μέγας Διογένης*, ἀπέδωκεν αὐτῷ. Τριῶν ἔφη δεῖν παιδεῖα, φύσεως, μαθήσεως, ἀσκήσεως. Ἀκούσας ὑπό τινος λοιδορεῖσθαι, Ἀπόντα με, ἔφη, καὶ μαστιγούτω. Τὸ κάλλος παντὸς ἔλεγεν ἐπιστολίον συστατικώτερον. 19. Οἱ δὲ τοῦτο μὲν *Διογένη* φασὶν ὀρίσασθαι· αὐτὸν δὲ, δῶρον εἰπεῖν εὐμορφίας· *Σωκράτη* δὲ, ὀλιγοχρόνιον τυραννίδα· *Πλάτωνα*, προτέφημα φύσεως· *Θεόφραστον*, σιωπῶσαν ἀπάτην· *Θεόκριτον*, ἔλεφαντίνην ζημίαν· *Καρνεάδην*, ἀδορυφόρητον βασιλείαν. Ἐρωτηθεῖς, τίμι διαφέρουσιν οἱ πεπαιδευμένοι τῶν ἀπαιδευτῶν, Ὅσῳ, εἶπεν, οἱ ζῶντες τῶν τεθνηκότων. Τὴν παιδεῖαν ἔλεγεν ἐν μὲν ταῖς εὐτυχίαις εἶναι κόσμον, ἐν δὲ ταῖς ἀτυχίαις καταφυγήν. Τῶν γονέων τοὺς παιδεύσαντας ἐντιμότερους εἶναι τῶν μόνον γωνησάντων. Τοὺς μὲν γὰρ, τὸ ζῆν· τοὺς δὲ, τὸ καλῶς ζῆν παρασχέσθαι. Πρὸς τὸν καυχώμενον ὡς ἀπὸ μεγάλης πόλεως εἶη, Οὐ τοῦτο, ἔφη, δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ' ὅς τις μεγάλης πατρίδος ἄξιός ἐστιν. 20. Ἐρωτηθεῖς τί ἐστι φίλος; ἔφη, *Μία ψυχὴ δύο σώμασιν ἐνοικοῦσα*. Τῶν ἀνθρώπων ἔλεγε τοὺς μὲν οὕτω φείδεσθαι ὡς ἀεὶ ζησομένους, τοὺς δὲ οὕτως ἀναλίσκεν ὡς αὐτίκα τεθνηξομένους. Πρὸς τὸν πυθόμενον, διὰ τί τοῖς καλοῖς πολὺν χρόνον ὁμιλοῦμεν; *Τυφλοῦ*, ἔφη, τὸ ἐρώτημα. Ἐρωτηθεῖς τί ποτ' αὐτῷ περιγέγονεν ἐκ φιλοσοφίας; ἔφη, Τὸ ἀνεπιτάκτως ποιῆν ἃ τινες διὰ τὸν ἀπὸ τῶν νόμων φόβον ποιοῦσιν. Ἐρωτηθεῖς πῶς ἂν προκόπτοιεν οἱ μαθηταί; ἔφη, Ἐὰν τοὺς προέχοντας διώκοντες, τοὺς ὑστεροῦντας μὴ ἀναμένωσι. Πρὸς τὸν ἐπόντα ἀδολέσχη, ἐπειδὴ πολλὰ αὐτοῦ κατήντηλε.

Μήτι σου καταφλύαρησα; μὰ Δι', εἶπεν· οὐ γάρ σο. προσείχον. 21. *Πρὸς τὸν αἰτιασάμενον ὡς εἴη μὴ ἀγαθῶ ἔρανον δεδωκῆς (φείσται γὰρ καὶ οὕτω) Οὐ τῷ ἀνθρώπῳ, φησὶν, ἔδωκα, ἀλλὰ τῷ ἀνθρώπῳ. Ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν τοῖς φίλοις προσφεροίμεθα, ἔφη, Ὡς ἂν εὐξαιίμεθα αὐτοὺς ἡμῖν προσφεροῦσθαι. Τὴν δικαιοσύνην ἔφη ἀρετὴν ψυχῆς διανεμητικὴν τοῦ κατ' ἀξίαν. Κάλλιστον ἐφόδιον τῷ γήρῳ τὴν παιδείαν ἔλεγε. Φησὶ δὲ Φαβωρῖνος ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων, ὡς ἐκάστοτε λέγοι, Ὡ φίλοι, οὐδεὶς φίλος. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἑβδόμῳ τῶν Ἠθικῶν ἐστὶ Καὶ ταῦτα μὲν εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται.*

XII. *Συνέγραψε δὲ πάμπλειστα βιβλία, ἃ ἀκόλουθον ἡγησάμεν ὑπογράψαι, διὰ τὴν περὶ πάντας λόγους τὰνδρὸς ἀρετὴν.* 22. *Περὶ δικαιοσύνης, α', β', γ', δ'. Περὶ ποιητῶν, α', β', γ'. Περὶ φιλοσοφίας, α', β', γ'. Πολιτικοῦ, α', β'. Περὶ ῥητορικῆς, Γρύλλος, α'. Νῆρινθος, α'. Σοφιστής, α'. Μενέξενος, α'. Ἐρωτικὸς, α'. Συμπόσιον, α'. Περὶ πλοῦτου, α'. Προτρεπτικὸς, α'. Περὶ ψυχῆς, α'. Περὶ εὐχῆς, α'. Περὶ εὐγενείας, α'. Περὶ ἡδονῆς, α'. Ἀλέξανδρος, ἡ ὑπὲρ ἀποικῶν, α'. Περὶ βασιλείας, α'. Περὶ παιδείας, α'. Περὶ τὰγαθοῦ, α', β', γ'. Τὰ ἐκ τῶν νόμων Πλάτωνος, α', β', γ'. Τὰ ἐκ τῆς πολιτείας, α', β'. Οἰκονομικὸς, α'. Περὶ φιλίας, α'. Περὶ τοῦ πάσχειν, ἢ πεπονθέναι, α'. Περὶ ἐπιστημῶν, α'. Περὶ ἐριστικῶν, α', β'. Δύσεις ἐριστικαὶ, δ'. Διαιρέσεις σοφιστικαὶ, δ'. Περὶ ἐναντίων, α'. Περὶ εἰδῶν καὶ γενῶν, α'. Περὶ ἰδίων, α'. 23. Ἐπομνήματα ἐπιχειρηματικοῦ, γ'. Προτάσεις περὶ ἀρετῆς*

α', β', γ'. Ἐνοτασις, α'. Περὶ τῶν ποσαχῶς λεγο-
 μένων, ἢ κατὰ πρόουθεν, α'. Περὶ παθῶν ὀργῆς, α'.
 Ἠθικῶν, α', β', γ', δ', ε'. Περὶ στοιχείων, α', β', γ'.
 Ἐπερ ἐπιστήμης, α'. Περὶ ἀρχῆς, α'. Διαιρέσεις
 ἑπτακαίδεκα. Διαιρητικῶν, α'. Ἐρωτήσεως καὶ ἀπο-
 κρίσεως, α', β'. Περὶ κινήσεως, α', β'. Προτάσεις, α'.
 Προτάσεις ἐριστικαί, δ'. Συλλογισμοί, α'. Προτέ-
 ρων ἀναλυτικῶν, α', β', γ', δ', ε', ζ', η', θ'. Ἀνα-
 λυτικῶν ὑστέρων μεγάλων, α', β'. Περὶ προβλημά-
 των, α'. Μεθοδικά, α', β', γ', δ', ε', ζ', η'. Περὶ
 τοῦ βελτίονος, α'. Περὶ τῆς ἰδέας, α'. Ὅροι πρὸ
 τῶν τοπικῶν, α', β', γ', δ', ε', ζ'. Συλλογισμῶν,
 α', β'. Συλλογιστικῶν, καὶ ὅροι, α'. 24. Περὶ τοῦ
 αἰρετοῦ καὶ τοῦ συμβεβηκότος, α'. Τὰ πρὸ τῶν τό-
 πων, α'. Τοπικῶν πρὸς τοὺς ὅρους, α', β'. Πάθη,
 α'. Διαιρητικῶν, α'. Μαθηματικῶν, α'. Ὁρισμοί,
 τρισκαίδεκα. Ἐπιχειρημάτων, α', β'. Περὶ ἡδο-
 νῆς, α'. Προτάσεις, α'. Περὶ ἔκουσίου, α'. Περὶ
 καλοῦ, α'. Θέσεις ἐπιχειρηματικαί, πέντε καὶ εἴκοσι.
 Θέσεις ἐρωτικαί, τέτταρες. Θέσεις Φιλικαί, β'. Θέ-
 σεις περὶ ψυχῆς, α'. Πολιτικά, β'. Πολιτικῆς ἀκρο-
 άσεως, ὡς ἡ Θεοφράστου, α', β', γ', δ', ε', ζ', η'.
 Περὶ δικαίων, α', β'. Τεχνῶν συναγωγῆ, α', β'. Τέ-
 χνης ἑητορικῆς, α', β'. Τέχνη, α'. Ἄλλη τέχνη, α',
 β'. Μεθοδικῶν, α'. Τέχνης τῆς Θεοδέκτου εἰσα-
 γωγῆς, α'. Πραγματεῖαι τέχνης ποιητικῆς, α', β'.
 Ἐνθυμήματα ἑητορικά. Περὶ μεγέθους, α'. Ἐν-
 θυμημάτων αἰρέσεις, α'. Περὶ λέξεως, α', β'. 25.
 Περὶ συμβουλίας, α'. Συναγωγῆς, α', β'. Περὶ φύ-
 σεως, α', β', γ'. Φυσικῶν, α'. Περὶ τῆς Ἀρχύτου

φιλοσοφίας, α', β', γ'. Περὶ τῆς Σπενσιόπου καὶ Ξενοκράτους, α'. Τὰ ἐκ τοῦ Τιμαίου, καὶ τῶν Ἀρχυτῶν, α'. Πρὸς τὰ Μελίσσου, α'. Πρὸς τὰ Ἀλκμαίωνα, α'. Πρὸς τοὺς Πυθαγορείους, α'. Πρὸς τὰ Γοργίου, α'. Πρὸς τὰ Ξενοκράτους, α'. Πρὸς τὰ Ζήνωνος, α'. Περὶ τῶν Πυθαγορείων, α'. Περὶ ζώων, α', β', γ', δ', ε', ζ', η', θ'. Ἀνατομῶν, α', β', γ', δ', ε', ζ', η'. Ἐκλογή ἀνατομῶν, α'. Ἐπέρ τῶν συνθέτων ζώων, α'. Ἐπέρ τῶν μυθολογουμένων ζώων, α'. Ἐπέρ τοῦ μὴ γεννᾶν, α'. Περὶ φυτῶν, α', β'. Φυσιογνωμονικόν, α'. Ἰατρικὰ, β'. Περὶ μονάδος, α'. Σημεῖα χρωμάτων, α'. 26. Ἀστρονομικόν, α'. Ὀπτικόν, α'. Περὶ κινήσεως, α'. Περὶ μουσικῆς, α'. Μνημονικόν, α'. Ἀπορημάτων Ὀμηρικῶν, α', β', γ', δ', ε', ζ'. Ποιητικὰ, α'. Φυσικῶν κατὰ στοιχεῖον, ὅτιω πρὸς τοῖς τριάκοντα. Ἐπιτεθεαμένων προβλημάτων, α', β'. Ἐγκυκλίων, α', β'. Μηχανικόν, α'. Προβλήματα ἐκ τῶν Δημοκρίτου, α', β'. Περὶ τῆς λίθου, α'. Δικαιώματα, α', β'. Παραβολαί, α'. Ἄτακτα δεκαδύο. Ἐξηγημένα κατὰ γένος, τέτταρα καὶ δέκα. Ὀλυμπιονίκαί, α'. Πυθιονίκαί μουσικῆς, α'. Συθικός, α'. Πυθιονικῶν ἔλεγχοι, α'. Νίκαί Διονυσιακαί, α'. Περὶ τραγωδιῶν, α'. Διδασκαλῆαι, α'. Παροιμίαι, α'. Νόμος συσατικός, α'. Νόμων, α', β', γ', δ'. Κατηγοριῶν, α'. Περὶ ἐρμηνείας, α'. 27. Πολιτεῖαι πόλεων δυοῖν δεούσαιν ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ ἰδίᾳ δημοκρατικαί, ὀλιγαρχικαί, ἀριστοκρατικαί, καὶ τυραννικαί. Ἐπιστολαὶ πρὸς Φίλιππον. Σηλυμβριῶν ἐπιστολαί. Πρὸς Ἀλέξανδρον τέτταρες ἐπιστολαί. Πρὸς Ἀντίπατρον, ἑννέα. Πρὸς Μέντορα, α'. Πρὸς Ἀρίστω-

να, α'. Πρὸς Ὀλυμπιάδα, α'. Πρὸς Ἡφαιστίωνα, α'. Πρὸς Θεμισταγόραν, μία. Πρὸς Φιλόξενον, α'. Πρὸς Δημόκριτον, α'. Ἐπη, ὧν ἀρχή, Ἄγνῃ θεῶν πρέσβευθ' ἑκατηβόλε. Ἐλεγεία, ὧν ἀρχή, Καλλιτέκνου μητρὸς Θύγατερ. Γίνονται αἱ πᾶσαι, μυριάδες στίχων τέτταρες καὶ τετταράκοντα, πρὸς τοῖς πεντακσχιλλοῖς καὶ διακοσίοις ἑβδομήκοντα.

XIII. Καὶ τσαῦτα μὲν αὐτῷ πεπραγμάτευται βιβλία. 28. Βούλεται δ' ἐν αὐτοῖς τάδε. Διττὸν εἶναι τὸν κατὰ φιλοσοφίαν λόγον· τὸν μὲν, πρακτικόν· τὸν δὲ, θεωρητικόν. Καὶ τοῦ πρακτικοῦ, τὸν τε ἠθικόν, καὶ πολιτικόν· οὐ τὰ τε περὶ πόλιν καὶ τὰ περὶ οἶκον ὑπογεγράφθαι. Τοῦ δὲ θεωρητικοῦ, τὸν τε φυσικόν, καὶ λογικόν· οὐ τὸ λογικόν, οὐχ ὀλομερῶς, ἀλλ' ὡς ὄργανον προσηκριβωμένον. Καὶ τούτου διττοὺς ὑποθέμενος σκοπούς, τὸ τε πιθανόν, καὶ τὸ ἀληθές, δισάφησε. Δύο δὲ πρὸς ἑκάτερον δυνάμειν ἐχρήσατο· διαλεκτικῇ μὲν καὶ ῥητορικῇ, πρὸς τὸ πιθανόν· ἀναλυτικῇ δὲ καὶ φιλοσοφίᾳ, πρὸς τὸ ἀληθές· οὐδὲν ὑπολειπόμενος οὔτε τῶν πρὸς εὐρεσιν, οὔτε τῶν πρὸς κρίσιν, οὔτε μὴν τῶν πρὸς χρῆσιν. 29. Πρὸς μὲν οὖν τὴν εὐρεσιν, τὰ τε τοπικὰ καὶ μεθοδικὰ, παρέδωκε προτάσεων πλήθος· ἐξ ὧν πρὸς τὰ προβλήματα πιθανῶν ἐπιχειρημάτων οἶόν τε εὐπορεῖν. Πρὸς δὲ τὴν κρίσιν, τὰ ἀναλυτικὰ πρότερα καὶ ὕστερα. Διὰ μὲν οὖν τῶν προτέρων τὰ λήμματα κρίνεται· διὰ δὲ τῶν ὑστέρων ἡ συναγωγή ἐξετάζεται· πρὸς δὲ τὴν χρῆσιν, τὰ τε ἀγωνιστικὰ, καὶ τὰ περὶ ἐρωτήσεως, ἐριστικὰ τε, καὶ σοφιστικῶν ἐλέγχων τε καὶ συλλογισμῶν, καὶ τῶν

ὁμοίων τούτοις. Κριτήριον δὲ τῆς ἀληθείας, τῶν μὲν κατὰ φαντασίαν ἐνεργημάτων, τὴν αἰσθησιν ἀπεφύνατο· τῶν δὲ ἠθικῶν, τῶν περὶ πόλιν καὶ περὶ οἶκον καὶ περὶ νόμους, τὸν νοῦν. 30. Τέλος δὲ ἐν ἐξέθετο, χρῆσθαι ἀρετῆς ἐν βίῳ τελείῳ· ἔφη δὲ καὶ τὴν εὐδαιμονίαν συμπλήρωμα ἐκ τριῶν ἀγαθῶν εἶναι· τῶν περὶ ψυχὴν, ἃ δὴ καὶ πρῶτα τῇ δυνάμει καλεῖ· ἐκ δευτέρων δὲ, τῶν περὶ σῶμα, ὑγείας, καὶ ἰσχύος, καὶ κάλλους, καὶ τῶν παραπλησίων· τῶν δὲ ἐκτός, πλούτου, καὶ εὐγενείας καὶ δόξης, καὶ τῶν ὁμοίων. Τὴν τε ἀρετὴν μὴ εἶναι αὐτάρκη πρὸς εὐδαιμονίαν· προσδεῖσθαι γὰρ τῶν τε περὶ σῶμα καὶ τῶν ἐκτός ἀγαθῶν· ὡς κακοδαιμονήσοντος τοῦ σοφοῦ, καὶ ἐν πόνοις ἢ, καὶ ἐν πενίᾳ καὶ τοῖς ὁμοίοις. Τὴν μὲντοι κακίαν, αὐτάρκη πρὸς κακοδαιμονίαν, καὶ ὅτι μάλιστα παρῆ αὐτῇ τὰ ἐκτός ἀγαθὰ, καὶ τὰ περὶ σῶμα. 31. Τὰς τε ἀρετὰς ἔφη μὴ ἀντακολουθεῖν. Ἐνδέχασθαι γὰρ, φρόνιμόν τινα, καὶ ὁμοίως δίκαιον ὄντα, ἀκόλαστον καὶ ἀκρατῆ εἶναι. Ἐφη δὲ τὸν σοφὸν μὴ εἶναι μὲν ἀπαθῆ, μετριοπαθῆ δέ. Τὴν τε φιλίαν ὠρίζετο ἰσότητα εὐνοίας ἀντιστροφον. Ταύτας δὲ τὴν μὲν, εἶναι συγγενικὴν· τὴν δέ, ἐρωτικὴν· τὴν δέ, ξενικὴν. Εἶναι δὲ καὶ τὸν ἔρωτα μὴ μόνον συνουσίας, ἀλλὰ καὶ φιλοσοφίας· καὶ ἐρασθῆσθαι δὲ τὸν σοφόν, καὶ πολιτεύεσθαι, γαμήσειν τε μὴν καὶ βασιλεῖ συμβιῶναι. Βίον τε τριῶν ὄντων, θεωρητικοῦ, πρακτικοῦ, ἡδονικοῦ, τὸν θεωρητικὸν προέκρινεν. Εὐχρηστα δὲ καὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα πρὸς ἀρετῆς ἀνάληψιν. 32. Ἐν τε τοῖς φυσικοῖς αἰτιολογικώτατος πάντων ἐγένετο, ὥστε καὶ περὶ τῶν ἐλαχίστων τὰς αἰτίας ἀποδε-

δόσαι. Διόπερ καὶ οὐκ ὀλίγα βιβλία συνέγραψε φυσικῶν ἀπομνημονευμάτων. Τὸν δὲ Θεὸν ἀσώματον ἀπέφαινε, καθὰ καὶ ὁ Πλάτων. Διατείνει δὲ αὐτοῦ τὴν πρόνοιαν μέχρι τῶν οὐρανίων, καὶ εἶναι ἀκίνητον αὐτόν· τὰ δὲ ἐπίγεια, κατὰ τὴν πρὸς ταῦτα συμπάθειαν οἰκονομεῖσθαι. Εἶναι δὲ παρὰ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα καὶ ἄλλο πέμπτον, ἐξ οὗ τὰ αἰθέρια συνεσιάναι. Ἄλλοιαν δ' αὐτοῦ τὴν κίνησιν εἶναι· κυκλοφορικὴν γάρ. Καὶ τὴν ψυχὴν δὲ ἀσώματον, ἐντελέχειαν οὖσαν τὴν πρώτην· σώματος γάρ φυσικοῦ καὶ ὀργανικοῦ, δυνάμει ζωὴν ἔχοντος. 33. Διττὴ δ' αὕτη ἐστὶ κατ' αὐτόν. Λέγει δ' ἐντελέχειαν, ἧς ἐστὶν εἰδός τι ἀσώματον· ἡ μὲν κατὰ δύναμιν, ὡς ἐν τῷ κηρῷ ὁ Ἐρμῆς, ἐπιτηδειότητι ἔχων ἐπιδέξασθαι τοὺς χαρακτῆρας· καὶ ὁ ἐν τῷ χαλκῷ ἀνδριάς. Καθ' ἕξιν δὲ λέγεται ἐντελέχεια, ἡ τοῦ συντετελεσμένου Ἐρμοῦ ἢ ἀνδριάτος. Σώματος δὲ φυσικοῦ, ἐπεὶ τῶν σωματίων τὰ μὲν ἐστὶ χειρόκμητα, ὡς τὰ ὑπὸ τεχνιτῶν γινόμενα, οἷον πύργος, πλοῖον· τὰ δὲ ὑπὸ φύσεως, ὡς φυτὰ, καὶ τὰ τῶν ζώων. Ὀργανικοῦ δὲ εἶπε, τουτέστι πρὸς τι κατεσκευασμένου, ὡς ἡ ὄρασις πρὸς τὸ ὄραϊν, καὶ ἡ ἀκοή πρὸς τὸ ἀκούειν. Δυνάμει δὲ ζωὴν ἔχοντος, οἷον ἐν ἑαυτῷ. 34. Τὸ δυνάμει δὲ διττόν, ἡ καθ' ἕξιν, ἡ κατ' ἐνέργειαν. Κατ' ἐνέργειαν μὲν, ὡς ὁ ἐργηγορῶς λέγεται ψυχὴν ἔχειν· κατὰ ἕξιν δ', ὡς ὁ καθεύδων· ἵν' οὖν καὶ οὗτος ὑποπίπτῃ, τὸ δυνάμει προσέθηκε. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα περὶ πολλῶν ἀπεφῆνατο, ἅπερ μακρὸν ἂν εἴη καταριθμεῖσθαι. Τοῖς γὰρ ὅλοις φιλοπονωτάτους ἐγένετο καὶ εὐρετικώτατος, ὡς δῆλον ἐκ τῶν προγεγραμμένων συγγραμμάτων, ἃ τὸν ἀριθμὸν

ἐγγὺς ἦκει τετρακοσίων, τὰ ὅσα γε ἀναμφίλεκτα. Πολλὰ γὰρ καὶ ἄλλα εἰς αὐτὸν ἀναφέρονται συγγράμματα αὐτοῦ, καὶ ἀποφθέγματα, ἀγράφου φωνῆς εὐστοχήματα.

XIV. Γεγόνασι δὲ Ἀριστοτέλεις ὀκτώ. 35. Πρῶτος, αὐτὸς οὗτος· δεύτερος, ὁ πολιτευσάμενος Ἀθηνησιν, οὗ καὶ δικανικοὶ φέρονται λόγοι χαρτέντες· τρίτος, περὶ Ἰλιάδος πεπραγματευμένος· τέταρτος, Σικελιώτης ῥήτωρ, πρὸς τὸν Ἰσοκράτους Πανηγυρικὸν ἀντιγεγραφώς· πέμπτος, ὁ ἐπικληθεὶς Μύθος, Αἰσχίνου τοῦ Σωκρατικοῦ γνώριμος· ἕκτος, Κυρηναῖος, γεγραφώς περὶ ποιητικῆς· ἕβδομος, παιδοτριβῆς, οὗ μὲμνηται Ἀριστοξένος ἐν τῷ Πλάτωνος βίῳ· ὄγδοος, γραμματικὸς ἄσημος, οὗ φέρεται τέχνη περὶ πλεονασμοῦ.

XV. Τοῦ δὴ Σταγειρίτου γεγόνασι μὲν πολλοὶ γνώριμοι· διαφέρων δὲ μάλιστα Θεόφραστος, περὶ οὗ λεκτέον.

CAPUT II.

THEOPHRASTUS.

I. 36. Θεόφραστος Ἐρέσιος, Μελάντα κναφίω· υἱὸς, ὡς φησιν Ἀθηνόδωρος ἐν ὀγδόῃ περιπάτων.

II. Οὗτος πρότερον μὲν ἤκουσε Λευκίππου τοῦ πολίτου ἐν τῇ πατρίδι, εἶτ' ἀκούσας Πλάτωνος, μετέστη πρὸς Ἀριστοτέλη. Καρκείνου εἰς Χαλκίδα ὑποχωρήσαντος αὐτὸς διεδέξατο τὴν σχολὴν Ὀλυμπιάδι τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ καὶ ἑκατοστῇ.

III. Φέρεται δ' αὐτοῦ καὶ δοῦλος φιλόσοφος,

ὄνομα Πομπύλος, καθά φησι Μυρωνιανὸς Ἀμαυριανὸς ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ὁμοίων ἱστορικῶν κεφαλαίων.

IV. Ὁ δὲ Θεόφραστος γέγονεν ἀνὴρ συνετώτατος καὶ φιλοπονώτατος, καὶ καθά φησι Παμφίλη ἐν τῷ τριακοστῷ δευτέρῳ τῶν ὑπομνημάτων, διδάσκαλος Μενάνδρου τοῦ κωμικοῦ· 37. ἄλλως τε καὶ εὐεργητικὸς καὶ φιλόλογος.

V. Κάσσανδρος γοῦν αὐτὸν ἀπεδέχετο, καὶ Πτολεμαῖος ἔπεμψεν ἐπ' αὐτόν· τοσοῦτον δ' ἀποδοχῆς ἤξιοῦτο παρὰ Ἀθηναίους, ὥστε Ἀγνωνίδης τολμήσας ἀσεβείας αὐτὸν γράψασθαι, μικροῦ καὶ προσώφλεν. Ἀπῆντων τε εἰς τὴν διατριβὴν αὐτοῦ μαθηταὶ πρὸς διαχιλίους. Οὗτος τὰ τε ἄλλα, καὶ περὶ δικαστηρίου τοιαῦτα διείλεκται ἐν τῇ πρὸς Φανίαν τὸν Περιπατητικὸν ἐπιστολῇ. Οὐ γὰρ ὅτι πανήγυριν ἄλλ' οὐδὲ συνέδριον ἔβδιον, οἷόν τις βούλεται, λαβεῖν. Αἱ δὲ ἀναγνώσεις ποιοῦσιν ἐπανορθώσεις. Τὸ δὲ ἀναβάλλεσθαι πάντα καὶ ἀμελεῖν, οὐκέτι φέρουσιν αἱ ἡλικίαι. Ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιστολῇ σχολαστικὸν ἀνόμακε. 38. Τοιοῦτος δὲ ὢν, ὅμως ἀπεδήμησε πρὸς ὀλίγον καὶ οὗτος, καὶ πάντες οἱ λοιποὶ φιλόσοφοι· Σοφοκλέους τοῦ Ἀμφικλείδου νόμον εἰσενεγκόντος, Μηδῆνα τῶν φιλοσόφων σχολῆς ἀφηγεῖσθαι, ἂν μὴ τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δόξη· εἰ δὲ μὴ, θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν. Ἀλλὰ αὐθις ἐπανῆλθον εἰς νέωτα, Φιλλωνος τὸν Σοφοκλέα γραψαμένου παρανόμων. Ὅτε καὶ τὸν νόμον μὲν ἄκυρον ἐποίησαν Ἀθηναῖοι, τὸν δὲ Σοφοκλέα πέντε ταλάντοις ἐζημίωσαν· κάθοδόν τε τοῖς φιλοσόφοις ἐψηφίσαντο, ἵνα καὶ Θεόφραστος κατέλθῃ, καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις ᾗ.

VI. Τοῦτον, Τύρταμον λεγόμενον, Θεόφραστον διὰ τὸ τῆς φράσεως Θεσπέσιον Ἀριστοτέλης μετωνόμασεν.

VII. 39. Οὐ καὶ τοῦ υἱὸς Νικομάχου φησὶν ἐρωτικῶς διατεθῆναι, καίπερ ὄντα διδάσκαλον, Ἀρσιππος ἐν τετάρτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς.

VIII. Λέγεται δ' ἐπ' αὐτοῦ τε καὶ Καλλισθένους τὸ ὁμοιον εἰπεῖν Ἀριστοτέλην, ὅπερ Πλάτωνα, καθὰ προεῖρηται, φασὶν εἰπεῖν ἐπὶ τε Ξενοκράτους καὶ αὐτοῦ τούτου. Φάναι γάρ, τοῦ μὲν Θεοφράστου καθ' ὑπερβολὴν ὀξύτητος πᾶν τὸ νοσηθὲν ἐξερμηνεύοντος, τοῦ δὲ νωθροῦ τὴν φύσιν ὑπάρχοντος, ὡς τῷ μὲν χαλινοῦ δέοι, τῷ δὲ κέντρον.

IX. Λέγεται δ' αὐτὸν καὶ ἴδιον κῆπον σχεῖν μετὰ τὴν Ἀριστοτέλους τελευτήν· Δημητρίου τοῦ Φαληρέως, ὃς ἦν καὶ γνώριμος αὐτῷ, τοῦτο συμπράξαντος.

X. Φέρεται δ' αὐτοῦ ἀποφθέγματα ταυτὶ χρεώδη. Θᾶττον ἔφη πιστεύειν δεῖν ἵππῳ ἀχαλίνῳ, ἢ λόγῳ ἀσυντάκτῳ. 40. Πρὸς δὲ τὸν ἐν τῷ συμπόσιῳ σιωπῶντα τὸ ὄλον, ἔφη, Εἰ μὲν ἀμαθῆς εἶ, φρονίμως ποιεῖς· εἰ δὲ πεπαιδευσαι, ἀφρόνως. Συνεχῆς τε ἔλεγε, πολυτελὲς ἀνάλωμα εἶναι τὸν χρόνον.

XI. Ἐτελεύτα δὴ γηραιὸς, βιοὺς ἔτη πέντε καὶ ὀγδοήκοντα, ἐπειδήπερ ὀλίγον ἀνῆκε τῶν πόνων. Καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτὸν,

Οὐκ ἄρα τοῦτο μάταιον ἔπος μερόπων τινὶ λέχθη,
Ῥήγνυσθαι σοφίης τόξον ἀνιέμενον·

Ἀἴ γὰρ καὶ Θεόφραστος ἕως ἐπόνει μὲν, ἄπηρος
Ἴν δέμας, εἴτ' ἀνεθεὶς κάθ' αὐανη πηρομαλῆς.

Φασὶ δ' αὐτὸν ἐρωτηθέντα ὑπὸ τῶν μαθητῶν εἶπε ἐπισκῆπτει, εἰπεῖν, ἐπισκῆπτειν μὲν ἔχειν οὐδέν, πλὴν ὅτι πολλὰ τῶν ἡδίων ὁ βίος διὰ τὴν δόξαν καταλαζονύεται. 41. Ἡμῖς γὰρ ὅπου ἀρχόμεθα ζῆν, τότε ἀποθνήσκομεν. Οὐδὲν οὖν ἀλυσιτελέστερόν ἐστι φιλοδοξίας· ἀλλ' εὐτυχεῖτε, καὶ ἦτοι τὸν λόγον ἄφετε (πολύς γὰρ ὁ πόνος) ἢ καλῶς αὐτῷ πρόσητε· (μεγάλη γὰρ ἡ δόξα) τὸ δὲ κενὸν τοῦ βίου, πλεῖον τοῦ συμφέροντος. Ἄλλ' ἐμοὶ μὲν οὐκέτι ἐκποιεῖ βουλευέσθαι τί πρακτικόν, ὑμεῖς δ' ἐπισκῆπασθαι τί ποιητικόν. Ταῦτα, φασὶν, εἰπὼν ἀπέπνευσε, καὶ αὐτὸν (ὡς ὁ λόγος) Ἀθηναῖοι πανδημεὶ παρέπεμψαν ποιεῖν, τὸν ἄνδρα τιμήσαντες.

XII. Φαβωρίνος δὲ φησι γηράσαντα αὐτὸν ἐν φορεῖῳ περιφέρεισθαι. Καὶ τοῦτο λέγειν Ἐρμιππον, παρατιθέμενον ἱστορεῖν Ἀρκισίλαον τὸν Πιταναῖον, ἐν οἷς ἔφασκε πρὸς Λακύδην τὸν Κυρηναῖον.

XIII. 42. Καταλέλοιπε δὲ βιβλία καὶ αὐτὸς ὅτι μάλιστα ἀμπλεια, ἃ καὶ αὐτὸς ἄξιοι ἡγησάμεν ὑπογράψαι διὰ τὸ πάσης ἀρετῆς πεπληρωσθαι. Ἔστι δὲ τάδε. Ἀναλυτικῶν προτέρων, α', β', γ'. Ἀναλυτικῶν ὑστέρων, α', β', γ', δ', ε', ζ'. Περὶ ἀναλύσεως συλλογισμῶν, α'. Ἀναλυτικῶν ἐπιτομῆ, α'. Ἀνηγμένων τόπων, α', β'. Ἀγωνιστικὸν τῆς περὶ τοὺς ἐριστικούς λόγους θεωρίας. Περὶ αἰσθήσεων, α'. Πρὸς Ἀναξαγόραν, α'. Περὶ τῶν Ἀναξαγόρου, α'. Περὶ τῶν Ἀναξιμένους, α'. Περὶ τῶν Ἀρχελαίου, α'. Περὶ ἁλῶν, νίτρου, στυπτηρίας, α'. Περὶ τῶν λιθουμένων, α', β'. Περὶ τῶν ἀτόμων γραμμῶν, α'. Ἀερώσεως, α', β'. Περὶ ἀνέμων, α'. Ἀρετῶν διαφοραὶ, α'. Περὶ

Dios. L. I. P

βασιλείας, α'. Περὶ παιδείας βασιλέως, α'. Περὶ βίων,
 α', β', γ'. Περὶ γήρωσ, α'. 43. Περὶ τῆς Δημοκρίτου
 ἀστρολογίας, α'. Τῆς μεταρσιολοσχίας, α'. Περὶ τῶν
 εἰδώλων, α'. Περὶ χυμῶν, χρῶν, σαρκῶν, α'. Περὶ τοῦ
 διακόσμου, α'. Περὶ τῶν ἀνθρώπων, α'. Τῶν Διογι-
 νους συναγωγῆ, α'. Διορισμῶν, α', β', γ'. Ἐρωτικὸς, α'.
 Ἄλλο περὶ ἔρωτος, α'. Περὶ εὐδαιμονίας, α'. Περὶ
 εἰδῶν, α', β'. Περὶ ἐπιλήψεως, α'. Περὶ ἐνθουσια-
 σμοῦ, α'. Περὶ Ἐμπεδοκλέους, α'. Ἐπιχειρημάτων,
 α', β', γ', δ', ε', ε', ζ', η', θ', ι', ια', ιβ', ιγ', ιδ', ιε', ις',
 ιζ', ιη. Ἐνστάσεων, α', β', γ'. Περὶ ἐκουσίου, α'.
 Ἐπιτομὴ τῆς Πλάτωνος πολιτείας, α', β'. Περὶ ἑτε-
 ροφωνίας ζώων τῶν ὁμογενῶν, α'. Περὶ τῶν ἀθρό-
 ων φαινομένων, α'. Περὶ θακετῶν καὶ βλητικῶν, α'.
 Περὶ τῶν ζώων ὅσα λέγεται φρονεῖν, α'. Περὶ τῶν ἐν
 ξηρῷ διαμερόντων, α'. 44. Περὶ τῶν τὰς χρέας
 μεταβαλλόντων, α'. Περὶ τῶν φωλευόντων, α'. Περὶ
 ζώων, α', β', γ', δ', ε', ε', ζ'. Περὶ ἡδονῆς, ὡς Ἀρι-
 στοτέλης, α'. Περὶ ἡδονῆς ἄλλο, α'. Θέσεις, κδ'.
 Περὶ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, α'. Περὶ ἰλίγγων καὶ σκο-
 τώσεων, α'. Περὶ ἰδρώτος, α'. Περὶ κατιφάσεως καὶ
 ἀποφάσεως, α'. Καλλισθένης, ἢ Περὶ πένθους, α'.
 Περὶ κόπων, α'. Περὶ κινήσεως, α', β', γ'. Περὶ λί-
 θων, α'. Περὶ λοιμῶν, α'. Περὶ λειποψυχίας, α'.
 Μεγαρικὸς, α'. Περὶ μελαγχολίας, α'. Περὶ μετάλ-
 λων, α', β'. Περὶ μέλιτος, α'. Περὶ τῶν Μητροδώρου
 συναγωγῶν, α'. Μεταρσιολογικῶν, α', β'. Περὶ μέ-
 θης, α'. Νόμων κατὰ στοιχεῖον, κδ'. Νόμων ἐπι-
 τομῆς, α', β', γ', δ', ε', ε', ζ', η', θ', ι'. Πρὸς τοὺς
 ὄρισμούς, α'. Περὶ ἰδμῶν. 45. Περὶ οἴνου καὶ

ἐλαίου. Πρώτων προτάσεων, α', β', γ', δ', ε', ζ', η', θ', ι', ια', ιβ', ιγ', ιδ', ιε', ις', ιζ', ιη'. Νομοθε-
των, α', β', γ'. Πολιτικῶν, α', β', γ', δ', ε', ζ'. Πολι-
τικὸν πρὸς τοὺς καιροὺς, α', β', γ', δ'. Πολιτικῶν
ἐθῶν, α', β', γ', δ'. Περὶ τῆς ἀρίστης πολιτείας, α'.
Προβλημάτων συναγωγῆς, α', β', γ', δ', ε'. Περὶ πα-
ροιμιῶν, α'. Περὶ πῆξεων καὶ τήξεων, α'. Περὶ πυ-
ρὸς, α', β'. Περὶ πνευμάτων, α'. Περὶ παραλύσεως,
α'. Περὶ πνιγμοῦ, α'. Περὶ παραφροσύνης, α'. Περὶ
παθῶν, α'. Περὶ σημείων, α'. Σοφισμάτων, α', β'. Περὶ
συλλογισμῶν λύσεως, α'. Τοπικῶν, α', β'. Περὶ τιμω-
ρίας, α', β'. Περὶ τριχῶν, α'. Περὶ τυραννίδος, α'. Περὶ
ὑδατος, α', β', γ'. Περὶ ὕπνου καὶ ἐνυπνίων, α'. Περὶ
φίλλας, α', β', γ'. Περὶ φιλοτιμίας, α', β'. Περὶ φύ-
σεως, α', β', γ'. 46. Περὶ φυσικῶν, α', β', γ', δ', ε',
ζ', η', θ', ι', ια', ιβ', ιγ', ιδ', ιε', ις', ιζ', ιη'. Περὶ
φυσικῶν ἐπιτομῆς, α', β'. Φυσικῶν, α', β', γ', δ', ε',
ζ', η'. Πρὸς τοὺς φυσικοὺς, α'. Περὶ φυσικῶν
ἱστοριῶν, α', β', γ', δ', ε', ζ', η', θ', ι'. Περὶ φυ-
σικῶν αἰτιῶν, α', β', γ', δ', ε', ζ', η'. Περὶ χυλῶν
α', β', γ', δ', ε'. Περὶ ψευδοῦς ἡδονῆς, α'. Περὶ
ψυχῆς. Θέσις μία. Περὶ τῶν ἀτέχνων πίστεων. α'.
Περὶ τῶν ἀπλῶν διαφορημάτων, α'. Ἀρμονικῶν, α'.
Περὶ ἀρετῆς, α'. Ἀφορμαὶ ἢ ἐναντιώσεις, α'. Περὶ
ἀποφάσεως, α'. Περὶ γνώμης, α'. Περὶ γελοίου, α'.
Δειλιῶν, α', β'. Διαιρέσεις, α', β'. Περὶ τῶν διαφο-
ρῶν, α'. Περὶ τῶν ἀδικημάτων, α'. Περὶ διαβολῆς,
α'. Περὶ ἐπαινοῦ, α'. Περὶ ἐμπειρίας, α'. Ἐπιστο-
λῶν, α', β', γ'. Περὶ τῶν αὐτομάτων ζῶων α'. Περὶ
ἐκκρίσεων, α'. 47. Ἐγκώμια Θεῶν, α'. Περὶ ἑορτῶν α'.

Περὶ εὐτυχίας, α΄. Περὶ ἐνθυμημάτων, α΄. Περὶ εὐρημάτων, α΄, β΄. Ἠθικῶν σχολῶν, α΄. Ἠθικοὶ χαρακτῆρες, α΄. Περὶ θορύβου, α΄. Περὶ ἱστορίας, α΄. Περὶ κρίσεως συλλογισμῶν, α΄. Περὶ κολακείας, α΄. Περὶ θαλάττης, α΄. Πρὸς Κάσανδρον περὶ βασιλείας, α΄. Περὶ κωμωδίας, α. Περὶ μετεώρων, α΄. Περὶ λέξεως, α΄. Λόγων συναγωγή, α΄. Λύσεις, α΄. Περὶ μουσικῆς, α΄, β΄, γ΄. Περὶ μέτρων, α΄. Μεγακλῆς, α΄. Περὶ νόμων, α΄. Περὶ παρανόμων, α΄. Τῶν Ξενοκράτους συναγωγῆς, α΄. Ὀμιλητικὸς, α΄. Περὶ ὄρκου, α΄. Παραγέσματα ῥητορικῆς, α΄. Περὶ πλούτου, α΄. Περὶ ποιητικῆς, α΄. Προβλήματα πολιτικά, ἠθικά, φυσικά, ἔρωτικά, α΄. 48. Προοιμιῶν, α΄. Προβλημάτων συναγωγῆς, α΄. Περὶ τῶν προβλημάτων φυσικῶν. α΄. Περὶ παραδειγματός, α΄. Περὶ προθέσεως καὶ διηγήματος, α΄. Περὶ ποιητικῆς ἄλλο, α΄. Περὶ τῶν σοφῶν α΄. Περὶ συμβουλῆς, α΄. Περὶ σολοικισμῶν α΄. Περὶ τέχνης ῥητορικῆς, α΄. Περὶ τεχνῶν ῥητορικῶν εἶδη ιζ΄. Περὶ ὑποκρίσεως, α΄. Τρομνημάτων Ἀριστοτελικῶν ἢ Θεοφραστείων. α΄, β΄, γ΄, δ΄, ε΄, ζ΄. Φυσικῶν δοξῶν, α΄, β΄, γ΄, δ΄, ε΄, ζ΄, η΄, θ΄, ι΄, ια΄, ιβ΄, ιγ΄, ιδ΄, ιε΄, ις΄. Φυσικῶν ἐπιτομῆς. α΄. Περὶ χάριτος. α΄. Χαρακτῆρες ἠθικοὶ. Περὶ ψεύδους καὶ ἀληθοῦς, α΄. Τῶν περὶ τὸ θεῖον ἱστορίας α΄ β΄ γ΄ δ΄ ε΄ ζ΄. Περὶ θεῶν, α΄. β΄. γ΄. Ἱστορικῶν γεωμετρικῶν, α΄, β΄, γ΄, δ΄. 49. Ἐπιτομῶν Ἀριστοτέλους περὶ ζῶων, α΄. β΄, γ΄, δ΄, ε΄ ζ΄. Ἐπιχειρημάτων, α΄, β΄. Θέσεις γ΄. Περὶ βασιλείας. α΄. β΄. Περὶ αἰτιῶν. α΄. Περὶ Δημοκρίτου, α΄. Περὶ διαβολῆς, α΄. Περὶ γενέσεως. α΄. Περὶ ζῶων φρονήσεως καὶ ἠθους, α΄. Περὶ κινήσεως. α΄, β΄.

Περὶ ὄψεως, α', β', γ', δ'. Πρὸς ὄρους α', β'. Περὶ τοῦ δεδῶσθαι, α'. Περὶ μείζονος καὶ ἐλάττωτος, α'. Περὶ τῶν μουσικῶν, α'. Περὶ τῆς θείας εὐδαιμονίας, α'. Πρὸς τοὺς ἐξ Ἀκαδημίας, α'. Προτρεπτικός, α'. Πῶς ἄριστ' ἂν πόλις οἰκοῦτο, α'. Τὰ ὑπομνήματα, α'. Περὶ θύακος τοῦ ἐν Σικελίᾳ, α'. Περὶ τῶν ὁμολογουμένων, α'. Περὶ τῶν προβλημάτων φυσικῶν, α'. Τίνες οἱ τρόποι τοῦ ἐπίστασθαι, α'. Περὶ τοῦ ψεύδομένου, α', β', γ'. Τὰ πρὸ τῶν τόπων, α'. Πρὸς Δισχύλον, α'. 50. Ἀστρολογικῆς ἱστορίας, α', β', γ', δ', ε', ε'. Ἀριθμητικῶν ἱστοριῶν, α'. Περὶ αὐξήσεως, α'. Ἀλίχαρος, α'. Περὶ δικανικῶν λόγων, α'. Περὶ διαβολῆς, α'. Ἐπιστολαὶ αἱ ἐπὶ τῷ Ἀστυκρέοντι, Φανίᾳ, Νικάνορι. Περὶ εὐσεβείας, α'. Εὐϊάδος, α'. Περὶ καιρῶν, α', β'. Περὶ οἰκειῶν λόγων, α'. Περὶ παιδῶν ἀγωγῆς, α'. Ἄλλο διάφορον, α'. Περὶ παιδείας, ἢ Περὶ ἀρετιῶν, ἢ Περὶ σωφροσύνης, α'. Προτρεπτικός, α'. Περὶ ἀριθμῶν, α'. Ὅριστικὰ περὶ λέξεως συλλογισμῶν, α'. Περὶ οὐρανοῦ, α'. Πολιτικῶν, α', β'. Περὶ φύσεως, α'. Περὶ καρπῶν. Περὶ ζώων, ἃ γίνονται στίχων Μ' κ' γ' Β' ω' η'. Τοσαῦτα μὲν οὖν καὶ τῶδε τὰ βιβλία.

XIV. 51. Εὐρον δ' αὐτοῦ καὶ διαθήκας τοῦτον ἐχούσας τὸν τρόπον. Ἔσται μὲν εὖ· ἐὰν δέ τι συμβῇ, τὰδε διατίθεμαι. Τὰ μὲν οἴκοι ὑπάρχοντα πάντα δίδωμι Μελάντη καὶ Παγκρέοντι τοῖς υἱοῖς Λέοντος. Ἀπὸ δὲ τῶν παρ' Ἰππάρχου συμβεβλημένων, τὰδε μοι βούλομαι γενέσθαι· πρῶτον μὲν τὰ περὶ τὸ μουσεῖον καὶ τὰς θεὰς συντελεσθῆναι, καὶν δὲ τι ἄλλο δύναται περὶ αὐτὰς ἐπικοσμηθῆναι πρὸς τὸ

230 LIB. V. CAP. II. THEOPHRASTUS.

κάλλιον. Ἐπειτα τὴν Ἀριστοτέλους εἰκόνα τεθῆναι εἰς τὸ ἱερόν, καὶ τὰ λοιπὰ ἀναθήματα, ὅσα πρότερον ὑπῆρχεν ἐν τῷ ἱερῷ· εἶτα τὸ στωϊδίον οἰκοδομηθῆναι τὸ πρὸς τῷ μουσεῖῳ μὴ χειρόν ἢ πρότερον. Ἀναθεῖναι δὲ καὶ τοὺς πίνακας, ἐν οἷς αἱ τῆς γῆς περιόδοι εἰσιν, εἰς τὴν κάτω στοῦν· 52. ἐπισκευασθῆναι δὲ καὶ τὸν βωμόν, ὅπως ἔχη τὸ τέλειον καὶ τὸ εὐσχημόν. Βούλομαι δὲ καὶ τὴν Νικομάχου εἰκόνα συντελεσθῆναι ἴσην. Τὸ μὲν τῆς πλάσεως ἔχει Πραξιτέλης· τὸ δ' ἄλλο ἀνάλωμα ἀπὸ τούτου γενέσθω. Σταθῆναι δὲ ὅπου ἂν δοκῇ τοῖς καὶ τῶν ἄλλων ἐπιμελουμένοις τῶν ἐν τῇ διαθήκῃ γεγραμμένων. Καὶ τὰ μὲν περὶ τὸ ἱερόν καὶ τὰ ἀναθήματα, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. Τὸ δὲ χωρίον τὸ ἐν Σταγειρίοις ἡμῖν ὑπάρχον, δίδωμι Καλλίνῳ· τὰ δὲ βιβλία πάντα, Νηλεῖ· τὸν δὲ κῆπον, καὶ τὸν περίπατον, καὶ τὰς οἰκίας τὰς πρὸς τῷ κήπῳ πάσας δίδωμι τῶν γεγραμμένων φίλων ἀεὶ τοῖς βουλομένοις συσχολάζειν καὶ συμφιλοσοφεῖν ἐν αὐτῷ, 53. ἐπειδήπερ οὐ δυνατόν ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐπιδημεῖν, μήτε ἐξαλλοτριουσι, μήτε ἐξειδιαζομένου μηδενός, ἀλλ' ὡς ἂν ἱερόν κοινῇ κεκτημένοις, καὶ τὰ πρὸς ἀλλήλους οἰκείως καὶ φιλικῶς χρωμένοις, ὥσπερ προσήκον καὶ δικαίον. Ἔστωσαν δὲ οἱ κοινωγούντες, Ἰππαρχος, Νηλεὺς, Στράτων, Καλλίνος, Δημότιμος, Δημάρατος, Καλλισθένης, Μελάντης, Παγκράων, Νικίππος. Ἐξεῖναι δὲ βουλομένῳ φιλοσοφεῖν καὶ Ἀριστοτέλει, τῷ Μειδίου καὶ Πυθιάδος υἱῷ, καὶ μετέχειν τούτων· καὶ αὐτοῦ πᾶσαν ἐπιμέλειαν ποιέεισθαι τοῖς πρεσβυτάτους, ὅπως ὅτι μάλιστα προαχθῆ κατὰ

φιλοσοφίαν. Θάψαι δὲ καὶ ἡμᾶς ὅπου ἂν δοκῇ μά-
 λιστα ἀρμόττον εἶναι τοῦ κήπου, μηδὲν περιέργον
 περὶ τὴν ταφὴν, μήτε περὶ τὸ μνημεῖον ποιοῦντας.

54. Ὅπως δὲ συνείρηται, μετὰ τὰ περὶ ἡμᾶς συμ-
 βάντα, περὶ τὸ ἱερὸν, καὶ τὸ μνημεῖον, καὶ τὸν κή-
 πον, καὶ τὸν περίπατον, θεραπευόμενα, συνεπιμε-
 λεῖσθαι καὶ Πόμπυλον τοῦτον ἐποικοῦντα αὐτόν,
 καὶ τὴν τῶν ἄλλων ἐπιμέλειαν ποιούμενον, ἣν καὶ
 πρότερον· τῆς δὲ λυσιτελείας ἐπιμελεῖσθαι αὐτοῦς
 τοὺς ἔχοντας ταῦτα. Πομπύλω δὲ καὶ Θρόπτη
 πάσαι ἐλευθέρους οὖσι, καὶ ἡμῖν πολλὴν χρεῖαν πα-
 ρεσχημένοις, εἴ τι πρότερον ἔχουσι παρ' ἡμῶν,
 καὶ εἴ τι αὐτοὶ ἐκτήσαντο, καὶ ἂ νῦν παρ' Ἰπ-
 πάρχου αὐτοῖς συντέταχα, δισχιλίας δραχμὰς, ἀσφα-
 λῶς οἶμαι δεῖν αὐτοῖς ὑπάρχειν ταῦτα, καθάπερ
 καὶ αὐτοῖς διελέχθη Μελάντη καὶ Παγκρέοντι
 πλεονάκις· καὶ πάντα μοι συγκατετίθεντο. Δί-
 δωμι δ' αὐτοῖς καὶ Σωματάλην, καὶ τὴν παιδίσκην.
 55. Τῶν δὲ παιδῶν, Μόλωνα μὲν, Κίμωνα, καὶ
 Παρμένοντα, ἤδη ἐλευθέρους ἀφήμι· Μάνην δὲ καὶ
 Καλλίαν παραμεινάντας ἔτη τέτταρα ἐν τῷ κήπῳ,
 καὶ συνεργασαμένους καὶ ἀναμαρτήτους γενομένους,
 ἀφήμι ἐλευθέρους· τῶν δ' οἰκηματικῶν σκευῶν,
 ἀποδιδόντας Πομπύλω ὅσα ἂν δοκῇ τοῖς ἐπιμελη-
 ταῖς καλῶς ἔχειν, τὰ λοιπὰ ἐξαργυροῦσαι. Δίδωμι δὲ
 καὶ Καρίωνα Δημοτίμῳ, Δίνακα δὲ Νηλεῖ· Εὐβιον
 δ' ἀποδόσθαι. Δότω δ' Ἰππάρχος Καλλίνῳ τρισχι-
 λίας δραχμὰς. Μελάντη δὲ καὶ Παγκρέοντι, εἰ μὲν μὴ
 ἐρωῶμεν Ἰππάρχον καὶ ἡμῖν πρότερον χρεῖαν πα-
 ρεσχημένον, καὶ νῦν ἐν τοῖς ἰδίοις μάλα νενουαγηκό

τα, προστάξαμεν ἂν μετὰ Μέλαντος καὶ Παγκρόντος ἐξάγειν αὐτά. 56. Ἐπειδὴ δὲ οὔτε ἐκείνοις εἴρων ῥέδιον ὄντα συνοικονομεῖν, λυσιτελέστερόν τε αὐτοῖς ὑπελάμβανον εἶναι τεταγμένον τὶ λαβεῖν παρὰ Ἰππάρχου· δότω Ἰππαρχος Μελάντη καὶ Παγκρόντι, ἑκατέρῳ τάλαντον· διδόναι δ' Ἰππαρχον καὶ τοῖς ἐπιμεληταῖς εἰς τὰ ἀναλώματα, τὰ ἐν τῇ διαθήκῃ γεγραμμένα, κατὰ τοὺς ἐκάστου καιροὺς τῶν δαπανημάτων· οἰκονομήσαντα δὲ ταῦτα Ἰππαρχον ἀηλλάχθαι τῶν συμβολαίων τῶν πρὸς ἐμὲ πάντων· καὶ εἴ τι ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος συμβέβληκεν Ἰππαρχος ἐν Χαλκίδι, Ἰππάρχου τοῦτό ἐστιν. Ἐπιμεληταὶ δὲ ἔστωσαν τῶν ἐν τῇ διαθήκῃ γεγραμμένων, Ἰππαρχος, Νηλεὺς, Στράτων, Καλλῖνος, Δημότιμος, Καλλιστένης, Κτήσαρχος. 57. Αἱ διαθήκαι κεῖνται ἀντίγραφα τῷ Θεοφράστου δακτυλίῳ σεσημασμένοι, μία μὲν παρὰ Ἠγησίᾳ Ἰππάρχου· μάρτυρες, Κάλλιππος Πελανεὺς, Φιλόμηλος Εὐωνυμεὺς, Λύσανδρος Τβαίης, Φιλίων Ἀλωπεκῆθεν. Τὴν δ' ἑτέραν ἔχει Ὀλυμπιόδωρος· μάρτυρες δ' οἱ αὐτοί. Τὴν δ' ἑτέραν ἔλαβεν Ἀδεύμαντος, ἀπήνεγκε δὲ Ἀνδροσθένης ὁ υἱός· μάρτυρες, Αἰμνηστος Κλεοβούλου, Λυσίστρατος Φιδωνος Θάσιος, Στράτων Ἀρκεσιλάου Λαμψακηνός, Θῆσιππος Θησίππου ἐκ κεραμείων, Διοσκουρίδης Διονυσίου Ἐπικηφίσσιος. Ὡδὲ ἔχουσιν αὐτῶ καὶ αἱ διαθήκαι.

XV. Ἀκοῦσαι δ' αὐτοῦ καὶ Ἐρασίστρατον τὸν ἱατρὸν, εἰσὶν οἳ λέγουσι· καὶ εἰκός.

C A P U T III.

STRATO.

I. 58. Διεδέξατο δ' αὐτοῦ τὴν σχολὴν Στράτων Ἀρκεσιλάου Λαμψακηνός, οὗ καὶ ἐν ταῖς διαθήκαις ἐμνημόνευσεν.

II. Ἄνηρ ἔλλογιμώτατος, καὶ φυσικὸς ἐπικληθεὶς ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην παρ' ὄντινοῦν ἐπιμελέστατα διατετριφέναι.

III. Ἄλλὰ καὶ καθηγήσατο Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, καὶ ἔλαβε, φασί, παρ' αὐτοῦ τάλαντα ὀγδοήκοντα. Σχολαρχεῖν δὲ, καθά φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς, ἤρξατο τῇ τρίτῃ καὶ εἰκοστῇ καὶ ἑκατοστῇ Ὀλυμπιάδι, τῆς σχολῆς ἀφηγησάμενος ἕτη ὀκτωκαίδεκα.

IV. Φέρεται δ' αὐτοῦ καὶ βιβλία ταῦτα. Περὶ βασιλείας, τρία. Περὶ δικαιοσύνης, τρία. Περὶ τὰ γαθοῦ, τρία. Περὶ θεῶν, τρία. Περὶ ἀρχῆς, τρία. 59. Περὶ βίων. Περὶ εὐδαιμονίας. Περὶ φιλοσοφίας. Περὶ ἀνδρείας. Περὶ τοῦ κenoῦ. Περὶ οὐρανοῦ. Περὶ τοῦ πνεύματος. Περὶ φύσεως ἀνθρώπινης. Περὶ ζωογονίας. Περὶ μίξεως. Περὶ ὕπνου. Περὶ ἐνυπνίων. Περὶ ὄψεως. Περὶ αἰσθήσεως. Περὶ ἡδονῆς. Περὶ χρωμάτων. Περὶ νόσων. Περὶ κρίσεων. Περὶ δυνάμεων. Περὶ τῶν μεταλλικῶν μηχανημάτων. Περὶ λιμοῦ καὶ σκοτώσεων. Περὶ κούφου καὶ βαρέος. Περὶ ἐνθουσιασμοῦ. Περὶ χρόνου. Περὶ τροφῆς καὶ ἀντήσεως. Περὶ τῶν ἀπορουμένων ζώων. Περὶ τῶν μυθολογουμένων ζώων. Περὶ αἰτιῶν. Λύσεις ἀπορουμένων. Τόπων προοίμια. Περὶ

τοῦ συμβεβηκός. Περὶ τοῦ ὄρου. 60. Περὶ τοῦ μάλλον καὶ ἥτιον. Περὶ ἀδίκου. Περὶ τοῦ προτέρου καὶ ὑστίρου. Περὶ τοῦ προτέρου γένους. Περὶ τοῦ ἰδίου. Περὶ τοῦ μέλλοντος. Εὐρημάτων ἔλεγχος δύο· Ἐπομνήματα, διατάσσεται. Ἐπιστολαί, ὧν ἀρχή, Στρατῶν Ἀρσιωγή εὐ πράττειν.

V. Τοῦτόν φασιν οὕτω γενέσθαι λεπτόν, ὥστε ἀναισθήτως τελευτῆσαι. Καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτόν οὕτως ἔχον,

Λεπτὸς ἀνὴρ δέμας ἦν, εἰ μὴ προσεχρήσατο χρησμοῖς·

Στρατῶνα τοῦτον φημί σοι Λαμψακηγόν·
Λάμψακος ὃν ποτ' ἔφυσεν. Ἄξι δὲ νόσοισι παλαίων,

Θνήσκει λαθῶν, οὐδ' ἤσθετο τοῦ θανάτου.

VI. 61. Γηγόνασι δὲ Στρατῶνες ὀκτώ. Πρῶτος, Ἴσοκράτους ἀκροατής. Δεύτερος, αὐτὸς οὗτος. Τρίτος, ἰατρὸς, μαθητὴς Ἐρασιστράτου, ὡς δὲ τινες, τρόφιμος. Τέταρτος, ἱστορικός, Φιλίππου καὶ Περσείως τῶν Ῥωμαίους πολεμησάντων γεγραφῶς πράξεις. Ἐκτος, ποιητὴς ἐπιγραμμάτων. Ἑβδομος, ἰατρὸς ἀρχαῖος, οἷς Ἀριστοτέλης φησίν. Ὀγδοος, περιπατητικὸς, βεβιωκῶς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

VII. Τοῦ δ' οὖν φυσικοῦ φέρονται καὶ διαθῆκαι τοῦτον ἔχουσαι τὸν τρόπον. Τάδε διατίθεμαι, εἰάν τι πάσχω. Τὰ μὲν οἴκοι καταλείπω πάντα Λαμπυρίωνι, καὶ Ἀρκεσιλάῳ. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀθήνησιν ὑπάρχοντός μοι ἀργυρίου, πρῶτον μὲν οἱ ἐπιμεληταὶ τὰ περὶ τὴν ἐκφορὰν ἐπιμεληθήτωσαν, καὶ ὅσα νομίζεται μετὰ τὴν ἐκφορὰν, μηθὲν μῆτε περιέργον ποι-

οὐτος μήτ' ἀνελεύθερον. 62. Ἐπιμεληται δὲ ἕστωσαν τῶν κατὰ τὴν διαθήκην οἷδε, Ὀλυμπικός, Ἀρισταίδης, Μνησιγένης, Ἴπποκράτης, Ἐπικράτης, Γοργύλος, Διοκλῆς, Λύκων, Ἀθάνης· καταλειπω δὲ τὴν μὲν διατριβὴν Λύκωνι, ἐπειδὴ τῶν ἄλλων οἱ μὲν εἰσι πρεσβύτεροι, οἱ δὲ, ἄσχολοι. Καλῶς δ' ἂν ποιῶεν καὶ οἱ λοιποὶ συγκατασκευάζοντες τοῦτο. Καταλειπω δ' αὐτῷ καὶ τὰ βιβλία πάντα, πλὴν ὧν αὐτοὶ γεγράφαμεν, καὶ τὰ σκευὴ πάντα κατὰ τὸ συσσίτιον, καὶ τὰ στρώμματα, καὶ τὰ ποτήρια. Δότωσαν δὲ οἱ ἐπιμεληται Ἐπικράτει πεντακοσίας δραχμὰς, καὶ τῶν παιδῶν ἓνα ὃν ἂν δοκῇ. 63. Ἀρκεσίλαῳ δὲ πρῶτον μὲν Λαμπυρίων καὶ Ἀρκεσίλαος ἀράσθωσαν τὰς συνθήκας, ἃς ἔθετο Δαίππος ὑπὲρ Ἰραίου, καὶ μηδὲν ὀφειλέτω μήτε Λαμπυρίωνι, μήτε τοῖς Λαμπυρίωνος κληρονόμοις, ἀλλ' ἀπηλλάχθω παντὸς τοῦ συμβολαίου. Δότωσαν δ' αὐτῷ καὶ οἱ ἐπιμεληται ἀργυρίου πεντακοσίας δραχμὰς, καὶ τῶν παιδῶν ἓνα, ὃν ἂν δοκιμάζῃ Ἀρκεσίλαος, ὅπως ἂν πολλὰ συμπεπονηκῶς ἡμῖν, καὶ παροσχήμενος χρείας, ἔχη βίον ἱκανόν, καὶ εὐσχήμων ἤ. Ἀφίημι δὲ καὶ Διόφαντον ἐλεύθερον, καὶ Διοκλέα, καὶ Ἄβουν· Σιμμίαν δὲ ἀποδίδωμι Ἀρκεσίλαῳ. Ἀφίημι δὲ καὶ Δρόμωνα ἐλεύθερον. Ἐπειδὴν δὲ παραγίνηται Ἀρκεσίλαος, λογισάσθω Ἰραῖος μετ' Ὀλυμπικοῦ καὶ Ἐπικράτους, καὶ τῶν ἄλλων ἐπιμελητῶν, τὸ γεγονὸς ἀνάλωμα εἰς τὴν ἐκφορὰν, καὶ τὰ ἄλλα τὰ νομιζόμενα. 64. Τὸ δὲ περιὸν ἀργυρίου κομισάσθω Ἀρκεσίλαος παρὰ Ὀλυμπικοῦ, μηδὲν ἐνοχλῶν αὐτὸν κατὰ τοὺς καιροὺς καὶ τοὺς χρόνους. Ἀράσθω δὲ καὶ τὰς συνθήκας Ἀρκε-

σίλαος, ἃς ἔθετο Στράτων πρὸς Ὀλυμπικὸν καὶ Ἀμεινίαν, τὰς κειμένας παρὰ Φιλοκράτει Τισαμένου. Τὰ δὲ περὶ τὸ μνημεῖον ποιείτωσαν ὡς ἂν δοκῇ Ἀρκεσίλαῳ καὶ Ὀλυμπικῷ καὶ Λύκωνι. Καὶ αἶδε μὲν εἰσιν αἱ φερόμεναι αὐτοῦ διαθῆκαι, καθά που συνήγαγε καὶ Ἀρίστων ὁ οἰκῆϊος.

VIII. Αὐτὸς δὲ ὁ Στράτων ἀνὴρ γέγονε (καθάπερ καὶ ἄνω δεδήλωται) πολλῆς τῆς ἀποδοχῆς ἄξιος, διατρέψας ἐν παντὶ λόγων εἶδει, καὶ μάλιστα γὰρ ἐν τῷ καλουμένῳ φυσικῷ, ὅπερ εἶδος ἀρχαιότερόν τε καὶ σπουδαιότερον.

CAPUT IV.

LYCON.

I. 65. Τοῦτον διεδέξατο Λύκων Ἀστυάνακτος, Τρωαδεὺς, φραστικὸς ἀνὴρ, καὶ περὶ παιδῶν ἀγωγῆς ἄκρως συντεταγμένος. Ἐφασκε γὰρ δεῖν παρεξῆχθαι τοῖς παισὶ τὴν αἰδῶ καὶ φιλοτιμίαν, ὡς τοῖς ἵπποις μύωπα καὶ χαλινόν. Τὸ δ' ἐκφραστικὸν αὐτοῦ καὶ περιγεγονὸς ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ φαίνεται κἀνθάδε. Φησὶ γὰρ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπὶ παρθένου πενιχρᾶς, Βαρὺ γὰρ φορτίον πατρὶ κόρη, διὰ σπάνιον προικὸς ἐκτρέχουσα τὸν ἀκμαῖον τῆς ἡλικίας καιρόν. Διὸ δὴ καὶ φασιν Ἀντίγονον ἐπ' αὐτοῦ τοῦτο εἰπεῖν, ὡς οὐκ ἦν ὡσπερ μήλου τὴν εὐωδίαν καὶ χάριν ἄλλοθι που μετενεγκεῖν, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καθάπερ ἐπὶ τοῦ δένδρου, τῶν λεγομένων ἕκαστον εἶδει θεωρεῖσθαι. 66. Τοῦτο δὲ, ὅτι ἐν μὲν τῇ λέγειν γλυκύτατος ἦν· παρ' ὃ καὶ τινες τὸ γάμμα αὐτοῦ

τῷ ὀνόματι προσετίθεισαν. Ἐν δὲ τῷ γράφειν ἀνόμοιος αὐτῷ. Ἀμέλει γοῦν καὶ ἐπὶ τῶν μεταγινωσκόντων, ἐπειδὴ μὴ ἔμαθον ὅτε καιρὸς, καὶ εὐχομένων, τοῦτον ἐκαλλιλέκτει τὸν τρόπον. Ἐλεγεν αὐτῶν κατηγορεῖν, ἀδυνάτω μνηύοντας εὐχῇ μετάνοιαν ἀργίας ἀδιόρθωτον. Τοὺς τε βουλευομένους ὀρθῶς, διαπίπτειν ἔφασκε τῷ λογισμῷ· οἷονεὶ στρεβλῶ κανόνι βασανίζοντας εὐθείαν φύσιν, ἢ πρόσωπον ὕδατι κλυδατομένῳ, ἢ κατόπτρῳ διεστραμμένῳ· καὶ ἐπὶ μὲν τὸν ἐκ τῆς ἀγορᾶς στέφανον πολλοὺς ἀπιέναι· ἐπὶ δὲ τὸν Ὀλυμπιάσιν ἢ ὄλλιους, ἢ οὐδένα.

II. 67. Πολλάκις τε πολλὰ συμβουλευσας Ἀθηναίοις, τὰ μέγιστα αὐτοὺς ὠφέλησεν.

III. Ἦν δὲ καὶ καθαρώτατος τὴν στολήν, ὡς ἀνυπερβλήτῳ χεῖσθαι μαλακότητι ἱματίων, καθάπερ φησὶν Ἑρμῆπος. Ἀλλὰ καὶ γυμναστικώτατος ἐγένετο, καὶ εὐέκτης τὸ σῶμα. τὴν τε πᾶσαν σχέσιν ἀθλητικῆν ἐπιφαίνων, ὠτοθλαδίας καὶ ἐμπινῆς ὦν, καθά φησιν Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ παλαιῶσαι λέγεται τὰ τε ἐν τῇ πατρίδι Ἰλεια, καὶ σφαιρίσαι.

IV. Ὡς οὐκ ἄλλος τε ἦν φίλος τοῖς περὶ Εὐμένῃ καὶ Ἄιταλον, οἳ καὶ πλεῖστα ἐπεχορήγουν αὐτῷ. Ἐπειρᾶθη δ' αὐτὸν σχεῖν καὶ Ἀντίοχος, ἀλλ' οὐκ ἔτυχεν. 68. Οὕτω δὲ ἦν ἐχθρὸς Ἰερωνύμῳ τῷ περιπατητικῷ, ὡς μόνον μὴ ἀπαντᾶν πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ἐτήσιον ἡμέραν, περὶ ἧς ἐν τῷ Ἀρκεσιλαίου βίῳ διελέγημεθα.

V. Ἀφηγήσατο δὲ τῆς σχολῆς ἔτη τέτταρα πρὸς τοῖς τετταράκοντα, Στράτωνος αὐτὸν ἐν ταῖς διαθή-

καις καταλιπόντος, κατὰ τὴν ἐβδόμην καὶ εἰκοστὴν καὶ ἑκατοστὴν Ὀλυμπιάδα.

VI. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Πανθοίδου διήκουσε τοῦ διαλεκτικοῦ.

VII. Ἐτελεύτησε δὲ γεροντῶς ἕτος τέταρτον καὶ ἑβδομηκοστὸν, νόσῳ ποδαγωγικῇ καταπονηθεὶς. Καὶ ἔστιν καὶ ἡμῶν εἰς αὐτὸν,

Οὐ μὰ τὸν, οὐδὲ Λύκωνα παρήσομεν, ὅτι ποδα-
γῆς

Κάτθανε. Θαυμάζω τοῦτο μάλιστα δ' ἐγώ.

Τὴν οὕτως αἶδαο μακρὴν ὁδὸν, ἃν πρὶν ὁ ποσσὶν
ἄλλοτρίοις βαδίσας, ἔδραμε νυκτὶ μιῇ.

VIII. 69. Γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι Λύκωνες. Πρῶτος, Πυθαγορικός. Δεύτερος, αὐτὸς οὗτος. Τρίτος, ἐπῶν ποιητής. Τέταρτος, ἐπιγραμμάτων ποιητής.

IX. Τοῦ δὲ φιλοσόφου καὶ διαθήκαις ἐνετύχομεν ταῖςδε. Τάδε διατίθεμαι περὶ τῶν κατ' ἑμαυτὸν, εἰάν μὴ δυνηθῶ τὴν ἀφρόσταν ταύτην ὑπερεγκεῖν. Τὰ μὲν ἐν οἴκῳ πάντα δίδωμι τοῖς ἀδελφοῖς Ἀστυνάνακτι καὶ Λύκωνι. Καὶ οἶμαι δεῖν ἀποδοθῆναι ἀπὸ τούτων ὅσα κατακέρχημαι Ἀθήνησι, παρά τινος ἔχων ἢ ἐκπεπραχώς· καὶ ἂν εἰς τὴν ἐκφορὰν ἀναλωθῆῃ, καὶ εἰς τὰλλα τὰ νομιζόμενα. 70. Τὰ δὲ ἐν ἄστει καὶ ἐν Αἰγίλῃ, δίδωμι Λύκωνι διὰ τὸ καὶ τοῦνομα φέρειν ἡμῶν, καὶ συνδιατετριφέναι πλείω χρόνον ἀρεστῶς πάνυ, καθάπερ δίκαιον ἦν τὸν υἱοῦ τάξιν ἐσχηκότα. Τὸν δὲ περιπατοῦν καταλείπω τῶν γνωρίμων τοῖς βουλομένοις, Βούλωνι, Καλλίνῳ, Ἀριστῶνι, Ἀμφίλωνι, Λύκωνι, Πύθωνι, Ἀριστομήχῳ, Ἡρακλείῳ,

Λυκομήδει, Λύκωνι τῷ ἀδελφιδῷ. Προυτησάτωσαν
δ' αὐτοὶ ὃν ἂν ὑπολαμβάνωσι διαμένειν ἐπὶ τοῦ
πράγματος, καὶ συνέξειν μάλιστα δυνήσεσθαι. Συγ-
κατασκευαζέτωσαν δὲ καὶ οἱ λοιποὶ γνώριμοι, κἄ-
μοῦ καὶ τοῦ τόπου χάριν. Περὶ δὲ τῆς ἐκφορᾶς καὶ
καύσεως ἐπιμεληθήτωσαν Βούλων καὶ Καλλῖνος με-
τὰ τῶν συνήθων, ὅπως μὴτ' ἀνελεύθερος γένηται,
μητε περιέργος. 71. Τῶν δὲ ἐν Αἰγίνῃ μοι γενομέ-
νων μερῶν μετὰ τὴν ἐμὴν ἀπόλυσιν καταχωρησάτω
Λύκων τοῖς νεανίσκοις εἰς ἐλαιοχρηστίαν, ὅπως κἄ-
μοῦ καὶ τοῦ τιμήσαντος ἐμὲ μνήμη γένηται διὰ τῆς
χρείας αὕτη ἢ προσήκουσα. Καὶ ἀνδριάντα ἡμῶν
ἀναθέτω. Τὸν δὲ τόπον, ὅπως ἀρμότιων ἢ τῆς κα-
ταστάσεως, ἐπιβλεψάτω καὶ συμπραγματευθήτω Διό-
φαντος καὶ Ἑρακλείδης Δημητρίου. Ἀπὸ δὲ τῶν
ἐν ἄστει, Λύκων ἀποδότω πᾶσι παρ' ὧν προείληφα
μετὰ τὴν ἀποδημίαν τὴν ἐκείνου. Παρακολουθοῦσι
δὲ Βούλων καὶ Καλλῖνος, καὶ ἅ ἂν εἰς τὴν ἐκφορὰν
ἀναλωθῇ, καὶ τὰ ἄλλα τὰ νομιζόμενα. Κομισάσθω
δὲ ταῦτα ἀπὸ τῶν ἐν οἴκῳ κοινῇ καταλειπομένων
ἀμφοτέροις ὑπ' ἐμοῦ. 72. Τιμησάτω δὲ καὶ τοὺς
ἰατροὺς Πασίθεμον καὶ Μειδίαν, ἀξιους ὄντας, καὶ
διὰ τὴν ἐπιμέλειαν τὴν περὶ ἐμέ, καὶ τὴν τέχνην, καὶ
μειζονος ἔτι τιμῆς. Δίδωμι δὲ τῷ Καλλίνου παιδίῳ
θηρικλιῶν ζεῦχος, καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ροΐσκων
ζεῦχος, φιλοτάπιδα, ἀμφίταπον, περιστρωμα, προ-
κεφάλαια δύο τὰ βέλτιστα τῶν καταλειπομένων· ὡς
ἂν ἐφ' ὅσον ἀνήκει πρὸς τιμὴν, καὶ τούτων φανῶμεν
μὴ ἀμνημονεύοντες. Περὶ δὲ τῶν θεραπευόντων
φαντόν οὕτως ἐξάγω. Δημητρίῳ μὲν ἔλευθέρῳ πᾶ-

λαι ὄντι ἀφήμι τὰ λύτρα, καὶ δίδωμι πέντε μνᾶς, καὶ ἑμάτιον καὶ χιτῶνα· ἵνα πολλὰ πεπονηκῶς μετ' ἐμοῦ, βίον εὐσχήμονα ἔχη. Κρήτωνι δὲ Χαλκηδονίῳ, καὶ τούτῳ λύτρα ἀφήμι, καὶ δίδωμι τέτταρας μνᾶς. Καὶ τὸν Μικρὸν ἀφήμι ἐλεύθερον· καὶ θρησάτω Λύκων αὐτὸν καὶ παιδευσάτω, ἀπὸ τοῦ νῦν χρόνου ἕξ ἔτη. 73. Καὶ Χάρητα ἀφήμι ἐλεύθερον· καὶ θρησάτω Λύκων αὐτόν. Καὶ δύο μνᾶς αὐτῷ δίδωμι, καὶ τὰ ἐμὰ βιβλία τὰ ἀνεγνωσμένα. Τὰ δ' ἀνέκδοτα Καλλίνῳ, ὅπως ἐπιμελῶς αὐτὰ ἐκδῶ. Δίδωμι δὲ καὶ Σύρω ἐλευθέρῳ ὄντι τέτταρας μνᾶς· καὶ τὴν Μηροδώραν δίδωμι· καὶ εἴ τι μοι ὀφείλει, ἀφήμι αὐτῷ. Καὶ Ἰλαρῆ πέντε μνᾶς, καὶ ἀμφίταπον, καὶ δύο προσκεφάλαια, καὶ περιστρωμα, καὶ κλίνην ἣν ἂν βούληται. Ἀφήμι δὲ ἐλευθέραν καὶ τὴν τοῦ Μικροῦ μητέρα, καὶ Νοήμονα, καὶ Λίωνα, καὶ Θέωνα, καὶ Εὐφράνορα, καὶ Ἐρμελαν. Καὶ Ἀγάθωνα, δύο ἔτη παραμειναντα ἀφεῖσθαι ἐλεύθερον· καὶ τοὺς φορεσιφόρους, Ὡφελίωνα καὶ Ποσειδώνιον, τέτταρα ἔτη παραμειναντας. 74. Δίδωμι δὲ καὶ Δημητρίῳ, καὶ Κρήτωνι, καὶ Σύρω, κλίνην ἐκάστῳ, καὶ στρώματα τῶν καταλειπομένων, ἃ ἂν φαίνεται Λύκωνι καλῶς ἔχειν. Ταῦτα ἔστω αὐτοῖς, ἀποδείξασιν ὀρθῶς, ἐφ' ὧν ἕκαστοι τεταγμένοι εἰσὶ· περὶ δὲ τῆς ταφῆς, ἕαν τε αὐτοῦ βούληται Λύκων θάπτειν, ἕαν τε ἐν οἴκῳ, οὕτω ποιείτω. Πέπεισμαι γὰρ αὐτὸν οὐδὲν ἦτιον ἐμοῦ συνορῆν τὸ εὐσχημον. Ταῦτα δὲ πάντα οἰκονομήσαντι κυρία ἔστω ἢ δόσις τῶν ἐνταῦθα. Μάρτυρες, Καλλίνος Ἐρμιονεύς, Ἀρίστων Κεῖος, Εὐφρόνιος Παιαιμιεύς. Οὕτω μὲντοι αὐτῷ συνειτῶς τὰ πάντα προά-

τοῦτε, τὰ τε περὶ παιδείαν καὶ πάντας λόγους, οὐδὲν ἤττον καὶ τὰ τῶν διαθηκῶν τρόπον τινὰ καὶ σφόδρα οικονομικῶς τε καὶ ἐπιμελῶς ἴσχει· ὥστε κενταῦθα ζηλωτίος.

CAPUT V.

DEMETRIUS.

L 75. Δημήτριος Φανοστράτου, Φαληρεύς· οὗτος ἤκουσεν μὲν Θεοφράστου.

II. Δημηγορῶν δὲ παρὰ Ἀθηναίοις, τῆς πόλεως ἐξηγήσατο ἔτη δέκα, καὶ εἰκόνων ἠξιώθη χαλκῶν ἐξήκοντα πρὸς ταῖς τριακοσίαις· ὧν αἱ πλείους ἐφ' ἵππων ἦσαν καὶ ἀρμάτων καὶ συνωριδῶν, συντλεσθεῖσαι ἐν οὐδὲ τριακοσίαις ἡμέραις· τοσοῦτον ἐσπουδάσθη. Ἀρξασθαι δ' αὐτὸν τῆς πολιτείας φησὶ Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς ὁμωνύμοις, ὅποτε φυγῶν Ἀλέξανδρον εἰς Ἀθήνας ἦκεν Ἄρπαλος. Πολλὰ δὲ καὶ κάλλιστα τῇ πατρίδι ἐπολιτεύσατο. Καὶ γὰρ προσόδοις καὶ κατασκευαῖς ἤυξησε τὴν πόλιν, καίπερ οὐκ εὐγενῆς ὧν.

III. 76. Ἦν γὰρ ἐκ τῆς Κόνωνος οἰκίας, ὡς Φαβωρίνος ἐν πρώτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων φησὶν.

IV. Ἀλλὰ ἀστὴ καὶ εὐγενεῖ συνώκει Λαμίᾳ τῇ ἐρωμένῃ, καθάπερ ὁ αὐτὸς ἐν τῷ πρώτῳ φησὶν.

V. Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ Κλέωνος πεπονθῆναι ἐν τῷ δευτέρῳ ἱστορεῖ.

VI. Δίδυμος δὲ ἐν συμποσιακοῖς, καὶ χαριτοβλέφαρον, καὶ λαμπρῶ καλεῖσθαι αὐτόν φησιν ἄντινος ἐταίρας.

Diog. L. I.

Q

VII. Λέγεται δὲ ἀποβαλόντα αὐτὸν τὰς ὄψεις ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, κομίσασθαι αὐθις παρὰ τοῦ Σαρὰ-
πιδος. Ὅθεν καὶ τοὺς παιᾶνας ποιῆσαι τοὺς μέχρι
νῦν ᾄδομένους.

VIII. Σφόδρα δὲ λαμπρὸς ὢν παρὰ τοῖς Ἀθη-
ναίοις, ὅμως ἐπεσκοτίσθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ τὰ
πάντα διεσθίοντος φθόνου. 77. Ἐπιβουλευθεῖς γὰρ
ὑπὸ τινων, δίκην θανάτου οὐ παρὼν ἄφλεν. Οὐ μὴν
ἐκυρλεύσαν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸν ἰὸν ἀπήρυ-
γον εἰς τὸν χαλκόν, κατασπάσαντες αὐτοῦ τὰς εἰκόνας,
καὶ τὰς μὲν ἀποδόμενοι, τὰς δὲ βυθίσαντες, τὰς δὲ
κατακόψαντες εἰς ἀμίδας· (λέγεται γὰρ καὶ τοῦτο.)
Μία δὲ μόνη σώζεται ἐν ἄκροπόλει. Φαβωρίνος δὲ φη-
σιν ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ, τοῦτο ποιῆσαι τοὺς Ἀθη-
ναίους, Δημητρίου κελεύσαντος τοῦ βασιλέως. Ἀλλὰ
καὶ τὸ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἐπέγραψαν ἀνομίας, ὡς
Φαβωρίνος. 78. Φησὶ δ' αὐτὸν Ἐρμιππος μετὰ
τὸν Κασάνδρου θάνατον φοβηθέντα Ἀντίγονον, πα-
ρὰ Πτολεμαῖον ἐλθεῖν τὸν Σωτῆρα· κἀκεῖ χρόνον
ἱκανὸν διατριβόντα συμβουλεύειν τῷ Πτολεμαίῳ πρὸς
τοῖς ἄλλοις, καὶ τὴν βασιλείαν τοῖς ἐξ Εὐρυδικῆς πε-
ριθεῖναι παισί. Τοῦ δὲ οὐ πεισθέντος, ἀλλὰ παρα-
δόντος τὸ διάδημα τῷ ἐκ Βερενίκης, μετὰ τὴν ἐκείνου
τελευτήν ἀξιωθῆναι πρὸς τούτου παραφυλάττεσθαι
ἐν τῇ χώρᾳ μέχρι τὴν δόξαι περὶ αὐτοῦ. Ἐνταῦθα
ἀθυμότερον διῆγε. Καὶ πῶς ὑπνώτων, ὑπ' ἄσι-
δος τὴν χεῖρα δηχθεὶς τὸν βίον μετέθηκε· καὶ
θάπτεται ἐν τῷ Βουσιρίτῃ νομῷ, πλησίον Διοσπό-
λεως. 79. Καὶ αὐτῷ ἐπεγράψαμεν ἡμεῖς (παρ'
ἡμῖν).

Ἐνεῖλεν ἄσπις τὸν σοφὸν Δημήτριον,

Ἴὸν ἔχουσα πολὺν

Ἄσμηκτον, οὐ στίλβουσα φῶς ἀπ' ὀμμάτων,

Ἄλλ' αἶδην μέλανα.

Ἡρακλείδης δ' ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῶν Σωτῶνος διαδοχῶν, τῷ Φιλαδέλφῳ τὴν βασιλείαν θέλειν ἐκχωρῆσαι τὸν Πτολεμαῖον· τὸν δ' ἀποτρέπειν, φάσκοντα, Ἄν ἄλλω δῶς, σὺ οὐχ ἔξεις. Ὀπηρῖκα δ' ἐσυκοφαντεῖτο ἐν ταῖς Ἀθήναις (μανθάνω γὰρ καὶ τοῦτο) Μένανδρος ὁ κωμικὸς παρ' ὀλίγον ἤλθε κριθῆναι δι' οὐδὲν ἄλλο ἢ ὅτι φίλος ἦν αὐτῷ. 80. Ἄλλ' αὐτὸν παρητήσατο Τυλεσφόρος ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Δημητρίου.

IX. Πλήθει δὲ βιβλίων καὶ ἀριθμῷ στίχων σχεδὸν ἅπαντας παρελήλακε τοὺς κατ' αὐτὸν Περιπατητικοὺς, εὐπαιδευτος ὢν καὶ πολὺπειρος παρ' ὄντιν οὖν. Ὡς ἐστι τὰ μὲν, ἱστορικά· τὰ δὲ, πολιτικά· τὰ δὲ, περὶ ποιητῶν· τὰ δὲ, ῥητορικά· δημογοριῶν τε καὶ πρσβειῶν. Ἄλλα μὲν καὶ λόγων Δισωπειῶν συναγωγὰι, καὶ ἄλλα πλείω. Ἔστι δὲ, τὰ Περὶ τῆς Ἀθήνησι νομοθεσίας, α', β', γ', δ', ε'. Περὶ τῶν Ἀθήνησι πολιτῶν, α', β'. Περὶ δημαγωγίας, α', β'. Περὶ πολιτικῆς, α', β'. Περὶ νόμων, α'. Περὶ ῥητορικῆς, α', β'. Στρατηγικῶν, α', β'. 81. Περὶ Ἰλιάδος, α', β'. Περὶ Ὀδυσσείας, α', β', γ', δ'. Πτολεμαῖος, α'. Ἐρωτικός, α'. Φαιδῶνδας, α'. Μαιδῶν, α'. Κλέων, α'. Σωκράτης, α'. Ἀριστόμαχος, α'. Ἰσταξέρξης, α'. Ὀμηρικός, α'. Ἀριστείδης, α'. Ἰσοτρεπτικός, α'. Ἐπερ τῆς πολιτείας, α'. Περὶ δεκαετίας, α'. Περὶ τῶν Ἰώνων, α'. Πρσβεντι-, α'. Περὶ πίστεις, α'. Περὶ χάριτος, α'. Περὶ

τύχης, α'. Περὶ μεγαλοψυχίας, α'. Περὶ γάμου, α'. Περὶ τοῦ δοκοῦ, α'. Περὶ εἰρήνης, α'. Περὶ νόμων, α'. Περὶ ἐπιτηδευμάτων, α'. Περὶ καιροῦ, α'. Διονύσιος, α'. Χαλκιδικὸς, α'. Ἀθηναίων καταδρομή, α'. Περὶ Ἀντιφάνους, α'. Προοίμιον ἱστορικόν, α'. Ἐπιστολαί, α'. Ἐκκλησία ἔνορκος, α'. Περὶ γήρας, α'. Δίκαια, α'. Δίσσωπειών, α'. Χρειῶν, α'. 82. Χαρακτήρ δὲ φιλόσοφος, εὐτονία ῥητορικῆ καὶ δυνάμει κεκραμένος.

X. Οὗτος, ἀκούσας ὅτι τὰς εἰκόνας αὐτοῦ κατέστρεψαν Ἀθηναῖοι, Ἄλλ' οὐ τὴν ἀρετὴν, ἔφη, δι' ἣν ἐκείνας ἀνέστησαν. Ἐλεγε μὴ μικρὸν εἶναι μέρος τὰς ὀφρῦς· ὄλω γοῦν ἐπισκοτῆσαι δύνασθαι τῷ βίῳ. Οὐ μόνον τὸν πλοῦτον ἔφη τυφλόν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀδηγοῦσαν αὐτὸν τύχην. Ὅσον ἐν πολέμῳ δύνασθαι σιδήρον, τοσοῦτον ἐν πολιτείαις ἰσχύειν λόγον. Ἰδὼν ποτε νεανίσκον ἄσωτον, Ἰδοῦ, ἔφη, τετράγωνος Ἐρμῆς, ἔχων σύρμα, κοιλίαν, αἰδοῖον, πάγωνα. Τῶν τετυφωμένων ἀνδρῶν ἔφη τὸ μὲν ὕψος δεῖν παρῆραι, τὸ δὲ φρόνημα καταλιπεῖν. Τοὺς νέους ἔφη δεῖν ἐπὶ μὲν τῆς οἰκίας τοὺς γονεῖς αἰδεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς ὁδοῖς τοὺς ἀπαντῶντας, ἐν δὲ ταῖς ἐρημίαις ἑαυτούς. 93. Τοὺς φίλους ἐπὶ μὲν τὰ ἀγαθὰ παρκαλουμένους ἀπιέναι· ἐπὶ δὲ τὰς συμφορὰς, αὐτομάτους. Τοσαῦτα καὶ εἰς τοῦτον ἀναφέρεσθαι δοκεῖ.

XI. Γεγόνασι δὲ Δημήτριοι ἀξιόλογοι εἴκοσι· πρῶτος, Καρχηδόνιος, ῥήτωρ, καὶ Θρασυμάχου πρεσβύτερος. Δεύτερος, αὐτὸς οὗτος. Τρίτος, Βυζάντιος, Περιπατητικὸς. Τέταρτος, καλούμενος γραφικός, καὶ σαφῆς διηγῆσασθαι. (Ἦν δὲ καὶ ὁ αὐτὸς ζω-

γράφος.) Πέμπτος, Ἀσπένδιος, μαθητῆς Ἀπολλωνίου τοῦ Σολέως. Ἐκτος, Καλατιανός, ὁ γεγραφώς περὶ Ἀσίας καὶ Εὐρώπης εἴκοσι βιβλους. Ἐβδομος, Βυζάντιος, ἐν τρισκαίδεκα βιβλίοις γεγραφώς τὴν Γαλατῶν διάβασιν ἐξ Εὐρώπης εἰς Ἀσίαν, καὶ ἐν ἄλλοις ὅκτω τὰ περὶ Ἀντίοχον καὶ Πτολεμαῖον, καὶ τὴν Λιβύης ὑπ' αὐτῶν διοίκησιν. 84. Ὀγδοος, ὁ διατρέψας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ σοφιστῆς, τέχνας γεγραφώς ἱστορικῶς. Ἐννατος, Ἀδραμυτηνός, γραμματικὸς, ἐπικληθεὶς Ἴξιων, διὰ τὸ ἀδικῆσαι τι δοκεῖν περὶ τὴν Ἥραν. Δέκατος, Κυρηναῖος, γραμματικὸς, ὁ ἐπικληθεὶς Στάμνος, ἀνὴρ ἀξιόλογος. Ἐνδέκατος, Σκήψιος, πλούσιος καὶ εὐγενὴς ἄνθρωπος, καὶ φιλόλογος ἄκρως. Οὗτος καὶ Μητροδώρον προεβίβασε τὸν πολίτην. Δωδέκατος, γραμματικὸς, Ἐρυθραῖος, πολιτογραφηθεὶς ἐν Τήμῳ. Τρισκαίδεκατος, Βιθυνός, Διφύλου τοῦ Στωϊκοῦ υἱός, μαθητῆς δὲ Παναϊτίου τοῦ Ῥοδίου. Τεσσαρεσκαίδεκατος, ῥήτωρ Σμυρναῖος. 85. Καὶ οὗτοι μὲν λογικοί. Ποιηταὶ δὲ, πρῶτος, ἀρχαίαν κωμῶδιαν πεποιηκώς· δεύτερος, ἐπῶν ποιητῆς, οὗ μόνον σώζεται πρὸς τοὺς φθονερούς εἰρημῆνα τάδε,

Ζῶν ἀτιμήσαντες, ἀποφθίμενον ποθέουσι·

Καὶ ποθ' ὑπὲρ τύμβοιο καὶ ἀπνόου εἰδώλιο

Ἄστεα νεῖκος ἐτήληθεν. ἔριν δ' ἐστήσατο λαός.

Τρίτος, Ταρσικὸς σατυρογράφος. Τέταρτος, ἰάμβους γεγραφώς, πικρὸς ἀνὴρ. Πέμπτος, ἀνδριαντοποιός· οὗ μὲννηται Πολέμων. Ἐκτος, Ἐρυθραῖος, ποικιλογράφος ἄνθρωπος, καὶ ἱστορικὰ καὶ ἱστορικῶς πεποίηκε βιβλία

CAPUT VI.

HERACLIDES.

I. 86. Ἡρακλείδης Εὐθύφρονος, Ἡρακλειώτης τοῦ Πόντου, ἀνὴρ πλούσιος.

II. Ἀθήνησι δὲ παρέβηκε πρῶτον μὲν Σπενσίπῳ· ἀλλὰ καὶ τῶν Πυθαγορείων διήκουσε, καὶ τὰ Πλάτωνος ἐζηλώκει. Καὶ ὕστερον ἤκουσεν Ἀριστοτέλους, ὡς φησι Σωτῶν ἐν διαδοχαῖς.

III. Οὗτος ἐσθῆτι τε μαλακῇ ἐχρήτη, καὶ ὑπερογκος ἦν τὸ σῶμα, ὥστε αὐτὸν ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν μὴ Ποντικόν· ἀλλὰ Πομπικόν καλεῖσθαι. Πρῶτός τε ἦν τὸ βᾶδισμα καὶ σεμνός.

IV. Φέρεται δ' αὐτοῦ συγγράμματα κάλλιστά τε καὶ ἄριστα. Διάλογοι, ὧν ἠθικά μὲν, Περὶ δικαιοσύνης γ'. Ἐν δὲ, Περὶ σωφροσύνης. Περὶ τε εὐσεβείας, α'. Καὶ Περὶ ἀνδρείας, α'. 87. Κοινῶς τε Περὶ ἀρετῆς, α'. Περὶ εὐδαιμονίας, α'. Περὶ τῆς ἀρχῆς, α'. Καὶ Νόμων, α'. Καὶ τῶν συγγενῶν τούτοις. Περὶ ὀνομάτων, α'. Συνθῆκαι, α'. Ἀκούσιος ἐρωτικός, καὶ Κλεινίας, α'. Φυσικά δὲ, Περὶ νοῦ, Περὶ ψυχῆς, καὶ κατ' ἴδιαν Περὶ ψυχῆς, καὶ Περὶ φύσεως, καὶ Περὶ εἰδώλων, Πρὸς Δημόκριτον, Περὶ τῶν ἐν οὐρανῷ, α'. Περὶ τῶν ἐν ἄθου. Περὶ βίων, α', β'. Αἰτίαι Περὶ νόσων, α'. Περὶ τοῦ ἀγαθοῦ, α'. Πρὸς τὰ Ζήνωνος, α'. Πρὸς τὰ Μήτρωτος, α'. Γραμματικά δὲ, Περὶ τῆς Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου ἡλικίας, α', β'. Περὶ Ἀρχιλόχου καὶ Ὀμήρου, α', β'. Καὶ μουσικά δὲ, Περὶ τῶν παρ' Εὐριπίδῃ καὶ Σοφοκλεῖ, α', β', γ'. Περὶ μουσικῆς, α', β'. 88. Λύσεων Ὀμηρικῶν, α',

β. Θεωρηματικὸν, α'. Περὶ τῶν τριῶν τραγωδοποιῶν, α'. Χαρακτῆρες, α'. Περὶ ποιητικῆς καὶ τῶν ποιητῶν, α'. Περὶ στοχασμοῦ, α'. Προοπτικῶν, α'. Ἡρακλείτου ἐξηγήσεις, δ'. Πρὸς τὸν Δημόκριτον ἐξηγήσεις, α'. Λύσεων ἐριστικῶν, α', β'. Ἀζίωμα, α'. Περὶ εἰδῶν, α'. Λύσεις, α'. Ἐποθῆκαι, α'. Πρὸς Διονύσιον, α'. Ῥητορικὰ δὲ, Περὶ τοῦ ῥητορεύειν, ἢ Πρωταγόρας. Ἱστορικά, Περὶ τῶν Πυθαγορείων, καὶ Περὶ εὐρημάτων. Τούτων τὰ μὲν κωμικῶς πέπλακεν, ὡς τὸ Περὶ ἡδονῆς, καὶ Περὶ σωφροσύνης· τὰ δὲ, τραγικῶς, ὡς τὸ Περὶ τῶν καθ' ἧδην, καὶ τὸ Περὶ εὐσεβείας, καὶ τὸ Περὶ ἐξουσίας. 89. Ἔστι δ' αὐτῷ καὶ μεσότης τις ὁμιλητικῆ φιλοσόφων τε καὶ στρατηγικῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν πρὸς ἀλλήλους διαλεγομένων. Ἀλλὰ καὶ γεωμετρικὰ ἐστὶν αὐτοῦ καὶ διαλεκτικά. Ἄλλως τε καὶ ἐν ἅπασιν ποικίλος τε καὶ διηρημένος τὴν λέξιν ἐστὶ, καὶ ψυχαγωγεῖν ἰκανῶς δυνάμενος.

V. Δοκεῖ δὲ καὶ τὴν πατριδα τυραννουμένην ἐλευθερῶσαι, τὸν μόναρχον κτείνας, ὡς φησι Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν ὁμωνύμοις.

VI. Ὃς καὶ τοιόνδε ἱστορεῖ περὶ αὐτοῦ· Θρέψαι αὐτὸν δράκοντα ἐκ νέου, καὶ ἀνῆθηθῆναι, ἐπεὶ τελευτᾶν ἔμελλε, κελεῦσαι τινὲ τῶν πιστῶν αὐτοῦ τὸ σῶμα κατακρύψαι, τὸν δὲ δράκοντα ἐπὶ τῆς κλίνης θῆναι, ἵνα δόξειεν εἰς θεοὺς μεταβιβηκέναι. Ἐγένετο δὲ πάντα. 90. Καὶ μεταξὺ παραπεμπόντων τὸν Ἡρακλίδην τῶν πολιτῶν, καὶ εὐφημούντων, ὁ δράκων ἀκούσας τῆς ἐπιβοῆς, ἐξέδου τῶν ἱματίων, καὶ διετάραξε τοὺς πλείστους. Ὅστιρον μέντοι ἐξεκαλύφθη

πάντα, καὶ ὤφθη Ἡρακλείδης οὐχ οἶος ἐδόκει, ἀλλ' οἶος ἦν. Καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτὸν οὕτως ἔχον,

Ἦθελες ἀνθρώποισι λιπεῖν φάτιν, Ἡρακλείδη,

Ὅς ῥα θανῶν ἐγένου ζωὸς ἅπασι δρακῶν.

Ἄλλὰ διεψεύσθης, σεσοφισμένε. Δὴ γὰρ ὁ μὲν θῆρ

Ἦε δρακῶν. σὺ δὲ θῆρ, οὐ σοφὸς ὢν, ἐάλως.

Ταῦτα δὲ φησι καὶ Ἰππόβοτος. 91. Ἐρμιππος δὲ, λιμοῦ κατασχόντος τὴν χώραν, φησὶν αἰτεῖν τοὺς Ἡρακλειώτας τὴν Πυθίαν λύσειν. Τὸν δὲ Ἡρακλείδην διαφθεῖραι χρήμασι τοὺς τε θεωροὺς, καὶ τὴν προειρημένην, ὥστ' ἀνειπεῖν, ἀπαλλαγῆσεσθαι τῶν κακῶν, εἰ ζῶν μὲν Ἡρακλείδης ὁ Εὐθύφρονος χρυσῶν σιφάνῳ σιφανωθείῃ πρὸς αὐτῶν· ἀποθανῶν δὲ, ὡς ἦρωσ τιμῶτο. Ἐκομίσθη δῆθεν ὁ χρησμός, καὶ οὐδὲν ὄναντο οἱ πλάσαντες αὐτόν. Αὐτίκα γὰρ ἐν τῷ θεάτρῳ σιφανούμενος ὁ Ἡρακλείδης, ἀπόπληκτος ἐγένετο, οἱ τε θεωροὶ κατακυλισθέντες διεψεύθησαν. Ἄλλὰ καὶ ἡ Πυθία τὴν αὐτὴν ὥραν κατιούσα εἰς τὸ ἄδυτον, καὶ ἐπιστάσα ἐνὶ τῶν δρακόντων, δηχθεῖσα παραχρῆμα ἀπέπνευσε. Καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ τσαυτα.

VII. 92. Φησὶ δ' Ἀριστοξένος ὁ μουσικὸς, καὶ τραγωδίας αὐτὸν ποιεῖν, καὶ Θεόπιδος αὐτὰς ἐπιγράφειν. Χαμαιλέων τε τὰ παρ' ἑαυτῷ φησι κλέψαντα αὐτόν, τὰ περὶ Ἡσιόδου καὶ Ὀμήρου γράφαι. Ἄλλὰ καὶ Αὐτόδωρος Ἐπικούρειος ἐπιτιμᾷ αὐτῷ, τοῖς περὶ δικαιοσύνης ἀντιλέγων. Ἔτι καὶ Διονύσιος ὁ Μεταθέμενος ἢ Σπίνθαρος, ὡς ἔνοι, γράψας τὸν Πυρθενοπαῖον, ἐπέγραψε Συφοκλέους. Ὁ δὲ, πιστεύσας, εἷς τι τῶν ἰδίων συγγραμμάτων ἐχρῆτο

μυρτυρίοις ὡς Σοφοκλείους. 93. Αἰσθόμενος δ' ὁ Διονύσιος ἐμήνυσεν αὐτῷ τὸ γεγονός. Τοῦ δ' ἀρ-
νουμένου καὶ ἀπιστοῦντος, ἐπέστειλεν ἰδεῖν τὴν πα-
ραστιχίδα· καὶ εἶχε Παγκάλως. Οὗτος δ' ἦν ἐρώ-
μενος Διονυσίου· ὡς δ' ἔτι ἀπιστῶν ἔλεγε, κατὰ τὴν
τύχην ἐνδέχεσθαι οὕτως ἔχειν, πάλιν ἀντεπέστειλεν ὁ
Διονύσιος, ὅτι καὶ ταῦτα εὐρήσεις.

Γέρων πύθηκος οὐχ ἀλίσκεται πάγη·

Ἄλίσκεται μὲν, μετὰ χρόνον δ' ἀλίσκεται.

Καὶ πρὸς τούτοις, Ἑρακλείδης γράμματα οὐκ ἐπί-
σταται, οὐδ' ἠσχύνθη.

VIII. Γέγονασι δ' Ἑρακλείδαι τεσσαρεσκαιδέκα.

Πρῶτος, αὐτὸς οὗτος. Δεύτερος, πολίτης αὐτοῦ,
πυθῆξας καὶ φλυαρίας συντεταγμένος. 94. Τρί-
τος, Κυμαῖος, γεγραφὼς Περσικά ἐν πέντε βιβλίοις.
Τέταρτος, Κυμαῖος, ῥήτωρ τέχνας γεγραφὼς. Πέμ-
πτος, Καλατιανὸς ἢ Ἀλεξανδρεὺς, γεγραφὼς τὴν
διαδοχὴν ἐν ἕξ βιβλίοις, καὶ Λεμβευτικὸν λόγον,
ὅθεν καὶ Λέμβος ἐκαλεῖτο. Ἑκτος, Ἀλεξανδρεὺς, γε-
γραφὼς τὰ Περσικὰ ἰδιώματα. Ἑβδομος, διαλεκτι-
κὸς Βαργυληΐτης, κατ' Ἐπικούρου γεγραφὼς. Ὀγ-
δοος, ἰατρός τῶν ἀπὸ Ἰκείου. Ἐννατος, ἰατρός
Ταραντῖνος, ἐμπειρικός. Δέκατος, ποιητικὸς, παραι-
νήσεις γεγραφὼς. Ἐνδέκατος, ἀνδριαντοποιὸς. Φω-
καεύς. Δωδέκατος, ἐπιγραμμάτων ποιητὴς λιγυρός.
Τρισκαιδέκατος, Μάγνης, Μιθριδατικά γεγραφὼς.
Τεσσαρισκαιδέκατος, ἀστρολογούμενα συγγεγραφὼς.

LIBER SEXTUS.

CAPUT I.

ANTISTHENES.

I. 1. *Ἀντισθένης Ἀντισθένους, Ἀθηναῖος. Ἐλέγετο δ' οὐκ εἶναι ἰθαγενής· ὅθεν πρὸς τὸν ἀνειδίξοντα εἰπεῖν, Καὶ ἡ μήτηρ τῶν θεῶν Φρυγία ἐστίν. Ἐδόκει γὰρ εἶναι Θρακτικῆς μητρὸς. Ὅθεν καὶ ἐν Τανάγρα κατὰ τὴν μάχην εὐδοκίμησας, ἔδωκε λέγειν Σωκράτει, ὡς οὐκ ἂν ἐκ δυοῖν Ἀθηναῖοι οὕτω γεγόνοι γενναῖος. Καὶ αὐτὸς δὲ τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ τῷ γηγενεῖς εἶναι σεμννομένους ἐκφασκίζων, ἔλεγε μηδὲν εἶναι κοχλιῶν καὶ ἀττελέβων εὐγενεστέρους.*

II. Οὗτος κατ' ἀρχὰς μὲν ἤκουσε Γοργίου τοῦ ῥήτορος. Ὅθεν τὸ ῥητορικὸν εἶδος ἐν τοῖς διαλόγοις ἐπιφέρει, καὶ μάλιστα ἐν τῇ Ἀληθείᾳ, καὶ τοῖς προτρεπτικοῖς. 2. Φησὶ δ' Ἐρμιππος, ὅτι προείλετο ἐν τῇ τῶν Ἰσοθμίων πανηγύρει ψεῖσαι τε καὶ ἐπαινεῖσαι Ἀθηναίους, Θηβαίους, Λακεδαιμονίους. Εἶτα μέντοι παραιτήσασθαι, ἰδόντα πλείστους ἐκ τῶν πόλεων ἀφιγμένους. Ἰσχυρότερον δὲ παρέβαλε Σωκράτει, καὶ τοσοῦτον ὦνато αὐτοῦ, ὥστε παρῆγει τοῖς μαθηταῖς γενέσθαι αὐτῷ πρὸς Σωκράτην συμμαθητάς. *Οἰκῶν τε ἐν Πειραιεῖ, καθ' ἑκάστην ἡμέραν τοὺς τετραράκοντα σταδίους ἀνιών, ἤκουσε Σωκράτους.*

III. Παρ' οὗ καὶ τὸ καρτερικὸν λαβὼν, καὶ τὸ ἀπαθὲς ζηλώσας, κατήρξε πρῶτος τοῦ Κυνισμοῦ. Καὶ ὅτι ὁ πόνος ἀγαθόν, συνέστησε διὰ τοῦ μεγάλου Ἡρακλέους καὶ τοῦ Κύρου· τὸν μὲν ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων, τὸν δὲ ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἐλκύσας.

IV. 3. Πρῶτός τε ὠρίσατο λόγον, εἰπὼν, Λόγος ἐστὶν ὁ τὸ τί ἦν, ἢ ἐστι, δηλῶν. Ἐλεγέ τε συνεχῆς, Μανείην μᾶλλον ἢ ἠσθειήν. Καὶ, Χρῆ τοιαύταις πλησιάζειν γυναῖξιν, αἱ χάριν εἰσονται. Πρὸς τε τὸ Ποντικὸν μειράκιον, μέλλον φοιτᾶν αὐτῷ καὶ πυθόμενον τίνων αὐτῷ δεῖ, φησὶ, Βιβλιαρίου καὶ νοῦ, καὶ γραφείου καὶ νοῦ, καὶ πινακιδίου καὶ νοῦ· τὸν νοῦν παρεμφαίνων. Πρὸς δὲ τὸν ἐρώμενον ποδασπῆν γήμη, ἔφη, Ἄν μὲν καλὴν, ἔξεις κοινήν· ἂν δὲ αἰσχροῦν, ἔξεις ποιήν. Ἀκούσας ποτὲ ὅτι Πλάτων αὐτὸν κακῶς λέγει, Βασιλικὸν, ἔφη, καλῶς ποιοῦντα κακῶς ἀκούειν. 4. Μυσούμενός ποτε τὰ Ὀρφικὰ, τοῦ ἱερέως εἰπόντος, ὅτι οἱ ταῦτα μυσούμενοι πολλῶν ἀγαθῶν ἐν ἄδου μετέχουσι. Τί οὖν, ἔφη, οὐκ ἀποθνήσκεις; Ονειδιζόμενός ποτε ὡς οὐκ εἶη ἐκ δύο ἐλευθέρων, Οὐδὲ γὰρ ἐκ δύο, ἔφη, παλαιστικῶν, ἀλλὰ παλαιστικός εἰμι. Ἐρωτώμενος διὰ τί ὀλίγους ἔχει μαθητάς; ἔφη, Ὅτι ἀργυρεᾶ αὐτοὺς ἐκβάλλω ῥάβδῳ. Ἐρωτηθεὶς διὰ τί πικρῶς τοῖς μαθηταῖς ἐπιπλήττει; Καὶ οἱ ἰατροί, φησὶ, τοῖς κάμνουσιν. Ἰδὼν ποτε μοιχὸν φεύγοντα, Ὡ δυστυχῆς, εἶπε, πηλίκον κίνδυνον ὀβολοῦ διαφυγεῖν ἐθύνασο. Κρεῖττον ἔλεγε καθά φησιν Ἐκάτων ἐν ταῖς χρεῖαις, εἰς κόρακας ἢ εἰς κόλακας ἐμπροσθεῖν· οἱ μὲν γὰρ νεκροὺς, οἱ δὲ ζῶντας ἐσθίουσιν. 5. Ἐρωτηθεὶς τί μακαριώτερον ἐν ἀνθρώποις, ἔφη, Εὐ-

τυχοῦντα ἀποθανεῖν. Γνωρίζου ποτὲ πρὸς αὐτὸν ἀποδυρομένου, ὡς εἶη τὰ ὑπομνήματα ἀπολωλεκώς, Ἔδει γὰρ, ἔφη, ἐν τῇ ψυχῇ αὐτὰ καὶ μὴ ἐν ταῖς χάρταις γράφειν. Ὡσπερ ὑπὸ τοῦ ἰοῦ τὸν σίδηρον, οὕτως ἔλεγε τοὺς φθονερούς ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἡθους κατεσθίεσθαι. Τοὺς βουλομένους ἀθανάτους εἶναι ἔφη δεῖν ζῆν εὐσεβῶς καὶ δικαίως. Τότ' ἔφη τὰς πόλεις ἀπόλλυσθαι, ὅταν μὴ δύνωνται τοὺς φαύλους ἀπὸ τῶν σπουδαίων διακρίνειν. Ἐπαινούμενός ποτε ὑπὸ πονηρῶν, ἔφη, Ἀγωνιῶ μὴ τι κακὸν εἰργασμαι.

6. Ὁμοσοῦντων ἀδελφῶν συμβίωσιν παντὸς ἔφη τεῖχος ἰσχυροτέραν εἶναι. Τοιαῦτα δεῖν ἔφη ποιεῖσθαι ἐφόδια, ἃ καὶ ναυαγήσαντι συγκολυμβήσει. Ὀνειδιζόμενός ποτε ἐπὶ τῷ πονηροῖς συγγενέσθαι, Καὶ οἱ ἰατροὶ, φησὶ, μετὰ τῶν νοσοῦντων εἰσὶν, ἀλλ' οὐ πυρετίουσιν. Ἀτοπον ἔφη, τοῦ μὲν σίτου αἶρας ἐκλέγειν, καὶ ἐν τῷ πολέμῳ τοὺς ἀχρείους, ἐν δὲ πολιτείᾳ τοὺς πονηροὺς μὴ παραιτεῖσθαι. Ἐρωτηθεὶς τί αὐτῷ περιεγένονεν ἐκ φιλοσοφίας, ἔφη, Τὸ δύνασθαι ἑαυτῷ ὁμιλεῖν. Εἰπόντος αὐτῷ τινος παρὰ πότον, ἕσσον, Σὺ μοι, φησὶν, αὐλησον. Διογένη χιτῶνα αἰτοῦντι, πτύξαι προσέταξε θοιμάτιον.

7. Ἐρωτηθεὶς τί τῶν μαθημάτων ἀναγκαιοτάτον, ἔφη, Τὸ κακὰ ἀπομαθεῖν. Παρεκελεύετό τε κακῶς ἀκούοντας καρτερεῖν μᾶλλον ἢ εἰ λίθοις τὶς βάλλοιο. Ἐσκωπτε Πλάτωνα ὡς τετυφωμένον. Πομπῆς οὖν γινομένης ἵππον θεασάμενος φρουρακτὴν φησὶ πρὸς τὸν Πλάτωνα, Ἐδόκεις μοι καὶ σὺ ἵππος ἂν εἶναι λαμπρυντής· τοῦτο δὲ, ἐπεὶ συνεχὲς ὁ Πλάτων ἵππον ἐπῆρει. Καὶ ποτ' ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νοσοῦντι, καὶ

Θεασάμενος λεκάνην, ἔνθα ὁ Πλάτων ἐμεικεί, Χο-
 λὴν μὲν, ἔφη, ὄρω ἐνιαῦθα, τύφον δὲ οὐχ ὄρω. 8. *Συμβουλεύειν Ἀθηναίους, τοὺς ὄρους ἵππους ψηφί-
 σασθαι. Ἄλογον δὲ ἡγουμένων, Ἄλλα μὴν καὶ στρα-
 τηγοὶ, φησὶ, γίνονται παρ' ὑμῶν μηδὲν μαθόντες,
 μύγον δὲ χειροτονηθέντες. Πρὸς τὸν εἰπόντα, Πολ-
 λοὶ σε ἐπαινοῦσι, Τί γάρ, ἔφη, κακὸν πεποίηκα;
 Στρέφαντος αὐτοῦ τὸ διεφθωγὸς τοῦ τρίβωνος εἰς τὸ
 προφανές, Σωκράτης ἰδὼν φησιν, Ὅρω σου διὰ τοῦ
 τρίβωνος τὴν φιλοδοξίαν. Ἐρωτηθεὶς ὑπὸ του (κα-
 θὰ φησι Φανίας ἐν τῷ περὶ τῶν Σωκρατικῶν) τί
 ποιῶν καλὸς καὶ γαθὸς ἔσοιτο; ἔφη, Εἰ τὰ κακὰ ἄ
 ἔχεις, ὅτι φευκτὰ ἐσσι μάθοις παρὰ τῶν εἰδότην.
 Πρὸς τὸν ἐπαινοῦντα τρυφήν, Ἐχθρῶν παῖδες, ἔφη,
 τρυφήσειαν. 9. Πρὸς τὸ παρασχηματίζον αὐτοῦ τῷ
 πλάστῃ μειράκιον, Εἰπέ μοι, φησὶν. εἰ φωνὴν λάβοι
 ὁ χαλκός, ἐπὶ τίνι ἂν σεμνυνθῆται; Τοῦ δ' εἰπόντος,
 Ἐπὶ κάλλει· Οὐκ αἰσχύνῃ οὖν, ἔφη. τὰ ὅμοια γεγη-
 θῶς ἀψύχῃ; Ποντικῷ νεανίσκου πολυωρήσειν αὐ-
 τὸν ἐπαγγαλλομένου, εἰ τὸ πλοῖον ἀφίκοιτο τῶν τα-
 ρίχων, λαβὼν αὐτὸν καὶ θύλακον κενὸν, πρὸς ἀφι-
 τόπωλιν ἦκε, καὶ σαζάμενος ἀπήει. Τῆς δὲ αἰτιού-
 σης τὸ διάφορον, Ὁ νεανίσκος, ἔφη, δώσει ἐὰν τὸ
 πλοῖον αὐτοῦ τῶν ταρίχων ἀφίκηται. Αὐτὸς καὶ
 Ἄντιπῳ τῆς φυγῆς αἴτιος γενέσθαι δοκεῖ, καὶ Μελίτῳ
 τοῦ θανάτου. 10. Ποντικοῖς γὰρ νεανίσκοις, κατὰ
 κλίος τοῦ Σωκράτους ἀφιγμένοις, περιτυχῶν, ἀπή-
 γαγεν αὐτοὺς πρὸς τὸν Ἄντιον, ἵππων ἐν ἧθει σο-
 φώτερον εἶναι τοῦ Σωκράτους· ἐφ' ᾧ διαγανακτι-
 σατὰς τοὺς περισσιῶτας ἐκδιῶξαι αὐτόν. Εἰ δὲ*

ποθι θεάσαιτο γύναιον κεκοσμημένον, ἀπῆει ἐπὶ τὴν οἰκίαν αὐτῆς, καὶ ἐκέλευε τὸν ἄνδρα ἐξαγαγεῖν ἵππον καὶ ὄπλα· ὥστε εἰ μὲν ἔχοι ταῦτα, ἔσῃ τρυφᾶν· (ἀμύνεσθαι γὰρ τούτοις) εἰ δὲ μὴ, περιαιρεῖν τὸν κόσμον.

V. Ἦρεσκειν αὐτῷ καὶ ταῦδε. Διδακτὴν ἀπεδείκνυε τὴν ἀρετὴν. Καὶ τοὺς αὐτοὺς εὐγενεῖς τοὺς καὶ ἐναρέτους. 11. Αὐτάρκη γὰρ τὴν ἀρετὴν εἶναι πρὸς εὐδαιμονίαν, μηδενὸς προσδεομένην, ὅτι μὴ Σωκρατικῆς ἰσχύος. Τὴν τε ἀρετὴν τῶν ἔργων εἶναι, μῆτε λόγων πλείστων δεομένην, μῆτε μαθημάτων. Αὐτάρκη τε εἶναι τὸν σοφόν. Πάντα γὰρ αὐτοῦ εἶναι τὰ τῶν ἄλλων. Τὴν τε ἀδοξίαν, ἀγαθόν, καὶ ἴσον τῷ πόνῳ. Καὶ τὸν σοφὸν οὐ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους πολιτεύεσθαι, ἀλλὰ κατὰ τὸν τῆς ἀρετῆς. Γαμήσειν τε τεκνοποιίας χάριν, ταῖς εὐφροσυνταταῖς συνιόντα γυναιξί. Καὶ ἐραστήσεσθαι δέ. Μόνον γὰρ εἰδέναι τὸν σοφόν, τίνων χρῆ ἔρῃν. 12. Ἀναγράφει δ' αὐτῷ καὶ Διοκλῆς ταυτί. Τῷ γὰρ σοφῷ ξένον οὐδέν, οὐδ' ἄπο. Ἀξίεραστος ὁ ἀγαθός. Οἱ σπουδαῖοι, φίλοι. Συμμάχους ποιῆσθαι τοὺς εὐψύχους ἅμα καὶ δικαίους. Ἀναφαίρετον ὄπλον, ἀρετή. Κρεῖττόν ἐστι μετ' ὀλίγων ἀγαθῶν πρὸς ἅπαντας τοὺς κακοὺς, ἢ μετὰ πολλῶν κακῶν πρὸς ὀλίγους ἀγαθοὺς μάχεσθαι. Προσέχειν δεῖν τοῖς ἐχθροῖς· πρῶτοι γὰρ τῶν ἁμαρτημάτων αἰσθάνονται. Τὸν δίκαιον περὶ πλείονος ποιῆσθαι τοῦ συγγενοῦς. Ἄνδρὸς καὶ γυναικὸς ἡ αὕτη ἀρετή. Τὰγαθὰ, καλὰ· τὰ κακὰ, αἰσχροῦ· τὰ πονηρὰ πάντα, νόμιζε ξενικά. 13. Τεῖχος ἀσφαλέστατον, φρόνησιν·

μήτε γὰρ καταρῆϊν, μήτε προδίδοσθαι. Τέλη κα-
τασκευαστίον ἐν τοῖς αὐτῶν ἀναλώτοις λογισμοῖς.

VI. Διελύγεται δ' ἐν τῷ Κυνοσάργει μικρὸν ἄπω-
θεν τῶν πυλῶν. Ὅθεν τινὲς καὶ τὴν Κυνικήν φα-
σιν ἐντεῦθεν ὀνομασθῆναι. Αὐτὸς τε ἐπεκαλεῖτο
Ἀπλοκύν.

VII. Καὶ πρῶτος ἐδίπλωσε τὸν τρίβωνα, (καθὰ
φησι Διοκλῆς) καὶ μόνῳ αὐτῷ ἐχρήτη· βάρκρον τε
ἠνέλαβε καὶ πήραν· πρῶτον δὲ καὶ Νεάνθης φησὶν
διπλῶσαι θοιματίον· Σωσικράτης δ' ἐν τρίτῃ διαδο-
χῶν, Διόδωρον τὸν Ἀσπένδιον, καὶ πάγωνα καθεῖναι,
καὶ βάρκρον καὶ πήρα χρῆσθαι.

VIII. 14. Τοῦτον μόνον ἐκ πάντων Σωκρατικῶν
Θεόπομπος ἐπαινεῖ. Καὶ φησι δεινὸν τε εἶναι, καὶ
δι' ὁμιλίας ἐμμελοῦς ὑπαγαγέσθαι πᾶνθ' ὄντινούν.
Ἀῆλον δ' ἐκ τῶν συγγραμμάτων, καὶ τοῦ Ξενοφών-
τος συμποσίου. Δοκεῖ δὲ καὶ τῆς ἀνδρωδεστιάτης
Στωϊκῆς κατάρξαι. Ὅθεν καὶ Ἀθηναῖος ὁ ἐπιγραμ-
ματοποιὸς φησὶν οὕτω περὶ αὐτῶν,

Ω Στωϊκῶν μύθων εἰδήμονες, ὧ πανάριστα

Δόγματα ταῖς ἰσραῖς ἐνθήμεροι σελίσι,

Τὰν ἀρετῶν ψυχᾶς ἀγαθὸν μόνον. Ἄδε γὰρ
ἀνδρῶν

Μούνα καὶ βιοτῶν ῥύσατο καὶ πόλιος.

Σαρκὸς δ' ἠδυπάθημα, φίλον τέλος ἀνδράσιν ἄλ-
λοις,

Ἄμυα τῶν Μνάμης ἦνυσε θυγατέρων.

15. Οὗτος ἠγήσατο καὶ τῆς Διογένους ἀπαθείας,
καὶ τῆς Κράτιτος ἐγκρατείας, καὶ τῆς Ζήνωνος καρ-
τερίας, αὐτὸς ὑποθέμενος τῇ πόλει τὰ θεμέλια. (O

δὲ Ξενοφῶν ἡδιστον μὲν εἶναι περὶ τὰς ὁμιλίαις φησὶν αὐτὸν, ἐγκρατέστατον δὲ περὶ τ' ἄλλα

IX. Φέρονται δ' αὐτοῦ συγγράμματα, τόμοι δέκα. Πρῶτος, ἐν ᾧ Περὶ λέξεως, ἢ Περὶ χαρακτήρων. Αἴας, ἢ Αἴαντος λόγος. Ὀδυσσεύς, ἢ Περὶ Ὀδυσσεύς. Ὀρέστου ἀπολογία, περὶ τῶν δικογράφων. Ἰσογραφῆ, ἢ Δεσίας ἢ Ἰσοκράτης, πρὸς τὸν Ἰσοκράτους ἀμάστινον. Τόμος δεύτερος, ἐν ᾧ Περὶ ζώων φύσεως, Περὶ παιδοποιίας, ἢ Περὶ γάμου, ἐρωτικός. Περὶ τῶν σοφιστῶν, φυσιογνωμονικός. 16. Περὶ δικαιοσύνης καὶ ἀνδρείας, προτρεπτικός, πρῶτος, δεύτερος, τρίτος. Περὶ Θεόγνιδος, τέταρτος, πέμπτος. Τόμος τρίτος, ἐν ᾧ Περὶ ἀγαθοῦ, Περὶ ἀνδρείας, Περὶ νόμου ἢ Περὶ πολιτείας, Περὶ νόμου, ἢ περὶ καλοῦ καὶ δικαίου. Περὶ ἐλευθερίας καὶ δουλείας. Περὶ πίστεως. Περὶ ἐπιτρόπου, ἢ Περὶ τοῦ πεῖθεσθαι. Περὶ νίκης, οἰκονομικός. Τόμος δ', ἐν ᾧ Κῦρος, Ἡρακλῆς ὁ μείζων, ἢ Περὶ ἰσχύος. Τόμος ε', ἐν ᾧ Κῦρος, ἢ Περὶ βασιλείας, Ἀσπασία. Τόμος ε', ἐν ᾧ ἀλήθεια, Περὶ τοῦ διαλέγεσθαι, ἀντιλογικός, Σάθων, περὶ τοῦ ἀντιλέγειν, α', β', γ'. Περὶ διαλέκτου. 17. Τόμος ζ', ἐν ᾧ Περὶ παιδείας ἢ ὀνομάτων, α', β', γ', δ', ε'. Περὶ τοῦ ἀποθανεῖν. Περὶ ζωῆς καὶ θανάτου. Περὶ τῶν ἐν ἄδου. Περὶ ὀνομάτων χρήσεως, ἢ Ἐριστικός. Περὶ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως. Περὶ δόξης καὶ ἐπιστήμης, α', β', γ', δ'. Περὶ φύσεως, α', β'. Ἐρώτημα περὶ φύσεως, β'. Δόξαι, ἢ Ἐριστικός. Περὶ τοῦ μανθάνειν προβλήματα. Τόμος η', ἐν ᾧ Περὶ μουσικῆς. Περὶ ἐξηγητῶν. Περὶ Ὀμήρου. Περὶ ἀδικίας καὶ

ἀσεβείας, *Περὶ Κάλικαντος, Περὶ κατασκόπου. Περὶ ἰδονῆς. Τόμος θ', ἐν ᾧ Περὶ Ὀδυσσεύας. Περὶ τῆς ῥάβδου. Ἀθηνᾶ, ἢ Περὶ Τηλεμάχου, Περὶ Ἑλένης καὶ Πηνελόπης. Περὶ Πρωτεύως. Κύκλωψ, ἢ Περὶ Ὀδυσσεύως. 18. Περὶ οἴνου χρήσεως, ἢ Περὶ μέθης, ἢ Περὶ τοῦ Κύκλωπος. Περὶ Κίρκης. Περὶ Ἀμφιαράου. Περὶ τοῦ Ὀδυσσεύως καὶ Πηνελόπης, καὶ Περὶ τοῦ κυνός. Τόμος ι', ἐν ᾧ Ἡρακλῆς ἢ Μίδας. Ἡρακλῆς, ἢ Περὶ φρονήσεως, ἢ ἰσχύος. Κύριος, ἢ ἐρώμενος. Κύριοι, ἢ κατασκόποι, Μενέξενος, ἢ Περὶ τοῦ ἄρχειν, Ἀλκιβιάδης. Ἀρχέλαος, ἢ Περὶ βασιλείας. Καὶ ταῦτα μὲν ἐστὶν ἅ συνήγραψεν. Ὁ Τίμων δὲ διὰ τὸ πλῆθος ἐπιτιμῶν αὐτῶ, παντοφυῆ φλέθονά φησιν αὐτόν.*

X. Ἐτελεύτησε δὲ ἀρρώστια, ὅτε καὶ Διογένης εἰσιὼν πρὸς αὐτόν, ἔφη, *Μήτι χρεῖα φίλου; Καὶ ποτε παρ' αὐτόν ξιφίδιον ἔχων εἰσῆλθε. Τοῦ δ' εἰπόντος, Τίς ἂν ἀπολύσῃ με τῶν πόνων; δεῖξας τὸ ξιφίδιον ἔφη, Τοῦτο. 19. Καὶ ὅς· Τῶν πόνων, εἶπον, οὐ τοῦ ζῆν. Ἐδόκει γάρ πως μαλακώτερον φέρειν τὴν νόσον ὑπὸ φιλοζωίας. Καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτόν οὕτως ἔχον,*

Τὸν βίον ἦσθα κύων, Ἀντίθηνες, ὧδε πεφυκώς

Ἵστε δακεῖν καρδίην ῥήμασιν, οὐ στόμασιν.

Ἄλλ' ἔθανες φθισικός. Τάχ' ἔρεῖ τις ἕσως, Τί δὲ τοῦτο;

Πάντως εἰς αἴδην δεῖ τιν' ὁδηγὸν ἔχειν.

XI. Γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι Ἀντισθένεις τρεῖς· *Ἡρακλείτειος, εἷς· ἕτερος, Ἐφέσιος· καὶ Ῥιδιός τις ἱστορικός.*

Διοσ. L. I.

R

Ἐπειδὴ δὲ τοὺς ἀπ' Ἀριστίππου διελήλυθαμεν καὶ Φαίδωνος, νῦν ἐκλύσωμεν τοὺς ἀπ' Ἀντισθένης Κυνικούς τε καὶ Σιωϊκούς. Καὶ ἐχέτω ὧδε.

CAPUT II.

DIOGENES.

I. 20. Διογένης, Ἰκεσίου τραπεζίου, Σιωπεύς. Φησὶ δὲ Διοκλῆς, δημοσίαν αὐτοῦ τὴν τράπεζαν ἔχοντος τοῦ πατρὸς, καὶ παραχαράξαντος τὸ νόμισμα, φυγεῖν. Εὐβουλείδης δ' ἐν τῷ περὶ Διογένους, αὐτὸν Διογένη φησὶ τοῦτο πράξει, καὶ συναλαῶσθαι τῷ πατρὶ. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὸς περὶ αὐτοῦ φησιν ἐν τῷ Ποδάλω, ὡς παραχαράξει τὸ νόμισμα. Ἔνιοι δ' ἐπιμελητὴν γενόμενον ἀναπεισθῆναι ὑπὸ τῶν τεχνιτῶν, καὶ ἐλθόντα εἰς Δελφούς, ἢ εἰς τὸ Δῆλιον, ἐν τῇ πατρίδι Ἀπόλλωνος πυνθάνεσθαι, εἰ ταῦτα πράξει ἄπερ ἀναπείθεται. Τοῦ δὲ συγχωρήσαντος, τὸ πολιτικὸν νόμισμα, οὐ συνεῖς τὸ κέρμα, κίβδηλεύσας καὶ φωραθεὶς, ὡς μὲν τινες, ἐφυγαδεύθη· ὡς δὲ τινες, ἐκὼν ὑπεξῆλθε, φοβηθεὶς. 21. Ἔνιοι δὲ φασὶ παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτὸν λαβόντα τὸ νόμισμα, διαφθεῖραι· καὶ τὸν μὲν, δεθόντα ἀποθανεῖν· τὸν δὲ, φυγεῖν, ἐλθεῖν τε εἰς Δελφούς· καὶ πυνθανόμενον οὐκ εἰ παραχαράξει, ἀλλὰ τί ποιήσας ἐνδοξότατος ἔσται, οὕτω λαβεῖν τὸν χρησμὸν τοῦτον.

II. Γενόμενος δὲ Ἀθήνησιν Ἀντισθένης παρὲς βαλε. Τοῦ δὲ διωθουμένου, διὰ τὸ μηδένα προσέεσθαι, ἐξεβιάζετο τῇ προσεδρεία. Καὶ ποτε τὴν βακτηρίαν ἐπανατεινόμενος, αὐτῷ τὴν κεφαλὴν ὑπο-

σχών, Παιε, εἶπεν, οὐ γὰρ εὐρήσεις οὕτω σκληρὸν ξύλον ὃ με ἀπειρξεις, ἕως ἂν τι φαίνῃ λέγων. Τούνητε ὕθην διήκουσεν αὐτοῦ, καὶ, ἅτε φυγὰς ὦν, ὠρμησεν ἐπὶ τὸν εὐτελεῖ βλον.

III. 22. Μῦν θεασάμενος διατρέχοντα (καθὰ φησι Θεόφραστος ἐν τῷ Μεγαρικῷ) καὶ μήτε κοίτην ἐπιζητοῦντα, μήτε σκότος εὐλαβοῦμενον, ἢ ποθοῦντά τι τῶν δοκούντων ἀπολαυστῶν, πόρον ἐξεῦρε τῆς περιστάσεως· τριβῶνα διπλώσας πρῶτος, κατὰ ιυνας, διὰ τὸ ἀνάγκην ἔχειν καὶ ἐνεῦδειν αὐτῷ. Πήραν τε ἐκομίσατο, ἔνθα αὐτῷ τὰ σιτία ἦν. Καὶ παντὶ τόπῳ ἐχρηῖτο εἰς πάντα, ἀριστῶν τε καὶ καθεύδων, καὶ διαλεγόμενος, ὅτε καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἔφασκε (δεικνὺς τὴν τοῦ Διὸς στοᾶν) καὶ πομπεῖον αὐτῷ κατεσκευακέναι ἐνδιδαιτῆσθαι. 23. Βακτηρία δὲ ἐπηρῆσατο ἀσθενήσας. Ἐπειτα μένοι καὶ διαπαντὸς ἐφόρει, οὐ μὴν ἐν ἄσσει, ἀλλὰ καθ' ὁδὸν αὐτῇ τε καὶ τῇ πήρᾳ, καθὰ φησιν Ὀλυμπιόδωρος ὁ Ἀθηναίων προσιάτης, καὶ Πολύενκτος ὁ ῥήτωρ, καὶ Λυσανίας ὁ Διοχρίωνος. Ἐπιστελλας δὲ τιμὴν οἰκίδιον αὐτῷ προνοήσασθαι, καὶ βραδύνοντος, τὸν ἐν τῷ Μητρῶφ πίθον ἔσχεν οἰκίαν, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς διασαφεῖ. Καὶ θέρους μὲν ἐπὶ ψάμμου ζεστῆς ἐκυλινδεῖτο, χειμῶνος δὲ ἀνδριάντας κειχιονισμένους περιελάμβανε, πανταχόθεν ἑαυτὸν συνασκαῖν.

IV. 24. Δεινὸς τε ἦν κατασοβαρῆσασθαι τῶν ἄλλων. Καὶ τὴν μὲν Εὐκλείδου σχολὴν, ἔλεγε σχολὴν· τὴν δὲ Πλάτωνος διατριβὴν, κατατριβὴν· τοὺς δὲ Διονυσιακοὺς ἀγῶνας, μεγάλα θαύματα μωραῖς ἔλεγε· καὶ τοὺς δημαγωγούς, ὄχλου διακόνους.

Ἔλεγε δὲ καὶ ὡς ὅταν μὲν ἴδῃ κυβερνήτας ἐν τῷ βίῳ, καὶ ἰατροὺς, καὶ φιλοσόφους, συνετώτατον τῶν ζώων εἶναι τὸν ἄνθρωπον. Ὅταν δὲ πάλιν ὄνειροκρίτας καὶ μάντις καὶ τοὺς προσέχοντας τούτοις, ἢ τοὺς ἐπὶ δόξῃ καὶ πλούτῳ πεφουσημένους, οὐδὲν ματαιότερον νομίζειν ἄνθρώπου. Συνεχέστερον νομίζειν ἔλεγεν, εἰς τὸν βίον παρασκευάζεσθαι δεῖν λόγον ἢ βρόχον. 25. Καὶ ποτε Πλάτωνα ἐν δείπῳ πολυτελεῖ κατανοήσας ἐλάας ἀψάμενον, Τί, φησιν, ὁ σοφὸς εἰς Σικελίαν πλεύσας τῶν τραπεζῶν τούτων χάριν, νῦν παρακειμένων οὐκ ἀπολαύεις; Καὶ ὅς, Ἄλλὰ νῆ τοὺς θεοὺς, φησὶ, Διόγενες, κακεῖ τὰ πολλὰ πρὸς ἐλάας καὶ τὰ τοιαῦτα ἐγενόμην. Ὁ δὲ, Τί οὖν ἔδει πλεῖν εἰς Συρακούσας; ἢ τότε ἡ Ἀττικὴ οὐκ ἔφερον ἐλάας; Φαβωρῖνος δὲ φησιν ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ Ἀριστιππον εἰπεῖν τοῦτο. Καὶ ἄλλοτε ἰσχάδας ἐσθίων ἀπήντα τε αὐτῷ, φησὶ τε, Ἐξεστὶ σοι μετασχεῖν. Τοῦ δὲ λαβόντος καὶ φαγόντος, ἔφη, Μετασχεῖν εἶπον, οὐ καταφαγεῖν. 26. Πατῶν αὐτοῦ ποτε στρώματα κεκληκότες φίλους παρὰ Διονυσίου, ἔφη, Πατῶ τὴν Πλάτωνος κenoσπουδίαν. Πρὸς ὃν ὁ Πλάτων, Ὅσον, ὦ Διόγενες, τοῦ τύφου διαφαινείς, δοκῶν μὴ τετυφῶσθαι. Οἱ δὲ φασὶ τὸν Διογένην εἰπεῖν, Πατῶ τὸν Πλάτωνος τύφον· τὸν δὲ φάσαι, Ἐτέρω γε τύφῳ, Διόγενες. Σωτίων δ' ἐν τῷ τετάρτῳ φησὶ, τοῦτο πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν τὸν Πλάτωνα τὸν κύνα. Διογένης οἶνον ποτὲ ἤτησεν αὐτὸν, τότε δὲ καὶ ἰσχάδας· ὁ δὲ, κεράμιον ὄλον ἔπεμψεν αὐτῷ· καὶ ὅς, Σὺ, φησὶν, εἰς ἐρωτηθῆς, δύο καὶ δύο πόσα εἶσιν, εἴκοσι ἀποκριθῆ; Οὕτως οὕτε πρὸς τὰ αἰτού-

μενα δίδως, οὔτε πρὸς τὰ ἐρωτώμενα ἀποκρίνη. Ἔσκαψε δὴ ὡς ἀπεραντολόγον. 27. Ἐρωτηθεὶς, ποῦ τῆς Ἑλλάδος ἴδοι ἀγαθοὺς ἄνδρας; ἄνδρας μὲν, εἶπεν, οὐδαμοῦ, παῖδας δὲ ἐν Λακεδαιμονίᾳ. Σπουδαιολογουμένῳ ποτὲ ὡς οὐδεὶς προσήει, ἐπέβαλε τερετίζειν. Ἀδραιοθέντων δὲ, ὠνειδισεν, ὡς ἐπὶ μὲν τοὺς φληνάφους ἀφικνουμένων σπουδαιῶς, ἐπὶ δὲ τὰ σπουδαῖα βραδυνόντων ὀλιγοῶς. Ἐλεγέ τε περὶ μὲν τοῦ παρορύττειν καὶ λακτίζειν, ἀγωνίζεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, περὶ δὲ καλοκἀγαθίας οὐδένα. Τοὺς τε γραμματικούς ἐθαύμαζε, τὰ μὲν τοῦ Ὀδυσσεῶς κακὰ ἀναζητοῦντας, τὰ δὲ ἴδια ἀγνοοῦντας. Καὶ μὴν καὶ τοὺς μουσικούς τὰς μὲν ἐν τῇ λύρᾳ χορδὰς ἀρμότιεσθαι, ἀνάρμοστα δὲ ἔχειν τῆς ψυχῆς τὰ ἦθη. 28. Τοὺς μαθηματικούς ἀποβλέπειν μὲν πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, τὰ δ' ἐν ποσὶ πράγματα παρορῶν. Τοὺς ἑήτορας τὰ δίκαια μὲν ἐσπουδακέναι λέγειν, πράττειν δὲ οὐδαμῶς. Ἀλλὰ μὴν καὶ τοὺς φιλαργύρους ψέγειν μὲν τὸ ἀργύριον, ὑπεραγαπᾶν δὲ. Κατεγίνωσκε δὲ καὶ τῶν ἐπαινούντων μὲν τοὺς δικαίους, ὅτι χρημάτων ἐπάνω εἶεν, ζηλούντων δὲ τοὺς πολυχρημάτους. Ἐκίνει δ' αὐτὸν καὶ τὸ θύειν μὲν τοῖς θεοῖς ὑπὲρ ὑγείας, ἐν αὐτῇ δὲ τῇ θυσίᾳ κατὰ τῆς ὑγείας δειπνεῖν. Ἄγασθαι δὲ καὶ τῶν δούλων, οἳ λαβροφαγοῦντας ὀρῶντες τοὺς δεσπότης μηδὲν ἀρπάζοιεν τῶν ἐσθιομένων. 29. Ἐπῆναι τοὺς μέλλοντας γαμῆν καὶ μὴ γαμῆν· καὶ τοὺς μέλλοντας καταπλεῖν καὶ μὴ καταπλεῖν· καὶ τοὺς μέλλοντας πολιτεύεσθαι, καὶ μὴ πολιτεύεσθαι· καὶ τοὺς παιδοτροφεῖν, καὶ μὴ παιδοτροφεῖν· καὶ τοὺς παρασκευεῖν

ζομένους συμβιοῦν τοῖς δυνάταις, καὶ μὴ προσιόν-
τας. Ἐλεγε δὲ καὶ δεῖν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς φίλους
ἐκτείνειν μὴ συγκεκαμμένους τοῖς δακτύλοις. Φησὶ
δὲ Μένιππος ἐν τῇ Διογένους πράσει, ὡς ἀλοὺς καὶ
πωλούμενος ἠρωτήθη, τί οἶδε ποιεῖν; ἀπεκρίνατο,
Ἄνδρῶν ἄρχειν. Καὶ πρὸς τὸν κήρυκα, Κήρυσσε,
ἔφη, εἴ τις ἐθέλει δεσπότην αὐτῷ πρῆσθαι. Κω-
λυθεὶς καθίξασθαι, Οὐδὲν, ἔφη, διαφέρει· καὶ γάρ
τοὺς ἰχθῦς ὅπως ἂν κείνιο πιπράσκεσθαι. 30.
Θαυμάζειν τε ἔφη εἰ χύτραν μὲν καὶ λοπάδα ὠνού-
μενοι σκοποῦμεν· ἀνθρώπου δὲ, μόνῃ τῇ ὄψει ἀρ-
κεῖσθαι. Ἐλεγε τῷ Ξενιάδῃ τῷ πριαμένῳ αὐτὸν, δεῖν
πειθεσθαι αὐτῷ, εἰ καὶ δοῦλος εἴη. Καὶ γὰρ ἰατρὸς
ἢ κυβερνήτης εἰ δοῦλος εἴη, πεισθῆναι δεῖν αὐτῷ.

V. Εὐβουλος δὲ φησιν ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Διο-
γενους πράσει, οὕτως ἄγειν τοὺς παῖδας τοῦ Ξενιά-
δου, μετὰ τὰ λοιπὰ μαθήματα, ὥστε ἱππεύειν, το-
ξεύειν, σφενδοῶν, ἀκοντίζειν. Ἐπειτα ἐν τῇ πα-
λαιστρα οὐκ ἐπέτρεπε τῷ παιδοτρέβῃ ἀθλητικῶς
ἄγειν, ἀλλὰ αὐτὸς ἐρυθήματος χάριν καὶ εὐεξίας.
Κατεῖχον δὲ οἱ παῖδες πολλὰ ποιητῶν καὶ συγγρα-
φῶν, καὶ τῶν αὐτοῦ Διογένους. 31. Πᾶσάν τε
ἐφοδον σύντομον πρὸς τὸ εὐμνημόνευτον ἐπήσκει.
Ἐν οἴκῳ τε ἐδίδασκε διακονεῖσθαι λιτῇ τροφῇ χρω-
μένους, καὶ ὕδωρ πίνοντας. Ἐν χρῶν κορυβίας τε καὶ
ἀκαλλωπίστους εἰργάζετο, καὶ ἀχίτωνας, καὶ ἀνυπο-
δήτους, καὶ σιωπηλοὺς καθ' αὐτοὺς βλέποντας ἐν
ταῖς ὁδοῖς. Ἐξῆγε δ' αὐτοὺς καὶ ἐπὶ κνηγεσία.
Οἱ δὲ, καὶ αὐτοῦ Διογένους ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο,
καὶ πρὸς τοὺς γονεῖς αἰτητικῶς εἶχον.

VL Ὁ δ' αὐτός φησι παρὰ τῷ Ξενιάδῃ καὶ γηράσαι αὐτὸν, καὶ θανόντα ταφῆναι πρὸς τῶν υἱῶν αὐτοῦ. Ἐνθα καὶ πυνθανομένου τοῦ Ξενιάδου, πῶς αὐτὸν θάψειεν, ἔφη, Ἐπὶ πρόσωπον. 32. Τοῦ δὲ ἑρομένου, Διὰ τί; Ὅτι μετ' ὀλίγον, εἶπε, μέλλει τὰ κάτω ἀναστρέφεσθαι. Τοῦτο δὲ διὰ τὸ ἐπικρατεῖν ἤδη τοὺς Μακεδόνας, ἢ ἐκ ταπεινῶν ὑψηλοὺς γίνεσθαι. Εἰσαγαγόντος τινὸς αὐτὸν εἰς οἶκον πολυτελεῖ, καὶ κωλύοντος πτύσαι, ἐπειδὴ ἐχρέμψατο, εἰς τὴν ὄψιν αὐτοῦ ἔπτυσεν, εἰπὼν χείρονα τόπον μὴ εὐρηκέναι. Οἱ δὲ τοῦτο Ἀριστίππου φασί. Φωνήσας ποτὲ, Ἰὼ ἄνθρωποι, συνελθόντων, καθίκετο τῇ βακτηρίᾳ, εἰπὼν, Ἀνθρώπους ἐκάλεσα, οὐ καθάρματα, ὡς φησιν Ἐκάτων ἐν τῷ πρώτῳ τῶν χρεῖων. Φασὶ δὲ καὶ Ἀλέξανδρον εἰπεῖν, ὡς εἶπερ Ἀλέξανδρος μὴ ἐγγόνει, ἐθελῆσαι ἂν Διογένης γενέσθαι. 33. Ἀναπήρους ἔλεγεν οὐ τοὺς κωφοὺς καὶ τυφλοὺς, ἀλλὰ τοὺς μὴ ἔχοντας πῆραν. Εἰσελθὼν ποτε ἡμιξύρητος εἰς νέων συμπόσιον (καθὰ φησι Μητροκλῆς ἐν ταῖς χρεῖαις) πληγὰς ἔλαβε. Μετὰ δὲ ἐγγράψας τὰ ὀνόματα τῶν πληξάντων, περιήει ἐξημμέρος· ὥστε αὐτοὺς ὕβρι περιέθηκε, καταγινωσκομένους καὶ ἐπιπλητιομένους. Ἐλεγεν ἑαυτὸν κύνα εἶναι τῶν ἐπαινουμένων, ἀλλὰ μηδένα τολμᾶν τῶν ἐπαινούντων συνεξίναει ἐπὶ τὴν θήραν. Πρὸς τὸν εἰπόντα, Πύθια νικῶ ἄνδρας, Ἐγὼ μὲν οὖν, εἶπερ, ἄνδρας, σὺ δὲ ἀνδράποδα. 34. Πρὸς τοὺς εἰπόντας, Γέρων εἶ, καὶ λοιπὸν ἄνες· Τί δὲ, ἔφη, εἰ δουλικὸν ἔδραμον, πρὸς τῷ τέλει ἔδει με ἀνεῖναι, καὶ μὴ μᾶλλον ἐπιτεῖναι; Κληθεῖς ἐπὶ δεῖπνον, οὐκ ἔφη παρῆσεσθαι

μηδὲ γὰρ πρώην αὐτῷ χάριν ἔγνωκεναι. Γυμνοῖς ποὺ χιόνα ἐπάτει, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ἄνω προεῖρηται. Καὶ ὦμὰ δὲ κρέα ἐπαχείρησε φαγεῖν, ἀλλ' οὐ διώκησε. Κατελάβετό ποτε Δημοσθένην τὸν ῥήτορα ἐν πανδοκείῳ ἀριστῶντα. Τοῦ δ' ὑποχωροῦντος, Τοσοῦτῳ, ἔφη, μᾶλλον ἔση ἐν τῷ πανδοκείῳ. Ξένων δὲ ποτε θεασασθαι θελότων Δημοσθένην, τὸν μέσον δάκτυλον ἐκτείνας, Οὗτος ἡμῖν, ἔφη, ἐστὶν ἡ Ἀθηναίων δημαγωγός. 35. Ἐκβαλόντος δὲ ἄρτον τινός καὶ αἰσχυνομένου ἀνελθεῖν, βουλόμενος αὐτὸν νουθετῆσαι, κεράμου τράχηλον δῆσας, ἔστυρε διὰ τοῦ Κεραμεικοῦ. Μιμῆσθαι ἔλεγε τοὺς χοροδιδασκάλους. Καὶ γὰρ ἐκείνους ὑπὲρ τόνον ἐνδιδόναι, ἔνεκα τοῦ τοὺς λοιποὺς ἄψασθαι τοῦ προσήκοντος τόνου. Τοὺς πλείστους ἔλεγε παρὰ δάκτυλον μαίνεσθαι. Ἐὰν οὖν τις τὸν μέσον προτεῖνας πορεύηται, δόξει μαίνεσθαι· ἐὰν δὲ τὸν λιχανόν, οὐκέτι. Τὰ πολλοῦ ἄξια τοῦ μηθενός ἔλεγε πιπράσκεσθαι, καὶ ἔμπαλιν. Ἀνδριάντα γοῦν τρισχιλίων πιπράσκεσθαι, χολίκα δὲ ἀλφίτων, δύο χαλκῶν. 36. Τῷ πριαμένῳ αὐτὸν Ξενιάδῃ φησὶ, Ἄγε ὅπως τὸ προστατιτόμενον ποιήσης· τοῦ δ' εἰπόντος,

Ἄνω ποταμῶν χωροῦσι παγαί·

Εἰ δὲ ἱατρὸν, ἔφη, ἐπρίω νοσῶν, οὐκ ἂν αὐτῷ ἐπέιθου, ἀλλ' εἶπες ἂν, ὡς ἄνω ποταμῶν χωροῦσι παγαί; Ἦθελέ τις παρ' αὐτῷ φιλοσοφεῖν. Ὁ δὲ οἱ σαπέρδην δούς φέρειν, ἐποίησεν ἀκολουθεῖν· ὡς δ' ὑπ' αἰδοῦς ῥίψας ἀπῆλθε, μετὰ χρόνον ὑπαντήσας αὐτῷ καὶ γελάσας λέγει, Τὴν σὴν καὶ ἐμὴν φιλίαν σαπέρδης διέλυσε. Διοκλῆς δ' οὕτως ἀναγράφει.

Εἰπόντος τινὸς αὐτῷ, Ἐπίταττε ἡμῖν, Διόγενες, ἀπαγαγὼν αὐτὸν, ἡμιοβολίου τυρὸν ἐδίδου φέρειν. Ἀρνησαμένου δέ, Τὴν σὴν, ἔφη, καὶ ἐμὴν φιλίαν ἡμιοβολίου τυρίον διαλέλυκε. 37. Θεασάμενός ποτε παιδίον ταῖς χερσὶ πῖνον, ἐξέβριψε τῆς πήρας τὴν κοτύλην, εἰπὼν, Παιδίον με νενίκηκεν εὐτελεία. Ἐξέβαλε δὲ καὶ τὸ τρυβλίον, ὁμοίως παιδίον θεασάμενος, ἐπειδὴ κατέαξε τὸ σκεῦος, τῷ κοίλῳ ἄρτω τοῦ ψωμίου τὴν φακὴν ὑποδεχόμενον. Συνελογίζετο δὲ καὶ οὕτως· Τῶν θεῶν ἐστὶ πάντα· φίλοι δὲ οἱ σοφοὶ τοῖς θεοῖς· κοινὰ δὲ τὰ τῶν φίλων· πάντα ἄρα ἐστὶ τῶν σοφῶν. Θεασάμενός ποτε γυναῖκα ἀσχημονίστην τοῖς θεοῖς προσπίπτουσαν, βουλόμενος αὐτῆς περιελεῖν τὴν δεισιδαιμονίαν, (καθὰ φησι Ζωΐλος ὁ Περγαῖος) προσελθὼν εἶπεν, Οὐκ εὐλαβῆ, ᾧ γύναι, μὴ ποτε θεοῦ ὀπισθεν ἐσιῶτος (πάντα γὰρ ἐστὶν αὐτοῦ πλήρη) ἀσχημονήσης; 38. Τῷ Ἀσκληπιῷ ἀνέθηκε πλήκτην, ὃς τοὺς ἐπὶ στόμα πίπτοντας ἐπιτρέχων συνέτριβεν. Εἰώθει δὲ λέγειν τὰς τραγικὰς ἀρὰς αὐτῷ συνητηκάναι· εἶναι γοῦν ἄπολις, ἄοικος, πατρίδος ἐστερημένος, πτωχὸς· πλανήτης, βίον ἔχων τούφημέραν. Ἐφασκε δὲ ἀντιτιθέναι τύχη μὲν θάρσος, νόμῳ δὲ φύσιν, πάθει δὲ λόγον. Ἐν τῷ Κρανείῳ ἡλιουμένῳ αὐτῷ Ἀλέξανδρος ἐπιστάς φησιν, Αἴτησόν με ὃ θέλεις· καὶ ὃς, Ἀποσκότησόν μου, φησί· Μακρὰ τινος ἀναγινώσκοντος, καὶ πρὸς τῷ τέλει τοῦ βιβλίου ἄγραφον παραδείξαντος, Θαρσύνετε, ἔφη, ἄνδρες· γῆν ὄρω. Πρὸς τὸν συλλογισάμενον ὅτι κέρατα ἔχει, ἀψάμενος τοῦ μετώπου, Ἐγὼ μὲν, ἔφη, οὐχ ὄρω. 39. Ὅμοίως καὶ πρὸς τὸν

εἰπόντα, ὅτι κίνησις οὐκ ἔστιν, ἀναστὰς περιεπάτει. Πρὸς τὸν λέγοντα περὶ τῶν μετεώρων, Ποσταῖος, ἔφη, πάρει ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ; Εὐνούχου μοχθηροῦ ἐπιγράψαντος ἐπὶ τὴν οἰκίαν, Μηδὲν εἰσὶτω κακόν· Ὁ οὖν κύριος, ἔφη, τῆς οἰκίας ποῦ εἰσέλθοι; Τῷ μύρῳ τοὺς πόδας ἀλειψάμενος ἔφη, ἀπὸ μὲν τῆς κεφαλῆς εἰς τὸν ἀέρα ἀπιέναι τὸ μύρον, ἀπὸ δὲ τῶν ποδῶν εἰς τὴν ὄσφρησιν. Ἀξιούντων Ἀθηναίων μνηθῆναι αὐτὸν, καὶ λεγόντων, ὡς ἐν ἄδου προεδρίας οἱ μεμνημένοι τυγχάνουσι, Γελοῖον, ἔφη, εἰ Ἀγησίλαος μὲν καὶ Ἐπαμεινώνδας ἐν τῷ βορβόρῳ διάξουσιν, εὐτελεῖς δὲ τινες μεμνημένοι ἐν ταῖς μακάρων νήσοις ἔσονται. 40. Πρὸς τοὺς ἐρπίσαντας ἐπὶ τὴν τράπεζαν μῦς, Ἴδου, φησὶ, καὶ Διογένης παρασίτους τρέφει. Πλάτωνος εἰπόντος αὐτὸν κύνα, Ναί, ἔφη, ἐγὼ γὰρ ἐπανῆλθον ἐπὶ τοὺς πεπρακότας. Ἐκ τοῦ βαλανείου ἐξίω, τῷ μὲν πυθόμενῳ εἰ πολλοὶ ἄνθρωποι λούνται, ἠρνήσατο· τῷ δ' εἰ πολὺς ὄχλος, ὡμολόγησε. Πλάτωνος ὀρισσάμενος, Ἄνθρωπός ἐστι ζῶον δίπουν, ἄπτερον, καὶ εὐδοκιμοῦντος, τίλας ἀλεκτριώνα εἰσήνεγκεν εἰς τὴν σχολὴν αὐτοῦ, καὶ φησιν, Οὗτός ἐστιν ὁ Πλάτωνος ἄνθρωπος. Ὄθεν τῷ ὄρῳ προσετέθη τὸ πλατυνώνυχον. Πρὸς τὸν πυθόμενον, ποία ὦρα δεῖ ἀριστᾶν· Εἰ μὲν πλούσιος, ἔφη, ὅταν θῆλη· εἰ δὲ πένης, ὅταν ἔξη. 41. Ἐν Μεγαρεῦσιν ἰδὼν τὰ μὲν πρόβατα τοῖς δερμασιν ἐσκευασμένα, τοὺς δὲ παῖδας αὐτῶν γυμνοὺς, ἔφη, Λυσιτελέστερόν ἐστι Μεγαρέως εἶναι κριὸν ἢ υἷόν. Πρὸς τὸν ἐντινάξαντα αὐτῷ τὴν δοκὸν, εἶτα εἰπόντα, Φύλαξαι· Πάλιν γὰρ με, ἔφη, παίειν μέλ-

λεις; Ἐλεγε τοὺς μὲν δημαγωγούς, ὄχλου διακόνους·
 τοὺς δὲ στεφάνους, δόξης ἐξανθήματα. *Λύχνον*
μεθ' ἡμέραν ἄσπας, ἄνθρωπον, φησὶ, ζήτηῶ. Εἰσιτή-
κει ποτὲ κατακρουνοζόμενος· τῶν δὲ περιεστώτων
ἐλεσύντων, παρὰν Πλάτων ἔφη, Εἰ βούλεσθε αὐτὸν
ἐλεῆσαι, ἀπόστητε· ἐνδεικνύμενος φιλοδοξίαν αὐ-
τοῦ. Ἐντρίφαντος αὐτῷ κόνδυλόν τινος, Ἡράκλεις,
ἔφη, οἷόν με χρῆμα ἐλάμβανε, τὸ μετὰ περικεφα-
λαΐας περιπατεῖν. 42. Ἀλλὰ καὶ Μειδίου κονδυλί-
σαντος αὐτὸν, καὶ εἰπόντος, Τρισχίλιαί σοι κεῖνται
ἐπὶ τῇ τραπέζῃ, τῇ ἐξῆς πυκτικούς λαβῶν ἰμάντας,
καὶ καταλόησας αὐτὸν, ἔφη, Τρισχίλιαί σοι κεῖνται
ἐπὶ τῇ τραπέζῃ. Λυσίου τοῦ φαρμακοπόλου πυθο-
μένου εἰ θεοὺς νομίζει; Πῶς δὲ, εἶπεν, οὐ νομίζω,
ὅπου καὶ σε θεοῖς ἐχθρὸν ὑπολαμβάνω; Οἱ δὲ, Θεό-
δωρον εἰπεῖν τοῦτο. Ἰδῶν τινα περιφθαινόμενον,
ἐπέειπεν, Ὡ κακόδαιμον, οὐκ ἐπίστασαι ὅτι ὡσπερ
τῶν ἐν γραμματικῇ ἀμαρτημάτων περιφθαινόμενος
οὐκ ἂν ἀπυλλαγείης, οὕτως οὐδὲ τῶν ἐν τῷ βίῳ;
Ἐνεκάλει τοῖς ἀνθρώποις περὶ τῆς τύχης, αἰτεῖσθαι
λέγων αὐτοὺς ἀγαθὰ τὰ αὐτοῖς δοκοῦντα, καὶ οὐ
τὰ κατὰ ἀλήθειαν. 43. Πρὸς δὲ τοὺς περὶ τὰ
ὀνειράτα ἐπτοημένους ἔλεγεν, ὡς ὑπὲρ ὧν μὲν πράτ-
τουσιν ὕπαρ, οὐκ ἐπιστρέφονται· ὑπὲρ ὧν δὲ καθεύ-
δοντες φαντασιοῦνται, πολυπραγμονοῦσιν. Ὀλυμπιά-
σι τοῦ κήρυκος ἀνειπόντος, Νικᾶ Διώξεππος ἄνδρας·
Οὔτος μὲν δὴ ἀνδράποδα, ἄνδρας δὲ ἐγώ. Ἠγα-
πάτω δὲ καὶ πρὸς Ἀθηναίων. Μειρακίου γοῦν τὸν
πίθον αὐτοῦ συντρίφαντος, τῷ μὲν πληγῆς ἔδοσαν,
κεῖνθ δὲ ἄλλον πυρέαχον. Φησὶ δὲ Διονύσιος ὁ

Στωϊκός, ὡς μετὰ Χαιρώνειαν συλληφθεὶς ἀπήχθη
 πρὸς Φίλιππον. Καὶ ἐρωτηθεὶς τίς εἶη, Κατάσκο-
 πος, ἔφη, τῆς σῆς ἀπληστίας. Ὄθεν θαυμασθεὶς
 ἀφείθη. 44. Ἀλεξάνδρου ποτὲ πέμπαντος ἐπιστο-
 λὴν πρὸς Ἀντίπατρον εἰς Ἀθήνας διὰ τινος Ἀθλία,
 παρῶν ἔφη, Ἀθλλίης παρ' Ἀθλλίου δι' Ἀθλλίου πρὸς
 Ἀθλιον. Περδίκκου ἀπειλήσαντος, εἰ μὴ ἔλθοι
 πρὸς αὐτὸν, ἀποκτενεῖν, ἔφη, Οὐδὲν μέγα· καὶ γὰρ
 κἀνθάρος καὶ φαλάγγιον τοῦτ' ἂν πράξουσιν. Ἐκεῖνο
 δὲ μᾶλλον ἀπειλεῖν ἤξιον, ὡς εἰ καὶ χωρὶς ἐμοῦ ζή-
 σαι, εὐδαιμόνως ζήσοιτο. Ἐβόα πολλὰκις λέγων,
 τὸν τῶν ἀνθρώπων βίον ἄρδιον ὑπὸ τῶν θεῶν δεδό-
 σθαι, ἀποκεκρύφθαι δὲ αὐτὸν ζητούντων μελίπηκτα,
 καὶ μύρα, καὶ τὰ παραπλήσια. Ὄθεν πρὸς τὸν ὑπὸ
 τοῦ οἰκείου ὑποδούμενον, Οὐῖω, εἶπε, μακάριος εἶ,
 ἂν μὴ σε καὶ ἀπομύξῃ. Τοῦτο δὲ ἔσται πηρωθέντι
 σοὶ τὰς χεῖρας. 45. Θεασάμενός ποτε τοὺς ἱερο-
 νημόνας τῶν ταμίων τινὰ φιάλην ὑψηρημένον ἄγον-
 τας. ἔφη, Οἱ μεγάλοι κλέπται τὸν μικρὸν ἄγουσι.
 Θεασάμενός ποτε μειράκιον λίθους βάλλον ἐπὶ σταυ-
 ρὸν, Εὐγε, εἶπε· τεύξη γὰρ τοῦ σκοποῦ. Πρὸς τὰ
 περιστάντα μειράκια, καὶ εἰπόντα, Βλέπομεν μὴ δά-
 κης ἡμᾶς, Θαρσέετε, ἔφη, παιδία· κύων τευτλία οὐκ
 ἐσθίει. Πρὸς τὸν ἐπὶ τῇ λεοντῇ θρυπιτόμενον,
 Παῦσαι, ἔφη, τὰ τῆς ἀρετῆς στρώματα καταισχύνων.
 Πρὸς τὸν μακαριζόμενον Καλλισθένη, καὶ λέγοντα,
 ὡς πολυτελῶν παρὰ Ἀλεξάνδρῳ μετέχει· Κακοδαί-
 μων μὲν οὖν ἐστίν, εἶπεν, ὅς καὶ ἀριστῶ καὶ δειπνεῖ,
 ὅταν Ἀλεξάνδρῳ δόξῃ. 46. Χρημάτων δεόμενος,
 ἀπαιτεῖν ἔλεγε τοὺς φίλους, οὐκ αἰτεῖν. Ἐπ' ἀγορᾶς

ποτε χειρουργῶν, *Ἐΐθε*, ἔφη, καὶ τὴν κοιλίαν ἦν πα-
ρατρίψαντα μὴ πεινῆν. *Μειράκιον* θεασάμενος
μετὰ σατραπῶν ἐπὶ δεῖπνον ἀπίον, ἀπουπάσας ἀπή-
γαγε πρὸς τοὺς οἰκείους, καὶ ἐκέλευε τηρεῖν. Πρὸς
τὸ κεκοσμημένον *μειράκιον* πυθόμενόν τι, ἔφη, οὐ
πρότερον λέξιν αὐτῶ, εἰ μὴ ἀνασυράμενος δεῖξει
πότερον γυνή ἐστιν ἢ ἀνήρ. Πρὸς τὸ κοιταβίζον
ἐν τῷ βαλανείῳ *μειράκιον* φησὶν, Ὅσω βέλτιον, το-
σοῦτω χεῖρον. Ἐν δεῖπνῳ προσεβήπτον αὐτῶ τι-
νες ὀστιάρια ὡς κυνί· καὶ ὃς ἀπαλλαττόμενος προσ-
οῦρησεν αὐτοῖς ὡς κύων. 47. Τοὺς δῆτορας καὶ
πάντας τοὺς ἐνδοξολογοῦντας, τρισανθρώπους ἀπε-
κάλει, ἀντὶ τοῦ τρισαθλίους. Τὸν πλούσιον ἀμαθῆ,
πρόβατον εἶπε χρυσόμαλλον. Θεασάμενος ἐπὶ
ἀσώτου οἴκῳ ἐπιγεγραμμένον, *Πράσιμος*, Ἦιδειν,
εἶπεν, ὅτι οὕτω κραιπαλώσα ῥαδίως ἐξεμέσεις τὸν
κεκτημένον. Πρὸς τὸ καταιτιώμενον *μειράκιον* τὸ
πλήθος τῶν ἐνοχλούντων, *Παῦσαι* γάρ, ἔφη, καὶ σὺ
τὰ δαίγματα τοῦ πασχητιῶντος περιφέρων. Πρὸς τὸ
ῥυπαρὸν βαλανεῖον, *Οἱ ἐνθάδε*, ἔφη, λούμενοι, ποῖ
λούονται; *Παχέος* κιθαρωδοῦ πρὸς πάντων μεμφο-
μένου, αὐτὸς μόνος ἐπήγει. Ἐρωτηθεὶς δέ, διὰ τί,
ἔφη, Ὅτι τηλικούτος ὢν κιθαρωδεῖ, καὶ οὐ ληστεύει.
48. Τὸν κιθαρωδὸν αἰεὶ καταλειπόμενον ὑπὸ τῶν
ἄκροατῶν ἠσπάσατο, *Χαῖρε* ἀλέκτωρ. Τοῦ δὲ εἰ-
πόντος, *Διὰ τί*; Ὅτι, ἔφη, ἄδων πάντας ἐγείρεις.
Μειρακίου διαδεικνυμένου πληρώσας τὸ προκόλιον
θήρμων ἀντικρυς ἔκαμπε. Τοῦ δὲ πλήθους εἰς
αὐτὸν ἀφορῶντος, θαυμάζειν ἔφη, πῶς ἐκέεινον ἀφέν-
τες αὐτὸν ὀργῶσι. *Λέγοντος* δὲ αὐτῷ τινος ἰσχυρῶς

δεισιδαίμονος, μιᾷ πληγῇ τὴν κεφαλὴν σου διαφῆξω, Ἐγὼ δὲ γε, εἶπε, παρῶν ἐξ ἀριστερῶν τρέμειν σε ποιήσω. Ἠγησίου παρακαλοῦντος χρῆσαι τι αὐτῶ τῶν συγγραμμάτων, Μάταιος, ἔφη, τυγχάνεις, ὡς Ἠγησία, ὅς ἰσχύδας μὲν γραπτίας οὐχ αἰρῆ, ἀλλὰ τὰς ἀληθινὰς ἀσκησιν δὲ παριδῶν τὴν ἀληθινήν, ἐπὶ τὴν γεγραμμένην ὁρμᾶς. 49. Πρὸς τε τὸν ὄνειδίσαντα αὐτῷ τὴν φυγὴν, Ἀλλὰ τούτου γε ἔνεκεν, εἶπεν, ὦ κακόδαιμον, ἐφιλοσόφησα. Καὶ πάλιν, εἰπόντος τινός, Σινωπεῖς σου φυγὴν κατέγωνσαν, Ἐγὼ δὲ γε, εἶπεν, ἐκελῶν μονήν. Ἰδῶν ποτε Ὀλυμπιονίκην πρόβατα νέμοντα, Ταχέως, εἶπεν, ὦ βέλτιστε, μετέβης ἀπὸ τῶν Ὀλυμπίων ἐπὶ τὰ Νέμεα. Ἐρωτηθεὶς διὰ τί οἱ ἀθληταὶ ἀναλοθητοὶ εἰσιν; ἔφη, Ὅτι κρέσσιν ὑείοις καὶ βοελοῖς ἀνωκοδόμηται. Ἦτι ποτε ἀνδριάντα· ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί τοῦτο ποιῶ; Μελετῶ, εἶπεν, ἀποτυγχάνειν. Αἰτῶν τινα (καὶ γὰρ τοῦτο πρῶτον ἐποίησε διὰ τὴν ἀπορίαν) ἔφη, Εἰ μὲν καὶ ἄλλω δέδωκας, δὸς κἄμοι· εἰ δὲ μηδενί, ἀπὸ ἐμοῦ ἄρξαι. 50. Ἐρωτηθεὶς ποτε ὑπὸ τοῦ τυράννου, ποῖος ἂν εἴη ἀμείνων χαλκὸς εἰς ἀνδριάντα; ἔφη, Ἀφ' οὗ Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων ἐχαλκεύθησαν. Ἐρωτηθεὶς, πῶς χρῆται Διονύσιος τοῖς φίλοις; ἔφη, Ὡς θυλάκοις· τοὺς μὲν πλήρεις κρημῶν, τοὺς δὲ κενοὺς ῥίπτων. Νεογάμου ἐπιγράφαντος ἐπὶ τὴν οἰκίαν, Ὁ τοῦ Διὸς παῖς Ἡρακλῆς Καλλίνικος ἐνθάδε κατοικεῖ, μηδὲν εἰσὶτω κακόν· ἐπέγραψε, Μετὰ τὸν πόλεμον ἢ συμμαχία. Τὴν φιλαργυρίαν εἶπε μητρόπολιν πάντων τῶν κακῶν. Ἄσωτον φεασάμενος ἐν πανδοκειῷ ἐλάας ἐσθίοντα, ἔφη, Εἰ οὐ-

τως ἤριστα, οὐκ ἂν οὕτως ἐδείπνεις. 51. Τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας θεῶν ἔλεγε εἰκόνας εἶναι. Τὸν ἔρωτα, σχολαζόντων ἀσχολίαν. Ἐρωτηθεὶς, τί τῶν θηρίων κάκιστα δάκνει; ἔφη, Τῶν μὲν ἀγρίων, συκοφάντης, τῶν δὲ ἡμέρων κόλαξ. Ἰδὼν ποτε δύο κενταύρους κάκιστα ἐζωγραφημένους, ἔφη, Πότερος τούτων χείρων ἐστί; Τὸν πρὸς χάριν λόγον, ἔφη μελιτίνην ἀγχόνην εἶναι. Τὴν γαστέρα, χάρυβδιν ἔλεγε τοῦ βίου. Ἀκούσας ποτὲ ὅτι Διδύμων ὁ μοιχὸς συνελήφθη, Ἄξιως, ἔφη, ἐκ τοῦ ὀνόματος κρέμασθαι. Ἐρωτηθεὶς, διὰ τί τὸ χρυσιὸν χλωρόν ἐστιν; ἔφη, Ὅτι πολλοὺς ἔχει τοὺς ἐπιβουλεύοντας. Ἰδὼν γυναῖκα ἐν φορείῳ, Οὐ κατὰ τὸ θηρίον, ἔφη, ἡ γαλεάγρα. 52. Ἰδὼν δραπέτην ἐπὶ φρέατι καθήμενον, ἔφη, Μειράκιον, βλέπε μὴ ἐμπέσης. Ἰδὼν μειρακύλλιον ἱματιοκλέπτην ἐν τῷ βαλανείῳ, ἔφη, Ἐπὶ ἀλειμμάτιον ἢ ἐπὶ ἄλλο ἱμάτιον; Ἰδὼν ποτε γυναῖκας ἀπὸ ἐλαίας ἀπηγχοισμένας, Εἶθε γὰρ, ἔφη, πάντα τὰ δένδρα τοιοῦτον καρπὸν ἤνεγκεν. Ἰδὼν λεωποδύτην, ἔφη,

... Τίπτε σὺ ὧδε, φέριστε,

Ἦ τινα συλήσων νεκρῶν κατατεθνηώτων;

Ἐρωτηθεὶς εἰ παιδισκάριον ἢ παιδάριον ἔχοι; ἔφη, Οὐ. Τοῦ δέειπόντος, Ἐὰν οὖν ἀποθάνῃς, τίς σε ἐξοίσει; ἔφη, Ὁ χρῆζων τῆς οἰκίας. 53. Μειράκιον εὐμορφον ἀφυλάκτως ἰδὼν κοιμώμενον, νύξας, Ἐπέγειραι, ἔφη,

Μὴ τίς σοι εὐδοντι μεταφρένω ἐν δόρῳ πύξῃ.

Πρὸς τὸν πολυτελεῶς ὀψωνοῦντα,

Ἄκνυμος δὴ μοι τέκος ἔσσαι, οἷ ἄγοράζεις.

Πλάτωνος περὶ ἰδεῶν διαλεγομένου, καὶ ὀνομάζοντος

τραπεζότητα καὶ κυαθότητα, Ἐγὼ, εἶπεν, ὦ Πλάτων, τραπέζαν μὲν καὶ κύαθον ὄρω· τραπεζότητα δὲ καὶ κυαθότητα, οὐδαμῶς· καὶ ὅς, Κατὰ λόγον, ἔφη· οἷς μὲν γὰρ κύαθος καὶ τράπεζα θεωρεῖται, ὀφθαλμοὺς ἔχεις· ὧ δὲ τραπεζότης καὶ κυαθότης βλέπεται, νοῦν οὐκ ἔχεις. 54. Ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος, Ποῖός τις σοι, Διόγενες, δοκεῖ Σωκράτης; εἶπε, Μαινόμενος. Ἐρωτηθεὶς ποῖω καιρῷ δεῖ γαμεῖν; ἔφη, Τοὺς μὲν νέους μηδέποτε, τοὺς δὲ πρεσβυτέρους μηδεπώποτε. Ἐρωτηθεὶς τί θέλοι κονδύλου λαβεῖν; Περικεφαλαίαν, ἔφη. Μειράκιον ἰδὼν καλλοπιζόμενον, ἔφη, Εἰ μὲν πρὸς ἄνδρας, ἀτυχεῖς· εἰ δὲ πρὸς γυναῖκας, ἀδικεῖς. Ἰδὼν ποτε μειράκιον ἐρυθριῶν, Θάψῃ, ἔφη, τοιοῦτόν ἐστι τῆς ἀρετῆς τὸ χρῶμα. Δυοῖν ποτε νομικοῖν ἀκούσας, τοὺς δύο κατέκριεν, εἰπὼν τὸν μὲν κεκλοφέναι, τὸν δὲ μὴ ἀπολωλεκέναι· ἐρωτηθεὶς ποῖον οἶνον ἠδέως πίνει; ἔφη, Τὸν ἀλλότριον. Πρὸς τὸν εἰπόντα, Πολλοὶ σου καταγελῶσιν, Ἄλλ' ἐγὼ, ἔφη, οὐ καταγελῶμαι. 55. Πρὸς τὸν εἰπόντα, κακὸν εἶναι τὸ ζῆν, Οὐ τὸ ζῆν, εἶπεν, ἀλλὰ τὸ κακῶς ζῆν. Πρὸς τοὺς συμβουλευόντας τὸν ἀποδράντα αὐτοῦ δοῦλον ζητεῖν, Γελοῖον, ἔφη, εἰ Μάνης μὲν χωρὶς Διογένους ζῆ, Διογένους δὲ χωρὶς Μάνου οὐ δύναται. Ἀριστῶν ἐλάας, πλακοῦντος εἰσενεχθέντος, φίλας, φησὶν,

ἦ ξένη, τυράννοις ἐκποδῶν μεθίστασο.

καὶ ἄλλοτε,

Μάστιξεν δ' ἐλάαν.

Ἐρωτηθεὶς, ποταπὸς εἶη κύων; ἔφη, Πεινῶν, Μελιταῖος· χορτασθεὶς δὲ. Μολοτικὸς. Τούτων, οὐς

ἐπαινοῦντες οἱ πολλοὶ οὐ τολμῶσι διὰ τὸν πόνον συ-
 εξιέναι αὐτοῖς ἐπὶ τὴν Θῆραν· οὕτως οὐδὲ ἐμοὶ δύ-
 νασθε συμβιοῦν, διὰ τὸν φόβον τῶν ἀλγηδόνων. 56.
 Ἐρωτηθεῖς εἰ σοφοὶ πλακοῦντα ἐσθίουσι; Πάντι,
 εἶπεν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι. Ἐρωτηθεὶς διὰ
 τί προσαίταις μὲν ἐπιδιδύασι, φιλοσόφοις δὲ οὐ;
 ἔφη, Ὅτι χωλοὶ μὲν καὶ τυφλοὶ γενέσθαι ἐλπίζουσι·
 φιλοσοφῆσαι δὲ, οὐδέποτε. Φιλάργγυρον ἦτι· τοῦ
 δὲ βραδύνοντος, Ἄνθρωπε, εἶπεν, εἰς τροφήν σε αἰ-
 τῶ, οὐκ εἰς ταφήν. Ὀνειδιζόμενός ποτε ἐπὶ τῷ πα-
 ραχαράξει τὸ νόμισμα ἔφη, Ἦν ποτε χρόνος ἐκείνος,
 ὅτ' ἤμην ἐγὼ τοιοῦτος ὁποῖος σὺ νῦν· ὁποῖος δ'
 ἐγὼ νῦν, σὺ ἔση οὐδέποτε. Καὶ πρὸς ἄλλον ἐπὶ
 τῷ αὐτῷ ὄνειδίσαντα, Καὶ γὰρ ἐνεούρουν θῦαττον,
 ἀλλὰ νῦν οὐ. 57. Εἰς Μύνδον ἐλθὼν, καὶ θεασά-
 μενος μεγάλας τὰς πύλας, μικρὰν δὲ τὴν πόλιν,
 Ἄνδρες Μύνδιοι, ἔφη, κλείσατε τὰς πύλας, μὴ ἡ πό-
 λιν ὑμῶν ἐξέλθῃ. Θεασάμενός ποτε πορφυροκλέ-
 πτην πεφωραμένον, ἔφη.

Ἐλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.
 Κρατεροῦ ἀξιοῦντος πρὸς αὐτὸν ἀπιέναι Ἀλλὰ βού-
 λομαι, ἔφη, ἐν Ἀθήναις ἄλλα λείχειν, ἢ παρὰ Κρατε-
 ρῷ τῆς πολυτελοῦς τραπέζης ἀπολαύειν. Ἀναξιμέ-
 νει τῷ ῥήτορι παχεῖ ὄντι προσελθὼν, Ἐπίδος καὶ
 ἡμῖν, ἔφη, τοῖς πτωχοῖς τῆς γαστρός· καὶ γὰρ
 αὐτὸς κουφισθήσῃ, καὶ ἡμᾶς ὠφελήσεις. Διαλεγο-
 μένου ποτὲ αὐτοῦ, τάριχον προτείνας περιέπασε
 τοὺς ἀκροατάς Ἀγανακτοῦντος δὲ, Τὴν Ἀναξιμέ-
 νους, ἔφη, διάλεξιν ὀβολοῦ τάριχος διαλέλυκεν. 58.
 Ὀνειδιζόμενός ποτε ὅτι ἐν ἀγορᾷ ἔφαγεν, Ἐν ἀγορᾷ
 Διοσ. L. 1.

γάρ, ἔφη, καὶ ἐπειήσα. Ἐνιοὶ δὲ τούτου φασὶν εἶναι κῆκεῖνο· ὅτι Πλάτων θεασάμενος αὐτὸν λάχανα πλύνοντα, προσελθὼν ἡσυχῇ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ Διονύσιον ἐθεράπευες, οὐκ ἂν λάχανα ἔπλυνες· τὸν δὲ ἀποκρίνασθαι ὁμοίως ἡσυχῇ, Καὶ σὺ εἰ λάχανα ἔπλυνες, οὐκ ἂν Διονύσιον ἐθεράπευες. Πρὸς τὸν εἰπόντα, Οἱ πλείους σου καταγελῶσι· Κῆκεῖνων τυχόν, εἶπεν, οἱ ὄνοι. Ἄλλ' οὐτ' ἐκεῖνοι τῶν ὄνων ἐπιστρέφονται, οὔτε ἐγὼ ἐκείνων. Θεασάμενος μειράκιον φιλοσοφοῦν. Εὐγε, εἶπεν, ὅτι τοὺς τοῦ σώματος ἐραστὰς ἐπὶ τὸ τῆς ψυχῆς κάλλος μεταγεις. 59. Θαυμάζοντός τις τὰ ἐν Σαμοθράκῃ ἀναθήματα, ἔφη, Πολλῶ ἂν εἶη πλείω, εἰ καὶ οἱ μὴ σωθέντες ἀντίθεσαν. Οἱ δὲ, τοῦτο Διαγόρου φασὶ τοῦ Μηλίου. Εὐμόρφω μειρακίῳ ἀπιόντι εἰς συμπόσιον, ἔφη, χείρων ἐπανήξεις. Τοῦ δὲ ἐπανελθόντος τῇ ἐξῆς, καὶ εἰπόντος, Καὶ ἀπῆλθον, καὶ χείρων οὐκ ἐγενόμην· ἔφη, Χείρων μὲν οὐ, Εὐρυτίων δέ. Δύσκολον ἦται. Τοῦ δ' εἰπόντος, Ἐάν με πείσης· ἔφη, Εἴ σε ἐδυνάμην πείσαι, ἔπεισά σε ἂν ἀπάγξασθαι. Ἐπανήρχετο ἐκ Λακεδαιμόνος εἰς Ἀθήνας· πρὸς οὖν τὸν πυθόμενον, Ποῖ, καὶ πόθεν; Ἐκ τῆς ἀνθρωνίτιδος, εἶπεν, εἰς τὴν γυναικωνίτιν. 60. Ἐπανῆει ἀπὸ Ὀλυμπίων· πρὸς οὖν τὸν πυθόμενον εἰ ὄχλος ἦν πολὺς, Πολὺς μὲν, εἶπεν, ὁ ὄχλος, ὀλίγοι δὲ ἀνθρωποι. Τοὺς ἀσώτους εἶπε παραπλησίους εἶναι συκαῖς ἐπὶ κρημνῷ πεφυκυῖαις· ἂν τοῦ καρποῦ μὲν ἄνθρωπος οὐκ ἀπογεύεται, κόρακες δὲ καὶ γύπες ἐσθίουσι. Φρύνης Ἀφροδίτην χρυσοῦν ἀναθείσης ἐν Δελφοῖς, τοῦτον ἐπιγράψαι, Τῆς ἀπὶ τῶν Ἑλλή-

νων ἀκρασίας. Ἀλεξάνδρου ποτὲ ἐπιστάντος αὐτῷ, καὶ ἐπόντος, Ἐγὼ εἰμι Ἀλέξανδρος, ὁ μέγας βασιλεὺς· Κᾶρῷ, φησὶ, Διογένης ὁ κύων. Ἐρωτηθεὶς τί ποιοῦν κύων καλεῖται, ἔφη, Τοὺς μὲν διδόντας σαίνων, τοὺς δὲ μὴ διδόντας ὑλακτῶν, τοὺς δὲ τονηροὺς δάκνων.

61. Ἀπὸ συκῆς ὠπώριζε· τοῦ δὲ φυλάττοντος ἐπόντος, Αὐτόθεν πρώην ἄνθρωπος ἀπήγξατο, Ἐγὼ οὖν, φησὶν, αὐτὴν καθάρῳ. Ἰδὼν Ὀλυμπιονίκην εἰς ἑταίραν πυκνότερον ἀτενίζοντα, Ἴδε, ἔφη, κριὸν ἀρειμάκιον, ὡς ὑπὸ τοῦ τυχόντος κορασίῳ τραχηλίζεται. Τὰς εὐπρεπεῖς ἑταίρας ἔλεγε θανασίμῳ μελικράτῳ παραπλησίαις εἶναι. Ἀριστῶντι αὐτῷ ἐν ἀγορᾷ οἱ περιεστῶτες συνεχῆς ἔλεγον, Κύων. Ὁ δὲ, Ἰμῆς, εἶπεν, ἐστὲ κύνες οἱ με ἀριστῶντα περιεστήκατε. Δύο μαλακῶν περικρηπτομένων αὐτόν, ἔφη, Μὴ εὐλαβεῖσθε, κύων τεῦτλα οὐ τρώγει. Περὶ παιδὸς πεπορνευκότος ἐρωτηθεὶς πόθεν εἶη; Τεγεάτης, ἔφη.

62. Ἀφυῆ παλαιστὴν θεασάμενος ἰατρεύοντα, ἔφη, Τί τοῦτο, ἢ ἵνα τοὺς ποτὲ σε νικήσαντας νῦν καταβάλης; Θεασάμενος υἱὸν ἑταίρας λίθον εἰς ὄχλον βάλλοντα, Πρόσεχε, ἔφη, μὴ τὸν πατέρα πλήξης. Δείξαντος αὐτῷ παιδαρίου μάχαιραν, ἢν εἰλήφει παρὰ ἑραστοῦ, Ἡ μὲν μάχαιρα, ἔφη, καλὴ· ἡ δὲ λαβὴ, αἰσχρά. Ἐπαινούντων τινῶν τὸν ἐπιδόντα αὐτῷ, ἔφη, Ἐμὲ δ' οὐκ ἐπαινεῖτε τὸν ἄξιον λαβεῖν; Ἀπαιτούμενος ὑπὸ τινος τρίβωνα, ἔφη, Εἰ μὲν ἔχαρισω, ἔχω· εἰ δὲ ἔχρησας, χρῶμαι. Ἐποβολιμαίου τινὸς ἐπόντος αὐτῷ, ὅτι χρυσὸν ἔχει ἐν τῷ ἱματίῳ, Ναὶ, ἔφη, διὰ τοῦτο αὐτὸ ὑποβεβλημένος ποιοῦμαι.

63. Ἐρωτηθεὶς τί αὐτῷ περιγέγονεν ἐκ

φιλοσοφίας, ἔφη, Καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, τὸ γοῦν πρὸς πᾶσαν τύχην παρεσκευάσθαι. Ἐρωτηθεὶς πόθεν εἶη; Κοσμοπολίτης, ἔφη. Θυόντων τινῶν τοῖς θεοῖς ἐπὶ τῷ υἷον γενέσθαι, ἔφη, Περὶ δὲ τοῦ ποδαπὸς ἐκβῆ, οὐ θύετε; Ἐρανὸν ποτε αἰτούμενος, πρὸς τὸν ἐρανάρχην ἔφη,

Τοὺς ἄλλους ἐνάρις, ἀπὸ δ' Ἐκτορος ἔσχεο
χεῖρας.

Τὰς ἐταίρας, ἔφη, βασιλέων εἶναι βασιλίσσας. Αἰτεῖν γὰρ ὅ τι ἂν δόξη αὐταῖς. Ψηφισαμένων Ἀθηναίων Ἀλέξανδρον Διόνυσον, Καμὲ, ἔφη, Σάραπιν ποιήσατε. Πρὸς τὸν ὄνειδίζοντα ὡς εἰς τόπους ἀκαθάρτους εἰσίοι, Καὶ γὰρ ὁ ἥλιος, ἔφη, εἰς τοὺς ἀποπάτους, ἀλλ' οὐ μαιίνεται. 64. Ἐν ἱερῶν δειπνῶν, μεταξὺ ὄντων ἄρτων παρατεθέντων, ἄρας αὐτοὺς ἔρῆψεν, εἰπὼν, εἰς ἱερὸν μηδὲν δεῖν ὄντων εἰσιέναι. Πρὸς τὸν εἰπόντα, Οὐδὲν εἰδὼς φιλοσοφεῖς, ἔφη, Εἰ καὶ προσποιῶμαι σοφίαν, καὶ τοῦτο φιλοσοφεῖν ἐστί. Πρὸς τὸν συνιστάντα παῖδα, καὶ λέγοντα ὡς εὐφύστατος ἐστί, καὶ τὰ ἥθη κράτιστος. Τί οὖν, εἶπεν, ἐμοῦ χρήζει; Τοὺς λέγοντας μὲν τὰ σπουδαῖα, μὴ ποιῶντας δὲ, ἔλεγε μηδὲν διαφέρειν κιθάρας· καὶ γὰρ ταύτην μῆτε ἀκούειν μῆτε αἰσθάνεσθαι. Εἰς θέατρον εἰσῆει ἐναντίος τοῖς ἐξιούσιν· ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί; Τοῦτο, ἔφη, παντὶ τῷ βίῳ ἐπιτηδεύω ποιεῖν. 65. Ἰδὼν ποτε νεανίσκον θηλυνόμενον, Οὐκ αἰσχύνῃ, ἔφη, χεῖρονα τῆς φύσεως περὶ σεαυτοῦ βουλευόμενος; ἢ μὲν γὰρ σε ὄνδρα ἐποίησε, σὺ δὲ σεαυτὸν βιάζῃ γυναικα εἶναι. Ἰδὼν ἄφρονα ψαλτήριον ἀρμολόμενον, Οὐκ αἰσχύνῃ, ἔφη, τοὺς μὲν φθόγγους

τῷ ξύλῳ προσαρμότιων, τὴν δὲ ψυχὴν εἰς τὸν βίον μὴ ἀρμότιων; Πρὸς τὸν εἰπόντα, Ἀνεπιτήδειος εἰμὶ πρὸς φιλοσοφίαν, Τί οὖν, ἔφη, ζῆς, εἰ τοῦ καλῶς ζῆν μὴ μέλει σοι; Πρὸς τὸν καταφρονοῦντα τοῦ πατρὸς, Οὐκ αἰσχύνῃ, ἔφη, καταφρονοῶν τούτου, δι' οὗ μέγα φρονεῖς; Ἰδὼν εὐπρεπῆ νεανίσκον ἀπρεπῶς λαλοῦντα, Οὐκ αἰσχύνῃ, ἔφη, ἐξ ἐλεφαντίνου κολοῦ μολιβδίνην ἔλκων μάχαιραν; 66. Ὀνειδιζόμενος ὅτι ἐν καπηλείῳ πίνει, Καὶ ἐν κουρείῳ, φησὶ, κείρομαι. Ὀνειδιζόμενος ὅτι παρὰ Ἀντιπάτρου τριβώνιον ἔλαβεν, ἔφη,

Οὗ τοι ἀπόβλητ' ἐστὶ θεῶν ἐρικυδία δῶρα.

Πρὸς τὸν ἐνσεύσαντα αὐτῷ δοκόν, εἶτα εἰπόντα, Φύλαξαι· πλήξας αὐτὸν τῇ βακτηρίᾳ, εἶπε, Φύλαξαι. Πρὸς τὸν λιπαροῦντα τῇ ἐταίρᾳ, Τί θέλεις, ἔφη, τυχεῖν, ὃ ταλαίπωρε, οὗ τὸ ἀποτυχεῖν ἄμεινόν ἐστι, Πρὸς τὸν μυριζόμενον, Βλέπε, εἶπε, μὴ ἡ τῆς κεφαλῆς σου εὐωδία δυσωδίαν σου τῷ βίῳ παράσχη. Τους μὲν οἰκείας ἔφη δεσπόταις, τοὺς δὲ φαύλους ἐπιθυμίαις δουλεύειν. 67. Ἐρωτηθεὶς, διὰ τί ἀνδράποδα ἐκλήθη; Ὅτι, φησὶ, τοὺς πόδας ἀνδρῶν εἶχον τὴν δὲ ψυχὴν ὅποιαν σὺ νῦν ὁ ζετιάζων. Ἄσωτον ἦται μὲν πνευθομένου δὲ διὰ τί τοὺς μὲν ἄλλους ὀβολὸν αἰτεῖ, αὐτὸν δὲ μὲν; Ὅτι, εἶπε, παρὰ μὲν τῶν ἄλλων πάλιν ἐπιζῶ λαβεῖν· παρὰ δὲ οὐδ', θεῶν ἐν γούνασι κείται, εἰ πάλιν λήψομαι. Ὀνειδιζόμενος ὅτι αὐτὸς αἰτεῖ. Πλάτωνος μὴ αἰτοῦντος, Κᾶκῆϊνος, εἶπεν, αἰτεῖ· ἀλλ'

Ἄγχι σχῶν κεφαλῆν, ἵνα μὴ πνευθοῖαθ' οἱ ἄλλοι.
Ἰδὼν τοξοτὴν ἀφνῆ, παρὰ τὸν σκοπὸν ἐκάθισεν εἰ-

πάν, ἵνα μὴ πληγῶ. Τοὺς ἐρωῶντας ἔφη πρὸς ἡδο-
νὴν ἀτυχεῖν. 68. Ἐρωτηθεὶς εἰ κακὸς ὁ θάνατος;
Πῶς, εἶπε, κακός, οὐ παρόντος οὐκ αἰσθανόμεθα;
Πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπιστάνια καὶ εἰπόντα, Οὐ φοβῆ-
με; Τί γάρ, εἶπεν, εἰ ἀγαθόν, ἢ κακόν; Τοῦ δὲ εἰ-
πόντος· Ἀγαθόν· Τίς οὖν, εἶπε, τὸ ἀγαθὸν φοβεῖ-
ται; Τὴν παιδεῖαν εἶπε, τοῖς μὲν νέοις σωφροσύνην,
τοῖς δὲ πρεσβυτέροις παραμυθίαν, τοῖς δὲ πένησι
πλοῦτον, τοῖς δὲ πλουσίοις κόσμον εἶναι. Πρὸς Δι-
δύμωνα τὸν μοιχὸν ἰατρονύοντά ποτε κόρης ὀφθαλμὸν,
Ὅρα, φησὶ, μὴ τὸν ὀφθαλμὸν τῆς παρθένου ἰα-
τρεύων, τὴν κόρην φθείρης. Εἰπόντος τινός, ὅτι ὑπὸ
τῶν φίλων ἐπιβουλεύεται. Καὶ τί δεῖ πράττειν, ἔφη,
εἰ δεήσει τοῖς φίλοις καὶ τοῖς ἐχθροῖς ὁμοίως χρῆ-
σθαι; 69. Ἐρωτηθεὶς τί κάλλιστον ἐν ἀνθρώποις;
ἔφη, Παύσησια. Εἰσελθὼν εἰς διδασκάλου, καὶ μού-
σις μὲν ἰδὼν πολλὰς, μαθητὰς δὲ ὀλίγους, Σὺν
θεοῖς, ἔφη διδάσκαλε, πολλοὺς μαθητὰς ἔχεις. Εἰώ-
θει δὲ πάντα ποιεῖν ἐν τῷ μέσῳ, καὶ τὰ Δήμητρος
καὶ τὰ Ἀφροδίτης. Καὶ τοιοῦτους τινὰς ἠρώτα λό-
γους, Εἰ τὸ ἀριστῶν μηδὲν εἴη ἄτοπον, οὐδ' ἐν ἀγο-
ρᾷ ἔστιν ἄτοπον. Οὐκ ἔστι δὲ ἄτοπον τὸ ἀριστῶν·
οὐδ' ἄρα ἐν ἀγορᾷ ἔστιν ἄτοπον. Χειρουργῶν τε
ἐν τῷ μέσῳ συνεχές, Εἶθε ἦν, ἔλεγε, καὶ τὴν κοιλίαν
παρατριψάμενον τοῦ λιμοῦ πάσασθαι. Αναφέρε-
ται δὲ καὶ ἄλλα εἰς αὐτὸν, ἃ μακρὸν ἂν εἴη καταλέ-
γειν, πολλὰ ὄντα. 70. Διττὴν δὲ ἔλεγεν εἶναι τὴν
ἄσκησιν· τὴν μὲν, ψυχικὴν· τὴν δὲ, σωματικὴν·
ταύτην καθ' ἣν ἐν γυμνασίᾳ συνεχεῖς γινόμεναι
φαντασίαι, εὐλυσίαν πρὸς τὰ τῆς ἀρετῆς ἔργα πω-

ρέχονται. Ἐἶναι δὲ ἀτελῆ τὴν ἐτέραν χωρὶς τῆς ἐτέρας, οὐδὲν ἦτιον εὐεξίας καὶ ἰσχύος ἐν τοῖς προσήκουσι γενομένης, ὡς περὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα. Παρετίθεται δὲ τεκμήρια τοῦ ῥαδίως ἀπὸ τῆς γυμνασίας ἐν τῇ ἀρετῇ καταγλυσεθαι. Ὅρῳν τε γὰρ ἐν ταῖς τέχναις ταῖς βαναύσοις καὶ ταῖς ἄλλαις, οὐ τὴν τυχοῦσαν ὀξυχειρίαν τοὺς τεχνίτας ἀπὸ τῆς μελέτης πεπονημένους. Τοῖς τε αὐλητὰς καὶ τοὺς ἀθλητὰς, ὅσον ὑπερφέρουσι ἐκότεροι τῇ ἰδίᾳ πονήσει τῇ συνεχεῖ. Καὶ ὡς οὗτοι, εἰ μετήνεγκαν τὴν ἀσκησιν καὶ ἐπὶ τὴν ψυχὴν, οὐκ ἂν ἀνωφελῶς καὶ ἀτελῶς ἐμόχθουν. 71. Οὐδὲν γε μὴν ἔλεγε τοπαράπαν ἐν τῷ βίῳ χωρὶς ἀσκήσεως κατορθοῦσθαι, δυνατὴν δὲ ταύτην πᾶν ἐκνικῆσαι. Δίον οὖν, ἀντὶ τῶν ἀχρήστων πόνων τοὺς κατὰ φύσιν ἐλομένους, ζῆν εὐδαιμόνως, παρὰ τὴν ἄνοιαν κακοδαιμονοῦσι· καὶ γὰρ αὐτῆς τῆς ἡδονῆς ἢ καταφρόνησις ἡδυτάτη προμελετηθεῖσα. Καὶ ὡσπερ οἱ συνεθισθέντες ἡδέως ζῆν, ἀηδῶς ἐπὶ τοῦναντίον μειρίασιν· οὕτω οἱ τοῦναντίον ἀσκηθέντες, ἡδίον αὐτῶν τῶν ἡδονῶν καταφρονοῦσι. Τοιαῦτα διελέγεται καὶ ποιῶν ἐφαίνεται, ὄντως νόμισμα παραχαράτιων, μηδὲν οὕτω τοῖς κατὰ νόμον ὡς τοῖς κατὰ φύσιν διδούς· τὸν αὐτὸν χαρὰ κτήρα τοῦ βίου λέγων διεξάγειν, ὄνπερ καὶ Ἡρακλῆς, μηδὲν ἔλευθερίας προκρίων. 72. Πάντα τῶν σοφῶν εἶναι λέγων, καὶ τοιοῦτους λόγους ἐρωτῶν οἷος ἄνω προειψήκαμεν· Πάντα τῶν θεῶν ἐστὶ· φίλοι δὲ τοῖς σοφοῖς οἱ θεοί· κοινὰ δὲ τὰ τῶν φίλων· πάντα ἄρα τῶν σοφῶν. Περί τε τοῦ νόμου, ὅτι χωρὶς αὐτοῦ οὐχ ἰδὸν ἰε πολιτεύεσθαι· Οὐ γὰρ, φησὶν,

ἄνευ πόλεως ὄφελός τι εἶναι ἀστείου· ἀστεῖον δὲ ἢ πόλις· νόμου δὲ ἄνευ, πόλεως οὐδὲν ὄφελος· ἀστεῖον ἄρα ὁ νόμος. Εὐγενείας δὲ καὶ δόξας, καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα διεπαίριζε, προκοσμῆματα κακίας εἶναι λέγων· μόνην τε ὀρθὴν πολιτείαν εἶναι τὴν ἐν κόσμῳ. Ἐλεγε δὲ καὶ κοινὰς εἶναι δεῖν τὰς γυναῖκας· γάμον μηδὲν ὀνομάζων, ἀλλὰ τὸν πείσαντα τῇ πεισάσῃ συνεῖναι. Κοινοὺς δὲ διὰ τοῦτο καὶ τοὺς υἱέας. 73. Μηδὲν τε ἄτοπον εἶναι ἐξ ἱεροῦ τι λαβεῖν, ἢ τῶν ζώων τινὸς γεύσασθαι. Μηδ' ἀνόσιον εἶναι τὸ καὶ τῶν ἀνθρωπέων κρεῶν ἄψασθαι, ὡς δῆλον ἐκ τῶν ἀλλοτριῶν ἐθῶν. Καὶ τῷδε ὀρθῶς λόγῳ πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι, καὶ διὰ πάντων εἶναι λέγων. Καὶ ἐν τῷ ἄρτῳ κρέας εἶναι, καὶ ἐν τῷ λαχάνῳ ἄρτον. Καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων τῶν λοιπῶν, ἐν πᾶσι διὰ τινων ἀδήλων πόρων ὄγκων εἰσκρινομένων καὶ συναμιζομένων·

VII. Ὡς δῆλον ἐν τῷ Θυέστη ποιεῖ. Εἴ γε αὐτοῦ αἱ τραγωδίαι, καὶ μὴ Φιλίσκου τοῦ Αἰγινήτου ἐκείνου γνωρίμου; ἢ Πασιφῶντος τοῦ Λουκιανοῦ, ὃν φησι Φαββαρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ, μετὰ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ συγγράφαι.

VIII. Μουσικῆς τε καὶ γεωμετρικῆς; καὶ ἀστρολογίας, καὶ τῶν τοιούτων ἀμελεῖν, ὡς ἀχρήστων καὶ οὐκ ἀναγκαίων. 74. Εὐστοχώτατος δὲ ἐγένετο ἐν ταῖς ἀπαντήσεσι τῶν λόγων, ὡς δῆλον ἐξ ὧν προειρήκαμεν.

IX. Καὶ πρᾶσιν ἤνεγκε γενναιότατα. Πλέων γὰρ εἰς Αἴγινα, καὶ πειραταῖς ἀλάους, ὧν ἤρξε Σκίρπαλος, εἰς Κρήτην ἀπαχθεὶς ἐπιπράσκετο. Καὶ

τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος τί οἶδε ποιῶν, ἔφη, Ἀνθρώπων ἄρχειν. Ὅτε καὶ δείξας τινὰ Κορίνθιον εὐπάρουφον, τὸν προειρημένον Ξενιάδην, ἔφη· Τοῦτω με πῶλει, οὗτος δεσπότου χρήξει. Ὡνεῖται δὲ αὐτὸν ὁ Ξενιάδης· καὶ ἀπαγαγὼν εἰς τὴν Κόρινθον, ἐπέστησε τοῖς ἑαυτοῦ παιδίοις, καὶ πᾶσαν ἐνεχείρισε τὴν οἰκίαν. Ὁ δὲ οὕτως αὐτὴν ἐν πᾶσι διετίθει, ὥστε ἐκεῖνος περιῶν, Ἀγαθός, ἔλεγε, δαίμων εἰς τὴν οἰκίαν μου εἰσελήλυθε. 75. Φησὶ δὲ Κλεομένης ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ παιδαγωγικῷ, τοὺς γνωρίμους λυτρώσασθαι αὐτὸν θελήσαι· τὸν δὲ εὐήθεις αὐτοῦς εἶπεν· οὐδὲ γὰρ τοὺς λέοντας δούλους εἶναι τῶν τρεφόντων, ἀλλὰ τοὺς τρέφοντας τῶν λέοντων. Δούλου γὰρ τὸ φοβεῖσθαι. Τὰ δὲ θηρία φοβερὰ τοῖς ἀνθρώποις εἶναι.

X. Θαυμαστὴ δὲ τις ἦν περὶ τὸν ἄνδρα περῶν, ὥστε πάνθ' ὄντινῶν ῥαδίως αἰρεῖν τοῖς λόγοις. Λέγεται γοῦν Ὀνησίκριτὸν τινὰ Αἰγινήτην πέμψαι εἰς Ἀθήνας δυοῖν ὄντιν ὑιοῖν τὸν ἕτερον Ἀνδρσοθένην· ὃν ἀκούσαντα τοῦ Διογέους, αὐτόθι προσμῆναι. Τὸν δ' ἐπ' αὐτὸν καὶ τὸν ἕτερον ἀπουτεῖλαι τὸν πρεσβύτερον, Φιλίσκον τὸν προειρημένον. 76. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸν Φιλίσκον κατασχεθῆναι. Τὸ τρίτον αὐτὸν ἀφικόμενον, μηδὲν ἤτιον συνεῖναι τοῖς παισὶ φιλοσοφοῦντα. Τοιαύτη τις προσῆν ἔνγξ Διογέους τοῖς λόγοις. Ἦκουσε δὲ αὐτοῦ καὶ Φωκίων ὁ ἐπίκλην χρηστικός, καὶ Σίλλων ὁ Μεγαρεὺς, καὶ ἄλλοι πλείους ἄνδρες πολιτικοί.

XI. Λέγεται δὲ πρὸς τὰ ἐννενήκοντα ἔτη βίους τελευτήσαι. Περὶ δὲ τοῦ θανάτου διάφοροι λέγον-

ται λόγοι. Οἱ μὲν γὰρ βοὸς πόδα φαγόντα ᾤμων, κολερικῶς ληφθῆναι, καὶ ᾧδε τελευτῆσαι. Οἱ δέ, τὸ πνεῦμα συγκρατήσαντα· ὧν ἔστι καὶ Κερκίδας ὁ Μεγαλοπολίτης, ἢ Κρής, λέγων ἐν τοῖς μελιάμβοις οὕτως,

Οὐ μὰν ὁ πάρος γ' ἔα Σιωπεὺς τήνος
 Ὁ βακτροφόρος, διπλοείματος, αἰθεριβόσκας,
 77. Ἄλλ' ἀνέβα χεῖλος ποτ' ὀδόντας ἐρείσας,
 Καὶ τὸ πνεῦμα συνδακῶν. Ἦν γὰρ ἀλαθείως
 Διογένης Ζανὸς γόνος, οὐράνιός τε κύων.

Ἄλλοι φασὶ πολὺ πουν κυσὶ συμμερίσασθαι βουλόμενον, οὕτω δηχθῆναι τοῦ ποδὸς τὸν τένοντα, καὶ καταστρέψαι. Οἱ μὲντοι γνώριμοι αὐτοῦ (καθὰ φησιν Ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς) εἵκαζον τὴν τοῦ πνεύματος ἐγκράτησιν. Ἐτύγγαχε μὲν γὰρ διάγων ἐν τῷ Κρανείῳ τῷ πρὸ τῆς Κορίνθου γυμνασίῳ. Κατὰ δὲ τὸ ἔθος, ἦγον οἱ γνώριμοι· καὶ αὐτὸν καταλαμβάνουσι ἐγκεκαλυμμένον, οὐδ' εἵκασαν αὐτὸν κομῶμενον. Οὐδὲ γὰρ ἦν τις τυκταλὸς καὶ ὑπνηλός. Ὅθεν ἀποπειάσαντες τὸν τρίβωνα, ἔκπνου αὐτὸν καταλαμβάνουσι. Καὶ ὑπέλαβον τοῦτο πρᾶξιαι, βουλόμενον λοιπὸν ὑπεξελθεῖν λοῦ βίου. 78. Ἐνθα καὶ στάσις, ὡς φασιν, ἐγένετο τῶν γνωρίμων, τίνες αὐτὸν θάψωσιν. Ἀλλὰ καὶ μέχρι χειρῶν ἤλθον. Ἀφικομένων δὲ τῶν πατέρων καὶ τῶν ὑπερέχοντων, ὑπὸ τούτοις ταφῆναι τὸν ἄνδρα, παρὰ τῆ πύλῃ τῆ φερούση εἰς Ἴσθμόν. Ἐπέστησάν τε αὐτῷ κίονα, καὶ ἐπ' αὐτῷ λίθου Παρίου κύνα. Ὅστιρον δὲ καὶ οἱ πολῖται αὐτοῦ χαλκαῖς εἰκόσιν ἐτίμησαν αὐτὸν, καὶ ἐπέγραψαν οὕτω,

Ἰηρούκει καὶ χαλκὸς ὑπὸ χρόνου. Ἄλλὰ οὖν οὐτι

Κῦδος ὁ πᾶς αἰὼν, Διόγενης, καθελεί.

Μοῦνος ἐπεὶ βιοτῆς αὐτάρκεια δόξαν ἔδειξας

Θνατοῖς, καὶ ζωῆς οἶμον εὐαφροτάταν.

79. Ἔστι καὶ ἡμῶν ἐν τῷ προκελευσματικῷ μέτρῳ,

Διόγενης ἄγε, λέγε, τις ἔλαβέ σε μόρος

Εἰς αἶδος; Ἐλαβέ με κυνὸς ἄγριον ὀδᾶξ.

Ἔνιοι δὲ φασὶ τελευτῶντα αὐτὸν, καὶ ἐντείλασθαι ἄταφον εἶναι, ὡς πᾶν θηρίον αὐτοῦ μετάσχοι· ἢ εἰς γε βόθρον συνῶσαι, καὶ ὀλίγην κόνιν ἐπαμῆσαι. Οἱ δὲ, εἰς τὸν Ἐλισσὸν ἐμβαλεῖν, ἵνα τοῖς ἀδελφοῖς χρήσιμος γένηται. Δημήτριος δὲ ἐν τοῖς ὁμωνύμοις φησὶ, τῆς αὐτῆς ἡμέρας Ἀλέξανδρον μὲν ἐν Βαβυλῶνι, Διογένην δ' ἐν Κορίνθῳ τελευτῆσαι. Ἦν δὲ γέρον κατὰ τὴν τρίτην καὶ δεκάτην καὶ ἑκατοστήν Ὀλυμπιάδα.

XII. 80. Φέρεται δ' αὐτοῦ βιβλία τάδε. Διάλογοι· Κεφαλίων, Ἰχθύας, Κολοῖος, Παρδαλις, Δῆμος Ἀθηναίων, Πολιτεία, Τέχνη ἠθικὴ, Περὶ πλούτου, Ἐρωτικὸς, Θεόδωρος, Τψίας, Ἀρίσταρχος, Περὶ θανάτου, Ἐπιστολαί. Τραγωδίαί ἐπτὰ, Ἐλένη, Θυεῖτης, Ἡρακλῆς, Ἀχιλλεύς, Μῆδεια, Χρυσίππος, Οἰδίπους. Σωσικράτης δ' ἐν τῷ πρώτῳ τῆς διαδοχῆς, καὶ Σάτυρος ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν βίων, οὐδὲν εἶναι Διογένους φασί. Τὰ τε τραγωδάρια φησὶν ὁ Σάτυρος Φιλίσκου εἶναι τοῦ Αἰγινήτου, γνωρίμου τοῦ Διογένους. Σωτίων δ' ἐν τῷ ἑβδόμῳ ταῦτα μόνον φησὶ Διογένους εἶναι· Περὶ ἀρετῆς, περὶ ἀγαθοῦ, Ἐρωτικόν, Πτωχόν, Τολμαῖον, Πάφ-

δαλιν, Κάσανδρον, Κεφαλλώνα, Φιλίσκον, Ἀρίσταρχον, Σίσυφον, Γανυμήδην, Χρείας, Ἐπιστολάς.

XIII. 81. Γεγόνασι δὲ Διογένης πέντε· πρῶτος, Ἀπολλωνιάτης, φυσικός. Ἀρχὴ δ' αὐτῷ τοῦ συγγράμματος ἦδε, Λόγου παντὸς ἀρχόμενον δοκεῖ μοι χρεὼν εἶναι τὴν ἀρχὴν ἀναμφιβήτητον παρέσθαι. Δεύτερος, Σικυώνιος, ὁ γράψας τὰ περὶ Πελοπόννησον. Τρίτος, αὐτὸς οὗτος. Τέταρτος, Στωϊκός, γένος Σέλευκός, καλούμενος δὲ Βαβυλώνιος, δια τὴν γειτονίαν. Πέμπτος, Ταρσεύς, γεγραφὼς περὶ ποιητικῶν ζητημάτων, ἃ λύειν ἐπιχειρεῖ.

XIV. Τὸν δὴ φιλόσοφον Ἀθηνόδωρος φησὶν ἐν ὀγδῷ περιπάτων αἰεὶ σιλιπνὸν φαίνεσθαι διὰ τὸ ἀλείφεσθαι.

CAPUT III.

MONIMUS.

L 82. Μόνιμος, Συρακούσιος, μαθητὴς μὲν Διογένης, οἰκίτης δὲ τινος τραπεζῆτου Κορινθίου, καθά φησι Σωσικράτης. Πρὸς τοῦτον συνεχῆς ἀφικνούμενος ὁ Δεινιάδης ὁ τὸν Διογένην ἠωνημένος, τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ καὶ τῶν ἔργων καὶ τῶν λόγων διηγούμενος, εἰς ἔρωτα τᾶνδρός ἐνέβαλε τὸν Μόνιμον. Αὐτὴν γὰρ ἐκεῖνος μανίαν προσποιηθεὶς, τὸ τε κέρμα διεφθίπτει, καὶ πᾶν τὸ ἐπὶ τῆς τραπεζῆς ἀργύριον, ἕως αὐτὸν ὁ δεσπότης παρητήσατο. Καὶ ὅς εὐθὺς Διογένης ἦν. Παρηκολούθησε δὲ καὶ Κράτητι τῷ κυνικῷ συχνά, καὶ τῶν ὁμοίων εἴχετο, ὅτε καὶ μᾶλλον ὄρων αὐτὸν ὁ δεσπότης ἐδόκει μαινέσθαι.

II. Ἐγένετο δὲ ἀνὴρ ἐλλόγιμος, ὡς καὶ Μένανδρον αὐτοῦ τὸν κωμικὸν μεμνήσθαι. 83. Ἐν τινὶ γούν τῶν δραμάτων ἐν τῷ Ἰπποκόμῳ εἶπεν οὕτως,

Μόνιμός τις ἦν ἀνθρώπος, ὃ Φίλων, σοφός,
Ἄδοξότερος, μικρὰν δὲ πῆραν ἦν ἔχων.

Φιλ. Πήρας μὲν οὖν τρεῖς. Μεν. Ἀλλὰ καὶ εἰ-
κόνος ἕτημα

Ἐφθέγξατ', οὐδὲν ἐμφερές, μὰ τὸν Δία,

Τῷ γνῶθι σαυτὸν, οὐδὲ τοῖς βοωμένοις

Τούτοις· ὑπὲρ δὲ ταῦθ', ὃ προσαιτῶν καὶ ἑυπῶν.

Τὸ γὰρ ὑποληφθὲν τυφον εἶναι πᾶν ἔφη.

Οὗτος μὲν ἐμβριθέστατος ἐγένετο, ὥστε δόξης μὲν καταφρονεῖν, πρὸς δὲ ἀλήθειαν παρορμᾶν.

III. Γέγραφε δὲ παίγνια σπουδῇ λεληθυῖα με-
μιγμένα, καὶ Περί ὁρμῶν δύο, καὶ Προτρεπτικόν.

CAPUT IV.

ONESICRITUS.

I. 84. Ὀνησίκριτος. Τοῦτον οἱ μὲν, Αἰγινήτην, Δημήτριος δὲ ὁ Μάγνης Ἀστυπαλείῳ φησὶ Καὶ οὗτος τῶν ἐλλογίμων Διογένους μαθητῶν.

II. Ἔοικε δὲ τι ὅμοιον πεπονθέναι πρὸς Ξενοφῶντα. Ἐκείνος μὲν γὰρ Κύρῳ συνεστράτευσεν, οὗτος δὲ Ἀλεξάνδρῳ. Κακίῃνος μὲν, Παιδείαν Κύρου· ὁ δὲ, Πῶς Ἀλέξανδρος ἤχθη, γέγραφε. Καὶ ὁ μὲν, ἐγκώμιον Κύρου· ὁ δὲ, Ἀλεξάνδρου πεποίηκε. Καὶ τῇ ἐρμηνεύει δὲ παραπλήσιος, πλὴν ὅτι ὡς ἀπόγραφος ἐξ ἀρχετύπου δευτερεύει.

III. *Γέγονε καὶ Μένανδρος Διογένους μαθητῆς ὁ ἐπικαλούμενος Δρυμὸς, θανμαστῆς Ὁμήρου· καὶ Ἡγησαῖος Σιωπεύς, ὁ Κλοιοὺς ἐπίκλην. Καὶ Φιλίσκος ὁ Αἰγινήτης, ὡς προειρήκαμεν.*

CAPUT V.

CRATES.

I. 85. *Κράτης Ἀσκώνδου, Θηβαῖος, καὶ οὗτος τῶν ἰλλογίμων τοῦ Κυνοῦ μαθητῶν. Ἰππόβαιτος δὲ φησιν οὐ Διογένους αὐτὸν μαθητὴν γεγονέναι, ἀλλὰ Βρύσανος τοῦ Ἀχαιοῦ.*

II. *Τούτου παίγνια φέρεται τάδε·*

*Πῆρῃ τις πόλις ἐστὶ μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι τύφῳ,
Καλὴ καὶ πείρα, περιόφρυτος, οὐδὲν ἔχουσα,
Εἰς ἣν οὔτε τις εἰσπλεῖ ἀνὴρ μωρὸς παράσιτος,
Οὔτε λίχνος, πόρνης ἐπαγαλλόμενος πυγῆσιν·
Ἄλλὰ θύμον καὶ σκόρδα φέρει, καὶ σῦκα, καὶ
ἄρτους,
Ἐξ ὧν οὐ πολεμοῦσι πρὸς ἀλλήλους· περὶ τούτων
Οὐχ ὄπλα κέκτηνται, περὶ κέρματος, οὐ περὶ δό-
ξης.*

86. *Ἔστι καὶ ἐφημερὶς ἡ δρυλλουμένη, οὕτως ἔχουσα·
Τίθει μαγεῖρω μνᾶς δέκ', ἰατρῶν δραχμὴν·
Κόλακι τάλαντα πέντε, συμβούλῳ κυπνόν·
Πόρῃ τάλαντον, Φιλοσόφῳ τριώβολον.
Ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Θυρεπανοίκτης, διὰ τὸ εἰς πᾶσαν
εἰσιέναι οἶκταν, καὶ νουθετεῖν. Ἔστιν αὐτοῦ καὶ
τόδε,*

Ταῦτ' ἔχω, ὅσ' ἔμαθον καὶ ἐφρόντισα, καὶ μετὰ
Μουσῶν

Σέμν' ἐδάην· τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια τύφος ἔμαρ-
ψε.

καὶ ὅτι ἐκ φιλοσοφίας αὐτῷ περιγένοιτο,
Θέρμων τε χοῖνιξ, καὶ τὸ μηδενὸς μέλειν.

Φέρεται δ' αὐτοῦ κἀνεῖνο,

Ἔρωτα παύει λμός· εἰ δὲ μὴ, χρόνος·

Ἐὰν δὲ τούτοις μὴ δύνῃ χρῆσθαι, βρόχος.

III. 87. Ἠκμαζε δὲ κατὰ τὴν τρίτην καὶ δεκά-
την καὶ ἑκατοστήν Ὀλυμπιάδα.

IV. Τοῦτόν φησιν Ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς
θεασάμενον ἐν τινι τραγωδίᾳ Τήλεφον σφυρίδιον
ἔχοντα, καὶ τᾶλλα λυπρὸν, αἰξαι ἐπὶ τὴν Κυρικὴν
φιλοσοφίαν. Ἐξαργυρισάμενόν τε τὴν οὐσίαν (καὶ
γὰρ ἦν τῶν ἐπιφανῶν) ἀθροίσαντα πρὸς τὰ [ἐκατὸν]
διακόσια τάλαντα, τοῖς πολίταις ἀνεῖναι ταῦτα.
Αὐτὸν δὲ καρτερῶς οὕτω φιλοσοφεῖν, ὥστε καὶ Φι-
λήμονα τὸν κωμικὸν αὐτοῦ μεμνηθεῖν. Φησὶ γοῦν·

Καὶ τοῦ θέρους μὲν εἶχεν ἱμάτιον δασύ,

Ἴν' ἐγκρατῆς ἦ, τοῦ δὲ χειμῶνος ἄκακος.

Φησὶ δὲ Διοκλῆς πείσαι αὐτὸν Διογένην τὴν οὐσίαν
μηλόβοτον ἀνεῖναι, καὶ εἴ τι ἀργύριον εἶη, εἰς θά-
λατταν βαλεῖν. 88. Καὶ Κράτητος μὲν, φησὶν, ὁ
οἶκος ὑπὸ Ἀλεξάνδρου, Ἰπαρχίας δὲ ὑπὸ Φιλίππου.
Πολλάκις τε τῇ βακτηρίᾳ τῶν συγγενῶν τινὰς προσ-
ιόντας καὶ ἀποτρέποντας ἐδίωκε. Καὶ ἦν γεννητὸς.

V. Φησὶ δὲ Δημήτριος ὁ Μάγνης, τραπέζιτη
τινὲ παρακατατίθεισθαι τὸ ἀργύριον, συνθέμενον,
εἰ μὲν οἱ παῖδες ἰδιῶται γενηθεῖεν, αὐτοῖς ἀποδοῦν·

να· εἰ δὲ φιλόσοφοι, τῷ δήμῳ διανεῖμαι. Μηδενὸς γὰρ ἐκείνους δεήσεσθαι φιλοσοφοῦντας. Ἐρατοσθένης δὲ φησιν, ἐξ Ἰππαρχίας, περὶ ἧς λέξομεν, γενομένου παιδὸς αὐτῷ ὄνομα Πασικλέους, οἷ' ἐξ ἐφήβων ἐγένετο, ἀγαγῆν αὐτὸν ἐπ' οἴκημα παιδίσκης, καὶ φάναι τοῦτον αὐτῷ πατρῶον εἶναι τὸν γάμον. 89. Τοὺς δὲ τῶν μοιχευόντων τραγικούς, φυγὰς καὶ φόνους ἔχειν ἔπαθλον, τοὺς τε τῶν ἐταίρῃς προσιόντων, κωμικούς. Καὶ ἐξ ἀσωτίας γὰρ καὶ μέθης μανίαν ἀπεργάζεσθαι.

VI. Τοῦτου γέγονε Πασικλῆς ἀδελφός, μαθητῆς Εὐκλείδου.

VII. Χάριεν δ' αὐτοῦ Φαβωρίνος ἐν δευτέρῃ τῶν ἀπομνημονευμάτων φέρει. Φησὶ γὰρ, Παρακαλῶν περὶ τοῦ τὸν γυμνασίαρχον, τῶν ἰσχύων αὐτοῦ ἠπτετο. Ἀγανακτοῦντος δὲ, ἔφη, Τί γὰρ οὐχὶ καὶ ταῦτα σά ἐστι, καθάπερ καὶ τὰ γόνατα; Ἐλεγε τε ἀδύνατον εἶναι ἀδιάπτωτον εὐρεῖν, ἀλλ' ὥσπερ ἐν ῥοιᾷ, καὶ σαπρὸν τινα κόκκον εἶναι. Νικόδρομον ἐξερεθίσας τὸν κιθαρῳδὸν ὑπωπιάσθη· προσθεὶς οὖν πιτάκιον τῷ μετώπῳ, ἐπέγραψε, Νικόδρομος ἐποίησεν. 90. Τὰς πόρνῃς ἐπιτηδὲς ἐλοιδόρει, συγγυμνάζων ἑαυτὸν πρὸς τὰς βλασφημίας. Δημήτριον τὸν Φαληρεῖα πέμπσαντα αὐτῷ ἄρτους καὶ οἶνον, ἠνείδισεν, εἰπὼν, Εἶθε γὰρ αἱ κρήναι καὶ ἄρτους ἔφερον. Ἀἴλον οὖν ὡς ὕδωρ ἔπινεν. Ἐπὶ τῶν Ἀθηνησιν ἀστυνόμων ἐπιτιμηθεὶς ὅτι σινδόνα ἡμφίεστο, ἔφη. Καὶ Θεόφραστον ὑμῖν δεῖξω σινδόνα περιβεβλημένον. Ἀπιστούντων δὲ, ἀπήγαγεν ἐπὶ κουρεῖον, καὶ ἔδειξε χειρῶμενον. Ἐν Θήβαις ὑπὸ

τοῦ γυμνασιάρχου μαστιγωθεὶς (οἱ δὲ ἐν Κορίνθῳ ὑπὲρ Εὐθυκράτους) καὶ ἐλκόμενος τοῦ ποδός, ἐπέλε-
γεν ἀφρονιστῶν,

Ἔλλκε ποδός τεταγῶν διὰ βηλοῦ θεσπεσίοιο.

91. Διοκλῆς δὲ φησιν ἐλχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ Μενεδή-
μου τοῦ Ἑρετρικοῦ. Ἐπειδὴ γὰρ εὐπρεπὴς ἦν καὶ
ἐδόκει χρησιμεύειν Ἀσκληπιάδῃ τῷ Φλιασίῳ, ἀψά-
μενος αὐτοῦ τῶν μηρῶν ὁ Κράτης, ἔφη, Ἐνδον
Ἀσκληπιάδης· ἐφ' ᾧ δυσχεράναντα τὸν Μενεδήμον,
ἔλκειν αὐτόν· τὸν δὲ, τοῦτο ἐπιλέγειν.

VIII. Ζήνων δ' αὐθ' ὁ Κιτιεὺς ἐν ταῖς χρεῖαις,
καὶ κώδιον αὐτόν φησὶ ποτε προσράψαι τῷ τρίβωνι
ἀνεπιτρεπτοῦντα. Ἦν δὲ καὶ τὴν ὄψιν αἰσχροῦς, καὶ
γυμνάζομενος ἐγελάτο. Εἰώθει δὲ λέγειν, ἐπιαίρων
τὰς χεῖρας, Θάψθαι, Κράτης, ὑπὲρ ὕφθαλμῶν καὶ
τοῦ λοιποῦ σώματος.

IX. 92. Τούτους δὲ ὄψει τοὺς καταγελῶντας
ἦδη καὶ συνωπασμένους ὑπὸ νόσου, καὶ σε μακαρί-
ζοντας, αὐτοὺς δὲ καταμεμφομένους ἐπὶ τῇ ἀργίᾳ.
Ἔλεγε δὲ, μέχρι τούτου δεῖν φιλοσοφεῖν, μέχρις ἂν
δόξωσιν οἱ στρατηγοὶ εἶναι ὀνηλάται. Ἐρήμους
ἔλεγε τοὺς μετὰ κολάκων ὄντας, ὥσπερ τοὺς μύσχους,
ἐπειδὴν μετὰ λύκων ὄσιν· οὔτε γὰρ ἐκείνοις τοὺς
προσήκοντας, οὔτε τούτοις συνεῖναι, ἀλλὰ τοὺς ἐπι-
βουλεύοντας.

X. Συναισθανόμενος ὅτι ἀποθνήσκει, ἐπῆδε
πρὸς ἑαυτὸν λέγων,

... στείχεις δὴ, φίλε κύρτων,

Βαίνεις τ' εἰς αἴδια δόμους, κυφὸς διὰ γῆρας.

Ἦν γὰρ κυφὸς ὑπὸ χρόνου.

Διοσ. L. I.

Γ

XI. 93. Πρὸς Ἀλέξανδρον πυθόμενον εἰ βού-
 λεται αὐτοῦ τὴν πατρίδα ἀνορθωθῆναι; ἔφη, Καὶ
 τί δεῖ; πάλιν γὰρ ἕως Ἀλέξανδρος ἄλλος αὐτὴν
 κατασκάψει.

Ἐχειν δὲ πατρίδα τὴν ἀδοξίαν,

Καὶ τὴν πενίαν δ' αὖ, ἀνάλωτον τῇ τύχῃ.

Καί,

Διογένους

Εἶναι πολίτης, ἀνεπιβουλεύτου φθόγῳ.

Μέμνηται αὐτοῦ καὶ Μένανδρος ἐν Διδύμοις οὕτως,

Συμπεριπατήσεις γὰρ τρίβων ἔχουσ' ἐμοί,

Ὅσπερ Κράτις τῷ κυνικῷ ποδῷ ἢ γυνῇ.

XII Καὶ θυγατέρα ἐξέδωκε μαθηταῖς αὐτοῦ,

Κείνοις ἐπὶ πείρα δούς τριήκονθ' ἡμέρας·

ὡς αὐτὸς ἔφη.

CAPUT VI.

METROCLES.

I. 94. Μαθητὴς αὐτοῦ Μητροκλῆς, ἀδελφὸς
 Ἰππαρχίας, ὃς πρότερον ἀκούων Θεοφράστου τοῦ
 περιπατητικοῦ, τοσοῦτον διέφθαρτο, ὥστε ποτὲ με-
 λειῶν καὶ μεταξύ πως ἀποπαρδῶν, ὑπ' ἀθυμίας οἴ-
 κοι κατάκλειστος ἦν, ἀποκαρτερεῖν βουλόμενος. Μα-
 θὼν δὲ ὁ Κράτης εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν παρακληθεὶς,
 καὶ θερμούς ἐπίτηδες βεβρωκώς. Ἐπειθε μὲν αὐ-
 τὸν καὶ διὰ τῶν λόγων μηδὲν φαῦλον πεποιηκέναι·
 τέρας γὰρ ἂν γυγόνεσθαι εἰ μὴ καὶ τὰ πνεύματα κατὰ
 φύσιν ἀπεκρίνετο Τέλος δὲ καὶ ἀποπαρδῶν αὐτὸν

ἀνέβρωσεν, ἀφ' ὁμοιότητος τῶν ἔργων παραμυθησάμενος. Τὸν τεύθειν ἤκουεν αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἀνήλικανός ἐν φιλοσοφίᾳ.

II. 95. Οὗτος τὰ ἑαυτοῦ συγγράμματα κατακαῶν ὡς φησιν Ἐκάτων ἐν πρώτῳ χειρῶν, ἐπέλεγε, τὰ δ' ἔστ' ὀνείρων νερτίρων φαντάσματα.

Οἱ δ', ὅτι τὰς Θεοφράστου ἀκροάσεις καταφλέγων ἐπέλεγε.

Ἡφαιστε, πρόμολ' ὦδε, θέτις νύτι σεῖο χατίζει.

III. Οὗτος ἔλεγε τῶν πραγμάτων τὰ μὲν, ἀργυρίου ὠνητὰ εἶναι, οἶον οἰκίαν· τὰ δὲ χρόνου καὶ ἐπιμελείας, ὡς παιδείαν. Τὸν πλουῦτον, βλαβερόν, εἰ μή τις ἀξίως αὐτῷ χρῶτο.

IV. Ἐτελεύτα δὴ ὑπὸ γήρωσ ἑαυτὸν πνίξας.

V. Μαθηταὶ δ' αὐτοῦ Θεόμβροτος καὶ Κλεομένης. Θεομβρότου, Δημήτριος ὁ Ἀλεξανδρεὺς· Κλεομένης, Τίμαρχος Ἀλεξανδρεὺς, καὶ Ἐχεκλῆς Ἐφέκουσεν, οὐ Μενίδημος, περὶ οὐ λέξομεν. Ἐγένετο καὶ Μένικπος Σινωπεὺς ἐν αὐτοῖς ἐπιφανής.

CAPUT VII.

HIPPARCHIA.

I. 96. Ἐθρησάθη δὲ τοῖς λόγοις καὶ ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μητροκλέους, Ἴππαρχία. Μαρωῖται δ' ἦσαν ἀμφότεροι.

II. Καὶ ἦρα τοῦ Κράτητος καὶ τῶν λόγων καὶ τῆς βίου, οὐδενός τῶν μνηστευομένων ἐπιστρεφομένη.

οὐ πλούτου, οὐκ εὐγενείας, οὐ κάλλους· ἀλλὰ πάντα ἦν Κράτης αὐτῇ. Καὶ δὴ καὶ ἠπέλλει τοῖς γονεῦσιν ἀναιρήσειν αὐτήν, εἰ μὴ τούτῳ δοθῆι. Κράτης μὲν οὖν παρακαλούμενος ὑπὸ τῶν γονέων αὐτῆς ἀποτρέψαι τὴν παῖδα, πάντα ἐποίηε. Καὶ τέλος μὴ πείθων, ἀναστὰς καὶ ἀποθίμενος τὴν ἑαυτοῦ σκευὴν ἀντικρυς αὐτῆς, ἔφη, Ὁ μὲν νυμφίος, οὗτος· ἡ δὲ κτῆσις, αὐτῆ· πρὸς ταῦτα βουλευού. Οὐδὲ γὰρ ἔσσεσθαι κοινωνός, εἰ μὴ καὶ τῶν αὐτῶν ἐπιτηδευμάτων γενηθείης. 97. Ἐβλετο παῖς, καὶ ταύτῳ ἀναλαβοῦσα σχῆμα συμπεριγίει τάνδρῳ, καὶ ἐν τῷ φανερωῖ συνελγίετο, καὶ ἐπὶ τὰ δεῖπνα ἀπῆει.

III. Ὅτε καὶ πρὸς Λυσίμαχον εἰς τὸ συμπόσιον ἦλθεν. Ἐνθα Θεόδωρον τὸν ἐπίκλην Ἄθρον ἐπήλεγξε, σόφισμα προτείνασα τοιοῦτον, Ὁ ποιῶν Θεόδωρος, οὐκ ἂν ἀδικεῖν λέγοιτο, οὐδ' Ἰππαρχία ποιούσα τοῦτο, ἀδικεῖν λέγοιτ' ἂν. Θεόδωρος δὲ τύπτων ἑαυτὸν, οὐκ ἀδικεῖ· οὐδ' ἄρα Ἰππαρχία Θεόδωρον τύπτουσα, ἀδικεῖ. Ὁ δὲ πρὸς μὲν τὸ λεχθὲν οὐδὲν ἀπήντησεν, ἀνέσχετο δ' αὐτῆς θοιμάτιον. Ἄλλ' οὔτε κατεπλάγη Ἰππαρχία, οὔτε διεταράχθη ὡς γυνή. 98. Ἀλλὰ καὶ εἰπόντος αὐτοῦ αὐτῇ,

Τίς τὰς παρ' ἱστοῖς ἐκλιπούσα κερκίδας;
Ἐγὼ, φησὶν, εἰμὶ, Θεόδωρε. Ἀλλὰ μὴ κακῶς σοι δοκῶ βεβουλεύσθαι περὶ ἑμαυτῆς, εἰ τὸν χρόνον ὃν ἔμελλον ἱστοῖς προσαναλώσειν, τοῦτον εἰς παιδείαν κατεχρησάμην; Καὶ ταῦτα μὲν καὶ ἄλλα μυθία τῆς φιλοσόφου.

IV. Φέρεται δὲ τοῦ Κράτητος βιβλίον Ἐπιστολαί, ἐν αἷς ἄριστα φιλοσοφεῖ, τὴν λέξιν ἔστιν ὅτι

παρμπλησίως Πλάτωνι. Γέγραφε καὶ τραγωδίας, ὑψηλότατον ἐχούσας φιλοσοφίας χαρακτῆρα. Οἶόν ἐστι κάκεινο,

Οὐχ εἷς πάτερ μοι πύργος, οὐ μία σίγη.

Πάσης δὲ χέρσου καὶ πόλισμα καὶ δόμος

Ἔτοιμος ἡμῖν ἐνδαιτυῶσθαι πάρα.

Ἐτελεύτησε δὲ γηραιός, καὶ ἐτάφη ἐν Βοιωτίᾳ

C A P U T VIII.

MENIPPUS.

I. 99. *Μένιππος*, καὶ οὗτος *Κυνικός*, τὸ ἀνέκαθεν ἦν *Φοίνιξ*, δούλος, ὃς φησιν Ἀχαιὸς ἐν ἡθικοῖς Διοκλῆς δὲ, καὶ τὸν δεσπότην αὐτοῦ *Ποντικόν* εἶναι καὶ *Βάτωνα* καλεῖσθαι. Ἀτιηρότερον δὲ αἰτιῶν ὑπὸ φιλαργυρίας, ἴσχυσε *Θηβαῖος* γενέσθαι.

II. Φέρει μὲν σὺν σπουδαῖον οὐδέν. Τὰ δὲ βιβλία αὐτοῦ πολλοῦ κατωγέλωτος γέμει, καὶ τι ἴσον τοῖς *Μελεάγρου* τοῦ κατ' αὐτὸν γενομένου. Φησὶ δ' Ἐρμιππος ἡμεροδανειστὴν αὐτὸν γεγονέναι καὶ καλεῖσθαι. Καὶ γὰρ ναυτικῶν τόκῳ δανείζειν καὶ ἐξενεχυριάζειν· ὥστε ἀμπλειστα χρήματα ἀθροΐζειν.

III. 100. Τέλος δὲ ἐπιβουλευθέντα, πάντων στερηθῆναι, καὶ ὑπ' ἀθυμίας βρόχῳ τὸν βίον μεταλλάξαι. Καὶ ἡμεῖς ἐπαίξαμεν εἰς αὐτὸν,

Φοίνικα τὸ γένος, ἀλλὰ Κρητικὸν κύνα

Ἐμεροδανειστὴν, (τοῦτο γὰρ ἐπεκλήζετο)

Οἶσθα *Μένιππον* ἴσως,

Θήβησιν οὗτος ὡς διωρῦχει ποτὲ,

Καὶ πάντ' ἀπέβαλεν. Εἰ δ' ἐνόει φύσιν κυνός,
 Αὐτὸν ἄν ἐκρέμασεν;

IV. Ἔνοιο δὲ τὰ βιβλία αὐτοῦ οὐκ αὐτοῦ εἶναι,
 ἀλλὰ Διονυσίου καὶ Ζωπύρου τῶν Κολοφωνίων, οἱ
 τοῦ παιζειν ἔνεκα συγγράφοντες, ἐδίδοσαν αὐτῷ ὡς
 εὖ δυναμένῳ διαθέσθαι.

V. 101. Γεγόνασι δὲ Μένιπποι ἕξ. Πρῶτος,
 ὁ γράψας τὰ περὶ Λυδῶν, καὶ Ξάνθον ἐπιτετιμώμενος.
 Δεύτερος, αὐτὸς οὗτος. Τρίτος, Στρατοδικεὺς σο-
 φιστής, Καρ τὸ ἀνέκαθεν. Τέταρτος, ἀνδριαντιο-
 ποιός. Πέμπτος καὶ ἕκτος, ζωγράφοι· μέμνηται
 δ' ἀμφοτέρων Ἀπολλόδωρος.

VI. Τὰ δ' οὖν τοῦ Κυνικοῦ βιβλία ἐστὶ δεκατρία,
 Νεκυΐα, Διαθήκαι, Ἐπιστολαὶ κεκομψευμέναι ἀπὸ
 τοῦ τῶν θεῶν προσώπου, Πρὸς τοὺς φυσικοὺς καὶ
 γραμματικοὺς, καὶ γονὰς Ἐπικούρου, καὶ τὰς Θρη-
 σκευομένας ὑπ' αὐτῶν εἰκάδας, καὶ ἄλλα.

CAPUT IX.

M E N E D E M U S.

I. 102. Μενίδημος, Κωλώτου τοῦ Λαμψακηνοῦ
 μαθητής.

II. Οὗτος (καθὰ φησιν Ἰππόβοτος) εἰς τοσοῦ-
 τον τερατείας ἤλασεν, ὥστε Ἐριννύος ἀναλαβὼν σχῆ-
 μα περιήει, λέγων ἐπίσκοπος ἀφ᾽ ἔχθαι ἐξ ἄδου τῶν
 ἀμαρτανομένων, ὅπως πάλιν κατιῶν ταῦτα ἀπαγγέ-
 λοι τοῖς ἐκεῖ δαίμοσιν. Ἦν δὲ αὐτῷ ἡ ἐσθῆς αὐτῆ·
 χιτῶν φαιὸς ποδήρης, περὶ αὐτῷ ζώνη φοινικίη· πῖ-
 λος Ἀρκαδικὸς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἔχων ἐνυφασμένα

τὰ δώδεκα στοιχεῖα. Ἐμβάται τραγικοί, πάγων ὑπερμεγέθης, φάβδος ἐν τῇ χειρὶ μελίγη.

III. 103. Καὶ οὗτοι μὲν οἱ βίοι τῶν Κυνικῶν ἐκάστου. Προσυπογράφωμεν δὲ καὶ τὰ κοινῇ ἀρέσκοντα αὐτοῖς, αἴρουν καὶ ταύτην εἶναι ἐγκρίνοντες τὴν φιλοσοφίαν, οὐ, καθά φασί τινες, ἔνστασι βίου. Ἀρέσκει οὖν αὐτοῖς τὸν λογικὸν καὶ τὸν φυσικὸν τόπον περιαιρεῖν, ἐμφερῶς Ἀρίστωνι τῷ Χίῳ· μόνω δὲ προσέχειν τῷ ἡθικῷ, καὶ ὅπερ τινὲς ἐπὶ Σωκράτους, τοῦτο Διοκλῆς ἐπὶ Διογένοους ἀναγράφει, τοῦτον φάσκων λέγειν, Δεῖ ζητεῖν,

Ὅ, τι τοι ἐν μεγάροισι κακόν τ' ἀγαθόν τε τί-
τυκται.

Παραιτοῦνται δὲ καὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα. Γράμματα γοῦν μὴ μανθάνειν ἔφασκεν ὁ Ἀντισθένης τοὺς σώφρονας γενομένους, ἵνα μὴ διαστρέφοντο τοῖς ἀλλοτριῶσι. 104. Περιαιροῦσι δὲ καὶ γεωμετρίαν, καὶ μουσικὴν, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. Ὁ γοῦν Διογένης πρὸς τὸν ἐπιδεικνύντα αὐτῷ ἄροσκόπιον, Χρήσιμον, ἔφη, τὸ ἔργον πρὸς τὸ μὴ ὑστερεῖσαι δειπνου. Πρὸς τὸν ἐπιδεικνύντα αὐτῷ μουσικὴν, ἔφη,

Γνώμαις γὰρ ἀνδρῶν εὖ μὲν οἰκοῦνται πόλεις,

Εὖ δ' οἶκος, οὐ ψαλμοῖσι καὶ τερετίμασιν.

Ἀρέσκει δ' αὐτοῖς καὶ τέλος εἶναι τὸ κατ' ἀρετὴν ζῆν (ὡς Ἀντισθένης φησὶν ἐν τῷ Ἡρακλεῖ) ὁμοίως τοῖς Στωϊκοῖς· ἐπεὶ καὶ κοινωρία τις ταῖς δυοῖν ταύταις αἰρέσεσιν ἐστίν. Ὅθεν καὶ τὸν κυνισμὸν εἰρήκασι σύντομον ἐπ' ἀρετὴν ὁδόν. Καὶ οὕτως ἐβίω καὶ Ζήνων ὁ Κιτιεύς. 105. Ἀρέσκει δ' αὐτοῖς καὶ λιτώσ

296 LIB. VI. CAP. IX. MENEDEMUS.

βιοῦν, ἀντάρκειαι χρωμένοις σιτίοις, καὶ τρίβωσι μόνους, πλούτου καὶ δόξης καὶ εὐγενείας καταφρονοῦσιν. Ἐνιοὶ τε γούνη καὶ βοτάναις, καὶ παντάπασιν ὕδαι χρωῶνται ψυχρῶ, σκέπαις τε ταῖς τυχούσαις καὶ πίθοις. Καθάπερ Διογένης, ὃς ἔφασκε θεῶν μὲν ἴδιον εἶναι, μηδενὸς δεῖσθαι· τῶν δὲ θεοῖς ὁμοίων, τὸ ὀλίγων χρῆζειν. Ἀρίσκει δὲ αὐτοῖς καὶ τὴν ἀρετὴν διδακτὴν εἶναι, καθά φησιν Ἀντισθένης ἐν τῷ Ἡρακλεῖ· καὶ ἀναπόβλητον ὑπάρχειν. Ἀξιέραστον τε τὸν σοφόν, καὶ ἀναμάρτητον, καὶ φίλον τῷ ὁμοίῳ, τύχῃ τε μηδὲν ἐπιτρέπειν. Τὰ δὲ μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας, ἀδιάφορα λέγουσιν, ὁμοίως Ἀρίστωνι τῷ Χίῳ. Καὶ οὗτοι μὲν οἱ κυνικοί. Μετύτερον δὲ ἐπὶ τοὺς Στωϊκοὺς, ὧν ἦρξε Ζήνων, μαθητὴς γενόμενος Κράτητος.

DIOGENIS LAERTII
DE
VITIS PHILOSOPHORU
LIBRI X
CUM INDICE RERUM.

AD
OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM
ACCURATE EDITI

EDITIO STEREOTYPA C. TAUCHNITII
NOVA IMPRESSIO.

TOM. II. LIB. VII—X.

LIPSIAE
SUMPTIBUS SUCC. OTTONIS HOLTZE.
1895.

LIPSIÆ,
Impresserunt Oscar Brandstetter.

DIOGENIS LAERTII
DE
VITIS PHILOSOPHORUM
LIBER SEPTIMUS.

C A P U T I.

Z E N O.

I. 1 Ζήνων, Μνασίου ἢ Δημέου, Κιττιεύς, ἀπὸ Κύπρου πολίσματος Ἑλληνικοῦ, Φοινίκας ἐποίκου ἐσχηκότος.

II. Τὸν τράχηλον ἐπὶ θάτερα νενευκῶς ἦν, ὡς φησι Τιμόθεος ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ περὶ βίων. Καὶ Ἀπολλώνιος δὲ φησιν ὁ Τύριος, ὅτι ἰσχνὸς ἦν, ὑπομήκης, μελύγχρωσ, (ὅθεν τις αὐτὸν εἶπεν Αἰγυπτίαν κληματίδα, καθὰ φησι Χρῦσιππος ἐν πρώτῳ παροιμιῶν) παχύκνημὸς τε, καὶ ἀπαγῆς, καὶ ἀσθενῆς· διὸ καὶ φησι Περσαῖος ἐν ὑπομνήμασι συμποικοῖς, τὰ πλεῖστα αὐτὸν δεῖπνα παραιτεῖσθαι. Ἔχαιρε δὲ, φασὶ, σύκοις χλωροῖς, καὶ ἡλιοκαίαις.

III. 2. Διήκουσε δὲ, καθάπερ προεῖρηται, Κρατήτος· εἶτα καὶ Σίλλωνος ἀκούσαι φασὶν αὐτὸν καὶ Ξενοκράτους ἔτη δέκα, ὡς Τιμοκράτης ἐν τῷ Δίωνι, ἀλλὰ καὶ Πολέμωνος. Ἐκάτων δὲ φησι καὶ Ἀπολλώνιος.
Dios. I. II.

νιος ὁ Τύριος ἐν πρώτῳ περὶ Ζήνωνος χρηστηριαζο-
 μένου αὐτοῦ τί πράττων ἄριστα βιώσεται, ἀποκρίνα-
 σθαι τὸν Θεὸν, εἰ συγχρωτίζοιτο τοῖς νεκροῖς. Ὅθεν
 ξυμέντα, τὰ τῶν ἀρχαίων ἀναγινώσκειν. Τῷ γοῦν
 Κράτῃτι παρέβαλε τοῦτον τὸν τρόπον. Πορφύραν
 ἐμπεπορευμένον ἀπὸ τῆς Φοινίκης, πρὸς τῷ Πειραιεῖ
 ἐναυάγησεν. Ἀνελθὼν δὲ εἰς τὰς Ἀθήνας ἤδη τρια-
 κοντούτης, ἐκάθισε παρά τινα βιβλιοπώλην. 3.
 Ἀναγινώσκοντος δὲ ἐκείνου τὸ δευτέρον τῶν Ξενο-
 φῶντος ἀπομνημονευμάτων, ἡσθεῖς ἐπέϋθετο ποῦ
 διατρίβοιεν οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες. Εὐκαίρως δὲ πα-
 ριόντος Κράτῃτος, ὁ βιβλιοπώλης δεῖξας αὐτὸν, φησὶ,
 Τούτῳ παρακολούθησον. Ἐντεῦθεν ἤκουε τοῦ Κρά-
 τῃτος, ἄλλως μὲν εὐτονος πρὸς φιλοσοφίαν, αἰδήμων
 δὲ ὡς πρὸς τὴν Κυνικὴν ἀναισχυρτίαν. Ὅθεν ὁ
 Κράτῃς, βουλόμενος αὐτῷ καὶ τοῦτο θεραπεῦσαι,
 δίδωσι χύτραν φακῆς διὰ τοῦ Κεραμεικοῦ φέρειν.
 Ἐπεὶ δὲ εἶδεν αὐτὸν αἰδούμενον καὶ παρακαλύπτον-
 τα, παίσας τῇ βακτηρίᾳ καταδόγγυσι τὴν χύτραν.
 Φεύγοντος δὲ αὐτοῦ, καὶ τῆς φακῆς κατὰ τῶν σκε-
 λῶν δρεούσης, φησὶν ὁ Κράτῃς, Τί φεύγεις, φοινικί-
 διον; οὐδὲν δεινὸν πέπονθας. 4. Ἔως μὲν οὖν
 ἰνὸς ἤκουε τοῦ Κράτῃτος.

IV. Ὅτε καὶ τὴν πολιτείαν αὐτοῦ γράψαντος, τι-
 νες ἔλεγον παίζοντες, ἐπὶ τῆς τοῦ κυνὸς οὐρᾶς αὐ-
 τὴν γεγραφέναι. Γέγραφε δὲ πρὸς τῇ πολιτείᾳ καὶ
 τὰδε· Περὶ τοῦ κατὰ φύσιν βίου, Περὶ ὁρμῆς, ἢ
 Περὶ ἀνθρώπου φύσεως, Περὶ παθῶν. Περὶ τοῦ
 κατῆκοντος, Περὶ νόμου, Περὶ τῆς Ἑλληνικῆς παι-
 δείας, Περὶ ὄψεως, Περὶ τοῦ ὄλου, Περὶ σημείων,

Πυθαγορικά, Καθολικά, Περὶ λήξεων, Προβλημάτων Ὀμηρικῶν πέντε, Περὶ ποιητικῆς ἀκροάσεως. Ἔστι δ' αὐτοῦ καὶ Τεχνικαὶ λύσεις, καὶ Ἐλεγχοὶ δύο, Ἀπομνημονεύματα, Κράτητος ἠθικά. Καὶ τὰδε μὲν τὰ βιβλία.

V. Τελευταῖον δὲ ἀπέστη, καὶ τῶν προειρημένων ἤκουσεν ἕως ἐτῶν εἴκοσιν· ἵνα καὶ φασὶν αὐτὸν εἰπεῖν, Νῦν εὐπλόηκα, ὅτε νεναύγηκα. Οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ Κράτητος τοῦτ' αὐτὸν εἰπεῖν. 5. Ἄλλοι δὲ, διατρέβοντα ἐν ταῖς Ἀθήναις ἀκούσαι τὴν ναυαγίαν, καὶ εἰπεῖν, Εὖγε ποιῆ ἢ τύχη προσελαύνουσα ἡμᾶς φιλοσοφία. Ἔνιοι δὲ, διαθήμενον Ἀθήνησι τὰ φορτία, οὕτω τραπήναι πρὸς φιλοσοφίαν.

VI. Ἀνακάμπτων δὲ ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ τῇ καὶ Πεισιανακτεῖω καλουμένῃ, ἀπὸ δὲ τῆς γραφῆς τῆς Πολυγνώτου, ποικίλῃ, διέθετο τοὺς λόγους, βουλόμενος καὶ τὸ χωρίον ἀπερίστατον ποιῆσαι. Ἐπὶ γὰρ τῶν τριάκοντα, τῶν πολιτῶν πρὸς τοὺς χιλλοὺς τετρακοσίους ἀνήρηντο ἐν αὐτῷ.

VII. Προσῆσαν δὴ λοιπὸν ἀκούοντες αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο Σταῖκοι ἐκλήθησαν καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ ὁμοίως, πρότερον Ζηνώνιοι καλούμενοι, καθά φησι καὶ Ἐπίκουρος ἐν ἐπιστολαῖς. Καὶ πρότερόν γε Σταῖκοι ἐκαλοῦντο οἱ διατρέβοντες ἐν αὐτῇ ποιηταί, καθά φησι καὶ Ἐρατοσθένης ἐν ὀγδόῃ περὶ τῆς ἀρχαίας κωμωδίας· οἱ καὶ τὸν λόγον ἐπὶ πλείον ἠὔξησαν. 6. Ἐτίμων δὴ οὖν Ἀθηναῖοι σφόδρα τὸν Ζήνωνα οὕτως, ὥστε καὶ τῶν τευχῶν αὐτῷ τὰς κλεῖς παρακαταθήσθαι, καὶ χρυσοῦ στεφάνῳ τιμῆσαι, καὶ χαλκῇ εἰκόμι. Τοῦτο δὲ καὶ τοὺς πολίτας αὐτοῦ ποιῆσαι.

κόσμον ἡγουμένους τὴν τάνδρος εἰκόνα. Ἄντε-
ποιοῦντο δ' αὐτοῦ καὶ οἱ ἐν Σιδῶνι Κιτιεῖς.

VIII. Ἀπεδέχeto αὐτὸν καὶ Ἀντίγονος, καὶ εἰ
ποτε Ἀθήνας ἦκοι, ἦκουεν αὐτοῦ· πολλά τε παρε-
κάλει ἀφικέσθαι ὡς αὐτόν. Ὁ δὲ τοῦτο μὲν παρη-
τήσατο, Περσαῖον δὲ ἕνα τῶν γνωρίμων ἀπέστειλεν,
ὃς ἦν Δημητρίου μὲν υἱὸς, Κιτιεὺς δὲ τὸ γένος, καὶ
ἦμαρζε κατὰ τὴν τριακοστὴν καὶ ἑκατοστὴν Ὀλυμ-
πιάδα, ἥδη γέροντος ὄντος Ζήνωνος. Ἡ δὲ ἐπιστο-
λὴ τοῦ Ἀντιγόγου τοῦτον εἶχε τὸν τρόπον, καθὰ καὶ
Ἀπολλώνιος ὁ Τύριος ἐν τοῖς περὶ Ζήνωνός φησι.

7. Βασιλεὺς Ἀντίγονος Ζήνωνι φι-
λοσόφῳ χαίρειν.

Ἐγὼ τύχῃ μὲν καὶ δόξῃ νομίζω προτερεῖν τοῦ
σοῦ βίου, λόγων δὲ καὶ παιδείας καθυστερεῖν, καὶ
τῆς τελείας εὐδαιμονίας, ἣν σὺ κέκτησαι. Διόπερ
ἔκρινα προσφωνῆσαι σοι παραγενέσθαι πρὸς ἐμέ,
πειρασμένος σε μὴ ἀντερεῖν πρὸς τὸ ἀξιούμενον. Σὺ οὖν
πειράσθητι ἐκ παντὸς τρόπου συμμῆσαι μοι, διελιθ-
φῶς τοῦτο, διότι οὐχ ἑνὸς ἐμοῦ παιδευτῆς ἔση, πάν-
των δὲ Μακεδόνων συλλήβδην. Ὁ γὰρ τὸν τῆς Μα-
κεδονίας ἄρχοντα κοὶ παιδεύων καὶ ἄγων ἐπὶ τὰ
κατὰ ἀρετὴν, φανερός ἐστι καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους
παρασκευάζων πρὸς εὐανδρίαν. Οἷος γὰρ ἂν ὁ
ἡγούμενος ἦ, τοιοῦτους εἰκὸς ὡς ἐπιτοπολὺ γίγνε-
σθαι καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους.

Καὶ ὁ Ζήνων ἀντιγράφει ὧδε·

8. Βασιλεῖ Ἀντιγόῳ φιλοσόφῳ Ζήνωνι χαίρειν.

Ἀποδέχομαι σου τὴν φιλομάθειαν, καθόσον τῆς
ἀληθινῆς καὶ εἰς ὄνυσιν τεινούσης, ἄλλ' οὐχὶ τίς

δημῶδους καὶ εἰς διαστροφὴν ἡθῶν, ἀντίη παι-
δείας. Ὁ γὰρ φιλοσοφίας ὄρεγόμενος, ἐκκλίνων δὲ
τὴν πολυθρύλλητον ἡδονὴν, ἢ τινῶν θηλύνει νέων
ψυχὰς, φανερός ἐστι οὐ μόνον φύσει πρὸς εὐγένειαν
κλίνων, ἀλλὰ καὶ προαιρέσει. Φύσις δὲ εὐγενὴς
μετρίαν ἄσκησιν προσλαβοῦσα, ἔτι δὲ τὸν ἀφθόνωσ
διδάξοντα, ῥαδίως ἔρχεται πρὸς τὴν τελείαν ἀνάλη-
ψιν τῆς ἀρετῆς. 9. Ἐγὼ δὲ συνέχομαι σώματι ἀσθε-
νεῖ διὰ γῆρας. Ἐτῶν γὰρ εἰμι ὄγδοήκοντα, διόπερ
οὐ δύναμαί σοι συμμιξίαι. Ἀποστέλλω δὲ σοι τινὰς
τῶν ἐμαυτοῦ συσχολαστῶν, οἱ τοῖς μὲν κατὰ ψυχὴν
οὐκ ἀπολείπονται ἐμοῦ· τοῖς δὲ κατὰ σῶμα, προτε-
ροῦσιν. Οἷς συνῶν, οὐδενὸς καθυστερήσεις τῶν
πρὸς τὴν τελείαν εὐδαιμονίαν ἡκόντων.

Ἀπέστειλε δὲ Περσαῖον καὶ Φιλονίδην τὸν Θη-
βαῖον, ὧν ἀμφοτέρων Ἐπίκουρος μνημονεύει, ὡς συν-
όντων Ἀντιγόνῳ, ἐν τῇ πρὸς Ἀριστόβουλον τὸν
ἀδελφὸν ἐπιστολῇ.

Κ. Ἔδοξε δὲ μοι καὶ τὸ ψήφισμα τὸ περὶ αὐτοῦ
τῶν Ἀθηναίων ὑπογράψαι. 10. Καὶ ἔχει ὧδε·

Ψήφισμα.

Ἐπ' Ἀρῆνίδου ἀρχοντος, ἐπὶ τῆς Ἀκαματίδος,
πέμπτης πρυτανείας, Μαμακτηριῶνος δεκάτῃ ὑπέ-
ρα, τριτῇ καὶ εἰκοστῇ τῆς πρυτανείας, ἐκκλησία κυ-
ρία τῶν προέδρων ἐπεψήφισεν, Ἴππων, Κρατιστοτέ-
λης, Στυμπετεῶν, καὶ οἱ συμπρόεδροι, Θρασῶν Θρά-
σωνος Ἀνακαιοῦς εἶπεν. Ἐπειδὴ Ζήνων Μνασέου,
Κιτιεῦς, ἔτη πολλὰ κατὰ φιλοσοφίαν ἐν τῇ πόλει
γενόμενος, ἐν τε τοῖς λοιποῖς ἀνὴρ ἀγαθὸς ὧν διετέ-
λεσε, καὶ τοὺς εἰς σύστασιν αὐτῷ τῶν νέων πορευο-

μένους παρακαλῶν, ἐπ' ἀρετὴν καὶ σωφροσύνην παρ-
 ὄρμα, πρὸς τὰ βέλτιστα παράδειγμα τὸν ἴδιον βλο-
 ἐκθεὶς ἅπασιν, ἀκόλουθον ὄντα τοῖς λόγοις οἷς διε-
 λέγετο. 11. τύχη τῇ ἀγαθῇ δεδόχθαι τῷ δήμῳ,
 ἐπαινέσαι μὲν Ζήνωνα Μνασίου Κιτιέα, καὶ στεφα-
 νῶσαι χρυσῶ στεφάνῳ κατὰ τὸν νόμον, ἀρετῆς ἕνεκα καὶ
 σωφροσύνης· οἰκοδομησαὶ δὲ αὐτῷ καὶ τάφον ἐπὶ τοῦ
 Κεραμεικοῦ δημοσίᾳ. Τῆς δὲ ποιήσεως τοῦ στεφά-
 νου, καὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ τάφου, χειροτονῆσαι τὸν
 δῆμον ἤδη τοὺς ἐπιμελησομένους πέντε ἄνδρας ἐξ
 Ἀθηναίων. Ἐγγράψαι δὲ τὸ ψήφισμα τὸν γραμμα-
 τία τοῦ δήμου, ἐν στήλαις δυοί. Καὶ ἐξεῖναι αὐτῷ
 θεῖναι τὴν μὲν, ἐν Ἀκαδημίᾳ· τὴν δὲ, ἐν Λυκείῳ.
 Τὸ δ' ἀνάλωμα τὸ εἰς τὰς στήλας γινόμενον μερίσαι
 τὸν ἐπὶ τῆς διοικήσεως· ὅπως ἅπαντες ἴδωσιν ὅτι ὁ
 δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων τοὺς ἀγαθοὺς, καὶ ζῶντας
 τιμᾶ καὶ τελευτήσαντας. 12. Ἐπὶ δὲ τὴν οἰκοδομὴν
 κειροτόνηται Θράσων Ἀνακαιεύς, Φιλοκλῆς Πε-
 ρραιεύς, Φαῖδρος Ἀναφλύστιος, Μίδων Ἀχαρνεύς,
 Μίκυθος Συμπαλλητεύς, Δίων Ποιανεύς. Καὶ τὸ
 ψήφισμα μὲν ὧδε ἔχει.

Χ. Φησὶ δ' Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος οὐκ ἀρεῖ-
 σθαι αὐτὸν εἶναι Κιτιέα. Τῶν γὰρ εἰς τὴν ἐπι-
 σκευὴν τοῦ λουιτρῶνος συμβαλλομένων εἰς ἄν, καὶ
 ἀναγραφόμενος ἐν τῇ στήλῃ, Ζήνωνος τοῦ φιλοσό-
 φου, ἤξιωσε καὶ τὸ Κιτιεύς προσθεῖναι.

ΧΙ. Ποίησας δὲ ποτε κοῖλον ἐπίθημα τῆς ληκύ-
 θου περιέφερε, νόμισμα, λύσιν ἐτοίμην τῶν ἀναγκαι-
 ῶν ἢ ἔχοι Κράτης ὁ διδάσκαλος. 13. Φασὶ δ'

αὐτὸν ὑπὲρ χίλια τάλαντα ἔχοντα ἔλθειν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ταῦτα δανείζειν ναυτικῶς.

XII. Ἦσθε δε ἀριθίδια, καὶ μέλι, καὶ ὀλίγον εὐώδους οἴναριον ἔπινε.

XIII. Παιδαρίους τε ἐχρήτο σπανίως, ἅπαξ ἢ δις που παιδισκαρίῳ τινι, ἵνα μὴ δοκοῖη μισογύνης εἶναι. Σύν τε Περσαίῳ τὴν αὐτὴν οἰκίαν ᾤκει. Καὶ αὐτοῦ ἀλλητριδίων εἰσαγαγόντος πρὸς αὐτὸν, ἀποσπάσας πρὸς τὸν Περσαῖον αὐτὸ ἀπήγαγεν.

XIV. Ἦν τε, φασίν, εὐσυμπερίφορος, ὡς πολλάκις Ἀντίγονον τὸν βασιλέα ἐπικωμάσαι αὐτῷ, καὶ πρὸς Ἀριστοκλέα τὸν κιθαρωδὸν ἅμα αὐτῷ ἔλθειν ἐπὶ κῶμον, εἶτα μέντοι ὑποδύναι.

XV. 14. Ἐξέκλινε δέ φασι καὶ τὸ πολυδημῶδες, ὡστ' ἐπ' ἄκρου καθίζεσθαι τοῦ βάρθρου, κερδαίνοντα τὸ γοῦν ἕτερον μέρος τῆς ἐνοχλήσεως. Οὐ μὴν οὐδὲ μετὰ πλειόνων δύο ἢ τριῶν περιεπάται. Ἐνίους δὲ καὶ χαλκὸν εἰσέπραττε τοὺς περιῖσταμένους τὸ διδόναι μὴ ἐνοχλεῖν, καθά φησι Κλεάνθης ἐν τῷ περὶ χαλκοῦ. Πλειόνων τε περιστάντων αὐτὸν, δεξας ἐν τῇ στοᾷ κατ' ἄκρου τὸ ξύλινον περιφερὲς τοῦ βωμοῦ, ἔφη, Τοῦτο ποτὲ ἐν μέσῳ ἔκειτο· διὰ δὲ τὸ ἐμποδιζειν, ἰδίᾳ ἐτέθη. Καὶ ὑμεῖς μὲν ἐκ τοῦ μέσου βασιτάσαντες αὐτοὺς, ἤτιον ἡμῖν ἐνοχλήσετε.

XVI. Δημοχάρους δὲ τοῦ Λάχητος ἀσπαζομένου αὐτὸν, καὶ φάσκοντος λέγειν καὶ γράφειν ὧν ἂν χρεῖαν ἔχη πρὸς Ἀντίγονον, ὡς ἐκεῖνου πάντα παρέξοντος, ἀκούσας οὐκέτ' αὐτῷ συνδιέτριψε. 15. Λέγεται δὲ καὶ μετὰ τὴν τελευταίην τοῦ Ζήνωνος ἐπιπύτον τὸν Ἀντίγονον, οἷον εἶη θάλαττον ἀπολωλεκῶς. Ὅθεν

καὶ διὰ Θράσωτος πρεσβευτοῦ παρὰ τῶν Ἀθήνηθεν ἦιτησεν αὐτῷ τὴν ἐν Κεραμεικῷ ταφὴν. Ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί Θαναμάζει αὐτόν; Ὅτι, ἔφη, πολλῶν καὶ μεγάλων αὐτῷ διδομένων ὑπ' ἐμοῦ, οὐδέποτε ἔχυνάθη, οὐδὲ ταπεινὸς ὤφθη.

XVII. Ἦν δὲ καὶ ζητητικὸς, καὶ περὶ πάντων ἀκριβολογούμενος. Ὄθεν καὶ ὁ Τίμων ἐν τοῖς Σίλλοις φησὶν οὕτω,

Καὶ Φοίνισσαν ἴδον λιχνόγραυν σκιερῷ ἐνὶ τύφῳ
Πάντων ἰμείρουσαν, ὃ δ' ἔρρει γύργαθος ὡς τις,
Μικρὸς ἔων, νοῦν δ' εἶχεν ἐλάσσονα σκινδαυοῖο.

16. Ἐπιμελῶς δὲ καὶ πρὸς Φίλωνα τὸν διαλεκτικὸν διεκρίνεται, καὶ συνεσχόλαζεν αὐτῷ. Ὄθεν καὶ Θανμασθῆναι ὑπὸ Ζήνωνος τοῦ νεωτέρου, οὐχ ἦτιον Διοδώρου τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ.

XVIII. Ἦσαν δὲ περὶ αὐτὸν καὶ γυμνοδῶνται τινὲς, ὡς φησι καὶ ὁ Τίμων,

Ὅφρα πενεστάων σύναγεν νέφος, οἱ περὶ πάντων
Πτωχότατοι τ' ἦσαν καὶ κουφότατοι βροτοὶ ἀστῶν
Αὐτὸν δὲ στυγνὸν τε εἶναι καὶ πικρὸν, καὶ τὸ πρόσωπον συνεσπασμένον. Ἦν εὐτελής τε σφόδρα, καὶ βαρβαρικῆς ἐχόμενος μικρολογίας, προσχήματι οἰκονομίας.

XIX. Εἰ δὲ τινα ἐπισκώπτοι, περιεστιαμένως, καὶ οὐκ ἄδην, ἀλλὰ πόθρῳθεν. Λέγω δὲ οἷον ἐπὶ τοῦ καλλωπιζομένου ποτὲ ἔφη. 17. Ὀχετίον γάρ τι ὀκηρῶς αὐτοῦ ὑπερβαίνοντος Δικαίως, εἶπεν ὑφορῆ τὸν πηλόν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν αὐτῷ κατοπτρίζασθαι. Ὡς δὲ Κυνικός τις οὐ φήσας ἔλαιον ἔχειν ἐν τῇ ληκύθῳ, προσήτησεν αὐτόν, οὐκ ἔφη δάσειν. Ἀπὸ

θόντια μέντοι ἐκέλευε σκέψασθαι, ὁπότερος εἴη ἀναιδέστερος. Ἐρωτικῶς δὲ διακείμενος Χρῆμωνίδου, παρακαθίζόντων αὐτοῦ τε καὶ Κλειάνθους, ἀνέστη. Θαυμάζοντας δὲ τοῦ Κλειάνθους, ἔφη, Καὶ τῶν ἰατρῶν ἀκούω τῶν ἀγαθῶν, κράτιστον εἶναι φάρμακον πρὸς τὰ φλεγμαίνοντα, ἡσυχίαν. Δυσὸν δ' ὑπερνακειμένοι ἐν πύτῳ, καὶ τοῦ ὑπὲρ αὐτὸν τὸν ὑφ' αὐτὸν σκιμαλλίζοντος τῷ ποδὶ, αὐτὸς ἐκείνον τῷ γόνατι. Ἐπιστραφέντος δὲ, Τί οὖν οἶει τὸν ὑποκάτω σου πάσχειν ὑπὸ σοῦ; 18. Πρὸς δὲ τὸν φιλόπαιδα, Οὔτε τοὺς διδασκάλους, ἔφη, φρένας ἔχειν, ἀλλὰ διατρίβοντας ἐν παιδαρίοις, οὔτε ἐκείνους. Ἐφασκε δὲ τοὺς μὲν τῶν ἀσολοίκων λόγους, καὶ ἀπηρητισμένους, ὁμοίους εἶναι τῷ ἀργυρίῳ τῷ Ἀλεξανδρινῷ· εὐοφθάλμους μὲν καὶ περιγεγραμμένους, καθὰ καὶ τὸ νόμισμα, οὐδὲν δὲ διὰ ταῦτα βελτίονας. Τοὺς δὲ τούναντιον ἀφωμοίου τοῖς Ἄττικοῖς τετραδράχμοις, εἰκῆ μὲν κεκομμένους, καὶ σολοίκους, καθέλκειν μέντοι πολλάκις τὰς κεκαλλιγραφημένας λέξεις. Ἀρίστωνος δὲ τοῦ μαθητοῦ πολλὰ διαλεγομένου οὐκ εὐφυῶς, ἔνια δὲ καὶ προπετιῶς καὶ θρασείως, Ἀδύνατον, εἶπεν, εἰ μὴ σε ὁ πατήρ μεθύων ἐγέννησεν. Ὅθεν αὐτὸν καὶ λάλον ἀπεκάλει, βραχυλόγος ὢν. 19. Πρὸς δὲ τὸν ὀψοφάγον, μηδὲν τοῖς συμβιωταῖς καταλιπόντι, παρατεθέντος ποτὲ μεγάλου ἰχθύος, ἔφρασε οἷός τ' ἦν κατεσθίειν. Ἐμβλέψαντι δὲ, Τί οὖν, ἔφη, τοὺς συμβιωτὰς οἶει πάσχειν καθ' ἡμέραν, εἰ σὺ μὴ δύνασαι μίαν ἡμέραν ἐνεγκεῖν τὴν ἐμὴν ὀψοφυγίαν, Μειρακίου δὲ περιεργότερον παρὰ τὴν ἡλικίαν ἐρωτῶντος ζήτημά τι, προσήγαγε πρὸς κάτω

ὡς οὐκ ἐν τῷ μεγάλῳ, τὸ εὖ κείμενον εἶη· ἀλλ' ἐν τῷ εὖ, τὸ μέγα. Νεανίσκου δὲ τινος θρασύτερον διαλεγομένου, Οὐκ ἂν εἴποιμι, ἔφη, μειράκιον, ἃ ἐπέρχεται μοι. 22. Ῥοδίου δὲ τινος καλοῦ καὶ πλουσίου, ἄλλως δὲ μηδὲν, προσκειμένου αὐτῷ, μὴ βουλόμενος ἀνέχεσθαι, πρῶτον μὲν ἐπὶ τὰ κεκοιμημένα τῶν βάρθρων ἐκάθιζεν αὐτόν, ἵνα μολύνη τὴν χλανίδα· ἔπειτα εἰς τὸν τῶν πτωχῶν τόπον, ὥστε συνανατρίβεσθαι τοῖς ῥάκεισι αὐτῶν. Καὶ τέλος ἱπῆλθεν ὁ νεανίσκος. Πάντων ἔλεγεν ἀρρεπίστερον εἶναι τὸν τύφον, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν νέων. Μὴ τὰς φωνὰς καὶ τὰς λέξεις δεῖν ἀπομνημονεύειν, ἀλλὰ περὶ τὴν διάθεσιν τῆς χειρὸς τὸν νοῦν ὑσχαλεῖσθαι, μὴ ὡσπερ ἐψησὶν τινα, ἢ σκευασίαν ἀναλαμβάνοντας. Δεῖν τε ἔλεγε τοὺς νέους πάσῃ κοσμιότητι χρῆσθαι, καὶ πορεία, καὶ σχήματι, καὶ περιβολῇ. Συνεχῆς τε προεφέρετο τοὺς ἐπὶ τοῦ Καπανέως Εὐριπίδου στίχους, ὅτι

23. Βίος μὲν ἦν [αὐτῷ], ἥμιστα δ' ὄλβω γαῦρος ἦν, Φρόνημα δ' οὔτι μείζον εἶχεν, ἢ πένης [ἀνήρ.]
Ἔλεγε δὲ μηδὲν εἶναι τῆς οἰήσεως ἄλλοτριώτερον πρὸς κατόληψιν τῶν ἐπιστημῶν. Μηδενός τε ἡμᾶς οὕτως εἶναι ἐνδεεῖς ὡς χρόνου. Ἐρωτηθεὶς τίς ἐστί φίλος; Ἄλλος, ἔφη, ἐγώ. Δούλον ἐπὶ κλοπῇ, φασιν, ἐμαστίγου· τοῦ δ' εἰπόντος, Εἴμαρτό μοι κλέψαι· Καὶ δαρῆναι, ἔφη. Τὸ κάλλος εἶπε τῆς φωνῆς ἄνθος εἶναι. Οἱ δὲ, τοῦ κάλλους τὴν φωνὴν. Τῶν γνωρίμων τινὸς παιδάριον μεμωλωπισμένον θεασάμενος, πρὸς αὐτόν, Ὄρω σοι, ἔφη, τοῦ θυμοῦ τὰ ἔχνη. Πρὸς τὸν κερχισμένον τῷ μύρω, Τίς ἐστίν,

ἔφη, ὁ γυναικὸς ὄζων; Διονυσίου δὲ τοῦ Μεταθμε-
 νου εἰπόντος αὐτῷ, διὰ τί αὐτὸν μόνον οὐ διορθοῖ;
 ἔφη, Οὐ γάρ σοι πιστεύω. Πρὸς τὸ φλυαροῦν μει-
 ρακίον, Διὰ τοῦτο, εἶπε, δύο ὧτα ἔχομεν, στόμα δὲ
 ἓν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἥτιονα δὲ λέγωμεν. 24.
 Ἐν συμποσίῳ κατακείμενος σιγῇ, τὴν αἰτίαν ἠρωτή-
 θη. Ἐφη οὖν τῷ ἐγκαλέσαντι ἀπαγγεῖλαι πρὸς
 τὸν βασιλεῖα, ὅτι παρῆν τις σιωπᾶν ἐπιστάμενος.
 Ἦσαν δὲ οἱ ἐρωτήσαντες παρὰ Πτολεμαίου πρεσβεις
 ἀφικόμενοι, καὶ βουλούμενοι μαθεῖν, τί εἶποιεν περὶ
 αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλεῖα. Ἐρωτηθεὶς πῶς ἔχει
 πρὸς λαιδορίαν, Καθάπερ, εἶπεν, εἰ πρεσβευτὴς
 ἀναπόκριτος ἀποστέλλοιτο. Φησὶ δ' Ἀπολλώνιος
 ὁ Τύριος, ἔλκοντος αὐτὸν Κράτητος τοῦ ἱματιῶ
 ἀπὸ Σίλλωνος, εἰπεῖν, Ὡ Κράτης, λαβὴ φιλοσόφων
 ἐστὶν ἐπιδέξιος ἢ διὰ τῶν ὧτων· πείσας οὖν, ἔλκε
 τοῦτον. Εἰ δὲ με βιάξῃ, τὸ μὲν σῶμα παρὰ σοι ἔσται
 ἢ δὲ ψυχὴ παρὰ Σίλλωνι.

XX. 25. Συνδιέτριψε δὲ καὶ Διοδώρῳ, καθά-
 φησιν Ἰππόβοτος· παρ' ᾧ καὶ τὰ διαλεκτικὰ ἐξεπό-
 νησεν. Ἦδη δὲ προκόπιων εἰσῆει καὶ πρὸς Πολέ-
 μωνα ὑπ' ἀτυφίας. Ὡστε φασὶ λέγειν ἐκείνον, Οὐ
 λανθάνεις, ὦ Ζήνων, ταῖς κηπαίαις παρεισρέων θύ-
 ραις, καὶ τὰ δόγματα κλέπτων φοινικικῶς μεταμ-
 φιευνύς. Καὶ πρὸς τὸν δείξαντα δὲ αὐτῷ διαλεκτι-
 κὸν ἐν τῷ θειρίζοντι λόγῳ ἐπιτὰ διαλεκτικᾶς ἰδέας,
 πυθίσθαι πόσας εἰσπράττεται μισθοῦ· ἀκούσαντα
 δὲ ἑκατὸν, διακοσίας αὐτῷ δοῦναι. Τοσοῦτον ἦσκε
 φιλομάθειαν.

XXI. Φασὶ δὲ καὶ πρῶτον καθῆκον ἄνομακε-

ναι, καὶ λόγον περὶ αὐτοῦ πεποιημένοι. Τούς τε Ἡσιόδου στίχους μεταγράφειν οὕτω.

Κεῖνος μὲν πανάριστος ὃς εὖ εἰπὸντι πλῆθται·

Ἐσθλὸς δ' αὖ κἄκεῖνος ὃς αὐτὸς πάντα νοήσει.

26. Κρείττονα γὰρ εἶναι τὸν ἀκοῦσαι καλῶς δυνάμενον τὸ λεγόμενον καὶ χρῆσθαι αὐτῷ, τοῦ δι' αὐτοῦ τὸ πᾶν συννοήσαντος. Τῷ μὲν γὰρ εἶναι μόνον τὸ συνεῖναι· τῷ δ' εὖ πεισθέντι προσεῖναι καὶ τὴν πράξιν.

XXII. Ἐρωτηθεὶς, φησὶ, διὰ τί αὐστηρὸς ὢν, ἐν τῷ πότῳ διαχεῖται; ἔφη, Καὶ οἱ θέρμοι πικροὶ ὄντες βροχόμενοι γλυκαίνονται. Φησὶ δὲ καὶ Ἐκάτων ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν χρεῶν, ἀνίσθαι αὐτὸν ἐν ταῖς τοιαύταις κοινωνίαις. Ἐλεγέ τε κρεῖττον εἶναι τοῖς ποῦν ὀλισθεῖν ἢ τῇ γλώττῃ. Τὸ εὖ, γίνεσθαι μὲν παρὰ μικρὸν, οὐ μὴν μικρὸν εἶναι. Οἱ δὲ, Σωκράτους τοῦτο εἶναι.

XXIII. Ἦν δὲ καρτερικώτατος καὶ λιτώτατος, ἀπύρῳ τροφῇ χρώμενος, καὶ τρίβωνι λεπτῷ. Ὡστε λέγεσθαι ἐπ' αὐτοῦ,

27. Τὸν δ' οὐτ' ἄρ' χειμῶν κρυόεις, οὐκ ὄμβρος
ἀπείρων,

Οὐ φλόξ ἡελίοιο δαμάζεται, οὐ νόσος αἰνῆ,
Οὐχ ὡς τις δήμου ἐναρθῆμιος, ἀλλ' ὄγ' ἀτειρῆς
Ἀμφὶ διδασκαλῆ τέταται νύκτας τε καὶ ἡμαρ.

XXIV. Οἶγε μὴν Κωμικοὶ ἐλάνθανον ἐπαινοῦντες αὐτὸν διὰ τῶν σκωμμάτων. Ἴνα καὶ Φιλῆμων φησὶν οὕτως ἐν δράματι Φιλοσόφοις,

Εἰς ἄρτον ὄψον ἰσχὰς, ἐπιπιεῖν ὕδωρ.

Φιλοσοφίαν καινὴν γὰρ οὗτος φιλοσοφεῖ,
Πειρῆν διδάσκει, καὶ μαθητὰς λαμβάνει.

Οἱ δὲ Ποσειδίππου. Ἦδη δὲ καὶ εἰς παροιμίαν σχεδὸν ἐχώρησεν. Ἐλίγιο γούν ἐπ' αὐτῶ, Τοῦ φιλοσόφου Ζήνωνος ἐγκρατίστερος. Ἀλλὰ καὶ Ποσειδίππος Μεταφερομένοις,

28. Ἦσὶ ἐν ἡμέραις δέκα

εἶναι δοκεῖν Ζήνωνος ἐγκρατίστερον.

XXV. Τῷ γὰρ ὄντι πάντας ὑπερβαίλλετο τῷ τε εἶδει τούτῳ, καὶ τῇ σεμνότητι, καὶ δὴ τῇ Δία καὶ μακροβιότητι. Ὅτιῳ γὰρ πρὸς τοῖς ἐνεήκοιτα βιούς εἴη κατίστρεψεν, ἄνοσος καὶ ὕγιης διατελέσας. Πιρσαῖος δὲ φησιν ἐν ταῖς ἡθικαῖς σχολαῖς, δύο καὶ ἑβδομήκοντα ἐτῶν τελετῆσαι αὐτόν. Ἐλθεῖν δὲ Ἀθήνας δύο καὶ εἴκοσι ἐτῶν. Ὁ δ' Ἀπολλωνίος φησιν ἀφηγήσασθαι τῆς σχολῆς αὐτόν εἴη δυοῖν δέοντα ἐξήκοντα.

XXVI. Ἐτελεύτα δὴ οὕτως. Ἐκ τῆς σχολῆς ἀπιὼν προσέπταισι, καὶ τὸν δάκτυλον περιεβόηξε. Παισας δὲ τὴν γῆν τῇ χειρὶ, φησὶ τὸ ἐκ τῆς Νιόβης.

29. Ἐρχομαι, τί μ' αὖεις;

καὶ παραχρῆμα ἐτελεύτησεν, ἀποπνέξας ἑαυτόν. Ἀθηναῖοι δ' ἔθαψαν αὐτόν ἐν τῷ Κεραμεικῷ, καὶ ψηφίσμασι τοῖς προσηρημένοις ἐτίμησαν, τὴν ἀρετὴν αὐτῷ προσμαρτυροῦντες. Καὶ Ἀντίπατρος ὁ Σιδωνίος ἐποίησεν οὕτως·

Τῆνος ὄδε Ζήνων Κιτίω φίλος, ὃς ποτ' Ὀλυμπον

ἔδραμεν, οὐκ Ὅσση Πήλιον ἐνθήμενος.

Οὐ δὲ τάγ' Ἡρακλῆος ἀέθλια, τὰν δὲ ποτ' ἄστρα

Ἄτραπιτὸν μούνας εὖρε σαοφροσύνας.

Καὶ ἄλλο Ζηνόδοτος ὁ Στωϊκὸς, Διογένηος μαθητῆς·

30. Ἰκτίσας αὐτάρκειαν, ἀφείς κενεαυχία πλοῦτον·

Ζήνων, σὺν πολλῶν σεμνὸς ἐπισκυνίω.

Ἄρσενα γὰρ λόγον εὖρες, ἀναθλήσω δὲ προνοίᾳ
Αἰρέσειν, ἀτρέστου ματιῆρ' ἐλευθερίας.

Εἰ δὲ πάτρα Φοβίσσα, τίς ὁ φθόνος; ἦν καὶ ὁ
Κάδμος

Κεῖνος, ἀφ' οὗ γραπτὰν Ἑλλὰς ἔχει σελίδα.

Καὶ κοινῇ δὲ καὶ περὶ πάντων τῶν Στωϊκῶν Ἀθήναιος
ὁ ἐπιγραμματοποιὸς φησιν οὕτως·

Ἦ Στωϊκῶν μύθων εἰδήμονες, ὧ πανάριστα

Δόγματα ταῖς ἱεραῖς ἐνθήμενοι σελίδι;

Τὰν ἀρετὰν ψυχᾶς ἀγαθὸν μόνον· ἄδε γὰρ ἀν-
δρῶν

Μούνα καὶ βιοτὰν φύσατο καὶ πόλιας,

Σαρκὸς δ' ἄδυπάθημα, φίλον τέλος ἀνδράσιν ἄλ-
λοισ,

Ἐ μίᾳ τῶν Μνήμης ἦνυσε θυγατέρων.

31. Εἶπομεν ὡς ἐτελεύτα ὁ Ζήνων, καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ
παμμέτρῳ τοῦτον τὸν τρόπον·

Τὸν Κιτιῶ Ζήνωνα θανεῖν λόγος, ὡς ὑπὸ γήρωσ

Πολλὰ καμῶν ἐλύθη· οἱ δὲ, μένων ἄσιτος·

Οἱ δ', ὅτι προσκόψας πόδ' ἔφη, χερὶ γαῖαν ἀλοί-
σας,

Ἔρχομαι αὐτόματος δῆ· τί καλεῖς με, μόρε;

Ἔνοιον γὰρ καὶ τοῦτον τὸν τρόπον τελευτῆσαι φασὶν
αὐτόν. Καὶ περὶ μὲν τῆς τελευτῆς ταῦτα.

XXVII. Φησὶ δὲ Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς
ὁμωνύμοις, τὸν πατέρα αὐτοῦ Μνασίαν πολλάκις,
ἅτε ἔμπορον, Ἀθήναζε παραγίνεσθαι, καὶ πολλὰ τῶν
Σωκρατικῶν βιβλίων ἀποφέρειν ἔτι παιδί ὄντι τῷ Ζη-
νωνι. 32. Ὄθεν καὶ ἐν τῇ πατριδι συγκεκροτῆ-

πτρον, καὶ ἐκέλευσεν ἐμβλέψαι. Ἐπειτὴ ἠρώτησεν εἰ δοκεῖ αὐτῷ ἀρμότιοντα εἶναι ὄψει τοιαύτη ζητήματα. Πρὸς δὲ τὸν φάσκοντα ὡς ταπολλὰ αὐτῷ Ἀντισθένης οὐκ ἀρῆσκει, χροίαν Σοφοκλέους προενεγκάμενος, ἠρώτησεν εἴ τινα καὶ καλὰ ἔχειν αὐτῷ δοκεῖ. Τοῦ δ' οὐκ εἰδέναι φήσαντος, Εἴτ' οὐκ αἰσχύνῃ, ἔφη, εἰ μὲν τι κακὸν ἢν εἰρημένον ὑπ' Ἀντισθένης, τοῦτ' ἐκλεγόμενος καὶ μνημονεύων· εἰ δὲ τι καλὸν, οὐδ' ἐπιβαλλόμενος κατέχειν; 20. Εἰπόντος δὲ τινος ὅτι μικρὰ αὐτῷ δοκεῖ τὰ λογάρια τῶν φιλοσόφων, Λέγεις, εἶπε, τὰ λήθη· δεῖ μέντοι καὶ τὰς συλλαβὰς αὐτῶν βραχείας εἶναι, εἰ δυνατόν. Λέγοντος δὲ τινος αὐτῷ περὶ Πολέμωνος, ὡς ἄλλα προθέμενος, ἄλλα λέγει, σκυθρωπάσας ἔφη, Πόσου γὰρ ἠγάπας τὰ διδόμενα; Δεῖν δὲ ἔφη τὸν διαλεγόμενον, ὥσπερ τοὺς ὑποκριτὰς, τὴν μὲν φωνὴν καὶ τὴν δύναμιν μεγάλην ἔχειν· τὸ μέντοι στόμα μὴ διεκκινῆ· ὃ ποιεῖν τοὺς πολλὰ μὲν λαλοῦντας, ἀδύνατα δέ. Τοῖς εὖ λεγομένοις οὐκ ἔφη δεῖν καταλείπεσθαι τόπον, ὥσπερ τοῖς ἀγαθοῖς τεχνίταις εἰς τὸ θεάσασθαι· τούναντίον δὲ τὸν ἀκούοντα οὕτω πρὸς τοῖς λεγομένοις γίνεσθαι, ὥστε μὴ λαμβάνειν χρόνον εἰς τὴν ἐπισημείωσιν. 21. Νευνίσκου πολλὰ λαλοῦντος, ἔφη, Τὰ ὧτά σου εἰς τὴν γλῶτταν συνεβρόύηκε. Πρὸς τὸν καλὸν, εἰπόντα ὅτι οὐ δοκεῖ αὐτῷ ἐρασθήσεσθαι ὁ σοφός, Οὐδέν, ἔφη, ὑμῶν ἀθλιώτερον ἔσεσθαι τῶν καλῶν. Ἐλεγε δὲ καὶ τῶν φιλοσόφων τοὺς πλείστους, τὰ μὲν πολλὰ ἀσόφους εἶναι, τὰ δὲ μικρὰ καὶ τυχηρὰ, ἀμαθεῖς. Καὶ προσέφερετο τὰ τοῦ Καφησίου· ὅς, ἐπιβαλλομένου τινός τῶν μαθητῶν μεγάλα φουσῶν, πατάξας εἶπεν,

ὡς οὐκ ἐν τῷ μεγάλῳ, τὸ εὖ κείμενον εἶη· ἀλλ' ἐν τῷ εὖ, τὸ μέγα. Νεανίσκου δὲ τινος θρασύτερον διαλεγομένου, Οὐκ ἂν εἶπομι, ἔφη, μειράκιον, ἃ ἐπέρχεται μοι. 22. Ῥοδίου δὲ τινος καλοῦ καὶ πλουσίου, ἄλλως δὲ μηδὲν, προσκειμένου αὐτῷ, μὴ βουλόμενος ἀνέχεσθαι, πρῶτον μὲν ἐπὶ τὰ κεκοιμένα τῶν βιάθρων ἐκάθιζεν αὐτὸν, ἵνα μολύνῃ τὴν χλανίδα· ἔπειτα εἰς τὸν τῶν πτωχῶν τόπον, ὥστε συνανατριβεσθαι τοῖς ῥάκεισιν αὐτῶν. Καὶ τέλος ἀπῆλθεν ὁ νεανίσκος. Πάντων ἔλεγεν ἀρρεπίστερον εἶναι τὸν τυφόν, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν νέων. Μὴ τὰς φωνὰς καὶ τὰς λέξεις δεῖν ἀπομνημονεύειν, ἀλλὰ περὶ τὴν διάθεσιν τῆς χρείας τὸν νοῦν ὀσχολεῖσθαι, μὴ ὡσπερ ἐψησίῃ τινα, ἢ σκευασίαν ἀναλαμβάνοντας. Δεῖν τε ἔλεγε τοὺς νέους πάσῃ κοσμιότητι χρῆσθαι, καὶ πορείᾳ, καὶ σχήματι, καὶ περιβολῇ. Συνεχῆς τε προεφέρετο τοὺς ἐπὶ τοῦ Καπανέως Εὐρυπίδου στίχους, ὅτι

23. Βίος μὲν ἦν [αὐτῷ,] ἤκιστα δ' ὄλβῳ γαῦρος ἦν, φρόνημα δ' οὔτι μείζον εἶχεν, ἢ πένης [ἀνήρ.] Ἔλεγε δὲ μηδὲν εἶναι τῆς οἰήσεως ἀλλοτριώτερον πρὸς κατόληψιν τῶν ἐπιστημῶν. Μηδενὸς τε ἡμᾶς οὕτως εἶναι ἐνδεεῖς ὡς χρόνου. Ἐρωτηθεὶς τίς ἐστι φίλος; Ἄλλος, ἔφη, ἐγώ. Δουλον ἐπὶ κλοπῇ, φασιν, ἔμαστίγου· τοῦ δ' εἰπόντος, Εἴμαρτό μοι κλέψαι· Καὶ δαρῆναι, ἔφη. Τὸ κάλλος εἶπε τῆς φωνῆς ἀνθος εἶναι. Οἱ δὲ, τοῦ κάλλους τὴν φωνήν. Τῶν γνωρίμων τινὸς παιδάριον μεμλωπιόμενον θεασάμενος, πρὸς αὐτὸν, Ὄρω σου, ἔφη, τοῦ θυμοῦ τί ἔχῃ. Πρὸς τὸν κειρισμένον τῷ μύθῳ, Τίς ἐστίν,

ἔφη, ὁ γυναικὸς ὄζων; Διονυσίου δὲ τοῦ Μεταθαμί-
νου εἰπόντος αὐτῷ, διὰ τί αὐτὸν μόνον οὐ διορθοῖ;
ἔφη, Οὐ γάρ σοι πιστεύω. Πρὸς τὸ φλυαροῦν μει-
ράκιον, Διὰ τοῦτο, εἶπε, δύο ὧτα ἔχομεν, στόμα δὲ
ἓν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἥτιονα δὲ λέγωμεν. 24.
Ἐν συμποσίῳ κατακείμενος σιγῇ, τὴν αἰτίαν ἠρωτή-
θη. Ἐφη οὖν τῷ ἐγκαλέσαντι ἀπαγγεῖλαι πρὸς
τὸν βασιλέα, ὅτι παρῆν τις σιωπᾶν ἐπιστάμενος.
Ἦσαν δὲ οἱ ἐρωτήσαντες παρὰ Πτολεμαίου πρεσβεις
ἀφικόμενοι, καὶ βουλούμενοι μαθεῖν, τί εἴποιεν περὶ
αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα. Ἐρωτηθεὶς πῶς ἔχει
πρὸς λουδοριαν, Καθάπερ, εἶπεν, εἰ πρεσβευτὴς
ἀναπόκριτος ἀποστέλλοιτο. Φησὶ δ' Ἀπολλώνιος
ὁ Τύριος, ἔλκοντας αὐτὸν Κράτητος τοῦ ἱματιου
ἀπὸ Στίλπωνος, εἰπεῖν, Ὡ Κράτης, λαβὴ φιλοσόφων
ἐστὶν ἐπιδέξις ἢ διὰ τῶν ὧτων· πείσας οὖν, ἔλκε
τοῦτον. Εἰ δὲ με βιάξῃ, τὸ μὲν σῶμα παρὰ σοι ἔσται.
ἢ δὲ ψυχὴ παρὰ Στίλπωνι.

XX. 25. Συνδιέτριψε δὲ καὶ Διοδώρῳ, καθά-
φησιν Ἰππόβοτος· παρ' ᾧ καὶ τὰ διαλεκτικὰ ἐξεπό-
νησεν. Ἦδη δὲ προκόπτων εἰσῆει καὶ πρὸς Πολέ-
μωνα ὑπ' ἀτυφίας. Ὡστε φασὶ λέγειν ἐκείνον, Οὐ
λανθάνεις, ὦ Ζήνων, ταῖς κηπαίαις παρεισρέων θύ-
ραις, καὶ τὰ δόγματα κλέπτων φοινικικῶς μεταμ-
φιεννύς. Καὶ πρὸς τὸν δείξαντα δὲ αὐτῷ διαλεκτι-
κὸν ἐν τῷ θερίζοντι λόγῳ ἑπτὰ διαλεκτικὰς ἰδέας,
πυθέσθαι πούσας εἰσπράττεται μισθοῦ· ἀκούσαντα
δὲ ἑκατὸν, διακοσίας αὐτῷ δοῦναι. Τοσοῦτον ἦσκει
φιλομάθειαν.

XXI. φασὶ δὲ καὶ πρῶτον καθῆκον ἄνομακι-

ναι, καὶ λόγον περὶ αὐτοῦ πεποιηκέαι. Τούς τε Ἑσθλῶν σίχους μεταγράφειν οὕτω.

Κεῖνος μὲν πανάριστος ὅς εὖ εἰπὸντι πλήθεται
Ἑσθλὸς δ' αὖ καὶ κεῖνος ὅς αὐτὸς πάντα νοήσει.

26. Κρεῖττονα γὰρ εἶναι τὸν ἀκοῦσαι καλῶς δυνάμενον τὸ λεγόμενον καὶ χρῆσθαι αὐτῷ, τοῦ δι' αὐτοῦ τὸ πᾶν συννοήσαντος. Τῷ μὲν γὰρ εἶναι μόνον τὸ συνεῖναι· τῷ δ' εὖ πεισθέντι προσεῖναι καὶ τὴν πράξιν.

XXII. Ἐρωτηθεῖς, φησὶ, διὰ τί αὐστηρὸς ὢν, ἐν τῷ πότῳ διαχεῖται; ἔφη, Καὶ οἱ θερμοὶ πικροὶ ὄντες βρεχόμενοι γλυκαίνονται. Φησὶ δὲ καὶ Ἐκάτων ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν χειρῶν, ἀνίσθαι αὐτὸν ἐν ταῖς τοιαύταις κοινωνίαις. Ἐλεγέ τε κρεῖττον εἶναι τοῖς ποσὶν ὀλισθεῖν ἢ τῇ γλώττῃ. Τὸ εὖ, γίνεσθαι μὲν παρὰ μικρὸν, οὐ μὴν μικρὸν εἶναι. Οἱ δὲ, Σωκράτους τοῦτο εἶναι.

XXIII. Ἦν δὲ καρτερικώτατος καὶ λιτώτατος, ἀπύρῳ τροφῇ χρώμενος, καὶ τρίβωνι λεπτῷ. Ὡστε λέγεσθαι ἐπ' αὐτοῦ,

27. Τὸν δ' οὐτ' ἄρ' χειμῶν κρυόεις, οὐκ ὄμβρος
ἀπειρῶν,

Οὐ φλόξ ἡελίοιο δαμάζεται, οὐ νόσος αἰνῆ,
Οὐχ ὡς τις δήμου ἐναρίθμιος, ἀλλ' ὄγ' ἀτειρῆς
Ἀμρὶ διδασκαλῆ τέταται νύκτας τε καὶ ἡμᾶρ.

XXIV. Οἷγε μὴν Κωμικοὶ ἐλάνθανον ἐπαινοῦντες αὐτὸν διὰ τῶν σκωμμάτων. Ἴνα καὶ Φιλῆμων φησὶν οὕτως ἐν δράματι Φιλοσόφοις,

Εἰς ἄρτον ὄψον ἰσχάς, ἐπιπιεῖν ὕδωρ.

Φιλοσοφίαν καινὴν γὰρ οὗτος φιλοσοφεῖ,
Πειρῆν διδάσκει, καὶ μαθητὰς λαμβάνει.

Οἱ δὲ, *Ποσειδίππου*. Ἦδη δὲ καὶ εἰς παροιμίαν σχεδὸν ἐχώρησεν. Ἐλέγετο γοῦν ἐπ' αὐτῷ, Τοῦ φιλοσόφου Ζήνωνος ἐγκρατέστερος. Ἀλλὰ καὶ Ποσειδίππος *Μεταφερομένοις*,

28. Ὡστ' ἐν ἡμέραις δέκα

Εἶναι δοκεῖν Ζήνωνος ἐγκρατέστερον.

XXV. Τῷ γὰρ ὄντι πάντας ὑπερεβάλλετο τῷ τε εἶδει τούτῳ, καὶ τῇ σεμνότητι, καὶ δὴ νῆ Δία καὶ μακροβιότητι. Ὅτι τῷ γὰρ πρὸς τοῖς ἐνενήκοντα βιοῦς ἔτη κατέστρεψεν, ἄνοσος καὶ ὑγιῆς διατελέσας. Περσαῖος δὲ φησιν ἐν ταῖς ἡθικαῖς σχολαῖς, δύο καὶ ἑβδομήκοντα ἐτῶν τελευτῆσαι αὐτόν. Ἐλθεῖν δὲ Ἀθήναζε δύο καὶ εἴκοσι ἐτῶν. Ὁ δ' Ἀπολλωνίος φησιν ἀφηγήσασθαι τῆς σχολῆς αὐτόν ἔτη δυοῖν δέοντα ἐξήκοντα.

XXVI. Ἐτελεύτα δὴ οὕτως. Ἐκ τῆς σχολῆς ἀπιὼν προσέπταισε, καὶ τὸν δάκτυλον περιέβόρηξε. Παίσας δὲ τὴν γῆν τῇ χειρὶ, φησὶ τὸ ἐκ τῆς Νιόβης.

29. Ἔρχομαι, τί μ' αὔεις;

καὶ παραχρῆμα ἐτελεύτησεν, ἀποπνίξας ἑαυτόν. Ἀθηναῖοι δ' ἔθαψαν αὐτόν ἐν τῷ Κεραμειῷ, καὶ ψηφίσμασι τοῖς προσηρημένοις ἐτίμησαν, τὴν ἀρετὴν αὐτῷ προσμαρτυροῦντες. Καὶ Ἀντίπατρος ὁ Σιδώνιος ἐποίησεν οὕτως·

Τῆνος ὄδε Ζήνων Κιτίῳ φίλος, ὃς ποτ' Ὀλυμπον

Ἔδραμεν, οὐκ Ὅσση Πήλιον ἐνθήμενος.

Οὐ δὲ τάγ' Ἑρακλῆος ἀέθλια, τὰν δὲ ποί' ἄστρα

Ἄτραπιτὸν μούνας εὔρε σαοφροσύνας.

Καὶ ἄλλο Ζηνόδοτος ὁ Σιωϊκὸς, Διογένους μαθητής·

30. Ἴκτισας αὐτάρκειαν, ἀφείς κενεαυχία πλοῦτον·

Ζήνων, σὺν πολιῶ σεμνὸς ἐπισκυνίῳ.

Ἄρσενα γὰρ λόγον εὔρες, ἀναθλήσω δὲ προνοίᾳ
Αἴρεσιν, ἀτρέστου ματέρ' ἐλευθερίας.

Εἰ δὲ πάτρα Φοίνισσα, τίς ὁ φθόνος; ἦν καὶ ὁ
Κάδμος

Κεῖνος, ἀφ' οὗ γραπτὰν Ἑλλὰς ἔχει σελίδα.

Καὶ κοινῇ δὲ καὶ περὶ πάντων τῶν Στωϊκῶν Ἀθηναίος
ὁ ἐπιγραμματοποιὸς φησιν οὕτως :

Ἦ Στωϊκῶν μύθων εἰδήμονες, ὧ πανάριστα

Δόγματα ταῖς ἱεραῖς ἐνθήμενοι σελισι;

Τὰν ἀρετὰν ψυχᾶς ἀγαθὸν μόνον· ἄδε γὰρ ἀν-
δρῶν

Μούνα καὶ βιοτὰν φύσατο καὶ πόλιος,

Σαρκὸς δ' ἀδυπάθημα, φίλον τέλος ἀνδράσιν ἄλ-
λοις,

Ἄ μία τῶν Μνήμης ἦνυσε θυγατέρων.

31. Εἶπομεν ὡς ἐτελεύτα ὁ Ζήνων, καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ
παμμέτρῳ τοῦτον τὸν τρόπον·

Τὸν Κιτιᾶ Ζήωνα θανεῖν λόγος, ὡς ὑπὸ γήρωσ

Πολλὰ καμῶν ἐλύθη· οἱ δὲ, μένων ἄσιτος·

Οἱ δ', ὅτι προσκόψας πόδ' ἔφη, χερὶ γαῖαν ἀλοί-
σας,

Ἐρχομαι αὐτόματος δῆ· τί καλεῖς με, μόρε;

Ἔνοιον γὰρ καὶ τοῦτον τὸν τρόπον τελευτῆσαι φασὶν
αὐτόν. Καὶ περὶ μὲν τῆς τελευτῆς ταῦτα.

XXVII. Φησὶ δὲ Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς
ὁμωνύμοις, τὸν πατέρα αὐτοῦ Μνασῆαν πολλάκις,
αἰτε ἔμπορον, Ἀθήναζε παραγίνεσθαι, καὶ πολλὰ τῶν
Σωκρατικῶν βιβλίων ἀποφέρειν ἔτι παιδὶ ὄντι τῷ Ζη-
νωνι. 32. Ὅθεν καὶ ἐν τῇ πατριδί συγκεκροτῶ-

σθαι. Καὶ οὕτως ἐλθόντα εἰς Ἀθήνας, Κράτητι παραβαλεῖν. Δοκεῖ δὲ (φῆσι) καὶ τὸ τέλος αὐτὸς ὀρίσσει τῶν πλανωμένων περὶ τὰς ἀποφάσεις. Ἦμυνε δὲ (φῆσι) καὶ κάππαριν, καθάπερ Σωκράτης τὸν κύ α.

XXVIII. Ἔνιοι μέντοι (ἐξ ὧν εἰσιν οἱ περὶ Κάσιον τὸν Σκεπτικὸν) ἐν πολλοῖς κατηγοροῦντες τοῦ Ζήνωνος, πρῶτον μὲν τὴν ἐγκύκλιον παιδείαν ἄχρηστον ἀποφαίνειν, λέγοντα ἐν ἀρχῇ τῆς πολιτείας δευτέρου, ἐχθροὺς, καὶ πολεμίους, καὶ δούλους, καὶ ἀλλοτρίους, λέγειν αὐτὸν ἀλλήλων εἶναι πάντας τοὺς μὴ σπουδαίους, καὶ γονεῖς τέκνων, καὶ ἀδελφοὺς ἀδελφῶν, οἰκελοὺς οἰκείων. 33. Πάλιν ἐν τῇ πολιτείᾳ, παριστάντα πολίτας, καὶ φίλους, καὶ οἰκελοὺς, καὶ ἔλευθέρους τοὺς σπουδαίους μόνον. Ὡστε τοῖς Στωϊκοῖς οἱ γονεῖς καὶ τὰ τέκνα ἐχθροί· οὐ γὰρ εἰσι σοφοί. Κοινὰς τε τὰς γυναῖκας δογματίζειν, ὁμοίως Πλάτωνι ἐν τῇ πολιτείᾳ. Καὶ κατὰ τοὺς διακοσίους, μήτε ἱερά, μήτε δικαστήρια, μήτε γυμνάσια ἐπὶ ταῖς πόλεσιν οἰκοδομεῖσθαι. Περὶ τε νομίσματος οὕτως γράφειν, Νόμισμα δ' οὐτ' ἀλλαγῆς ἔνεκεν οἶεσθαι δεῖν κατασκευάζειν, οὔτε ἀποδημίας ἔνεκεν. Καὶ ἐσθῆτι δὲ τῇ αὐτῇ κελεύει χρῆσθαι ἄνδρας καὶ γυναῖκας, καὶ μηθὲν μόριον ἀποκεκρῦφθαι.

XXIX. 34. Ὅτι δ' αὐτοῦ ἐστὶν ἡ Πολιτεία, καὶ Χρῆσιππος ἐν τῷ Περὶ πολιτείας φησί. Περὶ τε ἐρωτικῶν διήλεκται, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπιγραφομένης Ἐρωτικῆς τέχνης. Ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς θ' κριβαῖς τὰ παραπλήσια γράφει. Τοιοῦτότροπος τινὰ ἐστὶ παρὰ τῷ Κασίῳ, ἀλλὰ καὶ Ἰσιδώρῳ τῷ Περ-

γαμηρῶ ῥήτορι· ὃς καὶ ἐκτιμηθῆναι φησὶν ἐκ τῶν βιβλίων τὰ κακῶς λεγόμενα παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς ὑπ' Ἀθηνοδώρου τοῦ Στωϊκοῦ, πιστευθέντος τὴν ἐν Περγὰμῳ βιβλιοθήκην· εἶτα ἀντιτεθῆναι αὐτὰ, φωραθέντος τοῦ Ἀθηνοδώρου, καὶ κινδυνεύσαντος. Καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ τῶν ἀθετουμένων αὐτοῦ.

XXX. 35. Γεγόνασι δὲ Ζήνωνες ὀκτώ· πρῶτος, ὁ Ἐλεάτης, περὶ οὗ λέξομεν· δεύτερος, αὐτὸς οὗτος· τρίτος, Ῥόδιος, τὴν ἐντόπιον γεγραφῶς ἱστορίαν ἐνιαίαν· τέταρτος, ἱστορικός, τὴν Πυρρόου γεγραφῶς ἱστορίαν εἰς Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν, ἀλλὰ καὶ ἐπιτομὴν τῶν πεπραγμένων Ῥωμαίοις τε καὶ Καρχηδονίοις· πέμπτος, Χρυσίππου μαθητῆς, βιβλία μὲν ὀλίγα γεγραφῶς, μαθητῆς δὲ πλείστους καταλειπώς· ἕκτος, ἱατρὸς Ἡροφίλειος, νοῆσαι μὲν ἱκανός· γραφαὶ δὲ ἄτονος· ἕβδομος, γραμματικός, οὗ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἐπιγράμματα φέρεται. Ὀγδοος, Σιδώνιος τὸ γένος, φιλόσοφος Ἐπικούρειος, καὶ νοῆσαι καὶ ἐρμηνεύσαι σαφῆς.

XXXI. 36. Μαθηταὶ δὲ Ζήνωνος πολλοὶ μὲν, ἔνδοξοι δὲ, Περσαῖος Δημητρίου Κιτιεύς, ὃν οἱ μὲν γινώρισμον αὐτοῦ· οἱ δὲ, οἰκέτην ἓνα τῶν εἰς βιβλιογραφίαν πεμπομένων αὐτῷ παρὰ Ἀντιγόνου, οὗ καὶ τροφεὺς ἦν τοῦ παιδὸς Ἀλκωνεύς. Διάπειραν δὴ ποτε βουληθεὶς λαβεῖν αὐτοῦ ὁ Ἀντίγονος, ἐποίησεν αὐτῷ πλαστῶς ἀγγελθῆναι, ὡς εἶη τὰ χωρὶα αὐτοῦ πρὸς τῶν πολεμίων ἀφρημένα· καὶ οκυθρωπάσαντος, Ὁρᾶς, ἔφη, ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ πλοῦτος ἀδιάφορον; Βιβλία δὲ αὐτοῦ φέρεται τάδε· Περὶ βασιλείας. Πολιτεία Λακωνική. Περὶ γάμου. Περὶ ἀσεβείας.

Διοα. Ι. ΙΙ. **B**

Θνήσκτης. Περὶ ἐρώτων. Προτρεπτικοί. Διατριβῶν, Χρειῶν τέσσαρα. Ἀπομνημονεύματα. Πρὸς τοὺς Πλάτωνος νόμους, ἑπτὰ. 37. Ἀρίστων Μιλτιάδους, Χίος, ὁ τὴν ἀδιαφορίαν εἰσηγησάμενος. Ἡρίλλος Καρχηδόνιος, ὁ τὴν ἐπιστήμην τέλος εἰπών. Διονύσιος, ὁ μεταθήμενος εἰς τὴν ἡδονήν. Διὰ γὰρ σφοδρὰν ὀφθαλμῶν ἄκνησεν ἔτι λέγειν τὸν πόνον ἀδιάφορον· οὗτος ἦν Ἡρακλεΐτης. Σφαῖρος Βοσποριανός. Κλεάνθης Φανίου Ἄσιος, ὁ διαδεξάμενος τὴν σχολήν. Ὅν καὶ ἀφωμοίου ταῖς σκληροκήροις δέλτοις, αἱ μόλις μὲν γράφονται, διατηροῦσι δὲ τὰ γραφέντα. Διήκουσε δ' ὁ Σφαῖρος καὶ Κλεάνθους μετὰ τὴν Ζήνωνος τελευτήν. Καὶ λέξομεν περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ περὶ Κλεάνθους. 38. Ἦσαν δὲ Ζήνωνος μαθηταὶ καὶ οἷδε, (καθὰ φησιν Ἰππόβοτος) Ἀθηνόδωρος Σολεύς· Φιλωνίδης Θηβαῖος· Κάλλιππος Κορίνθιος· Ποσειδώνιος Ἀλεξανδρεύς· Ζήνων Σιδώνιος.

XXXII. Κοινῇ δὲ περὶ πάντων τῶν Στωϊκῶν δογμάτων ἔδοξε μοι ἐν τῷ Ζήνωνος εἰπεῖν βίβῳ, διὰ τὸ τοῦτον κτιστὴν γενέσθαι τῆς αἵρέσεως. Ἔστι μὲν οὖν αὐτοῦ καὶ τὰ προσγεγραμμένα βιβλία πολλὰ, ἐν οἷς ἐλάλησεν ὡς οὐδεὶς τῶν Στωϊκῶν. Τὰ δὲ δόγματα κοινῶς ἔστι τάδε. Λελέχθω δ' ἐπὶ κεφαλαίων, ὡσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ποιεῖν εἰώθαμεν.

XXXIII. 39. Τριμερῆ φασὶν εἶναι τὸν κατὰ φιλοσοφίαν λόγον. Εἶναι γὰρ αὐτοῦ τὸ μὲν τι, φυσικόν· τὸ δὲ, ἠθικόν· τὸ δὲ, λογικόν. Οὕτω δὲ πρῶτος διεῖλε Ζήνων ὁ Κιτιεὺς ἐν τῷ Περὶ λόγου, καὶ Χρύσιππος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ λόγου, καὶ ἐν τῷ

πρώτη τῶν φυσικῶν, καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Ἐφίλλος
 ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εἰς τὰ δόγματα εἰσαγωγῶν, καὶ
 Εὐδρομος ἐν τῇ ἠθικῇ στοιχειώσει, καὶ Διογένης ὁ
 Βαβυλώνιος, καὶ Ποσειδώνιος. Ταῦτα δὲ τὰ μέρη
 ὁ μὲν Ἀπολλόδωρος τόπους καλεῖ· ὁ δὲ Χρυσίππος
 καὶ Εὐδρομος, εἶδη· ἄλλοι, γένη. 40. Εἰκάζουσι
 δὲ ζῶν τὴν φιλοσοφίαν, ὅσοις μὲν καὶ νεύροις τὸ λο-
 γικὸν προσεμοιοῦντες· τοῖς δὲ σαρκώδεσι, τὸ ἠθι-
 κόν· τῇ δὲ ψυχῇ, τὸ φυσικόν. Ἡ πάλιν ὡς· τὰ μὲν
 γὰρ ἐκτός, εἶναι τὸ λογικόν· τὰ δὲ μετὰ ταῦτα, τὸ
 ἠθικόν· τὰ δ' ἐσωτάτω, τὸ φυσικόν. Ἡ ἀγρῶ παμ-
 φόρῳ· οὗ τὸν μὲν περιβεβλημένον φραγμὸν εἶναι,
 τὸ λογικόν· τὸν δὲ καρπὸν, τὸ ἠθικόν· τὴν δὲ γῆν,
 ἢ τὰ δένδρα, τὸ φυσικόν. Ἡ πύλει καλῶς τετειχι-
 σμένη, καὶ κατὰ λόγον διοικουμένη, καὶ οὐθὲν μέρος
 τοῦ ἐτέρου προκεκρίσθαι, (καθὰ τινες αὐτῶν φασιν)
 ἀλλὰ μεμίχθαι αὐτά. Καὶ τὴν παράδοσιν μικτὴν
 ἐποίουν. Ἄλλοι δὲ πρῶτον μὲν τὸ λογικὸν τάττουσι·
 δευτέρον δὲ, τὸ φυσικόν· καὶ τρίτον, τὸ ἠθικόν. Ὡς
 ἐστὶ Ζήνων ἐν τῷ Περὶ λόγου, καὶ Χρυσίππος, καὶ
 Ἀρχέδημος, καὶ Εὐδήμος· 41. ὁ γὰρ Πτολεμαεὺς Διο-
 γένης ἀπὸ τῶν ἠθικῶν ἄρχεται· ὁ δ' Ἀπολλόδωρος,
 δεύτερα τὰ ἠθικά· Παναίτιος δὲ καὶ Ποσειδώνιος,
 ἀπὸ τῶν φυσικῶν ἄρχονται, καθὰ φησι Φανίας ὁ
 Ποσειδωνίου γνῶριμος, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Ποσειδω-
 νείων σχολῶν. Ὁ δὲ Κλεάνθης ἔξ μέρη φησί· δια-
 λεκτικόν, ῥητορικόν, ἠθικόν, πολιτικόν, φυσικόν,
 θεολογικόν. Ἄλλοι δὲ οὐ τοῦ λόγου ταῦτα μέρη
 φασίν, ἀλλ' αὐτῆς τῆς φιλοσοφίας· ὡς Ζήνων ὁ
 Ταρσεύς.

XXXIV. Τὸ δὲ λογικὸν μέρος φασὶν ἔνιοι εἰς δύο διαιρεῖσθαι ἐπιστήμας, εἰς ῥητορικὴν, καὶ εἰς διαλεκτικὴν. Τινὲς δὲ καὶ εἰς τὸ ὀρικὸν εἶδος, τὸ περὶ κανόνων καὶ κριτηρίων. Ἐνιοὶ δὲ τὸ ὀρικὸν παραδιαιροῦσι. 42. Τὸ μὲν οὖν περὶ κανόνων καὶ κριτηρίων παραλαμβάνουσι πρὸς τὸ τὴν ἀλήθειαν εὑρεῖν· (ἐν αὐτῷ γὰρ τὰς τῶν φαντασιῶν διαφορὰς ἀπευθύουσι) καὶ τὸ ὀρικὸν δὲ ὁμοίως πρὸς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας. Διὰ γὰρ τῶν ἐννοιῶν τὰ πράγματα λαμβάνεται. Τὴν τε ῥητορικὴν ἐπιστήμην οὖσαν, τοῦ εὖ λέγειν περὶ τῶν ἐν διεξόδῳ λόγων, καὶ τὴν διαλεκτικὴν τοῦ ὀρθῶς διαλέγεσθαι περὶ τῶν ἐν ἐρωτήσῃ καὶ ἀποκρίσει λόγων. Ὅθεν καὶ οὕτως αὐτὴν ὀρίζονται, ἐπιστήμην ἀληθῶν καὶ ψευδῶν καὶ οὐδετέρων. Καὶ τὴν μὲν ῥητορικὴν αὐτὴν εἶναι λέγουσι τριμερῆ· τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς, εἶναι συμβουλευτικόν· τὸ δὲ δικανικόν· τὸ δὲ, ἐγκωμισιαστικόν. 43. Ἐἶναι δ' αὐτῆς τὴν διαιρέσιν, εἰς τε τὴν εὔρεσιν, καὶ εἰς τὴν φράσιν, καὶ εἰς τὴν τάξιν καὶ εἰς τὴν ὑπόκρισιν. Τὸν δὲ ῥητορικὸν λόγον, εἰς τε τὸ προοίμιον, καὶ εἰς τὴν διήγησιν, καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἀντιδίκους, καὶ τὸν ἐπίλογον.

XXXV. Τὴν διαλεκτικὴν διαιρεῖσθαι, εἰς τε τὸν περὶ τῶν σημαινομένων καὶ τῆς φωνῆς τόπον. Καὶ τὸν μὲν τῶν σημαινομένων, εἰς τε τὸν περὶ τῶν φαντασιῶν τόπον, καὶ τῶν ἐκ τούτων ὑφισταμένων λεκτῶν, ἀξιωματῶν, καὶ αὐτοτελῶν, καὶ κατηγορημάτων, καὶ τῶν ὁμοίων ὀρθῶν καὶ ὑπτίων, καὶ γενῶν καὶ εἰδῶν· ὁμοίως δὲ καὶ λόγων καὶ τρόπων καὶ συλλογισμῶν, καὶ τῶν παρὰ τὴν φωνὴν καὶ τὰ πράγ-

ματα σοφισμάτων. 44. Ἔν ἐναι ψευδομένους λόγους, καὶ ἀληθεύοντας, καὶ ἀποφάσκοντας, σωρείτας τε καὶ τοὺς ὁμοίους τούτοις, ἑλλιπέεις καὶ ἀπορους, καὶ περαίνοντας, καὶ ἐγκεκαλυμμένους, κεραιδίας τε καὶ οὔτιδας καὶ θερίζοντας. Εἶναι δὲ τῆς διαλεκτικῆς ἴδιον τόπον καὶ τὸν προειρημένον περὶ αὐτῆς τῆς φωνῆς, ἐν ᾧ δεικνυται ἡ ἐγγράμμα-τος φωνή, καὶ τίνα τὰ τοῦ λόγου μέρη· καὶ περὶ σο-λοικισμοῦ, καὶ βαρβαρισμοῦ, καὶ ποιημάτων, καὶ ἀμφιβολιῶν, καὶ περὶ ἑμμελοῦς φωνῆς, καὶ περὶ μουσικῆς, καὶ περὶ ὄρων (κατὰ τινας) καὶ διαιρέσεων, καὶ λέξεων. 45. Εὐχρηστοτάτην δὲ φασιν εἶναι τὴν περὶ τῶν συλλογισμῶν θεωρίαν· τὸ γὰρ ἀποδεικτι-κὸν ἐμφαίνειν, ὅπερ συμβάλλεσθαι πολὺ πρὸς διόρ-θωσιν τῶν δογμάτων· καὶ τάξιν καὶ μνήμην τὸ ἐπι-στατικὸν κατάλημμα ἐμφαίνειν. Εἶναι δὲ τὸν λόγον αὐτὸν συστημάτων καὶ ἐπιφορᾶς· τὸν δὲ συλλογι-σμὸν, λόγον συλλογιστικὸν ἐκ τούτων. Τὴν δὲ ἀπό-δειξιν, λόγον, διὰ τῶν μᾶλλον καταλαμβανόμενων, τὸ ἥτιον καταλαμβανόμενον περὶ πάντων. Τὴν δὲ φαντασίαν εἶναι τύπωσιν ἐν ψυχῇ, τοῦ ὀνόματος οἰκείως μετσηνεγμένου ἀπὸ τῶν τύπων ἐν τῷ κηρῷ ὑπὸ τοῦ δακτυλίου γινομένου. 46. Τῆς δὲ φαντα-σίας, τὴν μὲν, καταληπτικὴν· τὴν δὲ, ἀκατάληπτον. Καταληπτικὴν μὲν, ἣν κριτήριον εἶναι τῶν πραγ-μάτων φασὶ, τὴν γινομένην ἀπὸ ὑπάρχοντος κατ' αὐτὸ τὸ ὑπάρχον, ἐναπεσφραγισμένην καὶ ἐν-απομεμαγμένην. Ἀκατάληπτον δὲ, τὴν μὴ ἀπὸ ὑπάρχοντος· ἢ ἀπὸ ὑπάρχοντος μὲν, μὴ κατ' αὐ-τὸ δὲ τὸ ὑπάρχον τὴν μήτραν ἔχουσαν, μηδὲ

ἐκτυπον. Αὐτὴν δὲ τὴν διαλεκτικὴν ἀναγκαίαν εἶναι, καὶ ἄρετὴν ἐν εἶδει περιέχουσαν ἀρετάς· τὴν τε ἀπροπτωσίαν, ἐπιστήμην τοῦ πότε δεῖ συγκατατίθεσθαι, καὶ μὴ· τὴν δὲ ἀνεικαιότητα, ἰσχυρὸν λόγον πρὸς τὸ εἰκός, ὥστε μὴ ἐνδιδόναι αὐτῷ. 47. Τὴν δὲ ἀνελεγχίαν, ἰσχὺν ἐν λόγῳ, ὥστε μὴ ἀπάγεσθαι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἀντικείμενον. Τὴν δὲ ἀματαιότητα, ἕξιν ἀναφέρουσαν τὰς φαντασίας ἐπὶ τὸν ὀρθὸν λόγον. Αὐτὴν τε τὴν ἐπιστήμην φασὶν ἢ κατάληψιν ἀσφαλῆ, ἢ ἕξιν ἐν φαντασιῶν προσδεξεί, ἀμετάπτωτον ὑπὸ λόγου. Οὐκ ἄνευ δὲ τῆς διαλεκτικῆς θεωρίας τὸν σοφὸν ἀπύπτωτον ἕσεσθαι ἐν λόγῳ· τό, τε γὰρ ἀληθές καὶ τὸ ψεῦδος διαγινώσκεσθαι ἰπ' αὐτῆς, καὶ τὸ πιθανόν, τό, τε ἀμφιβόλως λεγόμενον διευκρινεῖσθαι. Χωρὶς τε αὐτῆς, οὐκ εἶναι ὁδῷ ἐρωτῆν καὶ ἀποκρίνασθαι. 48. Διατείνειν δὲ τὴν ἐν ταῖς ἀποφάσει προπέτειαν καὶ ἐπὶ τὰ γνώμενα, ὥστε εἰς ἀκοσμίαν καὶ εἰκαιότητα τρέπεσθαι τοὺς ἀγυμνάστους ἔχοντας τὰς φαντασίας. Οὐκ ἄλλως τὲ ὄξυν, καὶ ἀγχίνουν, καὶ τὸ ὄλον δεινὸν ἐν λόγοις φανήσεσθαι τὸν σοφόν· τοῦ γὰρ αὐτοῦ εἶναι ὀρθῶς διαλέγεσθαι καὶ διαλογίζεσθαι, καὶ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τε τὰ προκαίμενα διαλεχθῆναι, καὶ πρὸς τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνασθαι, ἅπερ ἐμπεύρου διαλεκτικῆς ἀνδρὸς εἶναι. Ἐν οὖν τοῖς λογικοῖς ταῦτά τε αὐτοῖς δοκεῖν κεφαλαιωδῶς.

XXXVI Καὶ, ἵνα καὶ μέρος εἴποιμε· καὶ τάδε, ἅπερ αὐτῶν εἰς τὴν εἰσαγωγικὴν τείνει τελεγγην, καὶ αὐτὰ ἐπὶ λέξεως τίθησι Διοκλῆς ὁ Μάγνης ἐν τῇ ἐπιδρομῇ τῶν φιλοσόφων, λέγων οὕτως 49

Ἀρέσκει τοῖς Στωϊκοῖς τὸν περὶ φαντασίας καὶ αἰσθήσεως προιάττειν λόγον, καθότι τὸ κριτήριον, ᾧ ἡ ἀλήθεια τῶν πραγμάτων γινώσκεται, κατὰ γένος φαντασία ἐστὶ, καὶ καθότι ὁ περὶ συγκαταθέσεως, καὶ ὁ περὶ καταλήψεως καὶ νοήσεως λόγος προάγων τῶν ἄλλων, οὐκ ἄνευ φαντασίας συνίσταται. Προηγεῖται γὰρ ἡ φαντασία· εἴθ' ἡ διάνοια, ἐκλαλητικὴ ὑπάρχουσα, ὃ πάσχει ὑπὸ τῆς φαντασίας, τοῦτο ἐκφέρει λόγῳ. 50. Διαφέρει δὲ φαντασία καὶ φάντασμα. Φάντασμα μὲν γὰρ ἐστὶ δόκησις διανοίας, οἷα γίνεταί κατὰ τοὺς ὕπνους· φαντασία δὲ ἐστὶ τύπῳσις ἐν ψυχῇ, τουτέστιν, ἀλλοίωσις, ὡς ὁ Χρυσίππος ἐν τῇ δωδεκάτῃ Περὶ ψυχῆς ὑφίσταται. Οὐδὲ γὰρ δεκτὸν τὴν τύπῳσιν οἰονεῖ τύπον σφραγιστήρος· ἐπεὶ ἀνένδεκτόν ἐστι πολλοὺς τύπους κατὰ τὸ αὐτὸ περὶ τὸ αὐτὸ γίνεσθαι· νοεῖται δὲ ἡ φαντασία ἢ ἀπὸ ὑπάρχοντος κατὰ τὸ ὑπάρχον ἐναπομεμαγμένη, καὶ ἐναποτειτυπωμένη, καὶ ἐναπεσφραγισμένη, οἷα οὐκ ἂν γένοιτο ἀπὸ μὴ ὑπάρχοντος. 51. Τῶν δὲ φαντασιῶν, κατ' αὐτοὺς, αἱ μὲν εἰσὶν αἰσθητικαί· αἱ δ', οὐ. Αἰσθητικαὶ μὲν, αἱ δὲ αἰσθητηρίου ἢ αἰσθητηρίων λαμβανόμεναι· οὐκ αἰσθητικαὶ δὲ, αἱ διὰ τῆς διανοίας, καθάπερ τῶν ἄσωμάτων, καὶ τῶν ἄλλων τῶν λόγῳ λαμβανομένων. Τῶν δὲ αἰσθητικῶν ἀπὸ ὑπαρχόντων μετὰ εἴξεως καὶ συγκαταθέσεως γίνονται. Εἰσὶ δὲ τῶν φαντασιῶν καὶ ἐμφάσεις, αἱ ὡς αἱ ἀπὸ ὑπαρχόντων γινόμεναι. Ἔτι τῶν φαντασιῶν αἱ μὲν εἰσὶ λογικαί· αἱ δὲ ἄλογοι. Λογικαὶ μὲν, αἱ τῶν λογικῶν ζώων· ἄλογοι δὲ, αἱ τῶν ἀλόγων. Αἱ μὲν οὖν λογικαί, νοήσεις εἰσὶν· αἱ δ'

ἄλογοι, οὐ τατυχήκασιν ὀνόματος. Καὶ αἱ μὲν εἰσι τεχνικαί· αἱ δὲ ἄτεχνοι. Ἄλλως γοῦν θεωρεῖται ὑπὸ τεχνίτου εἰκῶν, καὶ ἄλλως ὑπὸ ἀτέχνου. 52. Αἰσθησις δὲ λέγεται κατὰ τοὺς Στωϊκοὺς, τό, τε ἀφ' ἡγεμονικοῦ πνεύμα, καὶ ἐπὶ τὰς αἰσθήσεις διήκον, καὶ ἡ δι' αὐτῶν κατάληψις, καὶ ἡ περὶ τὰ αἰσθητήρια κατασκευή, καθ' ἣν τινες πηροὶ γίνονται. Καὶ ἡ ἐνέργεια δὲ αἰσθησις καλεῖται. Ἡ δὲ κατάληψις γίνεται κατ' αὐτοὺς αἰσθήσει μὲν, ὡς λευκῶν καὶ μελάνων, καὶ τραχέων καὶ λείων· λόγῳ δὲ τῶν δι' ἀποδείξεως συναγομένων, ὡσπερ τὸ τοὺς θεοὺς εἶναι καὶ προνοεῖν τούτους. Τῶν γὰρ νοουμένων, τὰ μὲν κατὰ περίπτωσιν ἐνοήθη· τὰ δὲ, καθ' ὁμοιότητα· τὰ δὲ, κατ' ἀναλογίαν· τὰ δὲ, κατὰ μετάθεσιν· τὰ δὲ, κατὰ σύνθεσιν· τὰ δὲ, κατ' ἐναντίωσιν. 53. Κατὰ περίπτωσιν μὲν οὖν ἐνοήθη τὰ αἰσθητά· καθ' ὁμοιότητα δὲ, τὰ ἀπὸ τινος παρακειμένου, ὡς Σωκράτης ἀπὸ τῆς εἰκότος· κατὰ ἀναλογίαν δὲ, ἀυξητικῶς μὲν ὡς ὁ Τίτυς καὶ Κύκλωψ, μειωτικῶς δὲ, ὡς ὁ Πυγμαῖος. Καὶ τὸ κέντρον δὲ τῆς γῆς κατ' ἀναλογίαν ἐνοήθη, ἀπὸ τῶν μικροτέρων σφαιρῶν. Κατὰ μετάθεσιν δὲ, οἷον ὀφθαλμοὶ ἐπὶ τοῦ στήθους. Κατὰ σύνθεσιν δὲ ἐνοήθη Ἰπποκένταυρος· καὶ κατ' ἐναντίωσιν, θάνατος. Νοεῖται δὲ κατὰ μετάβασιν τινα, ὡς τὰ λεκτὰ καὶ ὁ τύπος φυσικῶς δὲ νοεῖται δίκαιον τι καὶ ἀγαθόν· καὶ κατὰ στέψησιν, οἷον ἄχειρ. Τοιαύδε τινα καὶ περὶ φαντασίας καὶ αἰσθήσεως καὶ νοήσεως δογματίζουσι.

XXXVII. 54. Κριτήριον δὲ τῆς ἀληθείας φασὶ τυγχάνειν τὴν καταληπτικὴν φαντασίαν. τουτέστι,

την ἀπὸ ὑπάρχοντος, καθά φησι Χρῦσιππος ἐν τῇ δυωδεκάτῃ τῶν φυσικῶν, καὶ Ἀντίπατρος καὶ Ἀπολλόδωρος. Ὁ μὲν γὰρ Βοηθὸς κριτήρια πλείονα ἀπολείπει, νοῦν καὶ αἴσθησιν, καὶ ὄρεξιν καὶ ἐπιστήμην· ὁ δὲ Χρῦσιππος διαφερόμενος πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ λόγου, κριτήριά φησιν εἶναι αἴσθησιν καὶ πρόληψιν. Ἔστι δ' ἡ πρόληψις, ἔννοια φυσικὴ τῶν καθόλου. Ἄλλοι δὲ τινες τῶν ἀρχαιοτέρων Στωϊκῶν τὸν ὄρθον λόγον κριτήριον ἀπολείπουσιν, ὡς ὁ Ποσειδώνιος ἐν τῷ περὶ κριτηρίου φησί.

XXXVIII. 55. Τῆς δὲ διαλεκτικῆς θεωρίας συμφώνως δοκεῖ τοῖς πλείστοις ἀπὸ τοῦ περὶ φωνῆς ἐνάρχεσθαι τόπου. Ἔστι δὲ φωνή, ἀήρ πεπληγμένος, ἢ τὸ ἴδιον αἰσθητὸν ἀκοῆς, ὡς φησι Διογένης ὁ Βαβυλώνιος ἐν τῇ Περὶ φωνῆς τέχνῃ. Ζῶον μὲν ἔστι φωνή, ἀήρ ὑπὸ ἐρμῆς πεπληγμένος· ἀνθρώπου δὲ, ἔστιν ἔναρθρος καὶ ἀπὸ διανοίας ἐκπεμπομένη, ὡς ὁ Διογένης φησίν· ἥτις ἀπὸ δεκατεσσάρων ἐτῶν τελειοῦται· καὶ σῶμα δ' ἔστιν ἡ φωνή, κατὰ τοὺς Στωϊκοὺς, ὡς φησιν Ἀρχιδημῶς τε ἐν τῇ Περὶ φωνῆς, καὶ Διογένης, καὶ Ἀντίπατρος, καὶ Χρῦσιππος ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν φυσικῶν. 56. Πᾶν γὰρ τὸ ποιῶν, σῶμά ἐστι· ποιεῖ δὲ ἡ φωνή προσιοῦσα τοῦ ἀκούουσιν ἀπὸ τῶν φωνούντων. Λέξις δὲ ἐστι, κατὰ τοὺς Στωϊκοὺς, (ὡς φησιν ὁ Διογένης) φωνὴ ἐγγράμματος· οἷον, ἡμέρα ἐστί. Λόγος δὲ ἐστι φωνὴ σημαντικὴ, ἀπὸ διανοίας ἐκπεμπομένη. Διάλεκτος δὲ ἐστι λέξις κεχαμαγμένη ἐθνικῶς τε καὶ Ἑλληνικῶς· ἢ λέξις ποταπὴ, τουτέστι, ποιά, κατὰ διάλεκτον· οἷον, κατὰ μὲν τῆς Αἰθίδια, θάλαττα· κατὰ δὲ τῆς

Ἰάδα, ἡμέρη. Τῆς δὲ λέξεως στοιχεῖά ἐστι τὰ εἴκοσι τέσσαρα γράμματα. Τριχῶς δὲ λέγεται τὸ γράμμα· τό, τε στοιχεῖον, ἴ, τε χαρακτήρ τοῦ στοιχείου, καὶ τὸ ὄνομα, οἶον, ἄλφα. 57. Φωνήεντα δὲ ἐστὶ τῶν στοιχείων ἑπτὰ, α, ε, η, ι, ο, υ, ω, ἄφωνα δὲ, ἕξ· β, γ, δ, κ, π, τ· διαφέρει δὲ φωνὴ καὶ λέξις, ὅτι φωνὴ μὲν καὶ ὁ ἥχος ἐστὶ· λέξις δὲ, τὸ ἔναρθρον μόνον. Λέξις δὲ λόγου διαφέρει, ὅτι λόγος αἰεὶ σημαντικός ἐστι· λέξις δὲ καὶ ἀσήμαντος, ὡς ἡ Βλίτρι· λόγος δὲ, οὐδαμῶς. Διαφέρει δὲ καὶ τὸ λέγειν τοῦ προφέρεισθαι· προφέρονται μὲν γὰρ αἱ φωναί, λέγεται δὲ τὰ πράγματα, ἃ δὴ καὶ λεκτὰ τυγχάνει.

XXXIX. Τοῦ δὲ λόγου ἐστὶ μέρη πέντε, ὧς φησι Διογένης τε ἐν τῷ Περὶ φωνῆς, καὶ Χρυσίππος· ὄνομα, προσηγορία, ῥῆμα, σύνδεσμος, ἄρθρον· (ὁ δ' Ἀντίπατρος καὶ τὴν μεσότητά τιθεῖσιν ἐν τοῖς Περὶ λέξεων καὶ τῶν λεγομένων.) 58. Ἔστι δε προσηγορία μὲν, κατὰ τὸν Διογένην, μέρος λόγου σημαῖνον κοινήν ποιότητα· οἶον, ἄνθρωπος, ἵππος. ὄνομα δὲ ἐστὶ μέρος λόγου δηλοῦν ἰδίαν ποιότητα· οἶον, Διογένης, Σωκράτης. ῥῆμα δὲ ἐστὶ μέρος λόγου σημαῖνον ἀσύνθετον κατηγορημα, ὡς ὁ Διογένης, ἢ ὡς τινες, στοιχεῖον λόγου ἄπτωτον, σημαῖνον τὶ συντακτὸν περὶ τινος ἢ τινῶν, οἶον Γράφω, Λέγω. Σύνδεσμος δὲ ἐστὶ μέρος λόγου ἄπτωτον, συνδοῦν τὰ μέρη τοῦ λόγου. Ἄρθρον δὲ ἐστὶ στοιχεῖον λόγου πτωτικόν, διορίζον τὰ γένη τῶν ὀνομάτων, καὶ τοὺς ἀριθμούς, οἶον, ὁ, ἡ, τὸ, οἱ, αἱ, τὰ.

XI. 59. Ἄρεται δὲ λόγον εἰσὶ πέντε, Ἑλληνισμὸς· σαφήνεια, συντομία, πρέπον, κατασκευή. Ἑλλην-

σμός μὲν οὖν ἐστὶ φράσις ἀδιάπτωτος, ἐν τῇ τεχνικῇ καὶ μὴ εἰκαίᾳ συνηθείᾳ. Σαφήνεια δὲ ἐστὶ λέξις γνωρίμως παριστώσα τὸ νοούμενον. Συντομία δὲ ἐστὶ λέξις αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα περιέχουσα πρὸς δήλωσιν τοῦ πράγματος. Πρέπον δὲ ἐστὶ λέξις, οἰκεία τῷ πράγματι. Κατασκευὴ δὲ ἐστὶ λέξις, ἐκπεφυγυῖα τὸν ἰδιωτισμόν. Ὁ δὲ βαρβαρισμὸς ἐκ τῶν κακιῶν λέξις ἐστὶ παρὰ τὸ ἔθος τῶν εὐδαιμονούντων Ἑλλήνων. Σολοικισμὸς δὲ ἐστὶ λόγος ἀκαταλλήλως συντεταγμένος.

XLI. 60. Ποίημα δὲ ἐστὶν (ὡς ὁ Ποσειδώνιος φησιν ἐν τῇ Περὶ λέξεως εἰσαγωγῇ) λέξις ἔμμετρος ἢ εὐρυθμος μετασκευῆς, τὸ λογοειδὲς ἐκβεβηκυῖα, τὸ εὐρυθμον δὲ εἶναι τὸ Γαῖα μεγίστη, καὶ Διὸς αἰθήρ. Ποίησις δὲ ἐστὶ σημαντικὸν ποίημα, μίμησιν περιέχον θεῶν καὶ ἀνθρωπέων.

XLII. Ὄρος δὲ ἐστὶν (ὡς φησιν Ἀντίπατρος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ ὄρων) λόγος κατὰ ἀνάλυσιν ἀπαρτιζόντως ἐκφερόμενος ἢ (ὡς ὁ Χρύσιππος ἐν τῷ Περὶ ὄρων) καὶ ἢ ἀπόδοσις. Ἐπογραφή δὲ ἐστὶ λόγος τυπωδῶς εἰσάγων εἰς τὰ πράγματα, ἢ ὄρος ἀπλούτερον τῆν τοῦ ὄρου δύναμιν προσενηνεγμένος. Γένος δὲ ἐστὶ πλειόνων καὶ ἀναφαιρέτων ἐννοημάτων σύλληψις, οἷον Ζῶον· τοῦτο γὰρ περιεῖληφε τὰ κατὰ μέρος ζῶα. 61. Ἐνόημα δὲ ἐστὶ φάντασμα διανοίας, οὔτε τι ὄν, οὔτε ποιόν· ὡσανεὶ δὲ τι ὄν, καὶ ὡσανεὶ ποιόν, οἷον γίνεται ἀνατύωμα ἵππου καὶ μὴ παρόντος. Εἶδος δὲ ἐστὶ τὸ ὑπὸ γένους περιεχόμενον, ὡς ὑπὸ τοῦ ζώου ὁ ἄνθρωπος περιέχεται. Γενικώτατον δὲ ἐστὶν, ὃ, γένος ὄν, γένος οὐκ ἔστι.

οἶον, τὸ ὄν. Εἰδικώτατον δέ ἐστιν, ὃ, εἶδος ὄν, εἶδος οὐκ ἔχει, ὡσπερ ὁ Σωκράτης.

XLIII. Διαίσεις δέ ἐστι γένους, ἢ εἰς τὰ προσεχῆ εἶδη τομῆ· οἶον, τῶν ζώων τὰ μὲν, ἐστὶ λογικά· τὰ δὲ, ἄλογα. Ἀντιδιαίσεις δέ ἐστι, γένους εἰς εἶδος τομῆ κατὰ τὸναντίον, ὡς ἂν κατὰ ἀπόφασιν· οἶον, τῶν ὄντων, τὰ μὲν ἐστὶν ἀγαθὰ· τὰ δ' οὐκ ἀγαθὰ. Ἐποδιαίσεις δέ ἐστι διαίσεις ἐπὶ διαίρεσει· οἶον, τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστὶν ἀγαθὰ, τὰ δ' οὐκ ἀγαθὰ· καὶ τῶν οὐκ ἀγαθῶν, τὰ μὲν ἐστὶ κακὰ, τὰ δὲ ἀδιάφορα. 62. Μερισμὸς δέ ἐστι, γένους εἰς τόπους κατὰταξις, (ὡς ὁ Κρίνις) οἶον, τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν ἐστὶ περὶ ψυχὴν· τὰ δὲ περὶ σῶμα.

XLIV. Ἀμφιβολία δέ ἐστι λέξις δύο ἢ καὶ πλείονα πράγματα σημαίνουσα λεκτικῶς καὶ κυριως, καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔθνος· ὡσθ' ἅμα τὰ πλείονα ἐκλέξασθαι κατὰ ταύτην τὴν λέξιν· οἶον, Ἀύλητρις πέπτωκε. Ἀηλοῦνται γὰρ δι' αὐτῆς, τὸ μὲν, τοιοῦτον, Οἰκία τρις πέπτωκε· τὸ δὲ, τοιοῦτον, Ἀύλητρια πέπτωκε.

XLV. Διαλεκτικὴ δέ ἐστὶν (ὡς φησι Ποσειδώνιος) ἐπιστήμη ἀληθῶν καὶ ψευδῶν καὶ οὐδτετέρων. Τυχάνει δ' αὐτῆ (ὡς ὁ Χρῦσιππὸς φησι) περὶ σημαίνοντα καὶ σημαίνόμενα. Ἐν μὲν οὖν τῇ περὶ φωνῆς θεωρίᾳ τοιαῦτα λέγεται τοῖς Στωϊκοῖς.

XLVI. 63. Ἐν δὲ τῷ περὶ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν σημαينوμένων τόπῳ τέτακται ὁ περὶ λεκτῶν καὶ αὐτοτελεῶν, καὶ ἀξιωματῶν καὶ συλλογισμῶν λόγος, καὶ ὁ περὶ ἑλλιπῶν τε καὶ κατηγορημάτων, καὶ ὀρθῶν καὶ ὑπτίων.

XLVII. Φασὶ δὲ τὸ λεκτὸν εἶναι τὸ κατὰ φαν-

κασιαν λογικῆν ὑφιστάμενον. Τῶν δὲ λεκτῶν τὰ μὲν λέγουσιν εἶναι αὐτοτελῆ οἱ Στωϊκοί, τὰ δ' ἔλλιπῆ. Ἐλλιπῆ μὲν οὖν ἐστὶ τὰ ἀναπάρτιστον ἔχοντα τὴν ἐκφορὰν· οἶον, Γράφει· ἐπιζητοῦμεν γὰρ, Τίς; Ἀυτοτελῆ δ' ἐστὶ, τὰ ἀπληρτισμένην ἔχοντα τὴν ἐκφορὰν· οἶον, Γράφει Σωκράτης. Ἐν μὲν οὖν τοῖς ἔλλιπέσι λεκτοῖς τέτακται τὰ κατηγορήματα· ἐν δὲ τοῖς αὐτοτελέσι, τὰ ἀξιώματα, καὶ οἱ συλλογισμοὶ, καὶ τὰ ἐρωτήματα, καὶ τὰ πύσματα. 64. Ἔστι δὲ τὸ κατηγορήμα, τὸ κατὰ τινος ἀγορευόμενον, ἢ πρᾶγμα συντακτὸν περὶ τινος ἢ τινων (ὡς οἱ περὶ Ἀπολλόδωρον φασιν) ἢ λεκτὸν ἔλλιπές, συντακτὸν ὀρθῆ πτώσει πρὸς ἀξιώματος γένεσιν. Τῶν δὲ κατηγορημάτων τὰ μὲν ἐστὶ συμβάματα, οἶον τὸ διὰ πέτρας πλεῖν. Καὶ τὰ μὲν ἐστὶ τῶν κατηγορημάτων ὀρθά, ἃ δ' ὑπτια, ἃ δ' οὐδέτερα. Ὀρθά μὲν οὖν ἐστὶ, τὰ συντασσόμενα μιᾷ τῶν πλαγίων πτώσεων, πρὸς κατηγορήματος γένεσιν· οἶον, Ἀκούει, Ὀρᾷ, Διαλέγεται. Ὑπτια δὲ ἐστὶ τὰ συντασσόμενα τῷ παθητικῷ μορίῳ· οἶον, Ἀκούομαι, Ὀρῶμαι. Οὐδέτερον δ' ἐστὶ, τὰ μηδ' ἐτέρως ἔχοντα· οἶον, Φρονεῖν, Περιπατεῖν. Ἀντιπεπονθότα δὲ ἐστὶν ἐν τοῖς ὑπτίοις, ἀνύπτια ὄντα. 65. Ἐνεργήματα δὲ ἐστὶν, οἶον Κεῖρεται· ἐμπεριέχει γὰρ ἑαυτὸν ὁ κειρόμενος. Πλάγια δὲ πτώσεις εἰσὶ, γενικῆ, καὶ αἰτιατικῆ.

XLVIII. Ἀξίωμα δὲ ἐστὶν, ὃ ἐστὶν ἄληθές ἢ ψευδὸς, ἢ πρᾶγμα αὐτοτελές, ἀποφαντὸν ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ· ὡς ὁ Χρῦσιππὸς φησιν ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς ὄροις. Ἀξίωμα ἐστὶ, τὸ ἀποφαντὸν ἢ καταφαντὸν ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ· οἶον, Ἡμέρα ἐστὶ, Δίων περιπατεῖ.

ωνόμασται δὲ τὸ ἀξίωμα ἀπὸ τοῦ ἀξιοῦσθαι ἢ ἀθετεῖσθαι· ὁ γὰρ λέγων Ἡμέρα ἐστίν, ἀξιούν δοκεῖ τὸ ἡμέραν εἶναι. Οὕσης μὲν οὖν ἡμέρας, ἀληθὲς γίνεται τὸ προκειμένον ἀξίωμα· μὴ οὕσης δὲ ψεύδος.

66. Διαφέρει δὲ ἀξίωμα, καὶ ἐρώτημα, καὶ πύσμα, προστακτικόν, καὶ ὀρκικόν, καὶ ἀρατικόν, καὶ ὑποθετικόν, καὶ προσαγορευτικόν, καὶ πρᾶγμα ὁμοιον ἀξιώματι.

Ἀξίωμα μὲν γὰρ ἐστίν, ὃ λέγοντες, ἀποφαινόμεθα ὅπερ ἢ ἀληθὲς ἐστίν ἢ ψεύδος. Ἐρώτημα δὲ ἐστὶ πρᾶγμα αὐτοτελὲς μὲν, ὡς καὶ τὸ ἀξίωμα· αἰτητικόν δὲ ἀποκρίσεως· οἷον, Ἀρά γε ἡμέρα ἐστὶ; τοῦτο δὲ οὔτε ἀληθὲς ἐστίν, οὔτε ψεύδος· ὥστε τὸ μὲν, Ἡμέρα ἐστίν, ἀξιώμα ἐστὶ· τὸ δὲ, Ἀρά γε ἡμέρα ἐστίν; ἐρώτημα.

Πύσμα δὲ ἐστὶ πρᾶγμα πρὸς ὃ συμβολικῶς οὐκ ἐστίν ἀποκρίνεσθαι, ὡς ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος, ναι· ἀλλὰ εἰπεῖν, Οἰκεῖ ἐν τῷδε τόπῳ.

67. Προστακτικόν δὲ ἐστὶ πρᾶγμα ὃ λέγοντες προσταύσομεν· οἷον,

Σὺ μὲν βιάδιζε τὰς ἐπ' Ἰνάχου ἑοάς.

Προσαγορευτικόν δὲ ἐστὶ πρᾶγμα, ὃ εἰ λέγοι τις, προσαγορευοῖ ἄν, οἷον,

Ἀτριεῖδη, κύδιστε, ἕναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον.

Ὅμοιον δὲ ἐστὶν ἀξιώματι, ὃ τὴν εἰσφορὰν ἔχον ἀξιωματικὴν παρὰ τινος μορίου πλεονασμὸν ἢ πάθος, ἔξω πίπτει τοῦ γένους τῶν ἀξιωμάτων· οἷον,

Καλὸς γ' ὁ παρθενῶν. —

Ὡς Πριαμίδησιν ἐμπεφρῆς ὁ βουκόλος.

68. Ἔστι δὲ καὶ ἐπαπορητικόν τι πρᾶγμα, διεννησχὸς ἀξιώματος, ὃ εἰ λέγοι τις, ἀποροίη ἄν·

Ἀφ' ἐστὶ συγγενὲς τι λύπη καὶ βίος;

Οὔτε δὲ ἀληθῆ ἔστιν οὔτε ψευδῆ τὰ ἐρωτήματα, καὶ τὰ
 πύσματα καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια, τῶν ἀξιωματίων
 ἢ ἀληθειῶν ἢ ψευδῶν ὄντων. Τῶν ἀξιωματίων τὰ μὲν
 ἔστιν ἀπλᾶ, τὰ δ' οὐχ ἀπλᾶ, ὡς φασιν οἱ περὶ Χρύ-
 σιππον, ἢ Ἀρχιδήμον, καὶ Ἀθηνόδωρον, καὶ Ἀντί-
 πατρον, καὶ Κρίνιν. Ἀπλᾶ μὲν οὖν ἔστι τὰ συνεστώ-
 τα ἐξ ἀξιώματος μὴ διαφορουμένου, ἢ ἐξ ἀξιωματίων·
 οἷον τὸ Ἡμέρα ἔστιν. Οὐχ ἀπλᾶ δὲ ἔστι, τὰ συνεστώ-
 τα ἐξ ἀξιώματος διαφορουμένου, ἢ ἐξ ἀξιωματίων.
 69. Ἐξ ἀξιώματος μὲν διαφορουμένου, οἷον, Εἰ
 ἡμέρα ἔστιν· ἐξ ἀξιωματίων δὲ, οἷον, Εἰ ἡμέρα ἔστι,
 φῶς ἔστιν. Ἐν δὲ τοῖς ἀπλοῖς ἀξιώμασιν ἔστι τὸ
 ἀποφατικόν, καὶ τὸ ἀρνητικόν· καὶ τὸ στερητικόν, καὶ
 τὸ κατηγορικόν· καὶ τὸ καταγορευτικόν, καὶ τὸ ἀόρι-
 στον. Ἐν δὲ τοῖς οὐχ ἀπλοῖς τὸ συνημμένον, καὶ
 τὸ παρασυνημμένον· καὶ τὸ συμπεπλεγμένον, καὶ
 τὸ διεξευγμένον, καὶ τὸ αἰτιῶδες, καὶ τὸ διασαφοῦν
 τὸ μᾶλλον, καὶ τὸ διασαφοῦν τὸ ἥτιον. Καὶ ἀξιώ-
 ματος καὶ ἀποφατικόν μὲν, οἷον, Οὐχὶ ἡμέρα ἔστιν.
 Εἶδος δὲ τούτου τὸ ὑπεραποφατικόν. Ἐπεραποφα-
 τικόν δὲ ἔστιν ἀποφατικόν ἀποφατικοῦ· οἷον, Οὐχὶ
 ἡμέρα ἔστι. Τίθῃσι δὲ τὸ Ἡμέρα ἔστιν. 70. Ἀρ-
 νητικόν δὲ ἔστι, τὸ συνεστός ἐξ ἀρνητικοῦ μορίου καὶ
 κατηγορήματος· οἷον, Οὐδεὶς περιπατεῖ. Στερητι-
 κόν δὲ ἔστι, τὸ συνεστός ἐκ στερητικοῦ μορίου καὶ
 ἀξιώματος κατὰ δύναμιν. Οἷον, Ἀφιλάνθρωπος
 ἔστιν οὗτος. Κατηγορικόν δὲ ἔστι τὸ συνεστός ἐκ
 πτώσεως ὀρθῆς καὶ κατηγορήματος· οἷον, Δίων πε-
 ριπατεῖ. Καταγορευτικόν δὲ ἔστι, τὸ συνεστός ἐκ
 πτώσεως ὀρθῆς δεικτικῆς καὶ κατηγορήματος· οἷον,

Οὗτος περιπατεῖ. Ἄοριστον δέ ἐστι, τὸ συνεστὸς ἐξ ἀορίστου μορίου, ἢ ἀορίστων μορίων· οἷον, Τὶς περιπατεῖ, Ἐκεῖνος κινεῖται. 71. Τῶν δ' οὐχ ἀπλῶν ἀξιωμαίων συνημμένον μὲν ἐστίν, (ὡς ὁ Χρῦσιππος ἐν ταῖς διαλεκτικαῖς φησι, καὶ Διογένης ἐν τῇ διαλεκτικῇ τέχνῃ,) τὸ συνεστὸς διὰ τοῦ Εἰ συναπτικοῦ συνδέσμου. Ἐπαγγέλλεται δὲ ὁ σύνδεσμος οὗτος ἀκολουθεῖν τὸ δεύτερον τῷ πρώτῳ· οἷον, Εἰ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστι. Παρασυνημμένον δὲ ἐστίν (ὡς ὁ Κρίνις φησὶν ἐν τῇ διαλεκτικῇ τέχνῃ) ἀξίωμα ὃ ὑπὸ τοῦ Ἐπεὶ συνδέσμου παρασυνῆπται, ἀρχόμενον ἀπ' ἀξιωματος καὶ λήγον εἰς ἀξίωμα· οἷον, Ἐπεὶ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστίν. Ἐπαγγέλλεται δὲ ὁ σύνδεσμος, ἀκολουθεῖν τε τὸ δεύτερον τῷ πρώτῳ, καὶ τὸ πρῶτον ὑφesiάναί. 72. Συμπεπλεγμένον δὲ ἐστίν ἀξίωμα, ὃ ὑπὸ τινων συμπλεκτικῶν συνδέσμων συμπλέκται· οἷον, Καὶ ἡμέρα ἐστὶ, καὶ φῶς ἐστι. Διαζευγμένον δὲ ἐστίν, ὃ ὑπὸ τοῦ Ἴτοι, διαζευκτικοῦ συνδέσμου, διεζευκται· οἷον, Ἴτοι ἡμέρα ἐστίν, ἢ νύξ ἐστίν. Ἐπαγγέλλεται δὲ ὁ σύνδεσμος οὗτος τὸ ἕτερον τῶν ἀξιωμαίων ψεῦδος εἶναι. Αἰτιῶδες δὲ ἐστίν ἀξίωμα, τὸ συντασσόμενον διὰ τοῦ Διότι· οἷον, Διότι ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστίν. Οἰονεὶ γὰρ αἰτιόν ἐστι τὸ πρῶτον τοῦ δευτέρου. Διασαφοῦν δὲ τὸ μᾶλλον ἀξίωμα ἐστὶ, τὸ συντατιόμενον ὑπὸ τοῦ διασαφοῦντος τὸ μᾶλλον συνδέσμου, καὶ μετὰ τῶν ἀξιωμαίων ταυσομένου· οἷον, Μᾶλλον ἡμέρα ἐστίν ἢ νύξ ἐστίν. 73. Διασαφοῦν δὲ τὸ ἥτιον ἀξίωμα ἐστὶ, τὸ ἐναντίον τῷ προκειμένῳ· οἷον, Ἴτιον νύξ ἐστίν ἢ ἡμέρα ἐστίν. Ἐτε τῶν ἀξιωμαίων κατὰ τε ἀλήθειαν καὶ ψεῦδος

ἀντικείμενα ἀλλήλοις ἐστίν, ὧν τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου ἐστὶν ἀποφατικόν· οἷον, τὸ Ἡμέρα ἐστὶ, καὶ τὸ, Οὐχ ἡμέρα ἐστὶ. Συνημμένον οὖν ἀληθές ἐστίν, οὗ τὸ ἀντικείμενον τοῦ λήγοντος μάχεται τῷ ἡγουμένῳ· οἷον, Εἰ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστὶ· τοῦτο ἀληθές ἐστὶ. Τὸ γὰρ Οὐχὶ φῶς, ἀντικείμενον τῷ λήγοντι, μάχεται τῷ ἡγουμένῳ, Ἡμέρα ἐστὶ. Συνημμένον δὲ ψεῦδος ἐστίν, οὗ τὸ ἀντικείμενον τοῦ λήγοντος οὐ μάχεται τῷ ἡγουμένῳ· οἷον, Εἰ ἡμέρα ἐστὶ, Δίον περιπατεῖ. Τὸ γὰρ οὐχὶ Δίον περιπατεῖ, οὐ μάχεται τῷ Ἡμέρα ἐστὶ. 74. Παρασυνημμένον δὲ ἀληθές μὲν ἐστίν, ὃ ἀρχόμενον ἀπὸ ἀληθοῦς εἰς ἀκόλουθον λήγει· οἷον, ἐπεὶ ἡμέρα ἐστίν, ἡλιός ἐστιν ὑπὲρ γῆς. Ψεῦδος δὲ ἢ ἀπὸ ψεύδους ἀρχεται, ἢ μὴ εἰς ἀκόλουθον λήγει· οἷον, Ἐπεὶ νύξ ἐστὶ, Δίον περιπατεῖ, ἂν ἡμέρας οὐσης λέγεται. Αἰτιῶδες δὲ ἀληθές μὲν ἐστίν, ὃ ἀρχόμενον ἀπὸ ἀληθοῦς εἰς ἀκόλουθον λήγει, οὐ μὴν ἔχει τῷ λήγοντι τὸ ἀρχόμενον ἀκόλουθον· οἷον, Διότι ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστὶ. Τῷ μὲν γὰρ Ἡμέρα ἐστίν, ἀκόλουθεῖ τὸ Φῶς ἐστὶ· τῷ δὲ Φῶς ἐστίν, οὐχ ἔπεται τὸ Ἡμέρα ἐστίν. Αἰτιῶδες δὲ ψεῦδος ἐστίν, ὃ ἦται ἀπὸ ψεύδους ἀρχεται, ἢ μὴ εἰς ἀκόλουθον λήγει, ἢ ἔχει τῷ λήγοντι τὸ ἀρχόμενον ἀνακόλουθον· οἷον, Διότι νύξ ἐστὶ, Δίον περιπατεῖ. 75. Πιθανὸν δὲ ἐστὶν ἀξίωμα, τὸ ἄγον εἰς συγκατάθεσιν· οἷον, Εἴ τις τι ἔτεκεν, ἐκείνη ἐκείνου μήτηρ ἐστὶ. Ψεῦδος δὲ τοῦτο· οὐ γὰρ ὄρνις ὠοῦ ἐστὶ μήτηρ. Ἐτι τε τὰ μὲν, ἐστὶ δυνατά· τὰ δὲ, ἀδύνατα· καὶ τὰ μὲν, ἀναγκαῖα· τὰ δ', οὐκ ἀναγκαῖα. Δυνατὸν μὲν, τὸ ἐπιδεικτικὸν τοῦ ἀληθούς εἶναι, τῶν ἐκτός μτ.

ἐναντιουμένων εἰς τὸ ἀληθές εἶναι· οἶον, Ζῆ Διοκλῆς. Ἀδύνατον δὲ, ὃ μὴ ἐστὶν ἐπιδεκτικὸν τοῦ ἀληθές εἶναι· οἶον, γῆ ἵπταται. Ἀναγκαῖον δὲ ἐστίν, ὅπερ ἀληθές ἐν, οὐκ ἐστὶν ἐπιδεκτικὸν τοῦ ψεύδους εἶναι· ἢ ἐπιδεκτικὸν μὲν ἐστὶ, τὰ δ' ἐκτὸς αὐτῶ ἐναντιοῦται πρὸς τὸ ψεύδος εἶναι· οἶον, Ἡ ἀρετὴ ἀφελεῖ. Οὐκ ἀναγκαῖον δὲ ἐστίν, ὃ καὶ ἀληθές ἐστίν, καὶ ψεύδος οἶόν τε εἶναι, τῶν ἐκτὸς μηδὲν ἐναντιουμένων· οἶον τὸ, Περιπατεῖ Δίων. 76. Εὐλογον δὲ ἐστὶν ἀξίωμα τὸ πλείονας ἀφορμὰς ἔχον εἰς τὸ ἀληθές εἶναι οἶον, Βιώσομεν αὔριον. Καὶ ἄλλαι δὲ εἰσι διαφοραὶ ἀξιωμαίων, καὶ μεταπτώσεις αὐτῶν ἐξ ἀλλήλων εἰς ψεύδη καὶ ἀντίστροφα· περὶ ὧν ἐν τῷ πλατεῖ λέγομεν.

XLIX. Λόγος δὲ ἐστίν (ὡς οἱ περὶ τὸν Κρίνιν φασὶ) τὸ συνεσθηκὸς ἐκ λήμματος ἢ λημμάτων, καὶ προσλήψεως, καὶ ἐπιφορᾶς· οἶον ὁ τοιοῦτος, Εἰ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστὶ. Ἡμέρα δὲ ἐστὶ· φῶς ἄρα ἐστὶ. Αἴμμα μὲν γάρ ἐστὶ τὸ, Εἰ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστὶ· πρόσληψις τὸ, Ἡμέρα δὲ ἐστίν· ἐπιφορὰ δὲ τὸ, Φῶς ἄρα ἐστὶ. Τρόπος δὲ ἐστίν, οἶον εἰ σχῆμα λόγου· οἶον ὁ τοιοῦτος, Εἰ τὸ α', τὸ β'. Ἀλλὰ μὴν τὸ πρῶτον· τὸ ἄρα δεύτερον. 77. Λογότροπος δὲ ἐστὶ, τὸ ἐξ ἀμφοτέρων σύνθετον· οἶον, Εἰ ζῆ Πλάτων, ἀναπνεῖ Πλάτων· ἀλλὰ μὴν τὸ πρῶτον· τὸ ἄρα δεύτερον. Πареисήχθη δὲ ὁ λογότροπος ὑπὲρ τοῦ ἐν ταῖς μακροτέραις συντάξεσι τῶν λόγων μηκέτι τὴν πρόσληψιν, μακρὰν οὖσαν, καὶ τὴν ἐπιφορὰν λέγειν, ἀλλὰ συντόμως ἐπενεγκεῖν, τὸ δὲ α', τὸ ἄρα β'. Τῶν δὲ λόγων οἱ μὲν εἰσὶν ἀπέραντοι, οἱ δὲ περαντικοί. Ἀπέραντοι μὲν ὧν τὸ ἀντικείμε-

νον τῆς ἐπιφορᾶς μάχεται τῇ διὰ τῶν λημμάτων συμπλοκῇ· οἷον οἱ τοιοῦτοι, *Εἰ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστὶ. Ἡμέρα δὲ ἐστὶ· περιπατεῖ ἄρα Δίῳν.* 78. Τῶν δε περαντικῶν λόγων οἱ μὲν ὁμωνύμως τῷ γένει λέγονται περαντικοί, οἱ δὲ συλλογιστικοί. Συλλογιστικοὶ μὲν οὖν εἰσιν οἱ ἥτοι ἀναπόδεικτοι ὄντες, ἢ ἀναγόμενοι ἐπὶ τοὺς ἀναποδείκτους, κατὰ τι τῶν θεμάτων, ἢ τινα· οἷον οἱ τοιοῦτοι· *Εἰ περιπατεῖ Δίῳν, κινεῖται ἄρα Δίῳν.* Περαντικοὶ δὲ εἰσιν εἰδικῶς, οἱ συνάγοντες μὴ συλλογιστικῶς· οἷον, οἱ τοιοῦτοι, *Ψεῦδός ἐστὶ τὸ, ἡμέρα ἐστὶ, καὶ νύξ ἐστὶν· ἡμέρα δὲ ἐστὶν, οὐκ ἄρα νύξ ἐστὶν.* Ἀσυλλόγιστοι δ' εἰσὶν, οἱ παρακείμενοι μὲν πιθανῶς τοῖς συλλογιστικοῖς, οὐ συνάγοντες δὲ· οἷον *Εἰ ἵππος ἐστὶ Δίῳν, ζῶν ἐστὶ Δίῳν· ἀλλὰ μὴν ἵππος οὐκ ἔστι Δίῳν· οὐκ ἄρα ζῶν ἐστὶ Δίῳν.* 79. Ἐτι τῶν λόγων οἱ μὲν ἀληθεῖς εἰσιν, οἱ δὲ ψευδεῖς· ἀληθεῖς μὲν οὖν εἰσι λόγοι, οἱ δὲ ἀληθῶν συνάγοντες, οἷον, *Εἰ ἡ ἀρετὴ ὠφελεῖ, ἡ κακία βλάπτει.* Ψευδεῖς δὲ εἰσιν οἱ τῶν λημμάτων ἔχοντές τι ψεῦδος, ἢ ἀπέραντοι ὄντες· οἷον, *Εἰ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστὶν· ἡμέρα δὲ ἐστὶ ζῆ ἄρα Δίῳν.* Καὶ δυνατοὶ δ' εἰσὶ λόγοι καὶ ἀδύνατοι καὶ ἀναγκαῖοι καὶ οὐκ ἀναγκαῖοι. Εἰσὶ δὲ καὶ ἀναπόδεικτοὶ τινες, τῷ μὴ χρῆζειν ἀποδείξεως· ἄλλοι μὲν παρ' ἄλλοις, παρὰ δὲ τῷ Χρυσίππῳ πέντε, δι' ὧν πᾶς λόγος πλέκεται· οἱ τινες λαμβάνονται ἐπὶ τῶν περαντικῶν, καὶ ἐπὶ τῶν συλλογιστικῶν, καὶ ἐπὶ τῶν τροπικῶν. 80. Πρῶτος δὲ ἐστὶν ἀναπόδεικτος, ἐν ᾧ πᾶς λόγος συντάσσεται ἐκ συνημμένου καὶ τοῦ ἡγουμένου, ἀφ' οὗ ἀρχεται τι συνημμένον, καὶ τὸ λῆγον ἐπιφέρει· οἷον, *Εἰ τὸ α*

τὸ β'. Ἀλλὰ μὴν τὸ α'. τὸ ἄρα β'. Δεύτερος δ' ἐστὶν ἀναπόδεικτος, ὁ διὰ συνημμένον καὶ τοῦ ἀντικειμένου τοῦ λήγοντος, τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἡγουμένου ἔχων συμπέρασμα· οἷον, *Εἰ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστὶν· ἀλλὰ μὴν νύξ ἐστὶν· οὐκ ἄρα ἡμέρα ἐστὶν.* Ἡ γὰρ πρόσληψις γίνεται ἐκ τοῦ ἀντικειμένου τῷ λήγοντι, καὶ ἡ ἐπιφορὰ ἐκ τοῦ ἀντικειμένου τῷ ἡγουμένῳ. Τρίτος δ' ἐστὶν ἀναπόδεικτος, ὁ δι' ἀποφατικῆς συμπλοκῆς καὶ ἐνὸς τῶν ἐν τῇ συμπλοκῇ ἐπιφύρων τὸ ἀντικείμενον τοῦ λοιποῦ· οἷον, *Οὐχὶ τέθνηκε Πλάτων, καὶ ζῆ Πλάτων· ἀλλὰ μὴν τέθνηκε Πλάτων· οὐκ ἄρα ζῆ Πλάτων.* 81. Τέταρτος δέ ἐστιν ἀναπόδεικτος, ὁ διὰ διεξευγμένου καὶ ἐνὸς τῶν ἐν τῷ διεξευγμένῳ τὸ ἀντικείμενον τοῦ λοιποῦ ἔχων συμπέρασμα· οἷον, *Ἦτοι τὸ πρῶτον, ἢ τὸ δεύτερον· ἀλλὰ μὴν τὸ πρῶτον· οὐκ ἄρα τὸ δεύτερον.* Πέμπτος δέ ἐστιν ἀναπόδεικτος, ἐν ᾧ πᾶς λόγος συντάσσεται ἐκ διεξευγμένου καὶ ἐνὸς τῶν ἐν τῷ διεξευγμένῳ ἀντικειμένου, καὶ ἐπιφέρει τὸ λοιπόν· οἷον, *Ἦτοι ἡμέρα ἐστὶν, ἢ νύξ ἐστὶν, οὐχὶ δὲ νύξ ἐστὶν· ἡμέρα ἄρα ἐστὶν.* Ἐπ' ἀληθεῖ δὲ ἀληθές ἔπεται κατὰ τοὺς Στωϊκοὺς· ὡς τῷ ἡμέρα ἐστὶ, τὸ φῶς ἐστὶ. Καὶ ψεύδει ψεῦδος· ὡς τῷ νύξ ἐστὶ ψεῦδει, τὸ σκότος ἐστὶ. Καὶ ψεύδει ἀληθές· ὡς τῷ Ἰπτασθαι τὴν γῆν, τὸ εἶναι τὴν γῆν. Ἀληθεῖ μὲν ψεῦδος οὐκ ἀκολουθεῖ· τῷ γὰρ εἶναι τὴν γῆν τὸ Πέτεσθαι τὴν γῆν οὐκ ἀκολουθεῖ. 82. Καὶ ἄποροι δὲ τινες εἰσὶ λόγοι ἐγκεκαλυμμένοι καὶ διαλεληθότες, καὶ σωρεῖται, καὶ κερατιδες, καὶ οὔτιδες. Ἔστι δὲ ἐγκεκαλυμμένος, οἷον ὁ τοιοῦτος· Οὐχὶ τὰ

μὲν δύο ὀλίγα ἐστίν, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ τρία, οὐχὶ δὲ καὶ ταῦτα μὲν, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ τέσσαρα, καὶ οὕτω μέχρι τῶν δέκα· τὰ δὲ δύο ὀλίγα ἐστὶ, καὶ τὰ δέκα ἄρα. Οὕτως δὲ ἐστὶ λόγος συντακτικὸς, καὶ ἐξ ἀορίστου καὶ ὠρισμένου συνεστῶς, πρόσληψιν δὲ καὶ ἐπιφορὰν ἔχων· οἷον, *Ἐἴ τις ἐστὶν ἐνταῦθα, οὐκ ἔστιν ἐκεῖνος ἐν Ρόδῳ.*

L 83. Καὶ τοιοῦτοι μὲν ἐν τοῖς λογικοῖς οἱ Στωϊκοί, ἵνα μάλιστα κρατύνωσι διαλεκτικὸν αἰετῆναι τὸν σοφόν. Πάντα γὰρ τὰ πράγματα διὰ τῆς ἐν λόγοις θεωρίας ὁραῖσθαι, ὅσα τε τοῦ φυσικοῦ τόπου τυγχάνει, καὶ αὖ πάλιν ὅσα τοῦ ἠθικοῦ. Εἰς μὲν γὰρ τὸ λογικὸν τί δεῖ λέγειν περὶ τε ὀνομάτων ὁρθότητος, ὅπως διατάξαν οἱ νόμοι ἐπὶ τοῖς ἔργοις, οὐκ ἂν ἔχειν εἰπεῖν. Δυστὶν δὲ οὔσαιν συνηθείαι ταῖν ὑποπιπτούσαιν ἐν τῇ ἀρετῇ, ἣ μὲν, τί ἕκαστόν ἐστι τῶν ὄντων σκοπεῖ· ἣ δὲ, τί καλεῖται. Καὶ ἄδε καὶ αὐτοῖς ἔχει τὸ λογικόν.

LI. 84. Τὸ δὲ ἠθικὸν μέρος τῆς φιλοσοφίας διαιροῦσιν εἰς τε τὸν περὶ ὁρμῆς, καὶ εἰς τὸν περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν τόπον, καὶ εἰς τὸν περὶ παθῶν. Καὶ περὶ ἀρετῆς, καὶ περὶ τέλους, περὶ τε τῆς πρώτης ἀξίας, καὶ τῶν πράξεων, καὶ περὶ τῶν καθηκόντων προτροπῶν τε καὶ ἀποτροπῶν. Καὶ οὕτω δ' ὑποδιαιροῦσιν οἱ περὶ Χρῦσιππον, καὶ Ἀρχέδημον, καὶ Ζήνωνα τὸν Ταρσεά, καὶ Ἀπολλόδωρον, καὶ Διογένην, καὶ Ἀντίπατρον, καὶ Ποσειδώνιον. Ὁ μὲν γὰρ Κεττιεύς Ζήνων, καὶ ὁ Κλεάνθης, ὡς ἂν ἀρχαιότεροι, ἀφελέστερον περὶ τῶν πραγμάτων διέλαβον. Οὗτοι δὲ διεῖλλον καὶ τὸν λογικὸν καὶ τὸν φυσικόν.

LII. 85. Τὴν δὲ πρώτην ὀρμὴν φασὶ τὸ ζῶον ἔσχειν ἐπὶ τὸ τηρεῖν ἑαυτὸ, οἰκειούσης αὐτῷ τῆς φύσεως ἀπ' ἀρχῆς· καθά φησιν ὁ Χρῦσιππος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ τελῶν, πρῶτον οἰκεῖον λέγων εἶναι παντὶ ζῳῷ τὴν αὐτοῦ σύστασιν. καὶ τὴν ταύτης συνειδησιν. Οὔτε γὰρ ἀλλοτριῶσαι εἰκὸς ἦν αὐτοῦ τὸ ζῶον, οὔτε ποιῆσαι ἄν αὐτὸ, μῆτε ἀλλοτριῶσαι μῆτε οὐκ οἰκειῶσαι. Ἀπολείπεται τοίνυν λέγειν, συστησαμένην αὐτὸ οἰκειῶς πρὸς ἑαυτό. Οὕτω γὰρ τὰ τε βλάπτοντα διωθῆται, καὶ τὰ οἰκεῖα προσέεται. Ὁ δὲ λέγουσιν ἄλλοι, πρὸς ἡδονὴν γίνεσθαι τὴν πρώτην ὀρμὴν τοῖς ζῴοις, ψεῦδος ἀποφαίνουσιν. 86. Ἐπιγενήματα γὰρ φασιν, εἰ ἄρα ἐστὶν ἡδονὴν εἶναι, ὅταν αὐτὴν καθ' αὐτὴν ἡ φύσις ἐπιζητήσασα, τὰ ἐναρμόζοντα τῇ συστάσει ἀποβάλλῃ. Ὅν τρόπον ἀφιλαρύνεται τὰ ζῶα, καὶ θάλλει τὰ φυτὰ. Οὐδὲν τε (φασὶ) διήλλαξεν ἡ φύσις ἐπὶ τῶν φυτῶν καὶ ἐπὶ τῶν ζῴων, ὅτι χωρὶς ὀρμῆς καὶ αἰσθήσεως κακῆνα οἰκονομεῖ, καὶ ἐφ' ἡμῶν τινα φυτοειδῶς γίνεται. Ἐκ περιττοῦ δὲ τῆς ὀρμῆς τοῖς ζῴοις ἐπιγενομένης, ἢ συγχρώμενα πορεύεται πρὸς τὰ οἰκεῖα, τούτοις μὲν τῷ κατὰ φύσιν τὸ κατὰ τὴν ὀρμὴν διοικεῖσθαι. Τοῦ δὲ λόγου τοῖς λογικοῖς κατὰ τελειοτέραν προστασίαν δεδομένου, τὸ κατὰ λόγον ζῆν ὀρθῶς γίνεσθαι τοῖς κατὰ φύσιν. Τεχνίτης γὰρ οὗτος ἐπιγίνεται τῆς ὀρμῆς.

LIII. 87. Διόπερ πρῶτος ὁ Ζήνων ἐν τῷ Περὶ ἀνθρώπου φύσεως, τέλος εἶπε τὸ ὁμολογουμένως τῇ φύσει ζῆν, ὅπερ ἐστὶ κατ' ἀρετὴν ζῆν. Ἄγει γὰρ πρὸς ταύτην ἡμᾶς ἡ φύσις· ὁμοίως δὲ καὶ Κλεάν-

θης ἐν τῷ Περὶ ἠθονῆς, καὶ Ποσειδώνιος, καὶ Ἐκάτων ἐν τοῖς Περὶ τελῶν. Πάλιν δ' ἴσον ἐστὶ τὸ κατ' ἀρετὴν ζῆν τῷ κατ' ἐμπειρίαν τῶν φύσει συμβαινόντων ζῆν, ὡς φησι Χρῦσιππος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ τελῶν. Μέρη γάρ εἰσιν αἱ ἡμέτεραι φύσεις τῆς τοῦ ὅλου. 88. Διόπερ τέλος γίνεται τὸ ἀκολούθως τῇ φύσει ζῆν· ὅπερ ἐστὶ κατ' ἀρετὴν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν τῶν ὄλων, οὐδὲν ἐνεργοῦντας ὧν ἀπαγορεύειν εἴωθεν ὁ νόμος ὁ κοινός, ὅπερ ἐστὶν ὁ ὀρθὸς λόγος διὰ πάντων εὐχόμενος, ὁ αὐτὸς ἐν τῷ Διὶ καθηγμόνι τούτῳ τῆς τῶν ὄντων διοικήσεως ὄντι. Εἶναι δ' αὐτὸ τοῦτο τὴν τοῦ εὐδαιμόνος ἀρετὴν, καὶ εὐροιαν βίου, ὅταν πάντα πράττηται κατὰ τὴν συμφωνίαν τοῦ παρ' ἐκάστῳ δαίμονος πρὸς τὴν τοῦ ὅλου διοικητοῦ βούλησιν. Ὁ μὲν οὖν Διογένης τέλος φησὶ εἶη τῶς, τὸ εὐλογιστεῖν ἐν τῇ τῶν κατὰ φύσιν ἐκλογῇ. Ἀρχέδημος δὲ, τὸ πάντα τὰ καθήκοντα ἐπιτελοῦντα ζῆν. 89. Φύσιν δὲ Χρῦσιππος μὲν ἔξακούει, ἣ ἀκολούθως δεῖ ζῆν, τὴν τε κοινὴν, καὶ ἰδίως τὴν ἀνθρωπίνην. Ὁ δὲ Κλεάνθης τὴν κοινὴν μόνην ἐκδέχεται φύσιν, ἣ ἀκολουθεῖν δεῖ, οὐκέτι δὲ καὶ τὴν ἐπὶ μέρους. Τὴν τε ἀρετὴν, διάθεσιν εἶναι ὁμολογουμένην· καὶ αὐτὴν, δι' αὐτὴν εἶναι αἰρετὴν, οὐ διὰ τινὰ φόβον ἢ ἐλπίδα, ἢ τι τῶν ἔξωθεν. Ἐν αὐτῇ τε εἶναι τὴν εὐδαιμονίαν, ἅτε οὔση ψυχῇ πεποιημένη πρὸς τὴν ὁμολογίαν παντὸς τοῦ βίου. Διαστρέφασθαι δὲ τὸ λογικὸν ζῶον, ποτὲ μὲν, διὰ τὰς τῶν ἔξωθεν πραγματειῶν πιθανότηας· ποτὲ δὲ, διὰ τὴν κατήχησιν τῶν συνόντων· ἐπεὶ ἡ φύσις ἄφορμας δίδωσιν ἀδιαστρόφους.

LIV. 90. Ἀρετὴ δὲ τοι ἡ μὲν τις κοινῶς παντι τελείωσις, ὡσπερ ἀνδριάντος, καὶ ἡ ἀθεώρητος, ὡσπερ ὑγίεια· καὶ ἡ θεωρηματικὴ ὡς φρόνησις. Φησὶ γὰρ ὁ Ἐκάτων ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ ἀρετῶν, ἐπιστημονικὰς μὲν εἶναι καὶ θεωρηματικὰς, τὰς ἐχούσας τὴν σύστασιν ἐκ θεωρημάτων, ὡς φρόνησιν καὶ δικαιοσύνην· ἀθεωρήτους δὲ τὰς κατὰ παρέκτασιν θεωρουμένας ταῖς ἐκ τῶν θεωρημάτων συνεστηκυίαις, καθάπερ ὑγίειαν καὶ ἰσχύν. Τῇ γε σωφροσύνῃ θεωρημένη ὑπαρχούσῃ συμβαίνει ἀκολουθεῖν, καὶ παρεκτείνεσθαι τὴν ὑγίειαν, καθάπερ τῇ ψαλλίδος οἰκοδομίᾳ τὴν ἰσχύν ἐπιγίνεσθαι. 91. Καλοῦνται δ' ἀθεώρητοι, ὅτι μὴ ἔχουσι συγκαταθέσεις, ἀλλ' ἐπιγίνονται, καὶ περὶ φαύλους γίνονται· ὡς ὑγίεια, ἀνδρεία. Τεκμήριον δὲ τὸ ὑπαρκτὴν εἶναι τὴν ἀρετὴν φησιν ὁ Ποσειδώνιος ἐν τῷ πρώτῳ τοῦ ἡθικοῦ λόγῳ, τὸ γενέσθαι ἐν προκοπῇ τοὺς περὶ Σωκράτην, Διογένην, καὶ Ἀντισθένην. Εἶναι δὲ καὶ τὴν κακίαν ὑπαρκτὴν διὰ τὸ ἀντικεῖσθαι τῇ ἀρετῇ. Διδακτὴν τε εἶναι αὐτὴν (λέγω δὲ τὴν ἀρετὴν) καὶ Χρῦσιππος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ τέλους φησὶ, καὶ Κλεάνθης. καὶ Ποσειδώνιος ἐν τοῖς προτρεπτικοῖς, καὶ Ἐκάτων. Ὅτι δὲ διδακτὴ ἐστὶ, δῆλον ἐκ τοῦ γίνεσθαι ἀγαθοὺς ἐκ φαύλων. 92. Παναίτιος μὲν οὖν δύο φησὶν ἀρετὰς, θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν· ἄλλοι δὲ τρεῖς, λογικὴν, καὶ φυσικὴν, καὶ ἡθικὴν. Τέταρτος δὲ οἱ περὶ Ποσειδώνιον· καὶ πλείονας, οἱ περὶ Κλεάνθην, καὶ Χρῦσιππον, καὶ Ἀντίπατρον. Ὁ μὲν γὰρ Ἀπολλοφάνης μίαν λέγει, τὴν φρόνησιν. Τῶν δὲ ἀρετῶν, τὰς μὲν, πρώτας, τὰς δὲ, ταύταις ὑποτιεταγ-

μένας. Πρώτας μὲν τάσδε, φρόνησι, ἀνδρείαν, δικαιοσύνην, σωφροσύνην· ἐν εἵδει δὲ τούτων, μεγαλοψυχίαν, ἐγκράτειαν, καρτερίαν, ἀγχίνοιαν, εὐβουλίαν. Καὶ τὴν μὲν φρόνησιν, εἶναι ἐπιστήμην κακῶν καὶ ἀγαθῶν. καὶ οὐδετέρων, τὴν δὲ δικαιοσύνην, ἐπιστήμην ὧν αἰρετέον καὶ εὐλαβητέον, καὶ οὐδετέρων. 93. Τὴν δὲ μεγαλοψυχίαν, ἐπιστήμην ἣ ἔξιν ὑπεράνω ποιούσαν τῶν συμβαινόντων κοινῇ, φάυλων τε καὶ σπουδαίων· τὴν δὲ ἐγκράτειαν, διάθεσιν ἀνυπέρβατον τῶν κατ' ὀρθὸν λόγον, ἣ ἔξιν ἀήτιτον ἡδονῶν· τὴν δὲ καρτερίαν, ἐπιστήμην ἣ ἔξιν ὧν ἐμμενετέον, καὶ μὴ, καὶ οὐδετέρων· τὴν δὲ ἀγχίνοιαν, ἔξιν εὐρετικὴν τοῦ καθήκοντος ἐκ τοῦ παραχρῆμα· τὴν δὲ εὐβουλίαν, ἐπιστήμην τοῦ σκοπεῖσθαι ποῖα καὶ πῶς πράττοντες, πράξομεν συμφερόντως. Ἀνάλογον δὲ καὶ τῶν κακιῶν τὰς μὲν εἶναι πρώτας· τὰς δὲ, ὑπὸ ταύτας· οἷον ἀφροσύνην μὲν, καὶ δειλίαν, καὶ ἀδικίαν, καὶ ἀκολασίαν ἐν ταῖς πρώταις· ἀκρασίαν δὲ, καὶ βραδύνοιαν, καὶ κακοβουλίαν, ἐν ταῖς ὑπὸ ταύτας. Εἶναι δὲ ἀνοίας τὰς κακίας, ὧν αἱ ἀρεταὶ ἐπιστήμια.

LV. 94. Ἀγαθὸν δὲ κοινῶς μὲν, τὸ τι ὄφελος· ἰδίως δὲ, ἥτοι ταῦτόν, ἣ οὐχ ἕτερον ὠφελείας. Ὅθεν αὐτὴν τε τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ μετέχον αὐτῆς ἀγαθὸν τριχῶς οὕτω λέγεσθαι. Οἷον, τὸ ἀγαθὸν ἀφ' οἷ συμβαίνει, ὡς τὴν πρᾶξιν τὴν κατ' ἀρετὴν· ὑφ' οὗ δὲ, ὡς τὸν σπουδαῖον τὸν μετέχοντα τῆς ἀρετῆς. Ἄλλως δὲ οὕτως ἰδίως ὀρίζονται τὸ ἀγαθὸν, τὸ τέλειον κατὰ φύσιν λογικοῦ, ἣ ὡς λογικοῦ. Τοιοῦτο δ' εἶναι τὴν ἀρετὴν. Ὡστε μετέχοντα, τὰς τε πε

ξεις τὰς κατ' ἀρετὴν, καὶ τοὺς σπουδαίους, εἶναι. Ἐπιγεννήματα δὲ, τὴν τε χαρὰν, καὶ τὴν εὐφροσύνην, καὶ τὰ παραπλήσια. 95. Ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν κακιῶν τὸ μὲν εἶναι ἀφροσύνην, δειλίαν, ἀδικίαν, καὶ τὰ παραπλήσια· μετέχοντα δὲ κακιῶν, τὰς τε πράξεις τὰς κατὰ κακίαν καὶ τοὺς φαῦλους. Ἐπιγεννήματα δὲ, τὴν τε δυσθυμίαν καὶ τὴν δυσφροσύνην, καὶ τὰ ὅμοια.

LVI. Ἔτι τῶν ἀγαθῶν, τὰ μὲν εἶναι περὶ ψυχὴν, τὰ δὲ ἐκτός· τὰ δ' οὔτε περὶ ψυχὴν, οὔτε ἐκτός. Τὰ μὲν περὶ ψυχὴν, ἀρετῆς, καὶ τὰς κατὰ ταύτας πράξεις· τὰ δ' ἐκτός, τὸ τε σπουδαίαν ἔχειν πατρίδα, καὶ σπουδαῖον φίλον, καὶ τὴν τούτων εὐδαιμονίαν. Τὰ δ' οὔτε ἐκτός, οὔτε περὶ ψυχὴν, τὸ αὐτὸν ἑαυτῷ εἶναι σπουδαῖον καὶ εὐδαιμονα. 96. Ἀνάπαλιν δὲ, καὶ τῶν κακιῶν τὰ μὲν περὶ ψυχὴν εἶναι, τὰς κακίας, καὶ τὰς κατ' αὐτὰς πράξεις· τὰ δὲ ἐκτός, τὸ ἄφρονα πατρίδα ἔχειν, καὶ ἄφρονα φίλον, καὶ τὴν τούτων κακοδαιμονίαν· τὰ δὲ οὔτε ἐκτός, οὔτε περὶ ψυχὴν, τὸ αὐτὸν ἑαυτῷ εἶναι φαῦλον καὶ κακοδαιμονα.

LVII. Ἔτι τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν εἶναι τελικὰ, τὰ δὲ ποιητικὰ· τὰ δὲ, τελικὰ καὶ ποιητικὰ. Τὸν μὲν οὖν φίλον, καὶ τὰς ἀπ' αὐτοῦ γινομένης ὠφελείας, ποιητικὰ εἶναι ἀγαθὰ· θάρσος δὲ, καὶ φρόνημα, καὶ ἔλευθερίαν, καὶ τέρψιν, καὶ εὐφροσύνην, καὶ ἄλυσίαν, καὶ πᾶσαν τὴν κατ' ἀρετὴν πράξιν, τελικὰ. 97. Ποιητικὰ δὲ καὶ τελικὰ εἶναι ἀγαθὰ· καθὸ μὲν γὰρ ἀποτελοῦσι τὴν εὐδαιμονίαν, ποιητικὰ ἐστὶν ἀγαθὰ· καθὸ δὲ συμπληροῦσιν αὐτήν, ὥστε

μέρη αὐτῆς γίνεσθαι, τελικά. Ὅμοιος δὲ καὶ τῶν κακῶν τὰ μὲν εἶναι τελικά, τὰ δὲ ποιητικά, τὰ δὲ ἀμφοτέρως ἔχοντα. Τὸν μὲν ἐχθρόν, καὶ τὰς ἀπ' αὐτοῦ γενομένης βλάβας, ποιητικά εἶναι· κατάπληξιν δὲ, καὶ ταπεινότητα, καὶ δουλείαν, καὶ ἀτεργίαν, καὶ δυσθυμίαν, καὶ περιλυπῆν, καὶ πᾶσαν τὴν κατὰ κακίαν πράξιν, εἶναι τελικά· ἀμφοτέρως δὲ ἔχοντα, ἐπεὶ, καθ' ὃ μὲν ἀποτελοῦσι τὴν κακοδαιμονίαν, ποιητικά ἐστι· καθ' ὃ δὲ συμπληροῦσιν αὐτὴν, ὥστε μέρος αὐτῆς γίνεσθαι, τελικά.

LVIII. 98. Ἐπι τῶν περὶ ψυχὴν ἀγαθῶν τὰ μὲν εἰσιν ἕξεις, τὰ δὲ διαθέσεις· τὰ δ' οὔτε ἕξεις, οὔτε διαθέσεις· διαθέσεις μὲν, αἱ ἀρεταί· ἕξεις δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα· οὔτε δὲ ἕξεις, οὔτε διαθέσεις, αἱ ἐνέργειαι. Κοινῶς δὲ τῶν ἀγαθῶν μικτὰ μὲν ἐστὶν εὐτεχνία καὶ εὐγῆρία· ἀπλοῦν δ' ἐστὶν ἀγαθόν, ἐπιστήμη. Καὶ ἀεὶ μὲν παρόντα, αἱ ἀρεταί· οὐκ ἀεὶ δὲ, οἷον χαρὰ, περιπάτησις.

LIX. Πᾶν δὲ ἀγαθὸν συμφέρον εἶναι, καὶ δέον, καὶ λυσιτελές. καὶ χρήσιμον, καὶ εὐχρηστον, καὶ καλόν, καὶ ὠφελιμον, καὶ αἰρετόν, καὶ δίκαιον. 99. Συμφέρον μὲν, ὅτι φέρει τοιαῦτα, ἃν συμβαινόντων ὠφελοῦνται. Δέον δὲ, ὅτι συνέχει ἐν οἷς χρή. Λυσιτελές δὲ, ὅτι λύει τὰ τελούμενα εἰς αὐτὸ, ὥστε τὴν ἀντικατάλλαξιν τὴν ἐκ τῆς πραγματείας ὑπεραίρειν τῇ ὠφελείᾳ. Χρήσιμον δὲ, ὅτι χρειαν ὠφελείας παρέχεται. Εὐχρηστον δὲ, ὅτι τὴν χρειαν ἐπαινετὴν ἀπεργάζεται. Καλόν δὲ, ὅτι συμμετρως ἔχει πρὸς τὴν ἑαυτοῦ χρειαν. ὠφελιμον δὲ, ὅτι τοιαῦτόν ἐστιν ὥστε ὠφελεῖν. Αἰρετόν δὲ, ὅτι τοιοῦτόν ἐστι

ὥστε εὐλόγως αὐτὸ αἰρεῖσθαι. Δίκαιον δέ, ὅτι νό-
 μῳ ἐστὶ σύμφωνον, καὶ κοινωνίας ποιητικόν. 100.
 Καλὸν δὲ λέγουσι τὸ τέλειον ἀγαθόν, παρὰ τὸ πάν-
 τας ἀπέχειν τοὺς ἐπιζητούμενους ἀριθμούς ὑπὸ τῆς
 φύσεως, ἢ τὸ τελείως σύμμετρον. Εἶδη δὲ εἶναι
 τοῦ καλοῦ τέτταρα, δίκαιον, ἀνδρείον, κόσμιον, ἐπι-
 στημονικόν· ἐν γὰρ τοῖςδε τὰς καλὰς πράξεις συν-
 τελεῖσθαι. Ἀνάλογον δὲ καὶ τοῦ αἰσχροῦ εἶναι εἶ-
 δη τέτταρα· τό, τε ἄδικον, καὶ τὸ δειλόν, καὶ ἄκο-
 σμον, καὶ ἄφρον. Λέγεσθαι δὲ τὸ καλὸν μοναχῶς
 μὲν, τὸ ἐπαινετοὺς παρεχόμενον τοὺς ἔχοντας ἀγα-
 θὸν ἐπαίνου ἄξιον· ἐτέρως δὲ, τὸ εὐ πεφυκέναι πρὸς
 τὸ ἴδιον ἔργον· ἄλλως δὲ, τὸ ἐπικουμοῦν, ὅταν
 λέγωμεν μόνον τὸν σοφόν, ἀγαθὸν καὶ καλὸν εἶναι.
 101. Λέγουσι δὲ μόνον τὸ καλόν, ἀγαθὸν εἶναι, καθΐ
 φησιν Ἐκάτων ἐν τῷ τρίτῳ Περὶ ἀγαθῶν, καὶ Χρύ-
 σιππος ἐν τοῖς Περὶ τοῦ καλοῦ. Εἶναι δὲ τοῦτο
 ἀρετήν, καὶ τὸ μετέχον ἀρετῆς· ὃ ἐστὶν ἴσον, τὸ
 πᾶν ἀγαθόν, καλὸν εἶναι. Καὶ τὸ ἰσοδυναμεῖν τῷ
 καλῷ τὸ ἀγαθόν· ὅπερ ἴσον ἐστὶ τούτῳ. Ἐπεὶ γὰρ
 ἐστὶν ἀγαθόν, καλόν ἐστίν· ἔστι δὲ καλόν· ἀγαθόν
 ἄρα ἐστὶ.

LX. Δοκεῖ δὲ πάντα τὰ ἀγαθὰ ἴσα εἶναι. καὶ
 πᾶν ἀγαθὸν ἐπ' ἄκρον εἶναι αἰρετόν, καὶ μήτε ἀνε-
 σιν, μήτε ἐπίτασιν δεχέσθαι. Τῶν δὲ ὄντων φησὶ
 τὰ μὲν, ἀγαθὰ εἶναι· τὰ δὲ, κακά· τὰ δὲ οὐδέτερα
 102. Ἀγαθὰ μὲν οὖν τὰς τε ἀρετὰς, φρόνησιν,
 δικαιοσύνην, ἀνδρείαν, σωφροσύνην, καὶ τὰ λοιπά·
 κακὰ δὲ, τὰ ἐναντία, ἀφροσύνην, ἀδικίαν, καὶ τὰ
 λοιπά· οὐδέτερα δὲ, ὅσα μήτε ὠφελῆ μήτε βλαπτει·

οἶον ζωῆ, ὑγίεια, ἡδονή, κάλλος, ἰσχύς, πλοῦτος, δόξα, εὐγένεια· καὶ τὰ τούτοις ἐναντία, θάνατος, νόσος, πόνος, αἰσχος, ἀσθένεια, πενία, ἀδοξία, δυσγένεια, καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια· καθά φησιν Ἑκάτων ἐν ἐβδόμῳ Περὶ τέλους, καὶ Ἀπολλόδωρος ἐν τῇ ἡθικῇ, καὶ Χρύσιππος. Μὴ γὰρ εἶναι ταῦτα ἀγαθὰ, ἀλλ' ἀδιάφορα, κατ' εἶδος προηγμένα. 103. Ὡς γὰρ ἴδιον θερμοῦ τὸ θερμαίνειν, οὐ τὸ ψύχειν, οὕτω καὶ ἀγαθοῦ τὸ ὠφελεῖν, οὐ τὸ βλάπτειν. Οἱ μᾶλλον δὲ ὠφελεῖ ἢ βλάπτει ὁ πλοῦτος, καὶ ἡ ὑγίεια· οὐκ ἄρα ἀγαθὸν οὔτε πλοῦτος οὔτε ὑγίεια. Ἐπιτέ φασιν, ὧς ἔστιν εὖ καὶ κακῶς χρῆσθαι, τοῦτο οὐκ ἔστιν ἀγαθόν· πλούτῳ δὲ καὶ ὑγιείᾳ ἔστιν εὖ καὶ κακῶς χρῆσθαι· οὐκ ἄρα ἀγαθὸν πλοῦτος καὶ ὑγίεια. Ποσειδώνιος μέντοι καὶ ταῦτά φησι τῶν ἀγαθῶν εἶναι· ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν φασιν, Ἑκάτων τε ἐν τῷ ἐννεακαιδεκάτῳ Περὶ ἀγαθῶν, καὶ Χρύσιππος ἐν τοῖς Περὶ ἡδονῆς· εἶναι γὰρ καὶ αἰσχροῦς ἡδονάς· μηδὲν δὲ αἰσχροῦν, εἶναι ἀγαθόν. 104. Ὤφελεῖν δὲ ἔστι κινεῖν ἢ ἴσχειν κατ' ἀρετὴν· βλάπτειν δὲ, κινεῖν, ἢ ἴσχειν, κατὰ κακίαν. Διχῶς δὲ λέγεσθαι ἀδιάφορα, ἅπαξ μὲν, τὰ μῆτε πρὸς εὐδαιμονίαν, μῆτε πρὸς κακοδαιμονίαν συνεργοῦντα, ὡς ἔχει πλοῦτος, ὑγίεια, ἰσχύς, δόξα, καὶ τὰ ὅμοια· ἐνδέχεται γὰρ καὶ χωρὶς τούτων εὐδαιμονεῖν, τῆς ποιᾶς αὐτῶν χρήσεως εὐδαιμονικῆς οὔσης ἢ κακοδαιμονικῆς. Ἄλλως δὲ λέγεται ἀδιάφορα, τὰ μῆτε ὀρμηῆς, μῆτε ἀφορμηῆς κινήτικα· ὡς ἔχει τὸ ἀρτίας ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τρίχας ἢ περιττὰς, ἢ ἐκτιεῖναι τὸν δάκτυλον, ἢ συστειλαί· τῶν προτιέρον ἀδιαφόρων

οὐκ ἐστὶ οὕτω λεγομένων. Ὁρμῆς γάρ ἐστιν ἐκεῖνα καὶ ἀφορμῆς κινητικά. 105. Διὸ τὰ μὲν αὐτῶν ἐκλέγεται, τῶν οὐδετέρων ἐπισης ἐχόντων πρὸς αἵρεσιν καὶ φυγῆν.

LXI. Τῶν ἀδιαφόρων τὰ μὲν λέγουσι προηγημένα, τὰ δὲ ἀποπροηγημένα. Προηγημένα μὲν, τὰ ἔχοντα ἀξίαν· ἀποπροηγημένα δὲ, τὰ ἀναξίαν ἔχοντα. Ἀξίαν δὲ, τὴν μὲν τινα λέγουσι σύμβλησιν πρὸς τὸν ὁμολογούμενον βίον, ἣτις ἐστὶ περὶ πᾶν ἀγαθόν· τὴν δὲ, εἶναι μέσην τιὰ δύναμιν ἢ χρεῖαν συμβαλλομένην πρὸς τὸν κατὰ φύσιν βίον, ὅμοιον εἰπεῖν, ἦν τινα προσφέρεται πρὸς τὸν κατὰ φύσιν βίον, πλοῦτος ἢ ὑγίεια· τὴν δ' εἶναι ἀξίαν, ἀμοιβὴν δοκιμαστοῦ, ἦν ἂν ὁ ἔμπειρος τῶν πραγμάτων τάξῃ· ὅμοιον εἰπεῖν, ἀμείβεσθαι πυροῦς πρὸς τὰς σὺν ἡμιόνῳ κριθάς. 106. Προηγημένα μὲν οὖν εἶναι ἅ καὶ ἀξίαν ἔχει· οἶον, ἐπὶ μὲν τῶν ψυχικῶν, εὐφυΐαν, τέχνην, προκοπῆν, καὶ τὰ ὅμοια· ἐπὶ δὲ τῶν σωματικῶν, ζώην, ὑγίειαν, δῶμην, εὐξίαν, ἀρτιότητα, κάλλος· ἐπὶ δὲ τῶν ἐκτὸς, πλοῦτον, δόξαν, εὐγένειαν, καὶ τὰ ὅμοια. Ἀποπροηγημένα δὲ, ἐπὶ μὲν τῶν ψυχικῶν, ἀφυΐαν, ἀτεχνίαν, καὶ τὰ ὅμοια· ἐπὶ δὲ τῶν σωματικῶν, θάνατον, νόσον, ἀσθένειαν, καχεξίαν, πῆρωσιν, αἰσχος, καὶ τὰ ὅμοια· ἐπὶ δὲ τῶν ἐκτὸς, πείνιαν, ἀδοξίαν, δυσγένειαν, καὶ τὰ παραπλήσια. Οὕτε δὲ προήχθη, οὕτε ἀποπροήχθη, τὰ οὐδετέρως ἔχοντα. 107. Ἔτι, τῶν προηγημένων τὰ μὲν, δι' αὐτὰ προήκται, τὰ δὲ, δι' ἕτερα· τὰ δὲ, καὶ δι' αὐτὰ καὶ δι' ἕτερα. Δι' αὐτὰ μὲν, εὐφυΐα, προκοπή, καὶ τὰ ὅμοια· δι' ἕτερα δὲ, πλοῦτος, εὐγένεια καὶ

τὰ ὅμοια· δι' αὐτὰ δὲ καὶ δι' ἕτερα, ἰσχὺς, εὐαι-
σθησία, ἀφριότης. Δι' αὐτὰ μὲν, ὅτι κατὰ φύσιν
ἔστι· δι' ἕτερα δὲ, ὅτι περιποιῆ χρείας οὐκ ὀλλύας.
Ὅμοιος δὲ ἔχει καὶ τὸ ἀποπροηγμένον, κατὰ τὸν
ἐναντίον λόγον.

LXII. Ἐτι δὲ καθήκον φαῖν εἶναι ὁ πραχθῆν,
εὐλογόν τε ἰσχυε ἀπολογισμὸν· οἶον, τὸ ἀκόλουθον
ἐν τῇ ζωῇ, ὅπερ καὶ ἐπὶ τὰ φυτὰ καὶ ζῶα διατείνει.
Ὅρασθαι γὰρ κατὰ τούτων καθήκοντα. 108. Κα-
τωνομάσθαι δὲ οὕτως ὑπὸ πρώτου Ζήνωνος τὸ καθή-
κον, ἀπὸ τοῦ κατὰ τινος ἦκειν, τῆς προσωνομασίας
εἰλημμένης. Ἐνέργημα δὲ αὐτὸ εἶναι, ταῖς κατὰ
φύσιν κατασκευαῖς οἰκεῖον. Τῶν γὰρ καθ' ὄρμην
ἐνεργουμένων τὰ μὲν, καθήκοντα εἶναι· τὰ δὲ, πα-
ρὰ τὸ καθήκον. Καθήκοντα μὲν οὖν εἶναι, ὅσα
λόγος αἰρεῖ ποιεῖν· ὡς ἔχει, γονεῖς τιμᾶν, ἀδελ-
φούς, πατρίδα, συμπεριφέρεσθαι φίλοις. Παρὰ τὸ
καθήκον δὲ, ὅσα μὴ αἰρεῖ λόγος· ὡς ἔχει τὰ τοιαῦ-
τα, γονεῶν ἀμελεῖν, συγγενῶν ἀφροντιστεῖν, φίλοις
μὴ συνδιατίθεσθαι, πατρίδος ὑπερορᾶν, καὶ τὰ πα-
ραπλήσια. 109. Οὔτε δὲ καθήκοντα, οὔτε παρὰ
τὸ καθήκον, ὅσα οὔτε αἰρεῖ λόγος πράττειν, οὔτε
παγορεύει· οἶον κάρφος ἀνελεῖσθαι, γραφεῖον κρα-
εῖν, σπλεγγίδα, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις. Καὶ τὰ
ἔν εἶναι καθήκοντα, ἄνευ περιστάσεως· τὰ δὲ, πε-
πτατικά. Καὶ ἄνευ μὲν περιστάσεως, τάδε, ὑγείας
μελεῖσθαι, καὶ αἰσθητηρίων, καὶ τὰ ὅμοια· κατὰ
πίστασιν δὲ, τὸ πηροῦν ἑαυτὸν, καὶ τὴν κτησιν
ῥέμπτεῖν. Ἀνάλογον δὲ καὶ τῶν παρὰ τὸ καθήκον.
τῶν καθήκοντων, τὰ μὲν αἰεὶ καθήκει, τὰ δὲ

οὐκ αἰεί· καὶ αἰεί μὲν καθήκει, τὸ κατ' ἀρειήν ζῆν· οὐκ αἰεί δέ, τὸ ἐρωτῶν, τὸ ἀποκρίνεσθαι, καὶ περιπατεῖν, καὶ τὰ ὅμοια. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν παρὰ τὸ καθήκον. 110. Ἔστι δὲ καὶ ἐν τοῖς μέσοις τι καθήκον, ὡς τὸ πείθεσθαι τοὺς παῖδας τοῖς παιδαγωγοῖς.

LXIII. Φασὶ δὲ τὴν ψυχὴν εἶναι ὀκταμερῆ· μέρη γὰρ αὐτῆς, τὰ τε πέντε αἰσθητήρια, καὶ τὸ φωνητικὸν ὄργανον, καὶ τὸ διανοητικόν, ὅπερ ἐστὶν αὐτὴ ἢ διάνοια· καὶ τὸ γεννητικόν. Ἐκ δὲ τῶν ψευδῶν ἐπιγίγνεσθαι τὴν διαστροφὴν ἐπὶ τὴν διάνοιαν, ἀφ' ἧς πολλὰ πάθη βλαστάνειν, καὶ ἀκαταστασίας αἴτια. Ἔστι δὲ αὐτὸ τὸ πάθος, κατὰ Ζήνωνα, ἢ ἄλογος καὶ παρὰ φύσιν ψυχῆς κίνησις, ἢ ὀρμὴ πλεονάζουσα. Τῶν δὲ παθῶν τὰ ἀνωτάτω (καθὰ φησὶν Ἑκάτων ἐν τῷ δευτέρῳ Περὶ παθῶν, καὶ Ζήνων ἐν τῷ Περὶ παθῶν) εἶναι γένη τέταρτα, λύπην, φόβον, ἐπιθυμίαν, ἡδονήν. 111. Δοκεῖ δὲ αὐτοῖς τὰ πάθη κρίσεις εἶναι, καθὰ φησι Χρυσίππος ἐν τῷ Περὶ παθῶν· ἢ τε γὰρ φιλαργυρία ὑπόληψις ἐστὶ τοῦ τὸ ἀργύριον καλὸν εἶναι, καὶ ἡ μέθη δέ, καὶ ἡ ἀπολασία ὁμοίως, καὶ τὰ ἄλλα. Καὶ τὴν μὲν λύπην, εἶναι συστολὴν ἄλογον· εἶδη δὲ αὐτῆς, ἔλεον, φθόνον, ζῆλον, ζηλοτυπίαν, ἄχθος, ἐνόχλησιν, ἀνίαν, ὀδύνην, σύγχυσιν. Ἐλεον μὲν οὖν εἶναι λύπην, ὡς ἐπὶ ἀναξίως κακοπαθοῦντι· φθόνον δέ, λύπην ἐπ' ἄλλοτριῶν ἀγαθοῖς· ζῆλον δέ, λύπην ἐπὶ τῷ ἄλλῳ παρεῖναι ὧν αὐτὸς ἐπιθυμεῖ· ζηλοτυπίαν δέ, λύπην ἐπὶ τῷ ἄλλῳ παρεῖναι ἃ καὶ αὐτὸς ἔχει. 112. Ἀχθος δέ, λύπην βυζύνουσαν· ἐνό-

χλησιν, λύπην στενοχωροῦσαν, καὶ δυσχωρίαν παρασκευάζουσαν· ἀνίαν, λύπην ἐκ διαλογισμῶν μένουσαν, ἢ ἐπιτεινομένην· ὀδύνην, λύπην ἐπίπονον· σύγχυσιν, λύπην ἄλογον, ἀποκναίουσιν καὶ καλύουσιν τὰ παρόντα συνοραῖν. Ὁ δὲ φόβος, ἐστὶ προσδοκία κακοῦ. Εἰς δὲ τὸν φόβον ἀνάγεται καὶ ταῦτα, δαῖμα, ὄκνος, αἰσχύνη, ἔκπληξις, θόρυβος, ἀγωνία. Δαῖμα μὲν οὖν ἐστὶ φόβος δέος ἐμποιῶν· αἰσχύνη δὲ, φόβος ἀδοξίας· ὄκνος δὲ, φόβος μελλούσης ἐνεργείας· ἔκπληξις δὲ, φόβος ἐκ φαντασίας ἀσυνήθους πράγματος· 113. Θόρυβος δὲ, φόβος μετὰ κατεπέξεως φωνῆς· ἀγωνία δὲ, φόβος ἀδήλου πράγματος. Ἐπιθυμία δὲ ἐστὶν ἄλογος ὄρεξις. Ἐπιθυμία γὰρ ἔστιν ἐπιθυμία, ἢ ἡ μὲν σπάνις ἐπιθυμία τις ἐν ἀποτεύξει, καὶ οἷον κεραιωμένη ἐκ τοῦ πράγματος, τεταμένη δὲ διακενῆς ἐπ' αὐτὸ καὶ σπωμένη. Μίσος δὲ ἐστὶν ἐπιθυμία τις τοῦ κακῶς εἶναι τινὶ, μετὰ προκοπῆς τινος καὶ παρατάσεως· φιλονεικία δὲ, ἐπιθυμία τις περὶ αἰρέσεως· ὀργὴ δὲ, ἐπιθυμία τιμωρίας, τοῦ δοκοῦντος ἠδικηκέναι οὐ προσηκόντως· ἔρωσ δὲ ἐστὶν ἐπιθυμία τις, οὐχὶ περὶ σπουδαίους· ἔστι γὰρ ἐπιβολὴ φιλευποιίας διὰ κάλλος ἐμφαινόμενον· 114. μῆνις δὲ ἐστὶν ὀργὴ πεπαλαιωμένη καὶ ἐπίκοτος, ἐπιτηρητικὴ δὲ· ὅπερ ἐμφαίνεται διὰ τῶνδε·

Εἴπερ γὰρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψη,
 Ἄλλὰ γε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον ὄφρα τελέσῃ.
 Ὁ δὲ θυμός ἐστιν ὀργὴ ἀρχομένη. Ἡδονὴ δὲ ἐστὶν ἄλογος ἔπαρσις, ἐφ' αἰρετῶ δοκοῦντι ὑπάρχειν· Ἐπιθυμία
 D

ἦν τάττεται κήλησις, ἐπιχειρεκακία, τέρψις, διάχυσις. Κήλησις μὲν οὖν ἔστιν, ἡδονὴ δι' ὧτων κατακλῶσα· ἐπιχειρεκακία δὲ, ἡδονὴ ἐπ' ἄλλοτρίοις κακοῖς· τέρψις δὲ, οἶον τρέψις, προτροπὴ τῆς ψυχῆς ἐπὶ τὸ ἀνειμένον· διάχυσις δὲ, ἀνάλυσις ἀρετῆς. 115. Ὡς δὲ λέγεται τινα ἐπὶ τοῦ σώματος ἀρρώσθηματα, οἶον, ποδάγρα, καὶ ἀρθρίτιδες· οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς, φιλοδοξία, καὶ φιληδονία, καὶ τὰ παραπλήσια. Τὸ γὰρ ἀρρώσθημα, ἔστι νόσημα μετὰ ἀσθενείας· τὸ δὲ νόσημα, οἷσις σφόδρα δοκοῦντος αἵρετοῦ. Καὶ ὡς ἐπὶ τοῦ σώματος εὐεμπτωσάι τινὲς λέγονται· οἶον κατάρρους καὶ διάρρροια· οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς εἰσὶν εὐκαταφορίαι, οἶον φθονερίαι, ἀνελεημοσύνη, ἔριδες, καὶ τὰ παραπλήσια. Εἶναι δὲ καὶ εὐπαθείας φασὶ τρεῖς, χαρὰν, εὐλάβειαν, βούλησιν. 116. Καὶ τὴν μὲν χαρὰν ἐναντίαν φασὶ εἶναι τῇ ἡδονῇ, οὐσαν εὐλογον ἔπαρσιν· τὴν δὲ εὐλάβειαν, τῷ φόβῳ, οὐσαν εὐλογον ἔκκλιν· φοβηθῆσεσθαι μὲν γὰρ τὸν σοφὸν οὐδαμῶς, εὐλαβηθῆσεσθαι δέ. Τῇ δὲ ἐπιθυμίᾳ ἐναντίαν φασὶ εἶναι τὴν βούλησιν, οὐσαν εὐλογον ὄρεξιν. Καθάρπερ οὖν ὑπὸ τὰ πρῶτα πάθη πίπτει τινα, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὑπὸ τὰς πρώτας εὐπαθείας· καὶ ὑπὸ μὲν τὴν βούλησιν, εὐνοίαν, εὐμένειαν, ἀσπασμὸν, ἀγάπησιν· ὑπὸ δὲ τὴν εὐλάβειαν, αἰδῶ, ἀγνείαν· ὑπὸ δὲ τὴν χαρὰν, τέρψιν, εὐφροσύνην, εὐθυμίαν.

LXIV. 117. Φασὶ δὲ καὶ ἀπαθῆ εἶναι τὸν σοφόν, διὰ τὸ ἀνεμπτωτον εἶναι. Εἶναι δὲ καὶ ἄλλον ἀπαθῆ τὴν φαῦλον, ἐν ἴσῳ λεγόμενον τῷ σκληρῷ καὶ ἀτρέπτῳ. Ἄτυφόν τε εἶναι τὸν σοφόν· ἴσως γὰρ

ἔχειν πρὸς τε τὸ ἔνδοξον καὶ τὸ ἄδοξον· εἶναι δὲ καὶ ἄλλον ἄτυπον, κατὰ τὸν εἰκαῖον τεταγμένον, ὃς ἐστι φαῦλος. Καὶ αὐστηροὺς δὲ φασι εἶναι πάντας τοὺς σπουδαίους. τῷ μῆτε αὐτοὺς πρὸς ἡδονὴν ὀμίλειν, μῆτε παρ' ἄλλων τὰ πρὸς ἡδονὴν προσδέχεσθαι. Καὶ ἄλλον δὲ εἶναι αὐστηρὸν, παραπλησίως λεγόμενον τῷ αὐστηρῷ ὄνῳ, ἧς πρὸς μὲν φαρμακοποιῶν χρωῶνται, πρὸς δὲ πρόποσιν οὐ πάνυ. 118. Ἀκιδήλους τοὺς σπουδαίους, φυλακτικούς τε εἶναι τοῦ ἐπὶ τὸ βέλτιον αὐτοὺς παριστάνειν, διὰ παρασκευῆς τῆς τὰ φαῦλα μὲν ἀποκρυπτύσεως, τὰ δὲ ὑπάρχοντα ἀγαθὰ φαίνεσθαι ποιούσης. Ἀπλάστους δὲ εἶναι· περιηρηκῆναι γὰρ ἐν τῇ φωνῇ τὸ πλάσμα, καὶ ἐν τῷ εἶδει. Ἀπράγμονάς τε εἶναι· ἐκκλίνειν γὰρ τὸ πράττειν τι παρὰ τὸ καθήκον· καὶ οἰνωθήσεσθαι μὲν, οὐ μεθυσθήσεσθαι δέ. Ἔτι δὲ οὐδὲ μανήσεσθαι. Προσπεσεῖσθαι μέντοι ποτὲ αὐτῷ φαντασίας ἄλλοκότους, διὰ μελαγχολίαν ἢ λήρησιν, οὐ κατὰ τὸν τῶν αἰρετῶν λόγον, ἀλλὰ παρὰ φύσιν. Οὐδὲ μὴν λυπηθῆσεσθαι τὸν σοφόν, διὰ τὸ τὴν λύπην, ἄλογον εἶναι συστολὴν ψυχῆς, ὡς Ἀπολλόδωρός φησιν ἐν τῇ ἠθικῇ. 119. Θεῖους τε εἶναι· ἔχειν γὰρ ἐν ἑαυτοῖς οἶονεὶ θεόν. Τὸν δὲ φαῦλον, ἄθεον. Διττὸν δὲ εἶναι τὸν ἄθεον· τόν τε ἐναντίως τῷ θεῷ λεγόμενον, καὶ τὸν ἐξουθενητικὸν τοῦ θεοῦ· ὅπερ οὐκ εἶναι περὶ πάντα φαῦλον. Θεοσεβεῖς τε τοὺς σπουδαίους· ἐμπείρους γὰρ εἶναι τῶν περὶ θεῶν νομίμων· εἶναι τε τὴν εὐσεβείαν ἐπιστήμην θεῶν θεραπείας. Ἀλλὰ μὴν καὶ θύειν αὐτοὺς θεοῖς, ἄγνους τε ὑπάρχειν· ἐκνεύειν γὰρ τὰ περὶ τοὺς

θεοὺς ἁμαρτήματα. Καὶ τοὺς θεοὺς ἄγασθαι αὐ-
 τοὺς· ὅλους τε γὰρ εἶναι καὶ δικαίους πρὸς τὸ θεῖον.
 Μόνους τε ἱερέας τοὺς σοφούς· ἐπεσκέφθαι γὰρ
 περὶ θυσιαῶν, ἰδρύσεων, καθαρῶν, τῶν ἄλλων τῶν
 πρὸς θεοὺς οἰκείων. 120. Δοκεῖ δὲ αὐτοῖς καὶ γο-
 νίας σεβήσεσθαι, καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς ἐν δευ-
 τέρᾳ μοίρᾳ μετὰ τοὺς θεοὺς. Φασὶ δὲ καὶ τὴν πρὸς
 τὰ τέκνα φιλοστοργίαν φυσικὴν εἶναι αὐτοῖς, καὶ ἐν
 φαύλοις μὴ εἶναι· ἀρέσκει τε αὐτοῖς ἴσα ἡγεῖσθαι τὰ
 ἁμαρτήματα, καθά φησι Χρῦσιππος ἐν τῷ τετάρτῳ
 τῶν ἠθικῶν ζητημάτων, καὶ Περσαῖος, καὶ Ζήνων.
 Εἰ γὰρ ἀληθὲς ἀληθοῦς μᾶλλον οὐκ ἔστιν, οὐδὲ
 ψεύδος ψεύδους· οὕτως οὐδὲ ἀπάτη ἀπάτης, οὐδὲ
 ἁμαρτήμα ἁμαρτήματος. Καὶ γὰρ ὁ ἑκατὸν στα-
 δίους ἀπέχων Κανώβου, καὶ ὁ ἓνα, ἐπίσης οὐκ εἰσὶν
 ἐν Κανώβῳ· οὕτω καὶ ὁ πλεῖον καὶ ὁ ἕλαττον ἁμαρ-
 τάνων, ἐπίσης οὐκ εἰσὶν ἐν τῷ κατορθοῦν. 121.
 Ἡρακλείδης μέντοι ὁ Ταρσεὺς Ἀντιπάτρου τοῦ Ταρ-
 σεῦς γνώριμος, καὶ Ἀθηνόδωρος, ἄνισα φασὶ τὰ
 ἁμαρτήματα. Πολιτεύεσθαι φασὶ τὸν σοφόν, ἂν
 μὴ τι κωλύῃ, ὡς φησι Χρῦσιππος ἐν πρώτῳ Περὶ
 βίων. Καὶ γὰρ κακίαν ἐφέξειν, καὶ ἐπ' ἀρετὴν πα-
 ρορημήσειν. Καὶ γαμήσειν (ὡς ὁ Ζήνων φησὶν ἐν
 πολιτείᾳ) καὶ παιδοποιήσεσθαι. Ἔτι τε μὴ δοξά-
 σειν τὸν σοφόν, τουτεστι ψευδεῖ μὴ συγκαταθήσε-
 σθαι μηδενί. Κυνεῖν τε αὐτόν· εἶναι γὰρ τὸν κυ-
 νισμὸν σύντομον ἐπ' ἀρετὴν ὁδόν, ὡς Ἀπολλόδωρος
 ἐν τῇ ἠθικῇ. Γεύσεσθαι τε καὶ ἀνθρωπίνων σαρ-
 κῶν, κατὰ περιστασίαν. Μόνους τε, ἐλεύθερον· τοῖς
 δὲ φαύλους, δούλους. Εἶναι γὰρ τὴν ἐλευθερίαν,

ἔλευσιν αὐτοπραγίας. Τὴν δὲ δουλείαν, στήρῃσιν αὐτοπραγίας. 122. Εἶναι δὲ καὶ ἄλλην δουλείαν τὴν ἐν ὑποτάξει, καὶ τρίτην τὴν ἐν κτήσει τε καὶ ὑποτάξει, ἣ ἀντιτίθεται ἢ δεσποτεία, φαύλη οὕσα καὶ αὐτὴ. Οὐ μόνον δὲ ἔλευθέρους εἶναι τοὺς σοφοὺς, ἀλλὰ καὶ βασιλέας, τῆς βασιλείας οὕσης ἀρχῆς ἀνυπευθύνου, ἧτις περὶ μόνους ἂν τοὺς σοφοὺς σταίη, καθά φησι Χρῦσιππος ἐν τῷ Περὶ τοῦ κυρέως κερῆσθαι Ζήνωνα τοῖς ὀνόμασιν. Ἐγγωκέναι γὰρ φησι δεῖν τὸν ἄρχοντα περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν· μηδὲνα δὲ τῶν φαύλων ἐπίστασθαι ταῦτα. Ὅμοιως δὲ καὶ ἀρχικούς, δικαστικούς τε καὶ ῥητορικούς μόνους εἶναι· τῶν δὲ φαύλων οὐδένα. Ἔτι καὶ ἀναμαρτήτους, τῷ ἀπεριπτώτους εἶναι ἀμαρτήματι. 123. Ἀβλαβεῖς τε εἶναι· οὐ γὰρ ἄλλους βλάπτειν, οὔτε αὐτούς. Ἐλεήμονάς τε μὴ εἶναι, συγγνώμην τε ἔχειν μηδενί· μὴ γὰρ παριέναι τὰς ἐκ τοῦ νόμου ἐπιβαλλούσας κολάσεις· ἐπεὶ τό γε εἰκεῖν, καὶ ὁ ἔλεος, αὐτὴ τε ἢ ἐπιείκεια, οὐδεμιᾶ ἐστι ψυχῆ πρὸς κολάσεις προσποιουμένη χρησιότητα, μηδὲ οἶσθαι σκληροτέρας αὐτὰς εἶναι. Ἔτι γε τὸν σοφὸν οὐδὲν θαυμάζειν τῶν δοκούντων παραδόξων, οἷον χαρῶνεια, καὶ ἀμπώτιδας, καὶ πηγὰς θερμῶν ὑδάτων, καὶ πυρὸς ἀναφυσήματα. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐν ἐρημίᾳ (φασι) βιώσεται ὁ σπουδαῖος· κοινωνικός γὰρ φύσει καὶ πρακτικός. Τὴν μέντοι ἄσκησιν ἀποδέξεται ὑπὲρ τῆς τοῦ σώματος ὑπομονῆς. 124. Εὐῖξεται τε (φασίν) ὁ σοφός, αἰτούμενος τὰ ἀγαθὰ παρὰ τῶν θεῶν. καθά φησι Ποσειδώνιος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ καθηκόντων, καὶ Ἐκάτων ἐν τρισκαιδεκάτῳ Περὶ παραδόξων.

λέγουσι δὲ καὶ τὴν φιλίαν ἐν μόνοις τοῖς σπουδαίοις εἶναι, διὰ τὴν ὁμοιότητα. Φυσι δὲ αὐτὴν κοινωνίαν τινὰ εἶναι τῶν κατὰ τὸν βίον, χρωμένων ἡμῶν τοῖς φίλοις ὡς ἑαυτοῖς. Δι' αὐτόν τε αἰρετὸν τὸν φίλον ἀποφαίνονται, καὶ τὴν πολυφιλίαν ἀγαθόν. Ἐν τε τοῖς φαύλοις μὴ εἶναι φιλίαν. Μηδενί τε τῶν φαύλων φιλονεικεῖν, πάντας τε τοὺς ἄφρονας μαίνεσθαι. Οὐ γὰρ φρονίμους εἶναι, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἴσην τῇ ἀφροσύνῃ μανίαν πάντα πράττειν. 125. Πάντας τε εὖ ποιεῖν τὸν σοφόν, ὡς καὶ πάντα φαρμέν τὰ ἀυλήματα εὖ αὐλεῖν τὸν Ἰσμηνίαν. Καὶ τῶν σοφῶν δὲ πάντα εἶναι· δεδωκέναι γὰρ αὐτοῖς παντελῆ ἐξουσίαν τὸν νόμον. Τῶν δὲ φαύλων εἶναι τινὰ λέγεται, ὃν τρόπον καὶ τῶν ἀδίκων, ἄλλως μὲν τῆς πόλεως, ἄλλως δὲ τῶν χρωμένων φαρμέν.

LXV. Τὰς δὲ ἀρετὰς λέγουσιν ἀντακολουθεῖν ἀλλήλαις, καὶ τὸν μίαν ἔχοντα, πάσας ἔχειν. Εἶναι γὰρ αὐτῶν τὰ θεωρήματα κοινὰ, καθάπερ Χρῦσιππος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ ἀρετῶν φησιν, Ἀπολλόδωρος δὲ ἐν τῇ φυσικῇ κατὰ τὴν ἀρχαίαν, Ἐκάτων δὲ ἐν τῷ τρίτῳ Περὶ ἀρετῶν. 126. Τὸν γὰρ ἐνάρετον, θεωρητικόν τε εἶναι, καὶ ποιητικόν τῶν πρακτικῶν· τὰ δὲ πρακτέα καὶ αἰρετέα ἐστὶ, καὶ ὑπομονητέα καὶ ἀπονημητέα καὶ ἐμμενητέα. Ὡστε εἰ τὰ μὲν αἰρετικῶς ποιεῖ, τὰ δὲ ὑπομονητικῶς, τὰ δὲ ἀπονημητικῶς· τὰ δὲ ἐμμενητικῶς, φρόνιμός τε ἐστὶ καὶ ἀνδρεῖος, καὶ δίκαιος, καὶ σώφρων. Κεφαλαιοῦσθαι τε ἐκάστην τῶν ἀρετῶν περὶ τι ἴδιον κεφάλαιον· οἷον, τὴν ἀνδρείαν περὶ τὰ ὑπομονητέα, τὴν φρόνησιν περὶ τὰ ποιητέα, καὶ μὴ, καὶ οὐδέτερα· ὁμοίως τε καὶ τὰς

ἄλλας περὶ τὰ οἰκεῖα τρέπεσθαι. Ἐπονται δὲ τῇ μὲν φρονήσει εὐβουλία καὶ σύνεσις· τῇ δὲ σωφροσύνῃ, εὐταξία, καὶ κοσμιότης· τῇ δὲ δικαιοσύνῃ, ἰσότης, καὶ εὐγνωμοσύνη· τῇ δὲ ἀνδρείᾳ, ἀπαρραλαξία, καὶ εὐτονία. 127. Ἄρῃσκει δὲ αὐτοῖς μηδὲν μέσον εἶναι ἀρετῆς καὶ κακίας· τῶν Περιπατητικῶν μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας εἶναι λεγόντων τὴν προκοπὴν. Ὡς γὰρ δεῖν φασὶν ἢ ὀρθὸν εἶναι ξύλον ἢ στρεβλόν, οὕτως ἢ δίκαιον ἢ ἀδικον· οὔτε δὲ δικαιότερον, οὔτε ἀδικώτερον. Καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. Καὶ μὴν τὴν ἀρετὴν Χρῦσιππος μὲν, ἀποβλητὴν· Κλεάνθης δὲ, ἀναπόβλητον. Ὁ μὲν, ἀποβλητὴν, διὰ μέθην καὶ μελαγχολίαν· ὁ δὲ, ἀναπόβλητον, διὰ βεβαίους καταλήψεις. Καὶ αὐτὴν δὲ αἰρετὴν εἶναι. Δισχυνόμεθα γοῦν ἐφ' οἷς κακῶς πράττομεν, ὡς ἂν μόνον τὸ καλὸν εἰδοτες ἀγαθόν. Αὐτάρκη τε εἶναι αὐτὴν πρὸς εὐδαιμονίαν, καθά φησι Ζήνων καὶ Χρῦσιππος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ ἀρετῶν, καὶ Ἐκάτων ἐν τῷ δευτέρῳ Περὶ ἀγαθῶν. 128. Εἰ γὰρ (φησὶν) αὐτάρκης ἐστὶν ἢ μεγαλοψυχία πρὸς τὸ πάντων ὑπεράνω ποιεῖν, ἐστὶ δὲ μέρος ἀρετῆς, αὐτάρκης ἐστὶ καὶ ἡ ἀρετὴ πρὸς εὐδαιμονίαν, καταφρονοῦσα καὶ τῶν δοκούντων ὀχληρῶν. Ὁ μὲν τοι Παναίτιος καὶ Ποσειδώνιος οὐκ αὐτάρκη λέγουσι τὴν ἀρετὴν, ἀλλὰ χρεῖαν εἶναι φασὶ καὶ ὑγείας, καὶ ἰσχύος, καὶ χορηγίας. Ἄρῃσκει δὲ αὐτοῖς καὶ διαπαντὸς χρῆσθαι τῇ ἀρετῇ, ὡς οἱ περὶ Κλεάνθην φασὶν. Ἀναπόβλητος γὰρ ἐστὶ, καὶ πάντοτε τῇ ψυχῇ χρῆται οὐσῆ τελεῖα ὁ σπουδαῖος.

LXVI. Φύσει τε τὸ δίκαιον εἶναι, καὶ μὴ θήσει.

ὡς καὶ τὸν τόμον καὶ τὸν ὄρθον λόγον, καθά φησι Χρῦσιππος ἐν τῷ Περὶ καλοῦ. 129. Δυσκὲ δὲ αὐτοῖς μήτε τὴν διαφωρίαν ἀφίστασθαι φιλοσοφίας· ἐπεὶ τῷ λόγῳ τούτῳ προλείπειν ὅλον τὸν βίον, ὡς καὶ Ποσειδώνιος φησιν ἐν τοῖς προτρεπτικοῖς. Εὐχρηστῆν δὲ καὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα φησὶν ὁ Χρῦσιππος. Ἐπι ἀρέσκει αὐτοῖς μηδὲν εἶναι ἡμῖν δίκαιον πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα, διὰ τὴν ἀνομοιότητα, καθά φησι Χρῦσιππος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ δικαιοσύνης, καὶ Ποσειδώνιος ἐν πρώτῳ Περὶ καθήκοντος. Καὶ ἐρασθήσεσθαι δὲ τὸν σοφὸν τῶν νέων, τῶν ἐμφαινόντων διὰ τοῦ εἶδους τὴν πρὸς ἀρετὴν εὐφυΐαν, ὡς φησι Ζήνων ἐν τῇ πολιτείᾳ, καὶ Χρῦσιππος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ βίων, καὶ Ἀπολλόδωρος ἐν τῇ ἠθικῇ. 130. Εἶναι δὲ τὸν ἔρωτα, ἐπιβολὴν φιλεμπούτας, διὰ κάλλος ἐμφαινόμενον· καὶ μὴ εἶναι συνουσίας, ἀλλὰ φιλίας. Τὸν γοῦν Θρασωνίδην, καὶ περ ἐν ἐξουσίᾳ, ἔχοντα τὴν ἐρωμένην, διὰ τὸ μισεῖσθαι, ἀπέχεσθαι αὐτῆς. Εἶναι οὖν τὸν ἔρωτα φιλίας, ὡς καὶ Χρῦσιππος ἐν τῷ Περὶ ἔρωτος φησὶ· καὶ μὴ εἶναι ἐπίμεμπτον αὐτόν. Εἶναι δὲ καὶ τὴν ὄραν ἄνθος ἀρετῆς. Βίων δὲ τριῶν ὄντων, θεωρητικοῦ, καὶ πρακτικοῦ, καὶ λογικοῦ· τὸν τρίτον φασὶν αἰρετέον· γεγονέναι γὰρ ὑπὸ τῆς φύσεως ἐλίτηδες τὸ λογικὸν ζῶον πρὸς θεωρίαν καὶ πρᾶξιν. Εὐλόγως τέ φασιν ἐξάξειν ἑαυτὸν τοῦ βίου τὸν σοφὸν, καὶ ὑπὲρ πατρίδος καὶ ὑπὲρ φίλων, καὶ ἐν σκληροτέρῃ γένηται ἀλγηδόνι, ἢ πηρώσειν, ἢ νύσοις ἀνιάτοις. 131. Ἀρέσκει δὲ αὐτοῖς καὶ κοινὰς εἶναι τὰς γυναῖδας δεῖν παρὰ τοῖς σοφοῖς· ὥστε τὰ ἐντεχνόνια τῆ

εντυχούση χρῆσθαι, καθά φησι Ζήνων ἐν τῇ πολιτεία, καὶ Χρυσίππος ἐν τῷ Περὶ πολιτείας, ἀλλὰ τε Διογένης ὁ Κυνικός, καὶ Πλάτων. Πάντας τε παίδας ἐπίσης στέρξομεν πατέρων τρόπον, καὶ ἡ ἐπιμοιχεῖα ζηλοτυπία περιαιρεθήσεται. Πολιτείαν δὲ ἀρίστην, τὴν μικτὴν ἔκ τε δημοκρατίας καὶ βασιλείας καὶ ἀριστοκρατίας. Καὶ ἐν μὲν τοῖς ἡθικαῖς δόγμασιν οἱ Στωϊκοὶ τοι ταῦτα λέγουσι, καὶ τούτων πλείω μετὰ τῶν οἰκείων ἀποδείξω. Ταῦτα δὲ ὡς ἐν κεφαλαίοις ἡμῖν διαλεχθῶ, καὶ στοιχειωδῶς.

LXVII. 132. Τὸν δὲ φυσικὸν λόγον διαιροῦσιν εἷς τε τὸν περὶ σωμάτων τρόπον, καὶ περὶ ἀρχῶν, καὶ στοιχείων, καὶ θεῶν, καὶ τεράτων, καὶ τόπου, καὶ κενοῦ. Καὶ οὕτω μὲν εἰδικῶς. Γενικῶς δὲ εἷς τρεῖς τόπους, τὸν τε περὶ κόσμου, καὶ τὸν περὶ τῶν στοιχείων, καὶ τρίτον τὸν αἰτιολογικόν. Τὸν δὲ περὶ τοῦ κόσμου διαιρεῖσθαι φασὶν εἰς δύο μέρη. Μιᾶ γὰρ σκέψει ἐπικοινωνεῖν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν μαθηματικῶν, καθ' ἣν ζητοῦσι περὶ τε τῶν ἀπλανῶν καὶ τῶν πλανωμένων· οἷον, εἰ ὁ ἥλιός ἐστι τηλικούτος ἡλικός φαίνεται, καὶ ὁμοίως εἰ ἡ σελήνη· καὶ περὶ δινήσεως, καὶ τῶν ὁμοίων τοῦτοις ζητημάτων.

133. Ἐτέραν δὲ αὐτοῦ σκέψιν εἶναι ἣτις μόνοις τοῖς φυσικοῖς ἐπιβάλλει, καθ' ἣν ζητεῖται ἡ τε οὐσία αὐτοῦ, καὶ εἰ ὁ ἥλιος, καὶ οἱ ἀστέρες ἐξ ὕλης καὶ εἶδος, καὶ εἰ γεννητός ἢ ἀγέννητος, καὶ εἰ ἔμψυχος, ἢ ἄψυχος, καὶ εἰ φθαρτός ἢ ἀφθαρτός. καὶ εἰ προνοία διοικεῖται, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν. Τὸν τε αἰτιολογικόν, εἶναι καὶ αὐτὸν διμερῆ· μιᾶ δὲ αὐτοῦ ἐπισκέψει ἐπικοινωνεῖν τὴν τῶν ἰατρῶν ζήτησιν, καθ' ἣν ζητοῦσι

περὶ τε τοῦ ἡγεμονικοῦ τῆς ψυχῆς καὶ τῶν ἐν ψυχῇ
 γινομένων, καὶ περὶ σπερμάτων καὶ τῶν τούτοις
 ὁμοίων. Τοῦ δ' ἑτέρου καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν μαθημά-
 των ἀντιποιεῖσθαι· οἶον, πῶς ὀρώμεν, τίς ἢ αἰτία
 τῆς κατοπτρικῆς φαντασίας· ὅπως νέφη συνίσταν-
 ται, καὶ βρονταὶ, καὶ ἕριδες, καὶ ἄλως, καὶ κομῆται,
 καὶ τὰ παραπλήσια.

LXVIII. 134. Δοκεῖ δ' αὐτοῖς ἀρχὰς εἶναι τῶν
 ὄλων δύο, τὸ ποιῶν καὶ τὸ πάσχον. Τὸ μὲν οὖν
 πάσχον, εἶναι τὴν ἄποιον οὐσίαν τὴν ὕλην· τὸ δὲ
 ποιῶν, τὸν ἐν αὐτῇ λόγον τὸν θεόν. Τοῦτον γὰρ
 ὄντα αἰδίδιον διὰ πάσης αὐτῆς δημιουργεῖν ἕκαστα.
 Τίθει δὲ τὸ δόγμα τοῦτο Ζήνων μὲν ὁ Κιτιεὺς ἐν
 τῷ Περὶ οὐσίας, Κλεόνθης δὲ ἐν τῷ Περὶ τῶν ἀτό-
 μων, Χρυσίππος δὲ ἐν τῇ πρώτῃ τῶν φυσικῶν πρὸς
 τῷ τέλει, Ἀρχέδημος δ' ἐν τῷ Περὶ στοιχείων, καὶ
 Ποσειδώνιος ἐν τῷ δευτέρῳ τοῦ φυσικοῦ λόγου. Δια-
 φέρειν δὲ φασιν ἀρχὰς καὶ στοιχεῖα· τὰς μὲν γὰρ,
 εἶναι ἀγεννήτους καὶ ἀφθάρτους· τὰ δὲ στοιχεῖα,
 κατὰ τὴν ἐκπύρωσιν φθείρεσθαι. Ἄλλα καὶ σώματι
 εἶναι τὰς ἀρχὰς καὶ ἀμόρφους· τὰ δὲ, μεμορφῶσθαι.
 135. Σῶμα δ' ἐστὶ (φησὶν Ἀπολλόδωρος ἐν τῇ φυσικῇ)
 τὸ τριχῆ διαστατὸν, εἰς μῆκος, εἰς πλάτος, εἰς
 βάθος· τοῦτο δὲ καὶ στερεὸν σῶμα καλεῖται. Ἐπι-
 φάνεια δ' ἐστὶ σώματος πέρασ, ἢ τὸ μῆκος καὶ πλάτος
 μόνον ἔχον, βάθος δὲ οὐ. Ταύτην δὲ Ποσειδώνιος
 ἐν τρίτῳ Περὶ μετεώρων, καὶ κατ' ἐπίνοιαν καὶ κατ'
 ὑπόστασιν ἀπολείπει. Γραμμὴ δ' ἐστὶν ἐπιφανείας
 πέρασ, ἢ μῆκος ἀπλατές, ἢ τὸ μῆκος μόνον ἔχον.
 Στιγμὴ δ' ἐστὶ γραμμῆς πέρασ, ἧτις ἐστὶ σμμεῖον

ελάχιστον. Ἐν τε εἶναι θεὸν καὶ νοῦν, καὶ εἰμαρμένην καὶ Δία, πολλαῖς τε ἑτέραις ὀνομασίαις προσονομάζεσθαι. 136. Καὶ ἀρχὰς μὲν οὖν καθ' αὐτὸν ὄντα, τρέπειν τὴν πᾶσαν οὐσίαν δι' ἀέρος εἰς ὕδωρ· καὶ ὡσπερ ἐν τῇ γονῇ τὸ σπέρμα περιέχεται, οὕτω καὶ τοῦτον σπερματικὸν λόγον ὄντα τοῦ κόσμου, τοιόνδε ὑπολιπέσθαι ἐν τῷ ὑγρῷ, εὐεργὸν αὐτῷ ποιοῦντα τὴν ὕλην πρὸς τὴν τῶν ἐξῆς γένεσιν· εἶτα ἀπογεννᾶν πρῶτον τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, πῦρ, ὕδωρ, ἀέρα, γῆν. Λέγει δὲ περὶ αὐτῶν Ζήνων τε ἐν τῷ Περὶ τοῦ ὄλου, καὶ Χρύσιππος ἐν τῇ πρώτῃ τῶν φυσικῶν, καὶ Ἀρχέδημος ἐν τινι Περὶ στοιχείων.

LXIX. Ἔστι δὲ στοιχεῖον, ἐξ οὗ πρώτου γίνεται τὰ γινόμενα, καὶ εἰς ὃ ἔσχατον ἀναλύεται. 137. Τὰ δὴ τέτταρα στοιχεῖα εἶναι ὁμοῦ τὴν ἄποιον οὐσίαν τὴν ὕλην. Εἶναι δὲ τὸ μὲν πῦρ, τὸ θερμόν· τὸ δὲ ὕδωρ, τὸ ὑγρόν· τὸν τε ἀέρα, τὸ ψυχρόν· καὶ τὴν γῆν, τὸ ξηρόν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἶ ἐν τῷ ἀέρι εἶναι τὸ αὐτὸ μέρος. Ἀνωτάτω μὲν οὖν εἶναι τὸ πῦρ, ὃν δὴ αἰθέρα καλεῖσθαι, ἐν ᾧ πρώτην τὴν τῶν ἀπλανῶν σφαῖραν γεννᾶσθαι, εἶτα τὴν τῶν πλανωμένων· μεθ' ἧν τὸν ἀέρα· εἶτα τὸ ὕδωρ· ὑποστάθμην δὲ πάντων τὴν γῆν, μέσην ἀπάντων οὐσαν.

LXX. Λέγουσι δὲ κόσμον τριχῶς· αὐτόν τε τὸν θεόν, τὸν ἐκ τῆς ἀπάσης οὐσίας ἰδίως ποιόν, ὃς δὴ ἄφθαρτός ἐστι καὶ ἀγέννητος, δημιουργὸς ὢν τῆς διακοσμήσεως, κατὰ χρόνων ποίας περιόδους, ἀναλίσκων εἰς ἑαυτὸν τὴν ἅπασαν οὐσίαν, καὶ πάλιν ἐξ ἑαυτοῦ γεννῶν. 138. Καὶ αὐτὴν δὲ τὴν διακόσμησιν τῶν ἀστέρων, κόσμον εἶναι λέγουσι· καὶ τρίτον.

τὸ συνεστηκὸς ἐξ ἄμφοῖν. Καί ἐστι κόσμος ὁ ἰδίως ποιὸς τῆς τῶν ὄλων οὐσίας, ἢ (ὡς φησι Ποσειδώνιος ἐν τῇ μετεωρολογικῇ στοιχειώσει) σύστημα ἐξ οὐρανοῦ καὶ γῆς, καὶ τῶν ἐν τούτοις φύσεων· ἢ σύστημα ἐκ θεῶν καὶ ἀνθρώπων, καὶ τῶν ἕνεκα τούτων γεγονότων. Οὐρανὸς δὲ ἐστὶν ἡ ἐσχατὴ περιφέρεια, ἐν ἣ πάν ἴδρυται τὸ θεῖον. Τὸν δὴ κόσμον οἰκεῖσθαι κατὰ νοῦν καὶ πρόνοιαν, καθά φησι Χρῦσιππος ἐν τοῖς Περὶ προνοίας, καὶ Ποσειδώνιος ἐν τρισκαιδεκάτῳ Περὶ θεῶν, εἰς ἅπαν αὐτοῦ μέρος διήκοντος τοῦ νοῦ, καθάπερ ἐφ' ἡμῶν τῆς ψυχῆς. Ἄλλ' ἤδη δι' ὧν μὲν μᾶλλον, δι' ὧν δὲ ἥττον. 139. Δι' ὧν μὲν γὰρ ὡς ἕξις κενώρηκεν, ὡς διὰ τῶν ὄστων καὶ τῶν νεύρων· δι' ὧν δὲ ὡς νοῦς, ὡς διὰ τοῦ ἡγεμονικοῦ. Οὕτω δὴ καὶ τὸν ὅλον κόσμον ζῶον ὄντα καὶ ἔμψυχον καὶ λογικόν, ἔχειν ἡγεμονικόν μὲν τὸν αἰθέρα, καθά φησιν Ἀντίπατρος ὁ Τύριος ἐν τῷ ὀγδόῳ Περὶ κόσμου. Χρῦσιππος δὲ ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ προνοίας, καὶ Ποσειδώνιος ἐν τῷ Περὶ θεῶν, τὸν οὐρανόν φησι τὸ ἡγεμονικόν τοῦ κόσμου. Κλεάνθης δὲ, τὸν ἥλιον. Ὁ μὲντοι Χρῦσιππος, διαφορώτερον πάλιν, τὸ καθαρώτερον τοῦ αἰθέρος ἐν ταύτῳ· ὃ καὶ πρῶτον θεὸν λέγουσιν αἰσθητικῶς ὡσπερ κενωρηκέναι διὰ τῶν ἐν αἰερί, καὶ διὰ τῶν ζῶων ἀπάντων καὶ φυτῶν· 140. διὰ δὲ τῆς γῆς αὐτῆς· καθ' ἕξιν. Ἔνα τὸν κόσμον εἶναι, καὶ τοῦτον πεπερασμένον, σχῆμα ἔχοντα σφαιροειδές. Πρὸς γὰρ τὴν κίνησιν ἀρμοδιώτατον τὸ τοιοῦτον· καθά φησι Ποσειδώνιος ἐν ἐ' τοῦ φυσικοῦ λόγου, καὶ οἱ περὶ Ἀντίπατρον ἐν τοῖς Περὶ κόσμου. Ἐξῶθεν δὲ αὐτοῦ περιεκεχυμένος

εἶναι τὸ κενὸν ἄπειρον· ὅπερ ἀσώματον εἶναι· ἀσώματον δὲ τὸ οἷόν τε κατέχεσθαι ὑπὸ σωματίων οὐ κατεχομένου. Ἐν δὲ τῷ κόσμῳ μηδὲν εἶναι κενόν, ἀλλ' ἠνωσθαι αὐτόν· τοῦτο γὰρ ἀναγκάζειν τὴν τῶν οὐρανίων πρὸς τὰ ἐπίγεια σύμπνοιαν καὶ συντονίαν· (φησὶ δὲ περὶ τοῦ κενοῦ Χρῦσιππος μὲν ἐν τῷ Περὶ κενοῦ, καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν φυσικῶν τεχνῶν, καὶ Ἀπολλοφάνης ἐν τῇ φυσικῇ, καὶ Ἀπολλόδωρος, καὶ Ποσειδώνιος ἐν δευτέρῳ τοῦ φυσικοῦ λόγου) 141. εἶναι δὲ καὶ ταῦτα ἀσώματα, ὅμοια. Ἔτι δὲ καὶ τὸν χρόνον ἀσώματον, διάστημα ὄντα τῆς τοῦ κόσμου κινήσεως. Τούτου δὲ τὸν μὲν παρωχηκότα καὶ τὸ μέλλοντα, ἀπείρους· τὸν δὲ ἐνεσιώτα, πεπερασμένον. Ἀρέσκει δὲ αὐτοῖς καὶ φθαρτὸν εἶναι τὸν κόσμον, αἵτε γεννητὸν τῷ λόγῳ τῶν δι' αἰσθήσεως νοουμένων, οὗ τε τὰ μέρη φθαρτά ἐστι καὶ τὸ ὅλον. Τὰ δὲ μέρη τοῦ κόσμου φθαρτά· (εἰς ἄλληλα γὰρ μεταβάλλει·) φθαρτὸς ἄρα ὁ κόσμος. Καὶ εἴ τι ἐπιδεικτικόν ἐστι τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβολῆς, φθαρτὸν ἐστι. Καὶ ὁ κόσμος δὲ· ἐξουχμοῦται γὰρ καὶ ἐξυδατοῦται. 142. Γίνεσθαι δὲ τὸν κόσμον, ὅταν ἐκ πυρὸς ἢ οὐσίας τραπῇ δι' ἀέρος εἰς ὑγρότητα, εἶτα τὸ παχυμερές αὐτοῦ συστὰν ἀποτελεσθῇ γῆ, τὸ δὲ λεπτομερές ἐξαιρωθῇ, καὶ τοῦτ' ἐπιπλέον λεπτινυθὲν πῦρ ἀπογεννήσῃ· εἶτα κατὰ μίξιν ἐκ τούτων, φυτὰ τε, καὶ ζῶα, καὶ τὰ ἄλλα γένη. Περὶ δὲ οὖν τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς τοῦ κόσμου φησὶ Ζήνων μὲν ἐν τῷ Περὶ ὄλου, Χρῦσιππος δὲ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν φυσικῶν, καὶ Ποσειδώνιος ἐν ᾧ Περὶ κόσμου, καὶ Κλεάνθης, καὶ Ἀντίπατρος ἐν τῷ ἰ Περὶ κόσμου.

Παναίτιος δὲ ἀφθαρτον ἀπεφήνατο τὸν κοσμον ὅτι δὲ καὶ ζῶον ὁ κόσμος, καὶ λογικόν, καὶ ἔμψυχον, καὶ νοερόν, καὶ Χρύσειπός φησιν ἐν ᾧ Περὶ προνοίας, καὶ Ἀπολλόδωρος φησιν ἐν τῇ φυσικῇ, καὶ Ποσειδώνιος. 143. Ζῶον μὲν οὕτως ὄντα, οὐσίαν ἔμψυχον αἰσθητικὴν. Τὸ γὰρ ζῶον τοῦ μὴ ζῴου κρεῖττον· οὐδὲν δὲ τοῦ κόσμου κρεῖττον· ζῶον ἄρα ὁ κόσμος. Ἐμψυχον δὲ, ὡς δῆλον ἐκ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς, ἐκείθεν οὐσης ἀπουσίας. Βοηθὸς δὲ φησιν οὐκ εἶναι ζῶον τὸν κόσμον. Ὅτι τε εἷς ἐστί, Ζήνων φησὶν ἐν τῷ Περὶ τοῦ ὄλου, καὶ Χρύσειππος, καὶ Ἀπολλόδωρος ἐν τῇ φυσικῇ, καὶ Ποσειδώνιος ἐν ᾧ τοῦ φυσικοῦ λόγου. Τὸ δὲ πᾶν λέγεται (ὡς φησιν Ἀπολλόδωρος) ὅ, τε κόσμος, καὶ καθ' ἕτερον τρόπον τὸ ἐκ τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἔξωθεν κενοῦ, σύστημα. Ὁ μὲν οὖν κόσμος πεπερασμένος ἐστί· τὸ δὲ κενόν, ἀπειρον.

LXXI. 144. Τῶν δὲ ἀστρῶν, τὰ μὲν ἀπλανῆ συμπεριφέρεσθαι τῷ ὄλῳ οὐρανῷ, τὰ δὲ πλανώμενα κατ' ἰδίαν κινεῖσθαι κινήσεις. Τὸν δὲ ἥλιον λοξὴν τὴν πορείαν ποιεῖσθαι διὰ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου, ὁμοίως καὶ τὴν σελήνην, ἐλικοειδῆ. Εἶναι δὲ τὸν μὲν ἥλιον εἰλικρινὲς πῦρ, καθά φησι Ποσειδώνιος ἐν τῷ ἰζ' Περὶ μετεώρων· καὶ μείζονα τῆς γῆς, ὡς ὁ αὐτὸς ἐν τῷ ἰζ' τοῦ φυσικοῦ λόγου· ἀλλὰ καὶ σφαιροειδῆ (ὡς οἱ περὶ αὐτὸν τοῦτον φασίν) ἀναλόγως τῷ κόσμῳ. Πῦρ μὲν οὖν εἶναι, ὅτι τὰ πυρὸς πάντα ποιῶ· μείζω δὲ τῆς γῆς, τῷ πᾶσαν ὑπ' αὐτοῦ φωτίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. Καὶ τὸ τὴν γῆν δὲ κωνοειδῆ σκιάν ἀποτελεῖν, τὸ μείζονα εἶναι σημαίνει.

Πάντοθεν δὲ βλέπεσθαι, διὰ τὸ μέγεθος. 145. Γεωδαιτέραν δὲ τὴν σελήνην, ἅτε καὶ προσγειωτέραν οὖσαν. Τρέφεισθαι δὲ τὰ ἔμπυρα ταῦτα καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα· τὸν μὲν ἥλιον, ἐκ τῆς μεγάλης θαλάττης νοερόν ὄντα ἀταμμα· τὴν δὲ σελήνην ἐκ ποτίμων ὑδάτων, ἀερομιγῆ τυγχάνουσαν, καὶ πρόσγειον οὖσαν, ὡς ὁ Ποσειδώνιος ἐν τῷ ἕκτῳ τοῦ φυσικοῦ λόγου· τὰ δ' ἄλλα ἀπὸ τῆς γῆς. Δοκεῖ δὲ αὐτοῖς σφαιροειδῆ εἶναι καὶ τὰ ἄστρα, καὶ τὴν γῆν ἀκίνητον οὖσαν. Τὴν δὲ σελήνην οὐκ ἴδιον ἔχειν φῶς, ἀλλὰ παρ' ἡλίου λαμβάνειν ἐπιλαμπομένην. Ἐκλείπειν δὲ τὸν μὲν ἥλιον, ἐπιπροσθούσης αὐτῷ σελήνης, κατὰ τὸ πρὸς ἡμᾶς μέρος, ὡς Ζήνων ἀναγράφει ἐν τῷ Περὶ ὄλου. 146. Φαίνεται γὰρ ὑπερχομένη ταῖς συνόδοις, καὶ ἀποκρύπτουσα αὐτόν, καὶ πάλιν παραλλάιτουσα. Γνωρίζεται δὲ τοῦτο διὰ λεκάνης ὑδρὸς ἐχούσης. Τὴν δὲ σελήνην, ἐμπίπτουσαν εἰς τὸ τῆς γῆς σκίασμα. Ὅθεν καὶ ταῖς πανσελήνοισ ἐκλείπειν μόναις, καίπερ κατὰ διάμετρον ἰσταμένην κατὰ μῆγα τῷ ἡλίῳ· ὅτι κατὰ λοξοῦ ὡς πρὸς τὸν ἥλιον κινουμένη, παραλλάιτει τῷ πλάτει, ἢ βορειότερα, ἢ νοτιωτέρα γινομένη. Ὅταν μέντοι τὸ πλάτος αὐτῆς κατὰ τὸν ἡλιακόν, καὶ τὸν διὰ μέσων γένηται, εἶτα διαμετρήσῃ τὸν ἥλιον, τότε ἐκλείπει. Κινεῖται δὲ τὸ πλάτος αὐτῆς κατὰ τὸν διὰ μέσων ἐν χηλαῖς, καὶ σκορπίῳ, καὶ κριῳ, καὶ ταύρω, ὡς οἱ περὶ τὸν Ποσειδώνιον.

LXXII. 147. Θεὸν δὲ, εἶναι ζῶον ἀθάνατον, λογικόν, τέλειον, ἢ νοερόν ἐν εὐδαιμονίᾳ, κακοῦ παντός ἀνεπίδεκτον. κρινοσηκόν κόσμου τε καὶ τῶν ἐν

κόσμῳ· μὴ εἶναι μόντοι ἀνθρωπόμορφον. Εἶναι δὲ τὸν μὲν, δημιουργὸν τῶν ὄλων, καὶ ὡσπερ πατέρα πάντων· κοινῶς τε, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ τὸ διήκον διὰ πάντων, ὃ πολλαῖς προσηγορίαις προσονομάζεται κατὰ τὰς δυνάμεις. Δία μὲν γὰρ φασί, δι' ὅτι τὰ πάντα· Ζῆνα δὲ καλοῦσι, παρ' ὅσον τοῦ ζῆν αἰτιός ἐστιν, ἢ διὰ τοῦ ζῆν κεχώρηκεν· Ἀθηναῖν δὲ, κατὰ τὴν εἰς αἰθέρα διάτασιν τοῦ ἡγεμονικοῦ αὐτοῦ· Ἥραν δὲ, κατὰ τὴν εἰς ἀέρα· καὶ Ἥφαιστον, κατὰ τὴν εἰς τὸ τεχνικὸν πῦρ· καὶ Ποσειδῶνα, κατὰ τὴν εἰς τὸ ὑγρὸν· καὶ Δήμητραν, κατὰ τὴν εἰς γῆν· ὁμοίως δὲ καὶ τὰς ἄλλας προσηγορίας, ἐχόμενός τινος οικειότητος, ἀπέδωκαν. 148. Οὐσίαν δὲ θεοῦ Ζήνων μὲν φησὶ τὸν ὅλον κοσμον, καὶ τὸν οὐρανόν· ὁμοίως δὲ καὶ Χρῦσιππος ἐν τῷ ἰα' Περὶ θεῶν, καὶ Ποσειδωνος ἐν πρώτῳ Περὶ θεῶν· καὶ Ἀντίπατρος ἐν ζ' Περὶ κόσμου, ἀεροειδῆ φησὶν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν. Βοηθῆς δὲ ἐν τῇ Περὶ φύσεως, οὐσίαν θεοῦ τὴν τῶν ἀπλαστῶν σφαιραν.

LXXIII. Φύσιν δὲ, ποτὲ μὲν ἀποφαίνονται τὴν συνεχνοσαν τὸν κόσμον, ποτὲ δὲ τὴν φύουσαν τὰ ἐπὶ γῆς. Ἔστι δὲ φύσις, ἕξις ἐξ αὐτῆς κινουμένη κατὰ σπερματικῆς λογους, ἀποτελοῦσά τε καὶ συνέχουσα τὰ ἐξ αὐτῆς ἐν ὠρισμένοις χρόνοις, καὶ τοιαῦτα δρωσα ἀφ' οἷων ἀπεκρίθη. 149. Ταύτην δὲ καὶ του συμφέροντος στοχαζεσθαι καὶ ἡδονῆς, ὡς δῆλον ἐκ τῆς τοῦ ἀνθρωπων δημιουργίας.

LXXIV. Καθ' εἰμαρμένην δὲ φασὶ τὰ πάντα γίνεσθαι Χρῦσιππος ἐν τοῖς Περὶ εἰμαρμένης, καὶ Ποσειδῶνιος ἐν δευτέρῳ Περὶ εἰμαρμένης, καὶ Ζήνων

Βοηθὸς δὲ ἐν ια' Περὶ εἰμαρμένης. Ἔστι δὲ εἰμαρμένη αἰτία τῶν ὄντων εἰρομένη, ἣ λόγος καθ' ὃν ὁ κόσμος διεξάγεται.

LXXV. Καὶ μὴν καὶ μαντικὴν ὑφεισθάναι πᾶσαν φασίν, ἢ καὶ πρόνοιαν εἶναι· καὶ αὐτὴν καὶ τέχνην ἀποφαίνουσι διὰ τινὰς ἐκβάσεις, ὡς φησι Ζήνων τε καὶ Χρῦσιππος ἐν τῷ β' Περὶ μαντικῆς, καὶ Ἀθηνόδωρος καὶ Ποσειδώνιος ἐν τῷ ιβ' τοῦ φυσικοῦ λόγου, καὶ ἐν τῷ ε' Περὶ μαντικῆς. Ὁ μὲν γὰρ Παναίτιος ἀνυπόστατον αὐτὴν φησιν.

LXXVI. 150. Οὐσίαν δὲ φασὶ τῶν ὄντων ἀπάντων τὴν πρώτην ἕλην, ὡς καὶ Χρῦσιππος ἐν τῇ πρώτῃ τῶν φυσικῶν, καὶ Ζήνων. Ἐλη δὲ ἐστὶν ἐξ ἧς ὀτιθηποτοῦν γίνεται. Καλεῖται δὲ διχῶς, οὐσία τε καὶ ἕλη, ἢ τε τῶν πάντων, καὶ ἢ τῶν ἐπὶ μέρους. Ἡ μὲν οὖν τῶν ὅλων, οὔτε πλείων οὔτε ἐλάττων γίνεται· ἢ δὲ τῶν ἐπὶ μέρους, καὶ πλείων καὶ ἐλάττων.

LXXVII. Σῶμα δὲ ἐστὶ κατ' αὐτοῦς, ἢ οὐσία καὶ πεπερασμένη, καθά φησιν Ἀντίπατρος ἐν δευτέρῳ Περὶ οὐσίας, καὶ Ἀπολλόδωρος ἐν τῇ φυσικῇ. Καὶ ἀπαθητὴ δὲ ἐστὶν, ὡς ὁ αὐτὸς φησιν. Εἰ γὰρ ἦν ἄτρεπτος, οὐκ ἂν τὰ γινόμενα ἐξ αὐτῆς ἐγένετο. Ἐνθεν κἀκεῖνο ὅτι τομὴ εἰς ἄπειρόν ἐστιν. Οὐκ ἄπειρον δὲ φησιν αὐτὴν ὁ Χρῦσιππος. 151. Οὐ γὰρ ἐστὶ τὶ ἄπειρον, εἰς ὃ γίνεται ἢ τομὴ· ἀλλὰ ἀκατάληκτός ἐστι.

LXXVIII. Καὶ τὰς κράσεις δὲ διόλου γίνεσθαι (καθὰ φησιν ὁ Χρῦσιππος ἐν τῇ τρίτῃ τῶν φυσικῶν) καὶ μὴ κατὰ περιγραφὴν καὶ παρὰθεῖν· καὶ γὰρ
Dioc. L. II. E.

εἰς πέλαιος ὀλίγος οἶνος βληθεὶς, ἐπὶ ποσὸν ἀντιπαρεκταθήσεται, εἶτα συμφθαρήσεται.

LXXIX. Φασὶ δὲ εἶναι καὶ τινὰς δαίμονας, ἀνθρώπων συμπάθειαν ἔχοντας, ἐπόπτας τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων· καὶ ἤρωας, τὰς ὑπολειμμένας τῶν σπουδαίων ψυχάς.

LXXX. Τῶν δὲ ἐν ἀέρι γινομένων, χεიმῶνα μὲν εἶναι φασὶ τὸν ὑπὲρ γῆς ἀέρα κατεψυγμένον, διὰ τὴν τοῦ ἡλίου πρόσω ἀφοδον· ἕαρ δὲ, τὴν εὐκρασίαν τοῦ ἀέρος, κατὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς πορείαν. 152. Θέρως δὲ, τὸν ὑπὲρ γῆς ἀέρα, καταθαλπόμενον τῇ τοῦ ἡλίου πρὸς ἄρκτον πορείᾳ· μετόπωρον δὲ, τῇ παλινδρομίᾳ τοῦ ἡλίου ἀφ' ἡμῶν γίνεσθαι, παρὰ τοὺς τόπους ἀφ' ὧν ῥέουσι.

LXXXI. Τῆς δὲ γενέσεως αὐτῶν αἴτιον γίνεσθαι τὸν ἡλίον, ἐξατιμίζοντα τὰ νέφη. Ἴριον δὲ, εἶναι αὐγὰς ἀφ' ὑγρῶν νεφῶν ἀνακεκλασμένας, ἢ (ὡς Ποσειδωνιὸς φησιν ἐν τῇ μετεωρολογικῇ) ἔμφασις ἡλίου τμήματος ἢ σελήνης, ἐν νέφει δεδρροισμένῳ, κολλῶ καὶ συνεχεῖ πρὸς φαντασίαν, ὡς ἐν κατόπτρῳ φανταζομένη κατὰ κύκλου περιφέρειαν. Κομήτας δὲ, καὶ πωγωνίας, καὶ λαμπαδίας, πυρὰ εἶναι ὑφαστώτα, πάχους ἀέρος εἰς τὸν αἰθερώδη τύπον ἀνενεχθέντος. 153. Σέλας δὲ, πυρὸς ἀθρόου ἕξαψιν ἐν ἀέρι, φερομένου ταχέως, καὶ φαντασίαν μήκους ἐμφαίνοντος. Τετὸν δὲ, ἐκ νέφους μεταβολὴν εἰς ὕδωρ, ἐπειδὴν ἢ ἐκ γῆς ἢ ἐκ θαλάττης ἀνενεχθεῖσα ὑγρασία ἀφ' ἡλίου μὴ τυγχάνη κατεργασίας· καταψυχθὲν δὲ τοῦτο πάχνην καλεῖσθαι. Χάλαζαν δὲ, νέφος πεπηγὸς, ὑπὸ πνεύματος διατρυφθὲν. Χιόνα δὲ,

ὕγρον ἐκ νέφους πεπηγότος, ὡς Ποσειδάϊνος ἐν τῷ ὀρθόφω τοῦ φυσικοῦ λόγου. Ἀστραπὴν δὲ, ἕξαπιν νεφῶν παρατριβομένων, ἢ ῥηγνυμένων ὑπὸ πνεύματος· ὡς Ζήνων ἐν τῷ Περὶ ὄλου. Βροντὴν δὲ, τὸν τοῦτων ψόφον, ἐκ παρατρίψεως ἢ ῥήξεως. 154. Κεραυνὸν δὲ, ἕξαπιν σφοδρὰν μετὰ πολλῆς βίας πίπτουσαν ἐπὶ γῆς, νεφῶν παρατριβομένων ἢ ῥηγνυμένων· οἱ δὲ, συστροφὴν πυρώδους ἀέρος βιαίως καταφερομένην. Τυφῶνα δὲ, κεραυνὸν πολὺν, βίαιον καὶ πνευματώδη, ἢ πνεῦμα καπνῶδες ἐρῶγότος νέφους. Πρησιτήρα, νέφος περιχυθὲν πυρὶ μετὰ πνεύματος εἰς τὰ κοιλάματα τῆς γῆς, ἢ καθευχθέντος πνεύματος ἐν τῇ γῆ, καθά φησι Ποσειδάϊνος ἐν τῇ ἡ'. Εἶναι δ' αὐτῶν τοὺς μὲν, οσισματίας· τοὺς δὲ χασματίας· τοὺς δὲ, καυματίας· τοὺς δὲ, βρασματίας.

LXXXII. 155. Ἀρέσκει δὲ αὐτοῖς καὶ τὴν διακόσμησιν ὧδε ἔχειν. Μέσην τὴν γῆν κέντρου λόγον ἐπέχουσαν· μεθ' ἣν τὸ ὕδωρ σφαιροειδές, ἔχον τὸ αὐτὸ κέντρον τῆ γῆ· ὥστε τὴν γῆν ἐν ὕδατι εἶναι. Μετὰ τὸ ὕδωρ δὲ, ἀέρα ἐσφαιρωμένον.

LXXXIII. Κύκλος δὲ εἶναι ἐν τῷ οὐρανῷ πέντε· ὧν πρῶτον, ἀρκτικόν, ἀεὶ φαινόμενον· δεύτερον, τροπικόν θερινόν· τρίτον, ἰσημερινόν· τέταρτον, χειμερινόν τροπικόν· πέμπτον, ἀνταρκτικόν, ἀφανῆ. Λέγονται δὲ παράλληλοι, καθότι οὐ συμβαίνουσιν εἰς ἀλλήλους· γράφονται μὲντοι περὶ τὸν αὐτὸν πόλον. Ὁ δὲ ζωδιακός, λοξός ἐστιν, ὡς ἐπιῶν τοὺς παραλλήλους. 156. Ζῶναι τε ἐπὶ τῆς γῆς εἰσὶ πέντε· πρώτη, βόρειος, καὶ ὑπὲρ τὸν ἀρκτικὸν κύ-

κλον, ἀοίκητος διὰ ψύχος· δευτέρα, εὐκρατος· τρίτη, ἀοίκητος ὑπὸ καυμάτων, ἢ διακαυμένη καλομένη· τετάρτη, ἢ ἀντεύκρατος· πέμπτη, νότιος, ἀοίκητος διὰ ψύχος.

LXXXIV Δοκεῖ δὲ αὐτοῖς τὴν μὲν φύσιν εἶναι πῦρ τεχνικόν, ὁδῶ βαθίζον εἰς γένεσιν, ὅπερ ἐστὶ πνεῦμα πυροειδὲς καὶ τεχνοειδές· τὴν δὲ ψυχὴν, αἰσθητικήν. Ταύτην δὲ εἶναι τὸ συμφυὲς ἡμῖν πνεῦμα. Διὸ καὶ σῶμα εἶναι, καὶ μετὰ θάνατον ἐπιμένειν, φθαρτὴν δὲ εἶναι. Τὴν δὲ τῶν ὄλων, ἀφθαρτον, ἧς μέρη εἶναι τὰς ἐν τοῖς ζώοις. 157. Ζήνων δὲ ὁ Κιτιεὺς, καὶ Ἀντίπατρος ἐν τοῖς Περὶ ψυχῆς, καὶ Ποσειδώνιος, πνεῦμα ἔνθερμον εἶναι τὴν ψυχὴν. Τούτῳ γὰρ ἡμᾶς εἶναι ἐμπνόους, καὶ ὑπὸ τούτου κινεῖσθαι. Κλεάνθης μὲν οὖν πάσας ἐπιδιαμένειν μέχρι τῆς ἐκπυρώσεως· Χρῦσιππος δὲ, τὰς τῶν σοφῶν μόνον. Μέρη δὲ ψυχῆς λέγουσιν ὀκτώ, τὰς πέντε αἰσθήσεις, καὶ τοὺς ἐν ἡμῖν σπερματικούς λόγους, καὶ τὸ φωνητικόν, καὶ τὸ λογιστικόν. Ὅρθῳ δὲ, τοῦ μεταξὺ τῆς ὀράσεως καὶ τοῦ ὑποκειμένου φωτός, ἐντεινομένου κωνοειδῶς· καθά φησι Χρῦσιππος ἐν δευτέρῳ τῶν φυσικῶν, καὶ Ἀπολλόθωρος. Γίνεσθαι μέντοι τὸ κωνοειδὲς τοῦ αἵρος πρὸς τῇ ὄψει· τὴν δὲ βάσιν, πρὸς τῷ ὀρωμένῳ· ὡς διὰ βακτηρίας οὖν τοῦ ταθέντος αἵρος τὸ βλεπόμενον ἀναγγέλλεσθαι. 158. Ἀκούειν δὲ, τοῦ μεταξὺ τοῦ τε φωνούντος καὶ τοῦ ἀκούοντος αἵρος, πληττομένου σφαιροειδῶς, εἴτα κυματομένου, καὶ ταῖς ἀκοαῖς προσπίπτοντος, ὡς κυματοῦται τὸ ἐν τῇ δεξαμενῇ ὕδωρ κατὰ κύκλους ὑπὸ τοῦ ἐμβληθέντος λίθου. Τὸν δὲ ὕπνον γίνα

σθαι, ἐκλυομένου τοῦ αἰσθητικοῦ τόνου περὶ τὸ ἡγεμονικόν. Αἰτίας δὲ τῶν παθῶν ἀπολείπουσι τὰς περὶ τὸ πνεῦμα τροπὰς.

LXXXV. Σπέρμα δὲ λέγουσιν εἶναι, τὸ οἶόν τε γεννᾶν τοιαῦτα ἀφ' οἴου καὶ αὐτὸ ἀπεκρίθη. Ἀνθρώπου δὲ σπέρμα, ὃ μεθίησιν ὁ ἄνθρωπος μεθ' ὑγροῦ συγκιρνασθαι τοῖς τῆς ψυχῆς μέρεσι, κατὰ μιγμοῦ τοῦ τῶν προγόνων λόγον. 159. Εἶναι δὲ αὐτὸ Χρύσιππός φησιν ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν φυσικῶν, πνεῦμα κατὰ τὴν οὐσίαν, ὡς δῆλον ἐκ τῶν εἰς τὴν γῆν καταβαλλομένων σπερμάτων, ἃ παλαιωθέντα οὐκ ἔτι φύεται, ὡς δῆλον διαπεπνευκυίας αὐτοῖς τῆς δυνάμεως. Καὶ ἀφ' ὅλων δὲ τῶν σωμάτων αὐτό φασι καταφέρεσθαι οἱ περὶ τὸν Σφαῖρον. Πάντων γοῦν γεννητικὸν εἶναι τῶν τοῦ σώματος μερῶν. Τὸ δὲ τῆς θηλείας ἄγονον ἀποφαίνονται ἄτιονόν τε γὰρ εἶναι καὶ ὀλίγον, καὶ ὑδατῶδες, ὡς ὁ Σφαῖρος φησίν.

LXXXVI. Ἡγεμονικὸν δὲ εἶναι τὸ κυριώτατον τῆς ψυχῆς, ἐν ᾧ αἱ φαντασίαι καὶ αἱ ὄρμαι γίνονται, καὶ ὅθεν ὁ λόγος ἀναπέμπεται· ὅπερ εἶναι ἐν καρδίᾳ. 160. Ταῦτα μὲν καὶ τὰ φυσικά, τὸ ὅσον ἡμῖν ἀποχρώτως ἔχειν δοκεῖ, στοχαζομένοις τῆς συμμετρίας τοῦ συγγράμματος. Ἄδὲ τινες ἐξ αὐτῶν διηρέχθησαν, ἔστι τάδε.

C A P U T II.

ARISTO.

I. Ἀρίστων ὁ Χίος, ὁ φάλανθος, ἐπικαλούμενος Σειρήν, τέλος ἔφησεν εἶναι τὸ ἀδιαφόρως ἔχοντα ἔτη

πρός τι μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας, μηδὲ ἦντιν εὖν ἐν αὐτοῖς παραλλαγὴν ἀπολείποντα, ἀλλ' ἐπίσης ἐπὶ πάντων ἔχοντα. Εἶναι γὰρ ὅμοιον τῷ ἀγαθῷ ὑποκριτῇ τὸν σοφόν· ὅς ἂν τε Θεραπίτου ἂν τε Ἀγαμέμνονος πρόσωπον ἀναλάβῃ, ἐκάτερον ὑποκρίνεται προσηκόντως.

II. Τὸν τε φυσικὸν τόπον καὶ τὸν λογικὸν ἀνήρει, λέγων, τὸν μὲν εἶναι ὑπὲρ ἡμᾶς, τὸν δ' οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς· μόνον δὲ τὸν ἠθικὸν εἶναι πρὸς ἡμᾶς.

III. 161. Ἐοικέναι δὲ τοὺς διαλεκτικούς λόγους τοῖς ἀραχνίοις, ἃ καίτοι δοκοῦντα τεχνικὸν τι ἐμφαίνειν, ἀχρηστά ἐστιν.

IV. Ἀρετὰς τε οὔτε πολλὰς εἰσήγειν, ὡς ὁ Ζήνων, οὔτε μίαν πολλοῖς ὀνόμασι καλουμένην (ὡς οἱ Μεγαρικοὶ) ἀλλὰ καὶ τὸ πρὸς τι πως ἔχειν.

V. Οὕτως δὲ φιλοσοφῶν καὶ ἐν Κυνοσάργει διαλεγόμενος, ἔσχυσεν αἰρετιστῆς ἀκοῦσαι. Μιλτιάδης οὖν καὶ Δίφιλος Ἀριστῶνιοι προσηγορεύοντο.

VI. Ἦν δὲ τις πειστικὸς, καὶ ὄχλῳ πεποιημένος· ὅθεν ὁ Τίμων φησὶ περὶ αὐτοῦ·

Καὶ τις Ἀρίστωνος γέννης ἄπο αἰμύλου ἔλκων.

162. Παραβαλὼν δὲ Πολέμωνι, φησὶ Διοκλῆς ὁ Μάγνης, μετέθετο, Ζήνωνος ἀφῶστίᾳ μακρᾷ περιπεσόντος. Μάλιστα δὲ προσεῖχε Στωϊκῷ δόγματι, τῷ τὸν σοφὸν ἀδόξαστον εἶναι. Πρὸς ὁ Περσαῖος ἐναντιούμενος, διδύμων ἀδελφῶν τὸν ἕτερον ἐποίησεν αὐτῷ παρακαταθήκην δοῦναι, ἔπειτα τὸν ἕτερον ἀπολαβεῖν· καὶ οὕτως ἀπορούμενον διήλεγξεν. Ἀπεινετο δὲ πρὸς Ἀρκεσίλαον· ὅτε θεασάμενος ταῦρον τερατώδη μήτρα ἔχοντα, Οἴμοι, ἔφη, δέδοται

Ἀρκευιλῶ ἐπιχείρημα κατὰ τῆς ἐναργείας. 163.
 Πρὸς δὲ τὸν φάμενον Ἀκαδημαϊκὸν οὐδὲν καταλαμ-
 βάνειν, Ἄρ' οὐδὲ τὸν πλησίον σου καθήμενον ὄρας,
 εἶπεν· ἀρνησαμένου δέ,

Τίς δὲ σ' ἐτύφλωσεν (ἔφη); τίς ἀφείλετο λαμπά-
 δος ἀυγᾶς;

VII. Βιβλία δὲ αὐτοῦ φέρεται ἰάδε. Προτρε-
 πτικῶν β'. Περὶ τῶν Ζήνωνος δογμάτων διάλογοι.
 Σχολῶν, ζ'. Περὶ σοφίας διατριβῶν, ζ'. Ἐρωτικαὶ
 διατριβαί. Ἐπομνήματα ὑπὲρ κενοδοξίας. Ἐπο-
 μνημάτων, κέ'. Ἀπομνημονευμάτων, γ'. Χρειῶν, ια'.
 Πρὸς τοὺς ἑήτορας. Πρὸς τὰς Ἀλεξίνου ἀντιγραφάς.
 Πρὸς τοὺς διαλεκτικούς, γ'. Πρὸς Κλεάνθην ἐπι-
 στολῶν, δ'. Παναίτιος δὲ καὶ Σωσικράτης μόνους
 αὐτοῦ τὰς ἐπιστολάς φασί· τὰ δὲ ἄλλα, τοῦ περιπα-
 τητικοῦ Ἀρίστωνος.

VIII. 164. Τοῦτον λόγος φαλακρὸν ὄντια ἐγ-
 καυθῆναι ὑπὸ ἡλίου, καὶ ὧδε τελευτῆσαι. Προυσε-
 παίξαμεν δὲ αὐτῷ τόνδε τὸν τρόπον τῷ ἰάμβῳ τῷ
 χλωῷ,

Τί δὴ γέρον ὦν καὶ φάλανθος, ὦ Ἀρίστων,

Τὸ βρέγμα δῶκας ἡλῶ κατοπτῆσαι;

Σὺ γὰρ τὸ θερμὸν πλεῖον ἢ δέον ζητῶν,

Τὸν ψυχρὸν ὄντως εὗρες οὐ θέλων ἄδην.

IX. Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Ἀρίστων Ἰλιήτης Περι-
 πατητικός· ὁ δὲ τις, μουσικὸς Ἀθηναῖος· τέταρτος,
 ποιητὴς τραγωδίας· πέμπτος, Ἀλαιεύς, τέχνας γε-
 γραφῶς ἑητορικός· ἕκτος, Ἀλεξανδρεὺς Περιπατη-
 τικός.

CAPUT III.

HERILLUS.

I. 165. Ἡριλλος δὲ ὁ Καρχηδόσιος τέλος εἶπε τὴν ἐπιστήμην, ὅπερ ἐστὶ ζῆν αἰὲ πάντα ἀναφέροντα πρὸς τὸ μετ' ἐπιστήμης ζῆν, καὶ μὴ τῇ ἀγνοίᾳ διαβεβλημένον. εἶναι δὲ τὴν ἐπιστήμην, ἕξιν ἐκ φαντασιῶν πρὸς δεξιὰν ὑποπτῶτων ὑπὸ λόγον. Ποτὲ δὲ ἔλεγε μὴθὲν εἶναι τέλος, ἀλλὰ καὶ τὰς περιστάσεις καὶ τὰ πράγματα ἀλλάττεσθαι αὐτό· ὡς καὶ τὸν αὐτὸν χαλκὸν ἢ Ἀλεξάνδρου γινόμενον ἀνδριάντα, ἢ Σωκράτους. Διαφέρειν δὲ τέλος καὶ ὑποτελίδα. Τῆς μὲν γὰρ καὶ τοὺς μὴ σοφοὺς στοχάζεσθαι, τοῦ δὲ, μόνον τὸν σοφόν. Τὰ δὲ μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας, ἀδιάφορα εἶναι.

II. Ἔστι δὲ τὰ βιβλία αὐτοῦ, ὀλιγόστιχα μὲν, ἀνάμεικτος δὲ μεστὰ, καὶ περιέχοντα ἀντιδόσεις πρὸς Ζήνωνα.

III. 166. Λέγεται δὲ ὅτι παιδὸς ὄντος αὐτοῦ ἠγάσθησαν ἱκανοὶ, οὓς ἀποτρέψαι βουλόμενος ὁ Ζήνων ἠνάγκασε ξυρᾶσθαι Ἡριλλον· οἱ δὲ ἀπερᾶτερον.

IV. Τὰ δὲ βιβλία ἐστὶ ταῦτα· Περὶ ἀσκήσεως, Περὶ παθῶν, Περὶ ὑπολήψεως, Νομοθετίας, Μαιευτικός, Ἀντιφῶρων διδάσκαλος, Διασκευάζων, Εὐθύων, Ἐρμῆς, Μῆδεια, Διάλογοι θεῶν ἠθικῶν.

CAPUT IV.

DIONYSIUS.

I. Διονύσιος δὲ ὁ Μεταθέμενος τέλος εἶπε τὴν ἡδονὴν, διὰ περιστασιν ὀφθαλμίας. Ἀγλήσας γὰρ ἐπιπόνως, ὤκνησεν εἰπεῖν τὸν πόνον ἀδιάφορον.

II. Ἦν δὲ παῖς μὲν Θεοφάντου, πόλεως δὲ Ἡρακλείας.

III. Ἦκουσε δὲ (καθὰ φησι Διοκλῆς) πρῶτον μὲν Ἡρακλείδου τοῦ πόλιτου, ἔπειτα Ἀλεξίνου καὶ Μενεδήμου, τελευταῖον δὲ Ζήνωνος. 167. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν φιλογράμματος ὢν, παντοδαποῖς ἐπεχείρει ποιήμασιν· ἔπειτα δὲ καὶ Ἄρατον ἀπεδέχετο, ζηλῶν αὐτόν. Ἀποστάς δὲ τοῦ Ζήνωνος, πρὸς τοὺς Κυρηναίκοὺς ἀπετράπη, καὶ εἰς τε τὰ χαμαιτυπεῖα ἰπεισῆει, καὶ τᾶλλα ἀπαρακαλύπτως ἠδυπάθει.

IV. Βιούς δὲ πρὸς τὰ ὀγδοήκοντα, αἰτία κατέστρεψε.

V. Βιβλία δὲ αὐτοῦ φέρεται τάδε· Περὶ ἀπαθείας, β'. Περὶ ἀσκήσεως, β'. Περὶ ἡδονῆς, δ'. Περὶ πλοῦτου, καὶ χάριτος, καὶ τιμωρίας. Περὶ ἀνθρώπων χρήσεως, Περὶ εὐτυχίας, Περὶ ἀρχαίων βασιλέων, Περὶ τῶν ἐπαινουμένων, Περὶ βαρβαρικῶν ἐθῶν.

Καὶ οὗτοι μὲν οἱ διεγεχθέντες. Διεδέξατο δὲ τὸν Ζήνωνα Κλεάνθης, περὶ οὗ λεκτεον

CAPUT V.

CLEANTHES.

I. 168. Κλεάνθης Φανίου, Ἄσσιος. Οὗτος πρῶτον ἦν πύκτης, ὡς φησιν Ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς. Ἀφικόμενος δὲ εἰς Ἀθήνας, τέσσαρας ἔχων δραχμᾶς (καθά φασί τινες) καὶ Ζήνωνι παραβαλῶν, ἐφιλοσόφησε γενναιότατα, καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἔμεινε δογματίων.

II. Διεβοήθη δὲ ἐπὶ φιλοπονίᾳ, ὡς γε πένης ὦν ἄγαν ὠρμησε μισθοφορεῖν, καὶ νύκτωρ μὲν ἐν τοῖς κήποις ἦντλει, μεθ' ἡμέραν δὲ ἐν τοῖς λόγοις ἐγυμναζετο· ὅθεν καὶ Φρεάντλης ἐκλήθη. Φασὶ δὲ αὐτὸν καὶ εἰς δικαστήριον ἀχθῆναι, λόγους δῶσοντα, πόθεν ἐς τοσοῦτον εὐέκτης ὦν διαζῆ· ἔπειτα ἀποφυγεῖν, τὸν τε κηπουρὸν μάρτυρα παρασχόντα, παρ' ὃν ἦντλει, καὶ τὴν ἀλφιτόπωλιν παρ' ἧ τὰ ἄλφιστα ἔπειτεν.

169. Ἀποδεξαμένους δὲ αὐτὸν τοὺς Ἀρωπαγίτας, ψηφίσασθαι δέκα μνᾶς δοθῆναι· Ζήνωνα δὲ κωλύσαι λαβεῖν. Φασὶ δὲ καὶ Ἀντίγονον αὐτῷ τρισχιλίας δοῦναι. Ἠγούμενόν τε τῶν ἐφήβων ἐπὶ τινα θεῶν, ὑπ' ἀνέμου παραγυμνωθῆναι, καὶ ὀφθῆναι ἀχίτωνα· ἐφ' ᾧ κροκωτῶ τιμηθῆναι ὑπὸ Ἀθηναίων, καθά φησι Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς ὁμωνύμοις. Ἐθανμάσθη οὖν δὴ καὶ διὰ τόδε. Φασὶ δὲ καὶ Ἀντίγονον αὐτοῦ πυθέσθαι ὄντα ἀκροατὴν, διὰ τί ἀντλεῖ; Τὸν δ' εἰπεῖν, Ἀντλῶ γὰρ μόνον; τί δ', οὐχὶ σκάπτω; τί δ', οὐκ ἄρδω, καὶ πάντα ποιῶ φιλοσοφίας ἕνεκα; Καὶ γὰρ ὁ Ζήνων αὐτὸν συνεγυμναζεν ἕως τοῦτο, καὶ ἐκέλευεν ὀβολὸν φέρειν ἀποφορᾶς.

170. Καὶ ποτε ἀθροισθὲν τὸ κέρμα ἐκόμισεν εἰς μέ-

σον τῶν γνωρίμων, καὶ φησι, Κλεάνθης μὲν καὶ ἄλλον Κλεάνθην δύναιτ' ἂν τρέφειν, εἰ βούλοιο· οἱ δὲ ἔχοντες ὄθεν τραφήσονται, παρ' ἑτέρων ἐπιζητούσι τὰ ἐπιτήδεια, καίπερ ἀνειμένως φιλοσοφοῦντες. Ὅθεν δὴ καὶ δεύτερος Ἡρακλῆς ὁ Κλεάνθης ἐκάλειτο.

III. Ἦν δὴ πονικὸς μὲν, ἀφύσιος δὲ, καὶ βρωδὺς ὑπερβαλλόντως. Διὸ καὶ Τίμων περὶ αὐτοῦ φησιν οὕτως,

Τίς δ' οὗτος κτίλος ὡς ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν,
Μωλύτης, ἐπέων φίλος, Ἄσσιος, ὄλμος, ἄτολμος;

IV. Καὶ σκωπτόμενος δὲ ὑπὸ τῶν συμμαθητῶν ἠρέσχετο, καὶ ὄνος ἀκούων προσεδέχετο· λέγων αὐτὸς μόνος δύνασθαι βαστάζειν τὸ Ζήνωνος φορτίον. 171. Καὶ ποτε ὀνειδιζόμενος ὡς δειλὸς, Διὰ τοῦτο, εἶπεν, ὀλίγα ἄμαρτάνω. Προκρίων δὲ τὸν ἑαυτοῦ βίον τοῦ τῶν πλουσίων, ἔλεγεν, ἐν ᾧ σφαιριζουσιν ἐκεῖνοι, τὴν σκληρὰν καὶ ἄκαρπον αὐτὸς ἐργάζεσθαι, σκάπτων. Πολλάκις δὲ καὶ ἑαυτῷ ἐπέπληττεν· ὡν ἀκούσας Ἀρίστων, Τίνι, ἔφη, ἐπιπλήττεις; Καὶ ὡς γελάσας, Πρεσβύτη, φησὶ, πολιὰς μὲν ἔχοντι, νοῦν δὲ μῆ. Εἰπόντος δὲ τινος Ἀρκεσίλαον μὴ ποιεῖν τὰ δέοντα, Παῦσαι, ἔφη, καὶ μὴ ψέγε. Εἰ γὰρ καὶ λόγῳ τὸ καθῆκον ἀναιρεῖ, τοῖς γοῦν ἔργοις αὐτὸ τιθεῖ. Καὶ ὁ Ἀρκεσίλαος, Οὐ κολακεύομαι, φησὶ. Πρὸς ὃν ἡ Κλεάνθης, Ναί, ἔφη, σὲ κολακεύω, φάμενος ἄλλα μὲν λέγειν, ἕτερα δὲ ποιεῖν. 172. Ἐρομένου τινὸς τί ὑποτίθεσθαι δεῖ τῷ νιῷ; Τὸ ἐκ τῆς Ἡλέκτρας, ἔφη,

Σίγα, σίγα, λεπτόν ἔχνος.

Λάκωνός τινος εἰπόντος, ὅτι ὁ πόνος ἀγαθόν, δια-
χυθεὶς φησιν,

Αἵματος εἰς ἀγαθοῖο, φίλον τέκος.

Φησὶ δὲ ὁ Ἐκάτων ἐν ταῖς χρεῖαις, εὐμόρφου μειρα-
κίου εἰπόντος, Εἰ ὁ εἰς τὴν γαστέρα τύπτων γαστρί-
ζει, καὶ ὁ εἰς τοὺς μηρούς τύπτων μηρίζει, ἔφη, Σὺ μὲν
τοὺς διαμηρισμούς ἔχε, μειράκιον· αἱ δ' ἀνάλογοι
φωναὶ τὰ ἀνάλογα οὐ πάντως σημαίνουσι καὶ πράγ-
ματα. Μειρακίῳ ποτὲ διαλεγόμενος, ἐπύθετο εἰ αἰ-
σθάνεται· τοῦ δ' ἐπιειύσαντος, Διὰ τί οὖν, εἶπεν,
ἐγὼ οὐκ αἰσθάνομαι ὅτι αἰσθάνη; 173. Σωσιθέου
τοῦ ποιητοῦ ἐν θεάτρῳ εἰπόντος πρὸς αὐτὸν παρόντα,

Οὓς ἡ Κλεάνθους μωρία βοηλατῆ.

ἔμεινεν ἐπὶ ταυτοῦ σχήματος. Ἐφ' ᾧ ἀγασθέντες
οἱ ἀκροαταί, τὸν μὲν ἐκρότησαν, τὸν δὲ Σωσιθέον
ἐξέβαλον. Μεταγινώσκοντα δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῇ λοιδο-
ρίᾳ προσήκατο, εἰπὼν ἄτοπον εἶναι, τὸν μὲν Διόνυ-
σον καὶ τὸν Ἡρακλῆα φλυαρουμένους ὑπὸ τῶν ποιη-
τῶν μὴ ὀργίζεσθαι, αὐτὸν δὲ ἐπὶ τῇ τυχούσῃ βλα-
σφημίᾳ δυσχεραίνειν. Ἐλεγε δὲ καὶ τοὺς ἐκ τοῦ πε-
ριπάτου ὁμοίον τι πάσχειν ταῖς λύραις, αἱ καλῶς
φθυσζάμεναι αὐτῶν οὐκ ἀκούουσι. Λέγεται δὲ,
φάσκοντος αὐτοῦ, κατὰ Ζήνωνα, καταληπτὸν εἶναι
τὸ ἦθος ἐξ εἶδους, νεανίσκουσ τινὰς εὐτραπέλους
ἀγαγεῖν πρὸς αὐτὸν κναιδον ἐσκληραγωγημένον ἐν
ἀγρῷ, καὶ ἀξιοῦν ἀποφαίνεσθαι περὶ τοῦ ἦθους·
τὸν δὲ, διαπορούμενον, κλεῦσαι ἀπιάναι τὸν ἄνθρω-
πον· ὡς δὲ ἀπιῶν ἐκείνος ἔπταρσεν, Ἐχω, εἶπεν, αὐ-
τόν, ὁ Κλεάνθης· μαλακός ἐστι. 174. Πρὸς δὲ
τὸν μονήρη καὶ ἑαυτῷ λαλοῦντα, Οὐ φαύλω, ἔφη.

ἀνθρώπων λαεῖς. Ὀνειδίσαντος αὐτῷ τινος εἰς τὸ γῆρας, Κἀγὼ, ἔφη, ἀπιέναι βούλομαι· ὅταν δὲ πανταχόθιν ἑμαυτὸν ὑγιαίνοντι περινοῶ καὶ γράφοντα καὶ ἀναγινώσκοντα, πάλιν μένω. Τοῦτον φασὶν εἰς ὄστρακα καὶ βοῶν ὠμοπλάτας γράφειν ἅπερ ἤκουε παρὰ τοῦ Ζήνωνος, ἀπορίᾳ κερμάτων ὥστε ἀνήσασθαι χαρτίᾳ.

V. Τοιοῦτος δὲ ὢν, ἐξίσχυσε, πολλῶν καὶ ἄλλων ὄντων ἀξιολόγων Ζήνωνος μαθητῶν, αὐτὸς διαδέξασθαι τὴν σχολήν.

VI. Βιβλία δὲ κάλλιστα καταλείπειν, ἃ εἴτι τὰδε. Περὶ χρόνου. Περὶ τῆς τοῦ Ζήνωνος φυσιολογίας, δύο. Τῶν Ἡρακλείτου Ἐξηγήσεις, τέσσαρα. Περὶ αἰσθήσεως. Περὶ τέχνης. Πρὸς Δημόκριτον. Πρὸς Ἀρίσταρχον. Πρὸς Ἡριλλον. Περὶ ὀσμῆς, δύο. Ἀρχαιολογία. 175. Περὶ θεῶν. Περὶ γιγάντων. Περὶ ὕμεναιων. Περὶ τοῦ ποιητοῦ. Περὶ τοῦ καθήκοντος, γ'. Περὶ εὐβουλίας. Περὶ χάριτος. Πρωτρεπτικός. Περὶ ἀρετῶν. Περὶ εὐφυΐας. Περὶ Γοργίππου. Περὶ φθονερίας. Περὶ ἔρωτος. Περὶ ἐλευθερίας. Ἐρωτική τέχνη. Περὶ τιμῆς. Περὶ δόξης. Πολιτικός. Περὶ βουλῆς. Περὶ νόμων. Περὶ τοῦ δικάζειν. Περὶ ἀγωγῆς. Περὶ τοῦ λόγου, γ'. Περὶ τέλους. Περὶ καλῶν. Περὶ πράξεων. Περὶ ἐπιστήμης. Περὶ βασιλείας. Περὶ φιλίας. Περὶ συμποσίου. Περὶ τοῦ ὅτι ἡ αὐτὴ ἀρετὴ καὶ ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Περὶ τοῦ τὸν σοφὸν σοφιστεύειν. Περὶ χρεῶν. Διατριβῶν, β'. Περὶ ἡδονῆς. Περὶ ἰδίω. Περὶ τῶν ἀπόρων. Περὶ διαλεκτικῆς. Περὶ τρόπων. Περὶ κατηγρημάτων. Ταῦτα αὐτῷ τὰ βιβλία.

VII. 176. Καὶ τελευτᾷ τόνδε τὸν τρόπον· διώθησεν αὐτῷ τὸ οὐλον· ἀπαγορευσάντων δὲ τῶν ἰατρῶν, δύο ἡμέρας ἀπέσχετο τροφῆς. Καὶ πᾶς ἔσχε καλῶς· ὥστε τοὺς ἰατροὺς αὐτῷ πάντα τὰ συνήθη συγχωρεῖν. Τὸν δὲ μὴ ἀνασχέσθαι, ἀλλ' εἰπόντα ἤδη αὐτῷ προωδοιοροῦσθαι, καὶ τὰς λοιπὰς ἀνασχόμενον, τελευτῆσαι· ταυτὰ Ζήνωνι (καθὰ φασι τινές) π' ἔτη βιώσαντα, καὶ ἀκούσαντα Ζήνωνος ἔτη ἑννεακαίδεκα. Ἐπαίξαμεν δὲ καὶ ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν οὕτως,

Αἰνῶ Κλεάνθην, ἀλλὰ μᾶλλον αἰδῶν.

Ἰδὼν γὰρ αὐτὸν πρῆσβυν, οὐκ ἠνέσχετο

Μὴ οὐ τὸ λοιπὸν ἄνεσιν ἐν φθιτοῖς ἔχειν,

Τοσοῦτον ἀντήσαντα τοῦ βίου χρόνον.

CAPUT VI.

S P H A E R U S .

I. 177. *Τούτου, καθάπερ προειρήκαμεν, ἤκουσε μετὰ Ζήωνα καὶ Σφαῖρος ὁ Βοσποριανός·*

II. *Ὅς προκοπήν ἱκανὴν περιποιησάμενος ἐν λόγῳ, εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἀπήει πρὸς Ἰπτολεμαῖον τὸν φιλοπάτορα. Λόγου δὲ ποτε γενομένου περὶ τοῦ δοξάσειν τὸν σοφόν, καὶ τοῦ Σφαίρου εἰπόντος ὡς οὐ δοξάσει, βουλόμενος ὁ βασιλεὺς ἐλέγξει αὐτὸν, κηρίνας ῥόας ἐκέλευσε παρατεθῆναι· τοῦ δὲ Σφαίρου ἀπατηθέντος, ἀνεβόησεν ὁ βασιλεὺς ψευδεῖ συγκατατεθεῖσθαι αὐτὸν φαντασίᾳ. Πρὸς ὃν ὁ Σφαῖρος εὐσιόχως ἀπεκρίνατο, εἰπὼν, οὕτως συγκατατεθεῖσθαι οὐχ ὅτι ῥόαι εἰσὶν, ἀλλ' ὅτι εὐλογόν ἐστι*

φῶας αὐτὰς εἶναι· διαφέρειν δὲ τὴν καταληπτικὴν φαντασίαν τοῦ εὐλόγου. Πρὸς δὲ Μνησιστρατον, κατηγοροῦντα αὐτοῦ ὅτι Πτολεμαῖον οὐ φησι βασιλέα εἶναι, οὐκ εἶναι ἔφη, τοιοῦτον δὲ ὄντα τὸν Πτολεμαῖον, καὶ βασιλέα εἶναι.

III. 178. Βιβλία δὲ γέγραφε τάδε. Περὶ κόσμου, β'. Περὶ στοιχείων σπέρματος. Περὶ τύχης. Περὶ ἐλαχίστων. Πρὸς τὰς ἀτόμους καὶ τὰ εἶδωλα. Περὶ αἰσθητηρίων. Περὶ Ἡρακλείτου ε' διατριβῶν. Περὶ τῆς ἠθικῆς διατάξεως. Περὶ καθήκοντος. Περὶ ὀρμῆς. Περὶ παθῶν, β'. Διατριβῶν. Περὶ βασιλείας. Περὶ Λακωνικῆς πολιτείας. Περὶ Ἀνκούργου καὶ Σωκράτους, γ'. Περὶ νόμου. Περὶ μαντικῆς. Διαλόγους ἐρωτικούς. Περὶ τῶν Ἐρετριακῶν φιλοσόφων. Περὶ ὁμοίων. Περὶ ὄρων. Περὶ ἔξεως. Περὶ τῶν ἀντιλεγομένων, τρεῖς. Περὶ λόγου. Περὶ πλούτου. Περὶ δόξης. Περὶ θανάτου. Τέχνης διαλεκτικῆς, β'. Περὶ κατηγορημάτων. Περὶ ἀμφιβολιῶν. Ἐπιστολάς.

CAPUT VII.

CHRYSIPPUS.

I. 179. Χρύσιππον Ἀπολλωνίου, Σολεὺς ἢ Ταρσεὺς, ὡς Ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς, μαθητὴς Κλεάνθους. Οὗτος πρότερον μὲν δολιχὸν ἤσκει, ἔπειτα ἀκούσας Ζήνωνος, ἢ Κλεάνθους, (ὡς Διοκλῆς καὶ οἱ πλείους) ἔτι τε ζῶντος ἀπέστη αὐτοῦ, καὶ οὐχ ὁ τυχῶν ἐγένετο κατὰ φιλοσοφίαν.

II. Ἀνὴρ εὐφυῆς καὶ ὀξύτατος ἐν παντὶ μέρει.

οὕτως ὥστε καὶ ἐν τοῖς πλείστοις διηρέχθη πρὸς Ζήνωνα, ἀλλὰ καὶ πρὸς Κλεάνθην, ᾧ καὶ πολλάκις ἔλεγε μόνῃς τῆς τῶν δογμάτων διδασκαλίας χρῆζειν, τὰς δὲ ἀποδείξεις αὐτὸν εὐρήσειν. Μετενόει μόντοι, ὁπότε πρὸς αὐτὸν ἀποτεινοίτο· ὥστε συνεχῆς προφῆρεσθαι ταῦτα,

Ἐγὼ δὲ τὰλλα μακάριος πέφυκ' ἀνήρ,

Πλὴν εἰς Κλεάνθην· τοῦτο δ' οὐκ εὐδαιμονῶ.

180. Οὕτω δ' ἐπίδοξος ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς ἐγένετο, ὥστε δοκεῖν τοὺς πλείους, ὅτι εἰ παρὰ θεοῖς ἦν ἡ διαλεκτικὴ, οὐκ ἂν ἦν ἄλλη ἢ ἡ Χρυσίππειος. Πλεονάσας δὲ τοῖς πράγμασι, τὴν λέξιν οὐ κατώρθωσε.

III. Πονικώτατός τε παρ' ὄντινοῦν γέγονεν, ὡς δηλὸς ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ. Τὸν ἀριθμὸν γὰρ ὑπὲρ πέντε καὶ ἑπτακῶσιά ἐστιν. Ἐπλήθυνε δὲ αὐτὰ, πολλάκις ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ δόγματος ἐπιχειρῶν, καὶ πᾶν τὸ ὑποπεσὸν γράφων καὶ διορθούμενος πλεονάκις· πλείστη τε τῶν μαρτυριῶν παραθέσει χρώμενος. Ὡστε καὶ ἐπειδὴ ποτε ἐν τινι τῶν συγγραμμάτων παρ' ὀλίγον τὴν Εὐριπίδου Μήδειαν ὄλην παρετίθετο, καὶ τις μετὰ χεῖρας εἶχε τὸ βιβλίον, πρὸς τὸν πυθόμενον τί ἄρα ἔχοι, ἔφη, Χρυσίππου Μήδειαν. 181. Καὶ Ἀπολλόδωρος δὲ, ὁ Ἀθηναῖος, ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν δογμάτων βουλόμενος παριστάνειν, ὅτι τὰ Ἐπικούρου οἰκεία δυνάμει γεγραμμένα, καὶ ἀπαράθετα ὄντα μυρίῳ πλείῳ ἐστὶ τῶν Χρυσίππου βιβλίων, φησὶν οὕτως αὐτῇ τῇ λέξει. Εἰ γὰρ τις ἀφέλοι τῶν Χρυσίππου βιβλίων ὅσ' ἄλλότρια παρατίθεται, κενὸς αὐτῷ ὁ χάρτης καταλείφεται. Καὶ ταῦτα μὲν Ἀπολλόδωρος. Ἡ δὲ παρεδρεύουσα πρε-

οβύτις αὐτῷ (ὡς φησι Διοκλῆς) ἔλεγεν ὡς πεντακοσίους γράφει στίχους ἡμερησίους. Ἐκάτων δὲ φησιν ἔλθεῖν αὐτὸν ἐπὶ φιλοσοφίαν, τῆς οὐσίας αὐτοῦ τῆς πατρῴας εἰς τὸ βασιλικὸν ἀναληφθεῖσθαι.

IV. 182. Ἦν δὲ καὶ τὸ σωματίον εὐτελής· ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ ἐν κεραμεικῷ, ὅς σχεδὸν τι ὑποκέκρυπται τῷ πλησίον ἰππέϊ· ὅθεν αὐτὸν ὁ Καρνεάδης Κρύσιππον ἔλεγεν. Οὗτος ὀνειδισθεὶς ὑπὸ τινος, ὅτι οὐχὶ παρὰ Ἀρίστωνι μετὰ πολλῶν σχολάζοι, Εἰ τοῖς πολλοῖς, εἶπε, προσεῖχον, οὐκ ἂν ἐφιλοσόφησα.

V. Πρὸς δὲ τὸν κατεξανιστάμενον Κλεάνθους διαλεκτικὸν, καὶ προτεινόντα αὐτῷ σοφίσματα, Πέπαυσο, εἶπε, παρέλκων τὸν πρεσβύτερον ἀπὸ τῶν πραγματικωτέρων, ἡμῖν δὲ τοῖς νέοις ταῦτα προτίθει. Πάλιν δὲ, ἐπεὶ τις ζητῶν καταμόνας αὐτῷ διελέγετο εὐσταθῶς, ἐπεὶ δὲ θεωρῶν προσιόντα ὄχλον ἤρχετο φιλονικεῖν, ἔφη,

Οἴμοι, κασίγνητ', ὄμμα σὸν ταράσσειται,

Ταχὺς δὲ μετέθου λύσσαν ἀρτίως φρονῶν.

183. Ἐν μάντοι ταῖς οἰνώσειν ἠσύχαζε παραφερόμενος τοῖς σκέλεσιν· ὥστ' εἶπεν τὴν δούλην. Χρυσίππου μόνα τὰ σκέλη μεθύει. Οὕτω δ' ἦν φρονηματίας, ὥστ' ἐρομένου τινός, Τινι συστήσω τὸν υἱόν; εἶπεν, Ἐμοί· εἰ γὰρ ὑπελάμβανον εἶναι τινα ἐμοῦ βελτίονα, παρ' αὐτῷ ἂν ἐγὼ ἐφιλοσόφουν. Ὅθεν φασὶν ἐπ' αὐτοῦ λεχθῆναι,

Οἶος πέπνυται, τοὶ δ' ὡς σκιάι ἀΐσσουσι.

καὶ

Εἰ μὴ γὰρ ἦν Χρυσίππος, οὐκ ἂν ἦν στοά.

DIOD. L. II.

F

VI. Τίλος δὲ Ἀρκεσίλαος καὶ Λακύνθη, καθά φησι Σωτίων ἐν τῷ ὀγδόῳ, παραγενομένοις ἐν Ἀκαδημίᾳ συνεφιλοσόφησε. 184. Δι' ἣν αἰτίαν, καὶ κατὰ τῆς συνηθείας, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς οἷον ἐπεχείρησε, καὶ περὶ μεγεθῶν καὶ πληθῶν τῇ τῶν Ἀκαδημαϊκῶν ἐνστάσει χρησάμενος.

VII. Τοῦτον ἐν τῷ Ὤιδείῳ σχολάζοντι φησὶν Ἐρμιππος ἐπὶ θυσίαν ὑπὸ τῶν μαθητῶν κληθῆναι· ἐνθα προσενεγκάμενον γλυκὺν ἄκρατον, καὶ ἰλιγγιάσαντα, πεμπταῖον ἀπελθεῖν ἐξ ἀνθρώπων· τρία καὶ ἑβδομήκοντα βιώσαντα ἕτη κατὰ τὴν τρίτην καὶ τετρακοστὴν καὶ ἑκατοστὴν Ὀλυμπιάδα, καθά φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς. Καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτὸν,

Ἰλιγγίασε Βάκχον ἐκπιῶν χανδὸν
Χρῦσιππος, οὐδ' ἐφείσατ' οὐδὲ τῆς στοᾶς,
Οὐδ' ἦς πάτρης, οὐ τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἦλθε δῶμ'
Ἐς αἶδew.

185. Ἔνιοι δὲ φασὶ γέλῳτι συσχεθέντα αὐτὸν τελευτῆσαι. Ὀνου γὰρ τὰ σῦκα αὐτῷ φαγόντος, εἰπόντα τῇ γραῖ διδοῦναι ἄκρατον ἐπιβόφῃσαι τῷ ὄνω, ὑπερκαχάσαντα τελευτῆσαι.

VIII. Δοκεῖ δὲ ὑπερόπτης τις γεγονέναι. Τοσαῦτα γοῦν συγγράφας, οὐδενὶ τῶν βασιλέων προσπεφώνηκεν. Ἡρκεῖτό τε γραῖδίῳ μόνῳ, καθά καὶ Δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις φησί. Πτολεμαίου τε πρὸς Κλεάνθην ἐπιστελλαντος, ἢ αὐτὸν ἐλθεῖν, ἢ πέμψαι τινα, Σφαῖρος μὲν ἀπῆλθε, Χρῦσιππος δὲ περιεῖθε.

IX. Μεταπεμφάμενος δὲ τοὺς τῆς ἀδελφῆς υἱεῖς.

Ἀριστοκρονον καὶ Φιλοκράτην, συνεκρότησε. Καὶ πρῶτος ἐθ' ὀρέθησε σχολὴν ἔχειν ὑπαιθρον ἐν Λυκίῳ, καθάπερ ὁ προειρημένος Δημήτριος ἱστορεῖ.

X. 186. Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Χρυσίππος Κνίδιος, ἰατρός, παρ' οὗ φησιν αὐτὸς Ἐρασιστρατος τὰ μάλιστα ὠφελῆσθαι. Καὶ ἕτερος, υἱὸς τούτου, ἰατρός Πτολεμαίου, ὃς διαβληθεὶς περιήχθη, καὶ μαστιγούμενος ἐκολάσθη· ἄλλος, μαθητὴς Ἐρασιστράτου· καὶ τις, γεωργικὰ γεγραφώς.

XI. Ὁ δὲ φιλόσοφος καὶ τοιοῦτους τινὰς ἤρώτα λόγους. Ὁ λέγων τοῖς ἀμυήτοις τὰ μυστήρια, ἀσεβεῖ· ὁ ἱεροφάντης τοῖς ἀμυήτοις λέγει· ἀσεβεῖ ἄρ' ὁ ἱεροφάντης. Ἄλλο· Ὁ οὐκ ἔστιν ἐν τῇ πόλει, οὐδὲ τοῦτο ἐν τῇ οἰκίᾳ· οὐκ ἔστι δὲ φρέαρ ἐν τῇ πόλει· οὐδ' ἄρα ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ἄλλο· Ἔστι δὲ γε τις κεφαλὴ· ἐκείνην δὲ οὐκ ἔχεις· ἔστι δὲ γε τις κεφαλὴ, οὐκ ἄρα ἔχεις κεφαλὴν. 187. Ἄλλο· Ἐἴ τις ἐστὶν ἐν Μεγάροις, οὐκ ἔστιν ἐν Ἀθήναις· ἄνθρωπος δὲ ἐστὶν ἐν Μεγάροις· οὐκ ἄρα ἐστὶν ἄνθρωπος ἐν Ἀθήναις. Καὶ πάλιν· Ἐἴ τι λαλεῖς, τοῦτο σοῦ διὰ τοῦ στόματος διέρχεται· ἄμαξαν δὲ λαλεῖς· ἄμαξα ἄρα διὰ τοῦ στόματός σου διέρχεται. Καὶ, Ἐἴ τι οὐκ ἀπέβαλες, τοῦτο ἔχεις· κέρατα δὲ οὐκ ἀπέβαλες· κέρατα ἄρα ἔχεις. Οἱ δὲ Εὐβουλίδου τοῦτο φασίν.

XII. Εἰσὶ δὲ οἱ κατατρέχουσι τοῦ Χρυσίππου ὡς πολλὰ αἰσχροῦς καὶ ἀδρότητος ἀναγεγραφότος. Ἐν μὲν γὰρ τῷ Περὶ τῶν ἀρχαίων φυσιολόγων συγγράμματι αἰσχροῦς τὰ περὶ τὴν Ἥραν καὶ τὸν Δία ἀναπλάττει, λέγων κατὰ τοὺς ἑξακοσίους στίχους ἅ μὴδεις ἤτυχηκώς μολύνειν τὸ στόμα, εἴποι ἄν. 188.

Δισχροτάτην γὰρ (φασί) ταύτην ἀναπλάττει ἱστορίαν, εἰ καὶ ἐπαιεῖ ὡς φυσικὴν, χαμαιτύπαις μᾶλλον πρέπουσαν ἢ θεοῖς. Ἔτι τε τὰ παρὰ τοῖς περὶ πινάκων γράψασι κατακεχωρισμένην. Μῆτε γὰρ παρὰ Πολέμωνι, μῆτε παρ' Ἑφικράτει, ἀλλὰ μηδὲ παρ' Ἀντιγόνῳ εἶναι· ὑπ' αὐτοῦ δὲ πεπλάσθαι. Ἐν δὲ τῷ Περὶ πολιτείας, καὶ μητρᾷσι λέγει συνέρχεσθαι, καὶ θυγατρᾷσι, καὶ υἱοῖς. Τὰ δ' αὐτὰ φησι καὶ ἐν τῷ Περὶ τῶν μὴ δι' ἑαυτὰ αἰρετῶν, εὐθὺς ἐν ἀρχῇ. Ἐν δὲ τῷ γ' Περὶ δικαίου, κατὰ τοὺς χίλλους στίχους, καὶ τοὺς ἀποθανόντας κατεσθίειν κελεύων. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ Περὶ βίου καὶ πορισμοῦ, προνοεῖν λέγων ὅπως ποριστέον τῷ σοφῷ. 189. Καὶ τοῖνος χάριν ποριστέον αὐτῷ; Εἰ μὲν γὰρ τοῦ ζῆν ἔνεκεν, ἀδιάφορον τὸ ζῆν· εἰ δὲ ἡδονῆς, καὶ αὕτη ἀδιάφορος· εἰ δὲ τῆς ἀρετῆς, ἀνάρκης αὕτη πρὸς εὐδαιμονίαν. Καταγέλαστοι δὲ καὶ οἱ τρόποι τοῦ πορισμοῦ, οἷον οἱ ἀπὸ βασιλείως· εἴκειν γὰρ αὐτὸν δεήσει. Καὶ οἱ ἀπὸ φιλλας· λημματιος γὰρ ὤνιος ἢ φιλλα ἔσται. Καὶ οἱ ἀπὸ σοφίας· μισθαυρήσει γὰρ ἢ σοφία. Καὶ ταῦτα μὲν ἐγκαλεῖται. Ἐπεὶ δὲ ἐνδοξότατα βιβλία ἔστιν αὐτῷ, ἔδοξέ μοι καὶ τὴν πρὸς εἶδος ἀναγραφὴν αὐτῶν ἐνταῦθα καταχωρῆσαι, Καὶ ἔστι τήδε. Λογικοῦ τόπου θέσεις, Λογικὰ, καὶ τῶν τοῦ φιλοσόφου σκευμάτων, Ὅρων διαλεκτικῶν πρὸς Μητροδώρον, ζ'. Περὶ τῶν κατὰ τὴν διαλεκτικὴν ὀνομάτων πρὸς Ζήνωνα, α'. 190. Τέχνη διαλεκτικὴ πρὸς Ἀρισταγόραν, α'. Συνημμένων πιθανῶν, πρὸς Διουκουρίδην, δ'. Λογικοῦ τόπου τοῦ περὶ τὰ πράγματα, σύνταξις πρώτη. Περὶ ἀξιωμα-

των, α'. Περὶ τῶν οὐχ ἀπλῶν ἀξιωμαίων, α'. Περὶ τοῦ συμπεπλεγμένου, πρὸς Ἀθηνάδην, α', β'. Περὶ ἀποφαντικῶν πρὸς Ἀμισταγόραν, γ'. Περὶ τῶν καταγορευτικῶν, πρὸς Ἀθηνόδωρον, α'. Περὶ τῶν κατὰ στήρησιν λεγομένων, β'. Πρὸς Θέαρον, α'. Περὶ τῶν ἀρίστων ἀξιωμαίων πρὸς Δίωνα, α', β', γ'. Περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ἀορίστων, α', β', γ', δ'. Περὶ τῶν κατὰ χρόνους λεγομένων, α', β'. Περὶ συντελικῶν ἀξιωμαίων, β'. Σύνταξις δευτέρα. Περὶ ἀληθοῦς διεξυγμένου, πρὸς Γοργιπίδην, α'. Περὶ ἀληθοῦς συνημμένου, πρὸς Γοργιπίδην, α', β', γ', δ'. 191. Διαιρέσεις πρὸς Γοργιπίδην, α'. Πρὸς τὸ περὶ ἀκολουθῶν, α'. Περὶ τοῦ διὰ τριῶν, πάλιν πρὸς Γοργιπίδην, α'. Περὶ δυνατῶν, πρὸς Κλεῖτον, δ'. Πρὸς τὸ περὶ σημασιῶν Φίλωνος, α'. Περὶ τοῦ τίνα ἐστὶ τὰ ψευδῆ, α'. Σύνταξις τρίτη. Περὶ προσταγμάτων, β'. Περὶ ἐρωτήσεων, β'. Περὶ πεύσεως, δ'. Ἐπιτομή περὶ ἐρωτήσεως καὶ πεύσεως, α'. Ἐπιτομή περὶ ἀποκρίσεων α'. Ζητήσεως, β'. Περὶ ἀποκρίσεως, δ'. Σύνταξις τετάρτη. Περὶ τῶν κατηγορημάτων πρὸς Μητροδόωρον, ι'. Περὶ ὀρθῶν καὶ ὑπτίων πρὸς Φίλαρχον, α'. Περὶ τῶν συναμμάτων πρὸς Ἀπολλωνίδην, α'. Πρὸς Πάσυλον περὶ κατηγορημάτων, δ'. Σύνταξις πέμπτη. 192. Περὶ τῶν πέντε πτώσεων, α'. Περὶ τῶν κατὰ τὸ ὑποκείμενον ὠρισμένων ἐκφορῶν, α'. Περὶ παρεμφάσεως πρὸς Στισταγόραν, β'. Περὶ τῶν προσηγορικῶν, β'. Λογικοῦ τύπου περὶ τὰς λέξεις καὶ τὸν κατ' αὐτάς λόγον. Σύνταξις πρώτη. Περὶ τῶν ἐνικῶν καὶ πληθυντικῶν ἐκφορῶν. ε'. Περὶ λέξεων, πρὸς Σωσιγένην καὶ Ἀλέξανδρον. ε'.

Περὶ τῆς κατὰ τὰς λέξεις ἀνωμαλίας πρὸς Δίωνα, δ'. Περὶ τῶν πρὸς τὰς φωνὰς σωρευτῶν λόγων, γ'. Περὶ σολοικισμῶν, α'. Περὶ σολοικιζόντων λόγων πρὸς Διονύσιον, α'. Λόγοι παρὰ τὰς συνηθείας, α'. Λέξεις πρὸς Διονύσιον, α'. Σύνταξις δευτέρα. Περὶ τῶν στοιχείων τοῦ λόγου καὶ τῶν λεγομένων, ε'. 193. Περὶ τῆς συντάξεως τῶν λεγομένων, δ'. Περὶ τῆς συντάξεως καὶ στοιχείων τῶν λεγομένων πρὸς Φίλιππον, γ'. Περὶ τῶν στοιχείων τοῦ λόγου πρὸς Νικίαν, α'. Περὶ τοῦ πρὸς ἕτερα λεγομένου, α'. Σύνταξις τρίτη. Πρὸς τοὺς μὴ διαιρουμένους, β'. Περὶ ἀμφιβολιῶν πρὸς Ἀπολλᾶν, δ'. Περὶ τῶν τροπικῶν ἀμφιβολιῶν, α'. Περὶ συνημμένης τροπικῆς ἀμφιβολίας, β'. Πρὸς τὸ περὶ ἀμφιβολιῶν Πανθοίδου, β'. Περὶ τῆς εἰς τὰς ἀμφιβολίας εἰσαγωγῆς, ε'. Ἐπιτομὴ τῶν πρὸς Ἐπικράτην ἀμφιβολιῶν, α'. Συνημμένα πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν εἰς τὰς ἀμφιβολίας, β'. Λογικοῦ τρόπου, πρὸς τοὺς λόγους καὶ τοὺς τρόπους συντάξεως. Πρώτη, τέχνη λόγων καὶ τρόπων πρὸς Διοσκουρίδην, ε'. Περὶ τῶν λόγων, γ'. 194. Περὶ τρόπων συστάσεως πρὸς Σιτησαγόραν, β'. Σύγκρισις τῶν τροπικῶν ἀξιωματίων, α'. Περὶ ἀντιστροφόντων λόγων καὶ συνημμένων, α'. Πρὸς Ἀγάθωνα ἢ Περὶ τῶν ἐξῆς προβλημάτων, α'. Περὶ τοῦ τὰ συλλογιστικά τινος μετ' ἄλλου τε καὶ μετ' ἄλλων, α'. Περὶ τῶν ἐπιφορῶν πρὸς Ἀρισταγόραν, α'. Περὶ τοῦ τάττεσθαι τὸν αὐτὸν λόγον ἐν πλείοσι τρόποις, α'. Πρὸς τὰ ἀντειρημένα τῶν αὐτῶν λόγων ἐν συλλογιστικῶν καὶ ἀσυλλογιστῶν τετάχθαι τρόπων, β'. Πρὸς τὰ ἀντειρημένα ἐν ταῖς τῶν συλλογισμῶν ἀναλύσει, γ'.

Πρὸς τὸ περὶ τρόπων, Φίλωνος, πρὸς Τιμόστρατον,
 α'. Λογικὰ συνημμένα, πρὸς Τιμοκράτην καὶ Φιλο-
 μαθῆ. Εἰς τὰ περὶ λόγων, καὶ περὶ τρόπων, α'.
 195. Σύνταξις δευτέρα. Περὶ τῶν περαιόντων λό-
 γων, πρὸς Ζήνωνα, α'. Περὶ τῶν πρώτων καὶ ἀναπο-
 δείκτων συλλογισμῶν πρὸς Ζήνωνα, α'. Περὶ τῆς
 ἀναλύσεως τῶν συλλογισμῶν, α'. Περὶ τῶν παρελ-
 κόντων λόγων, πρὸς Πάσυλον, β'. Περὶ τῶν εἰς τοὺς
 σολοικισμοὺς θεωρημάτων, α'. Περὶ συλλογισμῶν
 εἰσαγωγικῶν, πρὸς Ζήνωνα, α'. Τῶν πρὸς εἰσαγωγὴν
 τρόπων, πρὸς Ζήνωνα, γ'. Περὶ τῶν κατὰ ψευδῆ
 σχήματα συλλογισμῶν, ε'. Λόγοι συλλογιστικοὶ κατὰ
 ἀνάλυσιν ἐν τοῖς ἀναποδείκτοις, α'. Τροπικὰ ζητή-
 ματα, πρὸς Ζήνωνα καὶ Φιλομαθῆ, α'. Τοῦτο δοκεῖ
 ψευδεπίγραφον. Σύνταξις τρίτη. Περὶ τῶν μεταπι-
 πτόντων λόγων, πρὸς Ἀθηνάδην, α'. Ψευδεπίγρα-
 φον. Λόγοι μεταπίπτοντες πρὸς τὴν μεσότητα, γ'.
 196. Ψευδεπίγραφα. Πρὸς τοὺς Ἀμεινίου διαζευκτι-
 κοὺς, α'. Σύνταξις τετάρτη. Περὶ ὑποθέσεων, πρὸς
 Μελέαρχον, γ'. Λόγοι ὑποθετικοὶ εἰς τοὺς νόμους,
 πρὸς Μελέαρχον πάλιν, α'. Λόγοι ὑποθετικοὶ πρὸς
 εἰσαγωγὴν, β'. Λόγοι ὑποθετικοὶ θεωρημάτων, β'.
 Λύσεις τῶν Ἡδύλλου ὑποθετικῶν, β'. Λύσεις τῶν
 Ἀλεξάνδρου ὑποθετικῶν, γ'. Ψευδεπίγραφα. Περὶ
 ἐκθέσεων, πρὸς Λαοδάμαντα, α'. Σύνταξις πέμπτη.
 Περὶ τῆς εἰς τὸν ψευδόμενον εἰσαγωγῆς, πρὸς Ἀρι-
 στοκρέοντα, α'. Λόγοι ψευδόμενοι πρὸς εἰσαγωγὴν,
 α'. Περὶ τοῦ ψευδομένου, πρὸς Ἀριστοκρέοντα, ε'.
 Σύνταξις ἕκτη. Πρὸς τοὺς νομίζοντας καὶ ψευδῆ
 καὶ ἀληθῆ εἶναι, α'. 197. Πρὸς τοὺς διὰ τομῆς

διαλύοντας τὸν ψευδόμενον λόγον, πρὸς Ἀριστοκρέον-
 τα, β'. Ἀπόδειξις πρὸς τὸ μὴ δεῖν τέμνειν τὰ ἀόρι-
 στα, α'. Πρὸς τὰ ἀντειρημένα τοῖς κατὰ τῆς τομῆς
 τῶν ἀοριστων, πρὸς Πάσυλον, γ'. Λύσις κατὰ τοὺς
 ἀρχαίους, πρὸς Διοσκουρίδην, α'. Περὶ τῆς τοῦ ψευ-
 δομένου λύσεως, πρὸς Ἀριστοκρέοντα, γ'. Λύσις τῶν
 Ἠδύλλον ὑποθετικῶν, πρὸς Ἀριστοκρέοντα καὶ Ἀπολ-
 λαῖν, α'. Σύνταξις ἑβδόμη. Πρὸς τοὺς φάσκοτας
 τὰ λήμματα ἔχειν ψευδῆ τὸν ψευδόμενον λόγον α'.
 Περὶ ἀποφάσκοντος, πρὸς τὸν Ἀριστοκρέοντα, β'.
 Λόγοι ἀποφάσκοιτες, πρὸς Γυμνασίαν, α'. Περὶ
 τοῦ παρὰ μικρὸν λόγου, πρὸς Στήσαγόραν, β'. Περὶ
 τῶν εἰς τὰς ὑπολήψεις λόγων καὶ ἡσυχάζοντων, πρὸς
 Ὀνήτορα β'. 198. Περὶ τοῦ ἐγκεκαλυμμένου, πρὸς
 Ἀριστοβουλον, β'. Περὶ τοῦ διαλεληθότος, πρὸς
 Ἀθηνάδην, α'. Σύνταξις ὀγδόη. Περὶ τοῦ οὔτιδος,
 πρὸς Μενεκράτην, ἡ'. Περὶ τῶν ἐξ ἀορίστου καὶ
 ὠρισμένου λόγων, πρὸς Πάσυλον, β'. Περὶ οὔτιδος
 λόγου, πρὸς Ἐπικράτην, α'. Σύνταξις ἐνάτη. Περὶ
 τῶν σοφισμάτων, πρὸς Ἡρακλείδην καὶ Πόλλιν, β'.
 Περὶ τῶν ἀπόρων διαλεκτικῶν λόγων, πρὸς Διοσκου-
 ρίδην, ε'. Πρὸς τὸ Ἀρκεσιλάου μεθόδιον, πρὸς Σφαί-
 ρον, α'. Σύνταξις δεκάτη. Κατὰ τῆς συνηθείας,
 πρὸς Μητροδώρον, ε'. Περὶ τῆς συνηθείας, πρὸς
 Δορυππίδην, ζ'. Λογικοῦ τόπου τὰ τῶν προειρημέ-
 νων τετάρων διαφορῶν ἐκτὸς ὄντα, καὶ περιέχοντα
 σποράδην καὶ οὐ σωματικὰς ζητήσεις λογικὰς. Περὶ
 τῶν καταλεγόμενων ζητημάτων λθ'. Ὁμοῦ τὰ πάν-
 τα τοῦ λογικοῦ, ια'. 199. Ἠθικοῦ λόγου τοῦ περὶ
 τὴν διέφθασιν τῶν ἠθικῶν ἐννοιῶν, σύνταξις πρώτη.

Ἱστογραφὴ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς Θεόσπορον, α'. Θε-
σεις ἠθικαὶ, α'. Πιθανὰ λήμματα εἰς τὰ δόγματα,
πρὸς Φιλομαθῆν, γ'. Ὄρων τῶν τοῦ ἄστειου, πρὸς
Μητροδώρον, β'. Ὄρων τῶν τοῦ φαύλου, πρὸς Μη-
τροδώρον, β'. Ὄρων τῶν πρὸς Μητροδώρον τῶν κα-
τὰ γένος, ζ'. Ὄρων τῶν κατὰ τὰς ἄλλας τέχνας, πρὸς
Μητροδώρον, α', β'. Σύνταξις δευτέρα. Περὶ τῶν
ὁμοίων πρὸς Ἀριστοκλέα, γ'. Περὶ τῶν ὄρων, πρὸς
Μητροδώρον, ζ'. Σύνταξις τρίτη. Περὶ τῶν οὐκ ὀρ-
θῶς τοῖς ὄροις ἀντιλεγομένων, πρὸς Λαοδάμαντα, ζ'
200. Πιθανὰ εἰς τοὺς ὄρους πρὸς Διοσκοουρίδην, β'.
Περὶ εἰδῶν καὶ γενῶν πρὸς Γοργιππίδην, β'. Περὶ
τῶν διαιρέσεων, α'. Περὶ τῶν ἐναντίων πρὸς Διονύ-
σιον β'. Πιθανὰ πρὸς τὰς διαιρέσεις, καὶ τὰ γένη
καὶ τὰ εἶδη. Περὶ τῶν ἐναντίων, α'. Σύνταξις τετάρ-
τη. Περὶ τῶν ἐτυμολογικῶν πρὸς Διοκλέα, ζ'. Ἐτυ-
μολογικῶν πρὸς Διοκλέα, δ'. Σύνταξις πέμπτη. Περὶ
παροιμιῶν πρὸς Ζηνόδοτον, β'. Περὶ ποιημάτων
πρὸς Φιλομαθῆν, α'. Περὶ τοῦ πῶς δεῖ τῶν ποιημά-
των ἀκούειν, β'. Πρὸς τοὺς Κριτικούς, πρὸς Διόδω-
ρον, α'. 201. Ἠθικοῦ τύπου· περὶ τῶν κοινῶν
λόγων, κατὰ τὰς ἐκ τούτου συνισταμένας τέχνας καὶ
ἀρετάς. Σύνταξις πρώτη. Πρὸς τὰς ἀναζωγραφή-
σεις, πρὸς Τιμώνακτα, α'. Περὶ τοῦ πῶς ἕκαστα λέ-
γομεν καὶ διανοοῦμεθα, α'. Περὶ τῶν ἐννοιῶν πρὸς
Λαοδάμαντα. β'. Περὶ ὑπολήψεως πρὸς Πυθώνακτα,
α', β'. Ἀποδείξεις πρὸς τὸ μὴ δοξάζειν τὸν σοφόν, α'.
Περὶ καταλήψεως καὶ ἐπιστήμης καὶ ἀγνοίας, δ'.
Περὶ λόγου, β'. Περὶ τῆς χρήσεως τοῦ λόγου πρὸς
Λεπτίνα. Σύνταξις δευτέρα. Περὶ τοῦ ἐγκρίνειν

90 LIB. VIII. CAP. I. PYTHAGORAS.

τοὺς ἀρχαίους τὴν διαλεκτικὴν, σὺν ταῖς ἀποδείξεσι, πρὸς Ζήνωνα, β'. 202. Περὶ τῆς διαλεκτικῆς, πρὸς Ἀριστοκρέοντα, δ'. Περὶ τῶν ἀντιδιαλεγόμενων τοῖς διαλεκτικοῖς, γ'. Περὶ τῆς ῥητορικῆς πρὸς Διοσκουρίδην, δ'. Σύνταξις τρίτη. Περὶ ἔξεως. πρὸς Κλέωνα, γ'. Περὶ τέχνης, καὶ ἀτεχνίας, πρὸς Ἀριστοκρέοντα, δ'. Περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ἀρετῶν, πρὸς Λιόδωρον, δ'. Περὶ τοῦ ποίας εἶναι τὰς ἀρετὰς, α'. Περὶ ἀρετῶν, πρὸς Πόλλιν, β'. Ἡθικοῦ τόπου, Περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, σύνταξις πρώτη. Περὶ τοῦ καλοῦ καὶ ἡδονῆς, πρὸς Ἀριστοκρέοντα, ι'. Απόδειξις πρὸς τὸ μὴ εἶναι τὴν ἡδονὴν τέλος, δ'. Απόδειξις πρὸς τὸ μὴ εἶναι τὴν ἡδονὴν ἀγαθόν, δ'. Περὶ τῶν λεγομένων.

LIBER OCTAVUS.

CAPUT I.

PYTHAGORAS.

I. 1. Ἐπεὶ δὲ τὴν Ἰωνικὴν φιλοσοφίαν τὴν ἀπὸ Θαλοῦ, καὶ τοὺς ἐν ταύτῃ διαγενομένους ἀνδρῶς ἀξιολόγους διεληλύθαμεν, φέρε καὶ περὶ τῆς Ἰταλικῆς διαλάβωμεν, ἧς ἤρξε Πυθαγόρας Μνησάρχου δακτυλιογλύφου, ὡς φησὶν Ἐρμιππος ἢ, ὡς Ἀριστόξενος, Τυρρῆνός, ἀπὸ μιᾶς τῶν νήσων ἃς κατέσχον Ἀθηναῖοι Τυρρῆνούς ἐκβαλόντες. Ἐνιοὶ δὲ, υἱὸν μὲν εἶναι Μαρμάκου τοῦ Ἰππᾶσου, τοῦ Εὐθύφρονος, τοῦ Κλεωνύμου, φυγάδος ἐκ Φλιούντος οἰκῆν δὲ

ἐν Σάμῳ τὸν Μάρμακον, ὃθεν Σάμιον τὸν Πυθαγόραν λέγισθαι. 2. Συστῆναι δὲ εἰς Λέσβον ἐλθόντι Φερικύδῃ, ὑπὸ Ζωΐλου τοῦ Θείου. Καὶ τρία ποτήρια κατασκευασάμενος ἀργυρᾶ, δῶρον ἀπήνεγκεν ἐκάστῳ τῶν ἱερέων εἰς Αἴγυπτον. Ἔσχε δὲ ἀδελφοὺς, πρεσβύτερον μὲν, Εὐνομον· μέσον δὲ Τυρρόφρον· καὶ δοῦλον Σάμολξιν, ᾧ Γέται θυύοσι, Κρόνον νομίζοντες, ὡς φησιν Ἡρόδοτος.

II. Οὗτος ἤκουσε μὲν (καθὰ προειρηται) Φερικύδου τοῦ Συρίου· μετὰ δὲ τὴν ἐκείνου τελευταίην, ἤκεν εἰς Σάμον, καὶ ἤκουσεν Ἐρμοδάμαντος τοῦ ἀπόγονου Κρεοφίλου, ἥδη πρεσβυτέρου.

III. Νέος δὲ ὢν καὶ φιλομαθῆς, ἀπεδήμησε τῆς πατρίδος, καὶ πάσις ἐμυήθη τὰς τῶν Ἑλληνικῶν καὶ βαρβαρικῶν τελετάς. 3. Ἐγένετο οὖν ἐν Αἰγύπτῳ, ὀπηρῖκα καὶ Πολυκράτης αὐτὸν Ἀμάσιδι συνέστησε δι' ἐπιστολῆς, καὶ ἐξέμαθε τὴν φωνὴν αὐτῶν, καθὰ φησιν Ἀντιφῶν ἐν τῷ Περὶ τῶν ἀρετῆ προωτευσάντων· καὶ παρὰ Χαλδαίοις ἐγένετο καὶ Μάγοις. Ἐἶτα ἐν Κρήτῃ σὺν Ἐπιμενίδῃ κατήλθεν εἰς τὸ Ἰδαῖον ἄντρον, ἀλλὰ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ εἰς τὰ ἄδυτα· καὶ τὰ περὶ Θεῶν ἐν ἀπορρήτοις ἔμαθεν. Ἐἶτα ἐπανήλθεν εἰς Σάμον, καὶ εὐρὼν τὴν πατρίδα τυραννομένην ὑπὸ Πολυκράτους, ἀπῆρεν εἰς Κρότωνα τῆς Ἰταλίας· καὶ κτὲ νόμους θεῖς τοῖς Ἰταλιώταις, ἐδοξάσθη σὺν τοῖς μαθηταῖς· οἱ περὶ τοὺς τριακοσίους ὄντες, ἄκονόμουν ἄριστα τὰ πολιτικά, ὥστε σχεδὸν ἀριστοκρατίαν εἶναι τὴν πολιτείαν.

IV. 4. Τοῦτον φησὶν Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός περὶ αὐτοῦ τάδε λέγειν· ὡς εἴη ποτὲ γεγωνῶς Αἰθα-

92 LIB. VIII. CAP. I. PYTHAGORAS.

λίδης, καὶ Ἑρμοῦ υἱὸς νομισθεῖν· τὸν δὲ Ἑρμῆν εἰπεῖν αὐτῷ ἔλίσθαι ὅ, τι ἂν βούληται, πλὴν ἀθανασίας. Αἰτήσασθαι οὖν, ζῶντα καὶ τελευτῶντα μνήμην ἔχειν τῶν συμβαινόντων. Ἐν μὲν οὖν τῇ ζωῇ, πάντων διαμνημονεῦσαι· ἐπεὶ δὲ ἀποθάνοι, τηρῆσαι τὴν αὐτὴν μνήμην. Χρόνῳ δὲ ὕστερον, εἰς Εὐφορβὸν ἔλθειν, καὶ ὑπὸ Μενέλεω τρωθῆναι. Ὁ δὲ Εὐφορβὸς ἔλεγεν, ὡς Αἰθαλίδης ποτὲ γεγονόσι· καὶ ὅτι παρ' Ἑρμοῦ τὸ δῶρον λάβοι, καὶ τὴν τῆς ψυχῆς περιπόλησιν, ὡς περιπολήθη, καὶ εἰς ὅσα φυτὰ καὶ ζῶα περιεγένετο, καὶ ὅσα ἡ ψυχὴ ἐν τῷ Αἰδῇ ἔπαθε, καὶ αἱ λοιπαὶ τίνα ὑπομένουσιν. 5. Ἐπειδὴ δὲ Εὐφορβὸς ἀποθάνοι, μεταβῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς Ἑρμότιμον, ὃς καὶ αὐτὸς πίστιν δοῦναι θέλων, ἐπανῆλθεν εἰς Βραγχίδας· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερόν, ἐπέδειξεν ἦν Μενέλαος ἀνέσθην ἀσπίδα. Ἐφη γὰρ αὐτὸν, ὅτι ἀπέπλευσεν ἐκ Τροίας, ἀναθεῖναι τῷ Ἀπόλλωνι τὴν ἀσπίδα, διασησηπυῖαν ἤδη· μόνον δὲ διαμένειν τὸ ἐλεφάντινον πρόσωπον. Ἐπειδὴ δὲ Ἑρμότιμος ἀπέθανε, γενέσθαι Πυρρόν τὸν Δῆλιον ἀλιέα· καὶ πάντα πάλιν μνημονεῦειν, πῶς πρόσθεν Αἰθαλίδης, εἶτα Εὐφορβὸς, εἶτα Ἑρμότιμος, εἶτα Πυρρὸς γένοιτο. Ἐπειδὴ δὲ Πυρρὸς ἀπέθανε, γενέσθαι Πυθαγόραν, καὶ πάντων τῶν εἰρημένων μεμνησθαι.

V. 6. Ἔτιοι μὲν οὖν Πυθαγόραν μηδὲ ἔν καταλιπεῖν σύγγραμμα φασί, διαπαίζοντες. Ἡράκλειτος γοῦν ὁ φυσικὸς μονονουχὶ κέκραγε, καὶ φησι· Πυθαγόρης Μνησάρχου ἱστορίην ἤσκησεν ἀνθρώπων μάλιστα πάντων. Καὶ ἐκλεξάμενος ταῦτα τὰς συγ-

γραφάς, ἐποίησατο ἑαυτοῦ σοφίην, πολυμαθίην, κακοτεχνίην. Οὕτω δὲ εἶπεν, ἐπειδήπερ ἐναρχόμενος ὁ Πυθαγόρας τοῦ φυσικοῦ συγγράμματος, λέγει ἄθε, Οὐ μὰ τὸν ἀέρα τὸν ἀναπνέω, οὐ μὰ τὸ ὕδωρ τὸ πίνω, οὐ κατοίσω ψόγον περὶ τοῦ λόγου τοῦδε. Γέγραπται δὲ τῷ Πυθαγόρᾳ συγγράμματα τρία· παιδευτικόν, πολιτικόν, φυσικόν. 7. Τὸ δὲ φερόμενον ὡς Πυθαγόρου, Λύσιδος ἐστὶ τοῦ Ταραντίνου Πυθαγορικοῦ, φυγόντος εἰς Θήβας, καὶ Ἐπαμεινώνδα καθηγησαμένου. Φησὶ δὲ Ἡρακλείδης ὁ τοῦ Σαραπίωνος ἐν τῇ Σωτίωνος ἐπιτομῇ, γεγραφεῖν αὐτὸν καὶ περὶ τοῦ ὄλου ἐν ἔπεσι. Δεύτερον, τὸν ἱερὸν λόγον, οὗ ἡ ἀρχή,

Ὡ νεοί, ἀλλὰ σέβεσθε μεθ' ἡσυχίας τάδε πάντα.

Τρίτον, Περὶ ψυχῆς· τέταρτον, Περὶ εὐσεβείας· πέμπτον, Ἠλοθάλη τὸν Ἐπιχάρμου τοῦ Κάου πατέρα· ἕκτον, Κρότιωνα, καὶ ἄλλους. Τὸν δὲ μυστικὸν λόγον, Ἰππάσου φασὶν εἶναι, γεγραμμένον ἐπὶ διαβολῇ Πυθαγόρου· πολλοὺς δὲ καὶ ὑπὸ Ἄστωνος τοῦ Κροτωνιάτου γραφέντας, ἀνατεθῆναι Πυθαγόρα. 8. Φησὶ δὲ καὶ Ἀριστόξενος, τὰ πλεῖστα τῶν ἠθικῶν δογμάτων λαβεῖν τὸν Πυθαγόραν παρὰ Θεμιστοκλείας τῆς ἀδελφῆς. Ἴων δὲ ὁ Χίος ἐν τοῖς τριαγμοῖς, φησὶν αὐτὸν ἔνια ποιήσαντα ἀνευγκαῖν εἰς Ὀρφέα. Αὐτοῦ λέγουσι καὶ τοὺς κατασκοπιάδας, οὗ ἡ ἀρχή, Μὴ ἀναίδευ μηδενί.

VI. Σωσικράτης δὲ ἐν διαδοχαῖς φησὶν αὐτὸ ἐρωτηθέντα ὑπὸ Λέοντος τοῦ Φλιασίων τυράννου τίς εἶη; Φιλόσοφος, εἰπεῖν. Καὶ τὸν βίον τοιαῦτα πανηγύρει. Ὡς οὖν εἰς ταύτην οἱ μὲν, ἀγωνισόμεθα

94 LIB. VIII. CAP. I. PYTHAGORAS.

οἱ δὲ, κατ' ἐμπορίαν, οἱ δὲ γε βέλτιστοι, ἔρχονται
 θιαταί· οὕτως ἐν τῷ βίῳ, οἱ μὲν ἀνδραποδώδεις,
 ἔφη, φύονται, δόξης καὶ πλεονεξίας θηραταί· οἱ δὲ,
 φιλόσοφοι, τῆς ἀληθείας. Καὶ τάδε μὲν, ᾧδε. 9.
 Ἐν δὲ τοῖς τρισὶ συγγράμμασι τοῖς προειρημένοις
 φέρεται Πυθαγόρου τάδε καθολικῶς. Οὐκ ἔα εὐ-
 χεσθαι ὑπὲρ ἑαυτῶν, διὰ τὸ μὴ εἰδέναι τὸ συμφέρον.
 Τὴν μέθην ἐν ἀνθει νοός βλάβην καλεῖ. Καὶ πλη-
 σμονὴν πᾶσαν ἀποδοκιμάζει, λέγων μὴ παραβαίνειν
 μήτε τῶν πόνων μήτε τῶν σιτίων μηδὲνα τὴν συμμε-
 τριαν. Καὶ περὶ ἀφροδισίων δὲ φησιν οὕτως· Ἀφρο-
 δισία χειμῶνος ποιέσθαι, μὴ θέρους· φθινόπωρον
 δὲ καὶ ἦρος, κουφότερα· βαρέα δὲ πᾶσαν ὥραν, καὶ
 ἐς ὑγίειν οὐκ ἀγαθὰ εἶναι. Ἄλλὰ καὶ ποτε ἐρωτη-
 θείς ποτε δεῖ πλησιάζειν; Ὅτε βούλει γενέσθαι σαυ-
 τοῦ ἀσθενέστερος, εἶπεν.

VII. 10. Διαιρεῖται δὲ καὶ τὸν τοῦ ἀνθρώπου
 βίον οὕτως. Παῖς, εἴκοσι ἔτα· νεηνίος, εἴκοσι·
 νεηνίης, εἴκοσι· γέρον, εἴκοσιν. Αἱ δὲ ἡλικίαι πρὸς
 τὰς ὥρας ᾧδε σύμμετροι· παῖς, ἕα· νεηνίος,
 θίρος· νεηνίης, φθινόπωρον· γέρον, χειμῶν. Ἔστι
 δὲ αὐτῷ, ὁ μὲν νεηνίος, μεριάκιον· ὁ δὲ νεηνίης,
 ἀνῆρ.

VIII. Εἶπέ τε πρῶτος (ὧς φησι Τίμαιος) κοινὰ
 τὰ φίλων εἶναι· καὶ φίλλαν, ἰσότητα. Καὶ αὐτοῦ
 οἱ μαθηταὶ κατετίθεντο τὰς οὐσίας, εἰς ἓν ποιούμε-
 νοι. Πενταετίαν τε ἡσύχαζον, μόνον τῶν λόγων κα-
 τακούοντες, καὶ οὐδέπω Πυθαγόραν ὀρῶντες, εἰς ὃ
 δοκιμασθεῖεν. Τοῦντεῦθεν δὲ ἐγίνοντο τῆς οἰκίας
 αὐτοῦ, καὶ τῆς ὄψεως μετεῖχον. Ἀπειχοντο δὲ καὶ

σοροῦ κυπαρισίνης, διὰ τὸ τοῦ Διὸς σκηπτρον ἐνευθεν πεποιῆσθαι, ὡς φησιν Ἑρμιππος ἐν δευτέρῳ Περὶ Πυθαγόρου.

IX. 11. Καὶ γὰρ καὶ σεμνοπρεπέστατος λέγεται γενέσθαι. Καὶ αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ δόξαν εἶχον περὶ αὐτοῦ, ὡς εἶη Ἀπόλλων ἐξ Ἑπερβορέων ἀφιγμένος. Λέγεται δὲ αὐτοῦ ποτὲ παραγυμνωθέντος, τὸν μηρὸν ὀφθῆναι χρυσοῦν· καὶ ὅτι Νέσσοσ ὁ ποταμὸς διαβαίνοντα αὐτὸν προσαγορεύσαι, πολὺς ἦν ὁ φάσκων.

X. Τίμαιός τε φησὶν ἐν δεκάτῃ ἱστοριῶν, λέγειν αὐτὸν τὰς συνοικούσας ἀνδράσι, θεῶν ἔχειν ὀνόματα, κόρας, νύμφας, εἶτα μητέρας καλουμένας.

XI. Τοῦτον καὶ γεωμετρίαν ἐπὶ πείρας ἀγαγεῖν, Μοίριδος πρῶτος εὐρόντος τὰς ἀρχὰς τῶν στοιχείων αὐτῆς, ὡς φησὶν Ἀντικλειδῆς ἐν δευτέρῳ περὶ Ἀλεξάνδρου. 12. Μάλιστα δὲ σχολάσαι τὸν Πυθαγόραν περὶ τὸ ἀριθμητικὸν εἶδος αὐτῆς· τὸν τε κανόνα τὸν ἐκ μιᾶς χορδῆς εὐρεῖν. Οὐκ ἠμέλησε δὲ οὐδὲ ἰατρικῆς. Φησὶ δὲ Ἀπολλόδωρος ὁ λογιστικὸς ἑκατόμβην θῦσαι αὐτὸν, εὐρόντα ὅτι τοῦ ὀρθογωνίου τριγώνου ἡ ὑποτείνουσα πλευρὰ ἴσον δύναται ταῖς περιεχούσαις. Καὶ ἔστιν ἐπίγραμμα, οὕτως ἔχον,

Ἦνίκα Πυθαγόρης τὸ περικλεῖς εὐρατο γράμμα,

Κεῖν' ἐφ' ὅτω κλεινὴν ἤγαγε βουθυσίην.

XII. Λέγεται δὲ καὶ πρῶτος κρέασιν ἀσκήσαι ἀθλητὰς· καὶ πρῶτον γε Εὐρυμένην, (καθὰ φησι Φαβωρίνος ἐν τρίτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων) τῶν πρότερον ἰσχάσι ξηραῖς καὶ τυροῖς ὑγραῖς. ἀλλὰ καὶ πυροῖς σωμασκούντων αὐτῶν·
βωρίνος ἐν ὀγδόῃ παρτε

Οἱ δὲ, Πυθαγόραν ἀλείπτειν τινα, τοῦτον σιτίσαι τὸν τρόπον, μὴ τοῦτον. Τοῦτον γὰρ καὶ τὸ φονεῦν ἀπαγορεύειν, μὴ ὅτι γε ἄπεισθαι τῶν ζώων, κοινὸν δίκαιον ἡμῖν ἐχόντων ψυχῆς. Καὶ τότε μὲν ἦν τὸ πρόσχημα· τὸ δ' ἀληθές, τῶν ἐμψύχων ἀπηγόρευεν ἄπεισθαι, συνασκῶν καὶ συνεθίζων εἰς εὐκολίαν βίου τοὺς ἀνθρώπους· ὥστε εὐπορίστους αὐτοῖς εἶναι τὰς τροφάς, ἄπυρα προσφερομένοις, καὶ λιτὸν ὕδωρ πίνουσαι. Ἐντεῦθεν γὰρ καὶ σώματος ὑγίαιαν, καὶ ψυχῆς δξύτητα περιγίνεσθαι. Ἀμίλει καὶ βωμὸν προσκυρῆσαι μόνον ἐν Δήλῳ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ γενετορος, ὃς ἐστὶν ὀπισθεν τοῦ Κερατίνου, διὰ τὸ πυρρὸς, καὶ κριθάς, καὶ τὰ πόπανα μόνα τίθεσθαι ἐπ' αὐτοῦ ἄνευ πυρός· ἱερεῖον δὲ μηδὲν, ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν Δηλίων πολιτείᾳ. 14. Πρῶτόν τε φασὶ τοῦτον ἀποφῆναι τὴν ψυχὴν, κύκλον ἀνάγκης ἀμείβουσαν, ἄλλοτε ἄλλοις ἐνδεῖσθαι ζώοις.

XIII. Καὶ πρῶτον εἰς τοὺς Ἕλληνας μέτρα καὶ σταθμὰ εἰσηγήσασθαι, καθά φησιν Ἀριστόξενος ὁ μουσικός.

XIV. Πρῶτόν τε, Ἐσπερον καὶ Φωσφόρον τὸν αὐτὸν εἰπεῖν, ὡς φησὶ Παρμενίδης.

XV. Οὕτω δὲ ἐθανυμάσθη, ὥστε ἔλεγον τοὺς γνωρίμους αὐτοῦ, παντοῖος θεοῦ φωνάς. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ γραφῇ φησὶ δι' ἑπτὰ καὶ διακοσίων ἐτίων ἐξ αἰδέω παραγεγενῆσθαι εἰς ἀνθρώπους. Τοιγὰρ καὶ προσεκατέρουν αὐτῶ, καὶ τῶν λόγων ἕνεκα προσήεσαν καὶ Λευκανοὶ καὶ Πευκέτιοι, Μεσάπιοι τε καὶ Ῥωμαῖοι. 15. Μέχρι δὲ Φιλολάου οὐκ ἦν τι γινῶναι Πυθαγόρειον δόγμα· οὗτος δὲ μόνος ἐξή-

νεγκε τί διαβόητα τρία βιβλία, ἃ Πλάτων ἐπέσειλεν ἑκατὸν μῶν ἐωνηθῆναι. Τῶν τε ἄξιοσίων οὐκ ἐλάττους ἐπὶ τῆν νυκτερινὴν ἀκρόασιν ἀπῆρτων αὐτοῦ· καὶ εἴ τινες ἀξιοθεῖεν αὐτὸν θεάσασθαι, ἔγραφον πρὸς τοὺς οἰκίους, ὡς μεγάλου τινὸς τετυχηκότες. Μεισιποντινοὶ γε μὴν τὴν μὲν οἰκίαν αὐτοῦ, Δῆμητρος ἱερὸν ἐκάλουν· τὸν στενωπὸν δὲ, μουσαῖον, ὡς φησι Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπαῖς ἱστορίαις. Ἐλεγὸν τε καὶ οἱ ἄλλοι Πυθαγόρειοι, μὴ εἶναι πρὸς πάντας πάντα ῥητὰ, ὡς φησιν Ἀριστόξενος ἐν δεκάτῃ παιδευτικῶν νόμων. 16. Ἐνθα καὶ Ξενοφίλον τὸν Πυθαγορικόν, ἐρωτηθέντα, πῶς ἂν μάλιστα τὸν υἱὸν παιδεύσειεν, εἶπεν, εἰ πόλις εὐνομουμένης γενηθεῖη. Ἄλλους τε πολλοὺς κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἀπεργάσασθαι καλοὺς τε καὶ ἀγαθοὺς ἀνδρας· ἀτὰρ καὶ Ζάλευκον καὶ Χαρώνδαν τοὺς νομοθέτας.

XVI. Ἰκανὸς τε γὰρ ἦν φιλίας ἐργάτης τὰ τε ἄλλα, καὶ εἴ τινα πύθοιτο τῶν συμβόλων αὐτοῦ κοινοσημῶτα, εὐθύς τε προσηταιρίζετο, καὶ φίλον κατεσκεύαζεν.

XVII. 17. Ἦν δὲ αὐτῷ τὰ σύμβολα τάδε· Πῦρ μαχαίρα μὴ σκαλεῦεν, Ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν, Ἐπὶ γοῖνικος μὴ καθίξειν, Καρδίην μὴ ἐσθίειν, Φορτίον συγκαθαιρεῖν, καὶ μὴ συνεπιτιθέναι, Τὰ στρώματα ἀεὶ συνδεδεμένα ἔχειν, Ἐν δακτυλίῳ εἰκόνα θεοῦ μὴ περιφέρειν, Χύτρας ἔχνος συγχεῖν ἐν τῇ τέφρᾳ, Ἐλαδίῳ εἰς θάκον μὴ ὁμόρηνυσθαι, Πρὸς ἥλιον τετραμμένον μὴ μιχεῖν, Ἐκτὸς λεωφόρου μὴ βαδίξειν, Μὴ ῥαδίως δεξιαν ἐμβάλλειν, Ὀμοροφίους χελιδόνας μὴ ἔχειν, Γαμφώνυχα μὴ τρέφειν, Ἀπονουχίσμασι καὶ κου-

ραῖς μὴ ἐπουρεῖν, μηδὲ ἐφίστασθαι. Ὅξεϊαν μάχαιραν ἀποστρέφειν, Ἀποδημοῦντα ἐπὶ τοῖς ὄροις ἀνεπιστρέπτειν. 18. Ἦθελε δὲ αὐτῷ, τὸ μὲν Πῦρ μαχαίρα μὴ σκαλεύειν, δυναστώων ὄργην καὶ οἰδοῦντα θυμὸν μὴ κινεῖν· τὸ δὲ Ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν, τουτέστι, τὸ ἴσον καὶ δίκαιον μὴ ὑπερβαίνειν. Ἐπὶ τε χοῖνικος μὴ καθίζειν, ἐν ἴσῳ τοῦ ἐνεστῶτος φροντίδα ποιεῖσθαι καὶ τοῦ μέλλοντος· ἡ γὰρ χοῖνιξ, ἡμερήσιος τροφή. Διὰ δὲ τοῦ Καρδίας μὴ ἐσθίειν, ἐδήλου μὴ τὴν ψυχὴν ἀνλαιοῖς καὶ λύκαις κατατήκειν. Διὰ δὲ τοῦ, Εἰς ἀποδημίαν βαδίζοντα μὴ ἐπιστρέφασθαι, παρήνει τοῖς ἀπαλλαστομένοις τοῦ βίου, μὴ ἐπιθυμητικῶς ἔχειν τοῦ ζῆν, μηδὲ ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα ἡδονῶν ἐπάγεσθαι. Καὶ τὰ ἄλλα πρὸς ταῦτα λοιπὸν ἐστὶν ἐκλυμβάνειν, ἵνα μὴ παρέλκωμεν.

XVIII. 19. Παντὸς δὲ μάλλον ἀπηγόρευε μῆτε ἐρυθῖνον ἐσθίειν, μῆτε μελάνουρον, καρδίας τε ἀπέχεσθαι καὶ κυάμων. Ἀριστοτέλης δὲ φησι, καὶ μήτρας καὶ τρίγλης ἐνίοτε. Αὐτὸν δὲ ἀρκεῖσθαι, μέλιτι μόνῳ (φασὶ τινες) ἢ κηρίῳ, ἢ ἄρτω, οἴνου δὲ μεθ' ἡμέραν μὴ γεύεσθαι. Ὅψον τε τὰ πολλὰ λαχάνοις ἐφθοῖς καὶ ὠμοῖς, τοῖς δὲ θαλαττίοις σπανίως. Στολὴ δὲ αὐτῷ λευκὴ, καθαρὰ, καὶ στρώματα λευκὰ ἐξ ἐρίων. Τὰ γὰρ λινᾶ οὕτω εἰς ἐκείνους ἀφῆκτο τοῦς τόπους. Οὐδὲ πώποτε ἐγνώσθη οὔτε διαχωρῶν, οὔτε ἀφροδισιάζων, οὔτε μεθυσθεῖς. 20. Ἀπείχετο καταγέλωτος καὶ πάσης ἀρσεκείας, οἷον σκωμμάτων καὶ διηγημάτων φορτικῶν. Ὀργιζόμενός τε, οὔτε οἰκέτην ἐκόλαζεν, οὔτε ἐλεύθερον. Ἐκάλει δὲ τὸ νοθεύειν, πελαργῶν. Μαντικῇ τε ἐχρήτο τῇ διὰ τῶν κλη-

δόνων τε καὶ οἰωνῶν· ἥκιστα δὲ διὰ τῶν ἐμπύρων, ἔξω τῆς διὰ λιβάνου. Θυσίαις τε ἐχρηῆτο ἀψύχοις. Οἱ δὲ φασιν ὅτι ἀλέκτορσι μόνον καὶ ἐρίφοις καὶ γαλαθηνοῖς, τοῖς λεγομένοις ἀπαλίαις, ἥκιστα δὲ ἄρναςιν. Ὁ γε μὴν Ἀριστόξενος, πάντα μὲν τὰ ἄλλα συγχωρεῖν αὐτὸν ἐσθίειν ἔμψυχα, μόνων δὲ αὐτὸν ἀπέχεσθαι ἀροτῆρος βοῶς καὶ κριοῦ.

XIX. 21. Ὁ δ' αὐτός φησιν (ὡς προείρηται) καὶ τὰ δόγματα λαβεῖν αὐτὸν παρὰ τῆς ἐν Δελφοῖς Θεμιστοκλείας. Φησὶ δὲ Ἱερώνυμος κατελθόντα αὐτὸν εἰς ἄθου, τὴν μὲν Ἡσιόδου ψυχὴν ἰδεῖν πρὸς κίονι χαλκῷ δεδεμένην καὶ τριζουσαν· τὴν δὲ Ὀμήρου, κρεμαμένην ἀπὸ δένδρου, καὶ ὄφεις περὶ αὐτήν, ἀνθ' ὧν εἶπε περὶ Θεῶν. Κολαζομένους δὲ καὶ τοὺς μὴ θέλοντας συνεῖναι ταῖς αὐτῶν γυναίξει. Καὶ δὴ καὶ διὰ τοῦτο τιμηθῆναι ὑπὸ τῶν ἐν Κρότωνι. Φησὶ δὲ Ἀρίστιππος ὁ Κυρηναῖος ἐν τῷ Περὶ φυσιολογιῶν, Πυθαγόραν αὐτὸν ὀνομασθῆναι, ὅτι τὴν ἀλήθειαν ἠγόρευεν οὐχ ἤτιον τοῦ Πυθίου. 22. Λέγεται παρεγγυᾶν αὐτὸν ἐκάστοτε τοῖς μαθηταῖς, τάδε λέγειν εἰς τὸν οἶκον εἰσιούσι·

Πῆ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη; Σφάγια τέ θεοῖς προσφέρειν κωλύειν, μόνον δὲ τὸν ἀναίμακτον βωμὸν προσκυνεῖν. Μηδὲ ὀμνύειν θεοῦς· ἀσκεῖν γὰρ αὐτὸν δεῖν ἀξιοπίστον παρέχειν. Τούς τε πρεσβυτέρους τιμᾶν δεῖν, τὸ προηγούμενον τῷ χρόνῳ τιμιώτερον ἡγουμένους, ὡς ἐν κόσμῳ μὲν, ἀνατολὴν δύσεως· ἐν βίῳ δὲ, ἀρχὴν τελευτῆς· ἐν ζωῇ δὲ, γένεσιν φθορᾶς. 23. Καὶ θεοῦς μὲν δαιμόνων προσιμᾶν· ἥρωας δὲ ἀνθρώπων· ἀνθρώπων δὲ μά-

λιστα, γονίας. Ἀλλήλοις τε ὁμιλεῖν, ὡς τοὺς μὲν φίλους, ἐχθροὺς μὴ ποιῆσαι· τοὺς δ' ἐχθροὺς, φίλους ἐργάσασθαι. Ἴδιόν τε μηδὲν ἠγεῖσθαι. Νόμῳ βοηθεῖν, Ἀνομίᾳ πολεμεῖν, Φυτὸν ἡμερον μῆτε φθειρεῖν, μῆτε σίνεσθαι· ἀλλὰ μηδὲ ζῶον, ὃ μὴ βλάπτει ἀνθρώπους· Αἰδῶ καὶ εὐλάβειαν εἶναι, μῆτε γέλῳτι κατέχεσθαι, μῆτε σκυθρωπάζειν. Φεύγειν σαρκῶν πλεονασμὸν, Ὀδοιπορίας ἄνεσιν καὶ ἐπίτασιν ποιεῖσθαι, Μνήμην ἀσκεῖν, Ἐν ὀργῇ μῆτε τι λέγειν, μῆτε πράσσειν, 24. Μαντικὴν πᾶσαν τιμᾶν, Σιδαῖς χρῆσθαι πρὸς λύραν, Τμῶ τε θεῶν καὶ ἀνδρῶν ἀγαθῶν εὐλογον χάριν ἔχειν. Τῶν δὲ κυάμων ἀπηγόρευεν ἔχεσθαι, διὰ τὸ πνευματώδεις ὄντας, μᾶλλον μετεχεῖν τοῦ ψυχικοῦ. Καὶ ἄλλως, κοσμιωτέρας ἀπεργάζεσθαι τὰς γαστέρας, μὴ παραληφθέντας· καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰς καθύπνουσ φαντασίας, λείας καὶ ἀταράχους ἀποτελεῖν. Φησὶ δὲ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐν ταῖς τῶν φιλοσόφων διαδοχαῖς, καὶ ταῦτα εὐρηκέναι ἐν Πυθαγορικοῖς ὑπομνήμασιν. 25. Ἀρχὴν μὲν τῶν ἀπάντων, μονάδα· ἐκ δὲ τῆς μονάδος, ἀρίστον δυάδα, ὡς ἂν ὕλην τῇ μονάδι αἰτίῳ ὄντι ὑποστῆναι· ἐκ δὲ τῆς μονάδος καὶ τῆς ἀρίστου δυάδος, τοὺς ἀριθμούς· ἐκ δὲ τῶν ἀριθμῶν, τὰ σημεῖα· ἐκ δὲ τούτων, τὰς γραμμάς· ἐξ ὧν, τὰ ἐπίπεδα σχήματα· ἐκ δὲ τῶν ἐπιπέδων τὰ στερεὰ σχήματα· ἐκ δὲ τούτων, τὰ στερεὰ σώματα, ὧν καὶ τὰ στοιχεῖα εἶναι τέτταρα, πῦρ, ὕδωρ, γῆν, ἀέρα· ἃ μεταβάλλειν δὲ καὶ τρέπεσθαι δι' ὅλων, καὶ γίνεσθαι ἐξ αὐτῶν κόσμον ἔμφυχον, νοερόν, σφαιροειδῆ, μέσην περιέχοντα τὴν γῆν, καὶ αὐτὴν σφαιροειδῆ, καὶ περιοικουμένην. 26. Εἶναι

δὲ καὶ Ἀντίποδας· καὶ τὰ ἡμῖν κάτω, ἐκείνοις ἄνω. Ἰσομοιρά τε εἶναι ἐν τῷ κόσμῳ, φῶς, καὶ σκότος, καὶ θερμὸν, καὶ ψυχρὸν, καὶ ξηρὸν, καὶ ὑγρὸν· ὧν καὶ ἐπικράτειαν θερμοῦ μὲν, θέρους γίνεσθαι· ψυχροῦ δὲ, χραιμῶνα· ἐὰν δὲ ἰσομοιρῇ, τὰ κάλλιστα εἶναι τοῦ ἔτους, οὗ τὸ μὲν θάλλον, ἕαρ ὑγιεινόν· τὸ δὲ φθίνον, φθινόπωρον νοσερόν. Ἀλλὰ καὶ τῆς ἡμέρας θάλλειν μὲν τὴν ἕω, φθίνειν δὲ τὴν ἐσπέραν· ὅθεν καὶ νοσερωτέραν εἶναι. Τὸν τε περὶ τὴν γῆν ἀέρα. ἄσειστον καὶ νοσερόν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα θνητά· τὸν δὲ ἀνωτάτω, ἀεικίνητόν τε εἶναι, καὶ καθαρὸν, καὶ ὑγιῆ· καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, ἀθάνατα, καὶ διὰ τοῦτο θεῖα. 27. Ἥλιόν τε καὶ σελήνην, καὶ τοὺς ἄλλους ἀστέρας, εἶναι θεοῦς· ἐπικρατεῖ γὰρ τὸ θερμὸν ἐν αὐτοῖς, ὅπερ ἐστὶ ζωῆς αἴτιον. Τὴν τε σελήνην λάμπεσθαι ὑφ' ἡλίου. Καὶ ἀνθρώπων εἶναι πρὸς θεοὺς συγγένειαν, κατὰ τὸ μετέχειν ἀνθρώπων θερμοῦ. Διὸ καὶ προνοεῖσθαι τὸν θεὸν ἡμῶν. Εἰμαρμένην τε τῶν ὄλων εἶναι, καὶ τὰ κατὰ μέρος, αἰτίαν τῆς διοικήσεως. Διήκειν τε ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνα διὰ τοῦ αἰθέρος τοῦ τε ψυχροῦ καὶ παχέος. Καλοῦσι δὲ τὸν μὲν ἀέρα, ψυχρὸν αἰθέρα· τὴν δὲ θάλασσαν καὶ τὸ ὑγρὸν, παχὺν αἰθέρα. Ταύτην δὲ τὴν ἀκτῖνα καὶ εἰς τὰ βάθη δύεσθαι· καὶ διὰ τοῦτο, ζωοποιεῖν πάντα. 28. Καὶ ζῆν μὲν πάντα ὅσα μετέχει τοῦ θερμοῦ· διὸ καὶ τὰ φυτὰ, ζῶα εἶναι. Ψυχὴν μέντοι μὴ ἔχειν πάντα. Εἶναι δὲ τὴν ψυχὴν, ἀπόσπασμα αἰθέρος, καὶ τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ, τῷ συμμετέχειν ψυχροῦ αἰθέρος. Διαφέρειν τε ψυχὴν ζωῆς· ἀθάνατόν τε εἶναι αὐτὴν, ἐπιειδήπερ

102 LIB. VIII. CAP. I. PYTHAGORAS.

καὶ τὸ ἀφ' οὗ ἀπέσπασται, ἀθάνατόν ἐστι. Τὰ δὲ ζῶα γεννᾶσθαι ἐξ ἀλλήλων, ἀπὸ σπερμάτων. Τὴν δὲ ἐκ γῆς γένεσιν, ἀδύνατον ὑφίστασθαι. Τὸ δὲ σπέρμα εἶναι σταγόνα ἐγκεφάλου, περιέχουσαν ἐν ἑαυτῇ θερμὸν ἀτμόν. Ταύτην δὲ προσφερομένην τῇ μήτρᾳ, ἀπὸ μὲν τοῦ ἐγκεφάλου, ἰχώρῳ καὶ ὑγρὸν καὶ αἷμα προὔεσθαι, ἐξ ὧν σάρκας τε καὶ νεῦρα, καὶ ὀστᾶ, καὶ τρίχας, καὶ τὸ ὅλον συνίστασθαι σῶμα· ἀπὸ δὲ τοῦ ἀτμοῦ, ψυχὴν καὶ αἴσθησιν. 29. Μορφοῦσθαι δὲ τὸ μὲν πρῶτον, παγὲν ἐν ἡμέραις τεσσαράκοντα· κατὰ δὲ τοὺς τῆς ἁρμονίας λόγους, ἐν ἑπτά, ἢ ἐννέα, ἢ δέκα τὸ πλεῖστον μηνὶ τελεωθὲν ἀποκλύσκεσθαι τὸ βρέφος. Ἐχειν δὲ ἐν αὐτῷ πάντας τοὺς λόγους τῆς ζωῆς, ὧν εἰρομένων, συνέχεσθαι κατὰ τοὺς τῆς ἁρμονίας λόγους, ἐκάστων ἐν τεταγμένοις καιροῖς ἐπιγινομένων. Τὴν τε αἴσθησιν κοινῶς, καὶ κατ' εἶδος τὴν ὄρασιν, ἀτμόν τινα εἶναι ἄγαν θερμόν. Καὶ διὰ τοῦτο λέγεται δι' αἴρος ὄραν, καὶ δι' ὕδατος· ἀντεριδεσθαι γὰρ τὸ θερμὸν ἀπὸ τοῦ ψυχροῦ. Ἐπεὶ τοι εἰ ψυχρὸς ἦν ὁ ἐν τοῖς ὄμμασιν ἀτμός, διειστήκει ἂν πρὸς τὸν ὁμοιον αἴρα· νῦν δὲ, ἔστιν ἐν οἷς ἡλίου πύλας καλεῖ τοὺς ὀφθαλμούς. Τὰ δ' αὐτὰ καὶ περὶ τῆς ἀκοῆς, καὶ τῶν λοιπῶν αἰσθησεων δογματίζειν. 30. Τὴν δὲ ἀνθρώπου ψυχὴν διαιρεῖσθαι τριχῇ, εἰς τε νοῦν, καὶ φρένας, καὶ θυμόν. Νοῦν μὲν οὖν εἶναι καὶ θυμόν, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις· φρένας δὲ, μόνον ἐν ἀνθρώπῳ. Εἶναι δὲ ἰὴν ἀρχὴν τῆς ψυχῆς, ἀπὸ καρδίας μέχρι ἐγκεφάλου. Καὶ τὸ μὲν ἐν τῇ καρδίᾳ μέγας αὐτῆς, ὑπάρχειν θυμόν· φρένας δὲ καὶ νοῦν, τὰ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ.

Σταγονας δὲ εἶδέναι ἀπὸ τούτων, τὰς αἰσθήσεις. Καὶ τὸ μὲν φρόνιμον, ἀθάνατον· τὰ δὲ λοιπὰ, θνητά. Τρέφεισθαι τε τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ αἵματος. Τοὺς δὲ λόγους, ψυχῆς ἀνέμους εἶναι. Ἄόρατόν τε εἶναι αὐτὴν καὶ τοὺς λόγους· ἐπεὶ καὶ ὁ αἰθήρ, ἀόρατος.

31. Δεσμὰ τε εἶναι τῆς ψυχῆς, τὰς φλέβας, καὶ τὰς ἀρτηρίας, καὶ τὰ νεῦρα. Ὅταν δὲ ἰσχύη, καὶ καθ' αὐτὴν γενομένη ἡρεμῇ, δεσμὰ γίνεσθαι αὐτῆς τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα. Ἐκρηφθεῖσαν δὲ αὐτὴν ἐπὶ γῆς, πλάζεσθαι ἐν τῷ ἄερι, ὅμοιαν τῷ σώματι. Τὸν δὲ Ἐρμῆν, ταμίαν εἶναι τῶν ψυχῶν· καὶ διὰ τοῦτο Πομπέα λέγεσθαι, καὶ Πυλαῖον, καὶ Χθρόνιον, ἐπειδήπερ οὗτος εἰσπέμπει ἀπὸ τῶν σωμάτων τὰς ψυχὰς, ἀπὸ τε γῆς καὶ ἐκ θαλάττης. Καὶ ἄγεσθαι μὲν τὰς καθαρὰς ἐπὶ τὸν ὕψιστον· τὰς δὲ ἀκαθάρτους μῆτε ἐκείναις πελάζειν, μῆτε ἀλλήλαις, δεῖσθαι δ' ἐν ἀβήκτοις δεσμοῖς ὑπὸ Ἑρινύων.

32. Εἶναι τε πάντα τὸν ἄερα ψυχῶν ἔμπλεων· καὶ τούτους, δαιμονίας τε καὶ ἥρωας νομίζεσθαι· καὶ ὑπὸ τούτων πέμπεσθαι ἀνθρώποις τοὺς τε ὄνειρους, καὶ τὰ σημεῖα νόσου τε καὶ ὑγείας· καὶ οὐ μόνον ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ προβάτοις, καὶ τοῖς ἄλλοις κτήνεσιν. Ἔς τε τούτους γίνεσθαι τοὺς τε καθαρμούς, καὶ ἀποτροπιασμούς, μαντικὴν τε πᾶσαν, καὶ κληδόνας, καὶ τὰ ὅμοια. Μέγιστον δὲ φησι τῶν ἐν ἀνθρώποις εἶναι, τὴν ψυχὴν πείσαι ἐπὶ τὸ ἀγαθόν, ἢ ἐπὶ τὸ κακόν. Εὐδαιμονεῖν ἀνθρώπον ὅταν ἀγαθὴ ψυχὴ προσγένηται· μηδέποτε δὲ ἡμεῖν, μηδὲ τὸν αὐτὸν ῥόον κρατεῖν.

33. Ὅρκιον τε εἶναι τὸν δίκαιον· καὶ διὰ τοῦτο Δία Ὅρκιον λέγεσθαι. Τὴν τε ἀρετὴν, ἁρμονίαν εἶναι, καὶ

τὴν ὑγίειαν, καὶ τὸ ἀγαθὸν ἅπαν, καὶ τὸν θεόν· διὸ καὶ καθ' ἁρμονίαν συνεστάναι τὰ ὅλα. Φίλιαν τε εἶναι, ἐναρμόνιον ἰσότητα. Τιμᾶς θεοῖς δεῖν νομίζειν καὶ ἤρωσιν, μὴ τὰς ἴσας· ἀλλὰ θεοῖς ἀεὶ, μετ' εὐφημίας· λευχειμονοῦντας καὶ ἀγγεούοντας· ἤρωσι δὲ, ἀπὸ μέσου ἡμέρας. Τὴν δὲ ἀγγελίαν εἶναι διὰ καθαρῶν, καὶ λουτρῶν, καὶ περιβόαντηρῶν. Καὶ διὰ τοῦ αὐτὸν καθαρεύειν ἀπὸ τε κήδους, καὶ λέχους, καὶ μιάσματος παντός, καὶ ἀπέχεσθαι βρωτῶν θνησειδίων τε κρεῶν, καὶ τριγλῶν, καὶ μελανούρων, καὶ ὠῶν, καὶ τῶν ὠτοτόκων ζώων, καὶ κυάμων, καὶ τῶν ἄλλων, ὧν παρακελεύονται καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπιτελοῦντες. 34. Φησὶ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Περὶ τῶν κυάμων, παραγγέλλειν αὐτὸν ἀπέχεσθαι τῶν κυάμων ἥτοι ὅτι αἰδοίους εἰσὶν ὅμοιοι ἢ ὅτι ἄδου πύλαις· (ἀγόνατον γὰρ μόνον) ἢ ὅτι φθίρει, ἢ ὅτι τῇ τοῦ ὄλου φύσει ὅμοιον, ἢ ὅτι ὀλιγαρχικόν· κληροῦνται γοῦν αὐτοῖς. Τὰ δὲ πεσόντα μὴ ἀναιρεῖσθαι, ὑπὲρ τοῦ ἐθίξασθαι μὴ ἀκολάστως ἐσθλεῖν· ἢ ὅτι ἐπὶ τελευτῇ τινος. Ἀριστοφάνης δὲ τῶν ἡρώων φησὶν εἶναι τὰ πίπτοντα, λέγων ἐν τοῖς ἤρωσι,

Μὴ γένεσθ' ἄτι ἂν καταπέση τῆς τραπέζης ἐντός· ἀλεκτριούνος μὴ ἄπτεσθαι λευκοῦ, ὅτι ἱερός τοῦ Ζηνός καὶ ἰκέτης, (τὸ δὲ λευκὸν ἦν τῶν ἀγαθῶν) τῷ τε Μηνὶ ἱερός· σημαίνει γὰρ τὰς ἄρας. Τῶν ἰχθύων μὴ ἄπτεσθαι, ὅσοι ἱεροί· μὴ γὰρ δεῖν τὰ αὐτὰ τετάχθαι θεοῖς καὶ ἀνθρώποις, ὥσπερ οὐδὲ ἐλευθέροις καὶ δοῦλοις. 35. Καὶ τὸ μὲν λευκόν, τῆς τὰγαθοῦ φύσεως· τὸ δὲ μέλαν, τοῦ κακοῦ. Ἄριτον μὴ καταγνύειν, (ὅτι ἐπὶ ἕνα οἱ πάλαι τῶν φίλων ἐφοίτων καθά-

περ καὶ νῦν οἱ βάρβαροι·) μηδὲ διαιρεῖν, ὃς συνάγει αὐτούς. Οἱ δὲ, πρὸς τὴν ἐν ἄδου κρίσιν· οἱ δὲ, ἐς πόλεμον δειλίαν ποιεῖν· οἱ δὲ, ἐπεὶ ἀπὸ τούτου ἀρχεται τὸ ὄλον. Καὶ τῶν σχημάτων τὸ κάλλιστον σφαῖραν εἶναι τῶν στερεῶν· τῶν δὲ ἐπιπέδων, κύκλον. Γῆρας καὶ πᾶν τὸ μειούμενον, ὅμοιον· καὶ αὐξην καὶ νεότητα, ταυτὸν. Ἑγείαν, τὴν τοῦ εἶδους διαμονήν· νόσον, τὴν τούτου φθοράν. Περὶ τῶν ἄλῶν, ὅτι δεῖ παρατίθεσθαι πρὸς ὑπόμνησιν τοῦ δικαίου· οἱ γὰρ ἅλεις πᾶν σώζουσιν ὃ τι ἂν παραλάβωσι. Καὶ γεγόνασιν ἐκ τῶν καθαρωτάτων, ὕδατος καὶ θαλάττης. 36. Καὶ ταῦτα μὲν φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τοῖς Πυθαγορικοῖς ὑπομνήμασιν· εὐρηκέναι· καὶ τὰ ἐκείνων ἐχόμενα, ὁ Ἀριστοτέλης.

XX. Τὴν δὲ σεμνοπρέπειαν τοῦ Πυθαγόρου καὶ Τίμων ἐν τοῖς Σίλλοις, δάκνων αὐτὸν, ὅμως οὐ παρέλιπεν, εἰπὼν οὕτω,

Πυθαγόρην τε γόητος ἀποκλίναντ' ἐπὶ δόξαν,

Θήρη ἐπ' ἀνθρώπων, σεμνηγορίης δαριστήν.

Περὶ δὲ τοῦ ἄλλοτε ἄλλον αὐτὸν γεγενῆσθαι, Ξενοφάνης ἐν ἐλεγείᾳ προσμαρτυρεῖ, ἥς ἀρχή,

Νῦν οὖν τ' ἄλλον ἔπειμι λόγον, δεῖξω δὲ κέλευθον.

Ὁ δὲ περὶ αὐτοῦ φησὶν, οὕτως ἔχει.

Καὶ ποτὲ μιν στυφελιζομένου σκύλακος παριόντια
Φασὶν ἐποικτεῖραι, καὶ τόδε φάσθαι ἔπος·

Παῦσαι, μηδὲ δάπιζ'· ἐπειὴ φίλου ἀνέρος ἐστὶ
Ψυχὴν, τὴν ἔγνων φθεγξαμένης αἰών.

37. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Ξενοφάνης. Ἔσκαψε δὲ αὐτὸν Κρατῖνος μὲν ἐν Πυθαγορίζουσῃ· ἀλλὰ καὶ ἐν Ταραντίνοις φησὶν οὕτως,

106 LIB. VIII. CAP. I. PYTHAGORAS.

Ἔθος ἐστὶν αὐτοῖς, ἄν τιν' ἰδιώτην ποθὲν
 Λάβωσιν εἰσελθόντα, διαπειρώμενον
 Τῆς τῶν λόγων ῥώμης, ταράττειν καὶ κυκᾶν
 Τοῖς ἀντιθέτοις, τοῖς πέρασι, τοῖς παρισώμασι,
 Τοῖς ἀποπλάνοισι, τοῖς μεγέθεισιν, νουβυστικῶς.

Μνησίμαχος Ἀλκμαίωσι·

Ὡς Πυθαγοριστῆ θύομεν τῷ Λοξίῳ,
 Ἐμψυχον οὐδὲν ἐσθίοντες παντελῶς.

38. Ἀριστοφῶν Πυθαγοριστῆ·

Ἐφη τε καταβάς εἰς δλίαιταν τῶν κάτω,
 Ἴδεῖν ἐκάστους· διαφέρειν δὲ πάμπολυ
 Τούς Πυθαγοριστὰς τῶν νεκρῶν. Μόνοισι γὰρ
 Τούτοισι τὸν Πλούτωνα συσαιτεῖν ἔφη,
 Δι' εὐσέβειαν. Β. Εὐχερῆ θεὸν λέγεις,
 Εἰ τοῖς ῥύπον μεστοῖσιν ἤδεται ξυναίν.

Ἐτι ἐν τῷ αὐτῷ·

Ἐσθίουσι τε

Λάχανά τε, καὶ πίνουσι ἐπὶ τούτοις ὕδωρ.
 Φθείρας δὲ καὶ τριβωνα, τήν τ' ἄλουσιαν,
 Οὐδεὶς ἄν ὑπομείνῃε τῶν νεωτέρων.

XXI. 39. Ἐτελεύτα δ' ὁ Πυθαγόρας τοῦτο
 τὸν τρόπον· συνεδρεύοντες μετὰ τῶν συνήθων ἐν τῇ
 Μύλωνος οἰκίᾳ τούτου, ὑπό τινος τῶν μὴ παραδοχῆς
 ἀξιωθέντων, διὰ φθόνον ὑποπρησθῆναι τὴν οἰκίαν
 συνέβη· τινὲς δ' αὐτοὺς τοὺς Κροτωνιάτας τοῦτο
 πράξαι, τυραννίδος ἐπίθαισιν εὐλαβουμένους. Τὸν
 δὲ Πυθαγόραν καταληφθῆναι διεξιόντα· καὶ πρὸς
 τινι χωρίῳ γενόμενος πλήρει κυάμων, αὐτόθι ἔσθη,
 εἰπὼν, ἄλωναι μᾶλλον ἢ πατῆσαι· ἀναιρεσθῆναι δὲ
 κρεῖττον ἢ λαλῆσαι· καὶ ἄθε πρὸς τῶν δικωόντων

ἀποσφαγῆναι. Οὕτω δὲ καὶ τοὺς πλείους τῶν ἐταίρων αὐτοῦ διαφθαρεῖναι, ὄντας πρὸς τετραράκοντα· διαφυγεῖν δ' ὀλιγίστους· ὧν ἦν καὶ Ἀρχύτας ὁ Ταραντινος, καὶ Λίσις ὁ προειρημένος.

40. Φησὶ δὲ Δικαίαρχος τὸν Πυθαγόραν ἀποθανεῖν καταφυγόντα εἰς τὸ ἐν Μεταποντίῳ ἱερὸν τῶν Μουσῶν, τετραράκοντα ἡμέρας ἀσιτήσαντα. Ἡρακλείδης δὲ φησιν ἐν τῇ τῶν Σατύρου βίῳ ἐπιτομῇ, μετὰ τὸ θάψαι Φερεκύδην ἐν Δήλῳ ἐπανελθεῖν εἰς Ἰταλίαν, καὶ πανδαισίαν εὐρόντα Μύλωνος τοῦ Κροτωνιάτου εἰς Μεταπόντιον ἐξελθεῖν, καὶ κεῖ τὸν βίον καταστρέψαι ἀσιτία, μὴ βουλόμενον περαιτέρω ζῆν. Ἐρμιππος δὲ φησι, πολεμούντων Ἀκραγαντίνων καὶ Συρακουσίων, ἐξελθεῖν μετὰ τῶν συνήθων τὸν Πυθαγόραν, καὶ προστῆναι τῶν Ἀκραγαντίνων. Τροπῆς δὲ γενομένης περικάμπτοντα αὐτὸν τὴν τῶν κυάμων χώραν, ὑπὸ τῶν Συρακουσίων ἀναιρεθῆναι· τοὺς τε λοιποὺς, ὄντας πρὸς τοὺς πέντε καὶ τριάκοντα, ἐν Τάραντι κατακαυθῆναι, θέλοντας ἀντιπολιτεύεσθαι τοῖς προεστῶσι.

41. Καὶ ἄλλο τι περὶ Πυθαγόρου φησὶν ὁ Ἐρμιππος· λέγει γὰρ ὡς γενόμενος ἐν Ἰταλίᾳ, κατὰ γῆς οἰκίσκον ποιῆσαι, καὶ τῇ μητρὶ ἐντίλαιτο τὰ γινόμενα εἰς δέλτον γράφειν, σημειουμένην καὶ τὸν χρόνον· ἔπειτα καθιέναι αὐτῷ, ἔστ' ἂν ἀνέλθῃ· τοῦτο ποιῆσαι τὴν μητέρα. Τὸν δὲ Πυθαγόραν μετὰ χρόνον ἀνελθεῖν ἰσχνόν καὶ κατεσκελετευμένον. Εἰσελθόντα τε εἰς τὴν ἐκκλησίαν, φάσκεν ὡς ἀφίκται ἐξ ἄδου· καὶ δὴ καὶ ἀνεγίνωσκεν αὐτοῖς τὰ συμβεβηκότα. Οἱ δὲ, σαινόμενοι τοῖς λεγόμενοις, ἐδάκρυόν τε καὶ ὤμωζον, καὶ ἐπίστευον εἰ-

ναι τὸν Πυθαγόραν θεῖόν τινα· ὥστε καὶ τὰς γυναῖ-
κας αὐτῷ παραδούναι, ὡς καὶ μαθησομένας τι τῶν
αὐτοῦ· τὰς καὶ Πυθαγορικὰς κληθῆναι. Καὶ ταῦ-
τα μὲν Ἑρμιππος.

XXII. 42. Ἦν δὲ τῷ Πυθαγόρᾳ καὶ γυνή, Θεα-
νῶ ὄνομα, Βροντίου τοῦ Κροτωνιάτου θυγάτηρ.
Οἱ δὲ, γυναῖκα μὲν εἶναι Βροντίου, μαθήτριαν δὲ
Πυθαγόρου. Ἦν αὐτῷ καὶ θυγάτηρ Δαμῶ, ὧς φη-
σι Λύσις ἐν ἐπιστολῇ τῇ πρὸς Ἴππαρχον, περὶ Πυθα-
γόρου λέγων οὕτως, „Λέγοντι δὴ πολλοὶ τοι καὶ δα-
μοσίᾳ φιλοσοφῆν. Ὅπερ ἀπασίῳν Πυθαγόρας, ὅς
γε τῆ Δαμοῦ, τῆ ἑαυτοῦ θυγατρὶ παρακαταθέμενος
τὰ ὑπομνήματα, ἐκίλευσε μηδενὶ τῶν ἐκτὸς τῆς οἰκίας
παραδιδόμεν. Ἄ δὲ, δυναμένα πολλῶν χρημάτων
ἀποδίδουσαι τὰς λόγους, οὐκ ἐβουλήθη. Πενίαν
γὰρ καὶ τὰς τῷ πατρὸς ἐπισκήψιας ἐνόμιζε χρυσοῦ
τιμιωτέρας εἶναι. Καὶ ταῦτα γυνά.“ 43. Ἦν καὶ
Τηλαυγῆς υἱὸς αὐτοῦ, ὅς καὶ διεδέξατο τὸν πατέρα,
καὶ (κατὰ τινος) Ἐμπεδοκλέους καθηγήσατο. Ἴπ-
πόβοτος γέ τοι φησὶ λέγειν Ἐμπεδοκλείᾳ Τηλαυγῆ,
— Κλυτὴ κοῦρε Θεανοῦς Πυθαγόρῳ τε.

Σύγγραμμα δὲ φέρεται τοῦ Τηλαυγοῦς οὐδέν· τῆς δὲ
μητρὸς αὐτοῦ Θεανοῦς τινά. Ἄλλὰ καὶ φασιν αὐτὴν
ἐρωτηθεῖσαν, ποσαῖα γυνὴ ἀπ' ἀνδρὸς καθαρεύει;
φάναι, Ἀπὸ μὲν τοῦ ἰδίου, παραχρῆμα· ἀπὸ δὲ τοῦ
ἄλλοτριου, οὐδέποτε. Τῇ δὲ πρὸς τὸν ἴδιον ἄνδρα
μελλούσῃ πορεύεσθαι, παρῆνει, ἅμα τοῖς ἐνδύμασι
καὶ τὴν αἰσχύνην ἀποτίθεσθαι, ἀνισταμένην τε πά-
λιν ἅμα αὐτοῖσιν ἀναλαμβάνειν· ἐρωτηθεῖσα, Ποῖα;
ἔφη, Ταῦτα δι' αὐτὴν γυνὴ κίκλημαι.

XXII. 44. Ὁ γοῦν Πυθαγόρας, ὡς μὲν Ἡρακλείδης φησὶν ὁ τοῦ Σαραπίωνος, ὀδοηκοντούτης ἐτελεύτα, κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπογραφὴν τῶν ἡλικιωῶν· ὡς δὲ οἱ πλείους, ἔτη βιούς ἐννεήκοντα. Καὶ ἡμῶν ἐστὶν εἰς αὐτὸν πεπαιγμένα οὕτως ἔχοντα,

Οὐ μόνος ἐμψύχων ἄπεχες χέρας, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς·

Τίς γὰρ ὅς ἐμψύχων ἤψατο, Πυθαγόρα;

Ἄλλ' ὅταν ἐφηθῆτι, καὶ ὀπηθῆ καὶ ἀλιοθῆ,

Δῆ τότε καὶ ψυχὴν οὐκ ἔχον ἐσθίομεν.

Ἄλλο·

Ἦν ἄρα Πυθαγόρης τοῖος σοφός, ὥστε μὲν αὐτὸς

Μὴ ψεύειν κρειῶν, καὶ λέγειν ὡς ἄδικον·

Σπῆζειν δ' ἄλλους, ἄγαμαι σοφόν. Αὐτὸς ἔφα μὲν

Οὐκ ἀδικεῖν, ἄλλους δ' αὐτὸς ἔα γ' ἀδικεῖν.

45. Καὶ ἄλλο·

Τὰς φρένας ἦν ἐθέλης τὰς Πυθαγόρα νοῆσαι,

Ἄσπιδος Εὐφόρβου βλέψον ἐς ὀμφαλόον.

Φησὶ γὰρ, Οὗτος ἐγὼν ἦν πρόβροτος· ὅς δ' ὅτε

οὐκ ἦν,

Φάσκεν ὅτ' ἦν δῆπου, οὐκ ἂν ἔην ὅτε ἦν.

Καὶ ἄλλο, ὡς ἐτελεύτα·

Αἱ. αἱ, Πυθαγόρης τί τόσον κυάμους ἐσεβάσθη,

Καὶ θάνα φοιτηταῖς ἄμμιγα τοῖς ἰδίοις.

Χωρῖον ἦν κυάμων· ἵνα μὴ τούτους δὲ πατήσῃ,

Ἐξ Ἀκραγαντίνων κάτθαν' ἐνὶ τριόδῳ.

XXIV. Ἦκμαζε δὲ κατὰ τὴν ἐξηκοστὴν Ὀλυμπιάδα, καὶ αὐτοῦ τὸ σύστημα διέμεινε μέχρι γενεῶν ἐννεακαίδεκα. 46. Τελευταῖοι γὰρ ἐγένοντο τῶν Πυθαγορείων, οὓς καὶ Ἀριστόξενος εἶδε, Ξενοφίλος τε ὁ Χαλκιδεὺς· ἀπὸ Θοράκης, καὶ Φάντων ἢ Φιλίσιος.

110 LIB. VIII. CAP. I. PYTHAGORAS.

καὶ Ἐγεκράτης, καὶ Διοκλῆς, καὶ Πολύμναστος, Φλιάσιοι καὶ αὐτοί. Ἦσαν δὲ ἀκροαταὶ Φιλολάου καὶ Εὐρύτου τῶν Ταραντίνων.

XXV. Γεγόνασι δὲ Πυθαγόροι τέτταρες περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, οὐ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντες· εἷς μὲν Κροτωνιάτης, τυραννικὸς ἄνθρωπος· ἕτερος Φλιάσιος, σωμασκητῆς, ἀλείπτης, ὡς φασὶ τινες· τρίτος, Ζακύνθιος, οὗ φασιν εἶναι τὰ πόσθητα τῆς φιλοσοφίας, αὐτῶν διδάσκαλος· ἐφ' οὗ καὶ τὸ αὐτὸς ἔφα, παροιμιακὸν εἰς τὸν βίον ἤλθεν. 47.

Οἱ δὲ καὶ ἄλλον ἀνδριαντοποιὸν Ῥηγῖνον γεγονέναι φασὶ Πυθαγόραν, πρῶτον δοκοῦντα θύμου καὶ συμμετρίας ἐστοχάσθαι· καὶ ἄλλον, ἀνδριαντοποιὸν Σάμιον· καὶ ἕτερον, ῥήτορα μοχθηρόν· καὶ ἱατρὸν ἄλλον, τὰ περὶ κήλης γεγραφότα, καὶ τινα περὶ Ὀμήρου συντεταγμένον· καὶ ἕτερον, Δωρικὰ πεπραγματευμένον, ὡς Διονύσιος ἱστορεῖ. Ἐρατοσθένης δὲ φησι (καθὸ καὶ Φαβωρίνος ἐν τῇ ἡ πανιοδαπῆς ἱστορίας παρατίθεται) τοῦτον εἶναι τὸν πρῶτον ἐν τέχνῳς πυκτεύσαντα, ἐπὶ τῆς ὀγδότης καὶ τετταρακοστῆς Ὀλυμπιάδος, κομήτην, καὶ ἀλουργίδα φοροῦντα. Ἐκριφθῆναι τε ἐκ τῶν παιδῶν, καὶ χλευασθέντα, αὐτῶν προσβῆναι τοὺς ἄνδρας, καὶ νικῆσαι. 48.

Ἀπλοῦν δὲ τούτῳ καὶ τοῦπίγραμματος, ὅπερ ἐποίησε Θεαίτητος,

Πυθαγόρην, τινὰ Πυθαγόρην, ὃ ἔξινε, κομήτην,

Αἰδόμενον πύκτην εἰ κατέχεις Σάμιον,

Πυθαγόρης ἐγὼ εἰμι. Τὰ δ' ἔργα μου εἴ τιν' ἔροιο

Ἥλειων, φήσεις αὐτὸν ἄπιστα λέγειν.

Τοῦτον ὁ Φαβωρίνός φησιν ὄροις χρήσασθαι διὰ τῆς μαθηματικῆς ὕλης, ἐπὶ πλείον δὲ Σωκράτην, καὶ τοὺς

ἐκείνω πλησιάζοντας· καὶ μετὰ ταῦτα, Ἀριστοτέλην, καὶ τοὺς Στωϊκοὺς. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν οὐρανὸν πρῶτον ἀνομάσαι κόσμον, καὶ τὴν γῆν στρογγύλην· ὡς δὲ Θεόφραστος, Παρμενίδην· ὡς δὲ Ζήνων, Ἡσίοδον.

49. Τούτῳ φασὶν ἀντιπαρατάσσεσθαι Κύδωνα, καθάπερ Ἀντίδοκον Σωκράτει. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἀθλητοῦ Πυθαγόρου καὶ τοῦτο ἐλέγετο τὸ ἐπίγραμμα,

Οὗτος πυκτεύσων ἐς Ὀλύμπια παισὶν ἀνθηβος

Ἦλυθε Πυθαγόρας, ὁ Κράτῳ, Σάμιος.

XXVI. Ὁ δὲ φιλόσοφος καὶ ὧδε ἐπίσταίλε.

Πυθαγόρας Ἀναξιμένει.

Καὶ σὺ, ὦ λῶστέ, εἰ μηδὲν ἀμείνων ἤς Πυθαγόρῳ γενεὴν τε καὶ κλέος, μεταναστὰς ἂν ᾤχεο ἐκ Μιλήτου· νῦν δὲ κατερύκει σε ἡ πατρόθεν εὐκλεία· καὶ ἐμέτε ἀνκατέρυκεν Ἀναξιμένει φοικότα. Εἰδ' ὕμεις οἱ ὀνηϊστοὶ τὰς πόλεις ἐκλείψετε, ἀπὸ μὲν αὐτέων ὁ κόσμος αἰρεθήσεται, ἐπικινδυνώτερα δ' αὐτῆσι τὰ ἐκ Μήδων. 50. Οὔτε δὲ αἰεὶ καλὸν αἰθερολογεῖν, μελεδωνόν τε εἶναι τῇ πατρίδι κάλλιον. Καὶ ἐγὼ δὲ οὐ πάντα περὶ τοὺς ἐμειῦτοῦ μύθους, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμοις, οὓς διαφέρουσιν εἰς ἀλλήλους Ἰταλιῶται.

Ἐπειδὴ δὲ περὶ Πυθαγόρου διεληλύθαμεν, ῥητιόν περὶ τῶν ἐλλογίμων Πυθαγορικῶν· μεθ' οὓς περὶ τῶν σποράδην κατὰ τινὰς φερομένων· ἔπειθ' οὕτως ἐξάφομεν τὴν διαδοχὴν τῶν ἀξίων λόγου, ἕως Ἐπικούρου, καθὰ καὶ προειρηκάμεν. Περὶ μὲν οὖν Θεανοῦς καὶ Τηλαυγοῦς διειλέγμεθα. Λεκτέον δὲ νῦν περὶ Ἐμπεδοκλείους πρῶτον· κατὰ γὰρ τινὰς, Πυθαγόρου δίκηκουσεν.

CAPUT II.

EMPEDOCLES.

I. 51. Ἐμπεδοκλῆς, ὡς φησιν Ἰππόβοτος, Μείωνος ἦν υἱὸς τοῦ Ἐμπεδοκλείου, Ἀκραγαντίνου. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ Τίμαιος ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, ἐπίσημον ἄνδρα γεγονέναι τὸν Ἐμπεδοκλέα, τὸν πάππον τοῦ ποιητοῦ· ἀλλὰ καὶ Ἐρμιππος τὰ αὐτὰ τούτω φησιν. Ὁμοίως καὶ Ἡρακλείδης ἐν τῷ περὶ νόσων, ὅτι λαμπρᾶς ἦν οἰκίας ἱπποτροφηκότες τοῦ πάππου. Λέγει δὲ καὶ Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς Ὀλυμπιονίκαις, τὴν πρώτην καὶ ἑβδομηκοστὴν Ὀλυμπιάδα νενικηκέναι τὸν τοῦ Μείωνος πατέρα· μάρτυρι χρώμενος Ἀριστοτέλει. 52. Ἀπολλύδωρος δὲ ὁ γραμματικὸς ἐν τοῖς χρονικοῖς φησιν, ὡς ἦν Μείωνος μὲν υἱός. Εἰς δὲ Θουρίους αὐτὸν νωστί παντελῶς ἐπισημένους Γλαῦκος ἐλθεῖν φησιν. Εἰθ' ὑποβὰς, „Οἱ δ' ἱστοροῦντες ὡς οἴκοθεν πεφευγὼς εἰς τὰς Συρακούσας, μετ' ἐκείνων ἐπολέμει πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, τελέως ἀγνοεῖν μοι δοκοῦσιν. Ἡ γὰρ οὐκ ἔτι ἦν, ἢ παντελῶς ὑπεργυγηρακώς· ὅπερ οὐ φαίνεται. Ἀριστοτέλης γὰρ αὐτὸν, ἔτι τε Ἡράκλειτον, ἐξήκοντα ἐτῶν φησι τετελευτηκέναι. Ὁ δὲ πρώτην καὶ ἑβδομηκοστὴν Ὀλυμπιάδα νενικηκώς κέλητι, τούτου πάντως ἦν ὁμώνυμος, ὡσθ' ἅμα καὶ τὸν χρόνον ὑπὸ τοῦ Ἀπολλοδώρου σημαίνεσθαι. 53. Σάτυρος δὲ ἐν τοῖς βίοις φησιν, ὅτι Ἐμπεδοκλῆς υἱὸς μὲν ἦν Ἐξαιέτου, κατέλιπε δὲ καὶ αὐτὸς υἱὸν Ἀξαιέτου. Ἐπὶ τε τῆς αὐτῆς Ὀλυμπιάδος τὸν μὲν ἵππῳ κέλητι νενικηκέναι· τὸν δὲ υἱὸν αὐτοῦ, πάλῃ, ἢ (ὡς Ἡρα-

κλειδης ἐν τῇ ἐπιτομῇ) δρόμου. Ἐγὼ δὲ εὔρον ἐν ταῖς ὑπομνήμασι Φαβωρίκου, ὅτι καὶ βοῦν ἔθυσσε τοῖς θεωροῖς ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἐν μέλιτος καὶ ἄλφειτων· καὶ ἀδελφὸν ἔσχε Καλλικρατίδην. Τηλαυγῆς δὲ ὁ Πυθαγόρου παῖς, ἐν τῇ πρὸς Φιλόλαον ἐπιστολῇ φησὶ τὸν Ἐμπεδοκλέα Ἀρχινόμου εἶναι υἱόν. 54. Ὅτι δὲ ἦν Ἀκραγαντῖνος ἐν Σικελίας, αὐτὸς ἐναρχόμενος τῶν καθαρμῶν φησιν,

³Ω φίλοι, οἱ μέγα ἄστυ κατὰ ξανθοῦ Ἀκράγαντος
Ναίετ' ἂν ἄκμα πόλεως.

Καὶ τὰ μὲν περὶ τοῦ γένους αὐτοῦ τάδε.

II. Αὐοῦσαι δ' αὐτὸν Πυθαγόρου Τίμαιος διὰ τῆς ἐνάτης ἱστοριῆς, λέγων ὅτι καταγνωθεὶς ἐπὶ λογοκλοπείᾳ τότε, (καθὰ καὶ Πλάτων) τῶν λόγων ἐκώλυθη μετέχειν. Μερμηῆσθαι δὲ καὶ αὐτὸν Πυθαγόρου λέγοντα,

⁴Ἦν δὲ τις ἐν κείνοισιν ἀνὴρ περιώσια εἰδώς,

⁵Ὅς δὴ μήμιστον πραπίδων ἐκτῆσαντο πλοῦτον.

Οἱ δὲ τοῦτο εἰς Παρμενίδην αὐτὸν λέγειν ἀναφέροντα. 55. Φησὶ δὲ Νεάνθης ὅτι μέχρι Φιλολάου καὶ Ἐμπεδοκλέους ἐκοινωνοῦν οἱ Πυθαγόρικοι τῶν λόγων. Ἐπεὶ δ' αὐτὸς διὰ τῆς ποιήσεως ἐδημοσίευσεν αὐτὰ, νόμον ἔθεντο μηθεὶς μεταδώσειν ἐποποιῶ. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ Πλάτων φασι παθεῖν· καὶ γὰρ τοῦτον κωλυθήναι. Τίτος μίντος γε ἀγίων ἤκουσεν ὁ Ἐμπεδοκλῆς, οὗκ εἶπεν. Τὴν γὰρ προφορομένην πρὸς Τηλαυγοῦς ἐπιστολὴν, ἔτι μετέσχευ Ἰππάσου καὶ Βροντίου, μὴ εἶναι ἀξιόπιστον. Ὁ δὲ Θεόφραστος Παρμενίδου φησὶ ζηλωτὴν αὐτὸν γενέσθαι. καὶ μμητὴν ἐν ταῖς ποιήμασι· καὶ γὰρ ἐκείνων ἐν ἔπεισι τὸν

114 LIB. VIII. CAP. II. EMPEDOCLES.

περὶ φύσεως λόγον ἐξευγκῶν. 56. Ἐμπεδος δέ, οὐ Παρμενίδου, Ξενοφάνους δέ γεγονέναι ζηλωτήν· ᾧ καὶ συνδιατρίψαι, καὶ μιμήσασθαι τὴν ἐποποιίαν. Ὅτιον δὲ τοῖς Πυθαγορικοῖς ἐντυχῶν. Ἀλκιδάμας δ' ἐν τῷ φυσικῷ φησι, κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Ζήνωνα καὶ Ἐμπεδοκλέα ἀκούσαι Παρμενίδου· εἶθ' ὕστερον ἀποχωρῆσαι. Καὶ τὸν μὲν Ζήνωνα καὶ ἰδίαν φιλοσοφῆσαι· τὸν δέ, Ἀναξαγόρου διακούσαι καὶ Πυθαγόρου. Καὶ τοῦ μὲν τὴν σεμνότητα ζηλώσαι τοῦ τε βίου καὶ τοῦ σχήματος, τοῦ δὲ τὴν φυσιολογίαν.

III. 57. Ἀριστοτέλης δέ ἐν τῷ σοφιστῇ φησι, πρῶτον Ἐμπεδοκλέα ῥητορικὴν εὐρεῖν· Ζήνωνα δέ, διαλεκτικὴν. Ἐν δὲ τῷ περὶ ποιητῶν φησιν, ὅτι καὶ Ὅμηρος ὁ Ἐμπεδοκλῆς, καὶ δευτέρως περὶ τὴν φράσιν γέγονε, μεταφορικός τε ὢν, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς περὶ ποιητικὴν ἐπιτεύγμασι χρώμενος. Καὶ δὴ ὅτι γράψαντος αὐτοῦ καὶ ἄλλα ποιήματα, τὴν τε τοῦ Ξέρξου διάβασιν, καὶ προοίμιον εἰς Ἀπόλλωνα, ταῦθ' ὕστερον κατέκασεν ἀδελφῇ τις αὐτοῦ ἢ θυγάτηρ, (ὡς φησιν Ἰερώνυμος) τὸ μὲν προοίμιον, ἄκουσα· τὰ δὲ Περσικὰ βουληθεῖσα, διὰ τὸ ἀτελείωτα εἶναι. 58. Καθόλου δέ φησι καὶ τραγωδίας αὐτὸν γράψαι, καὶ πολιτικά. Ἡρακλείδης δέ ὁ τοῦ Σαραπίωνος, ἕτερον φησὶν εἶναι τὰς τραγωδίας· Ἰερώνυμος δέ φησιν αὐτὸν τρισὶ καὶ τετραράκοντα ἐπιτετυχηκέναι. Νεάνθης δέ, νέον ὄντα γεγραμέναι τὰς τραγωδίας, καὶ αὐτὸν ἄπειτα αὐταῖς ἐπιτετυχηκέναι. Φησὶ δὲ Σάτυρος ἐν τοῖς βίοις, ὅτι καὶ ἰατρός ἦν καὶ ῥήτωρ ἀριστος. Ἰοργίαν γοῦν τὸν Διονύσιον αὐτοῦ γενέσθαι μαθητήν.

ἄνδρα ὑπερέχοντα ἐν ῥήτορικῇ, καὶ τέχνην ἀπολειπο-
τότα· ὃν φησὶν Ἀπολλύδωρος ἐν χρονικοῖς, ἐννέα
πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἔτη βιώναι.

IV. 59. Τοῦτον φησὶν ὁ Σάτυρος λέγειν, ὡς
αὐτὸς παρήλθῃ τῷ Ἐμπεδοκλεῖ γοητεύοντι. Ἀλλὰ
καὶ αὐτὸν διὰ τῶν ποιημάτων ἐπαγγέλλεσθαι τοῦτό
τε καὶ ἄλλα πλείω, δι' ὧν φησὶ,

Φάρμακα δ' ὄσσα γεγᾶσι κακῶν, καὶ γήραος ἄλ-
καρ,

Πεύση· ἐπεὶ μούνη σοὶ ἐγὼ κρανέω τάδε πάντα.
Παύσεις δ' ἀκαμάτων ἀνέμων μένος, οἷτ' ἐπὶ γαῖαν
᾽Ορνύμενοι πνοιαῖσι καταφθινύθουσιν ἄρουραν.
Καὶ πάλιν ἦν κ' ἐθέλησθα, παλίντιτα πνεύματ'
ἐπάξεις.

Θήσεις δ' ἐξ ὄμβροιο κελαινοῦ καιρίον αὐχμὸν
Ἀνθρώποις, θήσεις δὲ καὶ ἐξ αὐχμοῖο θερέλου
Ῥεύματα δευδρεόθρεπτα τὰ δ' ἐν θέρει ἀήσαντα.
Ἄξεις δ' ἐξ αἵδαο καταφθιμένον μένος ἀνδρός.

V. 60. Φησὶ δὲ καὶ Τίμαιος ἐν τῇ ἰη' κατὰ πολ-
λοὺς τρόπους τεθαυμάσθαι τὸν ἄνδρα. Καὶ γὰρ
ἐτησίων ποτὲ σφοδρῶς πνευσάντων, ὥστε τοὺς καρ-
ποὺς λυμῆναι, κελεύσας ὄνους ἐκδαρῆναι, καὶ ἄσκους
ποιῆσαι, πρὸς τοὺς λόφους καὶ τὰς ἀκρωρείας διέτει-
νε, πρὸς τὸ συλλαβεῖν τὸ πνεῦμα. Ἀήξαντος δὲ, Κω-
λυσανέμαν κληθῆναι.

VI. Ἡρακλείδης δὲ ἐν τῷ περὶ νόσων φησὶ καὶ
Πανσανίαν ὑφηγήσασθαι αὐτὸν τὰ περὶ τῆν ἄπνοιαν.
Ἦν δ' ὁ Πανσανίας, (ὡς φησὶν Ἀρίστιππος καὶ Σά-
τυρος) ἐρώμενος αὐτοῦ, ᾧ δὴ καὶ τὰ περὶ φύσεως
προσπεφάνηκεν οὕτως,

116 LIB. VIII. CAP. II. EMPEDOCLES.

61. Πανσανία, σὺ δὲ κλύθι, δαΐφρονος Ἀγχίτου
υἱέ.

Ἄλλὰ καὶ ἐπίγραμμα εἰς αὐτὸν ἐποίησε,
Πανσανίην ἱητρὸν ἐπώνυμον Ἀγχίτου υἱὸν,
Φῶτ' Ἀσκληπιάδην πατρὶς ἔθρεψε Γέλα.

Ὅς πολλοὺς μογεροῖσι μαρταινομένους καμάτοισι
Φῶτας ἀπέστρεψεν Φερσεφόνης ἀδύτων.

Τὴν γοῦν ἄπνουν ὁ Ἡράκλειτος φησὶ τοιοῦτόν τι
εἶναι, ὡς τριάκοντα ἡμέρας συντηρεῖν ἄπνουν καὶ
ἄσηπτον τὸ σῶμα· ὅθεν καὶ εἶπεν αὐτὸν καὶ ἱατρὸν,
καὶ μάντιν, λαμβάνων ἅμα καὶ ἀπὸ τούτων τῶν στίχων·

62. ὦ φίλοι, οἱ μέγα ἄστνυ καταΐξανθου Ἀκρά-
γαντος

Ναλετ' ἄκρην πόλεως, ἀγαθῶν μελεδήμονες ἔργων,
Χαίρετ'· ἐγὼ δ' ὑμῖν θεὸς ἄμβροτος, οὐκ ἔτι
θνητός,

Πωλεῦμαι μετὰ πᾶσι τετιμένος, ὥσπερ ἔοικε,
Ταινίαις τε περίστεπτος, στέφουσιν τε θαλείης,
Τοῖσιν ἅμ' εὐτ' ἂν ἱκῶμαι ἐς ἄστεα τηλεθώοντα,
Ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξὶ σεβίζομαι· οἱ δ' ἅμ' ἔπονται
Μύριοι, ἐξερέοντες, ὄπη πρὸς κέρδος ἀταρπός.

Οἱ μὲν μαντοσυνέων κεχρημένοι, οἱ δὲ τι νούσων
Παντοίων ἐπύθοντο κλύειν εὐηκεία βάζιν.

VII. 63. Μέγαν δὲ τὸν Ἀκράγαντα εἰπεῖν φησὶ
Ποταμίλλα, ἐπεὶ μυριάδες αὐτὸν κατόκουον ὄγδοή-
κοντα. Ὅθεν τὸν Ἐμπεδοκλέα εἰπεῖν, τρυφώντων
αὐτῶν, Ἀκραγαντῖνοι τρυφῶσι μὲν ὡς αὐρίον ἀποθα-
νούμενοι, οἰκίας δὲ κατασκευάζονται ὡς πάντα τὸν
χρόνον βιωσόμενοι.

VIII. Αὐτοὺς δὲ τούτους τοὺς καθαρμούς ἐν

Ὀλυμπία βαφωδῆσαι λέγεται Κλειμένην τὸν βαφωδόν· ὡς καὶ Φαβωρίνος ἐν ἀπομνημονεύμασι.

IX. Φησὶ δ' αὐτὸν καὶ Ἀριστοτέλης ἐλεύθερον γεγονέναι, καὶ πάσης ἀρχῆς ἀλλότριον, εἴ γε τὴν βασιλείαν αὐτῷ διδομένην παρητήσατο, (καθάπερ Ξάνθος ἐν τοῖς περὶ αὐτοῦ λέγει) τὴν λιτοτητα δηλονότι πλέον ἀγαπήσας. 64. Τὰ δ' αὐτὰ καὶ Τίμαιος εἴρηκε, τὴν αἰτίαν ἅμα παρατιθέμενος τοῦ δημοτικὸν εἶναι τὸν ἄνδρα. Φησὶ γὰρ ὅτι κληθεὶς ὑπὸ τινος τῶν ἀρχόντων, καὶ προβαίνοντος τοῦ πότου, ὡς τὸ δεῖπνον οὐκ εἰσεφέρετο, τῶν δ' ἄλλων ἡσυχάζοντων, μισοπονήρως διατεθεὶς ἐκέλευσεν εἰσφέρειν. Ὁ δὲ κεκληκὼς ἀναμένειν ἔφη τὸν τῆς βουλῆς ὑπῆρέτην. Ὡς δὲ παρεγένετο, ἐγενήθη συμποσίαρχος, τοῦ κεκληκὸτος δηλονότι καταστήσαντος, ὃς ὑπεγράφετο τυραννίδος ἀρχὴν· ἐκέλευσε γὰρ ἢ πίνειν, ἢ καταχεῖσθαι τῆς κεφαλῆς. Τότε μὲν οὖν ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἡσύχασε· τῇ δ' ὑστεραία εἰσαγαγὼν εἰς δικαστήριον, ἀπέκτεινε καταδικάσας ἀμφοτέρους, τὸν τε κλήτορα καὶ τὸν συμποσίαρχον. Ἀρχὴ μὲν οὖν αὐτῆ τῆς πολιτείας ἦδε. 65. Πάλιν δὲ Ἄκρωνος τοῦ ἱατροῦ τόπον αἰταῦντας παρὰ τῆς βουλῆς εἰς κατασκευὴν πατρῷου μνήματος, διὰ τὴν ἐν τοῖς ἱατροῖς ἀκρότητα, παρελθὼν ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἐκόλυσε, τὰ τε ἄλλα περὶ ἰσότητος διαλεχθεὶς, καίτοι καὶ τοιοῦτον ἐρωτήσας· Τί δὲ ἐπιγράφομεν ἐλεγείον; ἢ τοῦτο;

Ἄκρον ἱητρὸν Ἄκρων Ἄκραγαντῖνον πατρός ἄκρον

Κρύπτει κρημνὸς ἄκρος πατρίδος ἀκροτάτης.

Τινὲς δὲ τὸν δεύτερον στίχον οὕτω προφέρουσι,

Ἄκροιάτης κορυφῆς τυμβὸς ἄκρος κατέχει.

118 LIB. VIII. CAP. II. EMPEDOCLES.

Τούτον τινές Σιμωνίδου φασὶν εἶναι. 66. Ὑστερον δ' ὁ Ἐμπεδοκλῆς καὶ τὸ τῶν χιλίων ἄθροισμα κατέλυσε συνεστώσιν ἐπὶ ἔτη τρία. Ὄστε οὐ μόνον ἦν τῶν πλουσίων, ἀλλὰ καὶ τῶν τὰ δημοτικὰ φρονοῦντων. Ὁ γὰρ τοι Τίμαιος ἐν τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ, (πολλάκις γὰρ αὐτοῦ μνημονεύει) φησὶν ἐναντίαν τῇ πολιτείᾳ ἐσχηκέναι γνώμην αὐτὸν φαίνεσθαι. Ὅπου δὲ ἀλαζόνα καὶ φίλαυτον ἐν τῇ ποιήσει ἴδοι τις ἄν· φησὶ γούν,

Χαίρει, ἐγὼ δ' ὑμῖν θεὸς ἄμβροτος, οὐκ ἔτι θνητός,

Πωλεῦμαι·

καὶ τὰ ἐξῆς. Καθ' ὃν δὲ χρόνον ἐπεδήμει Ὀλυμπιάσιν, ἐπιστροφῆς ἤξιοῦτο πλείονος, ὥστε μηδεὶος ἐτέρου μνεῖαν γίνεσθαι ἐν ταῖς ὀμίλλαις τοσαύτην ὄσσην Ἐμπεδοκλέους.

X. 67. Ὑστερον μέντοι τοῦ Ἀκράγαντος οἰκίζοντο, ἀντίστησαν αὐτοῦ τῇ καθόδῳ οἱ τῶν ἐχθρῶν ἀπόγονοι. Διόπερ εἰς Πελοπόννησον ἀποχωρήσας ἐτελεύτησεν. Οὐ παρήκε δὲ οὐδὲ τοῦτον ὁ Τίμων, ἀλλ' ὡδ' αὐτοῦ καθάπτεται, λέγων,

— — — καὶ Ἐμπεδοκλῆς ἀγοραίων

Κλητῆς ἐπέων· ὅσα δ' ἔσθενε, τοσαῶδε εἶλεν

Ἄρχων, ὃς διεθήκ' ἀρχὰς ἐπιδευείας ἄλλων.

XI. Περὶ δὲ τοῦ θανάτου αὐτοῦ διάφορός ἐστιν ὁ λόγος. Ἡρακλείδης μὲν γὰρ τὰ περὶ τῆς ἄπνου διηγησάμενος, ὡς ἐδοξάσθη Ἐμπεδοκλῆς ἀποστείλας τὴν νεκρὰν ἄνθρωπον ζῶσαν, φησὶν ὅτι θυσίαν συνετέλεε πρὸς τῷ Πεισιάνακτος ἀγρῷ. Συνεκέληντο δὲ τῶν φίλων τινές, ἐν οἷς καὶ Παισιανίας. 68. Εἶτα

μετὰ τὴν εὐωχίαν οἱ μὲν ἄλλοι χωρισθέντες ἀνεπαύ-
 οντο, οἱ μὲν ὑπὸ τοῖς δένδροις, ὡς ἀγροῦ παρακει-
 μένου, οἱ δ' ὄπη βούλοιντο· αὐτὸς δ' ἔμεινεν ἐπὶ
 τοῦ τόπου ἐφ' οὐπερ κατεκέκλιτο. Ὡς δὲ ἡμέρας
 γενηθείσης ἐξανέστησαν, οὐχ εὐρέθη μόνος, ζητου-
 μένου δὲ, καὶ τῶν οἰκετῶν ἀνακρινομένων, καὶ φα-
 σκόντων μὴ εἶδέναι, εἰς τις ἔφη μέσων νυκτῶν φωνῆς
 ὑπερμεγέθους ἀκούσαι προσκαλουμένης Ἐμπεδοκλέα·
 εἶτα ἐξαναστίας ἐωρακέναι φῶς οὐράνιον, καὶ λαυ-
 πάδων φέγγος, ἄλλο δὲ μηδέν· τῶν δὲ ἐπὶ τῷ γενο-
 μένῳ ἐκπλαγόντων, καταβάς ὁ Πausανίας ἐπεμψέ
 τινας ζητήσοντας. Ὅτις δὲ ἐκωλύθη πολυπραγ-
 μονεῖν, φάσκων εὐχῆς ἄξια συμβεβηκέναι, καὶ θύειν
 αὐτῷ δεῖν, καθάπερ εἰ γεγονόςτι θεῷ. 69. Ἐρμι-
 πος δὲ φησι Πάνθειάν τινα Ἀκραγαντίνην, ἀηλη-
 πισμένην ὑπὸ τῶν ἰατρῶν, θεραπεῦσαι αὐτὸν, καὶ
 διὰ τοῦτο τὴν θυσίαν ἐπιτελεῖν, τοὺς δὲ κληθέντας
 εἶναι πρὸς τοὺς ὀγδοήκοντα. Ἰππόβοτος δὲ φησιν
 ἐξαναστάντα αὐτὸν ὠδευκέναι ὡς ἐπὶ τὴν Αἴτινν·
 εἶτα παραγνόμενον, ἐπὶ τοῖς κρατήρας τοῦ πυρὸς
 ἐναλέσθαι καὶ ἀφανισθῆναι· βουλόμῃον τὴν περὶ
 αὐτοῦ φήμην βεβαιῶσαι ὅτι γεγόνοι θεός. Ὅτις δὲ
 δὲ γνωσθῆναι, ἀναξήμισθίσεως αὐτοῦ μιᾶς τῶν κρη-
 πίδων. Χαλκῆς γὰρ εὔθιστο ὑποδεῖσθαι. Πρὸς
 τοῦτο ὁ Πausανίας ἀντέλεγε. 70. Διόδωρος δὲ ὁ
 Ἐφέσιος περὶ Ἀναξιμάνδρου γράφων, φησὶν ὅτι τοῦ-
 τον ἐξήλωκει, τραγικὸν ἄσκῶν τῶφον, καὶ σεμνήν
 ἀναλαβὼν ἐσθῆτα. Τοῖς δὲ Σελιουντιοῖς ἐμπεσόν-
 τος λοιμοῦ διὰ τὰς ἀπὸ τοῦ περικειμένου παταμοῦ
 δυσωδίας, ὥστε καὶ αὐτοὺς φθίρεισθαι, καὶ τὰς

γωναϊκας δυστοκεῖν, ἐπινοῆσαι τὸν Ἐμπεδοκλέα, καὶ
 δύο τινὰς ποταμοὺς τῶν σύγγγυς ἐπαγαγεῖν ἰδίαις
 θαλάσσις· καὶ καταμίξαντα γλυκᾶναι τὰ φέύματα.
 Οὕτω δὴ λήξαντος τοῦ λοιμοῦ, καὶ τῶν Σελινουτῶν
 εὐωχομένων ποτὲ παρὰ τῷ ποταμῷ, ἐπιφανῆσαι
 τὸν Ἐμπεδοκλέα. Τοὺς δ' ἔξαναστάνας προσκυ-
 νεῖν καὶ προσεύχεσθαι, καθάπερ εἰ θεῶ. Ταύτην οὖν
 θέλοντα διαβεβαιῶσαι τὴν διάληψιν, εἰς τὸ πῦρ ἐνα-
 λίσθαι. 71. Τοῦτοις δ' ἐναντιοῦται Τίμαιος, φη-
 τῶς λέγων ὡς ἐξεχώρησεν εἰς Πελοπόννησον, καὶ τὸ
 σύνολον οὐκ ἐπανῆλθεν· ὅθεν αὐτοῦ καὶ τὴν τελευ-
 τὴν ἄδηλον εἶναι. Πρὸς δὲ τὸν Ἡρακλείδην καὶ ἐξ
 ὀνόματος ποιῶται τὴν ἀντιφῶσιν ἐν τῇ τετάρτῃ. Συ-
 ρακούσιόν τε γὰρ εἶναι τὸν Πεισιάνακτα, καὶ ἄγρον
 οὐκ ἔχειν ἐν Ἀκράγατι. Πανσανίαν τε μνημεῖον πε-
 ποιηκῆναι τοῦ φίλου, τοιούτου διαδοθέντος λόγου, ἢ
 ἀγαλμάτιόν τι, ἢ σηκόν, οἶα θεοῦ· καὶ γὰρ πλούσιοι
 εἶναι. Πῶς οὖν, φησὶν, εἰς τοὺς κρατῆρας ἤλατο,
 ὧν σύγγγυς ὄντων οὐδὲ μνείαν ποτὲ ἐπεποίητο; Τε-
 τελεύτηκεν οὖν ἐν Πελοποννήσῳ. 72. Οὐδὲν δὲ
 παράδοξον τάφον αὐτοῦ μὴ φαίνεσθαι· μηδὲ γὰρ
 ἄλλων πολλῶν. Τοιαῦτα τινὰ εἰπὼν ὁ Τίμαιος,
 ἐπιφέρει, Ἀλλὰ διὰ παντός ἐστιν Ἡρακλείδης τοιοῦ-
 τος παραδοξολόγος, καὶ ἐκ τῆς σελήνης πεπτωκῆναι
 ἄνθρωπον λέγων. Ἰππόβοτος δὲ φησὶν, ὅτι ἀν-
 δριάς ἐγκεκαλυμμένος Ἐμπεδοκλήους ἔκειτο πρότερον
 μὲν ἐν Ἀκράγατι, ὕστερον δὲ πρὸ τοῦ Ῥωμαίων βου-
 λευτηρίου, ἀκάλυφος, δηλονότι μεταθέντων αὐτὸν
 ἐκεῖ Ῥωμαίων. Γραπταὶ μὲν γὰρ εἰσι τινές, καὶ νῦν
 περιφέρονται. Νεάνθης δ' ὁ Κυζικηνός, ὃ καὶ περὶ

των Πυθαγορικῶν εἰπῶν, φησὶ Μένωνος τελευτήσαντος τυραννίδος ἀρχὴν ὑποφύεσθαι. Ἐἶτα τὸν Ἐμπεδοκλέα πείσαι τοὺς Ἀκραγαντίνους παύσασθαι μὲν τῶν στάσεων, ἰσότητα δὲ πολιτικὴν ἀσκεῖν. 73. Ἐτι τε πολλὰς τῶν πολιτῶν ἀπροίκους ὑπαρχούσας αὐτὸν προίκσαι, διὰ τὸν παρόντα πλοῦτον· διὸ δὴ πορφύραν τε ἀναλαβεῖν αὐτὸν, καὶ στρόφιον ἐπιθέσθαι χρυσοῦν, ὡς Φαβωρίνος ἐν ἀπομνημονευμάτων πρώτῳ· ἔτι τε ἐμβαδάς χαλκᾶς, καὶ στέμμα Δελφικόν. Κόμη τε ἦν αὐτῷ βαθεῖα, καὶ παῖδας ἀκόλουθοι, καὶ αὐτὸς ἀεὶ σκυθρωπὸς ἐφ' ἑνὸς σχήματος ἦν τοιοῦτος δὴ προῆει, τῶν πολιτῶν ἐντυχόντων, καὶ τοῦτο ἀξιώσαντων οἰανεὶ βασιλείας τινὸς παράσημον. Ὑπερφρον δὲ, διὰ τινὰ πακῆγυριν πορευόμενον ἐφ' ἀμάξης ὡς εἰς Μεσσήνην, πεσεῖν, καὶ τὸν μηρὸν κλάσαι· νοσήσαντα δ' ἐκ τούτου, τελευτῆσαι ἐτῶν ζ' καὶ ο'. Ἐἶναι δ' αὐτοῦ καὶ τάφον ἐν Μεγάροις. 74. Περὶ δὲ τῶν ἐτῶν Ἀριστοτέλης διαφέρειται. Φησὶ γὰρ ἐκεῖνος ξ' ἐτῶν αὐτὸν τελευτῆσαι· οἱ δὲ, θ' καὶ ρ'. Ἦκμασε δὲ κατὰ τὴν δ' καὶ π' Ὀλυμπιάδα. Δημήτριος δὲ ὁ Τροιζήνιος ἐν τῷ κατὰ σοφιστῶν βιβλίῳ φησὶν αὐτὸν, καθ' Ὁμηρον, Ἀψάμενον βρόχον αἰπὺν ἀφ' ὑψηλοῦ κραναίης Ἀνχέν' ἀποκρεμάσαι, ψυχὴν δ' αἰδόςδε κατελθεῖν.

Ἐν δὲ τῷ προειρημένῳ Τηλαυγοῦς ἐπιστολίῳ, λέγεται αὐτὸν εἰς θάλατταν ὑπὸ γῆρας ὀλισθήσαντα τελευτῆσαι. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ θανάτου καὶ τοσαῦτα. Φέρεται δὲ καὶ ἡμῶν εἰς αὐτὸν ἐν τῇ Παμμέτρῳ σκωπτικὸν μὲν, τοῦτον δ' ἔχον τὸν τρόπον,

122 LIB. VIII. CAP. II. EMPEDOCLES.

75. Καὶ σύ ποτ' Ἐμπεδόκλεις διερεῖ φλογὶ σῶμα
καθήρας,

Πῦρ ἀπὸ κρητήρων ἔκπιδες ἀθανάτων.

Οὐκ ἐρέω δ' οἷ σαυτὸν ἐκὼν βάλες ἐς ῥύον Αἴτνης,
Ἄλλὰ λαθεῖν ἐθέλων ἔμπεσες οὐκ ἐθέλων.

Καὶ ἄλλο,

Ναὶ μὴν Ἐμπεδοκλῆα θανεῖν λόγος, ὡς ποθ'
ἀμάξης

Ἐκπεσε, καὶ μηρὸν κλάσασατο δεξιτερόν.

Εἰ δὲ πυρὸς κρατήρας ἐσήλατο, καὶ πλε τὸ ζῆν,

Πῶς ἂν ἔτ' ἐν Μεγάροις δείκνυτο τοῦδε τάφος;

XII. 76. Ἐδόκει δὲ αὐτῷ τάδε· Στοιχεῖα μὲν
εἶναι τέτταρα, πῦρ, ὕδωρ, γῆν, ἀέρα· φιλίαν τε ἣ
συγκρίνεται, καὶ νεῖκος ᾧ διακρίνεται. Φησὶ δ' οὕτω,

Ζεὺς ἀργῆς, Ἥρη τε φερέσβιος, ἠδ' Αἰδωνεύς,

Νῆσις θ', ἣ δακρύοις ἐπιπικροῦ ὄμμα βρότειον.

Δία μὲν, τὸ πῦρ λέγων· Ἥρην δὲ, τὴν γῆν· Αἰδω-
νεία δὲ, τὸν ἀέρα· Νῆστιν δὲ, τὸ ὕδωρ. Καὶ ταῦτα, φη-
σιν, ἀλλαττόμενα διαμπερές οὐδαμοῦ λήγει, ὡς ἂν αἰ-
δίου τῆς τοιαύτης διακοσμήσεως οὔσης. Ἐπιφέρει γοῦν·

Ἄλλοτε μὲν φιλότῃτι συνερχόμεν' εἰς ἓν ἅπαντα,

Ἄλλοτε δ' αὖ διχ' ἕκαστα φορεύμενα νεῖκος ἔχθει.

77. Καὶ τὸν μὲν ἥλιον φησὶ πυρὸς ἀθροισμα μέγα,
καὶ τῆς σελήνης μείζω· τὴν δὲ σελήνην, δισκοειδῆ·
αὐτὸν δὲ τὸν οὐρανὸν, κρυσταλλοειδῆ. Καὶ τὴν
ψυχὴν παντοῖα εἶδη ζώων καὶ φυτῶν ἐνδύεσθαι. Φη-
σὶ γοῦν,

Ἦδη γάρ ποτ' ἐγὼ γενόμην κοῦρός τε, κόρη τε,

Θάμνος τ', οἰωνός τε, καὶ ἐξ ἀλὸς ἔμπυρος ἰχθύς

XIII. Τὰ μὲν οὖν περὶ φύσεως αὐτῶ, καὶ οἱ κα-

θαρμοὶ, εἰς ἔπη τείνουσι πεντακισχίλια· ὁ δὲ ἰατρικὸς λόγος εἰς ἔπη ἑξακόσια. Περὶ δὲ τῶν τραγωδιῶν προειρήκαμεν.

CAPUT III.

EPICHARMUS.

I. 78. Ἐπίχαρμος Ἠλοθαλοῦς, Κῶς. Καὶ οὗτος ἤκουσε Πυθαγόρου. Τριμηνιαῖος δ' ὑπάρχων, ἀπηνέχθη τῆς Σικελίας εἰς Μέγαρα. Ἐντεῦθεν δὲ εἰς Συρακούσας, ὡς φησι καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς συγγράμμασι. Καὶ αὐτῷ ἐπὶ τοῦ ἀνδριάντος ἐπιέγραπται τόδε,

Ἐἴ τι παραλλάσσει φαέθων μέγας ἄλιος ἄστρον,

Καὶ πόντος ποταμῶν μείζον' ἔχει δύναμιν·

Φησὶ τοσοῦτον ἐγὼ σοφία προέχειν Ἐπίχαρμον,

Ὅν πατὴρ ἐστεφάνωσ' ἄδε Συρηκοσίων.

II. Οὗτος ὑπομνήματα καταλέλοιπεν, ἐν οἷς φυσιολογεῖ, γνωμολογεῖ, ἰατρολογεῖ· καὶ παραστιχίδια τοῖς πλείστοις τῶν ὑπομνημάτων πεποίηκεν, οἷς διασαφεῖ, ὅτι αὐτοῦ ἐστὶ τὰ συγγράμματα.

III. Βιούς δὲ ἔτη ἐνεθήκοντα, κατέστρεψεν τοῦ ζῆν.

CAPUT IV.

ARCHYTAS.

I. 79. Ἀρχύτας Μνησαγόρου, Ταραντίνος, ὡς δὲ Ἀριστόξενος, Ἰοτιαίου, Πυθαγορικὸς καὶ αὐτός.

II. Οὗτός ἐστιν ὁ Πλάτωνα ἠυσάμενος δι' ἐπιστολῆς, παρὰ Διονυσίου μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι.

III. Ἐθραυμάζετο δὲ καὶ παρὰ τοῖς πολλοῖς ἐπὶ πάσῃ ἀρετῇ· καὶ δι᾽ ἑπτάκις τῶν πολιτῶν ἐστρατήγησε, τῶν ἄλλων μὴ πλέον ἐνιαυτοῦ στρατηγοῦντων, διὰ τὸ κωλύειν τὸν νόμον.

IV. Πρὸς τοῦτον καὶ Πλάτων γέγραφεν ἐπιστολὰς δύο, ἐπειδήπερ αὐτῷ πρότερος ἐγγράφει τοῦτον τὸν τρόπον·

Ἄρχυτας Πλάτωνι ὑγιαίνειν.

80. Καλῶς ποιεῖς ὅτι ἀποπέφυγας ἐκ τῆς ἀψήφωστίας. Ταῦτα γὰρ αὐτός τε ἐπέσταλκας, καὶ τοῖς περὶ Δαμησκὸν ἀπάγγελον. Περὶ δὲ τῶν ὑπομνημάτων ἐπεμελήθημι, καὶ ἀνήλθομις ὡς Λευκανῶς, καὶ ἐνετύχομις τοῖς Οὐκίλλω ἐγγόνιοις. Τὰ μὲν ὦν περὶ νόμου, καὶ βασιλείας, καὶ ὀσιότατος, καὶ τὰς τῶ παντός γενέσιος, αὐτοὶ τε ἔχομεν, καὶ τινα ἀπεστάλακαμεν· τὰ δὲ λοιπὰ οὗτοι νῦν γε δύναται εὐρεθῆμεν. Αἰ δὲ κα εὐρεθῆ, ἤξει τοι.

Ἦδε μὲν ὁ Ἄρχυτας· ὁ δὲ Πλάτων ἀντεπιστέλλει τοῦτον τὸν τρόπον·

Πλάτων Ἄρχυτα εὖ πράττειν.

81. Τὰ μὲν παρὰ σοῦ ἐλθόντα ὑπομνήματα θανυμυστῶς ἄσμενοί τε ἐλάβομεν, καὶ τοῦ γραφάντος αὐτὰ ἠγάσθημεν ὡς ἐνὶ μάλιστα· καὶ ἔδοξεν ἡμῖν ἀνὴρ ἄξιος ἐκείνων τῶν παλαιῶν προγόνων. Λέγονται γὰρ οἱ ἄνδρες οὗτοι Μυραῖοι εἶναι. Οὗτοι δ' ἦσαν τῶν ἐπὶ Δαομέδοντος ἐξαναστάντων Τρώων, ἄνδρες ἀγαθοὶ, ὡς ὁ παραδιδόμενος μῦθος δηλοῦ. Τὰ δὲ παρ' ἐμοὶ ὑπομνήματα, περὶ ὧν ἐπέστειλας, ἱκανῶς μὲν οὐπω ἔχει· ὡς δὲ ποτε τυγχάνει ἔχοντα,

ἀπέσταλκά σοι. Περὶ δὲ τῆς φυλακῆς ἀμφοτέρω συμφωνοῦμεν· ὥστε οὐδὲν δεῖ παρακελεύεσθαι. Ἐβόησω.

Καὶ ὥδε μὲν πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς ἔχουσιν αἱ ἐπιστολαί.

V. 82. Γεγόνασι δ' Ἀρχῦται τέταρτος. Πρῶτος, αὐτὸς οὗτος· δεύτερος, Μιτυληναῖος μουσικός· τρίτος, περὶ γεωργίας συγγεγραφώς· τέταρτος, ἐπιγραμματοποιός. Ἔνιοι καὶ πέμπτον ἀρχιτέκτονα φασίν, οὗ φέρεται βιβλίον περὶ μηχανῆς, ἀρχὴν ἔχον ταύτην, Ταῦδε παρὰ Τεύκρου Καρχηδονίου διήκουσα. Περὶ δὲ τοῦ μουσικοῦ φέρεται καὶ τόδε, ὡς ὀνειδιζόμενος ἐπὶ τῶ μὴ ἔξακούεσθαι, εἶποι, Τὸ γὰρ ὄργανον ὑπὲρ ἐμοῦ διαγωνιζόμενον λαλεῖ.

VI. Τὸν δὲ Πυθαγορικὸν Ἀριστόξενος φησὶ μηδέποτε στρατηγούντα ἠτιτηθῆναι. Φθονούμενον δ' ἅπαξ, ἐκχωρῆσαι τῆς στρατηγίας, καὶ τοὺς αὐτίκα ληφθῆναι.

VII. 83. Οὗτος πρῶτος τὰ μηχανικά ταῖς μηχανικαῖς προσηρησάμενος ἀρχαῖς ἐμεθώδευσε, καὶ πρῶτος κίνησιν ὀργανικὴν διαγράμματι γεωμετρικῶ προσήγαγε, διὰ τῆς τομῆς τοῦ ἡμικυλίνδρου δύο μῆσας ἀνά λόγον λαβεῖν ζητῶν, εἰς τὸν τοῦ κύβου διπλασιασμόν. Καὶ γεωμετρίᾳ πρῶτος κύβου διπλασιασμόν εὔρεν, ὡς φησι Πλάτων ἐν πολιτείᾳ.

CAPUT V.

A L C M A E O N.

I. Ἀλκμαίων Κροτωνιάτης. Καὶ οὗτος Πυθαγόρου διήκουσε, καὶ τὰ πλεῖστά γε ἰατρικὰ λέγει. Ὅμως δι

καὶ φυσιολογεῖ ἐνίοτε, λέγων, Δύο τὰ πολλὰ ἐστὶ τῶν ἀνθρωπίνων. Δοκεῖ δὲ πρῶτος φυσικὸν λόγον συγγραφέναι, καθά φησι Φαβωρίνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ, καὶ τὴν σελήνην καθόλου ταύτην ἔχειν αἰθριοὺς φύσιν.

II. Ἦν δὲ Πειρίθου υἱός, ὡς αὐτὸς ἐναρχόμενος τοῦ συγγράμματος φησιν. Ἀλκμαίων Κροτωνιάτης τὰδε ἔλεξε, Πειρίθου υἱός· Βροντίνῳ καὶ Λέοντι καὶ Βαθύλλῳ. Περὶ τῶν ἀφανέων, περὶ τῶν θνητῶν σαφήνειον μὲν θεοὶ ἔχοντι· ὡς δὲ ἀνθρώποις τεκμαίρεσθαι· καὶ τὰ ἐξῆς. Ἔφη δὲ καὶ τὴν ψυχὴν ἀθάνατον, καὶ κινεῖσθαι αὐτὴν συνεχῶς, ὡς τὸν ἥλιον.

CAPUT VI.

HIPPASUS.

I. 84. Ἰππασος, Μεταποντῖνος, καὶ αὐτὸς Πυθαγορικός.

II. Ἔφη δὲ χρόνον ὠρισμένον εἶναι τῆς τοῦ κόσμου μεταβολῆς, καὶ πεπερασμένον εἶναι τὸ πᾶν καὶ ἀεικίνητον.

III. Φησὶ δ' αὐτὸν Δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις, μηδὲν καταλιπεῖν σύγγραμμα.

IV. Γεγόνασαι δὲ Ἰππασοὶ δύο· οὗτός τε, καὶ ἕτερος, γεγραφὼς ἐν ἑβιβλίῳ Λακίωνων πολιτείας· ἦν δὲ καὶ αὐτὸς Λάκων.

CAPUT VII.

PHILOLAUS.

I. Φιλόλαος Κροτωνιάτης, Πυθαγορικός. Παρὰ τούτου Πλάτων ὠνήσασθαι τὰ βιβλία τὰ Πυθαγορικά Δίῳτι γράφει.

II. Ἐτελεύτα δὲ νομισθεὶς ἐπιτίθεσθαι τυραννίδι. Καὶ ἡμῶν ἔστιν εἰς αὐτὸν,

Τὴν ὑπόνοιαν πᾶσι μάλιστα λέγω θεραπεύειν.

Εἰ γὰρ καὶ μὴ δοῦς, ἀλλὰ δοκῆς, ἀτυχεῖς.

Οὕτω καὶ Φιλόλαον ἀνεῖλε Κρότων ποτὲ πάτερ,

Ὡς μιν ἔδοξε θέλειν δῶμα τύραννον ἔχειν.

III. 85. Δοκεῖ δὲ αὐτῷ πάντα ἀνάγκη καὶ ἀρμονίᾳ γίνεσθαι. Καὶ τὴν γῆν κινεῖσθαι κατὰ κύκλον, πρῶτον εἰπεῖν· οἱ δὲ, Ἰκέταν Συρακούσιον φασίν.

IV. Γέγραφε δὲ βιβλίον ἓν, ὃ φησιν Ἐρμιππος λέγειν τινὰ τῶν συγγραφέων, Πλάτωνα τὸν φιλόσοφον παραγενόμενον εἰς Σικελίαν πρὸς Διονύσιον ὠνήσασθαι παρὰ τῶν συγγενῶν τοῦ Φιλολάου, ἀργυρίου Ἀλεξανδρηῶν μνῶν μ'. Καὶ ἐντεῦθεν μεταγεγραφεῖν τὸν Τίμαιον. Ἄτεροι δὲ λέγουσι τὸν Πλάτωνα λαβεῖν αὐτὸ παρὰ Διονυσίου, παραιτησάμενον ἐκ τῆς φυλακῆς νεανίσκον ἀπηγμένον τῶν τοῦ Φιλολάου μαθητῶν. Τοῦτον φησὶν Δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις, πρῶτον ἐκδοῦναι τῶν Πυθαγορικῶν περὶ φύσεως, ὧν ἡ ἀρχὴ ἦδε, Φύσις δὲ ἐν τῷ κόσμῳ ἀρμόχθη ἐξ ἀπειρῶν τε καὶ περαινόντων, καὶ ὅλος κόσμος, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα.

CAPUT VIII.

EUDOXUS.

L 86. *Εὐδοξος Αισχίνου, Κνίδιος, ἀστρολόγος, γεωμέτρης, ἰατρός, νομοθέτης.*

II. Οὗτος τὰ μὲν γεωμετρικὰ Ἀρχύτα διήκουσε· τὰ δὲ ἰατρικὰ, Φιλισίωνος τοῦ Σικελιώτου, καθὰ Καλλίμαχος ἐν τοῖς Πίναξι φησί. Σωτίων δ' ἐν ταῖς διαδοχαῖς λέγει, καὶ Πλάτωνος αὐτὸν ἀκούσαι. Γενόμενον γὰρ ἐτῶν γ' που καὶ κ', καὶ στενῶς διακείμενον, κατὰ κλέος τῶν Σωκρατικῶν εἰς Ἀθήνας ἀπαῖραι σὺν Θεομέδοντι τῷ ἰατρῷ, τρεφόμενον ὑπ' αὐτοῦ· οἱ δὲ, καὶ παιδικὰ ὄντα, καὶ καταχθέντα δὲ εἰς τὸν Πειραιεῖα ὀσημέραι ἀνίεναι Ἀθήναζε, καὶ ἀκούσαντα τῶν σοφιστῶν αὐτόθι, ὑποστρέφειν. 87. Δύο δὴ μῆνας διατρίψαντα, οἴκαδε ἐπανελθεῖν, καὶ πρὸς τῶν φίλων ἐρανισθέντα εἰς Αἴγυπτον ἀπαῖραι μετὰ Χρυσίππου τοῦ ἰατροῦ, συστατικὰς φέροντα παρ' Ἀγρησιλάου πρὸς Νεκτάναβιν. Τὸν δὲ τοῖς ἱερεῦσιν αὐτὸν συστήσαι. Καὶ τέτταρας μῆνας πρὸς ἐνιαυτῷ διατρίψαντα αὐτόθι ξυρόμενόν τε ἦβην καὶ ὄφρῦς, τὴν ὀκταετηρίδῃ κατὰ τινὰς συγγράφαι· ἐντεῦθεν τε γενέσθαι ἐν Κυζίκῳ καὶ τῇ Προποντιδί σοφιστεύοντα. Ἀλλὰ καὶ παρὰ Μασσωλὸν ἀφικέσθαι. Ἐπειθ' οὕτως ἐπανελθεῖν Ἀθήναζε, πάνυ πολλοὺς περὶ ἑαυτὸν ἔχοντα μαθητὰς, ὡς φασὶ τινές, ὑπὲρ τοῦ Πλάτωνα λυπῆσαι, ὅτι τὴν ἀρχὴν αὐτὸν παρεπέμψατο. 88. Τινές δὲ φασὶ καὶ συμπόσιον ἔχοντι τῷ Πλάτωνι, αὐτὸν τὴν ἡμικύκλιον κατὰκλιαν, πολλῶν ὄντων

εισηγήσασθαι. Φησὶ δ' αὐτὸν Νικόμαχος ὁ Ἀριστοτέλους τὴν ἡθονὴν λέγειν τὸ ἀγαθόν.

III. Ἀπεδέχθη δὲ ἐν τῇ πατρίδι μεγαλοτίμως, ὡς τό γε περὶ αὐτοῦ ψήφισμα γενόμενον δηλοῦ. Ἄλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐπιφανέστατος ἐγένετο, γράψας τοῖς ἰδίοις πόλιταις νόμους, ὡς φησιν Ἐρμιππος ἐν τετάρτῃ περὶ τῶν ἐπτὰ σοφῶν, καὶ ἀστρολογούμενα, καὶ ἕτερά ἅττα ἀξιόλογα. Ἔσχε δὲ καὶ θυγατέρας τρεῖς, Ἀκτίδα, Φιλίδα, Δελφίδα. 89. Φησὶ δ' αὐτὸν Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς πρὸς Βάτωνα, καὶ κυνῶν διαλόγους συνθεῖναι. Οἱ δὲ, γεγραφέναι μὲν Αἰγυπτίους τῇ αὐτῶν φωνῇ· τοῦτον δὲ μεθέρμηνέυσαντα ἐκδοῦναι τοῖς Ἕλλησι. Τούτου διήκουσε Χρῦσιππος Ἐρίνεω Κνίδιος τὰ τε περὶ θεῶν καὶ κόσμου καὶ τῶν μετεωρολογουμένων· τὰ δὲ ἰατρικὰ παρὰ Φιλοτιώου τοῦ Σικελιώτου. Κατέλιπε δὲ καὶ ὑπομνήματα κάλλιστα.

IV. Τούτου γέγονε παῖς Ἀρισταγόρας, οὗ Χρῦσιππος Ἀεθλίου μαθητῆς· οὗ τὰ θεραπεύματα φέρεται ὄρατικά, τῶν φυσικῶν θεωρημάτων ὑπὸ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ πεσόντων.

V. 90. Γεγόνασι δὲ Εὐδοχοὶ τρεῖς· αὐτὸς οὗτος· ἕτερος, Ρόδιος, ἱστορίως γεγραφώς· τρίτος, Σικελιώτης, παῖς Ἀγυθοκλέους ποιητῆς κωμωδίας. νίκας ἐλὼν ἄστικὰς μὲν τρεῖς, ληναϊκὰς δὲ πέντε, καθά φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς. Εὐρίσκομεν δὲ καὶ ἄλλον ἰατρὸν Κνίδιον, περὶ οὗ φησιν Εὐδοξος ἐν γῆς περιόδῳ, ὡς εἶη παραγγέλλων ἀεὶ, συνεχὲς κινεῖν τὰ ἄρθρα πάσῃ γυμνασίᾳ· ἀλλὰ καὶ τὰς αἰσθήσεις ὁμοίως.

VI. Ὁ δὲ αὐτὸς φησι τὸν Κνίδιον Εὐδοξον ἀκμάσαι κατὰ τὴν γ' καὶ ρ' Ὀλυμπιάδα, εὐρεῖν τε τὰ περὶ τὰς καμπύλας γραμμάς. Ἐτελεύτησε δὲ τρίτον ἄγων καὶ ν' ἔτος. Ὅτε δὲ συνεγένετο ἐν Αἰγύπτῳ Ἰχόνουφν τῷ Ἡλιουπολίτῃ, ὁ Ἄπις αὐτοῦ θοιμάτιον περιελιχθήσατο. Ἐνδοξον οὖν αὐτὸν ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον ἔφασαν οἱ ἱερεῖς ἔσσεσθαι, καθά φησι Φαβωρίνος ἐν ἀπομνημονεύμασιν. 91. Ἔστι δὲ καὶ ἡμῶν εἰς αὐτὸν οὕτως ἔχον·

Ἐν Μέμφει λόγος ἐστὶ, προμαθεῖν τὴν ἰδίην
 Εὐδοξον ποτὲ μοῖραν παρὰ τοῦ καλλίκερω
 Ταύρου. Κ' οὐδὲν ἔλεξε. Βοῦ γὰρ πόθεν λόγος;
 Φύσις οὐκ ἔδωκε μόσχῳ λάλον Ἄπιδι στόμα
 Παρὰ δ' αὐτὴν λέχριος στὰς ἐλιχθήσατο στολήν,
 Προφανῶς τοῦτο διδάσκων· ἀποδύσῃ βιοτὴν·
 ὅσον οὐ-

πω. Διὸ καὶ οἱ ταχέως

Ἦλθε μόρος, δεκάκις

Πέντ' ἐπὶ τρεῖς

Ἐισιδόντι Πλειάδας.

Τοῦτον ἀντὶ Εὐδόξου Ἐνδοξον ἐκάλουν διὰ τὴν λαμπρότητα τῆς φήμης.

Ἐπειδὴ δὲ περὶ τῶν ἔλλογίμων Πυθαγορικῶν διεληλύθαμεν, ἤδη περὶ τῶν σποράδην, ὡς φασί, διαλεχθῶμεν. Λεκτέον δὲ πρῶτον περὶ Ἡρακλείτου.

LIBER NONUS.

CAPUT I.

HERACLITUS.

I. 1. Ἡράκλειτος Βλύσωνος, ἧ (ὡς τινες) Ἡρακίοντος, Ἐφεσίου. Οὗτος ἤκμαζε μὲν κατὰ τὴν ἐννάτην καὶ ἐξηκοστὴν Ὀλυμπιάδα.

II. Μεγαλόφρων δὲ γέγονε παρ' ὄντιναοῦν, καὶ ὑπερόπτης· ὡς καὶ ἐκ τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ δηλον, ἐν ᾧ φησι, Πολυμαθίη νόον οὐ διδάσκει. Ἡσίοδον γὰρ ἂν ἐδίδαξε καὶ Πυθαγόρην, αὐθίς τε Ξενοφονεά τε καὶ Ἐκαταῖον. Εἶναι γὰρ ἐν τῷ σοφὸν ἐπίστασθαι γνώμην, ἧτε οἱ ἐγκυβερνήσει πάντα διὰ πάντων. Τόν τε Ὀμηρον ἔφασκεν ἄξιον ἐκ τῶν ἀγῶνων ἐκβάλλεσθαι καὶ ῥαπίζεσθαι, καὶ Ἀρχίλοχον ὁμοίως. 2. Ἔλεγε δὲ καὶ, Ἐβρον χρὴ σβεννύειν μᾶλλον ἢ πυρκαϊήν. Καὶ· Μάχεσθαι χρὴ τὸν δῆμον ὑπὲρ τοῦ νόμου, ὅπως ὑπὲρ τείχεος. Καθάπτεται δὲ καὶ τῶν Ἐφεσίων, ἐπὶ τῷ τὸν ἐταῖρον ἐκβαλεῖν Ἐρμόδωρον· ἐν οἷς φησιν, Ἄξιον Ἐφεσίοις ἡβηδὸν ἀποθανεῖν πᾶσι, καὶ τοῖς ἀνήβοις τὴν πόλιν καταλιπεῖν, οἳ τινες Ἐρμόδωρον ἐωυτῶν ὀνηϊστὸν ἐξέβαλον λέγοντες, Ἡμῶν μὴδὲ εἰς ὀνηϊστὸς ἔστω· εἰ δὲ τις τοιοῦτος, ἄλλη τε καὶ μετ' ἄλλων. Ἄξιούμενος δὲ καὶ νόμους θεῖναι πρὸς αὐτῶν, ὑπερεῖδε, διὰ τὸ ἧδὴ κερκατῆσθαι τῇ πονηρᾷ πολιτεία τὴν πόλιν. 3.

Ἀναχωρήσας δὲ εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος μετὰ τῶν παιδῶν ἠστραγάλιζε. Περιστάντων δ' αὐτὸν τῶν Ἐφesiῶν, Τί, ὦ κάκιστοι, θαυμάζετε; ἔφη· ἢ οὐ κρεῖττον τοῦτο ποιεῖν, ἢ μεθ' ὑμῶν πολιτεύεσθαι;

III. Καὶ τέλος, μισανθρωπήσας καὶ ἐκπατήσας, ἐν τοῖς ὄρεισι διητᾶτο, πόντος σιτούμενος καὶ βοτάνης. Καὶ μέντοι καὶ διὰ τοῦτο περιτραπείς εἰς ὕδρον, κατήλθεν εἰς ἄστυ, καὶ τῶν ἰατρῶν αἰνιγματωδῶς ἐπυνθάνετο, εἰ δύναιτο ἐξ ἐπομβρίας αὐχμὸν ποιῆσαι; Τῶν δὲ μὴ συνιέντων, αὐτὸν εἰς βούστασιν κατορῦξας, τῇ τῶν βολβίτων ἀλίᾳ ἤλπισεν ἐξατμισθῆσθαι. Οὐδὲν δ' ἀνύων οὐδ' οὕτως, ἐτελεύτα, βιούς ἔτη ἕ. Καὶ ἔστιν εἰς αὐτὸν ἡμῶν οὕτως ἔχον,

4. Πολλάκις Ἡράκλειτον ἐθαύμασα, πῶς ποτε, τὸ
ζῆν

ᾧδε διατλήσας δύσμορος, εἶτ' ἔθανεν.

Σῶμα γὰρ ἀρθεύσασα κακὴ νόσος ὕδατι, φέγγος

ἔσβησεν ἐκ βλεφάρων, καὶ σκότον ἠγάγετο.

Ἐρμιππος δὲ φησι λέγειν αὐτὸν τοῖς ἰατροῖς; εἴ τις δύναται ἔντερα ταπεινώσας ὑγρὸν ἐξεράσαι; Ἀπειπόντων δὲ, θεῖναι αὐτὸν εἰς τὸν ἥλιον, καὶ κελεύειν τοὺς παῖδας βολβίτοις καταπλάττειν· οὕτω δὲ κατατινόμενον, δευτεραῖον τελευτῆσαι, καὶ ταφῆναι ἐν τῇ ἀγορᾷ. Νεάνθης δ' ὁ Κυζικηνός φησι, μὴ δυναθῆναι αὐτὸν ἀποσπάσαι τὰ βόλβιτα, μείναι, καὶ διὰ τὴν μεταβολὴν ἀγνοηθέντα, κυνόβρωτον γενέσθαι.

IV. 5. Γέγονε δὲ θαυμάσιος ἐκ παιδῶν, ὅτε καὶ νέος ὢν ἔφασκε μηδὲν εἰδέναι· τέλειος μέντοι γενόμενος, πάντα ἐγνωκέναι. Ἦκουσέ τε οὐδένος, ἀλλ

αὐτὸν ἔφη διζήσασθαι, καὶ μαθεῖν πάντα παρ' ἐαυτοῦ. Σωτῶν δὲ φησὶν εἰρηκέναι τινὰς Ξενοφάνους αὐτὸν ἀκηκοέναι. Λέγειν τε Ἀριστῶνα ἐν τῷ περὶ Ἡρακλείτου, καὶ τὸν ὕδρον αὐτὸν θεραπευθῆναι· ἀποθανεῖν δὲ ἄλλη νόσῳ. Τοῦτο δὲ καὶ Ἰππόβοτος φησι.

V. Τὸ δὲ φερόμενον αὐτοῦ βιβλίον ἐστὶ μὲν ἀπὸ τοῦ συνέχοντος περὶ φύσεως· διηρηται δὲ εἰς τρεῖς λόγους, εἷς τε τὸν περὶ τοῦ παντός, καὶ πολιτικόν, καὶ θεολογικόν. 6. Ἀνέθηκε δὲ αὐτὸ εἰς τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερόν· ὡς μὲν τινες, ἐπιτηδεύσας ἀσάφιστερον γράψαι, ὅπως οἱ θυνάμενοι προσίοιεν αὐτῷ, καὶ μὴ ἐκ τοῦ δημῶδους εὐκαταφρόνητον ἦ. Τοῦτον δὲ καὶ ὁ Τίμων ὑπογράφει, λέγων,

Τοῖς δ' ἐν κοκκυστῆς ὀχλολοῖδορος Ἡράκλειτος
Αἰνικτῆς ἀνόρουσε.

Θεόφραστος δὲ φησὶν ὑπὸ μελαγχολίας τὰ μὲν, ἡμιτελῆ, τὰ δὲ ἄλλοτε ἄλλως ἔχοντα γράψαι. Σημεῖον δ' αὐτοῦ τῆς μεγαλοφροσύνης Ἀντισθένης φησὶν ἐν διαδοχαῖς· ἐκχωρῆσαι γὰρ τὰ δελφῶ τῆς βασιλείας. Τοσαύτην δὲ δόξαν ἔσχε τὸ σύγγραμμα, ὡς καὶ αἰρεμιστὰς ἀπ' αὐτοῦ γενέσθαι τοὺς κληθέντας Ἡρακλειτεῖους.

VI. 7. Ἐδόκει δὲ αὐτῷ καθολικῶς μὲν τὰδε. Ἐκ πυρός τὰ πάντα συνεστάναι, καὶ εἰς τοῦτο ἀναλύεσθαι· πάντα τε γίνεσθαι καθ' εἰμαρμένην, καὶ διὰ τῆς ἐναντιοτροπῆς ἡρμόσθαι τὰ ὄντα. Καὶ πάντα ψυχῶν εἶναι καὶ δαιμόνων πλήρη. Ἐῖρηκε δὲ καὶ περὶ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ συνισταμένων πάντων παθῶν. Ὅτι τε ὁ ἥλιός ἐστι τὸ μέγεθος οἶος φαίνεται.

Λέγεται δὲ καὶ ψυχῆς περατίον, ὃν οὐκ ἂν ἐξεύροι ὁ πᾶσαν ἐπιπορευόμενος ὁδόν· οὕτω βαθὺν λόγον ἔχει. Τὴν τε οἴησιν, ἱερὰν νόσον ἔλεγε· καὶ τὴν ὄρασιν, ψεύδεσθαι. Λαμπρῶς τε ἐνόητε ἐν τῷ συγγράμματι καὶ σοφῶς ἐκβάλλει· ὥστε καὶ τὸν νοθεστατον ῥαδίως γινῶναι, καὶ διαγραμμα ψυχῆς λαβεῖν· ἦτε βραχυτέρας καὶ τὸ βάρος τῆς ἐρμηνείας ἀσύγκριτον. 8. Καὶ τὰ ἐπὶ μέρους δὲ αὐτῷ ὧδε ἔχει τῶν δογματίων. Πῦρ εἶναι στοιχεῖον, καὶ πυρὸς ἀμοιβῆν τὰ πάντα ἀραιώσει καὶ πυκνώσει τὰ γινόμενα. Σαφῶς δὲ οὐδὲν ἐκτίθεται. Γίνεσθαι πάντα κατ' ἐναντιότητα, καὶ ῥεῖν τὰ ὅλα ποταμοῦ δίκην. Πεπερασθῆναι τε τὸ πᾶν, καὶ ἓνα εἶναι κόσμον. Γενῶσθαι τε αὐτὸν ἐκ πυρὸς, καὶ πάλιν ἐκπυροῦσθαι κατὰ τινος. Περίόδους ἐναλλάξ τὸν σύμπαντα αἰῶνα. Τοῦτο δὲ γίνεσθαι καθ' εἰμαρμένην. Τῶν δὲ ἐναντίων τὸ μὲν ἐπὶ τὴν γένεσιν ἄγον, καλεῖσθαι πόλεμον καὶ ἔριν· τὸ δ' ἐπὶ τὴν ἐκπίρωσιν, ὁμολογίαν καὶ εἰρήνην, καὶ τὴν μεταβολὴν ὁδὸν ἄνω κάτω· τὸν τε κόσμον γίνεσθαι κατὰ ταύτην. 9. Πυκνούμενον γὰρ τὸ πῦρ ἐξυγραινέσθαι, συνιστάμενόν τε γίνεσθαι ὕδωρ· πηγνύμενον δὲ τὸ ὕδωρ, εἰς γῆν τρέπεσθαι· καὶ ταύτην ὁδὸν ἐπὶ τὸ κάτω εἶναι. Πάλιν τε αὐτὴν τὴν γῆν χεῖσθαι, ἐξ ἧς τὸ ὕδωρ γίνεσθαι· ἐκ δὲ τούτου, τὰ λοιπὰ σχεδὸν πάντα, ἐπὶ τὴν ἀναθυμιάσιν ἀνάγων τὴν ἀπὸ τῆς θαλάττης. Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ ἐπὶ τὸ ἄνω ὁδός. Γίνεσθαι δὲ ἀναθυμιάσεις ἀπὸ τῆς γῆς καὶ θαλάττης, ἅς μὲν, λαμπρὰς καὶ καθαράς· ἅς δὲ, σκοτεινάς. Αὕξεσθαι δὲ τὸ μὲν πῦρ, ὑπὸ τῶν λαμπρῶν· τὸ δὲ ὑγρὸν, ὑπὸ τῶν ἐτέρων. Τὸ δὲ

περιέχον ὁποῖόν ἐστιν, οὐ δηλοῦ. εἶναι μέντοι ἐν αὐτῷ σκάφας ἐπεστραμμένας κατὰ κοῖλον πρὸς ἡμᾶς· ἐν αἷς ἀθροιζομένας τὰς λαμπρὰς ἀναθυμιάσεις ἀποτελεῖν φλόγας, ὥς εἶναι τὰ ἄστρα. 10. Λαμπροτάτην δὲ εἶναι τὴν τοῦ ἡλίου φλόγα καὶ θερμοτάτην. Τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ἄστρα πλεῖον ἀπέχειν ἀπὸ γῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἦττον λάμπειν καὶ θάλλειν· τὴν δὲ σελήνην προσγειότεραν οὖσαν, μὴ διὰ τοῦ καθαροῦ φέρεσθαι τόπου. Τὸν μὲν τοι ἡλίον ἐν διαυγῇ καὶ ἀμιγῇ κῆσθαι, καὶ σύμμετρον ἀφ' ἡμῶν ἔχειν διάστημα. Τοιγάρτοι μᾶλλον θερμαίνειν τε καὶ φωτίζειν. Ἐκλείπειν τε ἡλίον καὶ σελήνην, ἄνω στρεφομένων τῶν σκαφῶν. Τούς τε κατὰ μῆνα τῆς σελήνης σχηματισμούς γίνεσθαι, στρεφομένης ἐν αὐτῇ κατὰ μικρὸν τῆς σκάφης. Ἡμέραν τε καὶ νύκτα γίνεσθαι, καὶ μῆνας, καὶ ὥρας ἐτείους, καὶ ἐνιαυτούς, ὑετούς τε καὶ πνεύματα, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, κατὰ τὰς διαφόρους ἀναθυμιάσεις. 11. Τὴν μὲν γὰρ λαμπρὰν ἀναθυμίασιν, φλογωθεῖσαν ἐν τῷ κύκλῳ τοῦ ἡλίου, ἡμέραν ποιεῖν· τὴν δὲ ἐναντίαν ἐπικρατήσασαν, νύκτα ἀποτελεῖν. Καὶ ἐκ μὲν τοῦ λαμπροῦ τὸ θερμὸν αὐξανόμενον, θέρους ποιεῖν· ἐκ δὲ τοῦ σκοτεινοῦ τὸ ὑγρὸν πλεονάζον χειμῶνα ἀπεργάζεσθαι. Ἀκολούθως δὲ τούτοις καὶ περὶ τῶν ἄλλων αἰτιολογεῖ. Περὶ δὲ τῆς γῆς οὐδὲν ἀποφαίνεται, ποία τις ἐστίν, ἀλλ' οὐδὲ περὶ τῶν σκαφῶν. Καὶ ταῦτα μὲν εἶναι αὐτῷ τὰ δοκοῦντα.

VII. Τὰ δὲ περὶ Σωκράτους, καὶ ὅσα ἐντυχῶν τῷ συγγράμματι εἶποι, κομίσαντος Εὐριπίδου (καθ' ὅφησιν Ἀρίστων) ἐν τῷ περὶ Σωκράτους εἰρηκάμεν.

12. Σίλευκος μέντοι φησὶν ὁ γραμματικὸς, Κρότωνά τινά ἱστορεῖν ἐν τῷ Κατακολουμβητῇ Κράτητά τινα πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα κομίσαι τὸ βιβλίον· ὃν καὶ εἶπειν, Δηλίου τινὸς δεῖσθαι κολουμβητοῦ, ὃς οὐκ ἀποπνιγῆσεται ἐν αὐτῷ. Ἐπιγράφουσι δὲ αὐτὸ, οἱ μὲν, Μούσας, οἱ δὲ, Περὶ φύσεως· Διόδωτος δὲ, Ἀκριβὲς οἰάκισμα πρὸς στάθμην βλου. Ἄλλοι, Γνώμην ἡθῶν, τρόπου κόσμον ἐνὸς τῶν ζυμπάντων.

VIII. Φασὶ δὲ αὐτὸν ἐρωτηθέντα, διὰ τί σιωπᾷ, φάναι, Ἴν' ὑμεῖς λαλήτε.

IX. Ἐπόθησε δὲ αὐτοῦ καὶ Δαρεῖος μετασχεῖν, καὶ ἔγραψεν ὧδε πρὸς αὐτόν·

13. Βασιλεὺς Δαρεῖος πατὴρ Ἰσταάσπεω, Ἡράκλειτον Ἐφέσιον σοφὸν ἄνδρα προσαγορεύει, χαίρειν.

Καταβέβλησαι λόγον Περὶ φύσιος δυσνόητόν τε καὶ δυσεξήγητον. Ἐν τισὶ μὲν οὖν ἐρμηνευόμενος κατὰ λέξιν σὴν, δοκεῖ δύναμιν τινα περιέχειν θεωρίας κόσμου τε τοῦ σύμπαντος, καὶ τῶν ἐν τούτῳ γινομένων· ἅπερ ἔστιν ἐν θειοτάτῃ κείμενα κινήσει. Τῶν δὲ πλείστων ἐποχὴν ἔχοντα· ὥστε καὶ τοὺς ἐπιπλεῖστον μετεσχηκότας συγγραμμάτων, διαπορεῖσθαι τῆς ὀρθῆς δοκούσης γεγράφθαι παρά σοι διηγήσεως. Βασιλεὺς οὖν Δαρεῖος Ἰσταάσπου βούλεται τῆς σῆς ἀκροάσεως μετασχεῖν καὶ παιδείας Ἑλληνικῆς. Ἐρχου δὴ συντόμως πρὸς ἐμὴν ὄψιν καὶ βασιλεῖον οἶκον. 14. Ἕλληνες γὰρ ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνεπισήμαντοι σοφοῖς ἀνδράσιν ὄντες, παρορῶσι τὰ καλῶς ὑπ' αὐτῶν ἐνδεικνύμενα πρὸς σπουδαίαν ἀκοήν καὶ μά-

θησιν. Παρ' ἐμοὶ δὲ ὑπάρχει σοι πᾶσα μὲν προεδρία, καθ' ἡμέραν δὲ καλὴ καὶ σπουδαία προσαγόρευσις, καὶ βίος εὐδόκιμος σαῖς παραινέσεισιν.

Ἡράκλειτος Ἐφέσιος βασιλεῖ Δαρειφ πατρὸς Ἑστίασπεω, χαιρεῖν.

Ὅκοσοι τυγχάνουσιν ὄντες ἐπιχρόνιοι, τῆς μὲν ἀληθείης καὶ δικαιοπραγμοσύνης ἀπέχονται, ἀπληστίη δὲ καὶ δοξοκοπή προσέχουσι, κακῆς ἕνεκα ἀνολῆς. Ἐγὼ δὲ ἀμνησίτην ἔχων πάσης πονηρίας, καὶ κόρον φεύγων παντὸς οἰκειουμένου φθόγου, καὶ διὰ τὸ περιῖστασθαι ὑπερηφανίας, οὐκ ἂν ἀφικοίμην εἰς Περσῶν χώραν ὀλίγοις ἀρκεόμενος, κατ' ἐμὴν γνώμην.

15. Τοιοῦτος μὲν ὁ ἀνὴρ καὶ πρὸς βασιλεία.

X. Δημήτριος δὲ φησιν ἐν τοῖς ὁμωνύμοις, καὶ Ἀθηναίων αὐτὸν ὑπερφρονῆσαι, δόξαν ἔχοντα παμπλείστην καταφρονούμενόν τε ὑπὸ τῶν Ἐφesiῶν, ἐλέσθαι μᾶλλον τὰ οἰκεῖα. Μémνηται αὐτοῦ καὶ ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος ἐν τῇ Σωκράτους ἀπολογία.

XI. Πλείστοι τε εἰσὶν ὅσοι ἐξήγηνται αὐτοῦ τὸ σύγγραμμα. Καὶ γὰρ Ἀντισθένης καὶ Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός Κλεάνθης τε ὁ Ποντικός καὶ Σφαῖρος ὁ Σταϊκός· πρὸς δὲ, Πανσανίας ὁ κληθεὶς Ἡρακλειτιστής, Νικομήδης τε, καὶ Διονύσιος. Τῶν δὲ γραμματικῶν, Διόδοτος, ὃς οὐ φησι περὶ φύσεως εἶναι τὸ σύγγραμμα, ἀλλὰ περὶ πολιτείας· τὰ δὲ περὶ φύσεως ἐν παραδείγματος εἶδει κεῖσθαι. 16. Ἰερώνυμος δὲ φησι καὶ Σκυθῖνον, τὸν τῶν ἰάμβων ποιητὴν, ἐπιβάλλεσθαι τὸν ἐκείνου λόγον διὰ μέτρον ἐκβαλεῖν.

XII. Πολλὰ τε εἰς αὐτὸν ἐπιγράμματα φέρεται ἀτὰρ δὴ καὶ τόδε.

Ἡράκλειτος ἐγώ· τί με ὦν κάτω ἔλκετ', ἄμουσοι;
 Οὐχ ὑμῖν ἐπόνον, τοῖς δέ μ' ἐπισταμένοις.
 Εἷς ἐμοὶ ἄνθρωπος τρισμῦριοι· οἱ δ' ἀνάριθμοι
 Οὐδεις· ταῦτ' ἀνδῶν καὶ παρὰ Περσεφόνῃ.

Καὶ ἄλλο τοιόνδε,

Μὴ ταχὺς Ἡρακλείτου ἐπ' ὀμφαλὸν εἴλεο βιβλον
 Τοῦφειλον· μάλα τοι δύσβατος ἀτραπιτός.
 Ὅρφνῃ καὶ σκότος ἐστὶν ἀλάμπητον. Ἦν δέ σε
 μύστης

Εἰσαγάγῃ, φανεροῦ λαμπρότερον ἤελου.

XIII. 17. Γεγόνασι δὲ Ἡράκλειτοι πέντε· πρώ-
 τος, αὐτὸς οὗτος· δεύτερος, ποιητὴς λυρικός, οὗ ἐστὶ
 τῶν δώδεκα θεῶν ἐγκώμιον· τρίτος, ἐλεγεῖας ποιητὴς
 Ἀλικαρνασσεύς, εἰς ὃν Καλλιμαχος πεποίηκεν οὕτως,
 Εἶπέ τις, Ἡράκλειτε, τὸν μόρον, ἐς δ' ἐμὲ δάκρυ
 Ἦγαγεν· ἐμνήσθη δ', ὅσαάκις ἀμφοτέροι
 Ἦλιον ἐν λέσχῃ κατεδύσαμεν. Ἀλλὰ σὺ μὲν που,
 Ξεῖν' Ἀλικαρνασσεῦ, τετράπαλαι σποδιή.
 Αἰ δὲ τεαὶ ζῶουσιν ἀηδόνες, ἧσιν ὁ πάντων
 Ἄρπακτῆρ' Αἴδης οὐκ ἐπὶ χεῖρα βαλεῖ.

Τέταρτος, Λέσβιος, ἱστορίαν γεγραφὼς Μακεδονικὴν.
 Πέμπτος, σπουδογελοῖος, ἀπὸ κισσαρφωδίας μεταβιβηκῶς εἰς τὸ εἶδος.

CAPUT II.

XENOPHANES.

I. 18. Ξενοφάνης Δεξιοῦ, ἧ (ὡς Ἀπολλόδωρος)
 Ὀρθομένους, Κολοφώνιος, ἐπαινεῖται πρὸς τοῦ Τι-
 μωνος. Φησὶ γοῦν,

Ξεινοφάνην ὑπότυπον, Ὀμηραπάτην, ἐπικόπτην.
Οὗτος, ἐκπεσὼν τῆς πατρίδος, ἐν Ζάγκλῃ τῆς Σικελίας
διέτριβε, καὶ ἐν Κατάνῃ.

II. Διήκουσε δὲ κατ' ἐνίους μὲν, οὐδενός· κατ'
ἐνίους δὲ, Βότωνος Ἀθηναίου· ἢ (ὡς τινες) Ἀρχε-
λάου. Καὶ (ὡς Σωτίων φησὶ) κατ' Ἀναξίμανδρον ἦν.

III. Γέγραφε δὲ καὶ ἐν ἔπαισι καὶ ἐλεγείας καὶ
ιάμβους, καθ' Ἡσιόδου καὶ Ὀμήρου, ἐπικόπτων αὐ-
τῶν τὰ περὶ θεῶν εἰρημένα. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐξόρα-
ψώδει τὰ ἑαυτοῦ. Ἀντιδοξάσαι τε λέγεται Θαλῇ καὶ
Πυθαγόρᾳ, καθάψασθαι δὲ καὶ Ἐπιμενίδου. Μα-
κροβιώτατος τε γέγονεν, ὡς πού καὶ αὐτὸς φησιν·

19. Ἦδη δ' ἐπτά τ' ἔασι καὶ ἐξήκοντ' ἐνιαυτοὶ

Βληστρίζοντες ἐμὴν φροντίδ' ἀν' Ἑλλάδα γῆν.

Ἐκ γενέτης δὲ τότ' ἦσαν ἑκακοὶ πέντε τε πρὸς τοῖς,

Εἴπερ ἐγὼ περὶ τῶνδ' οἶδα λέγειν ἐτύμως.

Φησὶ δὲ τέταρα εἶναι τῶν ὄντων στοιχεῖα, κόσμους
δ' ἀπείρους, ἀπαραλλάκτους δέ. Τὰ νέφη συνίστα-
σθαι τῆς ἀφ' ἡλίου ἀτμίδος ἀναφερομένης, καὶ αἰ-
ρούσης αὐτὰ εἰς τὸ περιέχον. Οὐσίαν θεοῦ, σφαι-
ροειδῆ, μηδὲν ὅμοιον ἔχουσαν ἀνθρώπων. Ὅλον δὲ
ὄραν, καὶ ὅλον ἀκούειν, μὴ μέντοι ἀναπνεῖν. Σύμ-
παντὰ τε εἶναι, νοῦν, καὶ φρόνησιν, καὶ αἰτίδιον.
Πρῶτός τε ἀπεφῆναι, ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον φθαρ-
τὸν ἐστὶ· καὶ ἡ ψυχὴ, πνεῦμα. Ἔφη δὲ καὶ τὰ
πολλὰ ἦτις νοῦ εἶναι. Καὶ τοῖς τυράννοις ἐντυγχά-
νειν, ἢ ὡς ἠκιστα, ἢ ὡς ἡδιστα. 20. Ἐμπεδοκλέους
δὲ εἰπόντος αὐτῷ, ὅτι ἀνεύρετός ἐστιν ὁ σοφός, Εἰ-
κότως, ἔφη· σοφὸν γὰρ εἶναι δεῖ τὸν ἐπιγνώσόμενον
τὸν σοφόν. Φησὶ δὲ Σωτίων, πρῶτον αὐτὸν εἰπεῖν

ἀκατάληπτα εἶναι τὰ πάντα, πλανώμενος. Ἐποίησε δὲ καὶ Κολοφῶνος κτίσιν, καὶ τὸν εἰς Ἑλίαν τῆς Ἰταλλίας ἀποικισμὸν, ἔπη διαχίλια, καὶ ἤκμαζε κατὰ τὴν ἐξηκοστὴν Ὀλυμπιάδα.

IV. Φησὶ δὲ Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς ἐν τῷ περὶ γήρων, καὶ Παναίτιος ὁ Στωϊκὸς ἐν τῷ περὶ εὐθυμίας, ταῖς ἰδίαις χερσὶ θάψαι τοὺς υἱεῖς αὐτὸν, καθάπερ καὶ Ἀναξαγόραν. Δοκεῖ δὲ πεπραῶσθαι ὑπὸ τῶν Πυθαγορικῶν Παρμενίσκου καὶ Ὀρρεστάδου, καθά φησι Φαβωρίνος ἐν ἀπομνημονευμάτων πρώτῳ.

V. Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Ξενοφάνης, Λέσβιος ποιητῆς ἰάμβων. Καὶ οὗτοι μὲν οἱ σποράδην.

CAPUT III.

PARMENIDES.

I. 21. Ξενοφάνους δὲ διήκουσε Παρμενίδης Πύρητος, Ἑλεάτης. Τοῦτον Θεόφραστος ἐν τῇ ἐπιτομῇ, Ἀναξιμάνδρου φησὶν ἀκοῦσαι. Ὅμως δ' οὖν ἀκούσας καὶ Ξενοφάνους, οὐκ ἠκολούθησεν αὐτῷ. Ἐκοινωνησε δὲ καὶ Ἀμεινίᾳ, καὶ Διοχαίτῃ τῷ Πυθαγορικῷ, (ὡς ἔφη Σωτίων) ἀνδρὶ πένητι μὲν, καλῷ δὲ καὶ ἀγαθῷ, ᾧ καὶ μᾶλλον ἠκολούθησε. Καὶ ἀποθανόντος ἡρώων ἰδρύσατο. Γένους τε ὑπάρχων λαμπροῦ καὶ πλούσιος, ὑπὸ Ἀμεινίου, ἀλλ' οὐχ ὑπὸ Ξενοφάνους εἰς ἡσυχίαν προειεγράφη.

II. Πρῶτος δὲ οὗτος τὴν γῆν ἀπέφηνε σφαιροειδῆ, καὶ ἐν μέσῳ κεῖσθαι. Δύο τε εἶναι στοιχεῖα, πῦρ, καὶ γῆν· καὶ τὸ μὲν, δημιουργοῦ τάξιν ἔχειν· τὴν δέ, ὕλης. 22. Γένεσιν τε ἀνθρώπων ἐξ ἡλλου πρῶ-

τον γενέσθαι. Αὐτὸν δὲ ὑπάρχειν τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν, ἐξ ὧν τὰ πάντα συνεστάναι. Καὶ τὴν ψυχὴν, καὶ τὸν νοῦν ταῦτον εἶναι, καθὰ μέμνηται καὶ Θεόφραστος ἐν τοῖς φυσικοῖς, πάντων σχεδὸν ἐκτιθέμενος τὰ δόγματα. Δισσὴν τε ἔφη εἶναι τὴν φιλοσοφίαν· τὴν μὲν, κατὰ ἀλήθειαν· τὴν δὲ, κατὰ δόξαν· διὸ καὶ φησὶ πον,

— — — χρεὼ δὲ σε πάντα πυθέσθαι

Ἥμιν ἀληθείης εὐπειθέος ἀτρεκέες ἦτορ,

Ἡδὲ βροτῶν δόξας, τῶν οὐκ εἶ πιστις ἀληθῆς.

III. Καὶ αὐτὸς δὲ διὰ ποιημάτων φιλοσοφεῖ, καθάπερ Ἡσιόδός τε καὶ Ξενοφάνης, καὶ Ἐμπεδοκλῆς. Κριτήριον δὲ τὸν λόγον εἶπε. Τάς τε αἰσθήσεις μὴ ἀκριβεῖς ὑπάρχειν. Φησὶ γοῦν,

Μή σε θεὸς πολύπειρον ὁδὸν κατὰ τήνδε βιάσθω,

Νωμῶν ἄσκοπον ὄμμα καὶ ἠχῆεσαν ἀκουήν,

Καὶ γλώσσαν, κρῖναι δὲ λόγῳ πολύδηριν ἔλεγχον.

23. Διὸ καὶ περὶ αὐτοῦ φησιν ὁ Τίμων,

Παρμενίδου τε βίην μεγαλόφρονα, τὴν πολύδοξον,

Ὅς ἔ' ἐπὶ φαντασίας ἀπάτης ἀνεναίκατο ὤσεις.

Εἰς τοῦτον καὶ Πλάτων τὸν διάλογον γέγραφε, Παρμενίδην ἐπιγράψας, ἢ Περὶ ἰδεῶν. ἤκμαζε δὲ κατὰ τὴν ἐνάτην καὶ ἐξηκοστὴν Ὀλυμπιάδα. Καὶ δοκεῖ πρῶτος πεφωρακέναι, τὸν αὐτὸν εἶναι Ἐσπερον καὶ Φωσφόρον, ὡς φησὶ Φαβωρῖνος ἐν πέμπτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων· οἱ δὲ, Πυθαγόραν. Καλλιμάχος δὲ φησὶ μὴ εἶναι αὐτοῦ τὸ ποίημα.

IV. Λέγεται δὲ καὶ νόμους θεῖναι τοῖς πολλοῖς, ὡς φησὶ Σπεύσιππος ἐν τῷ περὶ φιλοσόφων. Καὶ

πρώτος ἐρωτῆσαι τὸν Ἀχιλλεῖα λόγον, ὡς Φαβωγῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ.

V. Γέγονε δὲ καὶ ἕτερος Παρμενίδης, ῥήτωρ τεχνογράφος.

CAPUT IV.

MELISSUS.

I. 24. *Μέλισσος* Ἰθαγενοῦς, Σάμιος. Οὗτος ἤκουσε Παρμενίδου. Ἀλλὰ καὶ εἰς λόγους ἦλθεν Ἡρακλείτῳ, ὅτε καὶ συνέστησεν αὐτὸν τοῖς Ἐφεσίοις ἀγνοοῦσι, καθάπερ Ἰπποκράτης Δημόκριτον Ἀβδηρῆταις.

II. Γέγονε δὲ καὶ πολιτικός ἀνὴρ, καὶ ἀποδοχῆς παρὰ τοῖς πολίταις ἡξιωμένος. Ὅθεν ναύαρχος αἰρεθεὶς, ἔτι καὶ μᾶλλον ἐθαυμάσθη, διὰ τὴν οἰκείαν ἀρετήν.

III. Ἐδόκει δὲ αὐτῷ τὸ πᾶν ἄπειρον εἶναι, καὶ ἀναλλοίωτον, καὶ ἀκίνητον, καὶ ἓν, ὅμοιον ἑαυτῷ, καὶ πλήρες. Κίνησίν τε μὴ εἶναι, δοκεῖν δὲ εἶναι. Ἀλλὰ καὶ περὶ Θεῶν ἔλεγε μὴ δεῖν ἀποφαινεσθαι· μὴ γὰρ εἶναι γνῶσιν αὐτῶν.

IV. Φησὶ δ' Ἀπολλόδωρος ἠκμαίνειν αὐτὸν κατὰ τὴν τετάρτην καὶ ὀγδοηκοστὴν Ὀλυμπιάδα.

CAPUT V.

ZENO.

I. 25. *Ζήνων*, Ἐλεάτης. Τοῦτον Ἀπολλόδωρος φησὶν εἶναι ἐν χρονικοῖς, Πύριφος· τὸν δὲ Παρμενίδην, φύσει μὲν, Τελευταγόρου· θίσει δὲ, Παρμενίδου.

II. *Περὶ τούτου καὶ Μελίσσου Τίμων φησὶ ταῦτα· Ἄμφοτερογλώσσου τε μέγα σθένος οὐκ ἀλαπαδῶν Ζήνωνος πάντων ἐπιλήπτορος, ἡδὲ Μελίσσου Πολλῶν φαντασμῶν ἐπάνω, παύρων γε μὲν εἶσω. Ὅ δὴ Ζήνων διακήκοε Παρμενίδου, καὶ γέγονεν αὐτοῦ παιδικά.*

III. *Καὶ εὐμήκης ἦν, καθά φησι Πλάτων ἐν τῷ Παρμενίδῃ, ὁ δ' αὐτὸς ἐν τῷ σοφιστῇ καὶ Ἐλεατικὸν Παλαμήδην αὐτὸν καλεῖ.*

IV. *Φησὶ δὲ Ἀριστοτέλης εὐρετὴν αὐτὸν γενέσθαι διαλεκτικῆς, ὡς περὶ Ἐμπεδοκλεία ρητορικῆς. Γέγονε δὲ ἀνὴρ γενναϊότατος, καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ ἐν πολιτείᾳ. 26. Φέρεται γοῦν αὐτοῦ βιβλία πολλῆς συνέσεως γέμοντα.*

V. *Καθελεῖν δὲ Θελήσας Νέαρχον τὸν τύραννον (οἱ δὲ, Διομέδοντα) συνελήφθη, καθά φησιν Ἡρακλείδης ἐν τῇ Σατύρου ἐπιτομῇ. Ὅτε καὶ ἐξεταζόμενος τοὺς συνειδότας, καὶ περὶ τῶν ὄπλων, ὧν ἦγεν εἰς Λιπώραν, πάντας ἔφη αὐτοῦ τοὺς φίλους αὐτὰ ταῦτα συνειδέναι· βουλόμενος αὐτὸν ἔρημον καταστήσαι. Ἐἶτα περὶ τινῶν εἰπῶν ἔχειν τινα εἰπεῖν αὐτῷ πρὸς τὸ οὐδ'· καὶ δακῶν, οὐκ ἀνῆκεν ἕως ἂν ἀπεκεντήθη, ταῦτ' Ἀριστογείτοσι τῷ τυραννοκτόνῳ παθῶν. 27. Δημήτριος δὲ φησιν ἐν τοῖς ὁμωνύμοις τὸν μυκτῆρα αὐτὸν ἀποτραγεῖν. Ἀντισθένης δὲ ἐν ταῖς διαδοχαῖς φησὶ μετὰ τὸ μνηῦσαι τοὺς φίλους, ἐρωτηθῆναι πρὸς τὸν τυράννου, εἴ τις ἄλλος εἴη· τὸν δὲ εἰπεῖν, Σὺ δ' εἴης πόλεως ἀλητήριος. Πρὸς τε τοὺς παρσιῶτας φάσαι, Θαυμάζω ὑμῶν τὴν δειλίαν, εἰ τούτων ἔνεκεν ὧν νῦν ἐγὼ ὑπομένω, δουλεύετε*

τῷ τυραννῶ· καὶ τέλος, ἀποτραγόντα τὴν γλῶτταν προσπτύσαι αὐτῷ. Τοὺς δὲ πολίτας παρορμηθέντας, αὐτίκα τὸν τύραννον καταλεῦσαι. Ταῦτα δὲ σχεδὸν οἱ πλείους λαλοῦσιν. Ἐρμυτπος δὲ φησιν, εἰς ὄλμον αὐτὸν βληθῆναι, καὶ κατακοπῆναι. Καὶ εἰς αὐτὸν ἡμεῖς εἶπομεν οὕτως,

28. Ἥθεις, ὦ Ζήνων, καλὸν ἦθεις, ἄνδρα τύραννον

Κτείνας, ἐκλύσαι δουλοσύνας Ἐλείαν.

Ἄλλ' ἐδάμης. Δὴ γάρ σε λαβὼν ὁ τύραννος, ἐν ὄλμῳ

Κόψε· τί τοῦτο λέγω; σῶμα γάρ, οὐχὶ δὲ σε.

VI. Γέγονε δὲ τὰ τ' ἄλλα ἀγαθὸς ὁ Ζήνων, ἀλλὰ καὶ ὑπεροπτικὸς τῶν μειζόνων, κατ' ἴσον Ἡρακλείτῳ. Καὶ γὰρ οὗτος τὴν πρότερον μὲν Ἔλην, ὕστερον δὲ Ἐλείαν, Φωκαέων οὖσαν ἀποικίαν, αὐτοῦ δὲ πατρίδα, πόλιν εὐτελεῖ, καὶ μόνον ἄνδρας ἀγαθοὺς τρέφειν ἐπισταμένην, ἠγάπησε μᾶλλον τῆς Ἀθηναίων μεγαλαυχίας· οὐκ ἐπιδημήσας τὰ πολλὰ πρὸς αὐτοὺς, ἀλλ' αὐτόθι καταβιούς.

VII. 29. Οὗτος καὶ τὸν Ἀχιλλέα πρῶτος λόγον ἠρώτησε· Φαβρωῖνος δὲ φησι Παρμενίδην, καὶ ἄλλους συγχρούς.

VIII. Ἀρέσκει δὲ αὐτῷ τάδε· Κόσμους εἶναι· κενόν τε μὴ εἶναι· γεγενῆσθαι δὲ τὴν τῶν πάντων φύσιν ἐκ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, καὶ ξήρου, καὶ ὑγροῦ, λαμβανόντων αὐτῶν εἰς ἄλληλα τὴν μεταβολήν. Γενεῖν τε ἀνθρώπων ἐκ γῆς εἶναι, καὶ ψυχὴν κρᾶμα ὑπάρχειν ἐκ τῶν προειρημένων, κατὰ μηδενοῦς τούτων ἐπικρίτησιν.

IX. Τοῦτόν φασι λοιδορούμενον ἀγανακτῆσαι· αἰτιασαμένου δέ τις, φάναι, Ἐάν λοιδορούμενος μὴ προσποιῶμαι, οὐδὲ ἐπαινούμενος ἡσθήσομαι.

X. Ὅτι δὲ γέγονασι Ζήωνες ὀκτῶ, ἐν τῷ Κιτιεῖ διειλέγεθα. ἤμαρζε δὲ οὗτος κατὰ τὴν ἐνάτην καὶ ἑβδομηκοστὴν Ὀλυμπιάδα.

CAPUT VI.
LEUCIPPUS.

I. 30. Λεύκιππος, Ἐλεάτης· ὡς δέ τινες, Ἀβδηρίτης· κατ' ἐνίου δὲ, Μήλιος.

II. Οὗτος ἤκουσε Ζήωνος. Ἦρσεκα δὲ αὐτῶ, ἀπειρα εἶναι τὰ πάντα, καὶ εἰς ἄλληλα μεταβάλλειν· τό, τε πᾶν εἶναι κενόν, καὶ πλήρες σωμάτων. Τοῦς τε κόσμους γίνεσθαι σωμάτων εἰς τὸ κενόν ἐμπιπτόντων, καὶ ἀλλήλοις περιπλεκόμενων· ἕκ τε τῆς κινήσεως, κατὰ τὴν αὔξησιν αὐτῶν, γίνεσθαι τὴν τῶν ἀστέρων φύσιν. Φέρεσθαι δὲ τὸν ἥλιον ἐν μελλζονι κύκλῳ περὶ τὴν σελήνην. Τὴν γῆν ὀχεῖσθαι, περὶ τὸ μέσον δινουμένην· σχῆμά τε αὐτῆς τυμπανοειδὲς εἶναι. Πρωτός τε ἀτόμους ἀρχάς ὑπεστήσατο. Κεφαλιαιωδῶς μὲν ταῦτα. Ἐπὶ μέρους δὲ ὠδε ἔχει.

III. 31. Τὸ μὲν πᾶν, ἀπειρόν φησιν, ὡς προείρηται. Τούτου δὲ τὸ μὲν, πλήρες εἶναι· τὸ δὲ, κενόν. Καὶ στοιχεῖα φησὶ, κόσμους τε ἐκ τούτων ἀπειρους εἶναι, καὶ διαλύεσθαι εἰς ταῦτα. Γίνεσθαι δὲ τοῦς κόσμους οὕτω· φέρεσθαι κατ' ἀποτομὴν ἐκ τῆς ἀπειρου πολλὰ σώματα, παντοῖα τοῖς σχήμασιν, εἰς μέγα κενόν· ἀπερ' ἀδροισθέντα δίνην ἀπεργάζε-
Dioe. L. II K

146 LIB. IX. CAP. VI. LEUCIPPUS.

σθαι μίαν, καθ' ἣν προσκρούοντα καὶ παντοδαπῶς κυκλούμενα, διακρίνεσθαι χωρὶς τὰ ὅμοια πρὸς τὰ ὅμοια. Ἴσορρόπων δὲ διὰ τὸ πλῆθος μηκέτι δυναμένων πως περιφέρεσθαι, τὰ μὲν λεπτὰ χωρεῖν εἰς τὸ ἔξω κενόν, ὡς περ διαττόμενα· τὰ δὲ λοιπὰ, συμμίγειν, καὶ περιπλεκόμενα συγκατατρέχειν ἄλληλα, καὶ ποιεῖν τε πρῶτον σύστημα σφαιροειδές. 32. Τοῦτο δὲ οἶον ὑμένα ἀφίστασθαι, περιέχοντα ἐν ἑαυτῷ παντοῖα σώματα· ὧν κατὰ τὴν τοῦ μέσου ἀντέρεισιν περιδιδουμένων, λεπτόν γίνεσθαι τὸν περίε ὑμένα, σφύγγεόντων ἀεὶ τῶν συνεχῶν κατ' ἐπίψαυσιν τῆς δίνης. Καὶ οὕτω γενέσθαι τὴν γῆν, συμμερόντων τῶν ἐνεχθέντων ἐπὶ τὸ μέσον. Αὐτὸν τε πάλιν τὸν περιέχοντα, οἶον ὑμένα, αὔξεσθαι κατὰ τὴν ἐπέκρουσιν τῶν ἔξωθεν σωμάτων. Δίγη τε φερόμενον αὐτὸν ὧν ἂν ἐπιψαύση, ταῦτα ἐπικτᾶσθαι. Τούτων δὲ τινα συμπλεκόμενα ποιεῖν σύστημα· τὸ μὲν πρῶτον, κάθυγρον καὶ πηλῶδες, ξηρανθέντα καὶ περιφερόμενα σὺν τῇ τοῦ ὄλου δίνῃ· εἴτ' ἐκπυρωθέντα, τὴν τῶν ἀστέρων ἀποτελέσαι φύσιν. 33. εἶναι δὲ τὸν τοῦ ἡλλίου κύκλον, ἐξώτατον· τὸν δὲ τῆς σελήνης, προσγεϊότατον· τοὺς δὲ τῶν ἄλλων, μεταξὺ τούτων. Καὶ πάντα μὲν τὰ ἄστρα διὰ τὸ τάχος τῆς φορᾶς, τὸν δὲ ἥλιον ὑπὸ τῶν ἀστέρων ἐκπυροῦσθαι. Τὴν δὲ σελήνην τοῦ πυρὸς ὀλίγον μεταλαμβάνειν. Ἐκλείπειν δὲ ἥλιον καὶ σελήνην, τῷ κεκλισθαι τὴν γῆν πρὸς μεσημβρίαν. Τὰ δὲ πρὸς ἄρκτον ἀεὶ τε γίνεσθαι, καὶ καταψυχρα εἶναι, καὶ πήγνυσθαι. Καὶ τὸν μὲν ἥλιον ἐκλείπειν σπανίως, τὴν δὲ σελήνην, συνεχῶς· διὰ τὸ ἀνίσους εἶναι τοὺς κύκλους αὐτῶν. εἶναι τε, ὡς περ

γενέσεις κόσμου, οὕτω καὶ αὐξήσεις, καὶ φθίσεις, καὶ φθορὰς, κατὰ τινὰ ἀνάγκην, ἣν ὁποία ἐστὶν οὐ διασαφεῖ.

CAPUT VII.

DEMOCRITUS.

I. 34. Δημόκριτος, Ἠγησιστράτου· οἱ δὲ, Ἀθηνοκρίτου· τινὲς, Δαμασίππου· Ἀβδηρίτης, ἧ (ὡς ἔνιοι) Μιλήσιος.

II. Οὗτος Μάγων τινῶν διήκουσε, καὶ Χαλδαίων, Ξέρξου τοῦ βασιλέως ἐπιστάτας τῷ πατρὶ αὐτοῦ καταλιπόντος, ἠνίκα ἐξενίσθη παρ' αὐτοῦ (καθὰ φησι καὶ Ἡρόδοτος) παρ' ὧν τὰ τε περὶ θεολογίας καὶ ἀστρολογίας ἔμαθεν, ἔτι παῖς ὢν. Ὑστερον δὲ Λευκίππῳ παρέβαλε, καὶ Ἀναξαγόρα, κατὰ τινὰς, ἔτεσιν ὧν αὐτοῦ νεώτερος τετταράκοντα. Φαβωρίνος δὲ φησιν ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ, λέγειν Δημόκριτον περὶ Ἀναξαγόρου, ὡς οὐκ εἶησαν αὐτοῦ αἱ δόξαι αἷ τε περὶ ἡλίου καὶ σελήνης, ἀλλὰ ἀρχαῖαι· τὸν δὲ ὑφηγήσθαι. 35. Διασύρειν τε αὐτοῦ τὰ περὶ τῆς διακοσμήσεως καὶ τοῦ νοῦ, ἐχθρῶς ἔχοντα πρὸς αὐτὸν, ὅτι δὴ μὴ προσήκατο αὐτόν. Πῶς οὖν (κατὰ τινὰς) ἀκήκοεν αὐτοῦ; Φησὶ δὲ Δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις, καὶ Ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς, ἀποδημήσαι αὐτὸν καὶ εἰς Αἴγυπτον, πρὸς τοὺς ἱερέας, γεωμετρίαν μαθησόμενον, καὶ πρὸς Χαλδαίους εἰς τὴν Περσίδα, καὶ εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν γενέσθαι. Τοῖς τε Γυμνοσοφισταῖς φασὶ τινες συμμίξαι αὐτὸν ἐν Ἰνδία, καὶ εἰς Αἰθιοπίαν ἐλθεῖν.

III. Τρίτον τε ὄντα ἀδελφὸν, νείμασθαι τὴν οὐσίαν. Καὶ οἱ μὲν πλείους φασὶ τὴν ἐλάττω μοῖραν ἔλθεσθαι, τὴν ἐν ἀργυρίῳ, χρεῖαν ἔχοντα κατ' ἀποδημίαν, τοῦτο κἀκείνων δολίως ὑποπτευσάντων. 36. Ὁ δὲ Δημήτριος ὑπὲρ ἑκατὸν τάλανιά φησιν εἶναι αὐτῷ τὸ μέρος, ἅπαντα δὲ καταναλῶσαι.

IV. Λέγει δὲ οἱ τοσοῦτον ἦν φιλόπονος, ὥστε τοῦ περικήπου δωματίον τι ἀποτεμόμενος, κατάκλειστος ἦν· καὶ ποτε τοῦ πατρὸς αὐτοῦ πρὸς Θυσίαν βουὴν ἀγαγόντος, καὶ αὐτόθι προσδήσαντος, ἱκανὸν χρόνον μὴ γνῶναι, ἕως αὐτὸν ἐκείνος διαναστήσας, προφάσει τῆς Θυσίας, καὶ τὰ περὶ τὸν βουὴν διηγῆσατο.

V. Δοκεῖ δὲ (φησὶ) καὶ Ἀθήναζε ἐλθεῖν, καὶ μὴ σπουδάσαι γνωσθῆναι, δόξης καταφρονῶν· καὶ εἰδέναι μὲν Σωκράτην, ἀγνοεῖσθαι δὲ ὑπ' αὐτοῦ. Ἡλθον γὰρ, φησὶν, εἰς Ἀθήνας, καὶ οὔτις με ἔγνωκεν. 37. Ἐπερ οἱ Ἀντιρασταὶ Πλάτωνός εἰσι, (φησὶ Θράσυλλος) οὔτος ἂν εἴη ὁ παραγεγόμενος ἀνώνυμος, τῶν περὶ Οἰνοπίδην καὶ Ἀναξαγόραν ἕτερος, ἐν τῇ πρὸς Σωκράτην ὁμιλίᾳ διαλεγόμενος περὶ φιλοσοφίας, ᾧ (φησὶν) ὡς πεντάθλω ἔοικε ὁ φιλόσοφος. Καὶ ἦν ὡς ἀληθῶς ἐν φιλοσοφίᾳ πένταθλος. Τὰ γὰρ φυσικὰ, καὶ τὰ ἠθικὰ, ἀλλὰ καὶ τὰ μαθηματικὰ, καὶ τοὺς ἐγκυκλίους λόγους, καὶ περὶ τεχνῶν πᾶσαν εἶχεν ἱμπερίαν. Τούτου ἐστὶ καὶ τὸ, Λόγος ἔργου σκιή. Δημήτριος δὲ ὁ Φαληρεὺς ἐν τῇ Σωκράτους ἀπολογία, μηδὲ ἐλθεῖν φησιν αὐτὸν εἰς Ἀθήνας. Τοῦτο δὲ καὶ μείζον, εἴ γε τοσαύτης πόλεως ὑπερφρόνησεν, οὐκ ἐκ τόπου δύξαν λαβεῖν βουλόμενος, ἀλλὰ τόπῳ δόξαν περιθεῖναι προελόμενος.

VI. 38. Δῆλον δὲ καὶ τῶν συγγραμμάτων, οἷος ἦν. Δοκεῖ δὲ (φησὶν ὁ Θράσυλλος) ζηλωτῆς γεγονέναι καὶ τῶν Πυθαγορικῶν. Ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ Πυθαγόρου μέμνηται, θαυμάζων αὐτὸν ἐν τῷ ὁμωνύμῳ συγγράμματι. Πάντα δὲ δοκεῖν παρὰ τούτου λαβεῖν, καὶ αὐτοῦ δ' ἂν ἀκηκοέναι, εἰ μὴ τὰ τῶν χρόνων ἐμάχετο. Πάντως μέντοι τῶν Πυθαγορικῶν τινος ἀκοῦσαι φησὶν αὐτὸν Γλαῦκος ὁ Ῥηγῖνος, κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους αὐτῷ γεγονώς. Φησὶ δὲ καὶ Ἀπολλύδωρος ὁ Κυζικηνός, Φιλολάῳ αὐτὸν συγγεγονέναι. Ἦσκει δὲ (φησὶν ὁ Ἀντισθένης) καὶ ποικίλως δοκιμάζειν τὰς φαντασίας, ἐρημάζων ἐνότιε, καὶ τοῖς τάφοις ἐνδιατρίβων.

VII. 39. Ἐλθόντα δὲ φησὶν αὐτὸν ἐκ τῆς ἀποδημίας, ταπεινότητα διάγειν, ἅτε πᾶσαν τὴν οὐσίαν καταναλωκότα· τρέφεσθαι τε διὰ τὴν ἀπορίαν ὑπὸ τὰδελφοῦ Δαμάστου. Ὡς δὲ προειπὼν τινα τῶν μελλόντων εὐδοκίμησε, λοιπὸν ἐνθέου δόξης παρὰ τοῖς πλεστοῖς ἠξιώθη. Νόμου δὲ ὄντος τὸν ἀναλώσαντα τὴν πατρῴαν οὐσίαν, μὴ ἀξιοῦσθαι ταφῆς ἐν τῇ πατρίδι, φησὶν ὁ Ἀντισθένης συνέντα, μὴ ὑπεύθυνος γενηθεῖη πρὸς τινων φθονούντων καὶ συκοφαντούντων, ἀναγῶναι αὐτοῖς τὸν μέγαν Διάκοσμον, ὃς ἀπάντων τῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων προέχει· καὶ πεντακοσίους ταλάντοις τιμηθῆναι· μὴ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ χαλκαῖς εἰκόσι. Καὶ τελευτήσαντα αὐτὸν, δημοσίᾳ ταφῆναι, βιώσαντα ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἔτη.

40. Ὁ δὲ Δημήτριος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ φησὶν ἀναγῶναι τὸν μέγαν Διάκοσμον, ὃν μόνον ἑκατὸν ταλάντων τιμηθῆναι. Ταῦτα δὲ καὶ Ἰππόβοτος φησὶν.

VIII. Ἀριστόξενος δ' ἐν τοῖς ἱστορικοῖς ὑπομνήμασί φησι, Πλάτωνα θειῆσαι συμφλέξαι τὰ Δημοκρίτου συγγράμματα, ὅποσα ἠδυνήθη συναγαγεῖν· Ἀμύκλαν δὲ καὶ Κλεινίαν τοὺς Πυθαγορικοὺς κωλύσαι αὐτὸν, ἄς οὐδὲν ὄφελος· παρὰ πολλοῖς γὰρ εἶναι τὰ βιβλία ἤδη. Καὶ δῆλον δέ· πάντων γὰρ σχεδὸν τῶν ἀρχαίων μεμνημένος ὁ Πλάτων, οὐδαμοῦ Δημοκρίτου διαμνημονεύει, ἀλλ' οὐδὲ ἔνθα ἀντειπεῖν τι αὐτῷ δέοι· δῆλον εἰδῶς ὡς πρὸς τὸν ἀριστον οὕτω τῶν φιλοσόφων ἔσοιτο· ὅν γε καὶ Τίμων τοῦτον ἐπαινεῖσας τὸν τρόπον ἔχει,

Οἶον Δημοκρίτον τε, περίφρονα, ποιμένα μύθῳ,
Ἀμφίβορον λίσχην, ἃ μετὰ πρώτοιισιν ἀνέγγων.

IX. 41. Γέγονε δὲ τοῖς χρόνοις (ὡς αὐτός φησιν ἐν τῷ μικρῷ Διακόσμῳ) νέος κατὰ πρεσβύτην Ἀναξαγόραν, ἔτεσιν αὐτοῦ νεώτερος τετταράκοντα. Συντετάχθαι δὲ φησι τὸν μικρὸν Διακόσμον ἔτεσιν ὕστερον τῆς Ἰλίου ἀλώσεως τριάκοντα καὶ ἑπτακοσίοις. Γεγόνοι δ' ἂν (ὡς μὲν Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς) κατὰ τὴν ὀγδοηκοστὴν Ὀλυμπιάδα· ὡς δὲ Θράσυλλος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Τὰ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Δημοκρίτου βιβλίων, κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἑβδόμης καὶ ἑβδομηκοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἐνιαυτῷ (φησὶ) πρεσβύτερος ὢν Σωκράτους. Ἐτῆ ἂν οὖν κατὰ Ἀρχέλαον τὸν Ἀναξαγόρου μαθητὴν, καὶ τοὺς περὶ Οἰνοπίδην. Καὶ γὰρ οὗτου μέμνηται. 42. Μέμνηται δὲ καὶ περὶ τῆς τοῦ ἐνὸς δόξης τῶν περὶ Παρμενίδην καὶ Ζήνωνα, ὡς κατ' αὐτὸν μάλιστα διαβεβησμένων· καὶ Πρωταγόρα τοῦ Ἀβδηρίτου, ὃς ὁμολογεῖται κατὰ Σωκράτην γεγονέναι.

X. Φησὶ δὲ Ἀθηνόδαρος ἐν ἡ Περιπάτων, ἐλθόντος Ἰπποκράτους πρὸς αὐτὸν, κελεῦσαι κομισθῆναι γάλα, καὶ θεασάμενον τὸ γάλα, εἰπεῖν, εἶναι αἶγος πρωτοτόκου καὶ μελαίνης. Ὄθεν τὴν ἀκρίβειαν αὐτοῦ θαυμάσαι τὸν Ἰπποκράτην. Ἀλλὰ καὶ κόρης ἀκολουθούσης τῷ Ἰπποκράτει, τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ ἀσπάσασθαι οὕτω, Χαῖρε κόρη· τῇ δ' ἔχομένη. Χαῖρε γύναι. Καὶ ἦν ἡ κόρη τῆς νυκτὸς διεφθαρμένη.

XI. 43. Τελυτῆσαι δὲ τὸν Δημόκριτον φησὶν Ἑρμιππος τοῦτον τὸν τρόπον. Ἦδη ὑπέρχηρων ὄντα, πρὸς τῷ καταστρέφειν εἶναι. Τὴν οὖν ἀδελφὴν λυπῆσθαι, ὅτι ἐν τῇ τῶν Θεοδοσιῶν ἐορτῇ μέλλοι τεθνήξασθαι, καὶ τῇ Θεῶ τὸ καθῆκον αὐτῆν οὐ ποιήσειν· τὸν δὲ θαρσύνειν εἰπεῖν, καὶ κελεῦσαι αὐτῷ προσφέρειν ἄρτους θερμούς ὁσημέραι· τούτους δὴ ταῖς ἡμέραις προσφέρων, διακράτησεν αὐτὸν τὴν ἐορτήν. Ἐπεὶ δὲ παρῆλθον αἱ ἡμέραι (τρεῖς δὲ ἦσαν) ἄλυπότατα τὸν βίον προήκατο, ὡς φησὶν Ἰππαρχος, ἐννέα πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἔτη βιούς. Ἡμεῖς τε εἰς αὐτὸν ἐν τῇ Παμμέτρῳ τοῦτον ἐποίησαμεν τὸν τρόπον,

Καὶ τις ἔφην σοφὸς ὦδε, τίς ἔργον ἔρεξε τοσοῦτον,

Ὅσον ὁ παντοδαῆς μῆνυσε Δημόκριτος;

Ὅς θάνατον παρεόντα τριῶν ἡμῶν δάμασιν ἔσχε,

Καὶ θερμοῖς ἄρτων ἄσθμασιν ἐξένισε.

Τοιοῦτος μὲν ὁ βίος τάνδρός.

XII. Δοκεῖ δὲ αὐτῷ τάδε· 44. Ἀρχαὶ εἶναι τῶν ὄλων ἀτόμους, καὶ κενόν· τὰ δ' ἄλλα πάντα νενομίσθαι δοξάζεσθαι. Ἀπίρους τε εἶναι κόσμους, καὶ γενητούς, καὶ φθαρούς. Μηδέν τε ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γίνεσθαι, μηδὲ εἰς τὸ μὴ ὄν φθίρεσθαι.

Καὶ τὰς ἀτόμους δὲ ἀπείρους εἶναι κατὰ μέγεθος καὶ πλήθος· φέρεσθαι δ' ἐν τῷ ὅλῳ δικουμένας. Καὶ οὕτω πάντα τὰ συγκρίματα γεννᾶν, πῦρ, ὕδωρ, ἄερα, γῆν. Εἶναι γὰρ καὶ ταῦτα ἐξ ἀτόμων τινῶν συστήματα· ἅπερ εἶναι ἀπαθῆ καὶ ἀναλλοίωτα διὰ τὴν στεφρότητα. Τόν τε ἥλιον καὶ τὴν σελήνην ἐκ τοιούτων δινῶν καὶ περιφερῶν ὄγκων συγκεκρίσθαι, καὶ τὴν ψυχὴν ὁμοίως· ἦν καὶ νοῦν, ταῦτόν εἶναι. Ὅρᾶν δ' ἡμᾶς κατ' εἰδώλων ἐμπτώσεις. 45. Πάντα τε κατ' ἀνάγκην γίνεσθαι, τῆς δίνης αἰτίας οὔσης τῆς γενέσεως πάντων, ἦν ἀνάγκην λέγει. Τέλος δὲ εἶναι τὴν εὐθυμίαν, οὐ τὴν αὐτὴν οὔσαν τῆ ἡδονῆ, ὡς ἐνιοὶ παρακούσαντες ἐξεδέξαντο, ἀλλὰ καθ' ἣν γαληνῶς καὶ εὐσταθῶς ἡ ψυχὴ διάγει, ὑπὸ μηδενός ταραττομένη φόβου, ἢ δεισιδαιμονίας, ἢ ἄλλου τινός πάθους. Καλεῖ δ' αὐτὴν καὶ εὐεστῶ, καὶ πολλοῖς ἄλλοις ὀνόμασι. Ποιητὰ δὲ νόμιμα εἶναι. Φύσει δὲ ἄτομα καὶ κενόν. Καὶ ταῦτα μὲν αὐτῷ εἰδόκει.

XIII. Τὰ δὲ βιβλία αὐτοῦ καὶ Θράσυλλος ἀναγέγραφε κατὰ τάξιν οὕτως, ὡσπερὶ καὶ τὰ Πλάτωνος, κατὰ τετραλογία. 46. Ἔστι δὲ ἡθικὰ μὲν τὰδε. Πυθαγόρης, Περὶ τῆς τοῦ σοφοῦ διαθέσεως Περὶ τῶν ἐν ἄδου, Τριτογένεια (τοῦτο δὲ ἐστίν, ὅτι τρία γίνεται ἐξ αὐτῆς, ἃ πάντα τὰ ἀνθρώπινα συνέχει) Περὶ ἀνδραγαθίας, ἢ Περὶ ἀρετῆς, Ἀμαλθείας κέρας, Περὶ εὐθυμίας, Ἐπομνημάτων ἢ οἰκων. Ἡ γὰρ εὐεστῶ οὐχ εὐρίσκειται. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἡθικά. Φυσικά δὲ, τὰδε· Μέγας Διάκοσμος, ὃν οἱ περὶ Θεόφραστον Λευκίππου φασὶν εἶναι· Μικρὸς Διάκοσμος, Κοσμογραφίη Περὶ τῶν πλανήτων. Πε-

ρὲ φύσεως πρώτον. Περὶ ἀνθρώπου φύσεως, ἢ Περὶ
 σαρκός, β'. Περὶ νοῦ. Περὶ αἰσθήσεων. Ταῦτά τι-
 νες ὁμοῦ γράφοντες, Περὶ ψυχῆς ἐπιγράφουσι. Περὶ
 χυμῶν. Περὶ χροῶν. 47. Περὶ τῶν διαφερόντων
 ῥησμών. Περὶ ἀμειψιψόφυσμιῶν, Κρατυντήρια, ὅπερ
 ἐστὶν ἐπικρατικὰ τῶν προειρημένων. Περὶ εἰδώλου,
 ἢ Περὶ προνοίας. Περὶ λοιμῶν κανῶν, α', β', γ'.
 Ἀποδόχημάτων. Ταῦτα καὶ περὶ φύσεως. Τὰ δὲ ἀσύν-
 τακτα, ἐστὶ τάδε. Αἰτίαι οὐρανίαι. Αἰτίαι αἰέριοι.
 Αἰτίαι ἐπίπεδοι. Αἰτίαι περὶ πυρὸς καὶ τῶν ἐν πυρὶ.
 Αἰτίαι περὶ φωνῶν. Αἰτίαι περὶ σπερμάτων, καὶ φυ-
 τῶν, καὶ καρπῶν. Αἰτίαι περὶ ζώων, γ'. Αἰτίαι σύμ-
 μικτοι. Περὶ τῆς λίθου. Ταῦτα καὶ τὰ ἀσύντακτα.
 Μαθηματικὰ δὲ τάδε. Περὶ διαφορᾶς γνώμης, ἢ Περὶ
 ψαύσεως κύκλου καὶ σφαίρας, Περὶ γεωμετρίας. Γεω-
 μετρικόν. Ἀριθμοί. Περὶ ἀλόγων γραμμῶν καὶ νασιῶν,
 β'. Ἐκπετάσματα. 48. Μέγας ἐνιαυτός, ἢ ἀστρονομίη.
 Παράπηγμα. Ἀμιλλα. Κλεψύδρας. Οὐρανογραφίη.
 Γεωγραφίη. Πολογραφίη. Ἀκτινογραφίη. Τοσαῦτα
 καὶ τὰ μαθηματικά. Μουσικὰ δὲ τάδε. Περὶ ἑν-
 θμῶν καὶ ἁρμονίης. Περὶ ποιήσεως. Περὶ καλλοσύνης
 ἐπέων. Περὶ εὐφώνων καὶ δυσφώνων γραμμάτων.
 Περὶ Ὀμήρου, ἢ ὀρθοσπέιης, καὶ γλώσσεων. Περὶ
 αὐοιδῆς. Περὶ ῥημάτων. Ὀνομαστικόν. Τοσαῦτα καὶ
 τὰ μουσικά. Τεχνικά δὲ τάδε. Προγνωσις. Περὶ
 διαίτης, ἢ Διαιτητικόν, ἢ ἱατρικὴ γνώμη. Αἰτίαι πε-
 ρὶ ἀκαιριῶν καὶ ἐπικαιριῶν. Περὶ γεωργίης, ἢ Γεω-
 μετρικόν. Περὶ ζωγραφίης, Τακτικόν, καὶ Ὀπλομα-
 χικόν. Τοσαῦτα καὶ τάδε. Τάττουσι δὲ τινες κατ'
 ἰδίαν ἐκ τῶν ὑπομνημάτων καὶ ταῦτα. 49. Τὸ Πε-

154 LIB. IX. CAP. VIII. PROTAGORAS.

ρὶ τῶν ἐν Βαβυλῶνι ἱερῶν γραμμάτων. Περὶ τῶν ἐν Μερῶν ἱερῶν γραμμάτων. Περὶ ἱστορίας. Χαλδαϊκὸς λόγος. Φύγιος λόγος. Περὶ πυρετοῦ, καὶ τῶν ἀπὸ νόσου βησσόντων, Νομικὰ αἴτια, Χερνικὰ, ἢ Προβλήματα. Τὰ δ' ἄλλα ὅσα τινὲς ἀναφέρουσαν εἰς αὐτὸν, τὰ μὲν ἐκ τῶν αὐτοῦ δισκεύασται, τὰ δ' ὁμολογουμένως ἐστὶν ἀλλότρια. Ταῦτα καὶ περὶ τῶν βιβλίων αὐτοῦ, καὶ τσαῦτα.

XIV. Γεγόνασι δὲ Δημόκριτοι ἕξ. Πρῶτος, αὐτὸς οὗτος. Δεύτερος, Χίος μουσικὸς, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον. Τρίτος, ἀνδριαντοποιὸς, οὗ μέμνηται Ἀντίγονος. Τέταρτος, περὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Ἐφέσῳ γεγραφώς, καὶ τῆς πόλεως Σαμοθράκης. Πέμπτος, ποιητὴς ἐπιγραμμάτων σαφῆς καὶ ἀνθηρὸς. Ἑκτος, Περγαμηρὸς, ἀπὸ ῥητορικῶν λόγων.

CAPUT VIII.

PROTAGORAS.

I. 50. Πρωταγόρας Ἀρτέμωνος, ἢ (ὡς Ἀπολλόδωρος καὶ Δίων ἐν Περσικοῖς) Μαιανδρίου, Ἀβδηρῆτης, καθά φησιν Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς ἐν τοῖς περὶ νόμων· (ὃς καὶ Θουρίοις νόμους γράφαι φησὶν αὐτόν) ὡς δ' Εὐπόλις ἐν Κόλαξι, Τήϊος. Φησὶ γάρ, Ἐνδοθὶ μὲν ἐστὶ Πρωταγόρας ὁ Τήϊος.

Οὗτος καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος λόγους ἀναγινώσκοντες ἡρανίζοντο· καὶ Πλάτων ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ φησὶ, βαρύνφωνον εἶναι τὸν Πρόδικον.

II. Διήκουσε δὲ ὁ Πρωταγόρας Δημοκρίτου,

ἐκαλεῖτό τε σοφία, ὡς φησι Φαβωρίνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ.

III. 51. Πρῶτος ἔφη δύο λόγους εἶναι περὶ παντὸς πράγματος, ἀντικειμένους ἀλλήλοις· οἷς καὶ συνηρώτα, πρῶτος τοῦτο πράξας. Ἀλλὰ καὶ ἤρξατό που τοῦτον τὸν τρόπον· Πάντων χρημάτων μέτρον, ἄνθρωπος· τῶν μὲν ὄντων, ὡς ἐστί· τῶν δὲ οὐκ ὄντων, ὡς οὐκ ἔστιν. Ἐλεγέ τε μηδὲν εἶναι ψυχὴν παρὰ τὰς αἰσθήσεις (καθὰ καὶ Πλάτων φησὶν ἐν Θεαιτήτῳ) καὶ πάντα εἶναι ἀληθῆ. Καὶ ἀλλαχῶ δὲ τοῦτον ἤρξατο τὸν τρόπον, Περὶ μὲν θεῶν οὐκ ἔχω εἰδέναι, εἰθ' ὡς εἰσὶν, εἰθ' ὡς οὐκ εἰσὶν. Πολλὰ γὰρ τὰ κωλύοντα εἰδέναι, ἧ τε ἀδηλότης, καὶ βραχύς ὢν ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου. 52. Διὰ ταύτην δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ συγγράμματος ἐξεβλήθη πρὸς Ἀθηναίων· καὶ τὰ βιβλία αὐτοῦ κατέκαυσαν ἐν τῇ ἀγορᾷ, ὑπὸ κήρυκα ἀναλεξάμενοι παρ' ἐκάστου τῶν κεκτημένων.

IV. Οὗτος πρῶτος μισθὸν εἰσεπράξατο μναῖς ἑκατόν· καὶ πρῶτος μέρη χρόνου διώρισε, καὶ καιροῦ δύναμιν ἐξέθετο, καὶ λόγων ἀγῶνας ἐποίησατο, καὶ σοφισμα τοῖς πραγματολογοῦσι προσήγαγε. Καὶ τὴν διάνοιαν ἀφείρ, πρὸς τοῦνομα διελέχθη, καὶ τὸ νῦν ἐπιπόλοιον γένος τῶν ἐριστικῶν ἐγέννησεν. Ἴνα καὶ Τίμων φησὶ περὶ αὐτοῦ,

Πρωταγόρης ἔ ἐπίμικτος ἐριζόμεναι εὖ εἰδώς.

53. Οὗτος καὶ τὸ Σωκρατικὸν εἶδος τῶν λόγων πρῶτος ἐκίνησε, καὶ τὸν Ἀντισθένην λόγον, τὸν πειρωμένον ἀποδεικνύειν, ὡς οὐκ ἔστιν ἀντιλέγειν, οὗτος πρῶτος διείλεκται, καθὰ φησι Πλάτων ἐν Εὐθύδημῳ. Καὶ πρῶτος κατέδειξε τὰς πρὸς τὰς θεσεις ἐπι-

156 LIB. IX. CAP. VIII. PROTAGORAS.

χειρήσεις, ὡς φησιν Ἀρτεμίδωρος ὁ διαλεκτικὸς ἐν τῷ πρὸς Χρῦσιππον. Καὶ πρῶτος τὴν καλουμένην τυλὴν, ἐφ' ἧς τὰ φορτία βασιάζουσι, εὗρεν, ὡς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ παιδείας. Φορμοφόρος γὰρ ἦν, ὡς καὶ Ἐπίκουρός που φησί. Καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἤρθη πρὸς Δημόκριτον, ξύλα δεδεκῶς ὄφθεις. Διεῖλε τε τὸν λόγον πρῶτος εἰς τέτταρα· εὐχολήν, ἐρώτησιν, ἀπόκρισιν, ἐντολήν. 54. Οἱ δέ, εἰς ἐπτά· διήγησιν, ἐρώτησιν, ἀπόκρισιν, ἐντολήν, ἀπαγγελίαν, εὐχολήν, κλήσιν, οὓς καὶ πυθμένας εἶπε λόγων. Ἀλκιδάμας δὲ τέτταρας λόγους φησί· φάσιν, ἀπόφασιν, ἐρώτησιν, προσαγόρευσιν.

V. Πρῶτον δὲ τῶν λόγων ἑαυτοῦ ἀνέγνω τὸν περὶ Θεῶν, οὗ τὴν ἀρχὴν ἄνω παρεθίμεθα. Ἀνέγνω δὲ Ἀθήνησιν ἐν τῇ Εὐριπίδου οἰκίᾳ, ἣ (ὡς τινες) ἐν τῇ Μεγακλείδου· ἄλλοι, ἐν Λυκείῳ, μαθητοῦ τῆν φωνὴν αὐτῷ χρήσαντος Ἀρχαγόρου τοῦ Θεοδότου. Κατηγόρησε δὲ αὐτοῦ Πυθόδωρος Πολυζήλου, εἰ τῶν τετρακοσίων. Ἀριστοτέλης δ' Εὐαθλὸν φησιν.

VI. 55. Ἔστι δὲ τὰ σωζόμενα αὐτοῦ βιβλία τάδε. Τέχνη ἐριστικῶν. Περὶ πάλης. Περὶ τῶν μαθημάτων. Περὶ πολιτείας. Περὶ φιλοτιμίας. Περὶ ἀρετῶν. Περὶ τῆς ἐν ἀρχῇ καταστάσεως. Περὶ τῶν ἐν ἄδου. Περὶ τῶν οὐκ ὀρθῶς τοῖς ἀνθρώποις προσομένων. Προστακτικὸς. Δίκη ὑπὲρ μισθοῦ. Ἀτιλογίων δύο. Καὶ ταῦτα μὲν αὐτῷ τὰ βιβλία. Γέγραφε δὲ καὶ Πλάτων εἰς αὐτὸν διάλογον.

VII. Φησὶ δὲ Φιλόχορος, πλείοντος αὐτοῦ ἐς Σκελίαν, τὴν ναῦν καταποντισθῆναι, καὶ τοῦτο αἰεττεσθαι Εὐριπίδην ἐν τῷ Ἰξίονι. Ἔνιοι κατὰ τῶν

ὁδὸν τελευτῆσαι αὐτὸν, βιώσαντα ἔτη πρὸς τὰ ἐνενη-
κοντα. 56. Ἀπολλόδωρος δὲ φησιν ἐβδομήκοντα·
σοφιστεῦσαι δὲ τεσσαράκοντα ἔτη, καὶ ἀκμᾶζειν κα-
τὰ τὴν τετάρτην καὶ ὀγδοηκοστὴν Ὀλυμπιάδα. Ἔστι
καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν οὕτως ἔχον,

Καί σου, Πρωταγόρη, φάτιν ἔκλυον, ὡς ἄρ' Ἀθηναῶν
Ἐκ ποτ' ἰὼν, καθ' ὁδὸν, πρέσβυς ἔων, ἔθανες.

Εἴλειτο γάρ σε φυγεῖν Κέκροπος πόλις. Ἄλλὰ σὺ
μὲν που

Παλλάδος ἄστν φύγες, Πλουτία δ' οὐκ ἔφυγες.

VIII. Λέγεται δὲ ποτε αὐτὸν ἀπαιτοῦντα τὸν
μισθὸν Εὐαθλον τὸν μαθητὴν, ἐκείνου ἐπιόντος,
Ἄλλ' οὐδέπω νενίκηκα, εἰπεῖν, Ἄλλ' ἐγὼ μὲν ἂν νική-
σω, ὅτι ἐγὼ ἐνίκησα, λαβεῖν με ἔδει· ἐάν δὲ σὺ, ὅτι σὺ.

IX. Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Πρωταγόρας, ἀστρο-
λόγος, εἰς ὃν καὶ Εὐφορίων ἐπικηίδειον ἔγραψε· καὶ
τρίτος, Στωϊκὸς φιλόσοφος.

C A P U T IX.

DIOGENES APOLLONIATES.

I. 57. Διογένης, Ἀπολλοθέμιδος, Ἀπολλωνιάτης,
ἀνὴρ φυσικὸς καὶ ἄγαν ἐλλόγμος. Ἦκουσε δὲ (φη-
σὶν Ἀντισθένης) Ἀναξιμένους. Ἦν δὲ ἐν τοῖς χρό-
νοις κατὰ Ἀναξαγόραν. Τοῦτόν φησιν ὁ Φαληρεὺς
Δημήτριος ἐν τῇ Σωκράτους ἀπολογία, διὰ μίγαν
φθόρον μικροῦ κινδυνεῦσαι Ἀθήνησιν.

II. Ἐδόκει δὲ αὐτῷ τάδε· Στοιχεῖον εἶναι
πᾶρα· κόσμους ἀπείρους· καὶ κενὸν ἄπειρον.

τε ἄερα, πυκνούμενον καὶ ἀραιούμενον, γεννητικὸν εἶναι τῶν κόσμων. Οὐδέν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γίνεσθαι, οὐδὲ εἰς τὸ μὴ ὄν φθείρεσθαι. Τὴν γῆν, στρωγύλην, ἠρρηρισμένην ἐν τῷ μέσῳ, τὴν σύστασιν εἰληφύϊαν κατὰ τὴν ἐκ τοῦ θερμοῦ περιφορᾶν, καὶ πῆξιν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ. Ἀρχὴ δὲ αὐτῶ τοῦ συγγράμματος ἦδε, Λόγου παντός ἀρχόμενον, δοκεῖ μοι χρῆσθαι εἶναι τὴν ἀρχὴν ἀναμφισβήτητον παρέχεσθαι· τὴν δὲ ἐμνησίαν, ἀπλήν καὶ σεμνήν.

CAPUT X.

ANAXARCHUS.

I. 58. Ἀνάξαρχος, Ἀβδηρίτης. Οὗτος διήκουσι Διομένους τοῦ Σμυρναίου· οἱ δὲ, Μητροδώρου τοῦ Χίου, ὃς ἔλεγε μὴδὲ αὐτὸ τοῦτο εἰδέναι ὅτι οὐδέν οἶδε. Μητροδώρος δὲ, Νέσσου τοῦ Χίου, οἱ δὲ Δημοκρίτου φασὶν ἀκοῦσαι.

II. Ὁ δ' οὖν Ἀνάξαρχος καὶ Ἀλεξάνδρῳ συνῆν, καὶ ἠκμαζε κατὰ τὴν δεκάτην καὶ ἑκατοστήν Ὀλυμπιάδα, καὶ εἶχεν ἐχθρὸν Νικοκρέοντα, τὸν Κύπρου τύραννον. Καὶ ποτε ἐν συμποσίῳ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐρωτήσαντος αὐτὸν, τί ἄρα δοκεῖ τὸ δεῖπνον; εἰπὼν φασιν, Ὡ βασιλεῦ, πάντα πολυτελῶς· ἔδει δὲ λοιπὸν κεφαλὴν σατράπου τινὸς παρατεθεῖσθαι· ἀποφῆλπιτω πρὸς τὸν Νικοκρέοντα. 59. Ὁ δὲ, μνησικακήσας, μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ βασιλείως, ὅτε πλέων ἀκουαίᾳ προσηνέχθη τῇ Κύπρῳ ὁ Ἀνάξαρχος, συλλαβεῖν τὸν καὶ εἰς ὄλμον βαλὼν, ἐκέλευσε σιδηροῖς ἔν

τύπτεσθαι. Τὸν δὲ, οὐ φροντίσαντι τῆς τιμωρίας, εἰπεῖν ἐκέينو δὴ τὸ περιφερόμενον, Πίσισι τὸν Ἀναξάρχου θύλακον, Ἀνάξαρχον δὲ οὐ πλήττεις. Κελεύσαντος δὲ τοῦ Νικοκρήντος καὶ τὴν γλῶττιαν αὐτοῦ ἐκμηθῆναι, λόγος ἀποτραγόνια ἐμπτύσαι αὐτῷ. Καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτὸν οὕτως,

Πίσισιτε μᾶλλον, ἔτι καὶ μᾶλλον· θύλακός ἐστι·

Πίσισι· Ἀνάξαρχος δ' ἐν Διός ἐστι πάλαι.

Καὶ σε διαστεῖλαι λιγέως δυσνοεφῆ τάδε λέξει

Ῥήματα Περσεφόνῃ, ἔξῃ, μυλωθρὸ κακί.

III. 60. Οὗτος διὰ τὴν ἀπάθειαν καὶ εὐκολίαν τοῦ βίου, Εὐδαιμονικὸς ἔκαλεῖτο· καὶ ἦν ἐκ τοῦ ῥάσιου δυνατὸς σωφρονίζειν. Τὸν γοῦν Ἀλέξανδρον, οἰόμενον εἶναι θεόν, ἐπέτρεψεν. Ἐπειδὴ γὰρ ἔκ τινος πληγῆς εἶδεν αὐτῷ καταρρέον αἷμα, δείξας τῇ χειρὶ πρὸς αὐτὸν φησι, Τουτὶ μὲν αἷμα, καὶ οὐχ ἰχώρ,

— — — οἷος πᾶρ τε ῥέει μακάρεσσι θεοῖσι.

Πλούταρχος δὲ αὐτὸν Ἀλέξανδρον τοῦτο λέξει πρὸς τοὺς φίλους φησίν. Ἄλλα καὶ ἄλλοτε προπίνοντα αὐτῷ τὸν Ἀνάξαρχον, δείξαι τὴν κύλικα, καὶ εἰπεῖν,

Βληθήσεται τις θεῶν βροτησία χειρὶ.

CAPUT XI.

PYRRHO.

I. 61. Πύρρων, Ἡλείος, Πλειστάρχου μὲν ἦν ὄς, καθὰ καὶ Διοκλῆς ἱστορεῖ.

II. Ὡς φησι δὲ Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς, πρότερον ἦν ζωγράφος, καὶ ἤκουσε Δρύσανος τοῦ Σιλλωνος, ὡς Ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς. Ἔπειτα Ἀναξάρχου

ξυνακολουθῶν πανταχοῦ, ὥστε καὶ τοῖς Γυμνοσοφισταῖς ἐν Ἰνδία συμμίζαι, καὶ τοῖς Μάγοις.

III. Ὅθεν γενναιοτάτα δοκεῖ φιλοσοφῆσαι, τὸ τῆς ἀκαταληψίας καὶ ἐποχῆς εἶδος εἰσαγαγών, ἕς Ἀσκάνιος ὁ Ἀβδηρίτης φησίν. Οὐδὲν γὰρ ἔφασκεν οὔτε καλόν, οὔτε αἰσχρόν, οὔτε δίκαιον, οὔτε ἀδίκον. Καὶ ὁμοίως ἐπὶ πάντων, μηδὲν εἶναι τῇ ἀληθείᾳ, νόμῳ δὲ καὶ ἔθει πάντα τοὺς ἀνθρώπους πράττειν· οὐ γὰρ μᾶλλον τόδε ἢ τόδε εἶναι ἕκαστον. 62. Ἀκόλουθος δ' ἦν καὶ τῷ βίῳ, μηδὲν ἐντροπόμενος, μηδὲν φυλαττέμενος, ἀπαντα ὑφιστάμενος, ἀμάξας, εἰ τύχοι, καὶ κρημνούς, καὶ κύνας, καὶ ὅσα τοιαῦτα, μηδὲν τοῖς αἰσθήσεσιν ἐπιτρέπων. Σάζεσθαι μέντοι (καθὰ φασιν οἱ περὶ τὸν Καρύστιον Ἀντίγονον) ὑπὸ τῶν γνωρίμων παρακολουθούντων. Αἰνεαίδημος δὲ φησι φιλοσοφεῖν μὲν αὐτὸν κατὰ τὸν τῆς ἐποχῆς λόγον, μὴ μέντοι γε ἀπροοράτως ἕκαστα πράττειν. Ὁ δὲ πρὸς τὰ ἐνεργήοντα ἔτη κατεβίω.

IV. Ἀντίγονος δὲ φησιν ὁ Καρύστιος, ἐν τῷ περὶ Πύρρωνος, τάδε περὶ αὐτοῦ· ὅτι τὴν ἀρχὴν ἀδοξός τε ἦν καὶ πένης, καὶ ζωγράφος· σάζεσθαι τε αὐτοῦ ἐν Ἡλίδι ἐν τῷ γυμνασίῳ λαμπαδιστῆς, μετριῶς ἔχοντας. 63. Ἐκπατεῖν τε αὐτὸν, καὶ ἐρημάζειν, σπανίως ποτὲ ἐπιφαινόμενον τοῖς οἴκοι. Τοῦτο δὲ ποιεῖν, ἀκούσαντα Ἰνδοῦ τινος ὀνειδίζοντος Ἀναξάρχῳ, ὡς οὐκ ἂν ἕτερόν τινα διδάξαι οὗτος ἀγαθόν, αὐτὸς ἀλλὰ βασιλικὰς θεραπεύων. Ἄει τε εἶναι ἐν τῷ αὐτῷ καταστήματι· ὥστε εἰ καὶ τις αὐτὸν καταλίποι μεταξὺ λέγοντα, αὐτὸν διαπεραίνειν τὸν λόγον· καίτοι κενικημένον ὄντα ἐν νεότητι. Πολλάκις (φησὶ)

καὶ ἀπεδήμει, μηδενὶ προσιπῶν, καὶ συνεπορεύετο οἷς
 τισιν ἤθελεν. Καὶ ποτε Ἀναξάρχου ἐς τέλμα ἐμπε-
 ρύοντος; παρῆλθεν οὐ βοηθήσας. Τινῶν δὲ αἰτιω-
 μένων, αὐτὸς Ἀνάξαρχος ἐπήγει τὸ ἀδιάφορον καὶ
 ἄστοργον αὐτοῦ. 64. Καταληφθεὶς δὲ ποτε καὶ
 ἐαυτῷ λαλῶν, καὶ ἐρωτηθεὶς τὴν αἰτίαν, ἔφη, μελε-
 τῶν χρηστὸς εἶναι. Ἦν τε ταῖς ζητήσεσιν ὑπ' οὐδενὸς
 κατεφρονεῖτο, διὰ τὸ ἐξοδικῶς λέγειν καὶ πρὸς ἐρώ-
 τησιν. Ὄθεν καὶ Ναυσιφάνην, ἥδη νεανίσκον ὄντα,
 θηραθῆναι. Ἐφασκε γοῦν γίνεσθαι δεῖν τῆς μὲν
 διαθέσεως τῆς Πυθῶνιου· τῶν δὲ λόγων, τῶν ἑαυ-
 τοῦ. Ἐλεγέ τε πολλάκις καὶ Ἐπικουρον θαυμάζοντα
 τὴν Πυθῶνος ἀναστροφὴν, συνεχῆς αὐτοῦ πυνθάνε-
 σθαι περὶ αὐτοῦ.

V. Οὕτω δὲ αὐτὸν ὑπὸ τῆς πατρὶδος τιμηθῆναι,
 ὥστε καὶ ἀρχιερέα καταστήσαι αὐτὸν, καὶ δι' ἐκείνον
 πᾶσι τοῖς φιλοσόφοις ἀτέλειαν ψηφίσασθαι. Καὶ
 δὴ καὶ ζηλωτὰς εἶχε πολλοὺς τῆς ἀπραγμοσύνης.
 Ὄθεν καὶ ὁ Τίμων περὶ αὐτοῦ φησιν οὕτως ἐν τῷ
 Πύθωνι, καὶ ἐν τοῖς Σλλοις,

65. Ὡ γέρον, ὦ Πυθῶν, πῶς ἢ πόθεν ἔκδυσιν
 εὖρες

Λαιρεῖς, δοξῶν τε κenoφροσύνης τε σοφιστῶν,
 Καὶ πάσης ἀπάτης, πειθοῦς τ' ἀπελύσιο δεσμά,
 (Ὀὐδὲ μέλει σοι ταῦτα μεταλλήσειν, τίγος αὖραι
 Ἑλλάδ' ἔχουσι, πόθεν τε καὶ εἰς ὃ κυρεῖ τὰ ἕκαστα,
 καὶ πάλιν ἐν τοῖς Ἰνδαλμοῖς,

Τοῦτό μοι, ὦ Πυθῶν, ἱμείρεται ἦτορ ἀκοῦσαι,

Πῶς ποῖ ἀνὴρ εἴ' ἄγεις ἕῃσ' ἡσυχίας,

Μούνος ἐν ἀνθρώποισι θεοῦ τρόπον ἡγεμονεύων·

Diog. L. II.

Λ.

Ἀθηναῖοι δὲ καὶ πολιτεία αὐτὸν ἐτίμησαν, (καθὰ φησι Διοκλῆς) ἐπὶ τῷ Κότυν τὸν Θρακῆα διαχρήσασθαι.

VI. 66. Εὐσεβῶς δὲ καὶ τῇ ἀδελφῇ συνεβίω, μαίη οὔσῃ, καθὰ φησιν Ἐρατοσθένης ἐν τῷ περὶ πλοῦτου καὶ πενίας, ὅτι καὶ οὗτος φέρων εἰς τὴν ἄγορὰν ἐπιπρασκειν ὀρνίθια, εἰ τύχοι, καὶ χοιρίδια· καὶ τὰ ἐπὶ τῆς οἰκίας καθάροι ἄδιαφόρως. Λέγεται δὲ καὶ δέλφακα λούειν αὐτὸς ὑπὸ ἀδιαφορίας. Καὶ χολήσας τι περὶ τῆς ἀδελφῆς, (Φιλίστα δὲ ἐκαλεῖτο) πρὸς τὸν λαβόμενον εἰπεῖν, ὡς οὐκ ἐν γυναιῷ ἢ ἐπίδειξις τῆς ἀδιαφορίας. Καὶ κυνὸς ποτε ἐπινεχθέντος διασποβηθέντα, εἰπεῖν πρὸς τὸν αἰτιασάμενον, ὡς χαλεπὸν εἶη ὀλοσχερῶς ἐκδύναι ἄνθρωπον· διαγωνίζεσθαι δὲ ὡς οἶόν τε, πρῶτον μὲν τοῖς ἔργοις πρὸς τὰ πράγματα· εἰ δὲ μὴ, τῷ γε λόγῳ. 67. Φασὶ δὲ καὶ σηπτικῶν φαρμάκων, καὶ τομῶν, καὶ καύσεων ἐπὶ τινος ἔλκουσ αὐτῷ προσενεχθέντων, ἀλλὰ μηδὲ τὰς ὀφρῦς συναγαγεῖν. Καὶ ὁ Τίμων δὲ διασαφεῖ τὴν διάθεσιν αὐτοῦ, ἐν οἷς πρὸς Πύθωνα διέξεισιν. Ἀλλὰ καὶ Φίλων ὁ Ἀθηναῖος, γνώριμος αὐτοῦ γεγονώς. ἔλεγεν ὡς ἔμμενητο μάλιστα μὲν Δημοκρίτου, εἶτα δὲ καὶ Ὀμήρου, θαυμάζων αὐτὸν, καὶ συνεχῆς λέγων,

Οἷη περ φύλλων γενεῇ, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν.

Καὶ ὅτι φησὶ καὶ μυῖαις καὶ ὀρνέοις εἴκαζε τοὺς ἀνθρώπους. Προσφέρεσθαι δὲ καὶ ταῦτα,

Ἄλλὰ φίλος, θάναε καὶ σύ. Τίη ὀλοφύρεαι αὐτως;

Κάτθανε καὶ Πάτροκλος, ὅπερ σέο πολλὸν ἀμείνων.

68. Καὶ ὅσα συντείνει εἰς τὸ ἀσέβειον, καὶ κινδ.

στουδον ἅμα καὶ παιδαριῶδες τῶν ἀνθρώπων. Ποσειδάωνιος δὲ καὶ τοιοῦτό τι διεξείσει περὶ αὐτοῦ. Τῶν γὰρ ἐμπλεόντων ἐσκυθροπακότεων ὑπὸ χειμῶνος, αὐτὸς γαληνὸς ὢν ἀνέβρωσε τὴν ψυχὴν, δείξας ἐν τῷ πλοίῳ χοιρίδιον ἐσθίον, καὶ εἰπὼν, ὡς χρὴ τὸν σοφὸν ἐν τοιαύτῃ καθεσιάναι ἀταραξίᾳ. Μόνος δὲ Νουμήγιος καὶ δογματίσαι φησὶν αὐτόν.

VII. Τούτου πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ μαθηταὶ γέγονασιν ἐλλόγιμοι· ὢν Εὐρύλοχος· οὐ φέρεται ἐλάσσωμα τέδε. Φασὶ γὰρ ὡς οὕτω παρωξύνθη ποτε, ὥστε τὸν ὀβελλοκὸν ἄρας μετὰ τῶν κρεῶν, ἕως τῆς ἀγορᾶς ἐδίωκε τὸν μάγειρον. 69. Καὶ ἐν Ἡλιδι καταπονούμενος ὑπὸ τῶν ζητούντων ἐν τοῖς λόγοις, ἀποβήξας θοιμάτιον, διενήξατο τὸν Ἀλφειόν. Ἦν οὖν πολεμώτατος τοῖς σοφισταῖς, ὡς καὶ Τίμωνά φασιν. Ὁ δὲ Φίλων τὰ πλεῖστα διελέγετο· ὅθεν καὶ περὶ τούτου φησὶν οὕτως,

Ἦ τὸν ἀπάνθρωπον, καὶ ἀπόσχολον, αὐτολαλητὸν,

Οὐκ ἐμπαζόμενον δόξης ἐρίδων τε, Φίλιωνα.

Πρὸς τούτοις, διήκουσε τοῦ Πυρρόωνος Ἐκαταῖός τε ὁ Ἀβδηρίτης, Καὶ Τίμων ὁ Φλιάσιος ὁ τοὺς σίλλους πεποικῶς, περὶ οὗ λέξομεν. Ἔτι τε Νανσιφάνης Τήϊος, οὗ φασὶ τινες ἀκοῦσαι Ἐπίκουρον.

VIII. Οὗτοι πάντες Πυρρόωνιοι μὲν ἀπὸ τοῦ διδασκάλου, ἀπορητικοὶ δὲ καὶ σκεπτικοὶ, καὶ ἔτι ἐφεκτικοὶ, καὶ ζητητικοὶ, ἀπὸ τοῦ οἷον δόγματος προσηγορεύοντο. 70. Ζητητικὴ μὲν οὖν φιλοσοφία, ἀπὸ τοῦ πάντοτε ζητεῖν τὴν ἀλήθειαν· σκεπτικὴ δὲ, ἀπὸ τοῦ σκέπτεσθαι αἰεὶ, καὶ μηδέποτε εὐρίσκειν· ἐφεκτικὴ δὲ, ἀπὸ τοῦ μετὰ τὴν ζήτησιν πάθους, λέγω δὲ

τὴν ἐποχὴν· ἀπορητικὴ δὲ, ἀπὸ τοῦ τοὺς δογματικούς ἀπορεῖν καὶ αὐτούς. Πυρρῶναιοι δὲ, ἀπὸ Πυρρῶνος. Θεοδόσιος δὲ ἐν τοῖς σκηπτικοῖς κεφαλαίοις, οὐ φησι δεῖν Πυρρῶναιον καλεῖσθαι τὴν σκεπτικὴν. Εἰ γὰρ τὸ καθ' ἑκάτερον κίνημα τῆς διανοίας ἀληπτόν ἐστιν, οὐκ εἰσόμεθα τὴν Πυρρῶνος διάθεσιν. Μὴ εἰδότες δὲ, οὐ Πυρρῶναιοι καλοῖμεθ' ἄν· πρὸς τὸ μηδὲ πρῶτον εὔρηκεῖναι τὴν σκεπτικὴν Πυρρῶνα, μηδὲ ἔχειν τι δόγμα. Λέγοιτο δ' ἂν Πυρρῶναιος ὁμοτρόπως. 71. Ταύτης δὲ τῆς αἰρέσεως ἐνιοῖ φασιν Ὀμηρον κατάρξαι, ἐπεὶ περὶ τῶν αὐτῶν πραγμάτων παρ' ὄντιν' ἄλλοτε ἄλλως ἀποφαίνεται, καὶ οὐδὲν ὀρικῶς δογματίζει περὶ τὴν ἀπόφασιν. Ἐπεὶ καὶ τὰ τῶν ἐπιτά σοφῶν, σκεπτικὰ εἶναι· οἷον τὸ, Μηδὲν ἄγαν· καὶ, Ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα. Δηλοῦσθαι τῷ βεβαίως καὶ πεπεισμένως διεγγυωμένῳ ἐπακολουθεῖν ἄτην. Ἀλλὰ καὶ Ἀρχίλοχον καὶ Εὐριπίδην σκεπτικῶς ἔχειν, ἐν οἷς Ἀρχίλοχος μὲν φησι,

Τοῖος ἀνθρώποισι νοῦς, Γλαῦκε, Λεπτίνεω παῖ,
Γίνεται θνητοῖς, ὀκοίην Ζεὺς ἐφ' ἡμέρην ἄγει.

Εὐριπίδης δὲ,

Τί δῆτα τούτους τοὺς ταλαιπώρους φθονεῖν
Βροτούς λέγουσι; σοῦ γὰρ ἐξηρητήμεθα,
Λαῶμέν τε τοιαῦθ' ἃ σύ γε τυγχάνεις θέλων.

72. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ξενοφάνης, καὶ Ζήνων ὁ Ἐλεάτης, καὶ Δημόκριτος, κατ' αὐτούς σκεπτικοὶ τυγχάνουσιν. Ἐν οἷς Ξενοφάνης μὲν φησι,

Καὶ τὸ μὲν οὖν σαφές οὔτις ἀνὴρ ἴδεν, οὐδέ τις
ἔσται

Εἰδώς.

Ζήνων δὲ τὴν κίνησιν ἀναιρεῖ, λέγων· Τὸ κινούμενον οὔτε ἐν ᾧ ἐστὶ τόπων κινεῖται, οὔτε ἐν ᾧ μὴ ἐστὶ. Δημόκριτος δὲ τὰς ποιότητας ἐκβαλῶν· ἵνα φησὶ, Νόμῳ ψυχρὸν, νόμῳ θερμὸν· αἰτίη δὲ ἄτομα καὶ κενόν. Καὶ πάλιν, Αἰτίη δὲ οὐδὲν ἴδμεν· ἐν βυθῷ γὰρ ἢ ἀλήθεια. Καὶ Πλάτωνα τὸ μὲν ἀληθὲς θεοῖς τε καὶ θεῶν παισὶν ἐκχωρεῖν· τὸν δὲ εἰκότα λόγον ζητεῖν. Καὶ Εὐριπίδην λέγειν,

73. Τίς δ' οἶδεν, εἰ τὸ ζῆν μὲν ἐστὶ κατθανεῖν,

Τὸ κατθανεῖν δὲ ζῆν νομίζεται βροτοῖς;

Ἄλλα καὶ Ἐμπεδοκλέα οὕτως· Ἐπεὶ οὐδ' ἔρκια τὰδ' ἀνδράσιν, οὔτ' ἐπακουσιὰ, οὔτε νόῳ περιληπτά. Καὶ ἐπάνω, Αὐτὸ μόνον πεισθὲν τῷ προσέκυρσεν ἕκαστος. Ἔτι μὲν Ἡράκλειτον, Μὴ εἰκῆ περὶ τῶν μεγίστων συμβαλώμεθα. Καὶ Ἰπποκράτην ἔπειτα ἐνδοιασιῶς καὶ ἀνθρωπίνως ἀποφαίνεσθαι. Καὶ πρὶν Ὀμηρον, Στρεπτή δὲ γλῶσσ' ἐστὶ βροτιῶν, πολῖες δ' ἐνὶ μῦθοι.

Καὶ,

— — — ἐπέων δὲ πολὺς νόμος ἔνθα καὶ ἔνθα.

Καὶ,

Ὅπποῖόν κ' εἴρησθα ἔπος, τοῖόν κ' ἐπακούσαιο.

74. τὴν ἰσοσθένειαν λέγων καὶ ἀντίθεσιν τῶν λόγων. Διετίλων δὲ οἱ σκεπτικοὶ τὰ τῶν αἰρέσεων δόγματα πάντα ἀνατρέποντες, αὐτοὶ δὲ οὐδὲν ἀποφαίνοντες δογματικῶς· ἕως δὲ τοῦ προφερέσθαι τὰ τῶν ἄλλων, καὶ διηγεῖσθαι, μηδὲν ὀφείζοντες, μηδ' αὐτὸ τοῦτο. Ὡστε καὶ τὸ μὴ ὀφείζειν ἀγῆρουν, λέγοντες· οἶον, Οὐδὲν ὀφείζομεν, (ἐπεὶ ἄριστον ἐν) προφερόμεθα δὲ (φασὶ) τὰς ἀποφάσεις ἕς μήνησιν

τῆς ἀπροπτωσίας. Ὡς εἰ καὶ νεύσαντας τοῦτο, ἐπι-
 δέχτο δηλώσαι. Διὰ τῆς οὖν Οὐδὲν ὀρίζομεν φωνῆς,
 τὸ τῆς ἀφρέψιας πάθος δηλοῦται· ὁμοίως δὲ καὶ διὰ
 τῆς Οὐδὲν μᾶλλον, καὶ διὰ τῆς Παντὶ λόγῳ λόγος
 ἀντίκειται, καὶ ταῖς ὁμοίαις. 75. Λέγεται δὲ τὸ
 Οὐδὲν μᾶλλον, καὶ θετικῶς, ὡς ὁμοίων τινῶν ὄντων,
 οἶον, Οὐδὲν μᾶλλον ὁ πειρατῆς κακός ἐστιν ἢ ὁ ψεύ-
 σιτης· ὑπὸ δὲ τῶν σκεπτικῶν οὐ θετικῶς ἀλλ' ἀναι-
 ρητικῶς λέγεται. Ὡς ὑπὸ τοῦ ἀνασκευάζοντος καὶ
 λέγοντος, Οὐ μᾶλλον ἢ Σκύλλα γέγονεν ἢ ἡ Χίμαιρα.
 Αὐτὸ δὲ τὸ μᾶλλον, ποτὲ μὲν συγκριτικῶς ἐκφέρεται,
 ὡς ὅταν φῶμεν, Μᾶλλον τὸ μέλι γλυκὺ ἢ τὴν σταφί-
 δα· ποτὲ δὲ θετικῶς καὶ ἀναιρητικῶς, ὡς ὅταν φῶ-
 μεν, Μᾶλλον ἢ ἀρετὴ ὠφελεῖ ἢ βλάπτει. Σημαίνο-
 μεν γὰρ ὅτι ἡ ἀρετὴ ὠφελεῖ, βλάπτει δ' οὐ. 76.
 Ἀναιροῦσι δὲ οἱ σκεπτικοὶ καὶ αὐτὴν τὴν Οὐδὲν μᾶλ-
 λον φωνήν. Ὡς γὰρ οὐ μᾶλλον ἐστὶ πρόνοια ἢ οὐκ
 ἐστὶν, οὕτω καὶ τὸ Οὐδὲν μᾶλλον, οὐ μᾶλλον ἐστὶν ἢ
 οὐκ ἐστὶ. Σημαίνει οὖν ἡ φωνὴ (καθὰ φησι καὶ
 Τίμων ἐν τῷ Πύθωνι) τὸ μηδὲν ὀρίζειν, ἀλλὰ ἀπροσ-
 θετεῖν. Ἡ δὲ Παντὶ λόγῳ φωνή, καὶ αὕτη συναγει
 τὴν ἐποχήν. Τῶν μὲν γὰρ πραγμάτων διαφωνούν-
 των, τῶν δὲ λόγων ἰσοσθενούντων, ἀγνωσία τῆς ἀλη-
 θείας ἐπακολουθεῖ· καὶ αὐτῷ δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ λό-
 γος ἀντίκειται· ὃς καὶ οὗτος μετὰ τὸ ἀνελεῖν τοὺς
 ἄλλους, αὐτὸς ὑφ' ἑαυτοῦ περιτραπείς ἀπόλλυται·
 κατ' ἴσον τοῖς καθαρτικοῖς, ἃ τὴν ὕλην προεκκρίναν-
 τι, καὶ αὐτὰ ὑπεκκρίνεται καὶ ἐξαπόλλυται. 77.
 Πρὸς ὃ φασιν οἱ δογματικοὶ, μὴ αἴρειν τὸν λόγον,
 ἀλλὰ προσεπισχυρίζειν. Μόνον οὖν διακόνους ἐκχῶν

το τοῖς λόγοις. Οὐ γὰρ οἷόν τε ἦν μὴ λόγῳ λόγον ἀνελεῖν. Καθ' ὃν τρόπον εἰώθαμεν λέγειν, τόπον μὴ εἶναι, καὶ δεῖ πάντως τὸν τόπον εἰπεῖν. Ἄλλ' οὐ δογματικῶς, ἀποδεικτικῶς δέ. Καὶ μηδὲν γίνεσθαι κατ' ἀνάγκην, καὶ δεῖ τὴν ἀνάγκην εἰπεῖν. Τοιοῦτῳ τινὲ τρόπῳ τῆς ἑρμηνείας ἐχρῶντο· οἷα γὰρ φαίνεται τὰ πράγματα, μὴ τοιαῦτα εἶναι τῇ φύσει, ἀλλὰ μόνον φαίνεσθαι. Ζητεῖν τε ἔλεγον οὐχ ἄπερ νοοῦσιν (ὅτι γὰρ νοεῖται, δηλον) ἀλλ' ὧν ταῖς αἰσθήσεσι μετέχουσιν. 78. Ἔστιν οὖν ὁ Πυθῶνιος λόγος, μνήμη τις τῶν φαινομένων, ἢ τῶν ὀπωσοῦν νοουμένων, καθ' ἣν πάντα πᾶσι συμβάλλεται, καὶ συγκρινόμενα, πολλὴν ἀνωφελείαν καὶ ταραχὴν ἔχοντα εὐρίσκειται, καθά φησιν Αἰνεσίδημος ἐν τῇ εἰς τὰ Πυθῶνεια ὑποτυπώσει. Πρὸς δὲ τὰς ἐν ταῖς σκέψεσιν ἀντιθέσεις, προαποδεικνύντες καθ' οὓς τρόπους πείθει τὰ πράγματα, κατὰ τοὺς αὐτοὺς ἀνήγρουν τὴν περὶ αὐτῶν πίστιν. Πείθειν γὰρ τὰδε κατ' αἰσθήσιν συμφώνως ἔχοντα, καὶ τὰ μηδέποτε ἢ σπανίως γοῦν μετεπίπτοντα, τὰ τε συνήθη καὶ τὰ νόμοις δεσταλμένα καὶ τέροντα καὶ τὰ θαυμαζόμενα. 79. Ἐδείκνυσαν οὖν ἀπὸ τῶν ἐναντίων τοῖς πείθουσιν, ἴσας τὰς πιθανότητας.

IX. Αἱ δ' ἀπορίαι κατὰ τὰς συμφωνίας τῶν φαινομένων ἢ νοουμένων, ἃς ἀπεδίδοσαν, ἦσαν κατὰ δέκα τρόπους, καθ' οὓς τὰ ὑποκείμενα παραλλάττοντα ἐφαίνετο. Τούτους δὲ τοὺς δέκα τρόπους καθ' οὓς τίθησιν, εἰς πρῶτος, ὁ παρὰ τὰς διαφορὰς τῶν ζώων πρὸς ἡδονὴν, καὶ ἀλγηδόνα, καὶ βλάβην καὶ ἀφελίαν. Συνάγεται δὲ δι' αὐτοῦ, τὸ μὴ τὰς αὐτὰς

ἀπὸ τῶν αὐτῶν προσπίπτειν φαντασίας, καὶ τὸ διότι τῇ τοιαύτῃ μάχῃ ἀκολουθεῖ τὸ ἐπέχειν. Τῶν γὰρ ζῶων τὰ μὲν χωρὶς μίξεως γίνεσθαι, ὡς τὰ πυρρίβια, καὶ ὁ Ἀράβιος φοίνιξ, καὶ εὐλαί· τὰ δ' ἐξ ἐπιπλοκῆς, ὡς ἄνθρωποι, καὶ τὰ ἄλλα. 80. Καὶ τὰ μὲν οὕτως, τὰ δ' οὕτως συγκέκριται. Διὸ καὶ τῇ αἰσθήσει διαφέρει, ὡς κίρκοι μὲν, δξύτατοι· κύνες δέ, ὀσφρητικώτατοι. Εὐλόγον οὖν τοῖς διαφοροῖς τοὺς ὀφθαλμοὺς, διάφορα καὶ τὰ φαντάσματα προσπίπτειν. Καὶ τῇ μὲν αἰγὶ τὸν θαλλὸν εἶναι ἐδώδιμον, ἀνθρώπῳ δέ, πικρόν· καὶ τὸ κώνειον ὄρνυγι μὲν τρόφιμον, ἀνθρώπῳ δέ θανάσιμον· καὶ ὁ ἀπόπατος ὑὲ μὲν ἐδώδιμος, ἵππῳ δέ οὐ. Δεύτερος, ὁ παρὰ τὰς τῶν ἀνθρώπων φύσεις, κατὰ ἔθνη καὶ συγκρίσεις. Δημοφῶν γ' οὖν ὁ Ἀλεξάνδρου τραπεζοκόμος, ἐν σικῆ ἐθάλπτετο, ἐν ἡλίῳ δέ ἐρήγιου. 81. Ἄνδρων δέ ὁ Ἀργεῖος (ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης) διὰ τῆς ἀνύδρου Λιβύης ὤδευεν ἄποτος. Καὶ ὁ μὲν ἰατρικῆς, ὁ δέ γεωργίας, ἄλλος ἐμπορείας ὀρέγεται· καὶ ταυτὰ οὗς μὲν βλάπτει, οὗς δέ ὠφελεῖ· ὅθεν ἐφεκτεῖον. Τρίτος, παρὰ τὰς τῶν αἰσθητικῶν πόρων διαφοράς. Τὸ γοῦν μῆλον, ὀράσει μὲν ὠχρόν, γέυσει δέ γλυκὺ, ὀσφρήσει δέ εὐῶδε ὑποπίπτει. Καὶ ἡ αὐτὴ δὲ μορφή παρὰ τὰς διαφοράς τῶν κατόπτρων ἄλλοῖα θεωρεῖται. Ἀκολουθῶ οὖν μὴ μᾶλλον εἶναι τοῖον τὸ φαινόμενον, ἢ ἄλλοις 82. Τέταρτος, ὁ παρὰ τὰς διαθέσεις, καὶ κοινὴ παραλλαγὰς· οἶον, ὑγίειαν, νόσον, ὕπνον, ἐργήγισιν, χαρὰν, λύπην, νεότητα, γῆρας, θάρασος, φόβον, ἐνδειαν, πλήρωσιν, μῖσος, φιλίαν, θερμασίαν, ψυγὴν παρὰ τὸ πνεῖν, παρὰ τὸ πιεσθῆναι τοὺς πό-

Ἄλλοια οὖν φαίνεται τὰ προσπίπτοντα παρὰ τὰς ποιᾶς διαθέσεις. Οὐδὲ γὰρ οἱ μαινόμενοι παρὰ φύσιν ἔχουσι. Τί γὰρ μᾶλλον ἐκείνοι ἢ ἡμεῖς; Καὶ γὰρ ἡμεῖς τὸν ἥλιον ὡς ἐσιῶτα βλέπομεν. Θεῶν δὲ ὁ Τιθωρεὺς ὁ Στωϊκὸς, κοιμώμενος περιεπάτει ἐν τῷ ὕπνῳ, καὶ Περικλέως δοῦλος ἐπὶ τοῦ στέγους ἄκρου.

83. Πέμπτος, παρὰ τὰς ἀγωγὰς, καὶ τοὺς νόμους, καὶ τὰς μυθικὰς πίστεις, καὶ τεχνικὰς συνθήκας, καὶ δογματικὰς ὑπολήψεις. Ἐν τούτῳ περιέχεται τὰ περὶ καλῶν καὶ αἰσχυρῶν, περὶ ἀληθῶν καὶ ψευδῶν, περὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν, περὶ Θεῶν, καὶ γενέσεως, καὶ φθορᾶς τῶν φαινομένων πάντων. Τὸ γοῦν αὐτὸ παρ' οἷς μὲν δίκαιον, παρ' οἷς δὲ ἄδικον· καὶ ἄλλοις μὲν ἀγαθόν, ἄλλοις δὲ κακόν. Πέρσαι μὲν γὰρ οὐκ ἄτοπον ἡγοῦνται, θυματρὶ μίγνυσθαι· Ἕλληνες δὲ, ἔκθεσμον· καὶ Μασσαγέται μὲν (ὧς φησι καὶ Εὐδοξος ἐν τῇ πρώτῃ τῆς περιόδου) κοινὰς ἔχουσι τὰς γυναῖκας· Ἕλληνες δὲ, οὐ. 84. Κίλικές τε λησιτεία ἔχαιρον, ἀλλ' οὐχ Ἕλληνες. Θεοὺς τε ἄλλοι ἄλλους ἡγοῦνται· καὶ οἱ μὲν προνοεῖσθαι, οἱ δ' οὐ. Θάπτονται δὲ Αἰγύπτιοι μὲν, ταριχεύοντες· Ῥωμαῖοι δὲ, καίοντες· Παῖονες δὲ, εἰς τὰς λίμνας ριπτοῦντες· ὅθεν περὶ τὰ ληθούσας ἡ ἐποχή. Ἐκτος, ὁ παρὰ τὰς μίξεις καὶ κοινωνίας, καθ' ὃν εἰλικρινῶς οὐδὲν καθ' αὐτὸ φαίνεται, ἀλλὰ σὺν ἀέρι, σὺν φωτὶ, σὺν ὑγρῷ, σὺν στερεῷ, θερμότητι, ψυχρότητι, κινήσει, ἀναθυμιάσειν, ἄλλαις δυνάμεσιν. Ἡ γοῦν πορφύρα διάφορον ὑποφαίνει χροῶμα ἐν ἡλίῳ, καὶ σελήνῃ, καὶ λύχνῳ· καὶ τὸ ἡμέτερον χροῶμα, ἄλλοιον ὑπὸ τῇ μεσημβρίᾳ φαίνεται, καὶ ὁ ἥλιος. 85. Καὶ ὁ ἐν ἀέρι ὑπὸ δυοῖν κουφι-

ζόμενος λίθος, ἐν ὕδατι ῥαδίως μετατίθεται· ἤτοι βαρὺς ὢν καὶ ὑπὸ τοῦ ὕδατος κουφιζόμενος, ἢ ἁφρὸς ὢν καὶ ὑπὸ τοῦ ἀέρος βαρυνόμενος. Ἄγνοοῦμεν οὖν τὸ κατ' ἰδίαν, ὡς ἔλαιον ἐν μύρῳ. Ἑβδομος, ὁ παρὰ τὰς ὑποστάσεις καὶ ποιάς θέσεις, καὶ τοὺς τόπους, καὶ τὰ ἐν τοῖς τόποις. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τὰ δοκῶντα εἶναι μεγάλα, μικρὰ φαίνεται· τὰ τετράγωνα, στρογγύλα· τὰ ὀμαλά, ἔσοχὰς ἔχοντα· τὰ ὀρθὰ, κεκλασμένα· τὰ ὠχρὰ, ἑτερόχροα. Ὁ γοῦν ἥλιος παρὰ τὸ διάστημα πόρρωθεν φαίνεται· καὶ τὰ ὄρη πόρρωθεν ἀεροσιδῆ καὶ λεῖα, ἐγγύθεν δὲ τραχεά. 86. Ἐτι ὁ ἥλιος ἀνίσχων μὲν, ἀλλοῖος· μεσουρανῶν δὲ, οὐχ ὁμοιος. Καὶ τὸ αὐτὸ σῶμα ἐν μὲν ἄλσει, ἄλλοιον· ἐν δὲ ψιλῇ γῆ, ἕτερον. Καὶ ἡ εἰκὼν παρὰ τὴν ποιὰν θέσιν· ὅ τε τῆς περιστερᾶς τράχηλος, παρὰ τὴν στροφὴν. Ἐπεὶ οὖν οὐκ ἔστι ἕξω τόπων καὶ θέσεων ταῦτα κατανοῆσαι, ἀγνοῖται ἡ φύσις αὐτῶν. Ὀγδοος, ὁ παρὰ τὰς ποσότητας αὐτῶν, ἢ θερμότητος ἢ ψυχρότητος, ἢ ταχύτητος ἢ βραδύτητος, ἢ ὠχρότητος, ἢ ἑτεροχροιότητος. Ὁ γοῦν οἶνος, μέτριος μὲν ληφθεὶς ῥώννυσι, πλείων δὲ παρήσιν· ὁμοίως καὶ ἡ τροφή, καὶ ὅμοια. 87. Ἐννατος, ὁ παρὰ τὸ ἐνδελεχὲς, ἢ ἕνον, ἢ σπάνιον. Οἱ γοῦν σεισμοὶ παρ' οἷς συνεχῶς ἀποτελοῦνται, οὐ θαυμάζονται· οὐδ' ὁ ἥλιος, ὅτι καθ' ἡμέραν ὀρᾶται. Τὸν ἕννατον Φαβρωῖνος ὄγδοον· Σέξτος δὲ καὶ Δίνεσιδημος, δέκατον. Ἀλλὰ καὶ τὸν δέκατον Σέξτος ὄγδοόν φησι· Φαβρωῖνος δὲ ἕννατον. Δέκατος, ὁ κατὰ τὴν πρὸς ἄλληλα σύμβλησιν· καθάπερ τὸ κοῦφον, παρὰ τὸ βαρὺ· τὸ ἰσχυρὸν, παρὰ τὸ ἀσθενές.

τὸ μείζον, παρὰ τὸ ἔλαττον· τὸ ἄνω, παρὰ τὸ κάτω. Τὸ γοῦν δεξιὸν, φύσει μὲν οὐκ ἔστι δεξιὸν, κατὰ δὲ τὴν ὡς πρὸς τὸ ἔτερον σχέσιν νοεῖται. Μετατεθέντος γοῦν ἐκκλίνει. 88. Ὅμοιως καὶ πατὴρ καὶ ἀδελφός, ὡς πρὸς τι· καὶ ἡμέρα, ὡς πρὸς τὸν ἥλιον· καὶ πάντα ὡς πρὸς τὴν διάνοιαν. Ἄγνωστα οὖν τὰ πρὸς τι ὡς καθ' ἑαυτά. Καὶ οὗτοι μὲν οἱ δέκα τρόποι.

X. Οἱ δὲ περὶ Ἀγρίππαν τούτοις ἄλλους πέντε προσεισάγουσι· τὸν τε ἀπὸ τῆς διαφωνίας, καὶ τὸν εἰς ἄπειρον ἐκβάλλοντα, καὶ τὸν πρὸς τι, καὶ τὸν ἐξ ὑποθέσεως, καὶ τὸν δι' ἀλλήλων. Ὁ μὲν οὖν ἀπὸ τῆς διαφωνίας, ὃ ἂν προτεθῆ ἑκζητήμα παρὰ τοῖς φιλοσόφοις ἢ τῇ συνηθείᾳ, πλείστης μάχης καὶ ταραχῆς πλήρης ἀποδεικνύει· ὃ δὲ εἰς ἄπειρον ἐκβάλλων, οὐκ εἴα βεβαιοῦσθαι τὸ ζητούμενον, διὰ τὸ ἄλλο ἀπ' ἄλλου τὴν πίστιν λαμβάνειν, καὶ οὕτως εἰς ἄπειρον. 89. Ὁ δὲ πρὸς τι, οὐδὲν φησι καθ' ἑαυτὸ λαμβάνεσθαι, ἀλλὰ μεθ' ἑτέρου· ὅθεν ἄγνωστα εἶναι. Ὁ δ' ἐξ ὑποθέσεως τρόπος συνίσταται, οἰομένων τινῶν τὰ πρῶτα τῶν πραγμάτων αὐτόθεν δεῖν λαμβάνειν ὡς πιστὰ, καὶ μὴ αἰτεῖσθαι· (ὃ ἔστι μάταιον· τὸ ἐναντίον γὰρ τις ὑποθήσεται.) Ὁ δὲ δι' ἀλλήλων τρόπος συνίσταται, ὅταν τὸ ὀφείλον τοῦ ζητουμένου πραγματος εἶναι βεβαιωτικόν, χρειαν ἔχη τῆς ἐκ τοῦ ζητουμένου πίστεως. Οἷον, εἰ τὸ εἶναι πόρους τις βεβαιοῖ, διὰ τὸ ἀπορροίας γίνεσθαι, αὐτὸ παραλαμβάνει πρὸς βεβαίωσιν τὸ ἀπορροίας γίνεσθαι.

XI. 90. Ἀνήρουν δ' οὗτοι καὶ πᾶσαν ἀπόδειξιν, καὶ κριτήριον, καὶ σημεῖον, καὶ αἴτιον, καὶ κίνησιν, καὶ μίθησιν, καὶ γένεσιν, τὸ φύσει τὸ εἶναι ἀγαθὸν

ἢ κακόν. Πᾶσα γὰρ ἀπόδειξις (φασίν) ἢ ἐξ ἀποδειγμένων σύγκειται χρημάτων, ἢ ἐξ ἀναποδείκτων. Εἰ μὲν οὖν ἐξ ἀποδειγμένων, κακείνα δεήσεται τινος ἀποδείξεως κήντεῦθεν εἰς ἄπειρον· εἰ δὲ ἐξ ἀναποδείκτων, ἤτοι πάντων, ἢ τινῶν, ἢ καὶ ἐνὸς μόνου διασταζομένου, καὶ τὸ ὅλον εἶναι ἀναπόδεικτον. Εἰ δὲ δοκεῖ (φασίν) ὑπάρχειν τινὰ, μηδεμιᾶς ἀποδείξεως δεόμενα, θαυμαστοὶ τῆς γνώμης, εἰ μὴ συνλάσιν ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο πρῶτον, ὡς ἄρα ἐξ αὐτῶν ἔχει τὴν πίστιν, ἀποδείξεως χρεία. 91. Οὐδὲ γὰρ τὸ τέτταρα εἶναι τὰ στοιχεῖα, ἓκ τοῦ τέτταρα εἶναι τὰ στοιχεῖα, βεβαιωτέον. Πρὸς τῶ, καὶ τῶν κατὰ μέρος ἀποδείξεων ἀπιστουμένων ἀπιστον εἶναι καὶ τὴν γενικὴν ἀπόδειξιν. Ἴνα τε γινώμεν ὅτι ἔστιν ἀπόδειξις, κριτηρίου δεῖ· καὶ ὅτι ἐστὶ κριτήριον, ἀποδείξεως δεῖ· ὅθεν ἐκάτερα ἀκατάληπτα ἀναπεμπόμενα ἐπ' ἄλληλα. Πῶς ἂν οὖν καταλαμβάνοιτο τὰ ἄδηλα, τῆς ἀποδείξεως ἀγνοουμένης; Ζητεῖται δὲ οὐκ, εἰ φαίνεται τοιαῦτα, ἀλλ' εἰ καθ' ὑπόστασιν οὕτως ἔχει. Εὐθήθεις δὲ τοὺς δογματικούς ἀπέφαινον. Τὸ γὰρ ἐξ ὑποθέσεως περαινόμενον, οὐ σκέψεως ἀλλὰ θέσεως ἔχει λόγον· τοιοῦτω δὲ λόγῳ καὶ ὑπὲρ ἀδυνάτων ἐστὶν ἐπιχειρεῖν. 92. Τοὺς δὲ οἰομένους μὴ δεῖν ἓκ τῶν κατὰ περίστασιν κρῖνειν τὰληθές, μηδ' ἓκ τῶν κατὰ φύσιν νομοθετεῖν, ἔλεγον αὐτοῖς μέτρα τῶν πάντων ὀρῆζειν, οὐχ ὀρῶντες ὅτι πᾶν τὸ φαινόμενον, κατὰ ἀντιπερίστασιν καὶ διάθεσιν φαίνεται. Ἦτοι γοῦν πάντα ἀληθῆ ἔρητέον, ἢ πάντα ψευδῆ. Εἰ δ' ἐνιά ἐστιν ἀληθῆ, τίνοι διακριτέον; Οὔτε γὰρ αἰσθήσει τὰ κατὰ αἰσθήσιν, πάντων ἔσων αὐτῇ φαινομένων, οὔτε νοή-

οι, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. Ἄλλη δὲ παρὰ ταύτας εἰς ἐπίκρισιν δύναμις οὐχ ὁράται. Ὁ οὖν (φασὶ) περὶ τινος διαβεβαιούμενος αἰσθητοῦ ἢ νοητοῦ, πρότερον ὀφείλει τὰς περὶ τούτων δόξας καταστήσαι. Οἱ μὲν γὰρ ταῦτα, οἱ δὲ ταῦτα ἀνηγήκασιν. 93. Αἰεὶ δὲ ἢ δι' αἰσθητοῦ ἢ νοητοῦ κριθῆναι. Ἐκάτερα δὲ ἀμφισβητεῖται. Οὐ τοίνυν δυνατόν τὰς περὶ αἰσθητῶν ἢ νοητῶν ἐπικρίναι δόξας, εἴτε διὰ τὴν ἐν ταῖς νοήσεσι μάχην ἀπαιτητέον, πᾶσιν ἀναιρεθήσεται τὸ μέτρον, ὃ δοκεῖ τὰ πάντα διακριβουσθαι. Πᾶν οὖν ἴσον ἡγήσονται. Ἐπιφθοῖν ὁ συζητῶν ἡμῖν, Τὸ φαιρόμενον πιστόν ἐστιν, ἢ οὐ· εἰ μὲν οὖν πιστόν ἐστιν, οὐδὲν ἔξει λέγειν πρὸς τὸν ὃ φαίνεται τοῦναντίον· ὡς γὰρ αὐτὸς πιστὸς τὸ φαινόμενον λέγων, οὕτω καὶ ὁ ἐναντίος. Εἰ δ' ἄπιστον, καὶ αὐτὸς ἀπιστηθήσεται, τὸ φαινόμενον λέγων. 94. Τὸ τε πείθον οὐχ ὑποληπτέον ἀληθές ὑπάρχειν. Οὐ γὰρ πάντας τὸ αὐτὸ πείθειν, οὐδὲ τοὺς αὐτοὺς συνεχές. Γίνεται δὲ καὶ παρὰ τὸ ἐκτὸς ἢ πιθανότης, παρὰ τὸ ἔνδοξον τοῦ λέγοντος, ἢ παρὰ τὸ φροντιστικόν, ἢ παρὰ τὸ αἰμύλον, ἢ παρὰ τὸ σύνηθες, ἢ παρὰ τὸ κεχαρισμένον. Ἀνήρουν δὲ καὶ τὸ κριτήριον, λόγῳ τοιαῦδε. Ἦτοι κέκριται καὶ τὸ κριτήριον, ἢ ἄκριτόν ἐστιν. Ἄλλ' εἰ μὲν ἄκριτόν ἐστιν, ἄπιστον καθέστηκε, καὶ διημάρτηκε τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ψεύδους· εἰ δὲ κέκριται, ἐν τῶν κατὰ μέρος γενήσεται κρινόμενον· ὥστ' ἂν τὸ αὐτὸ καὶ κρίνειν, καὶ κρινεσθαι, τὸ κερικὸς τὸ κριτήριον ὑφ' ἑτέρου κριθῆσεται, κᾷκῆγο ὑπὸ ἄλλου, καὶ οὕτως εἰς ἄπειρον. 95. Πρὸς τῷ καὶ διαφωνεῖσθαι τὸ κριτήριον· τῶν μὲν, τὸν ἄνθρωπον κριτήριον εἶ-

ναι λεγόντων, τῶν δὲ, τὰς αἰσθήσεις· ἄλλων, τὸν
 λόγον· ἐνίων, τὴν καταληπτικὴν φαντασίαν. Καὶ
 ὁ μὲν ἄνθρωπος καὶ πρὸς αὐτὸν διαφωνεῖται, καὶ
 πρὸς τοὺς ἄλλους· ὡς δῆλον ἐκ τῶν διαφορῶν λό-
 γων καὶ ἐθῶν. Αἱ δὲ αἰσθήσεις ψεύδονται· ὁ δὲ
 λόγος, διάφωρος. Ἡ δὲ καταληπτικὴ φαντασία ὑπὸ
 νοῦ κλύεται, καὶ ὁ νοῦς ποικίλως τρέπεται. Ἄγνω-
 στον οὖν ἐστὶ τὸ κριτήριον, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀλήθεια.
 96. Σημεῖόν τε οὐκ εἶναι. Εἰ γὰρ ἐστὶ (φασὶ) ση-
 μεῖον, ἥτοι αἰσθητὸν ἐστὶν, ἢ νοητὸν. Αἰσθητὸν
 μὲν οὖν οὐκ ἐστίν· ἐπεὶ τὸ αἰσθητὸν κοινόν ἐστι·
 τὸ δὲ σημεῖον, ἴδιον. Καὶ τὸ μὲν αἰσθητὸν κατὰ
 διαφορὰν· τὸ δὲ σημεῖον, τῶν πρὸς τι. Νοητὸν δὲ
 οὐκ ἔστιν· ἐπεὶ εἴ ἐστὶ νοητὸν, ἥτοι φαινόμενόν ἐστι
 φαινόμενον, ἢ ἀφανὲς ἀφανοῦς, ἢ ἀφανὲς φαινομέ-
 νου, ἢ φαινόμενον ἀφανοῦς. Οὐδὲν δὲ τούτων ἐστίν·
 οὐκ ἄρα ἐστὶ σημεῖον. Φαινόμενον μὲν οὖν φαινο-
 μένου οὐκ ἔστιν, ἐπεὶ τὸ φαινόμενον οὐ δεῖται ση-
 μείου· ἀφανὲς δὲ ἀφανοῦς οὐκ ἔστιν, ἐπειδὴ δεῖ φαι-
 νεσθαι τὸ ἐκκαλυπτόμενον ὑπὸ τίνος. 97. Ἀφανὲς
 δὲ φαινόμενον οὐ δύναται, καθότι δεῖ φαίνεσθαι τῷ
 ἑτέρῳ, παρέξον ἀφορμὴν ἀποκαλύψεως. Φαινόμενον
 δὲ ἀφανοῦς οὐκ ἔστιν, ὅτι τὸ σημεῖον, τῶν πρὸς τι
 ὄν, συγκαταλαμβάνεσθαι ὀφείλει τῷ οὐ ἐστὶ σημεῖον·
 τὸ δὲ μὴ ἔστιν. Οὐδὲν ἄρα τῶν ἀδήλων ἂν κατα-
 λαμβάνοιτο· διὰ γὰρ τῶν σημείων λέγεται τὰ ἀδήλα
 καταλαμβάνεσθαι. Ἀναιροῦσι δὲ τὸ αἷτιον ὧδε· τ
 αἷτιον τῶν πρὸς τι ἔστι· πρὸς γὰρ τῷ αἷτιατῷ ἐστὶ
 τὰ δὲ πρὸς τι ἐπινοεῖται μόνον, ὑπάρχει δὲ οὐ. Κ
 τὸ αἷτιον οὖν ἐπινοοῖτο ἂν μόνον. 98. Ἐπεὶ εἴ

ἔστιν αἴτιον, ὀφείλει ἔχειν τὸ οὗ λέγεται αἴτιον, ἐπεὶ οὐκ ἔσται αἴτιον. Καὶ ὡσπερ ὁ πατήρ, μὴ παρόντος τοῦ πρὸς ὃν λέγεται πατήρ, οὐκ ἂν εἴη πατήρ, οὕτως δὲ καὶ τὸ αἴτιον. Οὐ πάρεστι δὲ πρὸς ὃ νοεῖται τὸ αἴτιον· (οὔτε γὰρ γενέσει, οὔτε φθορᾷ, οὔτε ἄλλω τινί) οὐκ ἄρα ἐστὶν αἴτιον. Καὶ μὴν εἰ ἔστιν αἴτιον, ἔποι σῶμα σώματος ἐστὶν αἴτιον, ἢ ἀσώματον ἀσώματου· οὐδὲν δὲ τούτων· οὐκ ἄρα ἐστὶν αἴτιον. Σῶμα μὲν οὖν σώματος οὐκ ἂν εἴη αἴτιον, ἐπεὶ περ ἀμφοτέρω τὴν αὐτὴν ἔχει φύσιν. Καὶ εἰ τὸ ἕτερον αἴτιον λέγεται, παρ' ὅσον ἐστὶ σῶμα, καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα ὄν, αἴτιον γενήσεται. 99. Κοινῶς δὲ ἀμφοτέρων αἰτίων ὄντων, οὐδὲν ἔσται τὸ πάσχον. Ἀσώματον δὲ ἀσώματου οὐκ ἂν εἴη αἴτιον, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον. Ἀσώματον δὲ σώματος οὐκ ἔστιν αἴτιον· ἐπεὶ οὐδὲν ἀσώματον ποιῶ σῶμα. Σῶμα δὲ ἀσώματου οὐκ ἂν εἴη αἴτιον· ὅτι τὸ γενόμενον, τῆς πασχούσης ἕλης ὀφείλει εἶναι. Μηδὲν δὲ πάσχον, διὰ τὸ ἀσώματον εἶναι, οὐδ' ἂν ὑπὸ τινος γένοιτο. Οὐκ ἔστι τοίνυν αἴτιον. Ὡς συνεισάγεται τὸ ἀνυποστάτους εἶναι τὰς τῶν ὄλων ἀρχάς. Δεῖ γὰρ εἶναι τὸ ποιοῦν καὶ δρῶν. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κίνησις ἐστὶ. Τὸ γὰρ κινούμενον, ἤτοι ἐν ᾧ ἐστὶ τόπω κινεῖται, ἢ ἐν ᾧ μὴ ἐστὶν. Καὶ ἐν ᾧ μὲν ἐστὶ τόπος οὐ κινεῖται· ἐν ᾧ δὲ οὐκ ἔστιν, οὐδὲ κινεῖται. Οὐκ ἔστιν οὖν κίνησις. 100. Ἀνήρουν δὲ καὶ μάθησιν. Εἴπερ (φασὶ) διδάσκεται τι, ἤτοι τὸ ὄν τῷ εἶναι διδάσκεται· ἢ τὸ μὴ ὄν, τῷ μὴ εἶναι. Οὔτε δὲ τὸ ὄν τῷ εἶναι διδάσκεται· (ἢ γὰρ τῶν ὄντων φύσις πᾶσι φανερὰ καὶ γινώσκεται) οὔτε τὸ μὴ ὄν, τῷ μὴ ὄντι. Τῷ γὰρ

μη ὄντι οὐδὲν συμβέβηκεν. Ὡστε οὔτε τὸ διδάσκεισθαι. Οὐδὲ μὴν γένεσις ἐστὶ φασίν. Οὔτε γὰρ τὸ ὄν γίνεται· (ἐστὶ γὰρ) οὔτε τὸ μὴ ὄν· (οὐδὲ γὰρ ὑφέστηκε) τὸ δὲ μὴ ὑφέσταως, μηδὲ ὄν, οὐδὲ τὸ γίνεσθαι εὐτύχηκε. 101. Φύσει τε μὴ εἶναι ἀγαθὸν ἢ κακόν. Εἰ γάρ τι ἐστὶ φύσει ἀγαθὸν καὶ κακόν, πᾶσιν ὀφείλει ἀγαθὸν ἢ κακὸν ὑπάρχειν, ὡσπερ ἡ χιῶν πᾶσι ψυχρόν. Κοινὸν δὲ οὐδὲν πάντων ἀγαθὸν ἢ κακόν ἐστίν. Οὐκ ἄρα ἐστὶ φύσει ἀγαθὸν ἢ κακόν. Ἦτοι γὰρ πᾶν τὸ ὑπὸ τινος δοξαζόμενον ῥητέον ἀγαθόν. ἢ οὐ πᾶν. Καὶ πᾶν μὲν οὐ ῥητέον. ἐπεὶ τὸ αὐτὸ ὑφ' οὐ μὲν δοξάζεται ἀγαθὸν ὡς ἡ ἡδονὴ ὑπὸ Ἐπικούρου· ὑφ' οὐ δὲ κακόν, ὡς ὑπὸ Ἀντισθέuous. Συμβήσεται τοίνυν τὸ αὐτὸ, ἀγαθὸν τε εἶναι καὶ κακόν. Εἰ δ' οὐ πᾶν λέγοιμεν τὸ ὑπὸ τινος δοξαζόμενον ἀγαθόν, δεήσει ἡμᾶς διακρίνειν τὰς δόξας. Ὅπερ οὐκ ἐνδεχόμενόν ἐστι, διὰ τὴν ἰσοουθένειαν τῶν λόγων. Ἄγνωστον οὖν τὸ φύσει ἀγαθόν. 102. Ἔστι δὲ καὶ τὸν ὅλον τῆς συναγωγῆς αὐτῶν τρόπον συνιδεῖν ἐκ τῶν ἀπολειφθεισῶν συντάξεων.

XII. Αὐτὸς μὲν γὰρ ὁ Πύρρων οὐδὲν ἀπέλειπεν, οἱ μὲντοι συνήθεις αὐτοῦ, Τίμων καὶ Αἰνεσίδημος καὶ Νουμήνιος καὶ Ναυσιφάνης, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι.

XIII. Οἷς ἀντιλέγοντες οἱ δογματικοὶ φασίν. αὐτοὺς καταλαμβάνεσθαι καὶ δογματίζειν· ἐν ᾧ γὰρ δοκοῦσι διελέγειν, καταλαμβάνονται. Καὶ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ κρατύνουσι καὶ δογματίζουσι. Καὶ γὰρ ὅτε φασὶ μηδὲν ὀρίζειν, καὶ παντὶ λόγῳ λόγον ἀντικεῖσθαι, ἀντὶ ταῦτα καὶ ὀρίζονται καὶ δογματίζουσι.

Πρὸς οὓς ἀποκρίνονται· 103. Περὶ μὲν ὧν ὡς ἀνθρώποι πάσχομεν, ὁμολογοῦμεν. Καὶ γὰρ ὅτι ἡμεῖρα ἐστί, καὶ ὅτι ζῶμεν, καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν ἐν τῷ βίῳ φαινομένων, διαγινώσκομεν· περὶ δὲ ὧν οἱ δογματικοὶ διαβεβαιοῦνται τῷ λόγῳ, φάμενοι κατειληφθῆναι, ἐπέχομεν περὶ τούτων ὡς ἀδῆλων· μόνα δὲ τὰ πάθη γινώσκομεν. Τὸ μὲν γὰρ ὅτι ὀρῶμεν, ὁμολογοῦμεν, καὶ τὸ ὅτι τόδε νοοῦμεν, γινώσκομεν· πῶς δὲ ὀρῶμεν, ἢ πῶς νοοῦμεν, ἀγνοοῦμεν. Καὶ ὅτι τόδε λευκὸν φαίνεται, διηγηματικῶς λέγομεν, οὐ διαβεβαιούμενοι εἰ καὶ ἐντως ἐστί. 104. Περὶ δὲ τῆς Οὐδὲν ὀρίζω φωνῆς, καὶ τῶν ὁμοίων, λέγομεν ὡς οὐ δογμάτων· οὐ γὰρ εἰσιν ὅμοια τῷ λέγειν ὅτι σφαιροειδῆς ἐστὶν ὁ κόσμος. Ἀλλὰ γὰρ τὸ μὲν, ἀδῆλον· αἱ δὲ, ἐξομολογήσεις εἰσὶ. Ἐν ᾧ οὖν λέγομεν μηδὲν ὀρίζειν, οὐδ' αὐτὸ τοῦτο ὀριζόμεθα. Πάλιν οἱ δογματικοὶ φασὶ καὶ τὸν βίον αὐτοὺς ἀναιρεῖν, ἐν ᾧ πάντα ἐκβάλλουσιν, ἐξ ὧν ὁ βίος συνέστηκεν. Οἱ δὲ ψεύδεσθαι φασὶν αὐτούς. Οὐ γὰρ τὸ ὀρεῖν ἀναιρεῖν, ἀλλὰ τὸ πῶς ὀρεῖν ἀγνοεῖν. Καὶ γὰρ τὸ φαινόμενον τιθέμεθα, οὐχ ὡς καὶ τοιοῦτον ὄν· καὶ ὅτι πῦρ καίει αἰσθανόμεθα· εἰ δὲ φύσιν ἔχει καυστικὴν, ἐπέχομεν. 105. Καὶ ὅτι κινεῖται τις βλέπομεν, καὶ ὅτι φθίρεται· πῶς δὲ ταῦτα γίνεται, οὐκ ἴσμεν. Μόνον οὖν (φασὶν) ἀνθιστάμεθα πρὸς τὰ παρυστατάμενα τοῖς φαινομένοις ἀδῆλα. Καὶ γὰρ ὅτε τὴν εἰκόνα ἐξοχᾶς λέγομεν ἔχειν, τὸ φαινόμενον διασαφύομεν· ὅταν δὲ εἴπωμεν μὴ ἔχειν αὐτὴν ἐξοχᾶς, οὐκ ἔτι ὁ φαίνεται, ἕτερον δὲ λέγομεν· ὄφεν καὶ ὁ Τί-

μων ἐν τῷ Πύθωνί φησι, μὴ ἐκβεβηκέναι τὴν συνη-
θειαν. Καὶ ἐν τοῖς ἰνδαλμοῖς οὕτω λέγει,

Ἄλλὰ τὸ φαινόμενον παντὶ σθένει οὐπερ ἂν ἔλθῃ.
Καὶ ἐν τοῖς περὶ αἰσθήσεών φησι, Τὸ μὲν ὅτι ἐστὶ
γλυκὺ, οὐ τίθῃμι· τὸ δὲ ὅτι φαίνεται, ὁμολογῶ.
106. Καὶ Αἰνεσίδημος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Πυρρόφω-
νείων λόγων οὐδὲν φησιν ὀρίζειν τὸν Πυρρόφωνα δογ-
ματικῶς, διὰ τὴν ἀντιλογίαν, τοῖς δὲ φαινομένοις
ἀκολουθεῖν. Ταῦτά δὲ λέγει καὶ τῷ κατὰ σοφίας,
καὶ τῷ περὶ ζητήσεως. Ἄλλὰ καὶ Ζεῦξις ὁ Αἰνεσιδή-
μου γνώριμος ἐν τῷ περὶ διττῶν λόγων, καὶ Ἀντιό-
χος ὁ Λαοδικεὺς καὶ Ἀπελλάς ἐν τῷ Ἀγρίππᾳ, τιθέα-
σι τὰ φαινόμενα μόνα. Ἔστιν οὖν κριτήριον κατὰ
τοὺς σκεπτικούς τὸ φαινόμενον, ὡς καὶ Αἰνεσιδήμος
φησιν. Οὕτω δὲ καὶ Ἐπίκουρος. Δημόκριτος δὲ, μη-
δὲν εἶναι τῶν φαινομένων· τὰ δὲ, μὴ εἶναι. 107.
Πρὸς τοῦτο τὸ κριτήριον τῶν φαινομένων οἱ δογμα-
τικοὶ φασιν, ὅτι ὅτε ἀπὸ τῶν αὐτῶν διάφοροι προσ-
πίπτουσι φαντασίαι, ὡς ἀπὸ τοῦ πύργου ἢ στρογγύ-
λου, ἢ τετραγώνου, ὁ σκεπτικὸς εἰ οὐδετέραν προ-
κρίνῃ, ἀπρακτῆσει· εἰ δὲ τῇ ἑτέρᾳ κατακολουθήσει,
οὐκέτι τὸ ἰσοσθενὲς (φασὶ) τοῖς φαινομένοις ἀποδώ-
σει. Πρὸς οὗς οἱ σκεπτικοὶ φασιν. ὅτι ὅτε προσπί-
πτουσιν ἄλλοῖαι φαντασίαι, ἑκατέρας ἐροῦμεν φαίνε-
σθαι· καὶ διὰ τοῦτο τὰ φαινόμενα τιθέναι ὅτι φαί-
νεται. Τέλος δὲ οἱ σκεπτικοὶ φασὶ τὴν ἐποχὴν, ἢ
σκιᾶς τρόπον ἐπακολουθεῖ ἢ ἀταραξία, ὡς φασιν οἱ
τε περὶ τὸν Τίμωνα καὶ Αἰνεσιδήμον. 108. Οὕτε
γὰρ τάδε ἐλοίμεθα, ἢ ταῦτα φευξοίμεθα ὅσα περὶ
ἡμᾶς ἐστι. Τὰ δὲ ὅσα περὶ ἡμᾶς οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ

κατ' ἀνάγκην, οὐ δυνάμεθα φεύγειν· ὡς τὸ πεινῆν, διψῆν, ἀλγεῖν· οὐκ ἔστι γὰρ λόγῳ περιελεῖν ταῦτα. Λεγόντων δὲ τῶν δογματικῶν, πῶς δυνήσεται βιοῦν ὁ σκεπτικός μὴ φεύγων τὸ, εἰ καὶ κελευσθεῖη, κρησουργεῖν τὸν πατέρα; φασὶν οἱ σκεπτικοὶ περὶ τῶν δογματικῶν, πῶς δυνήσεται βιοῦν δογματικὸς ζητήσεων ἀπέχων, οὐ περὶ τῶν βιωτικῶν καὶ τηρητικῶν; Ὡστε καὶ αἰρούμεθά τι κατὰ τὴν συνήθειαν καὶ φεύγομεν, καὶ νόμοις χρώμεθα. Τινὲς δὲ, καὶ τὴν ἀπάθειαν, ἄλλοι δὲ τὴν πραότητα τέλος εἰπεῖν φασὶ τοὺς σκεπτικούς.

CAPUT XII.

TIMON.

I. 109. Ἀπολλωνίδης ὁ Νικαεύς, ὁ παρ' ἡμῶν, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εἰς τοὺς Σίλλους ὑπομνημάτων, ἃ προσφωνεῖ Τιβερίῳ Καίσαρι, φησὶ τὸν Τίμωνα εἶναι πατρός μὲν Τιμάρχου, Φλιάσιον δὲ τὸ γένος· νέον δὲ καταλειφθέντα, χορεύειν, ἔπειτα καταγόνοντα, ἀποδηῆσαι εἰς Μέγαρον πρὸς Στίλπωνα· καρκείνῳ συνδιατρίψαντα αὐτίς ἐπανελθεῖν οἴκαδε καὶ γῆμαι· εἶτα πρὸς Πυθάρωνα εἰς Ἡλιν ἀποδηῆσαι μετὰ γυναικός, καρκεῖ διατρίβειν, ἕως αὐτῶ παῖδες ἐγένοντο· ὧν τὸν μὲν πρεσβύτερον, Ξάνθον ἐκάλεσε, καὶ ἰατρικὴν ἐδίδαξε, καὶ διάδοχον τοῦ βίου κατέλειπεν. 110. Ὁ δὲ Τίμων ἐλλόγμος ἦν, ὡς καὶ Σωτίων ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ φησὶν. Ἀπορῶν μέντοι τροφῶν, ἀπῆρεν εἰς τὸν Ἑλλησπυοντον καὶ τὴν Προποντίδα· ἐν Χαλκηδόνι τε σοφιστεύων ἐπιπλέον ἀποδοχῆς ἡξιώθη· ἐντεῦθεν τε

πορισάμενος, ἀπῆρεν εἰς Ἀθήνας· καὶ κεῖ διετέριβεν μέχρι καὶ τελευτῆς, ὀλίγον χρόνον εἰς Θήβας διαδραμών. Ἐγνώσθη δὲ καὶ Ἀντιγόνῳ τῷ βασιλεῖ, καὶ Πτολεμαίῳ τῷ Φιλαδέλφῳ, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς ἰάμβοις αὐτοῦ μαρτυρεῖ.

II. Ἦν δὲ (φησὶν Ἀντίγονος) καὶ φιλοπότης, καὶ ἀπὸ τῶν φιλοσόφων ἐσχόλαζε. Καὶ γὰρ ποιήματα συνέγραψε, καὶ ἔπη, καὶ τραγωδίας, καὶ σατύρους, καὶ δράματα κωμικὰ τριάκοντα, τραγικὰ δὲ ἐξήκοντα, Σίλλους τε καὶ κιναιδούς. 111. Φέρεται δὲ αὐτοῦ καὶ καταλογάδην βιβλία, εἰς ἐπῶν τείνοντα μυριάδας δύο, ὧν καὶ Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος μέμνηται, ἀναγεγραφὸς αὐτοῦ καὶ αὐτὸς τὸν βίον. Τῶν δὲ Σίλλων τρία ἐστὶν· ἐν οἷς, ὡς ἂν σκεπτικὸς ὧν, πάντας λοιδορεῖ καὶ σιλλαινεῖ τοὺς δογματικούς, ἐν παρωδίας εἶδει. Ὡν τὸ μὲν πρῶτον αὐτοδιήγητον ἔχει τὴν ἐρμηνείαν· τὸ δὲ δεύτερον καὶ τρίτον ἐν διαλόγου σχήματι. Φαίνεται γοῦν ἀνακρίων Ξενοφάνην τὸν Κολοφώνιον περὶ ἐκάστων· ὁ δὲ, αὐτοδιηγούμενός ἐστι. Καὶ ἐν μὲν τῷ δευτέρῳ, περὶ τῶν ἀρχαιοτέρων· ἐν δὲ τῷ τρίτῳ, περὶ τῶν ὑστέρων. Ὅθεν δὴ αὐτῶν τινες καὶ ἐπίλογον ἐπέγραψαν. 112. Τὸ δὲ πρῶτον ταῦτα περιέχει πράγματα, πλὴν ὅτι μονοπρόσωπός ἐστιν ἢ ποιήσις. Ἀρχὴ δὲ αὐτῶν ἴδε,

Ἔσπετε νῦν μοι ὅσοι πολυπράγμονες ἐστέ σοφισταί.

III. Ἐτελεύτησε δὲ ἐγγὺς ἐτῶν ἐνενηκόντα, ὡς φησὶν ὁ Ἀντίγονος, καὶ Σωτίων ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ. Τοῦτον ἐγὼ καὶ ἑτερόφθαλμον ἤκουσα, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς αὐτὸν Κύκλωπα ἐκάλει.

IV. Γέγονε δὲ καὶ ἕτερος Τιμών, ὁ μισάνθρωπος.

V. Ὁ δ' οὖν φιλόσοφος καὶ φιλόκτηπος ἦν σφόδρα καὶ ἰδιοπράγμων, ὡς καὶ Ἀντίγονός φησι. Λόγος γοῦν εἰπεῖν Ἰερώνυμον τὸν περιπατητικὸν ἐπ' αὐτοῦ, ὡς παρὰ τοῖς Σκύθαις καὶ οἱ φεύγοντες τοξεύουσι καὶ οἱ διώκοντες· οὕτω τῶν φιλοσόφων οἱ μὲν διώκοντες θηρῶσι τοὺς μαθητὰς, οἱ δὲ φεύγοντες, καθάπερ καὶ ὁ Τίμων.

VI. 113. Ἦν δὲ καὶ ὀξύς νοῆσαι, καὶ διαμυκτηρῖσαι· φιλογράμματός τε, καὶ τοῖς ποιηταῖς μύθους γράφαι ἱκανός, καὶ δράματα συνδιατιθέναι. Μετεδίδου δὲ τῶν τραγωδιῶν Ἀλεξάνδρῳ καὶ Ὀμήρῳ. Θεορυβοῦμενός τε ὑπὸ τῶν θεραπευτῶν καὶ κυνῶν, ἐποίει μηδὲν, σπουδάζων περὶ τὸ ἡμέμα ζῆν. Φασὶ δὲ καὶ Ἄρατον πυθέσθαι αὐτοῦ πῶς τὴν Ὀμήρουποίησιν ἀσφαλῶς κτήσαιο, τὸν δὲ εἰπεῖν, Εἰ τοῖς ἀρχαίοις ἀντιγράφοις ἐντυγχάνοι, καὶ μὴ τοῖς ἤδη διωρθωμένοις. Εἰκῆ τε αὐτῷ ἔκειτο τὰ ποιήματα, ἐνίοτε ἡμίβρωτα. 114. Ὡστε καὶ Ζωπύρῳ τῷ ῥήτορι ἀναγινώσκοντι ἐπιτυλίττειν, καὶ κατὰ τὸ ἐπελθόν διεξιέναι· ἐλθόντα τε ἐφ' ἡμισείας, οὕτως εὐρεῖν τὸ ἀπόσπασμα, τῶς ἀγνοοῦντα. Ὡσοῦτον ἦν ἀδιάφορος· ἀλλὰ καὶ εὖρος, ὡς μηδὲ ἀριστῶν συγχωρεῖν. Φασὶ δὲ αὐτὸν Ἀρκεσίλαον θεασάμενον διὰ τῶν Κερκώπων ἰόντα, εἰπεῖν, Τί σὺ δεῦρο, ἔνθα περ ἡμεῖς οἱ ἐλεύθεροι; Συνεχῆς τε ἐπιλέγειν εἰώθει πρὸς τοὺς, τὰς αἰσθήσεις μετ' ἐπιμαρτυροῦντος τοῦ νοῦ ἐγκρίνοντας, Συνῆλθεν Ἀτταγᾶς τε καὶ Νουμήνιος. Εἰώθει δὲ καὶ παίξιν τοιαῦτα. Πρὸς οὖν τὸν θαυμάζοντα πάντα, ἔφη, Τί δ' οὐ θαυμάζεις ὅτι τρεῖς ὄντες τέτταρας ἔχομεν ὀφθαλμούς; Ἦν δὲ αὐτὸς ἑτερόφθαλμος, καὶ

ὁ Διοσκουρίδης, μαθητὴς αὐτοῦ· καὶ ὁ πρὸς ὃν ἔλεγεν, ὑγιῆς. 115. Ἐρωτηθεὶς δὲ ποτε ὑπὸ Ἀρκεσιλάου, διὰ τί παρήϊη ἐκ Θηβῶν; ἔφη, Ἴνα ὑμᾶς ἀναπεπταμένους ὀρῶν γελῶ. Ὅμως δὲ καθ'απτόμενος Ἀρκεσιλάου ἐν τοῖς Σίλλοις ἐπήνεσεν αὐτὸν τῷ ἐπιγραφομένῳ Ἀρκεσιλάου περὶ δειπνου.

VII. Τούτου διάδοχος (ὡς μὲν Μηνόδοτος φησι) γέγονεν οὐδεὶς· ἀλλὰ διέλειπεν ἡ ἀγωγή, ἕως αὐτὴν Πτολεμαῖος ὁ Κυρηναῖος ἀνεκτέησατο. Ὡς δὲ Ἰππόβοτος φησι καὶ Σωτίων, διήκουσαν αὐτοῦ Διοσκουρίδης Κύπριος, καὶ Νικόλοχος Ῥόδιος, καὶ Εὐφράνωρ Σελεικεὺς, Πραῦλος τε ἀπὸ Τρωάδος· ὃς οὕτω καρτερικὸς ἐγένετο, καθ'ά φησι Φύλαρχος ἱστορῶν, ὥστε ἀδίκως ὑπομῆναι ὡς ἐπὶ προδοσίᾳ κολασθῆναι, μηδὲ λόγου τοὺς πολίτας καταξιώσας. 116. Εὐφράνωρος δὲ διήκουσεν Εὐβουλος Ἀλεξανδρῆς· οὗ Πτολεμαῖος. οὗ Σαρπηδῶν, καὶ Ἡρακλείδης. Ἡρακλείδου δὲ Αἰνεσίδημος Κνώσσιος, ὃς καὶ Πυρρῶν γειῶν λόγων ὀκτὼ συνέγραψε βιβλία· οὗ Ζεύξιππος ὁ Πολίτης, οὗ Ζεῦξις ὁ Ἰωνιόπους, οὗ Ἀντίλοχος Λαοδικεὺς ἀπὸ Λύκου. Τούτου δὲ Μηνόδοτος ὁ Νικομηδεὺς, ἰατρὸς ἐμπειρικὸς, καὶ Θεϊώδας Λαοδικεὺς. Μηνόδοτου δὲ, Ἡρόδοτος Ἀρμίας Ταρσεύς· Ἡροδότου δὲ διήκουσε Σέξτος ὁ ἐμπειρικὸς, οὗ καὶ τὰ δέκα τῶν σκεπτικῶν, καὶ ἄλλα κάλλιστα. Σέξτου δὲ διήκουσε Σατορνῆνος ὁ Κυθηναῖος, ἐμπειρικὸς καὶ αὐτός.

LIBER DECIMUS.

CAPUT I.

EPICURUS.

I. 1. *Ἐπίκουρος* Νευκλείους καὶ Χαιρεστράτης, Ἀθηναῖος, τὸν δῆμον Γαργήτιος, γένους τοῦ τῶν Φιλαϊδῶν, ὡς φησι Μητροδόωρος ἐν τῷ περὶ εὐγενείας. Τοῦτον φασὶν ἄλλοι τε καὶ Ἡρακλείδης ἐν τῇ Σωτίωνος ἐπιτομῇ, κληρουχῆσάντων Ἀθηναίων τὴν Σάμον, ἐκεῖ τραφῆναι· ὀκτωκαιδεκαέτη δὲ ἐλθεῖν εἰς Ἀθήνας, Ξενοκράτους μὲν ἐν Ἀκαδημίᾳ, Ἀριστοτέλους δ' ἐν Χαλκίδι διατρίβοντος. Τελευτήσαντος δὲ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος, καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐκπεσόντων ὑπὸ Περδίκκου, μετελθεῖν εἰς Κολοφῶνα πρὸς τὸν πατέρα.

II. 2. Χρόνον δὲ τινα διατρίψαντι αὐτόθι καὶ μαθητὰς ἀθροίσαντα, πάλιν ἐπανελθεῖν εἰς Ἀθήνας, ἐπὶ Ἀναξικράτους· καὶ μέχρι μὲν τινος κατ' ἐπιμίξιαν τοῖς ἄλλοις φιλοσοφεῖν, ἔπειτα ἰδίᾳ πως τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν αἴρῃσιν συστήσαντα. Ἐφάσασθαι τε φιλοσοφίας αὐτὸς φησιν, ἔτη γεγονὸς τίτταρα ἡ δέκα. Ἀπολλόδωρος δ' ὁ Ἐπικούρειος ἐν τῷ τῷ περὶ τοῦ Ἐπικούρου βίου, φησὶν ἐλθεῖν ἐπὶ φιλοσοφίαν καταγνόντα τῶν σοφιστῶν καὶ ἰατιστῶν, ἐπειδὴ μὴ ἰδυνήθησαν ἐμνηνεῦσαι ἃ περὶ τοῦ παρ' Ἡσιόδου χάους. φησὶ δὲ Ἐπ.

γραμματοδιδάσκαλον αὐτὸν γεγενῆσθαι. Ἐπιταμῆντοι περιτυχόντα τοῖς Δημοκρίτου βιβλίοις, ἐπιφιλοσοφίαν αἴτταν. 3. Διὸ καὶ τὸν Τίμωνα φάσκου περὶ αὐτοῦ.

Ῥυτατος αὐ φυσικῶν καὶ κύντατος, ἐκ Σάμου ἐλθὼν, Γραμμαδιδασκαλίδης, ἀναγωγότατος ζώντων. Συνεφιλοσόφουν δὲ αὐτῷ προτρεψαμένῳ καὶ οἱ ἀδελφοὶ τρεῖς ὄντες, Νεοκλῆς, Χαιρέδημος, Ἀριστόβουλος· καθά φησι Φιλόδημος ὁ Ἐπικούρειος ἐν τῇ δεκάτῳ τῆς τῶν φιλοσόφων συντάξεως. Ἄλλὰ καὶ δοῦλος Μυς ἔνομα, καθά φησι Μυρωνιανὸς ἐν τοῖς ιστορικοῖς κεφαλαίοις.

III. Διότιμος δὲ ὁ Στωϊκὸς δυσμενῶς ἔχων πρὸς αὐτὸν, πικρότατα αὐτὸν διαβέβληκεν, ἐπιστολὰς φέρων πενήτηντα ἀσελεγεῖς, ὡς Ἐπικούρου· καὶ τὰ εἰς Χρυσίππου ἀναφερόμενα ἐπιστόλια, ὡς Ἐπικούρου συντάξας. 4. Ἄλλὰ καὶ οἱ περὶ Ποσειδώνιον τὸν Στωϊκόν, καὶ Νικόλαος, καὶ Σωτίων ἐν τῷ δωδεκάτῳ τῶν ἐπιγραφομένων Διωκλείων ἐλέγχων, ὅς ἐστι περὶ τῆς κδ· καὶ Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς. Καὶ γὰρ σὺν τῇ μητρὶ περιϋόντα αὐτὸν ἐς τὰ οἰκίδια, καθαρμούς ἀναγινώσκειν· καὶ σὺν τῷ πατρὶ γράμματα διδάσκειν λυπροῦ τινος μισθαρίου. Ἄλλὰ καὶ τῶν ἀδελφῶν ἕνα προαγωγέειν, Λεοντίῳ τε συνεῖναι τῇ ἐταίρῳ· τὰ δὲ Δημοκρίτου περὶ τῶν ἀτόμων, καὶ Ἀριστίππου περὶ τῆς ἡδονῆς, ὡς ἴδια λέγειν. Μὴ εἶναι τε γνησίως ἀστὸν, ὡς Τιμοκράτης φησὶ, καὶ Ἡρόδοτος ἐν τῷ περὶ Ἐπικούρου ἐφηβείας. Μίθρην τε αἰσχροῖς κολακεύειν, τὸν Λυσιμάχου δισακητῆν, ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς Παιᾶνα καὶ ἀνακία καλοῦντα. 5. Ἄλ-

λὰ καὶ Ἰδομενέα καὶ Ἡρόδοτον καὶ Τιμοκράτην, τοὺς
 ἔκπυστα αὐτοῦ τὰ κρύφια ποιήσαντας, ἐγκωμιάζειν
 καὶ κολακεύειν. Αὐτὸ τοῦτο ἔν τε ταῖς ἐπιστολαῖς, πρὸς
 μὲν Λέοντιον, Παιᾶν ἄναξ, φίλον Λεοντάριον, οἴου
 κροτοθορύβου ἡμᾶς ἐπέπλησεν ἀναγνόντας σου τὸ
 ἐπιστόλιον; Πρὸς δὲ Θεμισταν τὴν Λέοντος γυναῖκα,
 Οἴός τε, φησὶν, εἰμὶ, ἐὰν μὴ ὑμεῖς πρὸς με ἀφίκησθε,
 αὐτὸς τρικύλιστος, ὅπου ἂν ὑμεῖς καὶ Θεμίστα πα-
 ρακαλῆτε, ὠθειῦσθαι. Πρὸς δὲ Πυθοκλέα ὠραῖον
 ὄντα, Καθεδοῦμαι, φησὶ, προσδοκῶν τὴν ἡμερτὴν
 καὶ ἰσόθεόν σου εἰσοδόν. Καὶ πάλιν πρὸς Θεμισταν
 γράφων, νομίζει αὐτῇ παραινεῖν, καθά φησι Θεόδο-
 τος, ὡς ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν πρὸς Ἐπίκουρον. 6.
 Καὶ ἄλλαις δὲ πολλαῖς ἐταίραις γράφειν, καὶ μάλιστα
 Λεοντίῳ, ἧς καὶ Μητροδώρον ἐρασθῆναι. Ἐν τε τῷ
 περὶ τέλους γράφειν οὕτως, Οὐ γὰρ ἔγωγε ἔχω τί
 νοήσω τάχαθόν, ἀφαιρῶν μὲν τὰς διὰ χυλῶν ἡδονάς,
 ἀφαιρῶν δὲ καὶ τὰς δι' ἀφροδισίων, καὶ τὰς δι'
 ἀκροαμάτων, καὶ τὰς διὰ μορφᾶς. Ἐν τε τῇ πρὸς
 Πυθοκλέα ἐπιστολῇ γράφειν, Παιδείαν δὲ πᾶσαν,
 μακάριοι, φεύγετε. Ἐπίκτητός τε κιναιδολόγον αὐ-
 τὸν καλεῖ, καὶ τὰ μάλιστα λοιδορεῖ. Καὶ μὴν καὶ
 Τιμοκράτης, ὁ Μητροδώρου μὲν ἀδελφός, μαθητὴς
 δὲ αὐτοῦ, τῆς σχολῆς ἐκφοιτήσας, ἐν τοῖς ἐπιγραφο-
 μένοις εὐφραντοῖς, φησὶν, αὐτὸν δις τῆς ἡμέρας
 ἐμῆν ὑπὸ τρυφῆς. Ἐαυτὸν τε διηγεῖται μόγις ἐκφυ-
 γεῖν ἰσχύσαι τὰς νυκτερινὰς ἐκείνας φιλοσοφίας, καὶ
 τὴν μυστικὴν ἐκείνην συναγωγὴν. 7. Τὸν τε Ἐπί-
 κουρον πολλὰ κατὰ τὸν λόγον ἠγνοηκέναι, καὶ πολὺ
 μᾶλλον κατὰ τὸν βίον, τό τε σῶμα ἔλθειν ὡς διακεῖσθαι.

ὡς πολλῶν ἐτῶν μὴ δύνασθαι ἀπὸ τοῦ φορέου διανα-
στῆναι· μνῶν τε ἀναλίσκεν ἡμερησίαν εἰς τὴν τρά-
πεζαν, ὡς αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς Λέοντιον ἐπιστολῇ γρά-
φει, καὶ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς ἐν Μιτυλήνῃ φιλοσόφους.
Συνεῖναι τε αὐτῶ τε καὶ Μητροδώρῳ ἐταίρας καὶ ἄλ-
λας, Μαρμάριον καὶ Ἡδεῖαν, καὶ Ἐρωτίον, καὶ Ναι-
διον.

IV. Καὶ ἐν ταῖς ἑπτὰ καὶ τριάκοντα βιβλοῖς
ταῖς περὶ φύσεως, τὰ πλεῖστα ταῦτα λέγειν, καὶ ἀντι-
γράφειν ἐν αὐταῖς, ἄλλοις τε καὶ Ναυσιφάνει τὰ
πλεῖστα, καὶ αὐτῇ λέξει φάσκειν οὕτως, Ἄλλ' εἴ τις
ἄλλος, εἶχε κακῆνος, ὠδίνων τὴν ἀπὸ τοῦ στόματος
καύχησιν, τὴν σοφιστικὴν, καθάπερ καὶ ἄλλοι τῶν
ἀνδραπόδων. 8. Καὶ αὐτὸν Ἐπίκουρον ἐν ταῖς ἐπι-
στολαῖς περὶ Ναυσιφάνους λέγειν· ταῦτα ἤγαγεν αὐ-
τὸν εἰς ἔκστασιν τοιαύτην, ὥστε μοι λοιδορεῖσθαι,
καὶ ἀποκαλεῖν διδάσκαλον. Πλεύμονά τε αὐτὸν ἐκά-
λει, καὶ ἀγρόματον, καὶ ἀπατεῶνα, καὶ πόρον·
τούς τε περὶ Πλάτωνα, Διονυσοκόλακας, καὶ αὐτὸν
Πλάτωνα, χρυσοῦν· καὶ Ἀριστοτέλην, ἄσωτον, κατα-
φαγόντα τὴν πατρῶαν οὐσίαν, στρατεύεσθαι, καὶ
φαρμακοπωλεῖν· φορμοφόρον τε Πρωταγόραν, καὶ
γραφέα Δημοκρίτου, καὶ ἐν κώμαις γράμματα διδά-
σκειν· Ἡράκλειτόν τε, κυκητὴν· καὶ Δημόκριτον,
Ληρόκριτον· καὶ Ἀντίδωρον, Σαννίδωρον· τοὺς δὲ
Κυρηναίους ἐχθροὺς τῆς Ἑλλάδος· καὶ τοὺς διαλε-
κτικούς, πολυφθονερούς· Πύθωνα δὲ, ἀμαθῆ καὶ
ἀπαιδέυτον.

V. Μειμήνασι δὲ οὗτοι. 9. Τοῦ δ' ἀνδρὸς μάρ-
τυρες ἱκανοὶ τῆς ἀνυπερβλήτου πρὸς πάντας εὐγνω-

μουίνης, ἣ τε πατρὶς χαλκαῖς εἰκόσι τιμήσασα, οἱ τε φίλοι, τοσοῦτοι τὸ πλῆθος ὡς μηδ' ἂν πόλεσιν ὄλαις μετρεῖσθαι δύνασθαι· οἱ τε γινώριμοι πάντες, ταῖς δογματικαῖς αὐτοῦ σειρήσι προκατασχεθέντες, πλὴν Μητροδώρου τοῦ Στρατονικίως πρὸς Καρνεάδην ἀποχωρήσαντος, τάχα βαρυνθέντος ταῖς ἀνυπερβλήτοις αὐτοῦ χρηστότησιν· ἣ τε διαδοχῇ, πασῶν σχεδὸν ἐκλιπουσῶν τῶν ἄλλων, ἕσασι διαμένουσα, καὶ ἀνηρίθμους ἀρχὰς ἀποκύνουσα, ἄλλην ἐξ ἄλλης, τῶν γνωρίμων. 10. Ἦτε πρὸς τοὺς γονεῖς εὐχαριστία, καὶ ἣ πρὸς τοὺς ἀδελφούς εὐποιία, πρὸς τε τοὺς οἰκέτας ἡμερότης, ὡς δῆλον καὶ τῶν διαθηκῶν αὐτοῦ· καὶ ὅτι αὐτοὶ συνεφιλοσόφουν αὐτῷ, ὧν ἦν ἐνδοξότατος ὁ προειρημένος Μῦς· καθόλου δὲ ἣ πρὸς πάντας αὐτοῦ φιλανθρωπία. Τῆς μὲν γὰρ πρὸς θεοὺς ὁσιότητος, καὶ πρὸς πατρίδα φιλίας, ἄλεκτος ἣ διάθεσις. Ἐπερβολῇ γὰρ ἐπιεικείας, οὐδὲ πολιτείας ἤψατο. Καὶ χαλεπωτάτων δὲ καιρῶν κατασχόντων τηνικαῦτα τὴν Ἑλλάδα, αὐτόθι καταβιῶναι, δις ἢ καὶ τρις ἐπὶ τοὺς περὶ τὴν Ἰωνίαν τόπους διαδραμόντα πρὸς τοὺς φίλους, οἱ καὶ πανταχόθεν πρὸς αὐτὸν ἀφικνοῦντο, καὶ συνεβίουν αὐτῷ ἐν τῷ κήπῳ, καθάφησι καὶ Ἀπολλόδωρος· ὃν καὶ ὄγδοήκοντα μῶν πρίασθαι.

VI. 11. Διοκλῆς δὲ ἐν τῇ τρίτῃ τῆς ἐπιδρομῆς φησιν εὐτελέστατα καὶ λιτότατα διαιτώμενοι. Κοτίλη γοῦν (φησὶν) οἰνίδιου ἤρκοῦντο· τὸ δὲ πᾶν ἕδωρ ἦν αὐτοῖς ποτόν. Τόν τε Ἐπίκουρον μὴ ἀξιοῦν εἰς τὸ κοινὸν κατατίθεσθαι τὰς οὐσίας, καθάπερ τὸν Πυθαγόραν, κοινὰ τὰ τῶν φίλων λέγοντα. Ἀπιστῶντων γὰρ εἶναι τὸ τοιοῦτον· εἰ δ' ἄπιστων, οὐ-

δὲ φίλων. Αὐτός τε φησὶν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς, ὕδατι μόνον ἀρκεῖσθαι, καὶ ἄριφ λιτῶ. Καὶ, πέμψον μοι τυροῦ (φησὶ) κυθρίδου, ἵν' ὅταν βούλωμαι πολυτέλειασθαι, δύνωμαι. Τοιοῦτος ἦν ὁ τὴν ἡδονὴν εἶναι τέλος δογματίζων. Ὅν καὶ Ἀθήναιος δι' ἐπιγράμματος οὕτως ὑμνεῖ,

12. Ἄνθρωποι μοχθεῖτε τίχειρωνα, καὶ διὰ κέρδους

Ἄπληστον νεκρῶν ἄρχετε καὶ πολέμων ;

Τῶς φύσιος δ' ὁ πλοῦτος ὄρον τινὰ βαιὸν ἐπίσχει·

Αἰ δὲ κεναὶ κρίσεις τὰν ἀπέραντον ὁδόν.

Τοῦτο Νεοκλῆος πινυτὸν τέκος, ἢ παρὰ Μουσῶν

Ἐκλυεν, ἢ Πυθούς ἐξ ἱερῶν τριπόδων.

Ἐσόμεθα δὲ καὶ μᾶλλον τροϊόντες, ἕκ τε τῶν δογματῶν, ἕκ τε τῶν ῥημάτων αὐτοῦ.

VII. Μάλιστα δὲ ἀπεδέχετο (φησὶ Διοκλῆς) τῶν ἀρχαίων Ἀναξαγόραν, (καίτοι ἐν τισιν ἀντειρηκῶς αὐτῶ) καὶ Ἀρχέλαον τὸν Σωκράτους διδάσκαλον. Ἐγύμναζε δὲ (φησὶ) τοὺς γνωρίμους, καὶ διὰ μνήμης ἔχειν τὰ ἑαυτοῦ συγγράμματα. 13. Τοῦτον, Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς, Λυσιφάνους ἀκοῦσαι φησὶ καὶ Πραξιφάνους· αὐτὸς δὲ οὐ φησιν, ἀλλ' ἑαυτοῦ, ἐν τῇ πρὸς Εὐρύδικον ἐπιστολῇ. Ἄλλ' οὐδὲ Λεύκιππὸν τινα γεγενῆσθαι φησὶ φιλόσοφον, οὐτ' αὐτὸς οὐθ' Ἐρμαχος. Ὅν ἐνιοὶ φασι, καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Ἐπικούρειος, διδάσκαλον Δημοκρίτου γεγενῆσθαι. Δημοκρίτους δὲ φησιν ὁ Μάγνης, καὶ Ξενοκράτους αὐτὸν ἀκοῦσαι.

VIII. Κέχρηται δὲ λέξει κυρία κατὰ τῶν πραγμάτων, ἦν, ὅτι ἰδιωτάτη ἐστὶν, Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικὸς αἰτιᾶται. Σαφῆς δ' ἦν οὕτως, ὡς καὶ ἐν

τῷ περὶ τῆς ῥητορικῆς ἀξιοῦ, μηδὲν ἄλλο ἢ σαφίηνειαι ἀπαιτεῖν. 14. Καὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ἀντὶ τοῦ Χαίρειν, Εὐ πράττειν· καὶ, Σπουδαίως ζῆν ἄριστον. Οἱ δὲ φασιν ἐν τῷ Ἐπικούρου βίῳ, τὸν κανόνα γράφαι αὐτὸν ἐκ τοῦ Νανσιφάνους τρίποδος, οὗ καὶ ἀκοῦσαι φασὶν αὐτόν. Ἀλλὰ καὶ Παμφίλου τοῦ Πλατωνικοῦ ἐν Σάμῳ.

IX. Ἀρξασθαι τε φιλοσοφεῖν ἐτῶν ὑπάρχοντα δυοκαίδεκα· ἀφηγήσασθαι δὲ τῆς σχολῆς, ἐτῶν ὄντα δύο πρὸς τοῖς τριάκοντα. Ἐγενήθη δὲ (φησὶν Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς) κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἐνάτης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἐπὶ Σωσιγένους ἄρχοντος, μηνὸς Γαμηλιῶνος ἑβδόμη, ἔτεσιν ὕστερον τῆς Πλάτωνος τελευτῆς ἑπτά. 15. Τριάκοντα δὲ αὐτὸν ἐτῶν δύο καὶ τριάκοντα, ἐν Μιτυλήνῃ καὶ Λαμψάκῳ, πρῶτον συστήσασθαι σχολὴν ἐπὶ ἔτη πέντε· ἔπειθ' οὕτως εἰς Ἀθήνας μετελθεῖν, καὶ τελευτῆσαι κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἑβδόμης, καὶ εἰκοστῆς, καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἐπὶ Πυθαράτου, ἔτη βιώσαντα δύο πρὸς τοῖς ἑβδομήκοντα· τὴν τε σχολὴν διαδέξασθαι Ἐρμαχὸν Ἀγεμάρχου Μιτυληναῖον. Τελευτῆσαι δὲ αὐτὸν λίθῳ τῶν οὖρων ἐπισχεθέντων, (ὡς φησι καὶ Ἐρμαχος ἐν ἐπιστολαῖς) ἡμέρας νοσήσαντα τετρακαίδεκα. Ὅτε καὶ φησιν Ἴριμιππος ἐμβάντα αὐτὸν εἰς πύelon χαλκῆν, κεκραμένην ὕδατι θερμῷ, καὶ αἰτήσαντα ἄκρατον, ῥοφήσαι. 16. Τοῖς τε φίλοις παραγγείλαντα τῶν δογμάτων μεμνησθαι, οὕτω τελευτῆσαι. Καὶ ἔστι μῶν εἰς αὐτὸν οὕτω.

Χαίρετε, καὶ μέμνησθε τὰ δόγματα. Τοῦτ' Ἐπί-
κουρος

Ἔσταιον εἶπε φίλοις οἷσιν ἀποφθίμενος.

Θερμὴν ἐς πύελον γὰρ ἐσήλυθε, καὶ τὸν ἄκρατον

Ἔσπασεν, εἴτ' αἰδὴν ψυχρὸν ἐπεσπάσατο.

Οὗτος μὲν ὁ βίος τὰνδρός, ἥδε δὲ ἡ τελευταία.

Χ. Καὶ διέθετο ὧδε· Κατὰ τὰδε δίδωμι τὰ ἐμαυτοῦ πάντα Ἀμυνομάχῳ Φιλοκράτους Βατιῆθεν, καὶ Τιμοκράτει Δημητρίου Ποταμίῳ, κατὰ τὴν ἐν τῷ Μητρῷῳ ἀναγεγραμμένην ἑκατέρῳ δόσιν, 17. ἐφ' ᾧ τε τὸν μὲν κῆπον καὶ τὰ προσόντα αὐτῷ παρεξουσιν Ἐρμάχῳ Ἀγεμάχου Μιτυληναίῳ, καὶ τοῖς συμφιλοσοφοῦσιν αὐτῷ, καὶ οἷς ἂν Ἐρμαχος καταλήπῃ διαδόχοις τῆς φιλοσοφίας, ἐνδιατρίβειν κατὰ φιλοσοφίαν. Καὶ αἰεὶ δὲ τοῖς φιλοσοφοῦσιν ἀπὸ ἡμῶν ὅπως ἂν συνδιασώσωσιν Ἀμυνομάχῳ καὶ Τιμοκράτει κατὰ τὸ δυνατόν τὴν ἐν τῷ κήπῳ διατριβὴν, παρακατατίθεμαι· τοῖς τ' αὐτῶν κληρονόμοις, ἐν ᾧ ἂν τρόπον ἀσφαλέστατον ἦ, ὅπως ἂν κηκεῖνοι διατηροῦσιν τὸν κῆπον, καθάπερ καὶ αὐτοὶ, οἷς ἂν οἱ ἀπὸ ἡμῶν φιλοσοφοῦντες παραδιδῶσι. Τὴν δὲ οἰκίαν τὴν ἐν Μελίτῃ παρεχέτωσαν Ἀμυνόμαχος καὶ Τιμοκράτης ἐνοικεῖν Ἐρμάχῳ καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ φιλοσοφοῦσιν. ἕως ἂν Ἐρμαχος ζῇ. 18. Ἐκ δὲ τῶν γινομένων προσόδων τῶν δεδομένων ἀφ' ἡμῶν Ἀμυνομάχῳ καὶ Τιμοκράτει, κατὰ τὸ δυνατόν μεριζέσθωσαν μεθ' Ἐρμάχου σκοπούμενοι, εἰς τε τὰ ἐναγίσματα τῷ τε πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ ἡμῖν εἰς τὴν εἰθισμένην ἀγεσθαι γενέθλιον ἡμέραν, ἑκάστου ἔτους τῇ προτέρᾳ δεκάτῃ τοῦ Γαμηλιῶνος. Ἐπι

καὶ εἰς τὴν γινομένην σύνοδον ἐκάστου μηνὸς ταῖς εἰκάσι, τῶν συμφιλοσοφούντων ἡμῖν, εἰς τὴν ἡμῶν τε καὶ Μητροδώρου μνήμην κατατεταγμένην. Συντελείτωσαν δὲ καὶ τὴν τῶν ἀδελφῶν ἡμέραν τοῦ Ποσειδεῶνος, καθάπερ καὶ ἡμεῖς. Συντελείτωσαν δὲ καὶ τὴν Πολυαίου, τοῦ Μεταγεινιῶντος. 19. Ἐπιμελείσθω δὲ καὶ Ἀμυνόμαχος καὶ Τιμοκράτης τοῦ υἱοῦ τοῦ Μητροδώρου Ἐπικούρου, καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Πολυαίου, φιλοσοφούντων αὐτῶν, καὶ συζώντων μεθ' Ἐρμάχου. Ὡσαύτως δὲ τῆς θυγατρὸς τῆς Μητροδώρου τὴν ἐπιμέλειαν ποιείσθωσαν· καὶ εἰς ἡλικίαν ἔλθοῦσαν ἐκδότησαν ᾧ ἂν Ἐρμαχος ἔλθῃ τῶν φιλοσοφούντων μετ' αὐτοῦ, οὐσης αὐτῆς εὐτάκτου, καὶ παιδαρχούσης Ἐρμάχῳ. Διδότωσαν δὲ Ἀμυνόμαχος καὶ Τιμοκράτης ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν ἡμῖν προσόδων, εἰς τροφήν τούτοις, ὅτι ἂν αὐτοῖς κατ' ἐνιαυτὸν ἐπιδέχεσθαι δοκῇ, σκοπούμενοι μεθ' Ἐρμάχου. 20. Ποιείσθωσαν δὲ μεθ' ἐαυτῶν καὶ Ἐρμαχὸν κύριον τῶν προσόδων, ἵνα μετ' αὐτοῦ, συγκαταγεγηρακότος ἡμῖν ἐν φιλοσοφίᾳ, καὶ καταλελειμμένου ἡγεμόνος τῶν συμφιλοσοφούντων ἡμῖν, ἕκαστα γένηται. Τὴν δὲ προῖκα τῷ θήλει παιδίῳ, ἐπειδὴν εἰς ἡλικίαν ἔλθῃ, μερισάτωσαν Ἀμυνόμαχος καὶ Τιμοκράτης, ὅσον ἂν ἐπιδέχεται ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων ἀφαιροῦντες, μετὰ τῆς Ἐρμάχου γνώμης· ἐπιμελείσθωσαν δὲ καὶ Νικάνορος, καθάπερ καὶ ἡμεῖς, ἵν' ὅσοι τῶν συμφιλοσοφούντων ἡμῖν χρεῖαν ἐν τοῖς ἰδίοις παρεσχημένοι, καὶ τὴν πᾶσαν οἰκειότητα ἐνθεδμεγμένοι, συγκαταγῆράσκειν μεθ' ἡμῶν προείλοντο ἢ μηδενὸς τῶν ἀναγκαίων ἐνδεῆς ἢ

τὴν ἡμετέραν δύναμιν. 21. Δοῦναι δὲ τὰ βιβλία τὰ ὑπάρχοντα ἡμῖν πάντα Ἐρμάχῳ· ἐάν δέ τι τῶν ἀνθρώπων περὶ Ἐρμάχον γίνηται, πρὸ τοῦ τὰ Μητροδώρου παιδιά εἰς ἡλικίαν ἐλθεῖν, δοῦναι Ἀμυνόμαχον καὶ Τιμοκράτην, ὅπως ἂν εὐτακτούντων αὐτῶν ἕκαστα γένηται τῶν ἀναγκαίων, κατὰ τὸ δυνατόν, ἀπὸ τῶν καταλειμμένων ὑφ' ἡμῶν προσόδων. Καὶ τῶν λοιπῶν ἀπάντων ὡς συντετάχαμεν ἐπιμελείσθωσαν, ὅπως δὴ κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον ἕκαστα γίνηται. Ἀφίημι δὲ τῶν παιδῶν ἐλεύθερον Μῦν, Νικίαν, Λύκωνα. Ἀφίημι δὲ καὶ Φαίδριον ἐλευθέραν. 22. Ἦδη δὲ τελευτῶν γράφει πρὸς Ἰδομενεά τήνδε ἐπιστολήν. Τὴν μακαρίαν ἄγοντες καὶ ἅμα τελευτῶντες ἡμέραν τοῦ βίου, ἐγράφομεν ὑμῖν ταυτί· στραγγοῦρία τε παρηκολουθήκει, καὶ δυσεντερικὰ πάθη, ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείποντα τοῦ ἐν ἑαυτοῖς μεγέθους. Ἀντιπαραειάττετο δὲ πᾶσι τούτοις τὸ κατὰ ψυχὴν χαῖρον ἐπὶ τῇ τῶν γεγονότων ἡμῖν διαλογισμῶν μνήμη. Σὺ δὲ ἀξίως τῆς ἐκ μειρακίου παραστάσεως πρὸς ἐμέ καὶ φιλοσοφίαν, ἐπιμελοῦ τῶν παιδῶν Μητροδώρου. Καὶ διέθετο μὲν ὧδε.

XI. Μαθητὰς δὲ ἔσχε πολλοὺς μὲν, σφόδρα δὲ ἐλλογίμους, Μητροδώρον, καὶ Ἀθήναιον, καὶ Τιμοκράτην, καὶ Σάνδην Λαμπακηρόν· ὃς ἀφ' οὗ τὸν ἄνδρα ἔγνω, οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ πλὴν ἕξ μηνῶν εἰς τὴν οἰκίαν, ἔπειτα ἐπανῆλθε. 23. Γέγονε δὲ ἀγαθὸς κατὰ πάντα, καθὼ καὶ Ἐπίκουρος ἐν προηγουμέναις γράφει. Μαρτυρεῖ δὲ καὶ ἐν τῷ τρίτῳ Τιμοκράτης. Τοιοῦτος δὲ ὢν, καὶ τὴν ἀδελφῆν Βατίδα ἐξέδοτο Ἰδομενεῖ, καὶ Λεόντιον τὴν Ἀττικὴν

εταῖραν ἀναλαβῶν, εἶχε παλλακὴν. Ἦν δὲ καὶ ἀκατάπληκτος πρὸς τε τὰς ὀχλήσεις καὶ τὸν θάνατον, ὡς Ἐπίκουρος ἐν τῷ πρώτῳ Μητροδώρῳ φησί. Φασὶ δὲ καὶ πρὸ ἐπιτὰ ἐτῶν αὐτοῦ τελευτῆσαι, πεντηκοστὸν τρίτον ἔτος ἄγοντα. Καὶ αὐτὸς Ἐπίκουρος ἐν ταῖς προειρημέναις διαθήκαις, ὡς προαποθανόντιος αὐτοῦ δηλονότι, ἐπισκῆπτει περὶ τῆς ἐπιμελείας αὐτοῦ τῶν παιδῶν. Ἔσχε δὲ καὶ τὸν προειρημένον οἰκεῖόν τινα, ἀδελφὸν τοῦ Μητροδώρου, Τιμοκράτην. 24. Βιβλία δ' ἐστὶ τοῦ Μητροδώρου τὰδε. Πρὸς τοὺς ἰατροὺς, τρία. Περὶ αἰσθήσεων, πρὸς Τιμοκράτην. Περὶ μεγαλοψυχίας. Περὶ τῆς Ἐπικούρου ἀφῶστιας. Πρὸς τοὺς διαλεκτικούς. Πρὸς τοὺς σοφιστίας ἐννέα. Περὶ τῆς ἐπὶ σοφίαν πορείας. Περὶ τῆς μεταβολῆς. Περὶ πλοῦτου. Πρὸς Δημόκριτον. Περὶ εὐγενείας.

XII. Ἦν καὶ Πολύαινος, Ἀθηνοδώρου Λαμψακηνός, ἐπεικὴς καὶ φιλικός, ὡς οἱ περὶ Φιλόδημόν φασι.

XIII. Καὶ ὁ διαδεξάμενος αὐτὸν Ἐρμαχος Ἀγεμάρχου, Μιτυληναῖος ἀνὴρ, πατρὸς μὲν πένητος, τὰς δὲ ἀρχὰς προσέχων ῥητορικοῖς. Φέρεται καὶ τούτου βιβλία κάλλιστα τὰδε. 25. Ἐπιστολικά περὶ Ἐμποδοκλέους κβ'. Περὶ τῶν μαθημάτων, πρὸς Πλάτωνα, πρὸς Ἀριστοτέλην. Ἐτελεύτα δὲ παρὰ Ἀσσίᾳ, γενόμενος ἱκανὸς ἀνὴρ.

XIV. Λεοντεύς τε Λαμψακηνός ὁμοίως, καὶ ἡ τοῦτου γυνὴ Θεμίστα, πρὸς ἣν καὶ γέγραφεν ὁ Ἐπίκουρος.

XV. Ἔτι τε Κολαίτης, καὶ Ἰδομενεύς, καὶ αὐτοὶ Λαμψακηνοί. Καὶ οὗτοι μὲν ἐλλόγιμοι, ὧν ἦν καὶ

Πολύστρατος, ὁ διαδεξάμενος Ἑρμαχον· ὃν διεδέξατο Διονύσιος, ὃν Βασιλίδης. Καὶ Ἀπολλοδώρος δέ, ὁ Κηποτύραννος, γέγονεν ἐλλόγιμος, ὃς ὑπὲρ τετρακάσια συνέγραψε βιβλία. Δύο τε Πτολεμαῖοι Ἀλεξανδρεῖς, ὁ τε Μέλας καὶ ὁ Λευκός· Ζήνων τε ὁ Σιδώνιος, ἀκροατὴς Ἀπολλοδώρου, πολυγράφος ἀνὴρ· 26. καὶ Δημήτριος ὁ ἐπικληθεὶς Λάκων· Διογένης τε ὁ Ταρσεὺς, ὁ τὰς ἐπιλέκτους σχολὰς συγγράψας· καὶ Ὡρίων, καὶ ἄλλοι οὓς οἱ γνήσιοι Ἐπικούρειοι σοφιστὰς ἀποκαλοῦσιν.

XVI. Ἦσαν δὲ καὶ ἄλλοι Ἐπικούρειοι τρεῖς, ὃ τε Λεοντίως υἱὸς καὶ Θεμιστας. Ἔτερος, Μάγνης· τέταρτος, ὀπλομάχος.

XVII. Γέγονε δὲ πολυγραφώτατος ὁ Ἐπίκουρος, πάντας ὑπερβαλλόμενος πλήθει βιβλίων. Κύλινδρος μὲν γὰρ πρὸς τριακοσίους εἰσί. Γέγραπται δὲ μαρτύριον ἔξωθεν ἐν αὐτοῖς οὐδέν· ἀλλ' αὐταὶ εἰσὶν Ἐπικούρου φωναί. Ἐξήλου δὲ αὐτὸν Χρῦσιππος ἐν πολυγραφίᾳ· καθά φησι Καρνεάδης, παράσιτον αὐτοῦ τῶν βιβλίων ἀποκαλῶν. Εἰ γὰρ τι γράψαι ὁ Ἐπίκουρος, ἐφιλονεῖκε τοσοῦτο γράψαι ὁ Χρῦσιππος. 27. Καὶ διὰ τοῦτο καὶ πολλάκις ταῦτ' ἀ γέγραφε, τῷ μὴ ἐπελεθεῖν· καὶ ἀδιόρθωτα εἴλεκε, τῷ ἐπιγεσθαι. Καὶ τὰ μαρτύρια τοσαῦτα ἔστιν, ὥς ἐκείνων μόνων γέμειν τὰ βιβλία· καθάπερ καὶ παρὰ Ζήνωνι ἔστιν εὐρεῖν, καὶ παρὰ Ἀριστοτέλει. Καὶ τὰ συγγράμματα μὲν Ἐπικούρου τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα, ὧν τὰ βέλτιστά ἐστι τάδε. Περὶ φύσεως, λζ'. Περὶ ἀτόμων καὶ κενοῦ. Περὶ ἔρωτος. Ἐπιτομή τῶν πρὸς τοὺς φυσικοῦς. Πρὸς τοὺς Μεγαρικούς διαπορεῖται

Κύριαι δόξαι. Περὶ αἰρέσεων. Περὶ φυτῶν. Περὶ τέλους. Περὶ κριτηρίου, ἢ κανῶν. Χαιρέδθημος, ἢ Περὶ Θεῶν. Περὶ ὁσιότητος, ἢ Ἑγησιάνουξ. Περὶ βίων, δ'. 28. Περὶ δικαιοπραγίας. Νεοκλῆς πρὸς Θεμισταν. Συμπόσιον. Εὐρύλοχος. Πρὸς Μητρόδωρον. Περὶ τοῦ ὄρᾱν. Περὶ τῆς ἐν τῇ ἀτόμῳ γωνίας. Περὶ ἀφῆς. Φερὶ εἰμαρμένης. Περὶ παθῶν δόξαι, πρὸς Τιμοκράτην. Προγγνωστικόν. Προτρεπτικός. Περὶ εἰδώλων. Περὶ φαντασίας. Ἀριστοβουλος. Περὶ μουσικῆς. Περὶ δικαιοσύνης, καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν. Περὶ δώρων καὶ χάριτος. Πολυμήδης. Τιμοκράτης, γ'. Μητρόδωρος, ε'. Ἀντίδωρος, β'. Περὶ νόσων δόξαι, πρὸς Μίθρην. Καλλιστόλας. Περὶ βασιλείας. Ἀναξιμένης. Ἐπιστολαί.

XVIII. Ἐπιτομὴν δὲ αὐτῶν, τίνα δοκεῖ ἐν αὐτοῖς, ἐκθέσθαι πειράσομαι, τρεῖς ἐπιστολάς αὐτοῦ παραθέμενος, ἐν αἷς πᾶσαν τὴν ἑαυτοῦ φιλοσοφίαν ἐπιτέμνεται. 29. Θήσομαι δὲ καὶ τὰς κυρίας αὐτοῦ δόξας, καὶ εἴτι ἔδοξεν ἐκλογῆς ἀξίως ἀνεφθέγχεσθαι. Ὡστε σὲ πανταχόθεν καταμαθεῖν τὸν ἄνδρα, κἀμὲ κρίνειν, εἰ οἶδα κρίνειν. Τὴν μὲν οὖν πρώτην ἐπιστολὴν γράφει πρὸς Ἡρόδοτον, περὶ τῶν φυσικῶν· δευτέρα, πρὸς Πυθοκλέα, ἢ τις ἐστὶ περὶ μεταρσιῶν· τὴν τρίτην, πρὸς Μενοικέα· ἔστι δ' ἐν αὐτῇ τὰ περὶ βίων. Ἀρκτέον δὴ ἀπὸ τῆς πρώτης, ὀλίγα προσιπόντα περὶ τῆς διαιρέσεως τῆς κατ' αὐτὸν φιλοσοφίας.

XIX. Διαφεῖται τοίνυν εἰς τρία· τό τε κανονικόν, καὶ φυσικόν, καὶ ἠθικόν. 30. Τὸ μὲν οὖν κανονικόν ἐφόδους ἐπὶ τὴν πραγματείαν ἔχει, καὶ ἐστὶν

ἐν ἐνὶ τῷ ἐπιγραφομένῳ κανόνι. Τὸ δὲ φυσικόν, τὴν περὶ φύσεως θεωρίαν πᾶσαν, καὶ ἔστιν ἐν ταῖς περὶ φύσεως βίβλοις λζ', καὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς κατὰ στοιχεῖον. Τὸ δὲ ἠθικόν, τὰ περὶ αἰρέσεως καὶ φυγῆς. Ἔστι δὲ καὶ ἐν ταῖς περὶ βίων βίβλοις, καὶ ἐν ἐπιστολαῖς, καὶ ἐν τῷ περὶ τέλους. Εἰώθασι μέντοι τὸ κανονικὸν ὁμοῦ τῷ φυσικῷ συντάττειν. Καλοῦσι δὲ αὐτὸ Περὶ κριτηρίου, καὶ ἀρχῆς, καὶ στοιχειωτικόν· τὸ δὲ φυσικόν, Περὶ γενέσεως, καὶ φθορᾶς, καὶ περὶ φύσεως· τὸ δὲ ἠθικόν, Περὶ αἰρετῶν καὶ φευκτῶν, καὶ περὶ βίων, καὶ τέλους.

XX. 31. Τὴν διαλεκτικὴν δὲ ὡς παρέλκουσαν ἀποδοκιμάζουσιν. Ἀρκεῖν γὰρ τοὺς φυσικοὺς χωρεῖν κατὰ τοὺς τῶν πραγμάτων φθόγγους. Ἐν τοίνυν τῷ κανόνι λέγει ὁ Ἐπίκουρος, κριτήρια τῆς ἀληθείας εἶναι τὰς αἰσθήσεις, καὶ τὰς προλήψεις, καὶ τὰ πάθη· οἱ δ' Ἐπικούρειοι, καὶ τὰς φανταστικὰς ἐπιβολὰς τῆς διανοίας. Λέγει δὲ καὶ ἐν τῇ πρὸς Ἡρόδοτον ἐπιτομῇ, καὶ ἐν ταῖς κυρίαις δόξαις. Πᾶσα γὰρ (φησὶν) αἰσθησις ἄλογός ἐστι, καὶ μνήμης οὐδεμιᾶς δεκτικὴ· οὔτε γὰρ ὑφ' αὐτῆς κινεῖται, οὔτε ὑφ' ἑτέρου κινήθεισα, δύναται τι προσθεῖναι ἢ ἀφελεῖν. Οὐδ' ἔστι τὸ δυνάμενον αὐτὰς διελέγχειν. 32. Οὔτε γὰρ ἡ ὁμοιογενὴς αἰσθησις τὴν ὁμοιογενῆ, διὰ τὴν ἰσοσθένειαν· οὔθ' ἡ ἀνομοιογενὴς τὴν ὀνομοιογενῆ. Οὐ γὰρ τῶν αὐτῶν εἰσι κριτικά. Οὔθ' ἡ ἑτέρα τὴν ἑτέραν· πάσαις γὰρ προσέχομεν. Οὔτε μὲν ὁ λόγος· πᾶς γὰρ λόγος ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων ἠρτῆται. Καὶ τὸ τὰ ἐπαισθήματα δὲ ὑφαστάσθαι, πιστοῦνται τὴν τῶν αἰσθήσεων ἀλήθειαν. Τῶν

δὲ τό, τε ὄραν ἡμᾶς καὶ ἀκούειν, ὡσπερ τὸ ὄλεγειν. Ὅθεν καὶ περὶ τῶν ἀδήλων ἀπὸ τῶν φαινομένων χρῆσημειοῦσθαι. Καὶ γὰρ καὶ ἐπίνοιαι πᾶσαι ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων γέγονασι κατὰ τε περίπτωσιν καὶ ἀναλογίαν, καὶ ὁμοιότητα, καὶ σύνθεσιν, συμβαλλομένου τι καὶ τοῦ λογισμοῦ. Τὰ τε τῶν μαινομένων φαντάσματα, καὶ τὰ κατ' ὄναρ, ἀληθῆ· κινεῖ γάρ· τὸ δὲ μὴ ὄν, οὐ κινεῖ.

XXI. 33. Τὴν δὲ πρόληψιν λέγουσιν οἰονεὶ κατάληψιν, ἢ δόξαν ὀρθήν, ἢ ἔννοιαν, ἢ καθολικὴν νόησιν ἐναποκειμένην, τουτέστι μνήμην τοῦ πολλάκις ἔξωθεν φανέντος· οἷον τὸ, Τοιοῦτος ἐστὶν ἄνθρωπος. Ἄμα γὰρ τῷ ῥηθῆναι ἄνθρωπος, εὐθύς κατὰ πρόληψιν καὶ ὁ τύπος αὐτοῦ νοεῖται, προηγουμένων τῶν αἰσθήσεων. Πᾶν οὖν πρᾶγμα ὀνόματι τῷ πρώτως ἐπιτεταγμένῳ, ἐναργές ἐστι. Καὶ οὐκ ἂν ἐζητήσαμεν τὸ ζητούμενον, εἰ μὴ πρότερον ἐγνώκειμεν αὐτό. Οἷον, Τὸ πόρρω δοτός, ἵππος ἐστὶν ἢ βοῦς. Αἰεὶ γὰρ κατὰ πρόληψιν ἐγνωκέναι ποτὲ ἵππου καὶ βοὸς μορφήν. Οὐδ' ἂν ὀνομάσαιμεν τι, μὴ πρότερον αὐτοῦ κατὰ πρόληψιν τὸν τύπον μαθόντες. Ἐναργεῖς οὖν εἰσὶν αἱ πρόληψεις.

XXII. Καὶ τὸ δοξαστόν, ἀπὸ προτέρου τινὸς ἐναργοῦς ἤρτηται. Ἐφ' ὃ ἀναφέροντες λέγομεν· οἷον, Πόθεν ἴσμεν εἰ τοῦτό ἐστιν ἄνθρωπος; **34.** Τὴν δὲ δόξαν, καὶ ὑπόληψιν λέγουσιν. Ἀληθῆ τέ φασι καὶ ψευδῆ· ἂν μὲν γὰρ ἐπιμαρτυρῆται, ἢ μὴ ἀντιμαρτυρῆται, ἀληθῆ εἶναι· ἐὰν δὲ μὴ ἐπιμαρτυρῆται ἢ ἀντιμαρτυρῆται, ψευδῆ τυγχάνειν. Ὅθεν τὸ προσμένον εἰσῆχθη· οἷον, τὸ προσμεῖναι καὶ ἐγ-

γύς γενέσθαι τῷ πύργῳ, καὶ μαθεῖν ὅποιος ἔγγυς φαίνεται.

XXIII. Πάθη δὲ λέγουσιν εἶναι δύο, ἡδονὴν καὶ ἀλγηδόνα· ἱστάμενα περὶ πάντων ζῶων. Καὶ τὴν μὲν, οἰκεῖον· τὴν δὲ, ἀλλότριον· δι' αὐτὴν κρινέσθαι τὰς αἰρέσεις καὶ φυγὰς. Τῶν τε ζητήσεων εἶναι τὰς μὲν περὶ τῶν πραγμάτων· τὰς δὲ, περὶ ψιλῆν τὴν φωνήν. Καὶ ταῦτα δὲ περὶ τῆς διαιρέσεως, καὶ τοῦ κριτηρίου στοιχειωδῶς.

XXIV. Ἀντίον δὲ ἐπὶ τὴν ἐπιστολήν·

Ἐπίκουρος Ἡροδότῳ χαίρειν.

35. Τοῖς μὴ δυναμένοις, ὡς Ἡρόδοτε, ἕκαστα τῶν περὶ φύσεως ἡμῖν ἀναγεγραμμένων ἐξακριβοῦν, μηδὲ τὰς μείζους τῶν συντεταγμένων βιβλίων διαθρεῖν, ἐπιτομὴν τῆς ὅλης πραγματείας, εἰς τὸ κατασχεῖν τῶν ὀλοσχερεστάτων δοξῶν τὴν μνήμην ἱκανῶς, αὐτοῖς παρεσκευάσα· ἵνα παρ' ἐκάστους τῶν καιρῶν ἐν τοῖς κυριωτάτοις βοηθεῖν αὐτοῖς δύναιντο, καθ' ὅσον αὐτὸν ἐφάπτωνται τῆς περὶ φύσεως θεωρίας. Καὶ τοὺς προβεβηκότας δὲ ἱκανῶς ἐν τῇ τῶν ὅλων ἐπιβλέψει. τὸν τύπον τῆς ὅλης πραγματείας τὸν κατεστοιχειωμένον δεῖ μνημονεύειν. Τῆς γὰρ ἀθρόας ἐπιβολῆς πυκνὸν δεόμεθα· τῆς δὲ κατὰ μέρος, οὐχ ὁμοίως.

36. Βαδιστίον μὲν οὖν καὶ ἐπ' ἐκεῖνα, καὶ συνεχῶς ἐν τῇ μνήμῃ τοσοῦτον ποιητέον, ἀφ' οὗ ἢ τε κυριωτέρ' τῆ ἐπιβολῇ ἐπὶ τὰ πράγματα ἔσται, καὶ δὴ καὶ τὸ κατὰ μέρος ἀκριβωμά πάντων ἐξευρεθήσεται, τῶν ὀλοσχερεστάτων τύπων ἐμπεριειλημμένων, καὶ μνημονομένων· ἐπεὶ καὶ τοῦ τετελεσιουργημένου τοῦτο κυριώτατον τοῦ παντὸς ἀκριβωμένου γίνεταί, τὸ ταῖς

ἐπιβολαῖς ὀξείως δύνασθαι χρῆσθαι. καὶ πρὸς ἀπλᾶ στοιχειώματα καὶ φωνὰς συναγομένων. Οὐ γὰρ οἷόν τε τὸ πύκνωμα τῆς συνεχοῦς τῶν ὄλων περιουδίας εἶδέναι, μὴ δυνάμενον διὰ βραχείων φωνῶν ἅπαν ἐμπεριλαβεῖν ἐν αὐτῷ ὄν καὶ κατὰ μέρος πρότερον ἐξακριβωθέν. 37. Ὅθεν δὴ πᾶσι χρησίμης οὔσης, τοῖς ὑκειωμένοις φυσιολογία, τῆς τοιαύτης ὁδοῦ, παρεγγυῶντων συνεχῆ, ἐνεργημα ἐν φυσιολογία, καὶ τῶν μάλιστα τούτῳ ἐγγαληνίζόντων τῷ βίῳ, ποιήσασθαι δεῖ καὶ τοιαύτην τινὰ ἐπιτομήν καὶ στοιχείωσιν τῶν ὄλων δοξῶν. Πρῶτον μὲν οὖν τὰ ὑποταγμένα τοῖς φθόγγοις (ὡς Ἡρόδοτε) δεῖ εἰληφέναι, ὅπως ἂν τὰ δοξαζόμενα, ἢ ζητούμενα, ἢ ἀπορούμενα ἔχωμεν εἰς ὃ ἀνάγοντες ἐπικρίνειν, καὶ μὴ ἄκριτα πάντα ἡμῖν εἰς ἄπειρον ἀποδεικνύωσιν, ἢ κενοῦς φθόγγους ἔχωμεν. 38. Ἀνάγκη γὰρ τὸ πρῶτον ἐννόημα καθ' ἕκαστον φθόγγον βλέπεσθαι, καὶ μεθ' ἑνὸς ἀποδείξεως προσδεῖσθαι, εἴπερ ἔξομεν τὸ ζητούμενον, ἢ ἀπορούμενον, καὶ δοξαζόμενον ἐφ' ὃ ἀνάξομεν. Εἶγε κατὰ τὰς αἰσθήσεις δεῖ πάντα τηρεῖν, καὶ ἀπλῶς κατὰ τὰς παρούσας ἐπιβολὰς, εἴτε διανοίας, εἴθ' ὅτουδήποτε τῶν κριτηρίων. Ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ὑπάρχοντα πάθη· ὅπως ἂν καὶ τὸ προσμέμονον καὶ τὸ ἄδηλον ἔχωμεν οἷς σημειωσόμεθα. Ταῦτα δὲ διαλαβόντες συνορῶν ἤδη δεῖ περὶ τῶν ἀδήλων. Πρῶτον μὲν, ὅτι οὐδὲν γίνεται ἐκ τοῦ μὴ ὄντος. Πᾶν γὰρ ἐκ παντός ἐγίνετ' ἂν, σπερμάτων γε οὐδὲν προσδεόμενον. 39. Καὶ εἰ ἐφθείρετο διὰ τὸ ὄν εἰς τὸ μὴ ὄν, πάντα ἂν ἂν οἷς ὄντων τῶν εἰς αὐτὴν διελ-

αἰ τοιοῦτον ἦν οἶον νῦν ἐστι, καὶ αἰ τοιούτον ἔσται. Οὐθὲν γὰρ ἐστὶν εἰς ὃ μεταβάλλει. Παρὰ γὰρ τὸ πᾶν οὐθὲν ἐστὶν, εἰς ὃ ἂν εἰσελθὼν αὐτὸ τὴν μεταβολὴν ποιήσαιο. Ἄλλὰ μὴν καὶ τοῦτο καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐπιτομῇ φησι, καὶ ἀρχῆν· καὶ ἐν τῇ πρώτῃ περὶ φύσεως. Τὸ πᾶν ἐστὶ σῶμα· τὰ μὲν γὰρ σώματα ὡς ἔστιν, καὶ αὐτὴ ἡ αἰσθησις ἐπὶ πάντων μαρτυρεῖ, καθ' ἣν ἀναγκαῖον τὸ ἀθλον τῶ λογισμῶ τεκμαίρεσθαι, ὡς περ προεῖπον τὸ πρόσθεν· 40. εἰ μὴ ἦν ὁ κενὸν καὶ χώραν καὶ ἀναφῆ φύσιν ὀνομάζομεν, οὐκ ἂν εἶχε τὰ σώματα ὅπου ἦν, οὐδὲ δι' οὐκ ἐκινεῖτο καθ' ἅπερ φαίνεται κινούμενα. Παρὰ δὲ ταῦτα οὐθὲν οὔτε ἐπινοηθῆναι δύναται, οὔτε περιληπτίως οὔτε ἀναλόγως τοῖς περιληπτοῖς, ὡς καθ' ὅλας φύσεις λαμβανόμενα, καὶ μὴ ὡς τὰ τούτων συμπτώματα, ἢ συμβεβηκότα, λεγόμενα. Καὶ μὴν καὶ ταῦτὸ τοῦτο καὶ ἐν τῇ πρώτῃ περὶ φύσεως φησι, καὶ ἐν τῇ τετρακαίδεκάτῃ καὶ πεντεκαίδεκάτῃ, καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐπιτομῇ. Τῶν σωμάτων τὰ μὲν ἐστὶ συγκρίσεις, τὰ δ' ἐξ ὧν αἰ συγκρίσεις πεποίηται. 41. Ταῦτα δὲ ἐστὶν ἄτομα καὶ ἀμετάβλητα, εἴπερ μὴ μέλλει πάντα εἰς τὸ μὴ ὄν φθαρῆσασθαι· ἀλλ' ἰσχύοντα ὑπομένειν, ἐν ταῖς διαλύσεσι τῶν συγκρίσεων, πλήρη τὴν φύσιν ὄντα, καὶ οὐκ ἔχοντα ὅπῃ ἢ ὅπως διαλυθήσεται. Ὡστε τὰς ἀρχὰς, ἀτόμους ἀναγκαῖον εἶναι σωμάτων φύσεις. Ἄλλὰ μὴν καὶ τὸ πᾶν, ἀπειρόν ἐστι. Τὸ γὰρ πεπερασμένον, ἄκρον ἔχει· τὸ δὲ ἄκρον, παρ' ἑτερόν τι θεωρεῖται· ὅστε τὸ οὐκ ἔχον ἄκρον, πέρας οὐκ ἔχει· πέρας δὲ οὐκ ἔχον, ἀπειροῦ ἂν εἴη, καὶ οὐ πεπερασμένον. Καὶ μὴν καὶ τῶ πλά-

θει τῶν σωμάτων ἄπειρόν ἐστι τὸ πᾶν, καὶ τῷ μεγέ-
 θει τοῦ κενοῦ. 42. Εἴτε γὰρ ἦν τὸ κενὸν ἄπειρον,
 τὰ δὲ σώματα ὠρισμένα, οὐδαμοῦ ἂν ἔμενε τὰ σώμα-
 τα, ἀλλ' ἐφέρετο κατὰ τὸ ἄπειρον κενὸν διεσπαρμένα,
 οὐκ ἔχοντα τὰ ὑπερείδοντα καὶ στέλλοντα κατὰ τὰς
 ἀντικοπᾶς. Εἴτε τὸ κενὸν ἦν ὠρισμένον, τὰ δὲ σώ-
 ματα ἄπειρα· οὐκ ἂν εἶχε τὰ ἄπειρα σώματα ὅπου
 ἂν ἔσται. Πρὸς τε τούτοις, τὰ ἄτομα τῶν σωμάτων
 καὶ μεστὰ, ἐξ ὧν καὶ αἱ συγκρίσεις γίνονται, καὶ εἰς
 αἱ διαλύονται, ἀπερίληπτά ἐστι ταῖς διαφοραῖς τῶν
 σχημάτων· οὐ γὰρ δυνατόν γενέσθαι τὰς τοσαύτας
 διαφορὰς τῶν σχημάτων ἐκ τῶν ἀτόμων περιειλημμέ-
 νων. Καὶ καθ' ἑκάστην δὲ σχημάτισιν ἀπλῶς ἄπει-
 ροὶ εἰσιν ἄτομοι, ταῖς δὲ διαφοραῖς οὐκ ἀπλῶς ἄπει-
 ροι, ἀλλὰ μόνον ἀπερίληπτοι. 43. Οὐδὲ γὰρ, φη-
 σιν ἐνδοτέρω, εἰς ἄπειρον τὴν τομὴν τυγχάνειν. Λέ-
 γει δὲ, ἐπειδὴ αἱ ποιότητες μεταβάλλονται, εἰ μέλλει
 τις μὴ καὶ τοῖς μεγέθεσιν ἀπλῶς εἰς ἄπειρον αὐτὰς
 ἐκβάλλειν. Κινουῦνται τε συνεχῶς αἱ ἄτομοι. Φησὶ
 δὲ ἐνδοτέρω, καὶ ἰσοταχῶς αὐτὰς κινεῖσθαι, τοῦ κενοῦ
 τὴν ἴσιν ὁμοίαν παρεχομένου καὶ τῇ κουφοτάτῃ καὶ
 τῇ βαρυτάτῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ αἱ μὲν, εἰς μακρὰν
 ἀπ' ἀλλήλων δίστανται· αἱ δὲ, αὐτὸν τὸν παλμὸν
 ἴσχουσιν, ὅταν τύχωσιν ἐπὶ τὴν περιπλοκὴν κεκλιμέ-
 ναι, ἢ στεραζόμεναι παρὰ τῶν πλεκτικῶν. 44. Ἡ
 τε γὰρ τοῦ κενοῦ φύσις, ἢ διορίζουσα ἑκάστην ἄτο-
 μον, τοῦτο παρασκευάζει, τὴν ὑπέρεισιν οὐκ οἶά τε
 οὕσα ποιεῖσθαι· ἢ τε στερεότης ἢ ὑπάρχουσα αὐταῖς
 κατὰ τὴν σύγκρουσιν, τὸν ἀποπαλμὸν ποιεῖ, ἐφ' ὅπο-
 υον ἂν ἡ περιπλοκὴ τὴν ἀποκατάστασιν ἐκ τῆς σι

κρούσεως διδῶ. Ἀρχὴ δὲ τούτων οὐκ ἔστιν, αἰτίων τῶν ἀτόμων οὐσῶν καὶ τοῦ κενοῦ. Φησὶ δ' ἐνδοξόρῳ, μηδὲ ποιότητα τινα περὶ τὰς ἀτόμους εἶναι, πλὴν σχήματος, καὶ μεγέθους, καὶ βάρους· τὸ δὲ χρῶμα παρὰ τὴν θέσιν τῶν ἀτόμων ἀλλάττεσθαι, ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῶν στοιχειώσεών φησι. Πᾶν τε μέγεθος μὴ εἶναι περὶ αὐτίας· οὐδέποτε γοῦν ἄτομος ὥφθη αἰσθῆσει. 45. Αὕτη δ' ἡ φωνή, τούτων πάντων μνημονευομένων, τὸν ἰκανὸν τύπον ὑποβάλλει τῆς τῶν ὄντων φύσεως ἐπινοίας. Ἀλλὰ μὴν καὶ κόσμοι ἄπειροι εἰσὶν, εἴθ' ὅμοιοι τούτῳ, εἴτ' ἀνόμοιοι. Αἶτε γὰρ ἄτομοι ἄπειροι οὔσαι (ὡς ἄρτι ἀπεδείχθη) φέρονται καὶ ποθ' ὄντα. Οὐ γὰρ κατηγάλονται αἰ τοιαῦται ἄτομοι, εἰ ὧν ἂν γένοιτο κόσμος, ἢ ἔφ' ὧν ἂν ποιηθείη, οὔτ' εἰς ἓνα, οὔτ' εἰς πεπερασμένους, οὔθ' ὅσοι τοιοῦτοι, οὔθ' ὅσοι διάφοροι τούτῳ. Ὡστε οὐδὲν τὸ ἐμποδίζον ἐστὶ πρὸς τὴν ἀπειρίαν τῶν τοιούτων κόσμων. 46. Καὶ μὴν καὶ τύποι ὁμοιοσχημονες τοῖς στερεμνίοις εἰδὶ, λεπτότησιν ἀπέχοντες μακρὰν τῶν φαινομένων. Οὔτε γὰρ ἀποστάσεις ἀδυνατοῦσιν ἐν τῷ περιέχοντι γίνεσθαι τοιαῦται, οὔτε ἐπιτηδεϊότητες, κατὰ τὰς κατεργασίας τῶν κοιλωμάτων καὶ λεπτοτήτων γίνεσθαι, οὔτε ἀπόρροιαί τὴν ἐξῆς θέσιν καὶ βάσιν διατηροῦσαι, ἢ ἢ περὶ καὶ ἐν τοῖς στερεμνίοις εἶχον. Τούτους δὲ τοὺς τύπους εἰδῶλα προσσαγορεύομεν. Καὶ μὴν καὶ ἡ διὰ τοῦ κενοῦ φορὰ κατὰ μηδεμίαν ἀπάντησιν τῶν ἀντικοπῶντων γινομένη, πᾶν μῆκος περιληπτὸν ἐν ἀπερινοήτῳ χρόνῳ συντελεῖ. Βραδύτητος γὰρ καὶ τάχους ἀντικοπή καὶ οὐκ ἀντικοπή, ὁμοίωμα λαμβάνει. 47. Οὐ

οὐδὲ ἅμα κατὰ τοὺς διὰ λόγου θεωρητοὺς χρόνους τὸ κάτω φερόμενον σῶμα ἐπὶ τοὺς πλείους τόπους ἀφικνεῖται (ἀδιανόητον γὰρ καὶ τοῦτο) συναφικνούμενον ἐν αἰσθητῶ χρόνῳ ὅθεν δῆποθεν τοῦ ἀπειρου, οὐκ ἐξ οὗ ἂν περιλάβωμεν τὴν φορὰν τόπου ἔσται ἀφιστάμενον. Ἀντικοπῆ γὰρ ὅμοιον ἔσται, κἄν μέχρι τουσούτου τὸ τάχος τῆς φορᾶς μὴ ἀντικοπτόμενον καταλίπωμεν. Χρήσιμον δὴ καὶ τοῦτο κατασχεῖν τὸ στοιχείον, εἴθ' ὅτι τὰ χρηστὰ εἰδῶλα ταῖς λεπτότησιν ἀνυπερβλήτοις κέχρηται. Ὡς μὴθὲν ἀντιμαρτυρεῖ τῶν φαινομένων, ὅθεν καὶ τάχῃ ἀνυπερβλήτα ἔχει, πάντα πόρον σύμμετρον ἔχοντα· πρὸς τῷ τῷ ἀπειρῷ αὐτῶν μὴθὲν ἀντικόπτειν, ἢ ὀλίγα ἀντικόπτειν, πολλαῖς δὲ καὶ ἀπείροις εὐθύς ἀντικόπτειν τι.

48. Πρὸς τε τούτοις, ὅτι ἡ γένεσις τῶν εἰδῶλων ἅμα νοήματι συμβαίνει. Καὶ γὰρ φεῦσις ἀπὸ τῆς τῶν σωμάτων ἐπιπολῆς συνεχῆς συμβαίνει, οὐκ ἐπίδηλος αἰσθήσει διὰ τὴν ἀναναπλήρωσιν, σώζουσα τὴν ἐπὶ τοῦ στερεομένου θέσιν καὶ τάξιν τῶν αἰσθητῶν ἐπὶ πολλὸν χρόνον· εἰ καὶ ἐνίοτε συγχεομένη ὑπάρχει. Καὶ συστάσεις ἐν τῷ περιέχοντι ὀξεῖαι, διὰ τὸ μὴ δεῖν κατὰ βάθος τὸ συμπλήρωμα γίνεσθαι. Καὶ ἄλλοι δὲ τρόποι τινὲς γεννητικοὶ τῶν τοιούτων φύσεών εἰσιν. Οὐθὲν γὰρ τούτων ἀντιμαρτυρεῖ ταῖς αἰσθήσεσιν, ἂν βλέπη τις, τίνα τρόπον τὰς ἐνεργείας τὰ εἰδῶλα ποιεῖται, ἵνα καὶ τὰς συμπαιθείας ἀπὸ τῶν ἔξωθεν πρὸς ἡμᾶς ἀνύσῃ.

49. Δεῖ δὲ καὶ νομίζειν, ἐπεισιόντος τινὸς ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, τὰς μορφὰς ὄραν ἡμᾶς καὶ διανοεῖσθαι. Οὐ γὰρ ἂν ἄλλως ἀποσφρα-
 ..... τὸ ἔξωθεν τὴν ἐαυτῶν φύσιν, τοῦ τε χρώμα-

τος καὶ τῆς μορφῆς, ἢ διὰ τοῦ ἀέρος τοῦ μεταξὺ ἡμῶν τε κακείνων, καὶ διὰ τῶν ἀκτίνων, ἢ οἶων δὴ ποτε φεγμάτων, ἀφ' ἡμῶν πρὸς ἐκεῖνα παραγινομένων. Ὡστε ὄραν ἡμᾶς, τύπων τινῶν ἐπεισιόντων ἡμῖν ἀπὸ τῶν πραγμάτων, ἀπὸ χροῶν τε καὶ ὁμοιομόρφων, κατὰ τὸ ἐναρμότιον μέγεθος, εἰς τὴν ὄψιν ἢ τὴν διάνοιαν, ὡς καὶ ταῖς φοραῖς χρωμένων. 50

Εἶτα διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τοῖ ἐνὸς καὶ συνεχοῦς τὴν φαντασίαν ἀποδιδόντες, καὶ τὴν συμπάθειαν ἀπὸ τοῦ ὑποκειμένου σώζοντες κατὰ τὸν ἐκείθεν σύμμετρον ἐπερειμὸν, ἐκ τῆς κατὰ βάρους ἐν τῷ στερεμνίῳ τῶν ἀτόμων πλάσεως, καὶ ἣν ἂν λάβωμεν φαντασίαν, ἐπιβλητικῶς τῇ διανοίᾳ ἢ τοῖς αἰσθητηρίοις, εἴτε μορφῆς, εἴτε συμβεβηκότων. Μορφὴ δὲ ἐστὶν αὕτη τοῦ στερεμνίου, γινομένη κατὰ τὸ ἐξῆς πύκνωμα, ἢ ἐγκατάλειμμα τοῦ εἰδώλου. Τὸ δὲ ψεῦδος καὶ τὸ διημαρτημένον, ἐν τῷ προσδοξαζομένῳ αἰεὶ ἐστὶν ἐπιμαρτυρηθῆσεσθαι, ἢ μὴ ἀντιμαρτυρηθῆσεσθαι. Εἶ οὐκ ἐπιμαρτυρουμένου κατὰ τὴν κίνησιν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς συνημμένην τῇ φανταστικῇ ἐπιβολῇ, διάλειψιν δὲ ἐχούσῃ, καθ' ἣν τὸ ψεῦδος γίνεται. 51.

Ἦτε γὰρ ὁμοιότης τῶν φαντασμάτων οἶονεῖ ἐν εἰκόνι λαμβανομένων, ἢ καθ' ὑπνοὺς γινομένων, ἢ κατ' ἄλλας τινὰς ἐπιβολὰς τῆς διανοίας, ἢ τῶν λοιπῶν κριτηρίων, οὐκ ἂν ποτε ὑπῆρχε τοῖς οὐσί τε καὶ ἀληθέα προσαγορευομένοις, εἰ μὴ ἦν τινα καὶ ταῦτα πρὸς ὃ βάλλομεν. Τὸ δὲ διημαρτημένον οὐκ ἂν ὑπῆρχεν, εἰ μὴ ἐλαμβάνομεν καὶ ἄλλην τινὰ κίνησιν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς, συνημμένην μὲν, διάλειψιν δὲ ἔχουσαν. Κατὰ δὲ ταύτην τὴν συνημμένην τῇ φανταστικῇ ἐπιβολῇ,

διάλειψιν δὲ ἔχουσαν, ἐὰν μὲν μὴ ἐπιμαρτυρηθῆ ἢ ἀντιμαρτυρηθῆ, τὸ ψεῦδος γίνεται· ἐὰν δὲ ἐπιμαρτυρηθῆ ἢ μὴ ἀντιμαρτυρηθῆ, τὸ ἀληθές. 52. Καὶ ταύτην οὖν σφόδρα γε δεῖ τὴν δόξαν κατέχειν, ἵνα μῆτε τὰ κριτήρια ἀναιρῆται τὰ κατὰ τὰς ἐνεργείας, μῆτε τὸ διημαρτημένον ὁμοίως βεβαιούμενον πάντα συνταράττη. Ἄλλα μὴν καὶ τὸ ἀκούειν γίνεται, πνευματὸς τινος φερομένου ἀπὸ τοῦ φωνοῦντος, ἢ ἤχουοντος, ἢ ψοφοῦντος, ἢ ὅπως δὴ ποτε ἀκουστικὸν πάθος παρασκευάζοντος. Τὸ δὲ ρεῦμα τοῦτο εἰς ὁμοιομερεῖς ὄγκους διασπείρεται, ἅμα τινὰ διασώζοντας συμπάθειαν πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἐνότητα ἰδιότροπον διατεινούσαν πρὸς ὁ ἀποστέλλεται, καὶ τὴν ἐπαίσθησιν τὴν ἀπ' ἐκείνου ὡς τὰ πολλὰ ποιούσαν· εἰδὲ μὴ γε, τὸ ἔξωθεν μόνον ἐνδηλον παρασκευάζουσαν. 53. Ἄνευ γὰρ ἀναφερομένης τινὸς ἐκεῖθεν συμπαθείας, οὐκ ἂν γένοιτο ἡ τοιαύτη ἐπαίσθησις. Οὐκ αὐτὸν οὖν δεῖ νομίζειν τὸν ἄερα ὑπὸ τῆς προϋεμένης φωνῆς, ἢ καὶ τῶν ὁμογενῶν, σχηματίζεσθαι. Πολλὴν γὰρ ἐνδειαν ἔξει τοῦτο πάσχειν ὑπ' ἐκείνης· ἀλλ' εὐθὺς τὴν γινομένην πληγὴν ἐν ἡμῖν ὅταν φωνὴν ἀφίωμεν, τοιαύτην ἔκ τινων ὄγκων ρεύματος πνευματώδους ἀποτελεστικῶν ποιεῖσθαι, ἢ τὸ πάθος τὸ ἀκουστικὸν ἡμῖν παρασκευάζει. Καὶ μὴν καὶ τὴν ὁσμήν νομιστέον, ὡς περ καὶ τὴν ἀκοήν, οὐκ ἂν ποτε πάθος οὐθὲν ἐργάσασθαι, εἰ μὴ ὄγκοι τινὲς ἦσαν ἀπὸ τοῦ πράγματος ἀποφερόμενοι, σύμμετροι πρὸς τὸ τοῦτο τὸ αἰσθητήριον κινεῖν· οἱ μὲν τοῖοι, τεταραγμένως καὶ ἀλλοτρίως· οἱ δὲ τοῖοι, ἀταράχως καὶ οἰκείως ἔχοντες. 54. Καὶ μὴν καὶ τὰς ἀτόμους νομιστέον

μηδεμίαν ποιότητα τῶν φαινομένων προσφέρεσθαι, πλὴν σχήματος, καὶ βάρους, καὶ μεγέθους, καὶ ὅσα ἐξ ἀνάγκης σχήματος συμφυῆ ἔστι. Ποιότης γὰρ πᾶσα μεταβάλλει· αἱ δὲ ἄτομοι, οὐδὲν μεταβάλλουσιν. Ἐπειδήπερ δεῖ τι ὑπομένειν ἐν ταῖς διαλύσεσι τῶν συγκρίσεων στερεὸν καὶ ἀδιάλυτον, ὃ τὰς μεταβολὰς οὐκ εἰς τὸ μὴ ὄν ποιήσεται, οὐδ' ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, ἀλλὰ κατὰ μεταθέσεις ἐν πολλοῖς· ἐπὶ τινῶν δὲ, κατὰ προσόδους καὶ ἀφόδους. Ὅθεν ἀναγκαῖον τὰ μὴ μετατιθέμενα ἀφθαρτα εἶναι, καὶ τὴν τοῦ μεταβάλλοντος φύσιν οὐκ ἔχοντα, ὄγκους δὲ καὶ σχηματισμούς ἰδίους· τοῦτο γὰρ καὶ ἀναγκαῖον ὑπομένειν.

55. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς παρ' ἡμῶν μετασχηματιζομένοις κατὰ τὴν προαίρεσιν τὸ σχῆμα ἐνυπάρχον λαμβάνεται· αἱ δὲ ποιότητες, αἱ οὐκ ἐνυπάρχουσαι ἐν τῷ μεταβάλλοντι, οὐχ ὡςπερ ἐκεῖνο καταλείπονται, ἀλλ' ἐξ ὅλου τοῦ σώματος ἀπόλλυνται. Ἰκανὰ οὖν τὰ ὑπολειπόμενα ταῦτα τὰς τῶν συγκρίσεων διαφορὰς ποιεῖν· ἐπειδήπερ ὑπολείπεσθαι γέ τινα ἀναγκαῖον, καὶ μὴ εἰς τὸ μὴ ὄν πάντα φθείρεσθαι. Ἀλλὰ μηδὲ δεῖ νομίζειν, πᾶν μέγεθος ἐν ταῖς ἀτόμοις ὑπάρχειν, ἵνα μὴ τὰ φαινόμενα ἀντιμαρτυρῇ· παραλλαγὰς δὲ τινὰς μεγεθῶν νομιστέον εἶναι. Βέλτιον γὰρ, καὶ τούτου προσόντος, τὰ κατὰ τὰ πάθη καὶ τὰς αἰσθήσεις γινόμενα, ἀποδοθῆσεται.

56. Πᾶν δὲ μέγεθος ἐνυπάρχον, οὔτε χρήσιμον ἔστι πρὸς τὰς τῶν ποιότητων διαφορὰς, ἀφίχθαι τε ἀμέλει καὶ πρὸς ἡμᾶς ὁρατὰς ἀτόμους· ὃ οὐ θεωρεῖται γινόμενον, ὡς ὅπως ἂν γένοιτο ὁρατὴ ἄτομος, ἔστιν ἐκείνη.

Πρὸς δὲ τούτοις οὐ δεῖ νομίζειν ἐν τῷ ὄγκῳ

ματι ἀπείρους ὄγκους εἶναι, οὐδ' ὀηλικουσοῦν. Ὡστε οὐ μόνον τὴν εἰς ἄπειρον τομὴν ἐπὶ τοῦλαττον, ἀναιρετέον (ἵνα μὴ πάντα ἀσθενῆ ποιῶμεν, καὶ ὡς ταῖς περιλήψεσι τῶν ἀθρόων εἰς τὸ μὴ ὄν ἀναγκαζώμεθα τὰ ὄντα, θλίβοντες, καταναλίσκειν) ἀλλὰ καὶ τὴν μετάβασιν μὴ νομιστέον γενέσθαι ἐν τοῖς ὀρισμένοις εἰς ἄπειρον, μηδὲ ἐπὶ τοῦλαττον. 57. Οὐτε γὰρ σαφῶς, ἐπειδὴ ἀπάξιτις εἶπη ὅτι ἄπειροι ὄγκοι ἐν τινι ὑπάρχουσιν, ἢ ὀηλικοιοῦν, ἐστὶ νοῆσαι πῶς ἴ' ἂν εἴη πεπερασμένον τοῦτο εἶη τὸ μέγεθος. Πηλικοί γὰρ τινές, δῆλον ὡς οὐκ ἄπειροί εἰσιν ὄγκοι· καὶ τούναντίον ἐξ ὧν ὀηλικοί ἂν ποιεῖσιν, ἄπειρον ἂν ἦν καὶ τὸ μέγεθος, ἄκρον τε ἔχοντες τὸ ὑπὸ πεπερασμένου διαληπτόν. Εἰ μὴ καὶ καθ' ἑαυτὸ θεωρητέον, οὐκ ἐστὶ μὴ καὶ τὸ ἐξῆς τούτου τοιοῦτον νοεῖν. Καὶ οὕτω κατὰ τὸ ἐξῆς εἰς τὸ ἔμπροσθεν βαδίζοντα, εἰς τὸ ἄπειρον ὑπάρχειν κατὰ τοιοῦτον ἀφικνεῖσθαι τῇ ἐννοίᾳ. 58. Τότε ἐλάχιστον τὸ ἐν τῇ αἰσθήσει δεῖ κατανοεῖν, ὅτι οὐτε τοιοῦτόν ἐστιν οἷον τὸ τὰς μεταβάσεις ἔχον, οὔτε πάντη πάντων ἀνόμοιον, ἀλλ' ἔχον μὲν τινα κοινότητα τῶν μεταβάντων, διάλειψιν δὲ μερῶν οὐκ ἔχον. Ἄλλ' ὅτε διὰ τὴν τῆς κοινότητος προσεμφέρεϊαν οἰηθῶμεν διαλήψεσθαι τι αὐτοῦ, τὸ μὲν ἐπὶ τὰδε, τὸ δὲ ἐπ' ἐκεῖνα, τὸ ἴσον ἡμῖν δεῖ προσπίπτειν. Ἐξῆς τε θεωροῦμεν ταῦτα ἀπὸ τοῦ πρώτου καταρχόμενοι. Καὶ οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ, οὐδὲ μέρεσι μερῶν ἀπτόμενα, ἀλλὰ ἐν τῇ ἰδιότητι τῇ ἑαυτῶν, τὰ μεγέθη καταμετροῦντα, τὰ πλείω πλείον, καὶ τὰ ἐλάττω ἔλαττον. Ταύτη τῇ ἀναλογίᾳ νομιστέον καὶ τὸ ἐν τῇ ἀτόμῳ ἐλάχιστον κειρῆσθαι. 59. Μικροῦτερον

γὰρ ἐκείνο δῆλον ὡς διαφέρει τοῦ κατὰ τὴν αἰσθησιν θεωρουμένου, ἀναλογία δὲ τῆ αὐτῆ κεχρησθαι. Ἐπειπερ καὶ οὗ μῆθος ἔχει ἢ ἄτομος κατὰ τὴν ἐνταῦθα ἀναλογίαν κατηγορήσαμεν, μικρὸν τι μόνον, μακρὸν ἐκβάλλοντες. Ἔτι τε τὰ ἐλάχιστα καὶ ἀμιγῆ πέρατα δεῖ νομίζειν τῶν μηκῶν εἶναι τὸ καταμέτρημα ἐξ αὐτῶν πρώτων τοῖς μείζουσι καὶ ἐλάττοσι παρασκευάζοντα τῆ διὰ λόγου θεωρίᾳ ἐπὶ τῶν ἀοράτων. Ἡ γὰρ κοινότης ἢ ὑπάρχουσα αὐτοῖς πρὸς τὰ ἀμετάβολα, ἰκανῆ τὸ μέχρι τούτου συντελέσαι. Συμφορησιν δὲ ἐκ τούτων κινήσιν ἔχόντων οὐχ οἷόν τε γενεσθαι. 60. Καὶ μὴν κατὰ τοῦ ἀπειρου, ὡς μὲν ἀνωτάτω ἢ κατωτάτω, οὐ δεῖ κατηγορεῖν τὸ ἄνω ἢ κάτω· ἴσμεν τοι τὸ ὑπὲρ κεφαλῆς, ὅθεν ἂν θῶμεν εἰς ἀπειρον ἄγειν ὄν, μηδέποτε φανεῖσθαι τοῦτο ἡμῖν· ἢ τὸ ὑποκάτω τοῦ νοηθέντος, εἰς ἀπειρον ἅμα ἄνω τε εἶναι καὶ κάτω πρὸς τὸ αὐτό· τοῦτο γὰρ ἀδύνατον διανοηθῆναι. Ὡστ' ἔστι μίαν λαβεῖν φοράν, τὴν ἄνω νοουμένην εἰς ἀπειρον· καὶ μίαν τὴν κάτω. Ἄν καὶ μυριάκις πρὸς τοὺς πόδας τῶν ἐπάνω τὸ παρ' ἡμῶν φερόμενον ἐπὶ τοὺς ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν τόπους ἀφικνῆται, ἢ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῶν ὑποκάτω τὸ παρ' ἡμῶν κάτω φερόμενον. Ἡ γὰρ ὅλη φορά οὐθέν ἦτιον ἑκατέρα ἑκατέρᾳ ἀντικειμένη ἐπ' ἀπειρον νοεῖται. 61. Καὶ μὴν καὶ ἰσοταγεῖς ἀναγκαῖον τὰς ἀτόμους εἶναι, ὅταν διὰ τοῦ κενοῦ εἰσφέρωνται, μηδενὸς ἀντικόπτοντος. Οὐτε γὰρ τὰ βαρῆα θᾶττον οἰσθήσεται τῶν μικρῶν καὶ κούφων, ὅταν γε δὴ μηδὲν ἀπαντᾷ αὐτοῖς· οὔτε τὰ μικρὰ τῶν μεγάλων, πάντα πόρον σύμμετρον ἔχοντα. ἴταν μῆθὲν μῆδὲ ἐκείνοις ἀντικόπη. Οὐδ' ἢ ἢ.

τὸ πλάγιον διὰ τῶν κρούσεων φορᾶ, οὐθ' ἢ κάτω διὰ τῶν ἰδίων βαρῶν. Ἐφ' ὅποσον γὰρ ἂν κατίσχη ἑκάτερα ἑκατέρων, ἐπὶ τοσοῦτον ἅμα νοήματι τὴν φορᾶν ἀχῆσειν, ἕως ἂν μηδὲν ἀντικόψη, ἢ ἐκ τοῦ ἰδίου βάρους, πρὸς τὴν τοῦ πλήξαντος δύναμιν. 62. Ἀλλὰ μὴδὲ κατὰ τὰς συγκρίσεις θάτιων ἑτέρας οἰσθήσεται, τῶν ἰσότητων ἰσοταχῶν οὐσῶν, τῶν ἐφ' ἕνα τόπον φέρεσθαι τὰς ἐν τοῖς ἄθροισμασιν αἰτόμους. καὶ κατὰ τὸν ἐλάχιστον συνεχῆ χρόνον· εἰ δὲ μὴ ἐφ' ἕνα τόπον, κατὰ τοὺς λόγῳ θεωρητοὺς χρόνους, ἔαν πυκνὸν ἀντικόπτωσιν, ἕως ἂν ὑπὸ τὴν αἰσθησὶν τὸ συνεχὲς τῆς φορᾶς γένηται. Τὸ γὰρ προσδοξαζόμενον περὶ τοῦ ἀοράτου, ὡς ἄρα καὶ οἱ διὰ λόγου θεωρητοὶ χρόνοι τὸ συνεχὲς τῆς φορᾶς ἔξουσιν, οὐκ ἀληθὲς ἔστιν ἐπὶ τῶν τοιούτων· ἐπεὶ τὸ γὰρ θεωρούμενον πᾶν, ἢ κατ' ἐπιβολὴν λαμβανόμενον τῇ διανοίᾳ, ἀληθὲς ἔστιν. 63. Μετὰ δὲ ταῦτα δεῖ συνορᾶν περὶ τῆς ψυχῆς, ἀναφέροντα ἐπὶ τὰς αἰσθήσεις καὶ τὰ πάθη. Οὕτω γὰρ ἢ βεβαιωτάτη πίστις ἔστι· ὅτι ἡ ψυχὴ σῶμά ἐστι λεπτομερὲς, παρ' ὅλον τὸ ἄθροισμα παρεσπαρμένον· προσεμφερέστατον δὲ πνεύματι, θερμοῦ τινὰ κρᾶσιν ἔχοντι. Καὶ πῆ μὲν, τούτῳ προσεμφερὲς, πῆ δὲ, ἐκείνῳ. Ἔστι δὲ κατὰ μέρος πολλὴν παραλλαγὴν εἰληφὸς τῇ λεπτομερείᾳ καὶ αὐτῶν· — συμπαθὲς δὲ τούτῳ μᾶλλον καὶ τῷ λοιπῷ αἰ· τοῦτο δὲ πᾶν αἰ δυνάμεις τῆς ψυχῆς καὶ τὰ πάθη, καὶ αἰ εὐκρινεῖσαι, καὶ αἰ ὡς στερούμενοι θνήσκουσιν. Κ· ἔχει ἡ ψυχὴ τῆς αἰσθήσεως τὴν πλάκα κατέχειν. 64. Οὐ μὴν εἰλήφει ἂν

Diog. L. II.

τοῦ λοιποῦ ἀθροίσματος ἐστεγάζεται πως. Τὸ δὲ
 λοιπὸν ἀθροισμα παρασκευάσαν ἐκείνη τὴν αἰτίαν
 ταύτην, μετέληφε καὶ αὐτὸ τοιοῦτου συμπτώματος
 παρ' ἐκείνης. οὐ μέντοι πάντων ὧν ἐκείνη κέκτηται·
 διὸ ἀπαλλαγείσης τῆς ψυχῆς οὐκ ἔχει τὴν αἴσθησιν.
 Οὐ γὰρ αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ ταύτην ἐκέκτητο τὴν δύναμιν,
 ἀλλ' ἐτέρῳ ἄμα συγγεγεννημένῳ αὐτὴν ἢ φύσις παρε-
 σκεύαζεν. ὃ διὰ τῆς συντελεσθείσης περὶ αὐτῷ δυνά-
 μως, κατὰ τὴν κίνησιν σύμπτωμα αἰσθητικὸν εὐθύς
 ἀποτελοῦν ἑαυτῷ, ἀπεδίδου κατὰ τὴν ὁμοῦρουσιν καὶ
 συμπάθειαν, καὶ ἐκείνῳ, καθάπερ εἶπον. 65. Διὸ
 δὴ καὶ ἐνυπαρχούσης τῆς ψυχῆς οὐδέποτε ἄλλου τι-
 νὸς μέρους ἀπηλλαγμένου, παναισθησία· ἀλλὰ κἄν
 αὕτη ξυναπόληται τοῦ στεγάζοντος λυθέντος, εἶθ'
 ὅλου εἶτε καὶ μέρους τινός, οὐ ἂν περ διαμῆνη τὸ
 ὅξυ κατὰ τὴν αἴσθησιν. Τὸ δὲ λοιπὸν ἀθροισμα
 διαμένον, καὶ ὅλον καὶ κατὰ μέρος, οὐκ ἔχει τὴν αἴ-
 σθησιν ἐκείνης ἀπηλλαγμένης, ὅσον ποτέ ἐστι τὸ συν-
 τεῖνον τῶν ἀτόμων πλήθος εἰς τὴν τῆς ψυχῆς φύσιν.
 Καὶ μὴν καὶ λυομένου τοῦ ὅλου ἀθροίσματος, ἡ ψυ-
 χὴ διασπείρεται, καὶ οὐκέτι ἔχει τὰς αὐτὰς δυνάμεις,
 οὐδὲ κινεῖται· ὥστ' οὐδ' αἴσθησιν κέκτηται. 66.
 Οὐ γὰρ οἷόν τε νοεῖν αὐτὴν αἰσθανομένην, μὴ ἐν τοσού-
 τῳ συστήματι ταῖς κινήσει ταύταις χρομένην,
 ὅταν τὰ στεγάζοντα καὶ περιέχοντα μὴ τοιαῦτα
 οἷα ἐν οἷς νῦν οὔσα ἔχει ταύτας τὰς κινήσεις.
 Ἄλλὰ μὴν καὶ τότε λέγει ἐν ἄλλοις, καὶ ἐξ ἀτόμων
 συγκεῖσθαι λειοτάτων καὶ στρογγυλοτάτων, π-
 ρὶ διαφορουσῶν τῶν τοῦ πυρός· καὶ τὸ μέγε-
 ὄλογον εἶναι, ὃ τῷ λοιπῷ παρισπάρη σῆμα

λογικόν, ὃ ἐν τῷ θώρακι, ὡς δῆλον ἔκ τε τῶν φόβων καὶ τῆς χαρᾶς. Ἐπὶ τὸν τε γίνεσθαι πονουμένων τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν τῶν παρ' ὅλην τὴν σύγκρισιν παρασπαρμένων, ἢ ἐγκατεχομένων, ἢ διαφορουμένων, εἴτα συμπιπτόντων σὺν τοῖς ἐσπαρμένοις. 67. Τό, τε σπέρμα ἀφ' ὅλων τῶν σωμάτων φέρεσθαι. Ὅ γε δεῖ προσκατανοεῖν ὅτι οὐκ ἀσώματον· λέγει γὰρ κατὰ τὴν πλείστην ὁμιλίαν τοῦ ὀνόματος, καὶ μὴ ἐπὶ τοῦ καθ' ἑαυτὸ νοηθέντος πρώτον· καθ' ἑαυτὸ δὲ οὐκ ἔστι νοῆσαι τὸ ἀσώματον, πλὴν ἐπὶ τοῦ κενοῦ. Τὸ δὲ κενὸν οὔτε ποιῆσαι, οὔτε παθεῖν δύναται, ἀλλὰ κίνησιν μόνον δι' ἑαυτοῦ τοῖς σώμασι παρέχεται. Ὡσαυτὰ οἱ λέγοντες ἀσώματον εἶναι τὴν ψυχὴν, μεταιᾶζουσιν. Οὐθέν γὰρ ἂν ἐδύνατο ποιεῖν, οὔτε πάσχειν, εἰ ἦν τοιαύτη· νῦν δ' ἐναργῶς ἀμφοτέρω ταῦτα διαλαμβάνομεν περὶ τὴν ψυχὴν τὰ συμπτώματα. 68. Ταῦτα οὖν πάντα τὰ διαλογισματα περὶ ψυχῆς ἀνάγων τις ἐπὶ τὰ πάθη, καὶ τὰς αἰσθήσεις, μνημονεύων τῶν ἐν ἀρχῇ φηθέντων, ἱκανῶς κατόψεται τοῖς τύποις ἐμπεριειλημμένα, εἰς τὸ τὰ κατὰ μέρος ἀπὸ τούτων ἐξοκριβοῦσθαι βεβαίως. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ σχήματα, καὶ τὰ χρώματα, καὶ τὰ μεγέθη, καὶ τὰ βάρη, καὶ ὅσα ἄλλα κατηγορεῖται κατὰ τοῦ σώματος, ὡς ἂν εἰς αὐτὸ βεβηκότα, καὶ πᾶσιν ἐνόντα, ἢ τοῖς ὄρατοῖς, καὶ κατὰ τὴν αἰσθησὴν ἀντιὴν γνωστοῖς, οὐθ' ὡς καθ' ἑαυτὰς εἰσι φύσεις, δοξασιόν· (οὐ γὰρ δυνατόν ἐπινοῆσαι τοῦτο) 69. οὐθ' ὅλως ὡς οὐκ εἰσὶν, οὐθ' ὡς εἴτινα τινα προσυπάρχοντα τούτῳ ἀσώματα, οὐθ' ὡς κῶρια τούτου, ἀλλ' ὡς τὸ ὅλον μὲν ἐκ τούτων πάντων τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἔχει

αἰδίου, οὐχ' οἷόν τ' εἶναι συμπεφορημένον· ὥσπερ ὅταν ἐξ αὐτῶν τῶν ὄγκων μίξον ἄθροισμα συστήῃ, ἤτοι τῶν πρώτων ἢ τῶν τοῦ ὄλου μεγεθῶν, τοῦ δὲ τι-νος ἐλαττόνων· ἀλλὰ μόνον (ὡς λέγω) ἐκ τούτων ἀπάντων τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἔχον αἰδίον. Καὶ ἐπι-βολὰς μὲν ἔχοντα ἰδίας πάντα ταῦτά ἐστι νοεῖν, καὶ διαλείψεις· συμπαρακολουθοῦντος δὲ τοῦ ἀθρόου, καὶ οὐδαμῆ ἀποσχιζομένου, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀθρόαν ἔννοιαν τοῦ σώματος κατηγορίαν εἰληφότος. 70. Καὶ μὴν καὶ τοῖς σώμασι συμπέπτει πολλάκις καὶ οὐκ αἰδίον τι παρακολουθεῖν, οὐτ' ἐν τοῖς ἀοράτοις, καὶ οὔτε ἀσώματα. Ὡστε δὴ κατὰ τὴν πλείστην φο-ρὰν, τούτῳ τῷ ὀνόματι χρώμενοι, φανερόν ποιοῦμεν τὰ συμπτώματα οὔτε τὴν τοῦ ὄλου φύσιν ἔχειν, ἢν συλλαβόντες κατὰ τὸ ἀθρόον, σῶμα προσαγορεύο-μεν· οὔτε τὴν τῶν αἰδίου παρακολουθούτων, ὧν ἄνευ, σῶμα οὐ δυνατόν νοεῖσθαι. Κατ' ἐπιβολὰς δ' ἂν τις παρακολουθοῦντος τοῦ ἀθρόου, ἕκαστα προσαγορευθεῖη. 71. Ἄλλ' ὅτε δὴ ποτε ἕκαστα συμβαίοντα θεωρεῖται, οὐκ αἰδίον τῶν συμπτωμά-των παρακολουθούτων καὶ οὐκ ἐξελαιτέον ἐκ τοῦ ὄν-τος ταύτην τὴν ἐνέργειαν, ὅτι οὐκ ἔχει τὴν τοῦ ὄλου φύσιν ἢ τι συμβαίνει, ὃ δὴ καὶ σῶμα προσαγορεύο-μεν, οὐδὲ τὴν τῶν αἰδίου παρακολουθούτων, οὐδ' αὖ καθ' αὐτὰ ὑφιστάναι νομιστέον. Οὐδὲ γὰρ τοῦ-το διανοητέον, οὐτ' ἐπὶ τούτων, οὐτ' ἐπὶ τῶν αἰδίου συμβεβηκότων. Ἄλλ' ὅπερ καὶ φαίνεται, συμ-πτώματα πάντα τὰ σώματα νομιστέον, καὶ οὐκ παρακολουθούντα, οὐδ' αὖ φύσεως καθ' ἑαυτὸν τάγμα ἔχοντα· ἀλλ' ὃν τρόπον αὐτὴ ἡ φύσις

ιδιότητα ποιῆ, θεωρεῖται. 72. Καὶ μὴν καὶ τόδε γε δεῖ προσκατανοῆσαι σφοδρῶς· τὸν γὰρ δὴ χρόνον οὐ ζητητέον ὡσπερ καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα ἐν ὑποκειμένῳ ζητοῦμεν, ἀνάγοντες ἐπὶ τὰς βλεπομένας παρ' ἡμῖν αὐτοῖς προλήψεις· ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἐνέργημα, καθ' ὃ τὸν πολὺν ἢ ὀλίγον χρόνον ἀναφωνοῦμεν, συγγενικῶς τοῦτο περιφέροντες, ἀναλογιστέον. Καὶ οὔτε διαλέκτους, ὡς βελτίους μεταληπτέον, ἀλλ' αὐταῖς ταῖς ὑπαρχούσαις κατ' αὐτοῦ χρηστέον· οὔτε ἄλλο τι καθ' ἑαυτοῦ κατηγορητέον, ὡς τὴν αὐτὴν οὐσίαν ἔχοντος τῷ ἰδιώματι τούτῳ· (καὶ γὰρ τοῦτο ποιοῦσι τινές) ἀλλὰ μόνον ὡς συμπλέκομεν τὸ ἴδιον τούτῳ καὶ παραμετροῦμεν, μάλιστα ἐπιλογιστέον. 73. Καὶ γὰρ τοῦτο οὐκ ἀποδείξεως προσδεῖται, ἀλλ' ἐπιλογισμοῦ· ὅτι ταῖς ἡμέραις καὶ ταῖς νυξὶ συμπλέκομεν χρόνον, καὶ τοῖς τούτων μέρεσιν. Ὡσαύτως δὲ καὶ τοῖς πάθει καὶ ταῖς ὀπαθείαις, καὶ κινήσει, καὶ στάσειν ἴδιόν τι σύμπτωμα περὶ ταῦτα πάλιν αὐτὸ τοῦτο ἐνοοῦντες καθ' ὅ χρόνον ὀνομάζομεν. Φησὶ δὲ καὶ ἐν τῇ β' τοῦτο περὶ φύσεως, καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐπιτομῇ. Ἐπὶ τε τοῖς προειρημένοις, τοὺς κόσμους δεῖν κατὰ πᾶσαν σύγκρισιν πεπερασμένην, τὸ ὁμοειδὲς τοῖς θεωρουμένοις πυκνῶς ἔχουσαν, νομίζειν γαγονέαι ἀπὸ τοῦ ἀπείρου, πάντων τούτων ἐκ συστροφῶν ἰδίων ἀποκειμένων, καὶ μειζόνων καὶ ἐλαττόνων· καὶ πάλιν διαλύεσθαι πάντα, τὰ μὲν, θᾶτον, τὰ δὲ, βραδύτερον· καὶ τὰ μὲν ὑπὸ τῶν τοιῶνδε, τὰ δὲ, ὑπὸ τοιῶνδε τοῦτο πάσχοντα. 74. Δῆλον οὖν ὡς καὶ φθαρτοὺς φησὶ τοὺς κόσμους, μεταβαλλόντων τῶν μερῶν. Καὶ ἐν ἄλλοις, τὴν γῆν τῷ αἴρι ἐποχῆσθαι.

Ἔτι δὲ καὶ τοὺς κόσμους οὔτε ἐξ ἀνάγκης δεῖν νομίζειν ἓνα σχηματισμὸν ἔχοντας, ἀλλὰ καὶ διαφόρους αὐτοὺς, ἐν τῇ ιβ' περὶ τούτου φησίν. Οὓς μὲν γὰρ, σφαιροειδεῖς εἶναι, καὶ ὠσειδεῖς ἄλλους· καὶ ἄλλοιοσχήμονας ἑτέρους· οὐ μέντοι πᾶν σχῆμα ἔχειν. Οὐδὲ ζῶα εἶναι ἀποκριθέντα ἀπὸ τοῦ ἀπείρου. Οὐδὲ γὰρ ἂν ἀποδείξειεν οὐδεὶς, ὡς μὲν τῷ τοιοῦτῳ κόσμῳ ἐμπεριελήφθη τὰ τοιαῦτα σπέρματα, ἐξ ὧν ζῶα τε καὶ φυτὰ, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα θεωρούμενα συνίσταται· ἐν δὲ τῷ τοιοῦτῳ, οὐκ ἂν ἐδυνήθη. Ἰσαύτως δὲ καὶ ἐντραφῆναι. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ γῆς νομιστέον.

75. Ἀλλὰ μὴν ὑποληπτέον καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων φύσιν πολλὰ καὶ παντοῖα ὑπὸ τῶν αὐτῆν περιστοιχίων πραγμάτων διδαχθῆναι τε καὶ ἀναγκασθῆναι· τὸν δὲ λογισμὸν τὰ ὑπὸ ταύτης παρεγγυθέντα, καὶ ὕστερον ἐπακριβοῦν· καὶ προσεξευρίσκειν ἐν μὲν τισι, θᾶττον· ἐν δὲ τισι, βραδύτερον· καὶ ἐν μὲν τισι, κατὰ περιόδους καὶ χρόνους μελζους ἀπὸ τῶν τοῦ ἀπείρου· ἐν δὲ τισι, κατ' ἐλάττους. Ὅθεν καὶ τὰ ὀνόματα ἐξ ἀρχῆς μὴ θέσει γενέσθαι, ἀλλ' αὐταῖς τὰς φύσεις τῶν ἀνθρώπων, καθ' ἕκαστα ἔθνη ἴδια πασχούσας πάθη, καὶ ἴδια λαμβανούσας φαντάσματα, ἰδίως τὸν αἶρα ἐκπέμπειν. στελλόμενον ὑφ' ἑκάστων τῶν παθῶν καὶ τῶν φαντασμάτων, ὡς ἂν ποτε καὶ ἢ παρὰ τοὺς τόπους τῶν ἐθνῶν διαφορὰ εἴη.

76. Ἰσχυρότερον δὲ κοινῶς καθ' ἕκαστα ἔθνη τὰ ἴδια τεθῆναι, πρὸς τὸ τὰς δηλώσεις ἦτιον ἀμφιβόλους γενέσθαι ἀλλήλοις, καὶ συντομωτέρας δηλουμένας· τὰ δὲ καὶ οὐ συνορώμενα πράγματα εἰσφέροντας, τοὺς συνειδότας παρεγγυῆσαι τινὰς φθόγγους· ὡς τὰς

μὲν, ἀναγκαυθέντας ἀναφωνῆσαι· τοὺς δὲ, τῷ λογισμῷ ἐλομένους κατὰ τὴν πλείστην αἰτίαν, οὕτως ἐρμηνεύσαι. Καὶ μὴν ἐν τοῖς μετέωροις, φορὰν καὶ τροπὴν, καὶ ἔκλειψιν, καὶ ἀνατολήν, καὶ δύσιν, καὶ τὸ σύστοιχα τούτοις, μῆτε λειτουργοῦντος τινὸς νομίζειν δεῖ γίνεσθαι, καὶ διατάττοντος, ἢ διατάξαντος, καὶ ἅμα τὴν πᾶσαν μακαριότητα ἔχοντος μετ' ἀφθαρσίας. 77. Οὐ γὰρ συμφωνοῦσι πραγματεῖαι, καὶ φροντίδες, καὶ ὄργαι, καὶ χάριτες μακαριότητι, ἀλλ' ἀσθενεία, καὶ φόβῳ, καὶ προσδεήσει τῶν πλησίων ταῦτα γίνεται. Μῆτε αὐτὴν πυρώδη τινὰ συνεστραμμένα, τὴν μακαριότητα κεκτημένα, κατὰ βούλησιν τὰς κινήσεις ταύτας λαμβάνειν· ἀλλὰ πᾶν τὸ σέμνωμα τηρεῖν, κατὰ πάντα ὀνόματα φερόμενα ἐπὶ τὰς τοιαύτας ἐννοίας, εἰ μὴ μὴδὲν ὑπεναντίον ἐξ αὐτῶν τῷ σέμνωματι δόξῃ. Εἰ δὲ μὴ, τὸν μέγιστον τάραχον ἐν ταῖς ψυχαῖς αὕτη ὑπεναντιότης παρὰσκευάσει. Ὅθεν δὴ κατὰ τὰς ἐξ ἀρχῆς ἐναπολήψεις τῶν συστροφῶν τούτων ἐν τῇ τοῦ κόσμου γενέσει, δεῖ δοξάζειν, καὶ τὴν ἀνάγκην ταύτην καὶ περίοδον συντελεῖσθαι. 78. Καὶ μὴν καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν κυριωτάτων αἰτίαν ἐξακριβῶσαι. φυσιολογίας ἔργον εἶναι δεῖ νομίζειν, καὶ τὸ μακίριον ἐν τῇ περὶ τῶν μετέωρων γνώσει, ἐνταῦθα πεπτωκέναι. Καὶ ἐν τῷ τίνες φύσεις, αἱ θεωρούμεναι κατὰ τὰ μετέωρα ταυτὶ, καὶ ὅσα συγγενῆ πρὸς τὴν εἰς ταῦτα ἀκριβείαν. Ἔτι δὲ καὶ τὸ πλεοναχῶς ἐν τοῖς τοιοῦτοις εἶναι, καὶ τὸ ἐνδεχομένως, καὶ ἄλλως πως ἔχειν, ἀλλ' ἀπλῶς μὴ εἶναι ἐν ἀφθάρτῳ καὶ μακαρίᾳ φύσει τῶν διάκρισιν ὑποβαλλόντων, ἢ τάρρα μὴθὲν· καὶ τοῦτο καταλυθεῖν τῇ διανοίᾳ ἔ

ἀπλῶς οὕτως εἶναι. 79. Τὸ δ' ἐν τῇ ἱστορίᾳ πεπιτωκὸς τῆς δύσεως καὶ ἀνατολῆς, καὶ τροπῆς καὶ ἐκλείψεως, καὶ ὅσα συγγενῇ τούτοις, μὴθ' ἐν ἔτι πρὸς τὸ μακάριον τῆς γνώσεως συντινείναι, ἀλλ' ὁμοίως τοὺς φόβους ἔχειν τοὺς ταῦτα κατιδόντας, τίνες δὲ αἱ φύσεις ἀγνοοῦντας, καὶ τίνες αἱ κυριώταται αἰτίαι· καὶ εἰ μὲν προῆδεισαν ταῦτα, τάχα δὲ καὶ πλείους Ὅταν τὸ θάμβος ἐκ τῆς τούτων προκατανοήσεως μὴ δύνηται τὴν λύσιν λαμβάνειν, κατὰ τὴν ἐπὶ τῶν κυριωτάτων οἰκονομίαν. Διὸ δὴ καὶ πλείους αἰτίας εὐρίσκομεν τροπῶν, καὶ δύσεων, καὶ ἀνατολῶν, καὶ ἐκλείψεων, καὶ τῶν τοιουτοτρόπων, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς κατὰ μέρος γινομένοις. 80. Καὶ οὐ δεῖ νομίζειν, τὴν ὑπὲρ τούτων χρείας πραγματείας ἀκριβείαν μὴ ἀπειληφέναι, ὅση πρὸς τὸ ἀτάραχον καὶ μακάριον ἡμῶν συντινείναι. Ὡστε μὴ παραθεωροῦντας ποσειμῶς παρ' ἡμῖν τὸ ὅμοιον γίνεται, αἰτιολογητέον ὑπὲρ τε τῶν μετεώρων καὶ παντὸς τοῦ ἀδήλου, καταφρονοῦντας τῶν τότε μοναχῶς ἔχον ἢ γινόμενον γνωρίζοντων, οὔτε τὸ πλεοναχῶς συμβαῖνον κατὰ τὴν ἐκ τῶν ἀποστημάτων φαντασίαν παραδιδόντων, ἔτι τε ἀγνοοῦντων καὶ ἐν ποίοις οὐκ ἔστιν ἀταρακτῆσαι. Ἄν οὖν οἰώμεθα καὶ ὡδὶ πως ἐνδεχόμενον αὐτὸ γίνεσθαι, καὶ ἐφ' οἷοις ὁμοίως ἐστὶν ἀταρακτῆσαι, αὐτὸ τὸ ὅτι πλεοναχῶς γίνεται γνωρίζοντες, ὥσπερ καὶ ὅτι ὡδὶ πως γίνεται εἰδῶμεν, ἀταρακτῆσομεν. 81. Ἐπὶ δὲ τούτοις ὅλως ἄπασιν, ἐκεῖνο δεῖ κατανοεῖν, ὅτι τάραχος ὁ κυριώτατος ταῖς ἀνθρωπίναις ψυχαῖς γίνεται ἐν τῷ ταῦτα μακάριά τε δοξάζειν καὶ ἀφθάρτα, καὶ ὑπεναντίας ἔχειν τούτοις βουλήσεις ἅμα καὶ πράξεις.

καὶ αἰτίας, καὶ ἐν τῷ αἰώνιόν τι δεινὸν καὶ προσδοκῆν,
καὶ ὑποπιεῦν κατὰ τοὺς μύθους, εἴτε κατὰ ταύτην
τὴν ἀναισθησίαν τι ἐν τῷ τεθνᾶναι φοβουμένους,
ὡσπερ οὖσαν τὴν ψυχὴν κατ' αὐτοὺς, εἴτε καὶ ἐν τῷ
μὴ δοξάσαι ταῦτα, πάσχειν δ' ἄλλα ἀλόγῳ γέ τινη
παραστάσει· ὄθεν τοὺς μὴ ὀρίζοντας τὸ δεινόν, τὴν
ἴσην ἢ καὶ ἐπιτεταμένην ταραχὴν λαμβάνειν, τοῖς εἰ-
καίοις οἱ ἐδόξαζον ταῦτα. 82. Ἡ δὲ ἀταραξία, τὸ
τούτων πάντων ἀπολείψθαι, καὶ συνεχῆ μνήμη
ἔχειν τῶν ὄλων καὶ κυριωτάτων. Ὅθεν τοῖς πᾶσι
προσεκτεόν τοῖς παροῦσι, καὶ ταῖς αἰσθήσεσι, κατὰ
μὲν τὸ κοινὸν ταῖς κοιναῖς· κατὰ δὲ τὸ ἴδιον, ταῖς
ιδίαις, καὶ πάσῃ τῇ παρούσῃ καθ' ἕκαστον, τῶν κρι-
τηρίων ἐναργεῖα. Ἄν γὰρ τούτοις προσέχωμεν, τὸ
ὄθεν ὁ τάραχος καὶ ὁ φόβος ἐγίνετο, ἐξαιτιολογήσο-
μεν ὀρθῶς καὶ ἀπολύσομεν, ὑπὲρ τε μετεώρων αἰτιο-
λογοῦντες, καὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἀεὶ παρεμπιπτότων.
καὶ ὅσα φοβεῖ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους ἐσχάτως.
Ταῦτά σοι, ὦ Ἡρόδοτε, ἔστι κεφαλαιωδέστατα ὑπὲρ
τῆς τῶν ὄλων φύσεως ἐπιτετημημένα. 83. Ὡστε ἂν
γένοιτο οὗτος ὁ λόγος δυνατὸς, καὶ κατασχεθεῖη
μετὰ ἀκριβείας, οἴμαι (ἐὰν μὴ καὶ πρὸς ἅπαντα βα-
δίση τις τῶν κατὰ μέρος ἀκριβομάτων) ἀσύμβλητον
αὐτὸν πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους ἀδρότητα λή-
ψεσθαι. Καὶ γὰρ καὶ καθαρὰ ἀφ' ἑαυτοῦ ποιήσει
πολλὰ τῶν κατὰ μέρος ἐξηκριβωμένων κατὰ τὴν ὅλην
πραγματείαν ἡμῶν, καὶ αὐτὰ ταῦτα ἐν μνήμῃ τιθέμε-
νος, συνεχῶς ἑαυτῷ βοηθήσει. Τοιοῦτος
ὥστε καὶ τοὺς τὰ κατὰ μέρος ἰ-
κανῶς, ἢ καὶ τελείως αἰς τὸ

ἐπιβολᾶς, τὰς πλείστας τῶν περιοδειῶν ὑπὲρ τῆς ὀλης φύσεως ποιῆσθαι. Ὅσοι δὲ μὴ παντελῶς αὐτῶν τῶν ἀποτελουμένων ἐκ τούτων εἰσὶν, ἢ κατὰ τὸν ἀνευ φθόγγων τρόπον, τὴν ἅμα νοήματι περιοδεῖαν τῶν κυριωτάτων πρὸς γαληνισμόν ποιήσονται. Καὶ ἡδε μὲν ἐστὶν αὐτῶ ἐπιστολὴ περὶ τῶν φυσικῶν.

XXV. Περὶ δὲ τῶν μετεώρων ἦδε.

Ἐπίκουρος Πυθοκλεῖ χαίρειν·

84. Ἦνεγκέ μοι Κλέων ἐπιστολὴν παρὰ σοῦ, ἐν ᾗ φιλοφρονούμενός τε περὶ ἡμᾶς διετέλεις, ἀξίως τῆς ἡμετέρας περὶ σεαυτὸν σπουδῆς, καὶ οὐκ ἀπιθάνως ἐπαιρῶ μνημονεῖν τῶν εἰς μακάριον βίον συντεινόντων διαλογισμῶν. Ἐδέου τε σεαυτῷ περὶ τῶν μετεώρων σύντομον καὶ εὐπερίγραφον διαλογισμὸν ἀποστεῖλαι, ἵνα φραδίως μνημονεύῃς. Τὰ γὰρ ἐν ἄλλοις ἡμῖν γεγραμμένα, δυσμνημόνευτα εἶναι, καὶ τοι (ὡς ἔφης) συνεχῶς αὐτὰ βιασάξεις. Ἡμεῖς δὲ ἡδέως τε σοῦ τὴν δέησιν ἀπεδεξάμεθα, καὶ ἐλπίσιν ἡθείαις συνεσχέθμεν. 85. Γράψαντες οὖν τὰ λοιπὰ πάντα συνετελοῦμεν ἅπερ ἡξίωσας, τὰ διαλογίσματα ταῦτα, πολλοῖς καὶ ἄλλοις ἐσόμενα χρήσιμα, καὶ μάλιστα τοῖς νεωστὶ φυσιολογίας γνησίου γεγευμένοις, καὶ τοῖς εἰς ἀσχολίας βαθυτέρας τῶν ἐγκυκλίων τινὸς ἐμπεπλεγμένοις. Καλῶς δὴ αὐτὰ διάλαβε, καὶ διὰ μνήμης ἔχων, ὄξείως αὐτὰ περιόδευε. μετὰ τῶν λοιπῶν, ὧν ἐν τῇ μικρᾷ ἐπιτομῇ πρὸς Ἡρόδοτον ἀπεστείλαμεν. Πρῶτον μὲν οὖν, μὴ ἄλλο τι τέλος ἐκ τῆς περὶ μετεώρων γνώσεως, εἴτε κατὰ συναφὴν λεγομένων, εἴτε αὐτοτελῶς, νομίζειν δεῖ εἶναι, ἢ περ ἀταραξίαν καὶ πίστιν βέβαιον, καθ' ἅπερ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν.

86. *Μήτε τὸ ἀδύνατον παραβιάζεσθαι, μήτε ὁμοίαν κατὰ πάντα τὴν θεωρίαν ἔχειν, ἢ τοῖς περὶ βίων λό- γοις, ἢ τοῖς κατὰ τὴν θεωρίαν ἔχειν, ἢ τοῖς περὶ βίων λόγοις, ἢ τοῖς κατὰ τὴν τῶν ἄλλων φυσικῶν προβλη- μίτων κάθαρσιν. Οἷον, ὅτι τὸ πᾶν, σῶμα καὶ ἀνα- φῆς φύσις ἐστίν· ἢ ὅτι ἄτομα στοιχεῖα, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, ἢ ὅσα μοναχὴν ἔχει τοῖς φαινόμενοις συμφωνίαν· ὅπερ ἐπὶ τῶν μετεώρων οὐχ ὑπάρχει. Ἀλλὰ ταῦτα γε πλεοναχὴν ἔχει καὶ τῆς γενέσεως αἰ- τίαν, καὶ τῆς οὐσίας ταῖς αἰσθήσεσι σύμφωνον κατη- γορίαν. Οὐ γὰρ κατὰ ἀξιώματα καινὰ καὶ νομο- θεσίας φυσιολογητέον, ἀλλ' ὡς τὰ φαινόμενα ἐκκα- λεῖται. 87. Οὐ γὰρ ἰδιολογίας καὶ νεγῆς δόξης ὁ βίος ἡμῶν ἔχει χρεῖων, ἀλλὰ τοῦ ἀθρούβως ἡμᾶς ζῆν. Πάντα μὲν οὖν γίνεται ἀσίσιτως ἐπὶ πάντων μετεώ- ρων κατὰ πλεοναχὸν τρόπον, ἐκκαθαιρομένων συμ- φώνως τοῖς φαινόμενοις, ὅταν τις τὸ πιθανολογού- μενον ὑπὲρ αὐτῶν δεόντως καταλίπη. Ὅταν δέ τις τὸ μὲν ἀπολίπη, τὸ δὲ ἐκβάλη, ὁμοίως σύμφωνον ὄν τῶ φαινόμενῳ, δῆλον ὅτι καὶ ἐκ παντὸς ἐκπίπτει φυ- σιολογήματος, ἐπὶ δὲ τὸν μῦθον καταβῆτι. Σημεῖα δὲ τινα τῶν ἐν τοῖς μετεώροις συντελουμένων φέρειν δεῖ τῶν παρ' ἡμῖν τινα φαινόμενων, ἃ θεωρεῖται ἢ ὑπάρχει, καὶ οὐ τὰ ἐν τοῖς μετεώροις φαινόμενα. Ταῦτα γὰρ οὐκ ἐνδέχεται πλεοναχῶς γενέσθαι. 88. Τὸ μέντοι φάντασμα ἐκάσιων τηρητέον, καὶ ἐπὶ τὰ συναπτόμενα τούτῳ διαιρετέον. Ἄ οὐκ ἀντιμαρ- τυρεῖται τοῖς παρ' ἡμῖν γινομένοις πλεοναχῶς συντε- λῆσθαι. Κόσμος ἐστὶ περιοχὴ τις οὐρανοῦ, ἅσπρα τε καὶ γῆν καὶ πάντα τὰ φαινόμενα περιέχουσα, ἀπο-*

τομήν ἔχουσα ἀπὸ τοῦ ἀπίρου, καὶ καταλήγουσα ἐν πέρατι, ἢ ἀραιῶ ἢ πυκνῶ· καὶ οὐ λυομένου, πάντα τὰ ἐν αὐτῷ σύγχυσιν λήψεται. Ἡ καταλήγουσα ἢ ἐν περιαγομένῳ· ἢ ἐν στάσιν ἔχοντι, κατὰ στρογγύλην ἢ τρίγωνον ἢ οἷαν δὴ ποτε περιγραφῆν. Πανταχῶς γὰρ ἐνδέχεται· τῶν γὰρ φαινομένων οὐδὲν ἀντιμαρτυρεῖ τῷδε τῷ κόσμῳ, ἐν ᾧ λήγον οὐκ ἔστι καταλαβεῖν. 89. Ὅτι δὲ καὶ τοιοῦτοι κόσμοι εἰσὶν ἄπειροι τὸ πλήθος, τῇ διανοίᾳ ἐστὶ καταλαβεῖν. Καὶ ὅτι καὶ ὁ τοιοῦτος δύναται κόσμος γίνεσθαι καὶ ἐν κόσμῳ καὶ μετακοσμίῳ, ὃ λέγομεν μεταξὺ κόσμων διάστημα, ἐν πολυκένῳ τόπῳ, καὶ οὐκ ἐν μεγάλῳ ἐλικρινεῖ καὶ ἀκένῳ. Καθ' ἅπερ τινὰ φασιν ἐπιτηδείων τινῶν σπερμάτων, ῥυέντων ἀφ' ἐνὸς κόσμου ἢ μετακοσμίου, ἢ καὶ ἀπὸ πλειόνων, κατὰ μικρὸν προσθέσεις τε καὶ διαρθρώσεις καὶ μεταστάσεις ποιούντων ἐπ' ἄλλον τόπον, ἂν οὕτω τύχη, καὶ ἐπαρθεύσεις ἔκ τινων ἐχόντων ἐπιτηδείους, ἕως τελειώσεως καὶ διαμονῆς, ἐφ' ὅσον τὰ ὑποβληθέντα θεμέλια τὴν προσδοχὴν δύναται ποιῆσθαι. 90. Οὐ γὰρ ἀθροισμὸν δεῖ μόνον γενέσθαι, καὶ δίνησιν ἐν ᾧ ἐνδέχεται κόσμον γίνεσθαι κενῶ κατὰ τὸ δοξαζόμενον ἐξ ἀνάγκης· αὐξήσθαι τε, ἕως ἂν ἑτέρω προσκρούση, καθ' ἅπερ τῶν φυσικῶν καλουμένων φησί τις. Τοῦτο γὰρ μαχόμενόν ἐστι τοῖς φαινομένοις. Ἡλιός τε καὶ σελήνη, καὶ τὰ λοιπὰ ἄστρα, οὐ καθ' αὐτὰ γενόμενα, ὑστερον ἐμπεριλαμβάνετο ὑπὸ τοῦ κόσμου. Ὅμοιος δὲ καὶ γῆ καὶ θάλαττα. καὶ ὅσα γινώσκων ἄλλα εὐθύς διεπλύττειο, καὶ αὐξήσιν ἐλαμβάνειν, κατὰ προσκρίσεις καὶ δινήσεις λεπτομερῶν τε

νων φύσεων, ἤτοι πνευματωδῶν, ἢ πυροειδῶν, ἤτοι συναμφοτέρων. Καὶ γὰρ ταῦτα οὕτως ἢ αἰσθησις ὑποβάλλει. 91. Τὸ δὲ μέγεθος ἡλίου τε καὶ τῶν λοιπῶν ἄστρον, κατὰ μέντοι πρὸς ἡμᾶς, τηλικούτον ἐστὶν ἡλίκον ὅποτε φαίνονται. Τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἐνδεκάτῃ περὶ φύσεως. Εἰ γὰρ (φησὶ) τὸ μέγεθος διὰ τὸ διάστημα ἀποβεβλήκει, πολλῶ ἂν μᾶλλον τὴν χροῶν· ἄλλο γὰρ τούτῳ συμμετρώτερον διάστημα οὐθέν ἐστι· κατὰ δὲ τὸ κατ' αὐτὸ, ἤτοι μείζον τοῦ ὀρωμένου, ἢ ἔλαττον μικρῶ, ἢ τηλικούτον ὡς χ' ὀρᾶται. Οὕτω γὰρ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν πυρὰ ἐξ ἀποστήματος θεωρούμενα, κατὰ τὴν αἰσθησιν θεωρεῖται. Καὶ πᾶν δὲ τὸ εἰς τοῦτο τὸ μέρος ἔνστημα, ἐξᾶδιως διαλυθήσεται, ἐάν τις τοῖς ἐναργήμασι προσέχη, ὅπερ ἐν τοῖς περὶ φύσεως βιβλίοις δείκνυμεν. 92. Ἀνατολᾶς καὶ δύσεως ἡλίου καὶ σελήνης, καὶ τῶν λοιπῶν ἄστρον, καὶ κατὰ ἀναψιν γενέσθαι δύνασθαι, καὶ κατὰ σβέσιν, τοιαύτης οὐσης περιστάσεως. Καὶ καθ' ἑτέρους τινὰς τρόπους, ὡς τὰ προειρημένα, ἀποτελεῖσθαι. Οὐδὲν γὰρ τῶν φαινομένων ἀντιμαρτυρεῖ. Κατ' ἐμφάνειάν τε ὑπὲρ γῆς, καὶ πάλιν ἐπιπροσθέτησιν τὸ προειρημένον δύναιτ' ἂν συντελεῖσθαι· οὐδὲ γάρ τι τῶν φαινομένων ἀντιμαρτυρεῖ. Τὰς τε κινήσεις αὐτῶν, οὐκ ἀδύνατον μὲν γίνεσθαι κατὰ τὴν τοῦ ὄλου οὐρανοῦ δίνην, ἢ τούτου μὲν στάσιν, αὐτῶν δὲ δίνην, κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἐν τῇ γενέσει τοῦ κόσμου ἀνάγκην ἀπογεννηθείσαν ἐπ' ἀνατολῇ. 93. εἶτα τῇ θερμοσίᾳ κατὰ τινὰ ἐπινέμησιν τοῦ πυρὸς, αἰεὶ ἐπὶ τοὺς ἐξῆς τόπους ἰόντος. Τροπὰς ἡλίου καὶ σελήνης, ἐνδι

λόξωσιν οὐρανοῦ, οὕτω τοῖς χρόνοις κατηγακασμι-
 νου. Ὅμοίως δὲ καὶ κατὰ ἀέρος ἀντέξωσιν, ἢ κι-
 ὕλης ἐπιτηδείας αἰεὶ ἐχομένης, καὶ τῆς μὲν, ἐμπιπρα-
 μένης· τῆς δὲ, καταλιπούσης· ἢ καὶ ἐξ ἀρχῆς τοι-
 αύτην δίνην κατελιθῆναι τοῖς ἀστροῖς τούτοις, ὡς
 οἶόν τε ἔλικα κινεῖσθαι. Πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα
 καὶ τὰ τούτοις συγγενῆ, γίνεσθαι ἐνδέχεται, καὶ οἱ
 θέν τῶν ἐναργημάτων διαφωνεῖ, ἐάν τις αἰεὶ ἐπὶ τὰ
 τοιούτων μερῶν, ἐχόμενος τοῦ δυνατοῦ, εἰς τὸ σύμ-
 φωνον τοῖς φαινομένοις ἕκαστον τούτων δύνηται
 ἀπάγειν, μὴ φοβούμενος τὰς ἀνδραποδάθεις τὰ
 ἀστρολόγων τεχνητείας. 94. Κενώσεις τε σελήνην
 καὶ πάλιν πληρώσεις, καὶ κατὰ στροφῆν τοῦ σώματι
 τούτου δύναισι ἂν γίνεσθαι, καὶ κατὰ σχηματι-
 σμούς ἀέρος ὁμοίως· ἔτι τε καὶ κατὰ προσθετήσεις
 καὶ κατὰ πάντας τρόπους, καθ' οὓς καὶ τὰ παρ' ἡμῖν
 φαινόμενα ἐκκαλεῖται εἰς τὰς τούτου τοῦ εἶδους ἀπε-
 θώσεις, ἐάν μὴ τις τὸν μοναχῆν τρόπον κατηγαπηκῶν
 τοὺς ἄλλους κενῶς ἀποδοκιμάσῃ. Οὔτε θεωρητικῶν
 τί δυνατὸν ἀνθρώπων θεωρῆσαι, καὶ τί ἀδύνατον, κε-
 διὰ τοῦτο ἀδύνατα θεωρεῖν ἐπιθυμῶν. Ἔτι τε ἐν-
 δέχεται τὴν σελήνην ἐξ ἑαυτῆς ἔχειν τὸ φῶς· ἐνδέχ-
 εται δὲ, ὅπο τοῦ ἡλίου. 95. Καὶ γὰρ παρ' ἡμῖν
 θεωρεῖται πολλὰ μὲν ἐξ ἑαυτῶν ἔχοντα, πολλὰ ἰ-
 ἀφ' ἑτέρων. Καὶ οὐδὲν ἐμποδοστατεῖ τῶν ἐν τοῖς
 μετεώροις φαινομένων, ἐάν τις τοῦ πλεοναχοῦ τρό-
 που αἰεὶ μνήμην ἔχῃ, καὶ τὰς ἀκολούθους αὐτοῖς
 ὑποθέσεις ἅμα καὶ αἰτίας συνθεωρῇ, μὴ ἀναβλέπῃ
 εἰς τὰ ἀνακόλουθα ταῦτα, καὶ καταρρέπῃ ἄλλοι
 ἄλλως ἐπὶ τὸν μοναχὸν τρόπον. Ἡ δὲ ἔμφασις τῆς

προσώπου ἐν αὐτῇ, δύναται μὲν γίνεσθαι καὶ κατὰ παραλλαγὴν μερῶν, καὶ κατ' ἐπιπροσθήτησιν· καὶ κατὰ πάντας τρόπους, ὅσοι ἂν θεωροῦντο τὸ σύμφωνον τοῖς φαινομένοις κεκτημένοι. 96. Ἐπὶ πάντων γὰρ τῶν μετεώρων τὴν τοιαύτην ἰχνεύειν οὐ προσθετέον. Ἦν γὰρ τισὶ μαχομένοις τοῖς ἐναργήμασιν, οὐδέποτε δυνήσεται ἀταραξίας γνησίου μεταλαβεῖν. Ἐκλείψις ἡλίου καὶ σελήνης δύναται μὲν γίνεσθαι καὶ κατὰ σβέσειν, καθάπερ καὶ παρ' ἡμῖν τοῦτο θεωρεῖται γινόμενον· καὶ ἔτι κατ' ἐπιπροσθήτησιν ἄλλων τινῶν, ἢ γῆς, ἢ οὐρανοῦ, ἢ τινος ἑτέρου τοιούτου. Καὶ ὧδε τοὺς οἰκείους ἀλλήλοις τρόπους συνθεωρητέον, καὶ τὰς ἅμα συγκρίσεις τινῶν ὅτι οὐκ ἀδύνατον γίνεσθαι. Ἐν δὲ τῇ δωδεκᾷ περιφύσεως ταῦτα λέγει, καὶ τὸν ἥλιον ἐκλείπειν σελήνης ἐπισκοτούσης· σελήνην δὲ, τοῦ τῆς γῆς σκιάσματος ἐπίπτοντος, ἀλλὰ κατ' ἀναχώρησιν. 97. Τοῦτο δὲ καὶ Διογένης ὁ Ἐπικούρειος ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἐπιλέκτων. Ἐτι τε τάξεις περιόδου, καθάπερ ἕνια καὶ παρ' ἡμῖν τῶν τυχόντων γίνεται, λαμβανέσθω, καὶ ἡ θεία φύσις πρὸς ταῦτα μηδαμῇ προσαγέσθω, ἀλλὰ ἀλειτούργητος διατηρεῖσθω, καὶ ἐν τῇ πάσῃ μακαριότητι. Ὡς, εἰ τοῦτο μὴ πραχθήσεται, ἅπασα ἢ τῶν μετεώρων αἰτιολογία ματαία ἔσται, καθάπερ τισὶν ἤδη ἐγένετο οὐ δυνατοῦ τρόπου ἐφαψαμένοις, εἰς δὲ τὸ μάταιον ἐκπεσοῦσι, τῷ καθ' ἕνα τρόπον μόνον οἶεσθαι γίνεσθαι, τοὺς δὲ ἄλλους ἅπαντας τοὺς κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον ἐκβάλλειν, εἷς τε τὸ ἀδιανόητον φερομένοις· καὶ τὰ φαινόμενα, ἃ δεῖ σημεῖα ἀποδέχεσθαι, μὴ δυναμένης συνθεωρεῖν. 98. Μήνη

νυκτῶν καὶ ἡμερῶν παραλλάττοντα, καὶ παρὰ τὸ τα-
 χείας ἤλλου κινήσεις γίνεσθαι, καὶ πάλιν βραδείας
 ὑπὲρ γῆς· ἢ παρὰ τὸ μήκη τόπων παραλλάττοντα,
 καὶ τόπους τινὰς περαιοῦντα τάχιον, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν
 τάχιον, ἢ καὶ βραδύτερόν τινα θεωρεῖται, οἷς συμ-
 φάνως δεῖ λέγειν ἐπὶ τῶν μετεώρων. Οἱ δὲ τὸ ἔν λαμ-
 βάνοντες, τοῖς τε φαινομένοις μάχονται, καὶ τοῦ τί
 δυνατὸν ἀνθρώπων θεωρῆσαι διαπεπτώκασιν. Ἐπι-
 σημασίαι δύνανται γενέσθαι καὶ κατὰ συγκυρήσεις
 καιρῶν, καθάπερ ἐν τοῖς ἐμφανέσι παρ' ἡμῖν ζώοις,
 καὶ παρ' ἑτέροις, ὡσεὶ ἀέρος καὶ μεταβολῆς. Ἀμ-
 φότερα γὰρ ταῦτα οὐ μάχεται τοῖς φαινομένοις. 99.
 Ἔτι δὲ ποίοις παρὰ τοῦτο ἢ τοῦτο τὸ αἷτιον γίνεται,
 οὐκ ἔστι συνιδεῖν. Νέφη γίνεσθαι καὶ συνίστασθαι
 δύνανται καὶ παρὰ πιλήσεις ἀέρος. ἢ πνευμάτων συν-
 ώσεις· καὶ παρὰ περιπλοκὰς ἀλληλούχων ἀτόμων,
 καὶ ἐπιτηδείων εἰς τὸ τοῦτο τελέσαι· καὶ κατὰ ρευ-
 μάτων συλλογὴν ἀπὸ τε γῆς καὶ ὑδάτων, καὶ κατ'
 ἄλλους δὲ τρόπους πλείους αἱ τῶν τοιούτων συστά-
 σεις οὐκ ἀδυνατοῦσι συντελεῖσθαι. Ἦδη δ' ἐπ' αὐ-
 τῶν, ἢ μὲν θλιβομένων, ἢ δὲ, μεταβαλλόντων, ὕδατα
 δύνανται συντελεῖσθαι. 100. Ἔτι τε πνεύματα, κα-
 τὰ ἀποφορὰν ἀπὸ ἐπιτηδείων τόπων, καὶ δι' ἀέρος
 κινουμένων, βιαιοτέρας ἐπαρδύσεως γινομένης ἀπό-
 τινων ἀθροισμάτων, ἐπιτηδείων εἰς τὰς τοιαύτας ἐπι-
 πέμψεις. Βροντὰς ἐνδέχεται γίνεσθαι, καὶ κατὰ
 πνεύματος ἐν τοῖς κοιλώμασι τῶν νεφῶν ἀνείλησιν,
 καθάπερ ἐν τοῖς ἡμετέροις ἀγγείοις· καὶ παρὰ πυ-
 ρὸς πεπνευματωμένου βόμβον ἐν αὐτοῖς· καὶ κατὰ
 φήξεις δὲ νεφῶν, καὶ διαστάσεις. Καὶ κατὰ παρ-

τρίψεις δὲ νεφῶν καὶ κατόξεις πῆξιν εἰληφότων κρυ-
 σταλλοειδῆ, καὶ τὸ ἕλον καὶ τοῦτο τὸ μέρος πλεονα-
 χῶς γίνεσθαι λέγειν, ἐκκαλεῖται τὰ φαινόμενα. 101.
 Καὶ ἀστραπαὶ δ' ὡσαύτως γίνονται κατὰ πλείους
 τρόπους· καὶ γὰρ κατὰ παράτριψιν καὶ σύγκρουσιν
 νεφῶν ὁ πυρὸς ἀποτελεσματικὸς σχηματισμὸς ἐξολι-
 σθαιίνων ἀστραπὴν γεννᾷ· καὶ κατ' ἐκτριψισμὸν ἐκ
 τῶν νεφῶν ὑπὸ πνευματωδῶν σωμάτων, ἃ τὴν λαμ-
 πηδόνα ταύτην παρασκευάζει, καὶ κατ' ἐκπιεσμὸν,
 θλίψεως τῶν νεφῶν γινομένης, εἴθ' ὑπ' ἀλλήλων, εἴθ'
 ὑπὸ πνευμάτων· καὶ κατὰ ἐμπεριλήψιν δὲ τοῦ ἀπὸ
 τῶν ἀστρων κατεσπειραμένου φωτός, εἴτα συνελαινο-
 μένου ὑπὸ τῆς κινήσεως νεφῶν τε καὶ πνευμάτων, καὶ
 διεκπίπτοντος διὰ τῶν νεφῶν ἢ κατὰ διήθησιν τῶν
 νεφῶν τοῦ λεπτομερестаίου φωτός· ἢ τῶ ὑπὸ τοῦ
 πυρὸς νέφη συνειλέχθαι, καὶ τὰς βροντὰς ἀποτελεῖ-
 σθαι· καὶ κατὰ τὴν τούτου κίνησιν, καὶ κατὰ τὴν
 τοῦ πνεύματος ἐκπύρωσιν, τὴν γινομένην διὰ τε συν-
 τονίαν φορᾶς, καὶ διὰ σφοδρὰν κατείλησιν. 102.
 Καὶ κατὰ ῥήξεις δὲ νεφῶν ὑπὸ πνευμάτων, καὶ ἐκ-
 πτωσιν τῶν πυρὸς ἀποτελεσματικῶν ἀτόμων, καὶ τὸ τῆς
 ἀστραπῆς φάντασμα ἀποτελουσῶν· καὶ ἄλλους δὲ
 πλείους τρόπους ῥαδίως ἔσται καθορᾶν τὸν ἐχόμενον
 καὶ τῶν φαινομένων καὶ τὸ τούτοις ὁμοιον δυνάμενον
 συνθεωρεῖν. Προτερεῖ δὲ ἀστραπὴ βροντῆς, ἐν τοιαύ-
 τῃ περιστάσει νεφῶν, διὰ τὸ ἅμα τῶ τὸ πνεῦμα
 ἐμπέπτειν, ἐξωθείσθαι τὸν ἀστραπῆς ἀποτελεσματικὸν
 σχηματισμὸν· ὕστερον δὲ τὸ πνεῦμα ἀνεπιούμενον,
 τὸν βόμβον ἀποτελᾷ

δι' ἀμφοτέρων
 Διοσ. τ.

πρὸς ἡμᾶς τὴν ἄστραπην. 103. Ὑπερεῖν δὲ τὴν βροντὴν, καθάπερ ἐπ' ἐνίων ἐξ ἀποστήματος θεωρουμένων, καὶ πληγὰς τινὰς ποιουμένων. Κεραυνοὺς ἐνδέχεται γίνεσθαι, καὶ κατὰ πλείονας πνευμάτων συλλογὰς, καὶ κατ' αὐτῶν ἀνειλήσιν, ἰσχυράν τε ἐκπύρωσιν· καὶ κατὰ ῥῆξιν μέρους, καὶ ἔκπτωσιν ἰαχυροτέραν αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς κάτω τόπους· τὸ μὲν πολὺ πρὸς ὄρος τι ὑψηλόν, ἐν ᾧ μάλιστα κεραυνοὶ πίπτουσιν· ἢ τῆς ῥήξεως γινομένης διὰ τὸ τοὺς ἐξῆς τόπους πυκνοτέρους εἶναι, διὰ πύλησιν τῶν νεφῶν, καὶ κατὰ ταύτην δὲ τὴν τοῦ πυρὸς ἔκπτωσιν ἀνειλουμένων. Καθὰ καὶ βροντὴν ἐνδέχεται γίνεσθαι, πλείονος γενομένου πυρὸς καὶ πνευματωθέντος ἰσχυρότερον, καὶ ῥήξαντος τὸ νέφος, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ὑποχωρεῖν εἰς τὰ ἐξῆς, τῷ πύλησιν γίνεσθαι ἀεὶ πρὸς ἄλληλα. 104. Καὶ κατ' ἄλλους δὲ τρόπους πλείονας ἐνδέχεται κεραυνοὺς ἀποτελεῖσθαι. Μόνον ὁ μῦθος ἀπέστω. Ἀπέσται δὲ, ἔάν τις καλῶς τοῖς φαινομένοις ἀκολουθῶν, περὶ τῶν ἀφανῶν σημειῶται. Πρησιτήρας ἐνδέχεται γίνεσθαι καὶ κατὰ θέσιν νέφους εἰς τοὺς κάτω τόπους, ἀλλοειδῶς ὑπὸ πνεύματος ἀθρόου ὡσθέντος· καὶ διὰ τοῦ πνεύματος πολλοῦ φερομένου, ἅμα καὶ τὸ νέφος εἰς τὸ πλησίον ὡσθούντος τοῦ ἐκτὸς πνεύματος· καὶ κατὰ περίστασιν δὲ πνεύματος εἰς κύκλον ἀπὸ τοῦ κέντρου ἐπισυνωθουμένου ἀνωθεν· καὶ θεύσαντος πνευμάτων γενομένης, καὶ οὐ δυναμένης ἰσχυρῶς διαφύγηται, διὰ τὴν πίεσιν τοῦ πρησιτήρα.

105. Καὶ ἕως μὲν γῆς τοῦ πρησιτήρα στρόβιλοι γίνονται, ὡς ἂν καὶ ἡ.

τὴν κίνησιν τοῦ πνεύματος γίνηται· ἕως δὲ θαλάττης, δῖνοι ἀποτελοῦνται. Σεισμούς ἐνδέχεται γίνεσθαι, καὶ κατὰ πνεύματος ἐν τῇ γῆ ἀπόληψιν, καὶ πρὸς μικροὺς ὄγκους αὐτῆς παράθεισιν, καὶ συνεχῆ κινήσιν, ὅταν κραδασμὸν τῇ γῆ παρασκευάζῃ, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦτο ἔξωθεν ἐμπεριλαμβάνῃ· ἢ ἐκ τοῦ πίπτειν εἰς ἐδάφη, ἢ εἰς ἀντροσιδεῖς τόπους τῆς γῆς ἐκ πνευμάτων τὸν πεπιλημένον ἀέρα. Κατὰ ταύτην δὲ τὴν διάδοσιν τῆς κινήσεως ἐκ τῶν πτώσεων ἐδαφῶν πολλῶν, καὶ πάλιν ἀνταπόδοσιν ὅταν πυκνώμασι σφοδροτέροις τῆς γῆς ἀπαντήσῃ, ἐνδέχεται σεισμούς ἀποτελεῖσθαι. 106. Καὶ κατ' ἄλλους δὲ τρόπους πλείους τὰς κινήσεις ταύτας τῆς γῆς γίνεσθαι. Τὰ δὲ πνεύματα συμβαίνει γίνεσθαι κατὰ χρόνον, ἀλλοφυλίας τινὸς αἰεὶ καὶ κατὰ μικρὸν παρεισδυομένης· καὶ καθ' ὕδατος ἀφθόου συλλογῆν. Τὰ δὲ ὀλίγα πνεύματα γίνονται καὶ ὀλίγων πεσόντων εἰς τὰ πολλὰ κοιλάματα, διαδόσεως τούτων γινομένης. Χάλαζα συντελεῖται μὲν κατὰ πῆξιν ἰσχυροτέραν· πάντοθεν δὲ πνευματωδῶν περιστασιῶν τινῶν καὶ καταμέρισιν· καὶ κατὰ πῆξιν μετριοτέραν, ὕδατοειδῶν τινῶν ὁμοῦ ῥῆξιν, τὴν τε σύνωσιν αὐτῶν ποιουμένων· ἢ καὶ διὰ ῥῆξιν, πρὸς τὸ κατὰ μέρη συνίστασθαι· πηγνύμενα δὲ κατὰ ἀθρότητα. 107. Ἡ δὲ περιφέρεια οὐκ ἀδυνατίως μὲν ἔχει γίνεσθαι, πάντοθεν τῶν ἄκρων ἀποτηκομένων, καὶ ἐν τῇ συστάσει πάντοθεν, ὡς λέγεται, καὶ τὰ μέρη ὁμοίως περιστασιῶν, εἴτε ὕδατοειδῶν τινῶν, εἴτε πνευματωδῶν. Χιόνα δὲ ἐνδέχεται συντελεῖσθαι, καὶ ὕδατος λεπτοῦ ἰσχυροτέρου· ἢ ὕδατοειδῶν διὰ πόρων συμ-

μέτρων· καὶ θλίψεως ἐπιτηδείων νεφῶν, καὶ ὑπὸ πνεύματος σποραῶς· εἶτα τούτου πῆξιν ἐν τῇ φορᾷ λαμβάνοντος, διὰ τινὰ ἰσχυρὰν ἐν τοῖς κατώτερον τόποις τῶν νεφῶν ψυχρασίας περίστασιν. Καὶ κατὰ πῆξιν δ' ἐν τοῖς νέφεσιν· ὁμαλὴν ἀραιότητα ἔχουσιν, τοιαύτη πρόεσις ἐκ τῶν νεφῶν γίνοιτο ἄν, πρὸς ἄλληλα θλιβομένων καὶ ὕδατοειδῶν συμπαρακειμένων· ἃ οἴονεὶ σύνωσιν ποιούμενα, χάλαζαν ἀποτελεῖ.

Ἐο μάλιστα γίνεται ἐν τῷ ἀέρι. 108. Καὶ κατὰ τρίψιν δὲ νεφῶν πῆξιν εἰληφότων, ἀποτελεῖσιν ἀναλαμβάνει τὸ τῆς χιόνος τοῦτο ἄθροισμα. Καὶ κατ' ἄλλους δὲ τρόπους ἐνδέχεται χιόνα συντελεῖσθαι. Δρόσος συντελεῖται καὶ κατὰ σύνοδον πρὸς ἄλληλα ἐκ τοῦ ἀέρος τῶν τοιούτων, ἃ τῆς τοιαύτης ὑγρασίας ἀποτελεσματικὰ γίνεται· καὶ κατὰ φορὰν δὲ, ἢ ἀπὸ γοτερῶν τόπων, ἢ ὕδατα κεκτημένων, ἐν οἷς τόποις μάλιστα δρόσος συντελεῖται· εἶτα σύνοδον τούτων εἰς τὸ αὐτὸ λαβόντων, καὶ ἀποτελεῖσιν ὑγρασίας, καὶ πάλιν φορὰν ἐπὶ τοὺς κάτω τόπους. (καθ' ἕνα ὁμοίως καὶ παρ' ἡμῖν ἐπὶ πλείονων συντελεῖται τοιαῦτά τινα.) 109. Πάχνη δὲ συντελεῖται, τῶν δρόσων τούτων πῆξιν τινὰ ποιᾶν λαβόντων διὰ περίστασιν τινὰ ἀέρος ψυχροῦ. Κρύσταλλος συντελεῖται, καὶ κατ' ἐκθλίψιν μὲν τοῦ περιφεροῦς σχηματισμοῦ ἐκ τοῦ ὕδατος, σύνωσιν δὲ τῶν σκαληῶν καὶ ὀξυγωνίων τῶν ἐν τῷ ὕδατι ὑπαρχόντων· καὶ κατὰ τὰ ἔξωθεν δὲ τῶν τοιούτων πρόσκρισιν, ἃ συναλασθέντα πῆξιν πρὸς ὕδατι παρεσκευάσε, ποσὰ τῶν περιφερῶν ἐκ τῶν τοιούτων ἔλαβον.

110. Ἰρις γίνεται κατὰ πρόσλαμψιν ὑπὸ πρὸς ἀέρα ὕδατοειδῆ· ἢ κατὰ τινὰ

τε φωτός καὶ τοῦ ἀέρος, ἢ τὰ τῶν χρωμάτων τούτων
ιδιώματα ποιήσει, εἴτε πάντα, εἴτε μονοειδές· ἀφ'
οὗ πάλιν ἀπολάμποντος τὰ ὁμοροῦντα τοῦ ἀέρος
χρῶσιν ταύτην λήψεται, οἷαν θεωροῦμεν κατὰ πρόσ-
λαμπιν πρὸς τὰ μέρη. 110. Τὸ δὲ τῆς περιφερείας
τοῦτο φάντασμα γίνεται, διὰ τὸ διάστημα πάντοθεν
ἴσον ὑπὸ τῆς ὀψεως θεωρεῖσθαι· ἢ σύγῳσιν τοιαύ-
την λαμβανουσῶν τῶν ἐν τῷ αἰέρι ἀτόμων· ἢ ἐν τοῖς
νέφεισιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀέρος προσφερομένου πρὸς
τὴν σελήνην, ἀποφερομένων ἀτόμων, περιφεριάν τι-
να καθίεσθαι εἰς τὴν σύγκρισιν ταύτην. Ἄλλως πε-
ρὶ τὴν σελήνην γίνεται, καὶ παρὰ πυρὸς πάντοθεν
προσφερομένου πρὸς τὴν σελήνην. Καὶ τὰ ἀπ' αὐ-
τῆς ἀποφερόμενα φέύματα ὁμαλῶς ἀναστελλόντος
ἐπὶ τοσούτον· ἐφ' ὅσον κύκλῳ περιστήσῃ τὸ νεφοειδές
τοῦτο, καὶ μὴ τὸ παράπαν διακρίνη· ἢ καὶ τὸ περίεξ
ἀέρα αὐτῆς ἀναστελλόντος συμμετρῶς πάντοθεν, εἰς
τὸ τὸ περιφερές περὶ αὐτὴν καὶ παχυμερές περιστή-
σαι. 111. Ὅ γίνεται κατὰ μέρη τινὰ, ἥτοι ἔξωθεν
βιασαμένου τινὸς φεύματος, ἢ τῆς θερμασίας ἐπιτη-
δείων πυκνωμάτων ἐπιλαμβανομένης, εἰς τὸ τοῦτο
ἀπεργασθαι. Κομῆται ἀστέρες γίνονται, ἥτοι
πυρὸς ἐν τόποις τισὶ διὰ χρόνων τινῶν ἐν τοῖς μετεώ-
ροις συστρεφομένου· ἢ καὶ περιστάσεως γινομένης,
ἰδίαν τινὰ κίνησιν διὰ χρόνων τοῦ οὐρανοῦ ἴσχυοντος
ὑπὲρ ἡμῶν, ὥστε τὰ τοιαῦτα ἀστρα ἀναφανῆναι· ἢ
αὐτὰ ἐν χρόνοις τισὶν ὀρμηῆσαι διὰ τινὰ περίστασιν,
καὶ εἰς τοὺς καθ' ἡμῶν τόπους ἐλθεῖν καὶ ἐκφανῆ
γίνεσθαι. Τὴν τε ἀφάνισιν τούτων γίνεσθαι παρὰ
τὰς ἀντικείμενας ταύταις αἰτίας, ὅτι τινὰ ἀναστρέ-

φεται αὐτῶν. 112. Ὁ συμβαίνει, οὐ μόνον τῷ τὸ μέρος τοῦτο τοῦ κόσμου ἑστάναι, περὶ ὃ τὸ λοιπὸν περιστρέφεται, (καθάπερ τινές φασιν) ἀλλὰ καὶ τῷ δίνην ἄερος ἔγκυκλον αὐτῷ περιεστάναι, ἢ κωλυτικῆ γίνεται τοῦ περιπολεῖν, ὡς καὶ τὰ ἄλλα· ἢ καὶ διὰ τὸ ἐξῆς μὲν αὐτῆς ὕλην ἐπιτηδεῖαν μὴ εἶναι, ἐν δὲ τοῦτω τῷ τόπῳ ἐν ᾧ κείμενα θεωρεῖται. Καὶ κατ' ἄλλους πλείονας τρόπους τοῦτο δυνατὸν συντελεῖσθαι, ἐάν τις δύνηται τὸ σύμφωνον τοῖς φαινομένοις συλλογῆσθαι. Τινὰ τῶν ἄστρον πλανᾶσθαι, εἰ οὕτω ταῖς κινήσεσι χρώμενα συμβαίνει, τινὰ δὲ μὴ κινεῖσθαι. 113. Ἐνδέχεται μὲν καὶ παρὰ τὰ κύκλω κινούμενα ἐξ ἀρχῆς οὕτω κατηναγκάσθαι, ὥστε τὰ μὲν κατὰ τὴν αὐτὴν δίνην φέρεσθαι ὁμαλῆν οὕσαν, τὰ δὲ, κατ' αὐτὴν ἅμα τισὶν ἀνωμαλίαις χρωμένῃν· ἐνδέχεται δὲ καὶ καθ' οὓς τόπους φέρεται, οὗ μὲν παρεκτάσεις ἄερος εἶναι ὁμαλᾶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνωθούσας κατὰ τὸ ἐξῆς, ὁμαλῶς τε ἐκκαούσας· οὗ δὲ ἀνωμάλους οὕτως, ὥστε τὰς θεωρουμένας παραλλαγὰς συντελεῖσθαι. Τὸ δὲ μίαν αἰτίαν τούτων ἀποδιδόναί, πλεοναχῶς τῶν φαινομένων ἐκκαλουμένων μανικὸν καὶ οὐ καθηκόντως πραιτόμενον ὑπὸ τῶν τὴν ματαίαν ἀστρολογίαν ἐξηλωκότων, καὶ εἰς τὸ κενὸν αἰτίας τινῶν ἀποδιδόντων, ὅταν τὴν θεῖαν φύσιν μηδαμῆ λειτουργιῶν ἀπολύωσι. 114. Τινὰ ἄστρα ἰπολείπόμενα τινῶν θεωρεῖσθαι συμβαίνει, καὶ παρὰ τὸ βραδύτερον συμπεριφέρεσθαι τὸν αὐτὸν κύκλον ἐριύοντα· καὶ παρὰ τὸ τὴν ἐναντίαν κινεῖσθαι, ἀντισπώμενα ὑπὸ τῆς αὐτῆς δίνης· καὶ παρὰ τὸ περιφέρεσθαι, τὰ μὲν διὰ πλείονος τόπου, τὰ δὲ δι' ὀλίγου.

τονος, τὴν αὐτὴν δίνην περικυκλοῦντα. Τὸ δὲ ἀπλῶς ἀποφαίνεσθαι περὶ τούτων, καθῆκόν ἐστι τοῖς τερατεύεσθαι τι πρὸς τοὺς πολλοὺς βουλομένοις. Οἱ λεγόμενοι ἀστέρες ἐκπίπτειν, καὶ παρὰ μέρος, καὶ παρὰ τρίψιν ἑαυτῶν δύνανται συντελεῖσθαι· καὶ παρὰ ἐκπτώσιν οὐ ἂν ἢ ἐκπνευμάτωσις γίνεται, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἀστραπῶν ἐλέγομεν. 115. Καὶ κατὰ σύνοδον δὲ ἀτόμων πρὸς ἀποτελεστικῶν, συμφιλίας γενομένης εἰς τὸ τοῦτο τελεῖσθαι· καὶ κατὰ κίνησιν οὐ ἂν ἢ ὁρμῇ κατὰ τὴν σύνοδον ἐξ ἀρχῆς γένηται· καὶ κατὰ πνεύματος δὲ συλλογὴν ἐν πυκνώμασι τισιν ὀμιχλοειδέσι, κατ' ἐκπύρωσιν τούτων, διὰ τὴν κατέλησιν· εἴτ' ἐπέκρηξιν τῶν περιεχόντων, καὶ ἐφ' ὃν ἂν τόπον ἢ ὁρμῇ γένηται, τῆς φορᾶς εἰς τούτον φερομένης. Καὶ ἄλλοι δὲ τρόποι εἰς τὸ τοῦτο τελεῖσθαι ἀμύθητοί εἰσιν. Αἱ δ' ἐπισημασίαι αἱ γινόμεναι ἐπὶ τισι ζώοις, κατὰ συγκύρημα γίνονται τοῦ καιροῦ. Οὐ γὰρ τὰ ζῶα ἀνάγκην τινὰ προσφέρειται τοῦ ἀποτελεσθῆναι χειμῶνα· οὐδὲ κάθηται τις θεία φύσις παραιτηροῦσα τὰς τῶν ζῶων τούτων ἐξόδους, καίπειτα τὰς ἐπισημασίας ταύτας ἀποτελεῖ. 116. Οὐδὲ γὰρ τὸ τυχόν ζῶων, κἂν μικρῶ χαριέστερον ἢ, εἰς τοιαύτην μωρίαν ἐκπέσῃ, μὴ ὅτι τὸ παντελῆ εὐδαιμονίαν κερτιημένον. Ταῦτα δὲ πάντα, ὡς Πυθόκλεις, μνημόνευσον. Κατὰ πολὺ τε γὰρ τοῦ μύθου ἐκβήσῃ, καὶ τὰ ὁμογενῆ τούτοις συνορᾶν δυνήσῃ. Μάλιστα δὲ σεαυτὸν ἀπόδος εἰς τὴν τῶν ἀρχῶν, καὶ ἀπειρίας, καὶ τῶν συγγενῶν τούτοις θεωρίαν· εἶτι δὲ κριτηρίων καὶ παθῶν, καὶ οὐ ἔνεκεν ταῦτα ἐκλογιζόμεθα. Ταῦτα γὰρ μάλιστα συνθεωρούμενα, ῥαδίως τὰς ὑπέε

πρὸς ἡμᾶς τὴν ἄστραπην. 103. Ὑστερεῖν δὲ τὴν βροπιτὴν, καθάπερ ἐπ' ἐνίων ἐξ ἀποστήματος θεωρουμένων, καὶ πληγὰς τινας ποιουμένων. Κεραυνούς ἐνδέχεται γίνεσθαι, καὶ κατὰ πλείονας πνευμάτων συλλογὰς, καὶ κατ' αὐτῶν ἀνείλησιν, ἰσχυράν τε ἐκπύρωσιν· καὶ κατὰ ῥῆξιν μέρους, καὶ ἔκπτωσιν ἰαχυροτέραν αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς κάτω τόπους· τὸ μὲν πολὺ πρὸς ὄρος τι ὑψηλόν, ἐν ᾧ μάλιστα κεραυνοὶ πίπτουσιν· ἢ τῆς ῥήξεως γινομένης διὰ τὸ τοὺς ἐξῆς τόπους πυκνοτέρους εἶναι, διὰ πύλησιν τῶν νεφῶν, καὶ κατὰ ταύτην δὲ τὴν τοῦ πυρὸς ἔκπτωσιν ἀνειλουμένων. Καθὰ καὶ βροπιτὴν ἐνδέχεται γίνεσθαι, πλείονος γενομένου πυρὸς καὶ πνευματωθέντος ἰσχυρότερον, καὶ ῥήξαντος τὸ νέφος, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ὑποχωρεῖν εἰς τὰ ἐξῆς, τῷ πύλησιν γίνεσθαι ἀεὶ πρὸς ἄλληλα. 104. Καὶ κατ' ἄλλους δὲ τρόπους πλείονας ἐνδέχεται κεραυνούς ἀποτελεῖσθαι. Μόνον ὁ μῦθος ἀπέστω. Ἀπέσται δὲ, εἴαν τις καλῶς τοῖς φαινομένοις ἀκολουθῶν, περὶ τῶν ἀφανῶν σημειῶται. Πρησιτήρας ἐνδέχεται γίνεσθαι καὶ κατὰ θέσιν νέφους εἰς τοὺς κάτω τόπους, ἀλλοειδῶς ὑπὸ πνεύματος ἀθρόου ὡσθέντος· καὶ διὰ τοῦ πνεύματος πολλοῦ φερομένου, ἅμα καὶ τὸ νέφος εἰς τὸ πλησίον ὠθουῖντος τοῦ ἐκτὸς πνεύματος· καὶ κατὰ περίστασιν δὲ πνεύματος εἰς κύκλον ἀέρος τινὸς ἐπισυνωθουμένου ἄνωθεν· καὶ βεύσεως πολλῆς πνευμάτων γενομένης, καὶ οὐ δυναμένης εἰς τὰ πλάγια διαρῥῆναι, διὰ τὴν πέριξ τοῦ ἀέρος πύλησιν. 105. Καὶ ἕως μὲν γῆς τοῦ πρησιτήρος καθειεμένου, στρόβιλοι γίνονται, ὡς ἂν καὶ ἡ ἀπογέννησις καὶ

τὴν κίνησιν τοῦ πνεύματος γίνηται· ἕως δὲ θαλάττης, δῖνοι ἀποτελοῦνται. Σεισμούς ἐνδέχεται γίνεσθαι, καὶ κατὰ πνεύματος ἐν τῇ γῆ ἀπόληψιν, καὶ παρὰ μικροὺς ὄγκους αὐτῆς παράθειν, καὶ συνεχῆ κίνησιν, ὅταν κραδασμὸν τῇ γῆ παρασκευάζῃ, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦτο ἔξωθεν ἐμπεριλαμβάνῃ· ἢ ἐκ τοῦ πίπτειν εἰς ἐδάφη, ἢ εἰς ἀντροειδεῖς τόπους τῆς γῆς ἐκ πνευμάτων τὸν πεπιλημένον ἀέρα. Κατὰ ταύτην δὲ τὴν διάδοσιν τῆς κινήσεως ἐκ τῶν πτώσεων ἐδαφῶν πολλῶν, καὶ πάλιν ἀναπαύοσιν ὅταν πυκνώμασι σφοδροτέροις τῆς γῆς ἀπαντήσῃ, ἐνδέχεται σεισμούς ἀποτελεῖσθαι. 106. Καὶ κατ' ἄλλους δὲ τρόπους πλείους τὰς κινήσεις ταύτας τῆς γῆς γίνεσθαι. Τὰ δὲ πνεύματα συμβαίνει γίνεσθαι κατὰ χρόνον, ἄλλοφυλλιας τινὸς αἰεὶ καὶ κατὰ μικρὸν παρρησθνομένης· καὶ καθ' ὕδατος ἀφθόου συλλογῆν. Τὰ δὲ ὀλίγα πνεύματα γίνονται καὶ ὀλίγων πεσόντων εἰς τὰ πολλὰ κοιλώματα, διαδόσεως τούτων γινομένης. Χάλαζα συντελεῖται μὲν κατὰ πῆξιν ἰσχυροτέραν· πάντοθεν δὲ πνευματωδῶν περιστασιν τινῶν καὶ καταμέρισιν· καὶ κατὰ πῆξιν μειρωτέραν, ὕδατοειδῶν τινῶν ὁμοῦ ῥῆξιν, τὴν τε σύνωσιν αὐτῶν ποιουμένων· ἢ καὶ διὰ ῥῆξιν, πρὸς τὸ κατὰ μέρος συνλιστασθαι· πηγνύμενα δὲ κατὰ ἀθρότητα. 107. Ἡ δὲ περιφέρεια οὐκ ἀδυνατῶς μὲν ἔχει γίνεσθαι, πάντοθεν τῶν ἄκρων ἀποτηκομένων, καὶ ἐν τῇ συστάσει πάντοθεν, ὡς λέγεται, καὶ τὰ μέρη ὁμαλῶς περιῦσταμένων, εἴτε ὕδατοειδῶν τινῶν, εἴτε πνευματωδῶν. Χιόνα δὲ ἐνδέχεται συντελεῖσθαι, καὶ ὕδατος λεπτοῦ ἐκχεομένου ἐκ τῶν νεφῶν διὰ πόρων συμ-

μέτρων· καὶ θλίψεως ἐπιτηδείων νεφῶν, καὶ ὑπὲρ πνεύματος σποραῶς· εἶτα τούτου πῆξιν ἐν τῇ φορᾷ λαμβάνοντος, διὰ τινὰ ἰσχυρὰν ἐν τοῖς κατώτερον τόποις τῶν νεφῶν ψυχρασίας περιστασιν. Καὶ κατὰ πῆξιν δ' ἐν τοῖς νέφεσιν, ὁμαλῆν ἀραιότητα ἔχουσιν, τοιαύτη πρόεσις ἐκ τῶν νεφῶν γίνοιτο ἂν, πρὸς ἄλληλα θλιβομένων καὶ ὕδατοειδῶν συμπαρακειμένων· ἃ οἰοῦναι σύνωσιν ποιούμενα, χάλαζαν ἀποτελεῖ.

Ἐὐμάλιστα γίνεται ἐν τῷ ἀέρι. 108. Καὶ κατὰ τρίψιν δὲ νεφῶν πῆξιν εἰληφότεων, ἀποτελεσιν ἀναλαμβάνει τὸ τῆς χιόνος τούτου ἄθροισμα. Καὶ κατ' ἄλλους δὲ τρόπους ἐνδέχεται χιόνα συντελεῖσθαι. Δρόσος συντελεῖται καὶ κατὰ σύνοδον πρὸς ἄλληλα ἐκ τοῦ ἀέρος τῶν τοιούτων, ἃ τῆς τοιαύτης ὑγρασίας ἀποτελεσματικὰ γίνεται· καὶ κατὰ φορὰν δὲ, ἢ ἀπὸ γοτερῶν τόπων, ἢ ὕδατα κεκτημένων, ἐν οἷς τόποις μάλιστα δρόσος συντελεῖται· εἶτα σύνοδον τούτων εἰς τὸ αὐτὸ λαβόντων, καὶ ἀποτελεσιν ὑγρασίας, καὶ πάλιν φορὰν ἐπὶ τοὺς κάτω τόπους, (καθ' ἕνα ὁμοίως καὶ παρ' ἡμῶν ἐπὶ πλειόνων συντελεῖται τοιαῦτά τινα.) 109. Πάχνη δὲ συντελεῖται, τῶν δρόσων τούτων πῆξιν τινὰ ποίαν λαβόντων διὰ περιστασιν τινὰ ἀέρος ψυχροῦ. Κρύσταλλος συντελεῖται, καὶ κατ' ἐκθλίψιν μὲν τοῦ περιφεροῦς σχηματισμοῦ ἐκ τοῦ ὕδατος, σύνωσιν δὲ τῶν σκαληνῶν καὶ ὀξυγωνίων τῶν ἐν τῷ ὕδατι ὑπαρχόντων· καὶ κατὰ τὰ ἔξωθεν δὲ τῶν τοιούτων πρόσκρισιν, ἃ συνασθέντα πῆξιν τῷ ὕδατι παρεσκευάσε, ποσὰ τῶν περιφερῶν ἐκθλίψαντα. Ἰρις γίνεται κατὰ πρόσλαψιν ὑπὸ τοῦ ἡλίου πρὸς ἀέρα ὕδατοειδῆ· ἢ κατὰ τινὰ φύσιν ἰδίαν τοῦ

τε φωτός καὶ τοῦ ἀέρος, ἢ τὰ τῶν χρωμάτων τούτων
ιδιώματα ποιήσει, εἴτε πάντα, εἴτε μονοειδές· ἀφ'
οὗ πάλιν ἀπολάμποντος τὰ ὁμοροῦντα τοῦ ἀέρος
χρῶσιν ταύτην λήψεται, οἷαν θεωροῦμεν κατὰ πρόσ-
λαμψιν πρὸς τὰ μέρη. 110. Τὸ δὲ τῆς περιφερείας
τοῦτο φάντασμα γίνεται, διὰ τὸ διάστημα πάντοθεν
ἴσον ὑπὸ τῆς ὀψεως θεωρεῖσθαι· ἢ σύνωσιν τοιαύ-
την λαμβανουσῶν τῶν ἐν τῷ ἀέρι ἀτόμων· ἢ ἐν τοῖς
νέφεσιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀέρος προσφερομένου πρὸς
τὴν σελήνην, ἀποφερομένων ἀτόμων, περιφερειάν τι-
να καθίεσθαι εἰς τὴν σύγκρισιν ταύτην. Ἄλλως πε-
ρὶ τὴν σελήνην γίνεται, καὶ παρὰ πυρὸς πάντοθεν
προσφερομένου πρὸς τὴν σελήνην. Καὶ τὰ ἀπ' αὐ-
τῆς ἀποφερόμενα φεύματα ὁμαλῶς ἀναστέλλοντος
ἐπὶ τοσοῦτον, ἐφ' ὅσον κύκλῳ περιστήσῃ τὸ νεφοειδές
τοῦτο, καὶ μὴ τὸ παράπαν διακρίνῃ· ἢ καὶ τὸ περίξ
ἀέρα αὐτῆς ἀναστέλλοντος συμμετρῶς πάντοθεν, εἰς
τὸ τὸ περιφερές περὶ αὐτὴν καὶ παχυμερές περιστή-
σαι. 111. Ὅ γίνεται κατὰ μέρη τινὰ, ἢτοι ἔξωθεν
βιασαμένου τινὸς φεύματος, ἢ τῆς θερμασίας ἐπιτη-
δείων πυκνωμάτων ἐπιλαμβανομένης, εἰς τὸ τοῦτο
ἀπεργάσασθαι. Κομῆται ἀστέρες γίνονται, ἢτοι
πυρὸς ἐν τόποις τισὶ διὰ χρόνων τινῶν ἐν τοῖς μετεώ-
ροις συστρεφομένου· ἢ καὶ περιστάσεως γινομένης,
ιδίαν τινὰ κίνησιν διὰ χρόνων τοῦ οὐρανοῦ ἴσχυοντος
ὑπὲρ ἡμᾶς, ὥστε τὰ τοιαῦτα ἄστρα ἀναφανῆναι· ἢ
αὐτὰ ἐν χρόνοις τισὶν ὀρμηῆσαι διὰ τινὰ περίστασιν,
καὶ εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς τόπους ἐλθεῖν καὶ ἐκφανῆ
γενέσθαι. Τὴν τε ἀφάνισιν τούτων γίνεσθαι παρὰ
τὰς ἀντικειμένους ταύταις αἰτίας, ὅτε τινὰ ἀναστρέ-

φεται αὐτῶν. 112. Ὁ συμβαίνει, οὐ μόνον τῷ τὸ μέρος τοῦτο τοῦ κόσμου ἐσιάναι, περὶ ὃ τὸ λοιπὸν περιστρέφεται, (καθάπερ τινές φασίν) ἀλλὰ καὶ τῷ δίνην ἀέρος ἔγκυκλον αὐτῷ περιστάναι, ἢ κωλυτικῇ γίνεται τοῦ περιπολεῖν, ὡς καὶ τὰ ἄλλα· ἢ καὶ διὰ τὸ ἐξῆς μὲν αὐτῆς ὕλην ἐπιτηδεῖαν μὴ εἶναι, ἐν δὲ τοῖσι τῷ τόπῳ ἐν ᾧ κείμενα θεωρεῖται. Καὶ κατ' ἄλλους πλείονας τρόπους τοῦτο δυνατὸν συντελεσθαι, ἐάν τις δύνηται τὸ σύμφωνον τοῖς φαινομένοις συλλογίζεσθαι. Τινὰ τῶν ἀστρῶν πλανᾶσθαι, εἰ οὕτω ταῖς κινήσεσι χρώμενα συμβαίνει, τινὰ δὲ μὴ κινεῖσθαι. 113. Ἐνδέχεται μὲν καὶ παρὰ τὰ κύκλω κινούμενα ἐξ ἀρχῆς οὕτω κατηγαγκάσθαι, ὥστε τὰ μὲν κατὰ τὴν αὐτὴν δίνην φέρεσθαι ὁμαλῆν οὖσαν, τὰ δὲ, κατ' αὐτὴν ἅμα τισὶν ἀνωμαλίαις χρωμένῃ· ἐνδέχεται δὲ καὶ καθ' οὓς τόπους φέρεται, οὐ μὲν παρεκτάσεις ἀέρος εἶναι ὁμαλᾶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνωθούσας κατὰ τὸ ἐξῆς, ὁμαλῶς τε ἐκκαούσας· οὐ δὲ ἀνωμάλους οὕτως, ὥστε τὰς θεωρουμένας παραλλαγὰς συντελεῖσθαι. Τὸ δὲ μίαν αἰτίαν τούτων ἀποδιδόναι, πλεοναχῶς τῶν φαινομένων ἐκκαλουμένων μανικὸν καὶ οὐ καθηκόντως πραιτόμενον ὑπὸ τῶν τὴν ματαιὰν ἀστρολογίαν ἐξηλωκότων, καὶ εἰς τὸ κενὸν αἰτίας τινῶν ἀποδιδόντων, ὅταν τὴν θεῖαν φύσιν μηδαμῇ λειτουργιῶν ἀπολύωσι. 114. Τινὰ ἀστρα ἀπολειπόμενα τινῶν θεωρεῖσθαι συμβαίνει, καὶ παρὰ τὸ βραδύτερον συμπεριφέρεσθαι τὸν αὐτὸν κύκλον περιόοντα· καὶ παρὰ τὸ τὴν ἐναντίαν κινεῖσθαι, ἀντισπωμένα ὑπὸ τῆς αὐτῆς δίνης· καὶ παρὰ τὸ περιφέρεσθαι, τὰ μὲν διὰ πλείονος τόπου, τὰ δὲ δι' ἑλάτ-

τονος, τὴν αὐτὴν δίνην περικυκλοῦντα. Τὸ δὲ ἀπλῶς ἀποφαίνεσθαι περὶ τούτων, καθ' ἡκόν ἐστι τοῖς τερατεύεσθαι τι πρὸς τοὺς πολλοὺς βουλομένοις. Οἱ λεγόμενοι ἀστέρες ἐκπίπτειν, καὶ παρὰ μέρος, καὶ παρὰ τρίψιν ἑαυτῶν δύνανται συντελεῖσθαι· καὶ παρὰ ἐκπτώσιν οὐ ἂν ἢ ἐκπνευμάτωσις γίνεται, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἀστραπῶν ἐλέγομεν. 115. Καὶ κατὰ σύνοδον δὲ αὐτόμων πρὸς ἀποτελεστικῶν, συμφιλίας γενομένης εἰς τὸ τοῦτο τελέσαι· καὶ κατὰ κίνησιν οὐ ἂν ἢ ὄρμη κατὰ τὴν σύνοδον ἐξ ἀρχῆς γένηται· καὶ κατὰ πνεύματος δὲ συλλογὴν ἐν πυκνώμασι τισιν ὀμιχλοειδέσι, κατ' ἐκπύρωσιν τούτων, διὰ τὴν κατέλησιν· εἴτ' ἐπέκρησιν τῶν περιεχόντων, καὶ ἐφ' ὃν ἂν τόπον ἢ ὄρμη γένηται, τῆς φορᾶς εἰς τούτον φερομένης. Καὶ ἄλλοι δὲ τρόποι εἰς τὸ τοῦτο τελέσαι ἀμύθητοί εἰσιν. Αἱ δ' ἐπισημασίαι αἱ γινόμεναι ἐπὶ τισι ζώοις, κατὰ συγκύρημα γίνονται τοῦ καιροῦ. Οὐ γὰρ τὰ ζῶα ἀνάγκη τινὰ προσφέρεται τοῦ ἀποτελεσθῆναι χειμῶνα· οὐδὲ κάθηται τις θεία φύσις παραιτηροῦσα τὰς τῶν ζῶων τούτων ἐξόδους, κἄπειτα τὰς ἐπισημασίας ταύτας ἀποτελεῖ. 116. Οὐδὲ γὰρ τὸ τυχὸν ζῶον, κἂν μικρῶ χαριστέρον ἢ, εἰς τοιαύτην μωρίαν ἐκπέσῃ, μὴ ὅτι τὸ παντελῆ εὐδαιμονίαν κερτιμῆνον. Ταῦτα δὲ πάντα, ὡς Πυθόκλεις, μνημόνευσον. Κατὰ πολὺ τε γὰρ τοῦ μύθου ἐκβήσῃ, καὶ τὰ ὁμογενῆ τούτοις συνορᾶν δυνήσῃ. Μάλιστα δὲ σεαυτὸν ἀπόδος εἰς τὴν τῶν ἀρχῶν, καὶ ἀπειρίας, καὶ τῶν συγγενῶν τούτοις θεωρίαν· εἶτι δὲ κριτηρίων καὶ παθῶν, καὶ οὐ ἔνεκεν ταῦτα ἐκλογιζόμεθα. Ταῦτα γὰρ μάλιστα συνθεωρούμενα, ὁαδίως τὰς ὑπέμ

τῶν κατὰ μέρος αἰτίας συνορᾶν ποιήσει. Οἱ δὲ ταῦτα μὴ καταγαπήσαντες, ἢ μὴ μάλιστα, οὔτε αὐτὰ ταῦτα καλῶς συνθεωρήσασιν ἄν, οὔτε οὐ ἔνεκεν διὰ θεωρεῖν ταῦτα περιποιήσαντο. Ταῦτα αὐτῶ καὶ περὶ τῶν μετεώρων δοκεῖ.

XXVI. 117. Περὶ δὲ τῶν βιωτικῶν, καὶ ὅπως χρῆ τὰ μὲν ἡμᾶς ἐκφεύγειν, τὰ δ' αἰρεῖσθαι, οὕτως αὖ γράφει. Πρῶτερον δὲ διελέθωμεν ἅ τε αὐτῶ δοκεῖ περὶ τοῦ σοφοῦ, καὶ τοῖς ἀπ' αὐτοῦ. Βλάβας ἐξ ἀνθρώπων, ἢ διὰ μῖσος, ἢ διὰ φθόνον, ἢ διὰ καταφρόνησιν γίνεσθαι· ὡς τὸν σοφὸν λογισμῶ περιγίνεσθαι· ἀλλὰ καὶ τὸν ἅπαξ γενόμενον σοφὸν, μηκέτι τὴν ἐναντίαν λαμβάνειν διάθεσιν, μηδ' ἐπαλλάττειν ἑκόντα. Πάθεσι μέλλειν συσχεθήσεσθαι· οὐδὲν ἐμποδισθήσεσθαι πρὸς τὴν σοφίαν. Οὐδὲ μὴν ἐκ πάσης σώματος ἔξεως σοφὸν γενήσεσθαι· οὐδ' ἐν παντὶ ἔθνει. 118. Κἄν στρεβλωθῇ δ' ὁ σοφός, εἶναι αὐτὸν εὐδαιμόνα. Μόνον τε χάριν ἔξειν τὸν σοφὸν, φίλοις καὶ παροῦσι, καὶ ἀπουσίαι ὁμοίως. Διὰ τε ὁδοῦ ὅτε μὲν τις στρεβλοῦται, ἔνθα καὶ μύξαι καὶ οἰμῶξι. Γυναικί τε οὐ μιγήσεσθαι τὸν σοφὸν ἢ οἱ νόμοι ἀπαγορεύουσιν, ὡς φησι Διογένης ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῶν Ἐπικούρου ἠθικῶν δογματων. Οὔτε κολάσειν οἰκέτας, ἐλεήσειν μὲν τοι, καὶ συγγνώμην τινὲ ἔξειν τῶν σπουδαίων. Ἐρασθήσεσθαι τὸν σοφὸν οὐ δοκεῖ αὐτοῖς. Οὐδὲ ταφῆς φροντιεῖν. Οὐδὲ θεόπεμπτον εἶναι τὸν ἔρωτα, ὡς Διογένης ἐν τῷ β' φησίν. Οὐδὲ ἤητορεύσειν καλῶς. Συνουσίη δὲ, φασίν, ἄνησε μὲν οὐδέποτε· ἀγαπητὸν δὲ, εἰ μὴ καὶ ἔβλαψεν. 119. Καὶ μὴν καὶ γαμήσειν καὶ τεκνοποιεῖν

σιν τὸν σοφὸν, ὡς Ἐπίκουρος ἐν ταῖς διαπορίαις, καὶ ἐν ταῖς περὶ φύσεως. Κατὰ περίστασιν δὲ ποτε βλου οὐ γαμήσειν, καὶ διατραπήσεσθαι τινας. Οὐδὲ μῆνιν τηρήσειν ἐν μέθῃ, φησὶν ὁ Ἐπίκουρος ἐν τῷ συμποσίῳ· οὐδὲ πολιτεύεσθαι, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ περὶ βίων· οὐδὲ τυραννεύσειν· οὐδὲ κυριεῖν· ὡς ἐν τῇ δευτέρῃ περὶ βίων· οὐδὲ πτωχεύσειν· ἀλλὰ καὶ πηρωθεὶς τὰς ὀψεις, μεθεῖξιν αὐτὸν τοῦ βλου, ὡς ἐν τῇ αὐτῇ φησι· καὶ λυπηθήσεσθαι δὲ τὸν σοφὸν, ὡς ὁ Διογενὴς ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν ἐπιλέκτων, καὶ δικάσεσθαι, καὶ συγγράμματα καταλείπειν· οὐ πανηγυρεῖν δὲ. 120. Κτήσεως προνοήσεσθαι, καὶ τοῦ μέλλοντος. Φιλαγρήσειν, τύχῃ τε ἀντιτάξεσθαι, φίλον τε οὐδένα κτήσεσθαι. Εὐδοξίας ἐπιτοσοῦτον προνοήσεσθαι, ἐφ' ὅσον μὴ καταφρονηθήσεσθαι. Μᾶλλον τε εὐφρανθήσεσθαι τῶν ἄλλων ἐν ταῖς θεωραῖς. Ἀμαρτήματα ἄνισα εἶναι. Καὶ τὴν ὑγίειαν τισὶ μὲν, ἀγαθόν, τισὶ δὲ ἀδιάφορον. Γῆν δὲ ἀνδρείαν φύσει μὴ γίνεσθαι· λογισμῷ τε τοῦ συμφέροντος καὶ τὴν φιλίαν διὰ τὰς χρεῖας. Δεῖν μὲν τοι προκατάρχεσθαι (καὶ γὰρ τὴν γῆν σπειρομεν) συνλίστασθαι δὲ αὐτὴν κατὰ κοινωνίαν ἐν ταῖς ἡδοναῖς. 121. Τὴν εὐδαιμονίαν διχῇ νοεῖσθαι, τὴν τε ἀκροτάτην, οἷα ἐσὶ περὶ τὸν θεόν, ἐπίτασιν οὐκ ἔχουσαν· καὶ τὴν ἀνθρωπίνην, ἔχουσαν προσθήκην καὶ ἀφαιρέσιν ἡδονῶν. Εἰκόνας τε ἀναθήσειν εἰ ἔχοι· ἀδιάφορος ἔξειν ἂν μὴ σχοίῃ. Μόνον τε τὸν σοφὸν ὀρθῶς ἂν περὶ τε μουσικῆς καὶ ποιητικῆς διαλέξεσθαι. Ποιήματα τε ἐνεργεῖν, οὐκ ἂν ποιῆσαι. Οὐ κινεῖται τε ἑτέρου ἕτερον σοφώτερον. Χρηματίσεσθαι τε, ἀλλ.

ἀπὸ μόνης σοφίας ἀπορήσαντα. Καὶ μόναρχον ἐν καιρῷ θεραπεύσειν. Καὶ ἐπιχαρῆσθαι τινὶ ἐπὶ τῷ διορθώματι. Καὶ σχολὴν κατασκευάσειν· ἀλλ' οὐχ ὥστε ὀχλαγωγῆσαι· καὶ ἀναγνώσεισθαι ἐν πλήθει, ἀλλ' οὐχ ἰκόντα· δογματιεῖν τε, καὶ οὐκ ἀπορῆσειν. Καὶ καθ' ἕνους ὅμοιον ἕσσεσθαι, καὶ ὑπὲρ φίλου ποτὲ τὴν ἡξέσθαι. Ταῦτα δοκεῖ αὐτοῖς περὶ τοῦ σοφοῦ.

XXVII. Μετίτεον δὲ ἐπὶ τὴν ἐπιστολήν.

Ἐπίκουρος Μενοικεῖ χαίρειν.

122. Μῆτε νέος τις ὢν μελλέτω φιλοσοφεῖν· μήτε γέρον ὑπάρχων κοπιᾷτω φιλοσοφῶν. Οὔτε γὰρ ἄωρος οὐδεὶς ἐστίν, οὔτε πάρωρος πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγαινεῖν. Ὁ δὲ λέγων ἢ μήπω τοῦ φιλοσοφεῖν ὑπάρχειν ὦραν, ἢ παρεληλυθῆναι τὴν ὦραν, ὅμοιός ἐστι τῷ λέγοντι, πρὸς εὐδαιμονίαν ἢ μὴ παρεῖναι τὴν ὦραν, ἢ μηκέτι εἶναι. Ὡστε φιλοσοφεῖτεον καὶ γέροντι καὶ νέῳ· τῷ μὲν, ὅπως γηράσκων νεάζῃ τοῖς ἀγαθοῖς, διατὴν χάριν τῶν γεγονότων. τῷ δὲ, ὅπως νέος ἅμα καὶ παλαιὸς ᾖ, διὰ τὴν ἀφοβίαν τῶν μελλόντων. Μελετᾶν οὖν χρὴ τὰ ποιοῦντα τὴν εὐδαιμονίαν, εἴπερ παρουσίας μὲν αὐτῆς, πάντα ἔχομεν· ἀπουσίας δὲ, πάντα πράττομεν εἰς τὸ ταύτην ἔχειν. 123. Ἄ σοι συνεχῶς παρήγγελον, ταῦτα καὶ πράττε καὶ μελέτα, στοιχεῖα τοῦ καλῶς ζῆν ταυτ' εἶνα: διαλαμβάνων· πρῶτον μὲν, τὸν θεόν, ζῶον ἄφθαρτον καὶ μακάριον νομίζων, ὡς ἡ κοινὴ τοῦ θεοῦ νόησις ὑπεγράφη· μηθὲν μῆτε τῆς ἀφθαρσίας ἀλλότριον, μῆτε τῆς μακαριότητος ἀνοικεῖον αὐτῷ πρόσσαστε· πᾶν δὲ τὸ φυλάττειν αὐτοῦ δυνάμενον τὴν μετὰ ἀφθαρ-

σίας μακαριότητα, περὶ αὐτὸν δόξαζε. Θεοὶ μὲν γὰρ εἰσιν. Ἐναργής μὲν γὰρ ἐστὶν αὐτῶν ἡ γνῶσις. Οἴους δ' αὐτοὺς οἱ πολλοὶ νομίζουσιν, οὐκ εἰσὶν· οὐ γὰρ φυλάττουσιν αὐτοὺς οἴους νομίζουσιν. Ἀσεβῆς δὲ, οὐχ ὁ τοὺς τῶν πολλῶν θεοὺς ἀναιρῶν, ἀλλ' ὁ τὰς τῶν πολλῶν δόξας θεοῖς προσάπτων. 124. Οἱ γὰρ προλήψεις εἰσὶν, ἀλλ' ὑπολήψεις ψευδεῖς αἰτῶν πολλῶν ὑπὲρ θεῶν ἀποφάσεις· ἐνθεν αἱ μέγιστα βλάβαι, αἵτιαι τοῖς κακοῖς ἐκ θεῶν ἐπάγονται· καὶ ὠφέλεια, τοῖς ἀγαθοῖς. Ταῖς γὰρ ἰδίαις οἰκειούμενοι διὰ παντὸς ἀρεταῖς τοὺς ὁμοίους ἀποδέχονται, πᾶν τὸ μὴ τοιοῦτον, ὡς ἀλλότριον νομίζοντες. Συνέθιξε δὲ ἐν τῷ νομίζειν μηδὲν πρὸς ἡμᾶς εἶναι τὸν θάνατον· ἐπεὶ πᾶν ἀγαθὸν καὶ κακὸν ἐν αἰσθήσει· στερησις δὲ ἐστὶν αἰσθήσεως, ὁ θάνατος. Ὅθεν γνῶσις ὀρθῆ τοῦ μηθὲν εἶναι πρὸς ἡμᾶς τὸν θάνατον, ἀπολαυστὸν ποιεῖ τὸ τῆς ζωῆς θνητόν· οὐκ ἄπειρον προστιθεῖσα χρόνον, ἀλλὰ τὸν τῆς ἀθανασίας ἀφελομένη πόθον. 125. Οὐθὲν γὰρ ἐστὶν ἐν τῷ ζῆν δεινόν, τῷ κατειληφῶτι γνησίως τὸ μηδὲν ὑπάρχειν ἐν τῷ μὴ ζῆν δεινόν. Ὡστε μάταιος ὁ λέγων δεδιέναι τὸν θάνατον, οὐχ ὅτι λυπήσει παρῶν, ἀλλ' ὅτι λυπεῖ μέλλων. Ὁ γὰρ παρὼν, οὐκ ἐνοχλεῖ· προσδοκώμενον, κενῶς λυπεῖ. Τὸ φορικωδέστατον οὖν τῶν κακῶν ὁ θάνατος, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς· ἐπειδήπερ ὅταν μὲν ἡμεῖς ὦμεν, ὁ θάνατος οὐ πάρεστιν· ὅταν δὲ ὁ θάνατος παρῆ, τοῦτ' ἡμεῖς οὐκ ἐσμέν. Οὔτε οὖν πρὸς τοὺς ζῶντας ἐστὶν, οὔτε πρὸς τοὺς τετελευτηκότας· ἐπειδήπερ περὶ οὓς μὲν, οὐκ ἔστιν· οἱ δ', οὐκέτι εἰσιν. Ἀλλ' οἱ πολλοὶ τὸν θάνατον, ὅτ' ἐν μὲν ὡς μέγ-

στον τῶν κακῶν φεύγουσιν· ὅτι δὲ, ὡς ἀνάπαισον τῶν ἐν τῷ ζῆν ζητοῦσιν. 126. Ὁ σοφὸς οὖν οὔτε φοβεῖται τὸ μὴ ζῆν· οὔτε γὰρ αὐτῷ προσίσταται τὸ ζῆν. Οὔτε δοξάζεται κακὸν εἶναι τὸ μὴ ζῆν. Ὡσπερ δὲ τὸ σιτίον οὐ τὸ πλεῖον πάντως, ἀλλὰ τὸ ἥδιστον αἰρεῖται· οὕτω καὶ χρόνον οὐ τὸν μήκιστον, ἀλλὰ τὸν ἥδιστον καρπίζεται. Ὁ δὲ παραγγέλλων τὸν μὲν νέον καλῶς ζῆν, τὸν δὲ γέροντα καλῶς καταστρέφειν, εὐθήθης ἐστίν, οὐ μόνον διὰ τὸ τῆς ζωῆς ἀσπαστὸν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τὴν αὐτὴν εἶναι μελέτην τοῦ καλῶς ζῆν, καὶ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν. Πολὺ δὲ χείρων καὶ ὁ λέγων,

— — — Καλὸν μὲν μὴ φῦναι,

Φύντα δ' ὅπως ἄκιστα πύλας Ἰδαο περιῆσαι.

127. Εἰ μὲν γὰρ πεποιθῶς τοῦτο φησὶ, πῶς οὐκ ἀπέρχεται ἐκ τοῦ ζῆν; Ἐν ἐτοίμῳ γὰρ αὐτῷ τοῦτ' ἐστίν, εἴπερ ἦν βεβουλευμένον αὐτῷ βεβαίως· εἰ δὲ μοκῶμενος, μάταιος ἐν τοῖς οὐκ ἐπιδεχομένοις. Μνημονευτέον δὲ ὡς τὸ μέλλον, οὔτε ἡμέτερον, οὔτε πάντως οὐχ ἡμέτερον, ἵνα μῆτε πάντως προσμένωμεν αὐτὸ ὡς ἐσόμενον, μῆτε ἀπελπίζωμεν ὡς πάντως οὐκ ἐσόμενον. Ἀναλογιστέον δὲ ὡς τῶν ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν εἰσὶ φυσικαὶ, αἱ δὲ, κεναί. Καὶ τῶν φυσικῶν αἱ μὲν ἀναγκαῖαι· αἱ δὲ φυσικαὶ μόνον. Τῶν δὲ ἀναγκαίων, αἱ μὲν πρὸς εὐδαιμονίαν εἰσὶν ἀναγκαῖαι, αἱ δὲ, πρὸς τὴν τοῦ σώματος ἀοχλησίαν· αἱ δὲ, πρὸς αὐτὸ τὸ ζῆν. 128. Τούτων γὰρ ἀπλανῆς θεωρία πᾶσαν αἴρεσιν, καὶ φυγὴν ἐπαναγαγεῖν οἶδεν ἐπὶ τὴν τοῦ σώματος ὑγίειαν, καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἀταραξίαν. Ἐπεὶ τοῦτο τοῦ μακαρίως ζῆν ἐστὶ τέλος. Τούτου

γὰρ χάριν ἅπαντα πράττομεν, ὅπως μῆτε ἀλγῶμεν, μῆτε ταρβῶμεν. Ὅταν δὲ ἅπασι τοῦτο περὶ ἡμᾶς γένηται, λύεται πᾶς ὁ τῆς ψυχῆς χειμῶν, οὐκ ἔχοντος τοῦ ζώου βαδίζειν ὡς πρὸς ἐνδέον τι, καί ζητεῖν ἕτερον ὧ τὸ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ἀγαθὸν συμπληρωθήσεται. Τότε γὰρ ἡδονῆς χρεῖαν ἔχομεν, ὅταν ἐκ τοῦ μὴ παρεῖναι τὴν ἡδονὴν ἀλγῶμεν· ὅταν δὲ μὴ ἀλγῶμεν, οὐκέτι τῆς ἡδονῆς δεόμεθα. Καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἡδονὴν ἀρχὴν καὶ τέλος λέγομεν εἶναι τοῦ μακαρίως ζῆν. 129. Ταύτην γὰρ ἀγαθὸν πρῶτον καὶ συγγενικὸν ἔγνωμεν, καὶ ἀπὸ ταύτης καταρχόμεθα πάσης αἰρέσεως καὶ φυγῆς, καὶ ἐπὶ ταύτην καταντῶμεν, ὡς κανόνι τῷ πάθει πᾶν ἀγαθὸν κρίνοντες. Καὶ ἐπεὶ πρῶτον ἀγαθὸν τοῦτο καὶ σύμφυτον, διὰ τοῦτο καὶ οὐ πᾶσαν ἡδονὴν αἰρούμεθα· ἀλλ' ἔστιν ὅτε πολλὰς ἡδονὰς ὑπερβαίνομεν, ὅταν πλεῖον ἡμῖν τὸ δυσχερὲς ἐκ τούτων ἔπηται· καὶ πολλὰς ἀλγηδόνας ἡδονῶν κρείττους νομίζομεν, ἐπειδὴν μείζων ἡμῖν ἡδονὴ παρακολουθῆ, πολὺν χρόνον ὑπομείνασι τὰς ἀλγηδόνας. Πᾶσα οὖν ἡδονὴ διὰ τὸ φύσιν ἔχει οἰκείαν, ἀγαθὸν· οὐ πᾶσα μὲν τοι αἰρετὴ· καθάπερ καὶ ἀλγηδῶν πᾶσα, κακόν· οὐ πᾶσα δὲ αἰεὶ φευκτὴ πεφυκυῖα. 130. Τῇ μὲν τοι συμμετρήσει, καὶ συμφερόντων καὶ ἀσυμφόρων βλέπει, ταῦτα πάντα κρίνειν καθήκει. Χρῶμεθα γὰρ τῷ μὲν ἀγαθῷ, κατὰ τινὰς χρόνους, ὡς κακῷ· τῷ δὲ κακῷ, τὸ ἔμπαλιν, ὡς ἀγαθῷ. Καὶ τὴν αὐτάρκειαν δὲ ἀγαθὸν μέγα νομίζομεν, οὐχ ἵνα πάντως τοῖς ὀλίγοις χρῶμεθα· ἀλλ' ὅπως, ἐὰν μὴ ἔχωμεν τὰ πολλὰ, τοῖς ὀλίγοις χρῶμεθα, πεπεισμένοι γνησίως ὅτι ἡδίστα πολυτε-

λείας ἀπολαύουσιν οἱ ἥκιστα ταύτης δεόμενοι. Καὶ ὅτι τὸ μὲν φυσικὸν πᾶν, εὐπόριστόν ἐστι· τὸ δὲ κενόν, δυσπόριστον. Οἷ τε λιτοὶ χυλοὶ ἴσην πολυτελεῖ διαίτη τὴν ἡδονὴν προσφέρουσιν, ὅταν ἅπαν τὰ ἀλλοῦν κατ' ἔνδειαν ξηαιρεθῇ· 131. καὶ μᾶζα καὶ ὕδωρ τὴν ἀκροτάτην ἀποδιδούσιν ἡδονὴν, ἐπειδὴ ἐνδέων τις αὐτὰ προσενέγκηται. Τὸ συνεθίζειν οὐκ ἐν ταῖς ἀπλαῖς καὶ οὐ πολυτελεῖσι διαίταις, καὶ ὑγίαιας ἐστὶ συμπληρωτικόν, καὶ πρὸς τὰς ἀναγκαίας τοῦ βίου χρήσεις ἄκνον ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον. Καὶ τοῖς πολυτελεῖσιν ἐκ διαλειμμάτων προσερχομένους, κρεῖττονας ἡμᾶς διατίθει, καὶ πρὸς τὴν τύχην ἀφόβου παρασκευάζει. Ὅταν οὖν λέγωμεν ἡδονὴν τέλος ὑπάρχειν, οὐ τὰς τῶν ἀσώτων ἡδονὰς, καὶ τὰς τῶν ἐν ἀπολαύσει κειμένας λέγομεν, ὡς τινες ἀγνοοῦντε καὶ οὐχ ὁμολογοῦντες, ἢ κακῶς ἐνδεχόμενοι, νομίζουσιν, ἀλλὰ τὸ μῆτε ἀλγεῖν κατὰ σῶμα, μῆτε ταράττεσθαι κατὰ ψυχὴν συνείροντες. 132. Οὐ γὰρ πότοι καὶ κῶμοι, οὐδ' ἀπολαύσεις παιδῶν καὶ γυναικῶν, οὐδ' ἰχθύων καὶ τῶν ἄλλων ὅσα φέρει πολυτελὴς τράπεζα, τὸν ἡδὺν γεννᾷ βίον, ἀλλὰ νήφων λογισμὸς, καὶ τὰς αἰτίας ἐξερευνῶν πάσης αἰρέσεως καφυγῆς, καὶ τὰς δόξας ἐξελαύνων, ἀφ' ὧν πλείστος τὰ ψυχᾶς καταλαμβάνει θόρυβος. Τούτων δὲ πάντων ἀρχὴ καὶ τὸ μέγιστον ἀγαθόν, ἢ φρόνησις. Διὰ καὶ φιλοσοφίας τὸ τιμιώτερον ὑπάρχει ἢ φρόνησις ἐξ ἧς αἱ λοιπαὶ πᾶσαι πεφύκασιν ἀρεταί· διδάσκουσαι ὡς οὐκ ἔστιν ἡδέως ἕξειν, ἄνευ τοῦ φρονίμως, κακαῶς, καὶ δικαίως· οὐδὲ φρονίμως, καὶ καλῶς, καδικαίως, ἄνευ τοῦ ἡδέως. Συμπεφύκασι γὰρ αἱ ἅρ

καὶ τῷ ζῆν ἡδέως· καὶ τὸ ζῆν ἡδέως τούτων ἐστὶν ἀχώριστον. 133. Ἐπεὶ, τίνα νομίζεις εἶναι κρείττονα τοῦ καὶ περὶ θεῶν ὅσια δοξάζοντος, καὶ περὶ θανάτου διαπαντὸς ἀφόβως ἔχοντος, καὶ τὸ τῆς φύσεως ἐπιλελογισμένου τέλος; Καὶ τὸ μὲν τῶν ἀγαθῶν πέρας, ὡς ἔστιν εὐσυμπλήρωτόν τε καὶ εὐπόριστον· διαλαμβάνοντος· τὸ δὲ τῶν κακῶν, ὡς ἡ χρόνους ἢ πόνους ἔχει βραχεῖς· τὴν δὲ εἰμαρμένην ὑπὸ τινων δεσπότιν εἰσαγομένην πάντων, ἀγγέλλοντος, μὴ εἶναι· ἀλλὰ τὰ μὲν ἀπὸ τύχης· τὰ δὲ παρ' ἡμῶν· διὰ τὸ τὴν μὲν ἀνάγκην, ἀνυπεύθυνον εἶναι, τὴν δὲ τύχην, ἄστατον ὄρεσθαι. Τὸ δὲ παρ' ἡμῶν, ἀδέσποτον· ὃ καὶ τὸ μεμπτόν καὶ τὸ ἐναντίον παρακολουθεῖν πέφυκεν. 134. Ἐπεὶ κρείττον ἦν τῷ περὶ θεῶν μύθῳ κατακολουθεῖν, ἢ τῇ τῶν φυσικῶν εἰμαρμένη δουλεύειν. Ὅ μὲν γὰρ ἐπίδα παραιτήσιως ὑπογράφει θεῶν διὰ τιμῆς· ἢ δὲ ἀπαραίτητον ἔχει τὴν ἀνάγκην. Τὴν δὲ τύχην, οὔτε θεόν, ὡς οἱ πολλοὶ νομίζουσι, ὑπολαμβάνων· (οὐθὲν γὰρ ἀτύκτως θεῷ πράττεται) οὔτε ἀβέβαιον αἶτλαν, (οὐδαμῶς μὲν γὰρ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἐξ ταύτης πρὸς τὸ μακαρίως ζῆν ἀνθρώποις μὴ δίδοσθαι) ἀρχὰς μέντοι μεγάλων ἀγαθῶν ἢ κακῶν ὑπὸ ταύτης χορηγεῖσθαι. 135. Κρείττον εἶναι νομίζων εὐλογίστεως ἀτυχεῖν, ἢ ἀλογίστεως εὐτυχεῖν. Βέλτιον γὰρ τὸ κριθὲν ἐν ταῖς πράξεσι καλῶς, μὴ ὀρθωθῆναι διὰ ταύτης. Ταῦτα οὖν καὶ τὰ τοῦτοις συγγενῆ μελέτα διαπαντὸς, ἡμέρας καὶ νυκτός, πρὸς σεαυτὸν, καὶ πρὸς τὸν ὅμοιον σεαυτῷ, καὶ οὐδέποτε οὐθ' ἕπαρ οὐτ' ὄναρ διαταραχθήσῃ, ζήσῃ δὲ ὡς θεός ἐν ἀνθρώποις. Οὐθὲν γὰρ ἔοικε θνητῷ ζῶντι

ζῶν ἄνθρωπος ἐν ἀθανάτοις ἀγαθοῖς. Μαντικὴ δὲ ἅπασαν ἐν ἄλλοις ἀναιρεῖ, ὡς καὶ ἐν τῇ μυκ ἐπιτομῇ. Καὶ φησι, μαντικὴ ὡς ἀνύπαρκτος· δὲ καὶ ὑπαρκτὴ, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς ἡγητέον τὰ γινόμενα. Τοσαῦτα καὶ περὶ τῶν βιωτικῶν· καὶ ἐπὶ πλείοις διείλεται ἀλλαχόθι.

XXVIII. 136. Διαφέρεται δὲ πρὸς τοὺς Κυρηναῖκούς περὶ τῆς ἡδονῆς. Οἱ μὲν γὰρ τὴν καταστηματικὴν οὐκ ἐγκρίνουσι, μόνην δὲ τὴν ἐν κινήσει. δὲ, ἀμφοτέρων, ψυχῆς καὶ σώματος, ὡς φησιν ἐν τῷ περὶ αἰρέσεως καὶ φυγῆς, καὶ ἐν τῷ περὶ τέλους, καὶ ἐν τῷ πρώτῳ περὶ βίων, καὶ ἐν τῇ πρὸς τοὺς ἐν Μιτυλήνῃ φίλους ἐπιστολῇ. Ὁμοίως δὲ καὶ Διογένη ἐν τῇ ἐπτακαιδεκάτῃ τῶν ἐπιλέκτων, καὶ Μητροδώρῳ ἐν τῷ Τιμοκράτει, λέγουσιν οὕτως· νοουμένης δὲ ἡδονῆς τῆς τε κατὰ κίνησιν καὶ τῆς καταστηματικῆς. δ' Ἐπίκουρος ἐν τῷ περὶ αἰρέσεων οὕτω λέγει· μὲν γὰρ ἀταραξία καὶ ἀπονία, καταστηματικαὶ εἰς ἡδοναί· ἡ δὲ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη, κατὰ κίνησιν ἐνεργεῖα βλέπονται.

XXIX. 137. Ἔτι πρὸς τοὺς Κυρηναῖκούς διαφέρεται. Οἱ μὲν γὰρ, χείρους τὰς σωματικὰς ἀληθόνας λέγουσι τῶν ψυχικῶν· (κολάζεσθαι γοῖ τοῖς ἁμαρτάνοντας σώματι) ὁ δὲ, τὰς ψυχικὰς. Τῆ γοῦν σάρκα διὰ τὸ παρὸν μόνον χειμάζειν· τὴν ἰσυχὴν, καὶ διὰ τὸ παρελθόν, καὶ τὸ παρὸν, καὶ τὸ μέλλον. Οὕτως οὖν καὶ μείζονας ἡδονὰς εἶναι τῆ ψυχῆς. Ἀποδείξει δὲ χρῆται τοῦ τέλους εἶναι τῆ ἡδονῆν, τῷ τὰ ζῶα, ἅμα τῷ γιγνηθῆναι, τῇ μὲν εὐ

ρεστεῖσθαι, τῷ δὲ πόνῳ προσκρούειν φυσικῶς, καὶ χωρὶς λόγου. Ἀυτοπαθῶς οὖν φεύγομεν τὴν ἀλγηθόνα· ἵνα καὶ ὁ Ἑρακλῆς καταβιβρωσκόμενος ὑπὸ τοῦ χιτῶνος,

— — — βοῆ

Λάκνων, ἰύζων· ἀμφὶ δ' ἔστενον πέτραι,

Λοκρῶν ἰ ὄρειοι πρῶνες, Εὐβοίας ἰ ἄκρα.

XXX. 138. Διὰ δὲ τὴν ἡδονὴν καὶ τὰς ἀρετὰς δεῖν αἰρεῖσθαι, οὐ δι' αὐτάς· ὡσπερ τὴν ἰατρικὴν διὰ τὴν ὑγίειαν· καθά φησι καὶ Διογένης ἐν τῇ εἰκοστῇ τῶν ἐπιλέκτων, ὅς καὶ διαγωγὴν λέγει τὴν ἀρετῆν. Ὁ δ' Ἐπίκουρος καὶ ἀχώριστόν φησι τῆς ἡδονῆς τὴν ἀρετὴν μόνην· τὰ δ' ἄλλα χωρίζεσθαι, οἷον βρωτιά.

XXXI. Καὶ φέρε οὖν δὴ νῦν τὸν κολοφῶνα (ὡς ἂν εἴπη τις) ἐπιθῶμεν τοῦ παντός συγγράμματος, καὶ τοῦ βίου τοῦ φιλοσόφου, τὰς κυρίας αὐτοῦ δόξας παραθέμενοι, καὶ ταύταις τὸ πᾶν σύγγραμμα κατακλείσαντες· τέλει χρησάμενοι τῇ τῆς εὐδαιμονίας ἀρχῇ.

139. α'. Τὸ μακάριον καὶ ἀφθαρτον, οὔτε αὐτὸ πράγματα ἔχει, οὔτε ἄλλω παρέχει· ὥστε οὔτε ὄργαις, οὔτε χάρισι συνέχεται. Ἐν ἀσθενεῖ γὰρ πᾶν τὸ τοιοῦτον. Ἐν ἄλλοις δὲ φησι· τοὺς θεοὺς λόγῳ θεωρητοὺς εἶναι· οὓς μὲν, κατ' ἀριθμὸν ὑφεσιῶτας· οὓς δὲ, κατὰ ὁμοειδίαν ἐκ τῆς συνεχοῦς ἐπιφύσεως τῶν ὁμοίων εἰδώλων ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἀποτελεσμένους ἀνθρωποειδῶς.

β'. Ὁ θάνατος οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς· τὸ γὰρ διαλυθῆν, ἀναισθητεῖ· τὸ δὲ ἀναισθητοῦν, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς.

γ'. Ὅρος τοῦ μεγέθους τῶν ἡδονῶν, ἢ παντός

τοῦ ἀλγοῦντος ὑπεξαίρεισις. Ὅπου δ' ἂν τὸ ἡδόμενον ἐνῆ, καθ' ὃν ἂν χρόνον ῆ, οὐκ ἔστι τὸ ἀλγοῦν, ἢ τὸ λυπούμενον, ἢ τὸ συναμφότερον.

140. δ'. Οὐ χρονίζει τὸ ἀλγοῦν συνεχῶς ἐν τῇ σαρκί· ἀλλὰ τὸ μὲν ἄκρον, τὸν ἐλάχιστον χρόνον πάρεστι· τὸ δὲ μόνον ὑπερτεῖνον τὸ ἡδόμενον κατὰ σάρκα, οὐ πολλὰς ἡμέρας συμβαίνει. Αἱ δὲ πολυχρόνιοι τῶν ἀφύστικῶν πλεονάζον ἔχουσι τὸ ἡδόμενον ἐν τῇ σαρκί, ἤπερ τὸ ἀλγοῦν.

ε'. Οὐκ ἔστιν ἡδέως ζῆν, ἄνευ τοῦ φρονίμως, καὶ καλῶς, καὶ δικαίως· οὐδὲ φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως, ἄνευ τοῦ ἡδέως. Ὅταν οὖν μὴ ὑπάρχει τὸ ζῆν φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως, οὐκ ἔστι τοῦτον ἡδέως ζῆν.

ς'. Ἐνεκα τοῦ θαρσύνειν ἐξ ἀνθρώπων, ἔστι κατὰ φύσιν ἀρχὴ καὶ βασιλεία ἀγαθόν, ἐξ ὧν ἂν ποτε τοῦτό τις οἶός τ' ἢ παρασκευάζεσθαι.

141. ζ'. Ἐνδοξοὶ καὶ περιβλεπτοὶ τινὲς ἐβουλήθησαν γενέσθαι, τὴν ἐξ ἀνθρώπων ἀσφάλειαν οὕτω νομίζοντες περιποιήσεσθαι. Ὡστε εἰ μὲν ἀσφαλῆς ὁ τῶν τοιούτων βίος, ἀπέλαβον τὸ τῆς φύσεως ἀγαθόν· εἰ δὲ μὴ ἀσφαλῆς, οὐκ ἔχουσιν οὐδ' ἔνεκα ἐξ ἀρχῆς παρὰ τὸ τῆς φύσεως οἰκεῖον ἠρέχθησαν.

η'. Οὐδεμία ἡδονὴ καθ' ἑαυτὴν κακόν· ἀλλὰ τὰ τινῶν ἡδονῶν ποιητικὰ, πολλαπλασίους ἐπιφέρει τοὺς ὀχλήσεις τῶν ἡδονῶν.

142. θ'. Εἰ κατεπικνουῖτο πᾶσα ἡδονή, καὶ χρόνῳ κατὰ περιέδον τὸ ἄθροισμα ὑπῆρχεν ἐπὶ τὰ κυριώτατα μέρη τῆς φύσεως, οὐκ ἂν ποτε διαίτηρον ἀλλήλων αἱ ἡδοναί.

ί'. Εἰ τὰ ποιητικὰ τῶν περὶ τοὺς ἀσώτους ἡδονῶν ἔλυε τοὺς φόβους τῆς διανοίας, τοὺς τε περὶ μετεώρων, καὶ θανάτου, ἀλγηδόνων· ἔτι τε τὸ πέρασ τῶν ἐπιθυμιῶν ἐδίδασκεν ἄν, καὶ οὐκ ἄν ποτε εἴχομεν ὅ, τι μεμψαίμεθα αὐτοῖς, πανταχόθεν εἰσπληρουμένοις τῶν ἡδονῶν, ὡς οὐδαμόθεν οὔτε τὸ ἀλγοῦν, οὔτε τὸ λυπούμενον, ἔχουσιν, ὅπερ ἐστὶ τὸ κακόν.

ιά'. Εἰ μὴθὲν ἡμᾶς αἰ περὶ τῶν μετεώρων ὑποψίαί ἡγάχουν, καὶ αἰ περὶ θανάτου, μήποτε πρὸς ἡμᾶς (εἴ τι ἔτι τετόλμηκα νοεῖν τοὺς ὄρους τῶν ἀλγηδόνων καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν) οὐκ ἄν προσεδέομεθα φυσιολογίας.

143. ιβ'. Οὐκ ἦν τὸν φοβούμενον ὑπὲρ τῶν κυριωτάτων λύειν, μὴ κατειδότα, τίς ἢ τοῦ σύμπαντος φύσις, ἀλλ' ὑποπτευόμενόν τι τῶν κατὰ τοὺς μύθους. Ὡστε οὐκ ἦν ἄνευ φυσιολογίας, ἀκεραίας τὰς ἡδονὰς ἀπολαμβάνειν.

ιγ'. Οὐδὲν ὄφελος ἦν τὴν κατ' ἀνθρώπους ἀσφάλειαν κατασκευάζεσθαι, τῶν ἄνωθεν ὑπόπτων καθεστώτων, καὶ τῶν ὑπὸ γῆς, καὶ ἀπλῶς τὰν ἐν τῷ ἀπειρω.

ιδ'. Τῆς ἀσφαλείας, τῆς ἐξ ἀνθρώπων, γινομένης μέχρι τινός· δυνάμει τε ἔξοριστικῇ, καὶ εὐπορίᾳ εἰλικρινεστάτῃ, γίνεται ἢ ἐκ τῆς ἡσυχίας, καὶ ἐκχωρήσεως τῶν πολλῶν ἀσφάλεια.

144. ιε'. Ὁ τῆς φύσεως πλοῦτος καὶ ὄρισται, καὶ εὐπόριστός ἐστιν· ὁ δὲ τῶν κενῶν δοξῶν, εἰς ἄπειρον ἐκπίπτει.

ις'. Βραχεῖα σοφῶς τύχη παρεμπίπτει, τὰ δὲ μάλιστα καὶ κυριώτατα ὁ λογισμὸς διώκῃκε, καὶ κατὰ τὸν συνεχῆ χρόνον τοῦ βίου διοικεῖ, καὶ διοικῆσει.

στον τῶν κακῶν φεύγουσιν· ὅτι δὲ, ὡς ἀνάπαισον τῶν ἐν τῷ ζῆν ζητοῦσιν. 126. Ὁ σοφὸς οὖν οὔτε φοβεῖται τὸ μὴ ζῆν· οὔτε γὰρ αὐτῷ προσίσταται τὸ ζῆν. Οὔτε δοξάζεται κακὸν εἶναι τὸ μὴ ζῆν. Ὡσπερ δὲ τὸ σιτίον οὐ τὸ πλεῖον πάντως, ἀλλὰ τὸ ἥδιστον αἰρεῖται· οὕτω καὶ χρόνον οὐ τὸν μήκιστον, ἀλλὰ τὸν ἥδιστον καρπίζεται. Ὁ δὲ παραγγέλλων τὸν μὲν νέον καλῶς ζῆν, τὸν δὲ γέροντα καλῶς καταστρέφειν, εὐθήθης ἐστίν, οὐ μόνον διὰ τὸ τῆς ζωῆς ἀσπαστὸν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τὴν αὐτὴν εἶναι μελέτην τοῦ καλῶς ζῆν, καὶ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν. Πολὺ δὲ χείρων καὶ ὁ λέγων,

— — — Καλὸν μὲν μὴ φῦναι,

Φύντα δ' ὅπως ὄκιστα πύλας Ἰδδαο περῆσαι.

127. Εἰ μὲν γὰρ πεποιθὼς τοῦτο φησὶ, πῶς οὐκ ἀπέρχεται ἐκ τοῦ ζῆν; Ἐν ἐτοίμῳ γὰρ αὐτῷ τοῦτ' ἐστίν, εἴπερ ἦν βεβουλευμένον αὐτῷ βεβαίως· εἰ δὲ μωκώμενος, μάταιος ἐν τοῖς οὐκ ἐπιδεχομένοις. Μνημονευτέον δὲ ὡς τὸ μέλλον, οὔτε ἡμέτερον, οὔτε πάντως οὐχ ἡμέτερον, ἵνα μῆτε πάντως προσμένωμεν αὐτὸ ὡς ἐσόμενον, μῆτε ἀπελπίζωμεν ὡς πάντως οὐκ ἐσόμενον. Ἀναλογιστέον δὲ ὡς τῶν ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν εἰσὶ φυσικαὶ, αἱ δὲ, κεναί. Καὶ τῶν φυσικῶν αἱ μὲν ἀναγκαῖαι· αἱ δὲ φυσικαὶ μόνον. Τῶν δὲ ἀναγκαίων, αἱ μὲν πρὸς εὐδαιμονίαν εἰσὶν ἀναγκαῖαι, αἱ δὲ, πρὸς τὴν τοῦ σώματος ἀοχλησίαν· αἱ δὲ, πρὸς αὐτὸ τὸ ζῆν. 128. Τούτων γὰρ ἀπλανῆς θεωρία πᾶσαν αἵρεσιν, καὶ φυγὴν ἐπαναγαγεῖν οἶδεν ἐπὶ τὴν τοῦ σώματος ὑγίειαν, καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἀταραξίαν. Ἐπεὶ τοῦτο τοῦ μακαρίως ζῆν ἐστὶ τέλος. Τούτου

γὰρ χάριν ἅπαντα πράττομεν, ὅπως μῆτε ἀλγῶμεν, μῆτε
 ταρβῶμεν. Ὄταν δὲ ἅπαξ τοῦτο περὶ ἡμᾶς γένηται, λύε-
 ται πᾶς ὁ τῆς ψυχῆς χειμῶν, οὐκ ἔχοντος τοῦ ζώου βα-
 δίζειν ὡς πρὸς ἐνδέον τι, καί ζητεῖν ἕτερον ὧ τὸ τῆς ψυ-
 χῆς καὶ τοῦ σώματος ἀγαθὸν συμπληρωθήσεται. Τότε
 γὰρ ἡδονῆς χρεῖαν ἔχομεν, ὅταν ἐκ τοῦ μὴ παρῆναι
 τὴν ἡδονὴν ἀλγῶμεν· ὅταν δὲ μὴ ἀλγῶμεν, οὐκέτι
 τῆς ἡδονῆς δεόμεθα. Καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἡδονὴν
 ἀρχὴν καὶ τέλος λέγομεν εἶναι τοῦ μακαριῶς ζῆν.
 129. Ταύτην γὰρ ἀγαθὸν πρῶτον καὶ συγγενικὸν
 ἔγνωμεν, καὶ ἀπὸ ταύτης καταρχόμεθα πάσης αἰρέ-
 σεως καὶ φυγῆς, καὶ ἐπὶ ταύτην καταντῶμεν, ὡς κα-
 νόμι τῷ πάθει πᾶν ἀγαθὸν κρίνοντες. Καὶ ἐπεὶ
 πρῶτον ἀγαθὸν τοῦτο καὶ σύμφυτον, διὰ τοῦτο καὶ
 οὐ πᾶσαν ἡδονὴν αἰρούμεθα· ἀλλ' ἔστιν ὅτε πολλὰς
 ἡδονὰς ὑπερβαίνομεν, ὅταν πλεῖον ἡμῖν τὸ δυσχερὲς
 ἐκ τούτων ἔπηται· καὶ πολλὰς ἀλγηδόνας ἡδονῶν
 κρείττους νομίζομεν, ἐπειδὴν μείζων ἡμῖν ἡδονὴ πα-
 ρακολουθῆ, πολὺν χρόνον ὑπομείνασι τὰς ἀλγηδό-
 νας. Πᾶσα οὖν ἡδονὴ διὰ τὸ φύσιν ἔχειν οἰκείαν,
 ἀγαθόν· οὐ πᾶσα μὲν τοι αἰρετή· καθάπερ καὶ
 ἀλγηδῶν πᾶσα, κακόν· οὐ πᾶσα δὲ αἰεὶ φευκτὴ πε-
 φυκυῖα. 130. Τῇ μὲν τοι συμμετρῆσει, καὶ συμ-
 φερόντων καὶ ἀσυμφόρων βλέψει, ταῦτα πάντα κρί-
 νειν καθήκει. Χρῶμεθα γὰρ τῷ μὲν ἀγαθῷ, κατὰ
 τινὰς χρόνους, ὡς κακῷ· τῷ δὲ κακῷ, τὸ ἔμπαλιν,
 ὡς ἀγαθῷ. Καὶ τὴν αὐτάρκειαν δὲ ἀγαθὸν μέγα
 νομίζομεν, οὐχ ἵνα πάντως τοῖς ὀλίγοις χρῶμεθα·
 ἀλλ' ὅπως, εἴαν μὴ ἔχωμεν τὰ πολλὰ, τοῖς ὀλίγοις
 χρῶμεθα, πεπεισμένοι γνησίως ὅτι ἥδιστα πολυτε-

λείας ἀπολαύουσιν οἱ ἥκιστα ταύτης δεόμενοι. ὅτι τὸ μὲν φυσικὸν πᾶν, εὐπόριστόν ἐστι· τὸ δὲ νόν, δυσπόριστον. Οἳ τε λιτοὶ χυλοὶ ἴσθη πολὺ λειῖ διαίτη τὴν ἡδονὴν προσφέρουσιν, ὅταν ἄπαι ἀλγοῦν κατ' ἐνδειαν ἐξαιρεθῆν· 131. καὶ μάζα ὕδωρ τὴν ἀκροτάτην ἀποδιδούσιν ἡδονὴν, ἐπει ἐνδέων τις αὐτὰ προσενέγκηται. Τὸ συνεθίζειν ἐν ταῖς ἀπλαῖς καὶ οὐ πολυτελέσι διαίταις, καὶ ὕας ἐστὶ συμπληρωτικόν, καὶ πρὸς τὰς ἀναγκαίας βίου χρήσεις ἄκνον ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον. Καὶ πολυτελείην ἐκ διαλειμμάτων προσερχομένους, κρονασ ἡμᾶς διατίθει, καὶ πρὸς τὴν τύχην ἀφόβ παρασκευάζει. Ὅταν οὖν λέγωμεν ἡδονὴν τι ὑπάρχειν, οὐ τὰς τῶν ἀσώτων ἡδονὰς, καὶ τὰς ἐν ἀπολαύσει κειμένας λέγωμεν, ὡς τινες ἀγροῦ καὶ οὐχ ὁμολογοῦντες, ἢ κακῶς ἐνδεχόμενοι, νεζουσι, ἀλλὰ τὸ μήτε ἀλγεῖν κατὰ σῶμα, μήτε ράττεσθαι κατὰ ψυχὴν συνείροντες. 132. Οὐ πότοι καὶ κῶμοι, οὐδ' ἀπολαύσεις παιδῶν καὶ γυκῶν, οὐδ' ἰχθύων καὶ τῶν ἄλλων ὅσα φέρει πολὺ λῆς τράπεζα, τὸν ἡδὺν γεννᾶ βίον, ἀλλὰ νῆφωρ γισμός, καὶ τὰς αἰτίας ἐξερευνῶν πάσης αἰρέσεως φυγῆς, καὶ τὰς δόξας ἐξελαύνων, ἀφ' ὧν πλεῖστος ψυχᾶς καταλαμβάνει θόρυβος. Τούτων δὲ πάν ἀρχὴ καὶ τὸ μέγιστον ἀγαθόν, ἢ φρόνησις. καὶ φιλοσοφίας τὸ τιμιώτερον ὑπάρχει ἢ φρόνη ἐξ ἧς αἱ λοιπαὶ πᾶσαι πεφύκασιν ἀρεταί· διδάσκσαι ὡς οὐκ ἔστιν ἡδέως ζῆν, ἄνευ τοῦ φρονίμως, καλῶς, καὶ δικαίως· οὐδὲ φρονίμως, καὶ καλῶς, δικαίως, ἄνευ τοῦ ἡδέως. Συμπεφύκασι γὰρ αἱ

ταὶ τῷ ζῆν ἡδέως· καὶ τὸ ζῆν ἡδέως τούτων ἐστὶν ἀχώριστον. 133. Ἐπεὶ, τίνα νομίζεις εἶναι κρείττονα τοῦ καὶ περὶ θεῶν ὅσια δοξάζοντος, καὶ περὶ θανάτου διαπαντὸς ἀφόβως ἔχοντος, καὶ τὸ τῆς φύσεως ἐπιλελογισμένου τέλος; Καὶ τὸ μὲν τῶν ἀγαθῶν πέρας, ὡς ἐστὶν εὐσυμπλήρωτον τε καὶ εὐπόριστον· διαλαμβάνοντος· τὸ δὲ τῶν κακῶν, ὡς ἡ χρόνους ἢ πόρους ἔχει βραχεῖς· τὴν δὲ εἰμαρμένην ὑπὸ τινων δεσπότιν εἰσαγομένην πάντων, ἀγγέλλοντος, μὴ εἶναι· ἀλλὰ τὰ μὲν ἀπὸ τύχης· τὰ δὲ παρ' ἡμῶν· διὰ τὸ τὴν μὲν ἀνάγκην, ἀνυπεύθυνον εἶναι, τὴν δὲ τύχην, ἄσιτον ὄρεῖν. Τὸ δὲ παρ' ἡμῶν, ἀδεσποτον· ὧ καὶ τὸ μεμπτόν καὶ τὸ ἐναντίον παρακολουθεῖν πέφυκεν. 134. Ἐπεὶ κρείττιον ἦν τῷ περὶ θεῶν μύθῳ κατακολουθεῖν, ἢ τῇ τῶν φυσικῶν εἰμαρμένη δουλεύειν. Ὁ μὲν γὰρ ἐλπίδα παραιτήσεως ὑπογράφει θεῶν διὰ τιμῆς· ἢ δὲ ἀπαραίτητον ἔχει τὴν ἀνάγκην. Τὴν δὲ τύχην, οὔτε θεὸν, ὡς οἱ πολλοὶ νομίζουσι, ὑπολαμβάνων· (οὐθὲν γὰρ ἀτάκτως θεῶν πράττεται) οὔτε ἀβέβαιον αἰτίαν, (οἶεται μὲν γὰρ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἐξ ταύτης πρὸς τὸ μακαρίως ζῆν ἀνθρώποις μὴ δίδοσθαι) ἀρχὰς μέντοι μεγάλων ἀγαθῶν ἢ κακῶν ὑπὸ ταύτης χορηγεῖσθαι. 135. Κρείττον εἶναι νομίζων εὐλογιστως ἀτυχεῖν, ἢ ἀλογιστως εὐτυχεῖν. Βέλτιον γὰρ τὸ κριθὲν ἐν ταῖς πράξεσι καλῶς, μὴ ὀρθωθῆναι διὰ ταύτης. Ταῦτα οὖν καὶ τὰ τούτοις συγγενῆ μελέτα διαπαντὸς, ἡμέρας καὶ νυκτὸς, πρὸς σεαυτὸν, καὶ πρὸς τὸν ὅμοιον σεαυτῷ, καὶ οὐδέποτε οὐθ' ὑπαρ οὔτ' ὄναρ διαταραχθήσῃ, ζῆσῃ δὲ ὡς θεός ἐν ἀνθρώποις. Οὐθὲν γὰρ ἔοικε θνητῷ ζῶντι

ζῶν ἄνθρωπος ἐν ἀθανάτοις ἀγαθοῖς. Μαντικὴν δὲ ἅπασαν ἐν ἄλλοις ἀναιρεῖ, ὡς καὶ ἐν τῇ μικρῇ ἐπιτομῇ. Καὶ φησι, μαντικὴ ὡς ἀνύπαρκτος· ἐὶ δὲ καὶ ὑπαρκτὴ, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς ἡγητέον τὰ γινόμενα. Τόσαῦτα καὶ περὶ τῶν βιωτικῶν· καὶ ἐπὶ πλείω διείλεται ἀλλαχόθι.

XXVIII. 136. Διαφέρεται δὲ πρὸς τοὺς Κυρηναῖκούς περὶ τῆς ἡδονῆς. Οἱ μὲν γὰρ τὴν καταστηματικὴν οὐκ ἐγκρίνουσι, μόνην δὲ τὴν ἐν κινήσει. Ὁ δὲ, ἀμφοτέρων, ψυχῆς καὶ σώματος, ὡς φησιν ἐν τῷ περὶ αἰρέσεως καὶ φυγῆς, καὶ ἐν τῷ περὶ τέλους, καὶ ἐν τῷ πρώτῳ περὶ βίων, καὶ ἐν τῇ πρὸς τοὺς ἐν Μιτυλήνῃ φίλους ἐπιστολῇ. Ὁμοίως δὲ καὶ Διογένης ἐν τῇ ἑπτακαιδέκῃ τῶν ἐπιλέκτων, καὶ Μητροδώρος ἐν τῷ Τιμοκράτει, λέγουσιν οὕτως· νοουμένης δὲ ἡδονῆς τῆς τε κατὰ κίνησιν καὶ τῆς καταστηματικῆς. Ὁ δ' Ἐπίκουρος ἐν τῷ περὶ αἰρέσεων οὕτω λέγει· Ἡ μὲν γὰρ ἀταραξία καὶ ἀπονία, καταστηματικαὶ εἰσιν ἡδοναί· ἡ δὲ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη, κατὰ κίνησιν ἐνεργεῖα βλέπονται.

XXIX. 137. Ἔτι πρὸς τοὺς Κυρηναῖκούς διαφέρεται. Οἱ μὲν γὰρ, χείρους τὰς σωματικὰς ἀληθόνας λέγουσι τῶν ψυχικῶν· (κολάζεσθαι γοῦν τοὺς ἀμαρτάνοντας σώματι) ὁ δὲ, τὰς ψυχικὰς. Τὴν γοῦν σάρκα διὰ τὸ παρὸν μόνον χεϊμάζειν· τὴν δὲ ψυχὴν, καὶ διὰ τὸ παρελθόν, καὶ τὸ παρὸν, καὶ τὸ μέλλον. Οὕτως οὖν καὶ μείζονας ἡδονὰς εἶναι τῆς ψυχῆς. Ἀποδείξει δὲ χρῆται τοῦ τέλους εἶναι τὴν ἡδονὴν, τῷ τὰ ζῶα, ἅμα τῷ γεννηθῆναι, τῇ μὲν εὐ-

ρεστεῖσθαι, τῷ δὲ πόνῳ προσκρούειν φυσικῶς, καὶ χωρὶς λόγου. Ἄυτοπαθῶς οὖν φεύγομεν τὴν ἀλγηδόνα· ἵνα καὶ ὁ Ἡρακλῆς καταβιβρωσκόμενος ὑπὸ τοῦ χιτῶνος,

— — — βοῆ

Λάκνων, ἰύλων· ἀμφὶ δ' ἔστενον πέτραι,

Λοκρῶν ἰ ὄρειοι πρῶνες, Εὐβοίας ἰ ἄκρα.

XXX. 138. Διὰ δὲ τὴν ἡδονὴν καὶ τὰς ἀρετὰς δεῖν αἰρεῖσθαι, οὐ δι' αὐτάς· ὡσπερ τὴν ἰατρικὴν διὰ τὴν ὑγίειαν· καθά φησι καὶ Διογένης ἐν τῇ εἰκοστῇ τῶν ἐπιλέκτων, ὃς καὶ διαγωγὴν λέγει τὴν ἀρετὴν. Ὁ δ' Ἐπίκουρος καὶ ἀχώριστόν φησι τῆς ἡδονῆς τὴν ἀρετὴν μόνην· τὰ δ' ἄλλα χωρίζεσθαι, οἷον βρωτιά.

XXXI. Καὶ φέρε οὖν δὴ νῦν τὸν κολοφῶνα (ὡς ἂν εἴπη τις) ἐπιθῶμεν τοῦ παντός συγγραμματος, καὶ τοῦ βίου τοῦ φιλοσόφου, τὰς κυρίας αὐτοῦ δόξας παραθέμενοι, καὶ ταύταις τὸ πᾶν σύγγραμμα κατακλείσαντες· τέλει χρησάμενοι τῇ τῆς εὐδαιμονίας ἀρχῇ.

139. α'. Τὸ μακάριον καὶ ἀφθαρτον, οὔτε αὐτὸ πράγματα ἔχει, οὔτε ἄλλω παρέχει· ὥστε οὔτε ὀργαῖς, οὔτε χάρισι συνέχεται. Ἐν ἀσθενεῖ γὰρ πᾶν τὸ τοιοῦτον. Ἐν ἄλλοις δὲ φησι· τοὺς θεοὺς λόγῳ θεωρητοὺς εἶναι· οὓς μὲν, κατ' ἀριθμὸν ὑφesiώτας· οὓς δὲ, κατὰ ὁμοειδίαν ἐκ τῆς συνεχοῦς ἐπιφύσεως τῶν ὁμοίων εἰδώλων ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἀποτελεσμένους ἀνθρωποειδῶς.

β'. Ὁ θάνατος οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς· τὸ γὰρ διαλυθὲν, ἀναισθητεῖ· τὸ δὲ ἀναισθητοῦν, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς.

γ'. Ὅρος τοῦ μεγέθους τῶν ἡδονῶν, ἡ παντός
 Διοσ. L. II. Q

τοῦ ἀλγοῦντος ὑπεξαίρεισι. Ὅπου δ' ἂν τὸ ἡδόμενον ἐνῆ, καθ' ὃν ἂν χρόνον ἦ, οὐκ ἔστι τὸ ἀλγοῦν, ἢ τὸ λυπούμενον, ἢ τὸ συναμφότερον.

140. δ'. Οὐ χρονίζει τὸ ἀλγοῦν συνεχῶς ἐν τῇ σαρκί· ἀλλὰ τὸ μὲν ἄκρον, τὸν ἐλάχιστον χρόνον πάρεστι· τὸ δὲ μόνον ὑπερτεῖνον τὸ ἡδόμενον κατὰ σάρκα, οὐ πολλὰς ἡμέρας συμβαίνει. Αἱ δὲ πολυχρόνιοι τῶν ἀφύστικῶν πλεονάζον ἔχουσι τὸ ἡδόμενον ἐν τῇ σαρκί, ἥπερ τὸ ἀλγοῦν.

ε'. Οὐκ ἔστιν ἡδέως ζῆν, ἄνευ τοῦ φρονίμως, καὶ καλῶς, καὶ δικαίως· οὐδὲ φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως, ἄνευ τοῦ ἡδέως. Ὅτι οὖν μὴ ὑπάρχει τὸ ζῆν φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως, οὐκ ἔστι τοῦτον ἡδέως ζῆν.

ς'. Ἐνεκα τοῦ θαρσύνειν ἐξ ἀνθρώπων, ἔστι κατὰ φύσιν ἀρχὴ καὶ βασιλεία ἀγαθόν, ἐξ ὧν ἂν ποτε τοῦτο τις οἶός τ' ἦ παρασκευάζεσθαι.

141. ζ'. Ἐνδοξοὶ καὶ περιβλεπτοὶ τινὲς ἐβουλήθησαν γενέσθαι, τὴν ἐξ ἀνθρώπων ἀσφάλειαν οὕτω νομίζοντες περιποιήσεσθαι. Ὡστε εἰ μὲν ἀσφαλῆς ὁ τῶν τοιούτων βίος, ἀπέλαβον τὸ τῆς φύσεως ἀγαθόν· εἰ δὲ μὴ ἀσφαλῆς, οὐκ ἔχουσι οὐ ἔνεκα ἐξ ἀρχῆς παρὰ τὸ τῆς φύσεως οἰκτεῖον ὠρέχθησαν.

η'. Οὐδεμία ἡδονὴ καθ' ἑαυτὴν κακόν· ἀλλὰ τὰ τινῶν ἡδονῶν ποιητικὰ, πολλαπλασίους ἐπιφέρει τὸς ὀχλήσεις τῶν ἡδονῶν.

142. θ'. Εἰ κατεπικνουῖτο πᾶσα ἡδονή, καὶ χρόνῳ κατὰ περίεδον τὸ ἄθροισμα ὑπῆρχεν ἐπὶ τὰ κυριώτατα μέρη τῆς φύσεως, οὐκ ἂν ποτε διέφεραν ἀλλήλων αἱ ἡδοναί.

ί'. Εἰ τὰ ποιητικὰ τῶν περὶ τοὺς ἀσώτους ἡδονῶν ἔλπε τοὺς φόβους τῆς διανοίας, τοὺς τε περὶ μετεώρων, καὶ θανάτου, ἀλγηδόνων· ἔτι τε τὸ πέρασ τῶν ἐπιθυμιῶν ἐδίδασκεν ἄν, καὶ οὐκ ἄν ποτε εἴχομεν ὅ, τι μεμψαλιεῖθα αὐτοῖς, πανταχόθεν εἰσπληρουμένοις τῶν ἡδονῶν, ὡς οὐδαμόθεν οὔτε τὸ ἀλγοῦν, οὔτε τὸ λυπούμενον, ἔχουσι, ὅπερ ἐστὶ τὸ κακόν.

ιά'. Εἰ μὴθὲν ἡμᾶς αἱ περὶ τῶν μετεώρων ὑποψίαι ἠνώχλουν, καὶ αἱ περὶ θανάτου, μήποτε πρὸς ἡμᾶς (εἴ τι ἔτι τετόλμηκα νοεῖν τοὺς ὄρους τῶν ἀλγηδόνων καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν) οὐκ ἄν προσεδεόμεθα φυσιολογίας.

143. ιβ'. Οὐκ ἦν τὸν φοβούμενον ὑπὲρ τῶν κυριωτάτων λύειν, μὴ κατειδότα, τίς ἢ τοῦ σύμπαντος φύσις, ἀλλ' ὑποπτευόμενόν τι τῶν κατὰ τοὺς μύθους. Ὡστε οὐκ ἦν ἄνευ φυσιολογίας, ἀκραιᾶς τὰς ἡδονὰς ἀπολαμβάνειν.

ιγ'. Οὐδὲν ὄφελος ἦν τὴν κατ' ἀνθρώπους ἀσφάλειαν κατασκευάζεσθαι, τῶν ἄνωθεν ὑπόπτων καθεστώτων, καὶ τῶν ὑπὸ γῆς, καὶ ἀπλῶς τὰν ἐν τῷ ἀπειρω.

ιδ'. Τῆς ἀσφαλείας, τῆς ἐξ ἀνθρώπων, γινομένης μέχρι τινός· δυνάμει τε ἔξοριστικῇ, καὶ εὐπορίᾳ ἐλλικρινεστάτῃ, γίνεται ἢ ἐκ τῆς ἡσυχίας, καὶ ἐκχωρήσεως τῶν πολλῶν ἀσφάλεια.

144. ιε'. Ὁ τῆς φύσεως πλοῦτος καὶ ὄρισται, καὶ εὐπόριστός ἐστιν· ὁ δὲ τῶν κενῶν δοξῶν, εἰς ἄπειρον ἐκπίπτει.

ις'. Βραχεῖα σοφῶς τύχη παρεμπίπτει, τὰ δὲ μίγιστα καὶ κυριώτατα ὁ λογισμὸς διώκηκε, καὶ κατὰ τὸν συνεχῆ χρόνον τοῦ βίου διοικεῖ, καὶ διοικῆσει.

ιζ'. Ὁ δίκαιος, ἀταρακτότατος· ὁ δ' ἄδικος, πλείστης ταραχῆς γέμων.

ιη'. Οὐκ ἐπαύξεται ἡ ἡδονὴ ἐν τῇ σαρκί, ἐπειδὴν ἅπαξ τὸ κατ' ἐνδειαν ἀλοῦν ἐξαιρεθῆ, ἀλλὰ μόνον ποικίλλεται.

ιθ'. Τῆς δὲ διανοίας τὸ πέρασ τὸ κατὰ τὴν ἡδονὴν, ὁπεγέννησεν ἡ τε τούτων αὐτῶν ἐκλόγησις, καὶ τῶν ὁμογενῶν τούτοις, ὅσα τοὺς μεγίστους φόβους παρεσκευάζε τῇ διανοίᾳ.

145. κ'. Ὁ ἄπειρος χρόνος ἴσην ἔχει τὴν ἡδονὴν καὶ ὁ πεπερασμένος, ἐάν τις αὐτῆς τὰ πέρατα καταμετρήσῃ τῶν λογισμῶν.

κα'. Εἰ μὲν ἡ σὰρξ ἀπέλαβε τὰ πέρατα τῆς ἡδονῆς ἄπειρα, καὶ ἄπειρος ἂν αὐτὴν χρόνος παρεσκευάσεν.

κβ'. Εἰ δὲ ἡ διάνοια τοῦ τῆς σαρκὸς τέλους καὶ πέρατος λαβοῦσα τὸν ἐπιλογισμὸν, καὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ αἰωνίου φόβους ἐκλύσασα, τὸν παντελῆ βίον παρεσκευάσει, καὶ οὐθὲν ἔτι τοῦ ἀπείρου χρόνου προσεδεήθη ἂν· ἀλλ' οὔτε ἔφυγε τὴν ἡδονὴν, οὐδ' ἠνίκα τὴν ἐξαγωγὴν ἐκ τοῦ ζῆν τὰ πράγματα παρεσκευάσεν, ἀλλ' ὡς ἐλλείπουσά τι τοῦ ἀορίστου βίου κατέστρεφεν.

146. κγ'. Ὁ τὰ πέρατα τοῦ βίου κατειδώς, οἶδεν, ὡς εὐπόριστόν ἐστι τὸ τὸ ἀλοῦν κατ' ἐνδειαν ἐξαιροῦν, καὶ τὸ τὸν ὅλον βίον παντελῆ καθιστάν· οἷστε οὐδὲν προσδεῖται πραγμάτων ἀγῶνας κερκτημένων.

κδ'. Τὸ ὑπερστηκὸς δὲ τέλος δεῖ ἐπιλογίζεσθαι, κατὰ πᾶσαν τὴν ἐνέργειαν, ἐφ' ἣν τὰ δοξαζόμενα

ἀνάγομεν· εἰ δὲ μὴ, πάντα ἀκρισίας καὶ ταραχῆς ἔσται μεστά.

κβ'. Εἰ μάχη πάσαις ταῖς αἰσθήσεσιν, οὐχ ἕξεις οὐδ' ἄς ἂν αὐτῶν φῆς διεψεύσθαι, οὐδὲ πρὸς τι, ποιούμενος τὴν ἀναγωγὴν, κρίνης.

147. κγ'. Εἴ τινα ἐκβάλλης ἀπλῶς αἰσθησιν, καὶ μὴ διαιρηῆς εἰς τὸ δοξαζόμενον, κατὰ τὸ προσμενόμενον, καὶ τὸ παρὸν ἤδη κατὰ τὴν αἰσθησιν καὶ τὰ πάθη, καὶ πᾶσαν φανταστικὴν ἐπιβολὴν τῆς διανοίας· συνταράξεις καὶ τὰς λοιπὰς αἰσθήσεις τῇ ματαίᾳ δόξῃ, ὥστε τὸ κριτήριον ἅπαν ἐκβαλεῖς.

κδ'. Εἰ δὲ βεβαιώσεις καὶ τὸ προσμενόμενον ἅπαν ἐν ταῖς δοξαστικαῖς ἐννοίαις, καὶ τὸ μὴ τὴν ἐπιμαρτύρησιν ἔχον οὐκ ἐκλείψεις, τὸ διεψευσμένον· ὡς τετηρηκῶς ἔση πᾶσαν ἀμφισβήτησιν καὶ πᾶσαν ἐπίκρισιν τοῦ ὀρθῶς, ἢ μὴ ὀρθῶς.

148. κη'. Εἰ μὴ παρὰ πάντα καιρὸν ἐπανοίσεις ἕκαστον τῶν πραττομένων ἐπὶ τὸ τέλος τῆς φύσεως, ἀλλὰ προαναστρέψεις, εἴτε φυγὴν εἴτε δίωξιν ποιούμενος εἰς ἄλλο τι· οὐκ ἔσονται σοι τοῖς λόγοις αἱ πράξεις ἀκόλουθοι.

κθ'. Ἦν ἡ σοφία παρασκευάζεται εἰς τὴν τοῦ ὅλου βίου μακαριότητα, πολὺ μέγιστόν ἐστιν ἡ τῆς φιλίας κτήσις. Καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς τοῖς ὄρισμένοις ἀσφάλειαν φιλίας μάλιστα κτήσει δεῖ νομίζειν συντελουμένην.

λ'. Ἡ αὐτὴ γνώμη θαρρόειν τε ἐποίησεν ὑπὲρ τοῦ μηθὲν αἰώνιον εἶναι δεινόν, μηδὲ πολυχρόνιον.

149. λα'. Τῶν ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν εἰσι φυσικαὶ καὶ ἀναγκαῖαι· αἱ δὲ φυσικαὶ καὶ οὐκ ἀναγκαῖαι.

αἱ δὲ, οὔτε φυσικαὶ, οὔτε ἀναγκαῖαι, ἀλλὰ πρὸς κενὴν δόξαν γινόμεναι. Φυσικὰς καὶ ἀναγκαίας ἡγῆται ὁ Ἐπίκουρος, τὰς ἀληθῶνας ἀπολουύσας, ὡς ποτὴν ἐπὶ δίψους· φυσικὰς δὲ καὶ οὐκ ἀναγκαίας, τὰς ποικιλλούσας μόνον τὴν ἡδονὴν, μὴ ὑπεξαιρουμένας δὲ τὸ ἄλγημα· ὡς πολυτελεῖσι τὰ. Οὔτε δὲ φυσικὰς, οὔτε ἀναγκαίας· ὡς στεφανοὺς, καὶ ἀνδριάντων ἀναθήσεις.

λβ'. Τῶν ἐπιθυμιῶν ὅσαι μὴ ἐπ' ἄλοῦν ἐπαναγοῦσιν ἐὰν μὴ συμπληρωθῶσιν, οὐκ εἰσὶν ἀναγκαῖαι, ἀλλ' εὐδιάχτητον τὴν ὄρεξιν ἔχουσιν, ὅταν δυσπόριστοι, ἢ βλάβης ἀπεργαστικά, δόξωσιν εἶναι.

λγ'. Ἐν αἷς τῶν φυσικῶν ἐπιθυμιῶν, μὴ ἐπ' ἄλοῦν δὲ ἐπαναγοῦσιν ἐὰν μὴ συντελεσθῶσιν, ὑπάρχει ἡ σπουδὴ σύντομος, πρὸς κενὴν δόξαν αὐταὶ γίνονται, καὶ παρὰ τὴν ἐαυτῶν φύσιν· (οὐ διὰ χρεῖαν τινὰ, ἀλλὰ πρὸς τὴν τοῦ ἀνθρώπου κενοδοξίαν.)

150. λδ'. Τὸ τῆς φύσεως δίκαιον, ἐστὶ σύμβολον τοῦ συμφέροντος, εἰς τὸ μὴ βλάπτειν ἀλλήλους, μηδὲ βλάπτεσθαι.

λε'. Ὅσα τῶν ζώων μὴ ἡδύνατο συνθήκας ποιῆσθαι τὰς ὑπὲρ τοῦ μὴ βλάπτειν ἀλλήλα, μηδὲ βλάπτεσθαι· πρὸς ταῦτα οὐθέν ἐστιν οὐδὲ δίκαιον, οὐδὲ ἀδικον. Ἐσαύτως δὲ καὶ τῶν ἐθνῶν ὅσα μὴ ἡδύνατο, ἢ μὴ ἐβούλετο τὰς συνθήκας ποιῆσθαι, τὰς ὑπὲρ τοῦ μὴ βλάπτειν ἀλλήλους, μηδὲ βλάπτεσθαι.

λς'. Οὐκ ἦν τι καθ' ἐαυτὸ δικαιοσύνη, ἀλλ' ἡ ἐν ταῖς μετ' ἀλλήλων συστροφαῖς, καθ' ὁμίλιας δὴ ποτε ἔδει τόπους συνθήκην τινὰ ποιῆσθαι ὑπὲρ τοῦ μὴ βλάπτειν, ἢ βλάπτεσθαι.

151. λζ'. Ἡ ἀδικία, οὐ καθ' ἑαυτὴν κακόν, ἀλλ' ἐν τῷ κατὰ τὴν ὑποψίαν φόβῳ, εἰ μὴ λήσει ὑπὲρ τῶν τοιοῦτων ἐφεστηκότας κολαστάς.

λη'. Ὅσα ἔστι τὸν λάθρα τὶ ποιῶντα ὧν συνέθεντο πρὸς ἀλλήλους, εἰς τὸ μὴ βλάπτειν, μηδὲ βλάπτεισθαι, πιστεῦειν ὅτι λήσει, καὶ μυριάκις ἐπὶ τοῦ παρόντος λανθάνη. Μέχρι γὰρ κατασιροφῆς ἀθλον εἰ καὶ λήσει.

λθ'. Κατὰ μὲν τὸ κοινόν, πᾶσι τὸ δίκαιον τὸ αὐτό· (συμφέρον γάρ τι ἦν ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλους κοινωνίᾳ) κατὰ δὲ τὸ ἴδιον, χώρας καὶ ὅσων δὴ ποτε αἰτιῶν, οὐ πῦσι συνέπεται τὸ αὐτὸ δίκαιον εἶναι.

152. μ'. Τὸ κεν ἐπιμαρτυρούμενον ὅτι συμφέρει ἐν ταῖς χρεῖαις τῆς πρὸς ἀλλήλους κοινωνίας, τῶν νομισθέντων εἶναι δικαίων ὄν, τοῦτο ἔχει τοῦ δικαίου χῶραν, ἕαν τε τὸ αὐτὸ πᾶσι γένηται, ἕαν τε μὴ τὸ αὐτό.

μα'. Ἐὰν νομοτεθῆται τι, μὴ ἀποβαίη δὲ κατὰ τὸ συμφέρον τῆς πρὸς ἀλλήλους κοινωνίας, οὐκέτι τοῦτο τὴν τοῦ δικαίου φύσιν ἔχει. Καὶ μεταπίπτῃ τὸ κατὰ τὸ δίκαιον συμφέρον, χρόνον δὲ τινα εἰς τὴν πρόληψιν ἐναρμότῃ· οὐδὲν ἦτιον κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἦν δίκαιον, ὅτε συνέφερον, τοῖς μὴ φωναῖς κεναῖς ἑαυτοὺς συνταράττουσιν, ἀλλὰ πλείστα πρᾶγματα βλέπουσιν.

153. μβ'. Ἐνθα μὴ καινῶν γενομένων τῶν περιεστώτων πραγμάτων, ἀνεφάνη μὴ ἀρμόττοντα εἰς τὴν πρόληψιν τὰ νομισθέντα δίκαια ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων, οὐκ ἦν ταῦτα δίκαια. Ἐνθα δὲ καινῶν γενομένων τῶν περιεστώτων πραγμάτων, οὐκέτι συνέ-

φερε τὰ αὐτὰ δίκαια κείμενα· ἐνταῦθα δὴ τότε μὲν ἦν δίκαια, ὅτε συνέφερον εἰς τὴν πρὸς ἀλλήλους κοινωνίαν τῶν συμπολιτευομένων· ὕστερον δὲ οὐκ ἦν ἔτι δίκαια, ὅτε μὴ συνέφερον.

154. μγ'. Ὁ τὸ μάλιστα θαρσύνων ἀπὸ τῶν ἐξωθεν ἄριστα συστησάμενος, οὗτος τὰ μὲν δυνατὰ, ὁμόφυλα κατεσκευάσατο· τὰ δὲ μὴ δυνατὰ, ἀλλόφυλα, οἷς ἀνεπίμικτος ἐγένετο· καὶ ἐξωρίσατο ὅσα τούτων μὴ λυσιτελεῖ πράττειν.

μδ'. Ὅσοι τὴν δύναμιν ἔσχον τοῦ θαρσύνειν μάλιστα ἐκ τῶν ὁμορουντων παρασκευάσασθαι· οὗτοι καὶ ἐβίωσαν μετ' ἀλλήλων ἡδιστον, βεβαιοεατον πίστωμα ἔχοντες, καὶ πληροεσάτην οἰκειότητα ἀπολαβόντες, οὐκ ᾤδύροντο ὡς πρὸς ἔλεον, τὴν τοῦ ἐλενηθέντος προκαταστροφῆν.

INDEX RERUM.

(*Prior numerus tomum, alter paginam praebet.*)

A.

- A**bdera, unde Anaxarchus, Democritus, quos vide.
Academia a quo dicta, I, 131. vetus, I, 7. media, I, 7. nova, I, 7.
Academica secta a quo appellata, I, 146.
Academici philosophi, I, 8.
Academus heros, seu Eademus, I, 131.
Accipiter Aegyptiis cultus, I, 5.
Achaeus satyricus, I, 123.
Achaicus citatus, I, 293.
Ἀκέφαλοι dialogi, I, 89.
Acron medicus, II, 117.
Acusilaus, I, 19.
Ἀδιαφορίαν quis primus invexerit, II, 18.
Adimantus, Theophrasti amicus, I, 232.
Aegineta: Onesicritus.
Aegyptii omnes medici, I, 131.
Aegyptiorum philosophia, I, 5. sepeliendi mos, II 170.
Aegyptius palmes, vide Zeno Cittieus.
Aegyptus aditus a Cleobulo, I, 42. Democrito, II, 147. Endoxo, II, 128. Euripide, I, 130. Platone, ib. Pythagora, II, 91. Solone, I, 20.23. Thalete, I, 11.12.20.
Aenesidemus cit. I, 160. II, 170. 178. ἐν τῷ περὶ ζητήσεως, I, 178. ἐν τῶν Πυθῶντων α'. II, 178. ἐν τῇ εἰς τὰ Πυθῶντων ἐπιτομῶσει, II, 167.
Aenigma Cleobuli, I, 43.
Aēr elementum secundum Diogenem Apollon. II, 157.
Empedoclem, II, 122. Platonem, I, 157. 158. 159. Stoicos, II, 59. sq. Anaximenem, I, 62.
Aeschines philosophus, Socratici discipulus, I, 88. eius dialogi, I, 89. citatus, I, 91.

- Aeschines octo, I, 90.
 Aeschrio, Lysaniae pater, I, 259.
 Aeschylus tragicus, I, 81. tertium actorem adiecit, I, 151.
 Aesopus floruit circa Ol. quinquagesimam secundam, I, 33.
 Aestas quid, II, 66. quando, II, 101.
 Aetates anni temporibus accommodatae, II, 94.
 Aethalides, quaere Pythagoras.
 Aether quid, II, 60. 101.
 Aethiops, Aristippi discipulus, I, 99.
 Agamemnonius, v. Crates.
 Agasyrthus, v. Pittacus.
 Agathon, I, 74. 142.
 Agesilaus imp., I, 86.
 Agrigentum cur amplum, II, 117.
 Agrigentinus: Empedocles.
 Agrigentorum delitiae, II, 117.
 Agrippa Scepticus, II, 171.
 Ajax, I, 22.
 Aidoneus, II, 122.
 Alcaeus citatus, I, 14. 38.
 Alcibiades, I, 71.
 Alcidas cit. ἐν τῷ Φυσικῷ, II, 114.
 Alcimus orator, I, 113. 135. eius operis: Τὰ πρὸς Ἀμόνταν, locus, I, 132—135.
 Alcmaeon Crotoniata, phil. Pythagoricus, II, 125.
 Alexander M. rex Mac. I, 1. eius dictum, I, 263. magnificentia, I, 265. iactantia, I, 275. deum se esse arbitratur, II, 159.
 Alexander scriptor, cit. ἐν ταῖς τῶν φιλοσόφων διαδοχαῖς, I, 57. 69. 109. 130. 203. II, 79.
 Alexinus Eliensis, Ebulidis discipulus, I, 110.
 Alexis Platonis amasius, I, 142.
 Alexis poeta cit. Ἀγκυλλωρι, I, 140. Μερόπιδι, ib. Ὀλυμπιοδώρῳ, ib. Παρρασίτῳ, ib.
 Alexon cit. μυθικῶν θ', I, 13.
 Altaria deo anonymo posita, post Athenarum in peste expiationem factam ab Epimenide, I, 54.
 Alter Hercules, v. Cleanthes.
 Alyattes rex, I, 39. 40. 45. eius filius, I, 38.
 Ἀματαιότης quid, II, 22.
 Ambryon cit. ἐν τῷ περὶ Θεοκρίτου, I, 211.
 Amici servandi, I, 177.
 Amicitia quid Aristoteli, I, 220. quid Pythagorae, I,

94. amicitiae species, I, 161. 220.
- Ampisias** cit. I, 74.
- Amor**, quid Diogeni, I, 271.
- Amphibolia** Stoicorum, II, 28.
- Amphiarai fanum**, I, 127.
- Amphicrates** cit. *ἐν τῷ περὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν*, I, 106.
- Amphion**, Lyconis phil. amicus, I, 238.
- Amphis comicus** citatur bis, I, 140.
- Amyntas**, Mac. rex, I, 207.
- Ἀναλογητικοί*, I, 8.
- Anacharsis**, I, 49. ei quid mirabile visum apud Graecos, I, 51. eius epistola, ib.
- Anaxagoras**, a Lino dogma suum sunsit, I, 3. eius vita, I, 63. sqq. cit. ib.
- Anaxagorae tres**, I, 68.
- Anaxandrides comicus** cit. I, 139.
- Anaxarchus**, phil. Abderites, II, 158. sq.
- Anaxilas** cit. I, 140.
- Anaxilaus** cit. I, 52.
- Anaxilides** cit. *ἐν τῷ γ' περὶ φιλοσόφων*, I, 128.
- Anaximander Milesius** Thaletis disc. I, 6. eius vita, I, 61.
- Anaximenes**, I, 62. cit. I, 18.
- Anaximenes rhetor**, I, 273.
- Ancora a quo inventa**, I, 51.
- Andron citatus**, I, 14. 58.
- Ἀνελεγεῖα* quid, II, 22.
- Ἀνεικαιότης* quid, II, 22.
- Anima** quid Aristoteli, I, 221. Empedocli, II, 122. Epicuro, II, 209. Parmenidi, II, 140. Platoni, I, 156. Protagorae, II, 155. Pythagorae, II, 101. sq. Xenophani, II, 139.
- Animae immortalitas**, I, 11. partes, I, 165. transmigratio, I, 5. vincula, II, 103. ubi et omnis Pythagorae de anima theoria.
- Animarum omnia plena esse** dixit Thales, I, 11.
- Animae sensus varius**, I, 133.
- Animalia Aegyptiis loco** deorum, I, 5.
- Animalis vox** quid, II, 25.
- Animalium generatio** Archelao unde, I, 68.
- Animantium genera**, I, 159.
- Anitus exterminatus**, I, 80.
- Anni dies, tempora et vicissitudines a quo inventae**, I, 12.
- Ἀντικέριοι* philosophi, I, 99.
- Anniceris** Platonis redemptor, I, 100.
- Antagoras** cit. I, 184. 187.
- Anticlides** cit. II, 95.
- Anticipatio naturalis** quid, II, 25.
- Antigonus rex**, I, 193. eius ad Zenonem epistola, II,

- Aristoxenus cit. I, 19. 70. 131. 144. II, 90. 93. 123. 125. *ἐν τοῖς ἱστορικοῖς ἐπιμνήμασι*, II, 150. *ἐν παιδευτικῶν νόμων ἰ*, II, 97. *ἐν τῷ Πλάτωνος βίῳ*, I, 222. *ἐν τῷ περὶ Πυθαγόρου καὶ τῶν γνωρίμων αὐτοῦ*, I, 58. *ἐν τοῖς σποράδην*, I, 52.
- Arius pagus, I, 54.
- Ἀρρέπλια* morbus, II, 166
- Artaphernes satrapa, I, 96
- Artemidorus cit. II, 155.
- Artium genera, I, 169.
- Ascanius cit. II, 160.
- Asclepiades, Menedemi amicus, seu Pylades, I, 124.
- Asdrubal, v. Clitomachus.
- Asia, I, 131.
- Assus: unde Cleanthes.
- Asteriscus Platonis, I, 155.
- Astra, II, 62. sq. II, 101. 146.
- Astrapsyci, oriental. philosophi post Magos, I, 2.
- Astrologia, I, 5. 163. 280. nautica, opus Phoci Samii, I, 11. astrol. exercuit Thales, ib.
- Astydamantis imago posita Athenis, I, 80.
- Athenas qui primus Physica invexerit, I, 68. ibi lex de philosophis, I, 223. eas Socratis damnati poenitet, I, 80.
- Athenensium poenitentia, I, 80. de Aenone decretam, II, 5.
- Athenienses philosophi: Aeschines, Antisthenes, Archelaus, Crates, Crito, Epicurus, Glaucan, Plato, Polemo, Socrates, Solon. Spensippus, Simon, Xenophon.
- Athenaeus citatus, I, 255 II, 15.
- Atlas Libys, I, 1.
- Atomi infiniti, II, 152. 202.
- Attalus rex, I, 202.
- Avaritia quid Stoicis, II, 48. sq.
- Aures in pedibus quis habuerit, I, 96.
- Autodorus cit. I, 248.
- Autolycus, I, 188.
- Autumnus quid, II, 66.
- Ἀζώμα* quid, II, 30.
- Axiothea Phliasia audivit Platonem, I, 174
- B.**
- Babylonius dictus quidam, I, 284.
- Babylonit, I, 1.
- Baculus a quo primum gestus, I, 255. 259.
- Barbari, I, 1.
- Barbarismus, II, 27.
- Bathyclis Arcadis phiala, I, 13.
- Batis, Epicurisoror, II, 182.

- Baton Ponticus, quaere Menippus.
- Beneficentiae genera, I, 167.
- Bias Prienaeus, I, 39—42. ei tripus addicitur, I, 39 eius callide factum in obessa patria, I, 39. negligit tyrannum, I, 40. eius integritas, ib. eius obitus, ib. 40. sententiae, ib. 41. commemoratur in ep. Thaletis ad Solonem, I, 20.
- Bion philosophus, Borysthenites, I, 196. eius commentaria, ib. 197. sententiae, ib. obitus, ib. 199.
- Biones decem, I, 200.
- Boethi iudicia, II, 25. *περὶ εἰμαρμένης*, II, 65. *περὶ φύσεως*, II, 64.
- Bona omnia paria Stoicis, II, 44.
- Bonum quotuplex, I, 170.
- Bonorum genera, I, 161.
- Borysthenita: Bion.
- Bosporus, unde Sphaerus.
- Boton philosophus Athen. II, 138.
- Byzantium, unde Demetrius, I, 70. 244. unde Theodorus quidam, I, 107.
- C**
- Caduidas, Scytharum rex, *Anacharsis frater*, I, 49.
- Caelum, causa totius generationis* Platoni, I, 158. quaere Summas.
- Caeneus cit. I, 175.
- Callias comicus, cit. I, 69.
- Callimachus Cyrenaeus, cit. I, 11. 13. 37. II, 128. 138. 141.
- Callisthenes Olynthicus, cognatus Aristotelis, ab hoc Alexandro commendatus, I, 208. propter libertatem regi invisus, ib. 209.
- Canon, Epicuri liber, II, 196.
- Carneades Cyrenaeus, I, 203.
- Carneades alius, poeta frigidus, I, 205.
- Carthaginienses: Clitomachus, Herillus.
- Cassius, II, 16.
- Κυθῆκος*, quid? II, 12.
- Cebes Thebanus, I, 119.
- Celtae Druides, I, 1.
- Cepas edere iubere, proverbium in summo contemptu, I, 40.
- Cephisodorus, mag. equitum sub Agesilao, I, 86.
- Ceramicus, locus Athenis, a figulis sic dictus, II, 2.
- Ceranium, scribendi signum in philosophiae institutione Platonica, I, 155.
- Κερατρῆ*, argumentatio II. 21. sq. I, 110. 111.

- Κερκίδας*, poeta Cretensis, in Meliambis, I, 282.
- Chabrias dux, I, 138.
- Chalcedon, unde Xenocrates. Thalced.
- Chalcis, I, 209. 212. 222. 232. II, 182.
- Chaldaei, I, 3. astronomi, ib. 3. eorum πρόβόησις, ib.
- Chamaeleon cit. I, 147. 248.
- Χαριτοβλέφαρος, v. Demetrius Phalereus.
- Χαίρειν, I, 153. II, 189.
- Χειράδες, I, 38.
- Χειρόπους, I, 38.
- Chersonesus ab Atheniensibus vindicata, suadente Solone, I, 22.
- Chilo philosophus, Lacedaemonius, I, 31—34. eius praecepta, I, 32. obitus, I, 33. eius ad Periandrum epistola, ib. 34. de eo epigramma, I, 19. eius versus, I, 32.
- Chilonia brevitatis, I, 33.
- Chria Aristippi, I, 99.
- Choerilus citatus, I, 11.
- Chrysippus philosophus. Stoicus, II, 79. eius quinque et septingenta volumina, ib. 80. 84. imago in Ceramico posita, II, 81. Κρύψιππος vocatus, ib. eius obitus, ib. 82. interrogatiunculae, ib. 83. Chrysippus cit. II, 31. 35. 37. 39. 40. 45. 55. 56. περί ἀρετῶν, II, 54. περί ἀρχαίων φυσιολόγων, II, 83. περί βίων, II, 52. 56. περί βίου καὶ πορισμοῦ, II, 84. ἐν ταῖς διαλεκτικαῖς, II, 29. περί δικαιοσύνης, II, 56. περί δικαίου, II, 84. περί τῶν μὴ δεῖ ταυτὰ αἰρετῶν, II, 84. περί εἰμαρμένης, II, 64. περί ἔρωτος, II, 56. περί ἡδονῆς, II, 45. περί ἡθικῶν ζητημάτων, II, 52. περί θεῶν, II, 64. περί τοῦ καλοῦ, II, 56. περί κερῶν, II, 61. περί τοῦ κυρίως κεχρησθαι Ζήνωντα ὀνόμασι, II, 53. περί λόγου, II, 18. περί μαρτυρίας, II, 65. περί ὄρων, II, 27. περί παροιμιῶν, II, 1. περί πολιτείας, II, 84. περί προνομίας, II, 60. περί τελῶν, II, 40. φυσικῶν, II, 19. περί ψυχῆς, II, 23.
- Cilicum latrocinia, II, 169.
- Citticus: Zeno.
- Civilitatis species, I, 161.
- Clazomenae, unde Anaxagoras.
- Cleanthes phil. Stoicus, II, 74. φρεάντης voc., ib. 78.
- Cleanthes cit. II, 37. 39. 40. 55. 60. ἐν τῷ περί τῶν ἀτόμων, I, 58. περί ἡδονῆς, II, περί χαλκοῦ, II, 7.
- Clearchus Solensis, I, 6. cit. ἐν τῷ περί παιδείας, I, 5.

- Cleobulina, vates, I, 42.
 Cleobulina, Thaletis mater, I, 10.
 Cleobulus phil. I, 42 — 45.
 Aegyptum venit, I, 42.
 scripsit carmina, ib. eius
 aenigma de anno, I, 43.
 eius sententiae, I, 43. sq.
 mors, I, 44. epistola ad
 Solonem, I, 44. sq.
 Cleomenes cit. *ἐν τῷ παιδαγωγικῷ*, I, 281.
 Cleon, demagogus, a quo
 Anaxagoras accusatus, I,
 66. epistolis inscribat
χάρειν, I, 153.
 Clinomachus, Euclidis Me-
 garensis discipulus, I, 112.
 Clitarchus, cit. I, 3.
 Clitomachus phil. Carthagi-
 niensis, I, 206. eius volu-
 mina, ib.
 Cnidus, unde Eudoxus.
 Cobriae, philosophi orient-
 talium, I, 2.
 Cogitatio quid, II, 27.
 Colophon, unde Xenophanes.
 Cometae, II, 66.
 Comicus quidam cit. I, 110.
 Commentaria a quo primum
 inscripta, I, 83.
 Compositio quid, II, 27.
 Coniunctio quid Stoicis, II,
 26.
 Consiliorum genera sec.
Platonem, I, 172.
Diog. L. II.
- Contentiones philosopho-
 rum inter se, I, 82.
 Contrariorum genera, I,
 171.
Κόραι et nymphae Pytha-
 goricae, II, 95.
 Corinthius: Periander.
 Corycius mons, I, 58.
 Corpus quid Stoicis, II, 25.
 Coruscatio quid Stoicis, II,
 67.
 Cos, unde Epicharmus.
 Cotys Thrax, II, 162.
 Cranium, gymnasium, I,
 282.
 Crantor, philosophus So-
 lensis, I, 186. eius com-
 mentaria, ib. poemata, ib.
 obitus, I, 187.
 Cratea, impudica femina, I,
 46.
 Crates, phil. Atheniensis,
 I, 184. eius libri, I, 185.
 discipuli, ib.
 Crates citatus, I, 119.
 Crates, phil. Thebanus, I,
 286. eius de vera patria
 memorabile responsum, I,
 290. eius epistol. liber, I,
 292.
 Cratetes decem, I, 185.
 Cratinus poeta, cit. I, 6.
Κλεοβουλῆναις, I, 42. *Πυθαγοριζούση*, II, 105. *Ταγαντίνοις*, II, 106. *Χεζῶναις*, I, 28. *ψευδοποβολιματικῶ*, I, 140.

- Cratylus Heracliticus, quem
 audivit Plato, I, 130.
 Creta, unde Epimenides.
 Crinis, cit. II, 28. 31. 32. 34.
 Critias, I, 72. 128.
 Crito phil. Atheniensis, I,
 116. eius dialogi, I, 117.
 Croesus, I, 18. 23. 36. 45.
 ad eum epistola Pittaci, I,
 38. Solonis, I, 31. Ana-
 charsidis, I, 51.
 Croton cit. II, 135.
 Crotoniatae: Alcmaeon, Phi-
 lolaus.
 Ctesippus, I, 116.
 Cubus, inventum Archytae,
 II, 125.
 Cumae, I, 35. 249.
 Cydon, adversarius Pytha-
 gorae, I, 82. II, 111.
Κυκκητης, v. Heraclitus.
 Cylindri Epicuri, II, 194.
 Cylonium scelus, I, 54.
 Cynici philosophi, I, 258 —
 296. eorum decreta, I, 295.
 Cynismus quid, I, 295.
Κυνοσκήπες. gymnasium, I,
 255. II, 70.
 Cyprus, I, 23. 121. II, 1. 158.
 182.
 Cypselus, Periandri pater,
 I, 45.
 Cypselus, Periandri filius,
 I, 18.
 Cyrenaiici: Antipater, Ari-
 stippus, Lacydes, Carneades.
 Cyrenaiici, I, 8. et 99. eorum
 opiniones, I, 100.
 Cyrus rex, I, 12.
 Cyri *ναυδία*, I, 285.
 Cytherae insula, I, 33.
 Cyzicus, I, 47. II, 128. 132.
 149. 220.
- D.
- Daedachus Platonicus, I,
 14.
 Daemones, II, 103.
 Damagetus, Chilonis pater,
 I, 31.
 Damasius, Atheniensium
 princeps, cuius tempore
 septem sapientes, I, 10.
 Damo, Pythagorae filia, II,
 108.
 Damon, Socratis magister,
 I, 69.
 Damon Cyrenaeus, qui de
 Philosophis scripsit, cit. I,
 18.
 Darii regis ad Heraclitum
 epistola, II, 136.
 Decima a Pisistrato Athe-
 niensibus imposita, I, 24.
 Deinon cit. I, 4. *Ἡερακλῆς*,
 II, 154.
 Decorum quid Stoicis, II,
 27.
 Deficientia quid Stoicis, II,
 29.
 Definitio quid Stoicis, II
 27.
 Delius natator, I, 71.

- Delphi urbs, I, 13. 18. 84, bis. 209. 258. II, 99. 121.
- Demarati consilium, I, 33.
- Demetrii XX, I, 244.
- Demetrius Magnesius, citatus, I, 85. 86. 87. 285. II, 148. 188. ἐν τοῖς περὶ δμω-
νύμων ποιητῶν τε καὶ συγ-
γραφῶν, I, 17. 37. 56. 208.
241. 247. 283. 287. II, 15.
74. 82. 83. 126. 127. 137.
143. 147.
- Demetrius Byzantius cit. I, 70.
- Demetrius Phalereus, I, 241. eius imagines, una excepta deiectae, I, 242. mors, ib. opera, I, 243. cit. I, 81. ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων ἀναγραφῇ, I, 10. 64. περὶ γήφως, I, 67. 139. Σωκράτους ἀπολογία, II, 137. 157.
- Democritus, phil. Milesius, II, 147. πένταθλος in philosophia, II, 148. eius obitus, II, 151. Democritus citatus, I, 10. II, 164. 178. περὶ ἀτόμων, II, 184. μετὰ τὴν διακόσμω II, 150.
- Democriti sex, II, 154.
- Demodicus Alerius, I, 40.
- Demonstratio quid, II, 21.
- Demophon, Alexandri mensis praefectus, II, 168.
- Demosthenis volubilitas, I, 110. qualis obitus, I, 211.
- Descriptio quid Stoicis, II, 27.
- Deus Platoni qualis, I, 158. qualis Aristoteli, I, 221. qualis Stoicis, II, 63.
- Dei effigies Aegyptiis incognita, I, 5.
- Deorum proprium, I, 296.
- Dialectica a quo coepit, I, 8. ei quid proprium, ib. ea quid sit, II, 20. quotuplex, ib. Stoicis quid, II, 28.
- Διαλεκτικοί, I, 8.
- Diacosmus magnus, II, 149.
- Diacosmus parvus, II, 150.
- Dialogus unde compositus, I, 148.
- Dialogos quis primus introduxerit, I, 138.
- Dicaearchus citatus, I, 18. 144. 147. II, 107. ἐν περὶ βίων, I, 130.
- Dicere ac pronunciare quid differant, II, 26.
- Dictio quid Stoicis, II, 26.
- Dictionis elementa quot, II, 26.
- Didymus citatus, I, 241.
- Dieuchidas cit. I, 25.
- Dii ut plurimum ignei, I, 159.
- Dii verendi, I, 55.
- Dimylus princeps, I, 66.
- Dinarchus cit. I, 85.
- Diochaetas Pythagoricus, II, 140.
- Diocles citatus, I, 254. 255.

258. 264. 287. 289. 293. 295. II, 73. 79. 81. 159. 162. 188. *ἐν τοῖς βλοῖς τῶν φιλοσόφων*, I, 85. 98. Diocles Magnesius, *ἐν τῇ ἐπιδρομῇ τῶν φιλοσόφων*, II, 22. 70. 187.
- Diodorus, philosophus, Iasus, Cronus cognominatus, I, 111.
- Diodorus citatus, I, 175. II, 119.
- Diodotus citatus, II, 135.
- Diogenes Apolloniates, philosophus, II, 157.
- Diogenes citatus, II, 37. 39. Babylonius, II, 19. 25. 26. 32. Epicureus, II, 223. 232.
- Diogenes Sinopensis, Cynicus, I, 258. eius perseverantia, *ib.* pallium duplicatum, I, 259. pera, *ib.* baculus, *ib.* dolium, *ib.* laborum tolerantia, *ib.* acre iudicium in despiciendis aliis, I, 260. sq. cur in faciem sepeliri voluerit, I, 263. canis laudatorum, *ib.* eius vilitas II, 265. ratiocinatio, *ib.* parasiti, I, 266. canis a Platone vocatus, *ib.* qualis canis, I, 273. cur canis, II, 275. eius auditores, I, 281. ei. obitus, *ib.* sepulcrum, I, 282. statuæ, *ib.* volumina, I, 283. discipuli, I, 285.
- Diogenes Sin. citatus, II, 57. I, 258.
- Diogenes quinque, I, 284.
- Diomedon, v. Nearchus.
- Dion, I, 129. 132. 136. 137. 138. 139. 141. 147. II, 127.
- Dionysius Metathemenus, II, 12. 18. eius vita, II, 73. idem citatus, I, 249.
- Dionysius Syracusanus, senior, I, 89. 90. 91. 93. 132. 138. 142. 174. II, 127. 186.
- Dionysius Syrac. iunior, I, 137. 179. 274. scribit ad Speusippum, I, 174. ad eum Archytas, I, 137. II, 124.
- Dionysius cit. II, 111.
- Dionysius Halic. cit. II, 184.
- Dionysius Carthag. cit. I, 109.
- Dionysius Spintharus cit. I, 249.
- Dionysius Stoicus cit. I, 268.
- Dionysius Corinthi, pro-verb. I, 142.
- Dionysodorus cit. I, 80.
- Dioscorides, I, 29.
- Diotimus cit. II, 184.
- Diphyllus, I, 133. 245.
- Disciplina quid quibuslibet Diogeni, I, 278.
- Disciplinae species, I, 162.
- Dividua, I, 172.
- De divinis rebus primus auctor Pherecydes, I, 20.
- Divitiae, bonum Platoni, I,

161. caecae Demetrio, I, 244. causae malorum Socrati, I, 75.
- Doctus quomodo differat ab indocto, I, 93. 215. nihil perdit, I, 114.
- Dogma Academicorum, vide Plato et Platonici. Epicureorum, v. Epicurus. Peripateticorum, v. Peripatetici. Stoicorum, v. Stoici, etc.
- Dogmata quae vocantur, I, 149.
- Dogmatici philosophi, I, 7.
- Dogmatistae quid proprium, I, 149.
- Dolor secundum Cyrenaiicos, I, 100. sq. Epicurum, I, 101. II, 238. Hegesiacos, I, 103. Stoicos, II, 51.
- Doricus modus in musica, I, 183.
- Druides Celtarum, I, 1. 3.
- Duces asinarii, I, 289.
- Duris cit. I, 10.
- E.**
- Ebrios ex Pittaci lege duplici incommodo esse afficiendos, I, 35.
- Ecademia antiquitus scriptum, I, 131.
- Echecles Ephesius, I, 291.
- Eclectici, I, 9.
- Educatio qualis Diogeni*, I, 262. *Lyconi*, I, 236.
- Elea, hinc Phaedo, Parmenides, Leucippus, Pyrrho.
- Electra, modus argumentandi, I, 110.
- Elementa vocalia quot, II, 26.
- Elementum quid, II, 59.
- Elenchus artium Speusippi, I, 176.
- Elenctice, I, 9.
- Elenctici, I, 8.
- Eleusinia sacra, I, 208.
- Eliaci philosophi, I, 108.
- Elienses philosophi, I, 8.
- Eloquentiam tantum valere in republica, quantum in bello ferrum, I, 244.
- Empedocles philosoph. Agrigentinus, II, 112. *Κωλοσανέμας* dictus, II, 115. eius iactantia et amor sui, II, 118. eius placita, II, 122. versus scripsit ultra quinque millia, II, 123.
- Empedocles citatus, II, 113. 122. 165.
- Encomium, I, 167.
- Ἐνη καὶ νέα*, I, 26.
- Ens quotuplex, I, 172. II, 44.
- Ἐντελέχεια*, I, 221.
- Epaminondas, I, 86.
- Ephectica philosophia, II, 168.
- Ephectici, I, 7.
- Ephesus, unde Heraclitus.
- Ephorus cit. I, 46. 47. 86.

- Epicarmus Cous**, philosophus Pythagoraeus, II, 123.
Epicarmus comicus, cuius locum v. I, 132.
Epictetus citatus, II, 185.
Epicurea secta, I, 9.
Epicurus philosophus Atheniensis, II, 183. eius scorta, ib. 186. dogmaticae Sirenes, ib. 187. natalis, ib. 189. schola, ib. obitus, vita, finis, testamentum, ib. et 190. epistola ad Idome-neum, II, 192. discipuli, ib. monumenta, 193. ex eius schola nobiliores, ib. optima et praeclara volumina, 194. eius philosophiae divisio, 195. eius epistolae tres, in quibus de philosophia sua ipse exponit, II, 198. 218. 234 — 240. Quibus in rebus differat a Cyrenaicis, II, 240. sq. Dogmata Epicuri exponit Diogenes, II, 241 — 248.
Epicurus citatus, II, 156. 178. *ἐν τῷ περὶ αἰρέσεων*, II, 240. sq. *ἐν τῷ περὶ αἰρέσεων καὶ φυγῆς*, ib. *περὶ βίων*, II, 233. *ἐν ταῖς διαπορίαις*, II, 233. *ἐν ἐπιστολαῖς*, II, 3. 5. 186. *πρὸς Εὐρύδικον*, II, 188. *πρὸς Θεμισταν*, II, 185. *πρὸς Ἰδομενέα*, II, 192. *πρὸς Λεόντιον*, II, 185. *πρὸς τοὺς ἐν*
- Μαιυλήνῃ φιλοσόφους*, II, 186. *πρὸς Πυθαγόρεια*, II, 185. *ἐν ἐπιτομῇ πρὸς Ἡρόδοτον*, II, 196. *ἐν ἐπιστολῇ μεγάλῃ*, II, 198. sq. *ἐν ἐπιστολῇ μικρῇ*, II, 218. 234. *ἐν τῷ κανόνι*, II, 196. *ἐν ταῖς κυρίαις δόξαις*, ib. *ἐν Μετροδώρῳ*, II, 193. *ἐν στοιχειώσεων ἰβ*, in epist. ad Herodotum, II, 198. sqq. *ἐν τῷ συμπόσιῳ*, II, 233. *ἐν τῷ περὶ τέλους*, Sect. 3, 28. *ἐν Τυμοκράτης γ'*, Sect. 11. *περὶ φύσεως*, II, 233.
Epicurei philosophi, I, 8. eorum dogmata, II, 195. sqq.
Epimenides, philos. Cnos-sius, I, 53. eius opera, I, 54. epistola ad Solonem, I, 55. Aecaeus dictus, I, 56. Cretensibus instar dei, ib. Curetis appellatione honoratus, ib.
Epimenides alii tres, I, 57.
Erasistratus cit. II, 83.
Eratosthenes cit. I, 58. 288. II, 110. *περὶ ἀρχαίας κωμῶδίας*, II, 3. *πρὸς Βάτωννα*, II, 129. *ὀλυμπιονίκαις*, II, 112. *περὶ πλούτου καὶ πενίας*, II, 162.
Eresii: Theophrastus, Ph-nias.
Eretrici, I, 8. a quo dicti, I, 108.

- Eretriensis: Menedemus. Eudromus cit. II, 19.
 Eristhenea, I, 45. Evidentia, quid Stoicis, II,
 Eristici phil. I, 109. 25.
 Eruditio quid praestet, I, Eumelus cit. I, 209.
 205. Eumolpus, Musaei pater, I, 2.
 Ethice a quo inventa, I, Euphantus cit. I, 126.
 7. 70. eius sectae, I, 8. quid Euphorbus Phryx, I, 11. v.
 ei proprium, ib. eius phil. Pythagoras.
 propria nomina quaere in Euphorion cit. I, 144.
 Summis. Euphorus cit. I, 18.
 Ethici philosophi, I, 8. Euphranor, Timonis disci-
 Evagoras, Cleobuli pater, pulus, II, 182.
 I, 42. *Ἐὺ πρᾶνται*, I, 153. Epicu-
 Evander, I, 202. ri, II, 189.
 Evanthes cit. I, 13. *Ἐὺθυμύλη* quid Democrito,
 Euanthes Milesius, I, 13. II, 152.
 Evathlus, II, 156. 157. Euripides cit. I, 26. II, 11.
 Eubulides Milesius, I, 110. 165. *Ἀνδρομέδην*, I, 188.
 Aristotelis adversarius, ib. *Ἀύγη*, I, 76. *Βελλεροφόντην*,
 eius auditores, I, 111. I, 187. *Ἴζον*. II, 156. *Ἀυ-*
 Eubulides citatus, I, 80. *κιμνίω*, I, 154. *Παλαμήδει*,
 258. I, 81. *Φαέθοντι*, I, 65.
 Eubulus cit. I, 262. Euthyphro cit. I, 52.
 Euclides philosophus, I, Examnius, Thaletis pater,
 109. I, 10.
 Eudaemonici philos., I, 8. Execestidas, Solonis pater,
 Eudemus Rhodius cit. I, 5. I, 21.
Ἐὺ διαγίγειν Epicurus pro- Exercitatio quotuplex Dio-
 posuit epistolis, I, 153. geni, I, 278.
 Eudoxus Gnidius, philoso- F.
 phus Pythagoricus, II, 128. Fabis cur abstinendum, II,
 eius opus, II, 129. obitus, 104.
 II, 130. *Ἐνδοξος* appellatus Facile quid Thaleti, I, 16.
 ib. Faculae, II, 66.
 Eudoxi quatuor, II, 129. Fantasia quid? II, 23. eius
 Eudoxus cit. I, 4. 13. II, 129. genera, ib.
 169.

Fantasma quid? II, 23.
Fatum quid? II, 64. 101.
Felicitas quotuplex, I, 169.
 quid Aristoteli, I, 220.
Figuli rota a quo inventa,
 I, 51.
Finis bonorum, I, 160. finis
 rerum quotuplex, I, 168.
Fixae stellae, II, 62.
Fortitudo, I, 3. 166. 199. II,
 55.
Fortuna, I, 44. 47. 244.
Frigidum, I, 68. II, 144.

G.

Galatarum Druidae, I, 1.
Galli gallinacei Midae, I,
 75.
Gastro, v. Pittacus.
Γαστήρ Pittacus, I, 38.
Genera philosophiae, II, 19.
Genitivus casus, II, 29.
Genus quid Stoicis, II, 27.
Geometria, I, 6. 13. 76. 163.
 280. 295. II, 95.
Glaucon, Platonis frater, I,
 74. 129.
Glauconis phil. Athen. dia-
logi, I, 118.
Glaucus cit. II, 112.
Glaucus Rheginus cit. II,
 149.
Glycon, v. Lycon.
Gnomon a quo inventus, I,
 61.
Gnurus Scytha, pater Ana-
 charsis, I, 49.

Gorgias Leontinus, I, 83
 90. 250. II, 114.
Graeci primo parvis, subin-
 de maioribus poculis po-
 tantes, I, 50.
Graecorum intemperantia,
 I, 274. item temperantia,
 II, 169.
Graecismus quid Stoicis, II,
 26.
Grammaticae vim primus
speculatus Plato, I, 139.
Grammaticalia Stoicorum,
 II, 29. sqq.
Gratiae vestitae in arce
Athenarum, opus Socratis,
 I, 70.
Gratiarum signa a Speusip-
 po in Academia dicata, I,
 174.
Grylli honesta mors, I, 86.
Gymnosophistae, I, 1. 3.
 mortis contemptores, I, 3.

H.

Halicarnassus, unde Hera-
 clitus poeta, elegiarum
 scriptor, II, 138.
Halyz fluvius, I, 17.
Harmonia Pythagorae, II,
 102. 103. 104. Philoloi, II,
 127. Platoni, I, 163.
Hecataeus cit. I, 5.
Hecaton cit. II, 1. 40. 81.
περὶ ἀγυθῶν, II, 44. 45
 55. *περὶ ἀρετῶν* II, 55. *πε-*
ρὶ παθῶν, II, 48. *περὶ πυ-*

- ραδόντων, II, 53. *περὶ τε-
λων*, II, 45. *ἐν ταῖς χρεῖαις*,
I, 251. 263. 291. II, 13. 76.
Hegesaeus, I, 286. discipu-
lus Diogenis, ib.
Hegesias *πεισιθάνωτος*, I,
99.
Hegesiaci philosophi, I, 99.
Hegesinus Pergamenus, suc-
cessor Evandri in Acade-
mia, et antecessor Carnea-
dis, I, 203.
Hegesipolis, I, 122.
Helena raptā, I, 14.
Heliotropium Pherecydis, I,
58.
Hephaestus, filius Nili, au-
ctor philosophiae, I, 1.
quot anni ab hoc ad Ale-
xandrum, ib.
Heraclidae, e quibus ortus
Periander, I, 45.
Heraclides Ponticus, philo-
sophus, I, 6. 45. eius vita,
I, 246. Pompicus dictus
Atticis, ib. eius monumen-
ta, ib. eius draco seu im-
postura, I, 247. obitus, I,
248. Heraclides citatus, I,
12. 47. 80. 112. 116. 125.
127. 139. II, 91. 93. 114.
ἐν τῇ περὶ ἀπνου, I, 6. II,
118. *περὶ ἀρχῆς*, I, 45. *ἐν
τῇ ἐπιτομῇ τῶν Σατύρου
βίων*, II, 107. 143. *ἐν τῇ
ἐπιτομῇ τῶν τοῦ Σωτῶνος*,
I, 243. II, 93. 109. 113. 183.
περὶ νόμων, II, 154. *περὶ
νόσων*, II, 112. 115.
Heraclides Serapionis cit.
II, 91. 93. 109. 114. 143.
Fortasse tamen idem cum
Heraclide Pontico, etsi is
Euthyphronis filius dica-
tur, I, 246.
Heraclides Tarsensis cit. II,
52.
Heraclides alii XIV, I, 249.
Heraclitus Ephesius phil
II, 130. eius obitus, ib. 132
liber, ib. placita, ib. 133
epistola ad Darium, ib.
136.
Heraclitus cit. I, 11. 35. 42.
130. II, 92. 116. 165.
Heracliti quinque, II, 138.
Heraclitii qui, II, 133.
Hercules, I, 39. 251. 270.
II, 14. 76. Cleanthes alter
Hercules, II, 75. ab Her-
cule Cleobulus, I, 42. Her-
cules ex Iove, I, 210.
Herillus philosophus Car-
thaginiensis, II, 72.
Hermachus Epicur. II, 189.
192. 194. cit. II, 189.
Hermias eunachus, I, 208.
Hermippus scriptor cit. I,
33. 49. 51. 57. 78. 110. 116.
129. 195. 225. 242. 248.
250. 293. II, 82. 90. 107.
112. 114. 119. 127. 132.
143. 151. 183. 189. de Ma-
gis, I, 4 *περὶ Ἀριστοτέλους*

- I, 207. *ἐν τοῖς βλοῖς*, I, 15. 67. 207. *περὶ Θεοφρασίου*, I, 86. *περὶ Πυθαγόρου*, II, 95. *περὶ τῶν σοφῶν*, I, 19. II, 129.
 Hermodorus cit. I, 2. 109. 130.
 Hermogenes, I, 116. 130.
 Herodotus, Arici fil., Tarsensis, II, 182.
 Herodotus cit. I, 5. 10. 11. II, 91. 147. *περὶ Ἐπιχούρου ἐφηβείας* II, 184. *ἐν τῇ α'*, I, 31. 46.
 Hesiodus, I, 6. 17. 82. 111. 138. 141. 248. II, 131. cit. II, 13. 183.
 Hestiacus, I, 147. II, 123.
 Hieronymus Rhodius, cit. I, 12. 73. peripateticus, I, 194. 237. II, 181. citatus, I, 67. 99. 108. 114. 137.
 Hipparchia, philosophans femina, Metroclis soror, I, 290.
 Hipparchus cit. II, 151.
 Hippasus Metapontinus, Pythagoricus, II, 126.
 Hippasi duo, II, 126.
 Hippasus cit. I, 11.
 Hippobotos cit. I, 9. 19. 100. 248. 286. 291. II, 12. 18. 108. 112. 119. 132. 149. 182.
 Hippocrates, cit. II, 165.
 Hipponax cit. I, 40. 42. 52. 202.
 Histrio unus inventus
 Thespide, alter Aeschyle tertius Sophocle, I, 151.
 Homerus epicus Sophocles, I, 184. Scepticae sectae princeps, II, 164. eius poema de virtute et iustitia, I, 66.
 Homerus poeta cit. I, 43. 130. 221. II, 162. 164.
 Hominis vox quid, II, 25.
 Hominum generatio Archelao qualis, I, 69.
 Honesta quae, I, 134.
 Horomasdes, I, 4.
 Horoscopium inventum ab Anaximandro, I, 61. eius quis usus? I, 295.
 Hostanae, Magorum successores, I, 2.
 Humanae vitae terminus Soloni quis, I, 25.
 Humana aetas secundum Pythagoram distincta, II, 94.
 Humanitas quotuplex ex mente Platonis, I, 168.
 Hyems, II, 66.
 Hyle, II, 144.
 Hyperborei, II, 95.
 Hyrradius, Pittaci pater, I, 34.

 I.
 Iactare digitos quis solitus, I, 71.
 a Iasius: Diodorus.

- Icesius, Diogenis pater, tra-**
pezita, I, 258.
Ichtyas, ad quem Diogenes
librum scripsit, I, 112.
Idea Platonis, I, 134. 155.
Idea, I, 134.
Idomeneus, II, 185. 192.
193. cit. I, 70. 88. 143.
Ἰερομνήμονες, magistratus,
I, 268.
Ignis, quid Empedocli, II,
122. Heraclito, II, 134.
Parmenidi, II, 140. Plato-
ni, I, 157. Stoicis, II, 59.
Immortalitas animae con-
tenditur Thalete, I, 11.
Indifferentia, I, 269.
Indigentia quid, II, 49.
Individua, I, 173.
Inductio quid et quotuplex,
I, 150.
Inductio per consequens
quotuplex, I, 150. per con-
trarium, ib.
Initiati, I, 266. non fuerunt
Epaminondas et Agesilaus,
ib.
Inquisitionis modum per
resolutionem quis primus
introduxerit, I, 138.
Intelligibile quid Platoni,
I, 132.
Ion cit. I, 59. 71. II, 93.
Ionica philosophia, I, 6. a
quo ceperit initium, ib. Io-
nicorum philosophorum
successio, I, 7.
- Iphicrates dux I, 75.**
Ἰππαρχίδης Xenophontis, I,
87.
Ipse dixit, proverbium de
Pythagora, II, 110.
Iris, II, 66.
Isis, I, 5.
Isidorus cit. II, 16.
Ismenius tibicen, I, 185. II,
54.
Isocrates, cuius disc. Arcas,
I, 90. sex annis maior Pla-
tone, I, 129. a Platone ho-
spitio acceptus, I, 131.
Istrus cit. I, 88.
Isthmus, ubi ludi, I, 130.
250.
Italica philosophia, I, 6. 7.
a quo coepit, II, 90.
Iudaeorum origo, I, 5.
Iudicium quid Chrysippo,
II, 25.
Iudicium Scepticorum, II,
178.
Iugulare mortuos, proverb.
I, 124.
Iupiter Eliensis, I, 18.
Iupiter Horomasdes Mago-
rum, I, 4.
Iupiter iurator, II, 103.
Iusta quae, I, 134.
Iustitiae genera, I, 162.
Iustus Tiberiensis cit. I, 79.
Iuvenibus quid conveniat,
II, 11.

L.

- Labor, quibus bonum sit, I, 251.
 Lacaena, Helena, I, 14.
 Lacedaemonius, Chilo.
 Lacydes, philosophus Cyrenaicus, novae auctor Academiae, I, 7. 202. eius lepidum dictum, I, 203. eius obitus, ib.
 Lacydium dictum Academia, I, 202.
 Laïs, scortum, a Xenocrate reiecta, I, 177.
 Lamia, amica Demetrii Phaleri, I, 241.
 Lampadistae, Pyrrhonis opus pictorium Elide in gymnasio, II, 160.
 Lampsacus, unde Strato.
 Lapis de coelo cadens, I, 66.
 Lastenia vates, I, 174.
 Lasus sapiens, I, 19.
 Leander Milesius, I, 13.
 Leandrius cit. I, 13. 19.
 Legislatoris quid proprium, I, 149.
 Lemma quid, II, 34.
 Lemocritus, v. Democritus.
 Leon, Sicyoniorum tyrannus, I, 6.
 Leonteus, II, 193.
 Leucippus phil. II, 145.
 Lex quotuplex, I, 163.
 Liberi qui soli Zenoni, II, 16.
- Lindus, unde Cleobulus.
 Linus sapiens, I, 2. eius opera, ib. mors, I, 3.
 Lobon Argivus, I, 16. cit. I, 55.
 Loci philosophiae, II, 19.
 Locus, maximum Thaleti. I, 16.
 Logica, I, 219. II, 18. sq.
 Longotropos quid Stoicis. II, 34.
 Luna, Aegyptiis dea, I, 5. eius defectus Epicuro, II, 223.
 Lupinorum vis, I, 290. natura, II, 13.
 Lyceum, I, 207. 211.
 Lyco, philos. Troadensis. I, 236. sqq.
 Lyco cit. I, 214.
 Lycones alii, I, 238.
 Lycophron, Periandri f. l. 45.
 Lycophron, poeta trag. I, 122.
 Lyra Socrati tractata, I, 75.
 Lysias, I, 79. 90. 139. cit. ἀπολογία τοῦ Σοκράτους, I, 79. ἐν τῷ κατὰ Νικίον, I, 25.
 Lysis cit. II, 108.
 Lysis, Periandri uxor, I, 45.
- M.
- Magica qui scripsere, cit. I, 4. 5.
 Μαγικός, Aristot. liber, I, 4.

- l. eorum philosopho-
 omnis cultus, I, 4.
 us quotuplex, I,
- biogenis servus, I,
 ophraasti, I, 231.
 ,scriptor *Φυσικῶν*,
- iae pugnae duces,
- arum uxores com-
 I, 169.
 epulcrum, I, 65.
 e species, I, 163.
 is, Dianae sacer-
 4.
 tes phil.: Euclides,
- philosophi a quo
 tati, I, 8.
 us, Lesbi tyran-
 4.
- us pictor, qui de
 gendi scripsit, I,
 cit. I, 102.
 Periandri uxor, I,
 , phil. Samius, II,
- accusator Socratis,
 . morte damnatus,
 3.
 aqueus, I, 271.
 r comicus cit. I,
- us *Coloti*, I, 294.
- Menedemus, philosophus
 Eretriens. I, 119. eius gra-
 vitas, ib. 120. summa cum
 Asclepiade coniunctio, ib.
 124. imago, I, 122.
- Menelaus, I, 14.
- Menippus, Cynicus, Phoe-
 nix, I, 293. eius scripta,
 ib. 294.
 Menippus cit. I, 262.
 Menippi sex, I, 294.
- Menodotus, unus e succes-
 soribus Timonis philoso-
 phi, II, 182. cit. I, 107. II,
 182.
- Mens velocissimum Thaleti,
 I, 16.
- Mensis, aenigma Pamphilae,
 I, 43. Mensi sacer gallus,
 II, 104. mensis ultima dies
τριακῆς dicta a Thalete,
 I, 11.
- Metempsychosis Platonis,
 I, 156. Pythagorae, II, 92.
- Meteororum summa, ex E-
 picuri philosophia, II, 218.
 sqq.
- Metrocles philosoph., Ma-
 ronites, I, 290. eius obitus,
 ib. discipuli, ib.
- Metrocles cit. I, 263.
- Metrodorus Atheniensis, E-
 picureus, II, 192.
- Metrodorus cit. II, 183. 240.
- Midae regis epigramma, I,
 42.
- Midas tonsor, I, 75.

- Milesii philosophi: Thales,
 Anaximander, Anaxime-
 nes.
 Mimnermo sexagesimus an-
 nus fatalis, I, 27.
 Mimnermus cit. I, 27.
 Minerva Phidiae, I, 114.
 Minyes cit. I, 12.
 Mithridatis in Platonem
 honor, I, 139.
 Mnesilochus cit. I, 69.
 Mnesimachus poeta cit. Alc-
 maeone, II, 106.
 Monas Pythagorae, omnium
 principium, II, 100.
 Monimus, philosophus Sy-
 racusanus, I, 284. 285.
 Mos sepeliendi apud Athe-
 nienses, I, 22.
 Mundus Aegyptiorum, I, 5.
 Thaletis, I, 12. patria Theo-
 doro, I, 105. Platonis, I,
 157. mundi infiniti Epicu-
 ro, II, 202.
Μουνηχία apud Athenien-
 ses, I, 56.
 Mus, servus Epicuri, philo-
 sophiae studiosus, II, 184.
 Musaeus. Athenis clarus, I, 2.
 Musicae genera, I, 164.
 Musici egregii inconcinnis
 moribus I, 261.
 Mutae literae quot, II, 26.
 Myronianus citatus, *ἐν τοῖς*
ἱστορικοῖς κεφαλαίοις, I,
 56. 145. 177. 180. 223. II,
 181.
 Myson Cheneus, philoso-
 phus, I, 14. eius vita, I, 52.
 hominum osor, ib.
 Mythras, Lysimachi dispen-
 sator, I, 106. II, 184.
- N.
- Natura, II, 64.
 Nausiphanes, discipul. Pyr-
 rhonis, praceptor Epicuri,
 successor Democriti, I, 7.
 II, 161. 163. 176. 186.
 Nautica astrologia Phoci
 Samii, I, 11.
 Neanthes Cyzicenus, I, 47.
 II, 120.
 Neanthes cit. II, 120.
 Nearchus tyrannus, II, 143.
 Necessitas, fortissimum, I,
 16. 36. omnium directrix.
 II, 127. 152.
 Neleus quidam Thaleti co-
 aevus, I, 10. Nestoris pa-
 ter, I, 128. Theophrasti
 amicus, I, 230.
 Nestis, aqua, II, 122.
 Nicanor, I, 212. sqq. II, 191.
 Nice, unde Timon phil.
 Nicocreon, Cypri tyrannus,
 II, 158.
 Nicomachus, Aristotelis 6-
 lius, I, 207. 212. 224. cit.
 II, 129.
 Nicolaus, II, 184.
 Nilus Aegyptius, I, 1.
 Nilus quando excrescit, I, 17.
 Nobilitatis species, I, 169.

- Noctua[m] Athenas, prov. I, 148.
- Nomen quid Stoicis, II, 26.
- Nosce te ipsum, I, 18.
- Νοσογνωμική medicina, I, 163.
- Nubes unde, ex mente Xenocratis, II, 139.
- Numenius cit. II, 163.
- Nymphae, vide Κόραι, sub C litera.
- O.**
- Obelus periestigmenus Platonis, I, 155.
- Obliqui casus, II, 29.
- Ochus Phoenix, I, 1.
- Octaeus vicus, I, 52.
- Oleum, vesaniae pharmacum Anaxarchi, I, 50.
- Olympiodorus cit. I, 259.
- Onesicritus, philosoph. Cynicus, I, 285.
- Onetor cit. I, 113. 132.
- Opinio quid, I, 149.
- Oratio quid Stoicis, II, 25.
- orationis genera, I, 163.
- partes secundum Stoicos, II, 26.
- virtutes, II, 27.
- vitia, ib.
- Orationis rhetoricae divisio, II, 20.
- Oratoriae campos qui primi aperuerint, I, 70.
- Oratoriae species, I, 166.
- Ὀρσοκοπία, I, 61.
- Orpheus Thrax, I, 3.
- Orphica[m] mysteria, I, 251.
- Ὀρθογώνιον triangul. quis invenerit, II, 96.
- Osiris, I, 5.
- P.**
- Παῖδαν ἄναξ, Epicuri, II, 185.
- Paeones, qui mortuos habent, II, 169.
- Pallium quis philosophorum primus duplicaverit, I, 255, 259.
- quis eius simplicis usum primus habuerit, I, 255.
- Pamphile, cit. I, 11, 31. 35. 43. 47. 72. 138. 223.
- Panaetius Rhodius, II, 19.
245. cit. I, 90. 99. 100. 144.
- II, 40. 55. 62. 71. 139.
- Paraebates Cyrenaeus, I, 100. 123.
- Parmenides phil. Eleates, II, 140.
- Parmenides cit. II, 96.
- Parmenides, orator, II, 141.
- Partitio quid Stoicis, II, 28.
- Pasiphon, I, 89.
- Passionum affectuumque animi vocabula, quae in singulis Sectis.
- Patriae praecipuorum philosophorum, quae: Athenienses, Abdera, Agrigent. Aegina, Assus, Apollonia, Bosphorus, Borysthenites, Croton, Clazomenae, Chalcedonius, Cistius, Cyrenaei, Cos, Carthago.

- Corinthus**, Creta, Cnidus, Colophon, Eretria, Ereusius, Elea, Elienses, Ephesus, Iaseus, Lampsacus, Lindus, Miletus, Megarenses, Priene, Phoenix, Phalereus, Pontus, Scythia, Solenses, Sinope, Syracusae, Samius, Stagirae, Syria, Tarsus, Thebani, Tarentum, Troas.
- Pausanias** Heraclites, II, 137.
- Pazatae orientales philosophi**, I, 2.
- Penelopes proci**, I, 97.
- Penelopes ancillae**, I, 97.
- Percontatio**, II, 30.
- Perdiccas**, II, 183.
- Perdix**, quinquaginta drachmis emta, I, 91.
- Perfecta quae Stoicis**, II, 29.
- Perfectae virtutis species**, I, 165.
- Periander Corinthius**, I, 45. sq. eius uxor ac liberi, I, 45. eius filius ab Corcyrae is necatus, I, 45. mors incerta, I, 45. tyrannis, I, 46. cenotaphium, ib. sententiae, I, 47. epistolae, I, 48.
- Periandri duo**, I, 47.
- Peripatetici philosophi**, I, 8. eorum dogmata, v. Aristoteles.
- Περσικος* in Lyceo.
- Persaeus**, cit. I, 89. II, I, 14. 52.
- Persarum regnum** ab Alexandro eversum, I, 2.
- Persarum intemperantia**, I, 169.
- Pestis quomodo Athenis epiata**, I, 54.
- Phaedon**, I, 108.
- Phaedrus a Platone amatus**, I, 141. quid scripserit, I, 144.
- Phalantus**, II, 69.
- Phalereus: Demetrius**.
- Phanias** cit. I, 91.
- Phanodicus** cit. I, 14. 39.
- Phantasia**, ex sent. Zenon II, 23.
- Phavorinus** cit. I, 144. 2: II, 144. 170. *ἐν ὑπομνημασί*, I, 37. 72. 78. 136. 139. 145. 154. 241. 2: II, 95. 117. 130. 140. 1: 221. *ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ*, I, 61. 66. 70. 79. 129. 1: 138. 200. 204. 209. 242. 2: 280. II, 95. 97. 110. 1: 141. 147. 155.
- Φαῖλος* Platoni quid, I, 1:
- Pherecydes**, philosoph. S rius, I, 57. eius libellus 58. incerta mors, I, 58 p mus de divinis rebus scriptus, I, 20. ad eum epistola Thaletis, ib.
- Pherecydes duo**, I, 58.
- Phiala Bathyclis**, I, 13.
- Philaidarum familia**, I, 183.

- εις* vocati quidam, Philosophorum plures ap-
 pellationes, I, 8.
 comicus poeta, I, Philosophorum historiam
 13. primus scripsit Xenophon.
 Amyntae filius, I, 83.
 citatus, I, 113. Phlego, citatus, I, 54.
 , I, 280. 281. 283. Phoenix: Menippus.
 Pyrrhonis soror, Phosphorus, I, 34. i. q. He-
 sperus, II, 96. 141.
 I, 145. II, 162. Phryne nobile scortum, ten-
 tat Xenocratem, I, 177.
 rus, I, 81. II, 156. Phrynichus cit. I, 183.
 us, II, 184. 193. Phrynon Atheniensium dux,
 Crotoniata, phil. I, 35.
 ricus, II, 127. af- Phylarchus cit. II, 182.
 tyrannidis suspe- Physica et quid ei proprium.
 eius opinio, ib. li. I, 8.
 hari quid Diogeni, Physici philosophi, I, 8.
 hia a quibus initia Physicorum aliquis cit. II.
 t, I, 23. a quo pri- 220.
 appellata, I, 6. quid Physon, v. Pittacus.
 I, 154. eius tripar- Pindarus, cuius adversarius
 t, II, 19. eius par- Amphimenes quidam Cous,
 9. I, 82. Pindari laus, I, 189.
 niam non a barba- Πεισιανάκτηος portus, II,
 n, I, 1. 2. 3. sqq. 13.
 niae partes, I, 8. Pisistratus tyrannus, I, 22.
 icuro, II, 195. 53. 60. eius astutia, I, 30.
 niae quid propri- Pisistratus Ephesius, scri-
 94. eius duplex ra- ptor, I, 89.
 9. Pittacus Mitylenaeus, I, 34
 horum duo genera, — 38. liberat patriam, I,
 φοιταί, ab Anaxi- 34. eius in bello factum, I,
 t a Pythagora, I, 6. 34. legislator fit Mityle-
 II. naeis, I, 35. eius dictum:
 πλέον ἤμισυ παντός, I, 35.
 carminis fragmentum, I,
 S

36. de eo versus Callimachi, I, 37. quae ei cognomina indiderit Alcaeus, I, 38. eius uxor superba, I, 38. eius dicta, I, 35. 36. opera, I, 36. mors, I, 37. sententia, I, 37. epistola ad Croesum, I, 38.
- Pittacius ager, I, 35.
- Pittacus alter legislator, I, 37.
- Planetae, I, 158. II, 66. 230.
- Plantae animatae Pythagorae, II, 101.
- Plato, veteris Academiae auctor, I, 7. eius vita, I, 128—173. discipuli, I, 147. dialogi LVI, I, 152. librorum expositio, I, 155. epigrammata amatoria, I, 141. imago Musis dicata, I, 139. ad Archytam responsum, II, 124. statua, I, 139. librorum notae, I, 155. epistolae, I, 153. mensalitas et cyathitas, I, 271. homo, I, 266. epitaphia, I, 146. testamentum, I, 145.
- Plato citatus, I, 10. 47. 74. II, 57. 150. 165. *ἐν Ἀντιραοταῖς*, I, 129. II, 148. *ἐν Βύθουδῆμω*, I, 75. II, 155. *ἐν ἠθικοῖς ὑπομνημονεύμασι*, I, 143. *ἐν Θεαιτήτῳ*, I, 69. II, 155. *ἐν Λύσιδι*, I, 143. *ἐν Διένωρῳ*, I, 78. *ἐν Παρμενίδῃ*, II, 143. *ἐν Πολι-*
- τελῳ*, II, 125. *ἐν Πρωταγόρῳ*, I, 19. 36. 53. II, 154. *ἐν τῷ Σοφιστῇ*, II, 143. *ἐν Συμπόσιῳ*, I, 74. *ἐν τῇ Σωκράτους ἀπολογίᾳ*, I, 144. *ἐν Φυλῶνι*, *ἐν τῷ περὶ ψυχῆς*, I, 143. 144.
- Platonēs alii quatuor, I, 173.
- Platonicorum dogmata, I, 156. sq.
- Plistanus, Phaedonis successor in Eliaca schola, I, 108.
- Plutarchus citatus, II, 159. I, 175.
- Pluto Arimanius Magorum, I, 4.
- Pocula Graecorum olim parva, v. Graeci etc.
- Poema, quid Stoicis, II, 27.
- Poesis, quid Stoicis, II, 27.
- Pogoniae, ignes meteori, II, 66.
- Polemo, philosophus Atheniensis, I, 181. urbanus, adiuncta mira constantia, I, 183. eius obitus, I, 184.
- Polemo citatus, I, 107. 147. 202. 245.
- Polyaenus, I, 108. II, 163.
- Polycrates, Samiorum tyrannus, I, 61.
- Posidonius, I, 240. II, 18. 19. 184. cit. II, 19. 28. 39. 45. 55. 60. II, 163. *περὶ εἰμαρμένης*. II, 64. *ἠθικοῦ λόγου*. α, II, 40. *περὶ θεῶν*. II, 60.

64. *περὶ καθηκόντων*, II, 53. 56. *περὶ κόσμου*, II, 61. *περὶ κριτηρίου*, II, 25. *περὶ λήξεως εἰσαγωγῆς*, I, 27. *περὶ μαντικῆς*, II, 65. *περὶ μετεωρολογικῆς*, II, 60. 66. *ἐν τοῖς προαρεπτικοῖς*, II, 41. 56. *περὶ τελῶν φυσικοῦ λόγου*, II, 60. 61. 65. 67.
- Potamilla citata, II, 116.
- Potamon Alexandrinus, I, 9.
- Potidaea, I, 71.
- Potentia quotuplex, I, 168.
- Πρακτικῆς*, I, 219.
- Praxylus a Troade, II, 182. eius constantia, ib.
- Praedicatum quid Stoicis, II, 29.
- Praxiphanes cit. I, 131.
- Priene, I, 39.
- Prienaca causa, I, 40.
- Principium Anaxagorae, I, 64. Anaximandri, I, 61. diversum ab elementis Stoicis, II, 58. Platonis, I, 157. Stoicorum, II, 59. Thaletis, I, 12. Zenonis Eleatis, II, 144.
- Procleus, Epidauriensium tyrannus, I, 45. ad eum ep. Periandri, I, 48.
- Prodicus, II, 154.
- Πρόληψις* Epicuri, II, 197.
- Stoicorum, II, 25.
- Propositio quid, I, 149.
- Protagoras* philosophus, II, 154. sapientia vocatus, II, 155. eius philosophia, ib. inventum, II, 156. libri, ib. obitus, ib.
- Protagoras cit. I, 144.
- Protagorae alii duo, II, 157.
- Προσμένειν* Epicureorum, II, 197.
- Providentia dei, I, 139.
- Prudentia, I, 41. 101. 165. 198. 254. II, 40. 55.
- Prytaneum, I, 80.
- Prytanaeus: Arcesilaus.
- Ptolemaeus, Lagi fil. I, 106.
- Ptolemaeus Leucus, Epicureus, II, 194.
- Ptolemaeus Melas, Epicureus, II, 194.
- Ptolemaeus Philadelphus, I, 233.
- Ptolemaeus Philopator, II, 78.
- Ptolemaeus Soter, I, 111. 113.
- Pueris tria necessaria, I, 215.
- Pulcritudinis species, I, 165.
- Pulcritudo quid Zenoni, II, 11. quid Platoni, I, 160.
- Pyllades et Orestes, I, 161.
- Pyrrho, philosophus Eleaticus, II, 159. eius commentum, II, 160. philosophia, ib. Pontifex in patria, II, 161. Dei instar inter homines, ib. eius indifferentia, II, 162. discipuli, II,

163. furor, ib. dogmatis
sectae, ib. ratio, II, 167.
Pyrrhonii philosophi, I, 9.
Pythagoras, II, 90. eius vo-
lumina, II, 93. sententiae,
II, 98. victus, ib. vestis, ib.
dogmata, II, 99. obitus, II,
109. epistola, II, 111. pri-
mus philosophiam appel-
lavit, I, 6.
Pythagoras pugil, II, 111.
Pythagorae alii multi, II,
110.
Pythocles, ab Epicuro ada-
matus, II, 185. ad eum epi-
stola Epicuri, II, 218.

Q.

Quadrilogia Platonis, I, 152.
Quamdiu philosophandum
Cratetis iudicio, I, 289.
Quid eximium habeant phi-
losophi, iudicio Aristippi,
I, 92.
Quid facile, quidve difficile
I, 16.
Quies, I, 32. 47. 75.
Quis felix, I, 17.

R.

R litteram aegre pronuntia-
bat Euulides, I, 110.
Recta quae Stoicis, II, 29.
Recte dicere quotuplex, I,
167.
Regnum quotuplex. I. 162.

Reipublicae quinque spe-
cies, I, 161.
Respublica recta, I, 280.
Retis iactus emtus, I, 13. 14.
Rhetorica quid, II, 20.
Rhetoricae vis et officium,
I, 151.
Romanorum sepeliendimos,
II, 169.

S.

Sabinus cit. I, 147.
Sagaris, Homeri aemulus,
I, 82.
Samii: Pythagoras, Melis-
sus.
Sanitas, I, 161. II, 45.
Sapientes qui habiti, I, 6,
de eorum numero et ordi-
ne, I, 6. sapiens primus
vocatus Thales, I, 10. sa-
pientes septem, et de eo-
rum numero etc. contro-
versiae apud antiquos, I,
18. sq. ad eos epistola Pe-
riandri, I, 48.
Σαράπης, I, 38.
Satyrus cit. I, 39. 73. 132.
II, 115. bis.
Scalena triangula quis in-
venerit, I, 11.
Scandix quid, I, 106.
Sceptica philosophia quae
II, 163. eius cultores, I, 9.
Sceptici quid contenderint.
II, 165. sq.
Σκεπτική, I, 9

- Scientia quid, II, 72.
 Scirpalus, piratarum princeps, I, 280.
 Scorta regum, reginae, Diogeni, I, 276.
 Scythia: Anacharsis.
 Scythici dialogi, I, 117.
 Scythicum dicendi genus, I, 49.
 Secta quid, I, 9.
 Sectae philosophicae, I, 9.
 Σεισάχθεια Solonia, I, 21.
 Seleucus grammaticus cit. I, 173. II, 135.
 Semen quid, II, 69.
 Σεμύθειοι, I, 1.
 Sempiternorum natura, I, 132.
 Sensibile quid Platoni, I, 132.
 Sensus quid Stoicis, II, 24.
 Sermo quotuplex, I, 163. a quo primo definitus, I, 251.
 Sextus empiricus, II, 182.
 Sextus cit. II, 170.
 Silenus cit. I, 66.
 Simmias Thebanus phil. I, 118.
 Simon phil. Athen. I, 117.
 Simones alii tres, I, 118.
 Simonides I, 82. cit. I, 36. 43. 196. II, 118.
 Simus, quaestor Dionysii, I, 95.
 Sinopenses: Diogenes, Hegesaeus.
 Siren, Aristonis cognomen, II, 69.
 Socrates, I, 69. in oratoria acer, I, 70. primus philosophorum damnatus moritur, I, 70. ethices inventor, I, 70. eius iuramentum, II, 16. obitus, I, 80. patientia, I, 71. constantia, I, 72. frugalitas, I, 72. uxores, ib.
 Socrates alii quatuor, I, 82.
 Socratici philosophi, I, 8.
 Socratici sermones, I, 118.
 Socratici nobilissimi, I, 82.
 Sol, Aegyptiis deus, I, 5. gleba aurea Euripidi, I, 65. ei, defectus quid Epicuro, II, 223. eius magnitudinem mensus Thales, I, 11.
 Solenses fuerunt Clearchus et Crantor, et sec. quosdam Chrysippus.
 Solii, I, 23.
 Soli, civitas, I, 23.
 Σολοικζειν, I, 23. II, 27.
 Soloecismus quid Stoicis, II, 27.
 Solon, Salaminus, I, 21 — 31. σεισάχθειαν introducit, I, 21. eius insigne de Salamine facinus, I, 21. quibus artibus probaverit Salaminem antiquitus esse Atheniensium, I, 22. Athenienses eum sibi imperare cupiunt, I, 22. Deponit arma ante curiam, I, 23. Abiit in Aegyptum, Cyprum, ad Croesum, in Ciliciam, I,

23. ibi condit urbem Solos, I, 23. Scribit ad Athenienses elegos de Pisistrati imperio, I, 23. ad eum Pisistrati epistola, I, 24. ad eum epistola Thaletis, I, 20. leges condidit circa Ol. XLVI. I, 28. responsum Croeso, I, 23. leges, I, 25. sqq. opera, I, 26. mora, I, 28. sententiae, apophthegma, I, 29. eius epistolae, I, 29. 30. 31.
- Somnus Epimenidis, I, 53.
- Σοφία*, I, 6. *σοφολ*, ib.
- Sophilus cit.
- Sophistae, sapientes et poetae, I, 6.
- Sophocles Homerus tragicus, I, 184.
- Sophocles cit. II, 10. I, 191.
- Soritae, II, 21.
- Sosibius cit. I, 57.
- Sosicrates cit. I, 17.
- Sotion scriptor eius *Διαδοχή*, I, 4.
- Species philosophiae, II, 19.
- Species quid Stoicis, II, 27.
- Spes quid Aristoteli, I, 214.
- Speusippus, phil. Athen., I, 174.
- Speusippus cit. *ἐν τῷ Πλάτωνος περὶ δέπνων*, I, 128. *περὶ φιλοσόφων*, II, 141.
- Sphaera Anaximandri, I, 61.
- Sphaerus Bosphoranus, phil. Stoicus, II, 78.
- Stagirites Aristoteles.
- Stilpo phil. Megarensis, I, 112. ei. dialogi, I, 116.
- Stoici philosophi, I, 8. cur ita vocati, II, 3. eorum dogma, II, 18.
- Strato, phil. Lampsacenus, Physicus dictus, I, 233.
- Ptolem. Philadelphi praeceptor, ib. ei. libri, ib. tenuitas mira, I, 234. testamenta, ib.
- Stratones alii, I, 234.
- Stylus Platonis quotuplex, I, 148.
- Subdivisio quid Stoicis, II, 27.
- Summa rerum omnium naturalium secundum Epicureos, II, 198—218.
- Summa philosophiae Stoicae, II, 18.
- Summa philosophiae Academicae. v. Plato, Platonici.
- Summa philosophiae Peripateticae, v. Aristoteles et Peripatetici.
- Supina quae Stoicis, II, 29.
- Syracusae, unde Monimus.
- Syrus: Pherecydes.

T.

- Tarentinus: Archytas.
- Tarsenses: Antipater, Chrysisippus, Herodotus Ariei fil.

- Telauges**, I, 7. II, 108. cit. II, 113. 221.
Telus Atheniensis, I, 23.
Tempus, I, 158.
Terra, elementum, I, 157. sq. II, 59. 122. 140. rotundam dixit Pythagoras, II, 111. globosam Parmenides, II, 140. item Anaximander, I, 61. fidelem Pit-tacus, I, 36. tympani si-milem Leucippus, II, 145. immutabilem Plato, I, 157. in orbem moveri Philolaus dixit, II, 127. circa se verti Leucippus, II, 145.
Teutamus, Biantis pater, I, 39. 42.
Teutamium sacellum, I, 42.
Thales Milesius, I, 10. sqq. eius opiniones et sententiae, I, 11. 12. 16. 17. tripodem dicat Apollini, I, 13. Secundum alios phialam, ib. Non duxit uxorem, I, 12. Vasis oleareis sibi pecuniam parit, I, 12. annum divisit 365 diebus, I, 12. sidera speculaturus incidit in foveam, I, 15. Eius est: Nosce te ipsum, I, 18. quando natus, I, 17. eius mors, I, 18. epistolae, I, 19. 20.
Thaletes alii quinque, I, 17.
Thaetetus poeta cit. I, 186. II, 110.
Theano, Pythagorae uxor philosophans, II, 108.
Thebani: Crates, Cebes, Simmias.
Thelidarum familia, I, 10.
Theocritus Chius cit. I, 211.
Theodorus philosoph., primo ἄθεος, deinde θεός vocatus, I, 99. ei. philosoph. I, 104.
Theodori viginti, I, 107.
Theodorus cit. I, 91.
Theodorii philosophi, I, 99. 104.
Theodosius cit. II, 164.
Theodotus cit. II, 185.
Theon Tithoreus, Stoicus, II, 169.
Theopemptus cit. I, 139.
Theophanes cit. I, 107.
Theophrastus, Eresius, I, 222. eius bina auditorum millia, I, 223. sententiae, I, 224. obitus, ib. opera, I, 225. testamentum, I, 229.
Theophrastus cit. II, 111. 113. 133. ἐν τῇ ἐπιτομῇ, II, 140. ἐν τῷ Μεγαρικῷ, I, 259. πρὸς Φανταν ἐπιστολῇ, I, 223. Φυσικοῖς, II 140.
Theopompus cit. Φιλιππικα, I, 4. ἐν τοῖς Θανμασίοις, I, 56. 57. cet. I, 53. 57. 145. 255.
Theopropidarum familia, I, 119.

- Theori corrupti, I, 248.
Θεωρητική, I, 219.
 Theseis Pythostrati, I, 88.
 Thespis, I, 151.
 Thrasylbulus, Milesiorum tyrannus, I, 12. 14. 46. ei. epistola, I, 48.
 Thrasylaus v. Thrasyllus.
 Thrasyllus cit. I, 128. 151. 153. II, 148. 149. 152.
 Thyriion, Bathyclis fil. I, 13.
Θυρωρός mensa, I, 58.
 Timaeus cit. II, 94. 95. 112. 113. 115. 117. 120. I, 56.
 Timocrates cit. II, 1. 185. 192.
 Timon Nicaeus, phil. II, 179. eius opera, II, 180. frugalitas, II, 181. unoculus, II, 182. auditores, ib.
 Timon citatus, I, 86. 89. 91. 109. 119. 131. 139. 190. 194. 211. 257. II, 8. 70. 75. 118. 133. 138. 141. 142. 150. 155. 163. 178. *ἐν τοῖς περὶ αἰσθήσεων*, II, 178. *Ἀρκεσιλάου περὶ δειπνου*, II, 182. *ἐν τοῖς Ἰάμβοις*, II, 180. *ἐν τοῖς Ἰνδαλμοῖς*, II, 178. *πρὸς Πύθωνα*, II, 178. *Σιλλοῖς*, I, 16. 63. 70. II, 8. 105. 161. 184.
 Timon alius, hominum osor, II, 180.
 Timotheus cit. I, 130. 175. 207. II, 1.
 Tragoedia consummata, I, 151.
- Τριακίς*, I, 11.
 Tripodis inventi fabula seu historia, I, 12. sqq. de ea re variae sententiae, I, 14.
 Triloquia Platonis, I, 153.
 Troas, unde Lyco philosophus.
Τύλη ad portanda onera, inventum Pythagorae, II, 155.
 Tyranni qui, I, 166.
 Tyrannis quando dicatur, I, 162.
Θυρεπαρόικτης, v. Crates Thebanus.
Τυρόβια, animalia, II, 168

V.

- Vascula in ventrem tumencia qui fierent, a quo primum inventum, I, 175.
 Vellere crines quis solitus, I, 71.
 Venus aurea Delphis, I, 275.
 Ver, II, 66.
 Verbum quid Stoicis, II, 26.
 Virtutes orationis quot Stoicis, II, 26.
 Virtutis species, I, 165.
 Virtutum ac vitiorum propria nomina, v. in dogmatis philosophicis.
 Ulysses apud Inferos quid viderit, I, 97.
 Voluptas quid Stoicis, II, 50.

Vox quid, I, 69. quotuplex, I, 172. Stoicis, II, 25.
 Ursae minoris inventor Thales, I, 11.
 Vulcanus, Nili Aegyptii filius, I, 1.

X.

Xanthippe, Socratis uxor morosa, I, 77.
 Xanthus Lydius cit. I, 2.
 Xanthus, cit. de Empedocle II, 117.
 Xenocrates philos., Chalcidonus, I, 176. eius continentia, I, 177. scripta, I, 179. obitus, I, 181.
 Xenocrates alii quinque, I, 181.
 Xenophanes Colophonius, II, 138. eius opera, ib. philosophia, II, 139. obitus, ib.
 Xenophanes cit. I, 11
 Xenophanes poeta, II, 105. 140. 164.
 Xenophon Athen. I, 83. ei. obitus, I, 86. opera, I, 87. Musa Attica vocatus, ib.
 Xenophon cit. I, 74. 81. ἡθικοῖς ὑπομνημονεύμασι, I, 143. ἐν Κύρου παιδείᾳ, ib. ἐν συμποσίῳ, I, 75. 143. ἐν Σωκρ. ἀπολογίᾳ, ib.
 Xenophontes septem, I, 88.
 Xerxes, I, 2.

Y.

Ἱστορηματικοὶ διάλογοι, Spensippi, I, 176.

Z.

Zaleucus legislator, II, 97.
 Zamolxis, I, 1. II, 91.
 Zeno Citticus, (e Cittio in ins. Cypro) philosophus Stoicae sectae auctor, II, 1 — 69. eius ad Antigonum epistola, II, 4. sepultura, II, 6. victus, II, 7. obitus, II, 14. epitaphia, ib. iuramentum, II, 16. volumina, II, 17. discipuli, II, 18.
 Zenone continentior, prov. II, 14.
 Zeno Eleates (e Velia urbe Italiae oriundus) II, 142. dialecticae inventor, II, 143. eius obitus, II, 144. placita, II, 144.
 Zeno, Stoicus cit. II, 111. 134. περὶ λόγου, II, 18. περὶ ἀνθρώπου φύσεως, II, 38. περὶ τοῦ ὄλου, II, 59. περὶ οὐσίας, II, 58. περὶ παθῶν, II, 48. ἐν πολιτείᾳ, II, 52.
 Zeno Eleates cit. II, 164.
 Zeno Tarsensis cit. II, 37.
 Zenones octo, II, 17. 144.
 Zenonii, v. Stoici.
 Zenodotus cit. II, 14.
 Zetetica philosoph., II, 163.

- Zeuxippus Polites, II, 182. | Zoroaster Persa, Magorum
Zeuxis γωνιόπους, II, 182. | princeps, I, 2. astrorum
Zeuxis cit. II, 178. | cultor, I, 4. ab eo ad Tro-
Zorygus orator, II, 181. | iae excidium quot anni
Ζοφοροδορίδες, I, 38. | fuerint, I, 2.
-

1

2

3

Stanford University Libraries

3 6105 110 761 330

STANFORD UNIVERSITY LIBRARY
Stanford, California

NOV 25 '68

